

Tűzrendészeti Közlöny

A Magyar Orsz. Tűzoltó-Szövetség hivatalos lapja.

Megjelenik minden hónapban egyszer.

Az előfizetési és hirdetési díjakat a Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség 28297. számú csekkzámlájára lehet beküldeni. Csekkürlap minden postahivatalban kapható.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,
VIII., Kun-utca 2. szám.

Előfizetési ára egész évre 80,000 korona.

A szerkesztőség címére küldött szakcikkeket, ha a közlésre alkalmasak, díjazzuk.

Ajánlva a m. kir. Belügyminiszteriumnak 209,916/1923. B. M. sz., 44,616/1924. B. M. sz., 229,320/1925. B. M. sz. és 277,462/1925. B. M. sz. körrendeleteivel.

A Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség irodája:

Budapest, VII., Rákóczi-ut 38. szám, IV. emelet 15/a. — Telefon: József 118-45.

Az új esztendő.

Megint lepergett egy év a világ sok ezer éveiből és előttünk áll az új esztendő. A tűzoltói láthatáron még ott vannak a múlt sötét felhői, még nem derült ki az egész égboltozat, de már ott dereng a hajnal pirja, a nap sugarai már át-törték a felhők homályát, — az új tűzrendészeti kormányrendelet megbolygatta azt, mint a szél-roham, mely belécsap s ha tartósan nekiront, kék ég fog derülni megtépázott hazánk felett és kisüt a mi napunk is újra.

Igen, az új kormányrendelet felébresztette a hatóságokat, a községeket, a tűzoltóságokat abból a letargiából, melybe a háboru, a szomorú gazdasági helyzet folytán jutottak. Az élniakarás, a saját vagyónunk megvédésének eszméje ismét rávitte mindezek gondolatát arra, hogy a humanizmus ezen tényezőjével ismét foglalkozni kell és mindannyiunknak össze kell fogni, hogy ismét legalább odavigyük a tűzrendészet és tűzoltás nivóját, ahol az a háboru előtt volt. Ez önvédelmi felkészülődés a nemzeti vagyon, az emberi élet megvédésére. A miénket védjük, de vele a nemzetét is, mert megmentjük a tűz pusztításai elől a vagyont, az életet magunknak, a nemzetnek. S tudnunk kell azt, hogy csak az a nemzet él, amelynek van mit megvédenie és amely azt meg is védi még az elemekkel szemben is.

E magasztos hivatás a tűzoltóké, a tűzrendészettel foglalkozóké. Nem szabad tehát megengednünk azt, hogy a múlt évben a kormányrendelet nyomán fellobogott láng ismét elszunynyadjon. Meg kell ragadni minden alkalmat, hogy e téren tovább haladjunk. Ez ugyan csak az anyagi és egyéb lehetőségén belül lehet; de mozognunk kell, mert mozgás nélkül nincs haladás, nincs élet. S itt mindenki találhat teret a munkára: ki írással, ki szóval, ki pedig tettel idézheti elő az intézmény fejlesztését; s épen azt szeretnők látni, ha e mun-

kában tényleg mindenki venné ki a részét, a birto-
kos, a polgár épügy, mint a tanult ember, a hivatalnok, a munkás. Mindenki érdekelve van; tehát mindenkinek kell segítenie. Egész tömegeket kell megmozgatni ezen önvédelmi harc érdekében, hogy biztos legyen a siker.

A sok tennivaló közül csak egynéhányat említünk.

Itt van a községek tűzvédelmi felszerelésének rendbehozása és kiegészítése. Fegyver nélkül a katona sem érhet el eredményt; fecskendő, elég tömlő és kellő vízkészlet nélkül a tűzoltó sem töltheti be hivatását. Hozzuk tehát rendbe gépeinket; lássuk el elegendő tömlővel és gondoskodjunk róla, hogy a község minden pontján legyen elég bő vízforrás vagy vízkészlet a fecskendők huzamos táplálására. Sok ezer liter víz kell ide; tömlőből is 100 vagy több méter; nem egy-két vederrel és 2—5 méterrel; mert ezzel segítve a dolgon nincs, rendszeres működés ki nem fejthető.

S ha tűzoltószereink vannak, gondoskodni kell kellően kiképzett, rendszeresen beosztott kezelőszemélyzetről, tűzoltóságról is, mert a fegyelmetlen, nem egységesen vezetett tömeg komoly esetben eredményt nem érhet el, szétszalad, mint a csürhe; de a fegyelmezett, összműködésre kiképzett még oly kis csapat is, csudákat fog felmutatni. Szervezzük meg tehát újra a széthullt csapatokat. Eleinte nehezen fog menni, de kitarással meg lesz az eredmény, mert a lehetőség most már évről-évre javulni fog.

A vármegyei tűzoltószövetségek is mozduljanak meg. Alakuljanak meg újból, ha kell. Állapítsák meg, hogy tagtestületeik közül melyik létezik még, melyik szűnt meg, melyeket kell biztatni, segíteni, melyiket új szervezettel pótolni. A szövetségnél is szakítani kell a szundikálással, a nehézségektől való félelemmel; — új erővel, szilárd

akarattal és vaskitartással meg kell indítani a gépezetet, hogy már egyszer vége legyen a tespedésnek, a keleti semmivel sem törődésnek. S ha eleinte kevesen is leszünk a megmozdulók, a példa magával ragad, a soha még nem szűnő tűzvéz is biztat majd s lassan-lassan majd csak előbbre jutunk e téren is. De elcsüggedni, munkátalanul heverni nem szabad tovább, — ez vétek a köz és a nemzet érdeke ellen.

E mozgalomban lapunk is kiveszi a részét: oktatni fog; tanáccsal, szakvéleménnyel, erkölcsi lámogatással segítségére lesz mindenkinek, aki ez iránt felkeresi. Sikra száll a betű jegyverével mindenért és mindenkiért, aki a tűzrendészet, a tűzoltói intézmény érdekében dolgozni akar. Szoros kapcsolatot akarunk létesíteni a szövetségek, a testületek, de még az egyesek között is; oly kapcsolatot, hogy ennek keretén belül mindannyian úgy érezzék magukat, mint egyetlen család tagjai. Reméljük is, hogy az intézmény minden tényezője és jóakarója ebben segítségünkre is lesz.

Kitartó munkaakarattal és újraébredt reménnyel kezdjük tehát az új évet. Isten velünk!

A tűzoltóság szervezése.

Nemrég egy falusi ismerősömmel találkozáskor, az azon kérdéssel fordult hozzám — kiről tudta, hogy tűzoltó vagyok, — vajjon mitévő legyen, hogy lakóhelyén valamilyen tűzvédelmi berendezés létesüljön, mert ma ilyenekkel ott nem rendelkeznek. Alsósződ-telepen lakik, mely ma már 140 házat számlál; lakói nagyjából városi emberek; a 3 kilométerre fekvő község, Sződ, 3000 lakossal bír, de — úgy tudja — ott sincs se tűzoltóság, se felszerelés. Ha tűz üt ki a telepen (mint ahogy már volt egy kisebb mérvű), nincs mivel védekezni és nincs szakszerű működés. Utánajárása folytán akadna 20 telepi lakos (abból 12 volt katona), aki beállana önkéntes tűzoltónak, egy ottlakó mérnök vállalná a parancsnoki teendőt is, de nem tudják, miképp kezdjék, mihez fogjanak, mit szerezzenek be, honnan kapnának oktatót stb.

Hát így vagyunk kérem mindenütt, mert arra ugyan ki gondol rendszerint, hogy miképp lehet tűzoltóságot szervezni?

Megőrülve annak, hogy ritka fogást csináltam, midőn kezembe került egy magyar, aki a saját kárán már megtanulta azt, hogy tűzoltóságra szükség van és aki az eszmének már megnyert harcosa, — siettem őt kellően kioktatni, biztatni és igérni neki, hogy nemcsak én, hanem az orsz. szövetség s bármely tűzoltóság készséggel segítségére lesz, csak vegye kezébe a szervezést és csináljon valamit.

Hát lássuk, hogy mit tehet?

A nyaralótelep a község tartozéka lévén, a régi belügyminiszteri döntés szerint csak egy önkéntes testület alakítható, amely esetleg két külön osztályból, szakaszból állhat. Ha tehát a telepen most, a községben pedig később alakul, úgy a kettő csak egy alapszabály keretében alakulhat meg. Az alapszabálykészítésnél tehát erre már figyelemmel kell lenni. Alapszabályminta kapható az orsz. szövetségnél. Ezt el kell fogadtatni az alakuló közgyűléssel és 4 példányban a közvül-

a belügyminisztériumhoz fölterjeszteni jóváhagyás végett. Addig tagok gyűjtendőek és az érintkezés felveendő a községi előljárósággal megfelelő anyagi támogatás és szerek biztosítása céljából.

A testület szervezete kétféle lehet: t. i. ha nem számíthatunk alapító, pártoló tagok nagyobb számára, akkor a testület vezető tényezője minden tekintetben a parancsnokság. Ha ellenben a polgárság nagyobb köre is bevonható az érdekelt-ségbe, akkor az adminisztratív ügyek vezetésére elnök és választmány állítható be, míg a műszaki és csapatügyek a parancsnokság hatáskörébe utaltatnak.

Ami a csapatfelszerelést illeti, így erre vonatkozólag irányadó a tűzrendészeti kormányrendelet, mely kimondja, hogy a község is, meg a 140 házból álló telep is, milyen fecskendővel, tömlővel stb. eszközzel kell hogy bírjon. A jelen esetben a telepen is az 50—300 házzal bíró község részére előírt tűzoltószerek kell hogy készenlétkben tartassanak a község által. Ha a testület megalakul, a testületnek a község adja át e szereket kezelés és gondozás céljából, még pedig arra alkalmas és célszerű ponton létesített szerházban.

A működő tagok egyenruházata és egyéni felszerelése azután a gyűjtött és rendelkezésre álló összeg szerint, az országos szövetség szabályzatának szigorú szemelött tartásával elsősorban olyan mérvben szereztetik be, amilyenre a rendszeres működéshez okvetlenül szükség van. Egyenruhát pl. célirányos mindenkinek készíttetni, mert polgári ruháját ma senki sem tudja pótolni és így nem is lesz hajlandó azt gyakorlaton, őrségen, tűznél tönkretenni. Az egyenruha lehet azonban ez alkalommal az olcsóbb nyári ruha és téli ruhára majdan akkor kerülhet a sor, ha a testület vagyonilag már megerősödött. Sisak, balta, öv az első időben csak annak a pár mászónak kell, aki a tűz mellett dolgozand, míg a szivattyusok, rendfenntartók egyelőre sapkában, derékszíjjal is végezhetik beosztásukat s fenti tárgyakkal szintén csak idővel lesznek ellátandók.

Ha a működő tagok összeírása befejezést nyert, akkor kezdetét veheti a kis csapatnak kiképzése a katonai rendgyakorlatokban, ami — tekintve, hogy 12 katona volt — könnyen fog menni és elvégezhető egyik katonai rangot viselt tag által is. A szerekkel való gyakorlatok vezetésére felkérendő azután egy szomszédos város tapasztaltabb tűzoltóságának egyik tisztje, aki úgy a szerek kezelését, gondozását, mint azok taktikai alkalmazását rövidesen annyira betanítja, hogy azután a csapat saját vezetőségével folytathatja a gyakorlatozást. Hogy azonban a vezetők egyike teljes kiképzést nyerjen és teljes áttekintést kapjon úgy a tűzoltás, mint a tűzrendészet ismereteiben, legcélszerűbb egy arra alkalmas tisztet egyik legközelebb tartandó tűzoltótanfolyamra is kiküldeni, továbbá minél több szakkönyvet, szaklapot beszerezni s ezek felolvasásával az egész csapatnak szakbeli ismeretkörét állandóan bővíteni.

A lényeg az, hogy a testületben élénk élet létkessen és ott téli alvásszerű csend sohase állhasson be, mert akkor az érdeklődés megszűnik, annak új életrekeltése pedig felette nehéz.

Az alakuló közgyűlés csak ideiglenes vezetőséget választhatván, midőn a belügyminisztérium jóváhagyta az alapszabályokat, összehívandó a közgyűlés, mely most már megválasztja véglegesen és alapszabályszerűen a vezetőséget s intézkedik a rendszeres testületi működés megindításáról. Most már beléptetjük a testületet a vármegyei szövetségbe és az országos szövetség sorába.

könyvet, hogy ennek alapján majdan részükre a szolgálati érmek is megszerzethetők legyenek. Magától értetődő, hogy iktató-, leltár-, pénztárkönyv el nem maradhat.

Végül még arra kell felhívni minden új csapat vezetőségének figyelmét, hogy a tűzoltóságnak kötelessége minden hazafias és vallási mozgalomban részt venni, de kell, hogy távol tartsa magát a politikától, a felekezeti és egyéni viszályoktól, mert „egy mindnyájáért és mindnyájan egyért” a jelszavunk és mert e viszályokba való elegyedés csak a testület bomlására vezethet.

Ezen felvilágosítás megadása után utnak bocsátottam említett ismerősömet s most várom, jelentkezik-e újra, avagy sem? *Önkéntes.*

A tűzfecskendők helyes méretezéséről.

Irta: Nagy Sándor.

A kisebb méretű, de különösen a 100 mm hengerátmérőjű szivó szerkezettel ellátott tűzfecskendők (kocsi- és mozdonyfecskendők) vízszolgáltatása ellen panaszok merültek fel, melyek arra indítanak bennünket, hogy ennek okát vizsgálat tárgyává tegyük. A panaszok szerint 5—6 méteres szivó-magasságnál a szivótömlők erősen rángatóznak, a sugár pattog, a sugár folytonossága meg-meg szakad és nem szállítja a percnkénti 160—180 liter vízmennyiséget még erőltetett üzemenél sem.

Minden tűzfecskendőnek az a feladata, hogy lehetőleg kevés erővel sok vizet, nagy sebességgel tehát erős, átütő sugárral szállítson az oltandó vagy védendő területre. Ha csupán ezen feltételeket kötnék a tűzfecskendőkhez, akkor a feladat könnyen megoldható volna, mert akkor csak a gépszerkezet, annak a dugattyús szivattyúkra vonatkozó régen kipróbált szabályait kellene a szerkesztésnél alkalmazni. Csakhogy a tűzfecskendőtől megköveteljük azt is, hogy könnyű legyen, a maximális szivó magasságot ki tudja használni, hosszú és könnyű tehát kis átmérőjű nyomótömlőket lehessen alkalmazni. A fecskendőt szállítani és a legrövidebb ($\frac{1}{2}$ perc) idő alatt össze lehessen szerelni és üzembehelyezni. A kezelése és üzemeltetése egyszerű legyen és különös szakképzettséget ne igényeljen.

További tárgyalásunk előtt szükségesnek tartjuk a hidrodinamikának a szivattyúra vonatkozó következő tételeit emlékünke idézni.

1. A csővezetékben átfolyó vízmennyiséget megkapjuk, ha a cső keresztmetszetének területét ($d^2 \pi/4$) megszorozzuk az átfolyó víz sebességével (v) és az eredményt megszorozzuk a surlódási tényezővel. A surlódási tényező mindig kisebb az egységénél.

2. A surlódás nagysága az áramló víz és a csővezeték belső felülete között *egyenese arányban áll a csővezeték hosszával*, a vezetékben áramló víz sebességének *négyzetével* (v^2) és *fordított arányban áll a csővezeték belső átmérőjével*.

3. A csővekben mozgó víz sebessége függ a *hajtóerő nagyságától*, a cső anyagától, illetve a surlódási felület *érdességétől*.

Már most, ha megfontolás tárgyává tesszük és összehasonlítjuk a hidrodinamika törvényeit a tűzfecskendőhöz fűzött követelményekkel szemben, azonnal feltűnik a nagy ellentét. A hidrodinamika elvei szerint vastag és rövid csöveket kellene alkalmazni, de ha ennek megfelelünk, nem lehetne

sára a lehetőség határán belül engedünk a hidrodinamika által előírt szabályokból.

Vizsgáljuk meg, hol van ezen határ, megnyit lehet engedni és mit lehet követelni egy jó tűzfecskendőtől.

A szivó oldalon. A hidrodinamika szerint, hogy a surlódás minél kisebb legyen, olyan méretű szivócső kellene, mint a milyen a henger átmérője, mert akkor a benne átfolyó víz sebessége, olyan lenne, mint a dugattyú sebessége, másodpercenként 0.3 — 0.4 m. Igen ám, de a 100 mm belső átmérőjű szivótömlők nehezek, összekapcsolásukhoz nehéz fémcsavarzatok kellene, nagyon drágák, üzembehelyezésük késedelmes, tehát ebből az átmérőből engedni kell; pedig tudjuk azt, hogy szűkebb tömlők alkalmazásával az átfolyó víz sebességét növelni kell és hogy a cső keresztmetszet szűkítésével a surlódás is tetemesen növekedik, tehát akadályokat állítunk a vizet felhajtó erő útjába.

Világhírű gépszerkesztők, mint Bach, Röch és Berg németországi műegyetemi tanárok, akik a dugattyús szivattyúk és tűzfecskendők szerkesztésével és számításával behatóan foglalkoztak, egybehangzóan úgy tanítják, hogy a tűzfecskendők szivótömlőinek belső legszűkebb átmérője *legalább a hengerátmérő fele legyen*, még akkor is, ha ez a gyors üzembehelyezés és könnyű kezelhetőség rovására lenne ($d = D/2$). A szivótömlőknél tehát ez az a határ, amelynél lejjebb nem szabad menni. A dolog könnyen megérthető. Ugyanis a szivótömlőbe a vizet a külső légnyomás hajtja fel a hengerbe. Ezen légnyomás, mint felhajtó erő teljesen légüres térben négyzetcentiméterenként (cm^2) 1 kg. De mivel teljes légüres teret (76 cm. magas higanyoszlopnak megfelelő) egy tűzfecskendővel nem lehet produkálni, ezért megelégszünk egy 60 cm. magas higanyoszlopnak megfelelő légritkítással is, amikor a felhajtóerő 1 kg helyett cm^2 -ként csak $60/76 = 0.78$ kg. Ez 8 méter szivómagasságnak felel meg.

Ezt a felhajtóerőt növelni sehogyan sincsen hatalmunkban, ezért kell lehetőleg minden akadályt a vízoszlop útjából eltávolítani, hogy az minél kisebb ellenállásra találjon. Vizsgáljuk meg, illetve számítsuk ki, milyen sebessége van a szivó vízoszlopnak, egy olyan 100 mm hengerátmérőjű tűzfecskendőnél, melynél a szivótömlő legszűkebb átmérője a hengerátmérőnek fele, tehát 50 mm. 50 mm-es csőkeresztmetszet felülete ($d^2 \pi/4 =$) 19.63 cm^2 , a vízhenger keresztmetszet felülete ($D^2 \pi/4 =$) 78.54 cm^2 . Az arány a két keresztmetszet között $19.63 : 78.54 = 1 : 4$. Ebből következik, hogy a szivócsőben 4 szer nagyobb sebességgel kell a víznek átfolyani, mint amilyen a dugattyú sebessége. Tehát, ha a dugattyú sebessége max. 0.4 méter, akkor a vízsebesség a szivócsőben $4 \times 0.4 = 1.6$ m másodpercenként. Fent említett tanárok véleménye szerint, ha még ezt a sebességet is növelni akarnánk a szivótömlő további szűkítésével, megehetik, hogy különösen nagyobb 7—8 méteres szivómagasságnál és a fecskendő erőltetett üzemenél a nagy surlódás miatt a vízoszlopban szakadások lépnek fel, ami a vízszolgáltatásnál a nyomóoldalon váratlan és igen kellemetlen zavarokat okoz.

És most vizsgáljuk meg, mit látunk a gyakorlatban. Ugy a hazai, mint a külföldi fecskendő gyárosok nagy része, bizonyára a nagy verseny, az olcsóbb ár elérése miatt, a 100 mm hengerátmérőjű tűzfecskendőknel 52 mm belső átmérőjű szivótömlőt alkalmaznak. Csakhogy ez az 52 mm

a szívótömlőnek nem a legszűkebb átmérője, mert ebbe még bele jön a csavaros kapcsolat, melynek belső furata, ha csak 4 mm-es falvastagságot veszünk, legfeljebb $52 - 2 \times 4 = 44$ mm, ami már a megengedett legkisebb átmérőnél 6 mm-rel kisebb. Ez csekélységnek látszik, pedig nem az. A fent közölt levezetés szerint az 50 mm-es szívócsőben a víz sebessége 1,6 m; számítsuk ki, hogy egy 44 mm-es szívócsőben milyen a víz sebessége? A 44 mm belső átmérőjű cső keresztmetszete $78,54$ cm². Az arány a kettő között $15 : 78,54 = 1 : 5,2$. A vízsebesség tehát $5,2 \times 0,4 = 2,08$ méter másodpercenként. Ami igen nagy differencia, különösen, ha arra gondolunk, hogy a surlódás a sebesség növekedésével rohamosan nő.

H. Berg stuttgarti műegyetemi tanár a „Die Kolbenpumpen“ című munkájában (60-ik oldal), azt tanítja, hogy szívó vezetékeknél a vízsebesség 0,5 — 1 m legyen másodpercenként és pedig annál kisebb legyen ezen szám, minél szűkebb a vezeték és minél nagyobb a szívómagasság. Hol vagyunk mi ettől, mikor a szabványnak elfogadott 50 mm-es szívócső alkalmazásával is bele kell nyugodnunk az 1,6 méteres vízsebességbe.

Itt kell a hibát keresni. Másodpercenként 2,08 méteres sebesség a szívótömlőben majdnem lehetetlenség. Ilyen sebességnél egy 44 mm-es szívócsőnél, a szívókosár, a rugyanta tömlő belső hullámos felülete és a csökötésekkel közbe iktatott akadályok miatt olyan nagy ellenállások vannak, olyan nagy surlódások keletkeznek, melyeket a csekély és semmi módon nem fokozható felhajtó erő — cm²-ként 0,78 kg — legyőzni nem tud. A feltörő vízoszlop a valóságban nem éri el azt a sebességet, ami a hengerek megtöltéséhez szükséges. A hengerekben vízhiány áll elő.

Véleményünk szerint tehát a szűk, 44 mm-es szívótömlő a legfőbb oka a panaszoknak, de még más bajok is vannak. A szívóoldalon felszerelt szélkazán, vagy légüst ürtartalmának legalább a henger-ürtartalom kétszeresének kellene lenni, különösen ilyen szűken méretezett szívótömlőnél. A panasz tárgyát képező fecskendőknél ezen méretnek többször a negyedrésze sincsen betartva. Ezért rángatóznak a szívótömlők üzemből.

A szívószelepeknél a szelepnilyásnak nagyobb-nak kell lenni, mint a szívótömlő keresztmetszete. Ezen méretezésnél is lehet hibákat találni. Ezen méret ellenőrzésénél ajtós szelepeknél nemcsak a szelepnilyás hosszát és szélességét, hanem a szelep emelkedését is le kell mérni.

Mivel a panasz tárgyát képező 100 mm henger átmérőjű tűzfecskendőknél a gyárosok nagy része a szívóoldalon is 52 mm-es, tehát a nyomótömlők méretének megfelelő szívótömlőt alkalmaz, ezen tömlőkbe is a nyomóoldal részére szabványosított egységes magyar csavaros kapcsolatot kötik be és a szívónyulványt (szívócsönköt), éppen úgy méretezik, mint a nyomónyulványt. Ez is hiba, még pedig két okból.

A szívó- és nyomó csőnk tökéletesen egyforma lévén, a szívótömlő akadály nélkül felszerelhető a nyomóoldalra és viszont, megtörténhetik és tudomásunk szerint már többször meg is történt, hogy olyan kisebb községekben, uradalmakban, ahol kiképzett tűzoltóság nincsen, tűzveszedelem esetén a nagy fejetlenségben, kapkodásban és igyekezetben, a fecskendőt fordítva állítják fel, t. i. a nyomóoldalt a vízforrás felé. A szívótömlőket felszerelik a nyomóoldalra és a nyomó-

döbbenéssel állapítják meg, hogy egyetlen fecskendőjük hirtelen elromlott, nem lehet használni. Már ezért sem engedhető meg mindkét oldalon az egyforma csavarmentet még 80—90 mm átmérőjű hengereknél sem.

Tudjuk, hogy a magyar egységesnek elfogadott tömlőcsavarnál 6 zsinor menet van egy angol hüvelyben, tehát meglehetősen durva csavarmentet, amely a nyomóoldalra megfelel, mert gyorsan össze lehet csavarni; de nem felel meg ilyen csavarmentet a szívó oldalon. Míg a nyomóoldalon a tömitési hibát a kiömlő víz azonnal jelzi, a szívóoldalon a tömitési hibát keresni kell. Tehát a szívóoldalon megbízhatóbb tömitést kell követelni. Tudjuk, hogy csökötéseknél finom csavarmenttel biztosabb, tartósabb és megbízhatóbb tömitést létesíthetünk. A finom csavarmentet kevesebb erővel jobban rá lehet huzni, nem lazul meg olyan könnyen, mint a durva menet. A szívótömlőknél a biztos tömités nagyon fontos, mert üzemből, ha a szívótömlő egy 5—6 méteres kutba leeresztve a rángatózás, vagy egyéb ok miatt tömörtelenné válik, valamely csökötés meglazul, levegőt kap, a csavaranyák utánhuzása nagyon körülményes. Legtöbbször ki kell a szívócsövet a kutból e miatt emelni, ami az oltó munkánál kellemetlen zavarokat okoz.

Ezért megkellene követelni, hogy a szívótömlőknél, a kapcsolásnál finomabb csavarmentet, angolhüvelyenként legalább 9—10 menet legyen.

A fent előadottak alapján meg kell követelnünk, hogy a 100 mm henger-átmérőjű tűzfecskendőknél a szívótömlő belső átmérője legalább 60 mm legyen, mert csak ez esetben van biztosítva a legszűkebb 50 mm-es keresztmetszet, lévén a csőben bekötött kapcsolókup falvastagsága $2 \times 5 = 10$ mm. Magától értedődik, hogy a 110-es hengernél 65, a 120-asnál 70, a 130-asnál 75, a 140-esnél 80 mm belső átmérőjű rugyanta tömlőket kell kívánni.

A nyomóoldalon. A szélkazán, vagy légüst a tűzfecskendő olyan nélkülözhetetlen alkatrésze, hogy ez által lesz a dugattyús szivattyúból tűzfecskendő. Célját mindenki ismeri, ezért csak ennek méretezésére akarok rámutatni. A szélkazán minél nagyobb, annál jobban felel meg feladatának. Nagy helyszükséglete és a drága vörösréz miatt tulságos nagyra még sem lehet készíteni, ezért általában a henger-ürtartalom 8—10-szeresére szokás méretezni.

A nyomószelepeknél a szelepnilyásnak nagyobb-nak kell lennie, mint a nyomócsatorna legszűkebb keresztmetszete.

A hidrodinamika szabályai szerint minél hosszabb a nyomótömlő és minél kisebb az átmérője, annál nagyobb a surlódási ellenállás, annál nagyobb erő szükséges a víz továbbszállításához. Elméletileg semmi akadály nincs bármily hosszú nyomótömlő alkalmazásának, csak arra kell tekintettel lenni, hogy a fecskendő, különösen a szélkazán és a nyomótömlők a nagy nyomással szemben elég szilárdak legyenek és hogy elegendő nyomó erő álljon rendelkezésre. Tűzfecskendőknél kénytelenek vagyunk sokszor hosszú 60—80 és több méteres tömlővezetéseket fektetni és a tömlő átmérőjét úgy megválasztani, hogy azzal mozogni és azt magasabb helyekre felvinni lehessen. A nyomóerő kimérése nézőpontjából célszerű a minél vastagabb tömlő, mert tudjuk azt, hogy a surlódás növekedése fordított arányban van a

angol hüvely, tehát 52 mm belső átmérőjű, magyar egységnek elfogadott kendertömítő, melynek legszűkebb keresztmetszete a csökapcsolat furata 40 mm átmérőjű, legszűkebb keresztmetszet felülete 12,5 cm². Ennél szűkebb méretű tömlőt szívó-nyomó szerkezettel ellátott tűzfecskendők-nél nem tanácsos alkalmazni a fent tárgyalt okokból.

A 230,000/1925. sz. belügyminiszteri rendelet a 100 mm-es henger-átmérőjű tűzfecskendők-höz is előírja a sugárosztó (osztóvilla) szállítását.

Vita tárgyát képezheti, hogy ilyen fecskendőnél célszerű-e a sugarat két részre osztani?

Kimondhatjuk, hogy nem célszerű. Egy ilyen fajta fecskendő legfeljeb 200 liter vizet szállít perccenkint (az idézett kormányrendelet csak 160 litert ír elő).

Egy középfoku tűzveszedelemnél is kevés ez oltóvíznek; ha most ezt is még megosztjuk 2 részre, nagyon gyenge kis sugarakat kapunk, amelynek alig van oltó hatása, legfeljebb védelemre, vagy takarításhoz használható fel. Sugárosztásnál a legcélszerűbb eljárás az volna, ha a nyomócsonttól kezdve egy 25 cm² keresztmetszetű (57 mm belső átmérőjű) tömlőn kivezethetnénk a sugarat az égő létesítmény, vagy oltandó területig és ott kapcsolnánk be a két egységes tömlőt osztóvillával, ilyen eljárás a legkisebb erővesztéssel járna, mert a nyomótömlőben végig, egészen a sugárcsőig egyforma lenne az áramló víz sebessége. De mivel csak egyfajta szabványos tömlővel rendelkezünk, a nyomócsont is ilyen tömlőre van méretezve, szükség esetén kénytelenek vagyunk az egységes tömlőt két ugyanilyen méretű tömlővel szétosztani. Ebből következik, hogy az osztott sugárnál a víz sebessége a felére csökken az osztóvilla utáni tömlőszakaszon és még akkor is, ha 11 mm-es lövőke helyett 9 mm átmérőjű lövőkét szerelünk, az egy sugárral elérhető 25—28 méteres sugártávolság, ennek a felére csökken. A kiszállított víz mennyisége pedig még valamivel kisebb lesz, mint az osztatlan egy sugárnál.

A sugárcsőlövőkék furatát csak gyakorlati uton, próbálgatással lehet megállapítani. Ilyen kísérletezések eredménye az, hogy legcélszerűbb a lövőkéfurat átmérőjét a henger átmérő $\frac{1}{8}$ — $\frac{1}{12}$ részére méretezni. A lövőkével, vagyis a sugárcső nyílásának szűkítésével kényszerítjük a tömlővel kiszállított vízmennyiséget arra, hogy lehetőleg nagy sebességgel hagyja el a tömlőt, meglegyen a sugártávolság és az átütő erő.

Minél kisebb a lövőke furata, annál nagyobb hajtóerő kell. annál jobban emelkedik a levegő nyomása a szélkázában. A furat a víznyomással növekszik.

Még csak annyit említettünk fel, hogy ilyen sugárpróbák alkalmával 20 méteres tömlővel 6 atm. vízvetéki nyomással 20 mm átmérőjű lövőke 38 méter hosszú köttőt sugarat adott. A lövőkenyílás változtatásával ugy lefelé, mint felfelé, ezt a sugártávolságot nem lehetett többé elérni, mert szűkebb lövőkénél a sugár hamar szétszóródott; bővebb lövőkénél pedig már lecsökkent a sebessége és ezért adott rövidebb sugarat.

5 atm. vízvetéki nyomásnál a 18 mm átmérőjű lövőke adta a legjobb sugarat. És így tovább. Ezért az állítható sugárcsövek sokszor hasznos szolgálatot tehetnek.

hiv. tűzoltótiszt-mérnök, amennyiben e két tárgyat egymással szoros kapcsolatba hozni iparkodik. A tűzoltásitechnika ugyanis a tűz tulajdonságaiból levonja a következtetést, a szerek szerkezetét és azok legcélszerűbb kihasználását illetőleg; a taktika viszont ezen szereknek és alkalmazásuknak módját állapítja meg különböző helyi viszonyok között. Ő most e kettőt egyesítve óhajtja alkalmazni, hogy a tűzoltás esetleg egyszerűbb szabályokhoz köthető legyen és ezt elérni véli, ha egységeket állít fel, melyek a tűzre egységesen hatnak, amely egységnek párhuzamosan és sorozatosan alkalmazhatók különleges eseteknél. A tűzoltási technikai egység egy bizonyos nagyságu tüzet olt; a nagyobb tüzet tehát több egymás mellé vagy mögé sorozott egységnek kellett eloltania. Ha a tűz eloltásához nagyobb erő kell, akkor természetesen a sugár erejének is nagyobbodni kell a tűz erejéhez, terjedelméhez mérten. Ha egy kis tüzet eloltunk 5 literes extinktőrrel, viszont egy nagy tűzhöz erősebb hatású sugár kell, mert a tűz terjedelme az egység hatáson felüli igényeket is idéz elő.

A sugár hatása főleg a hőelvonásban nyilvánul, tehát a háromféle oltási lehetőség (anyagelvonás, éleny és hőelvonás) csak egyikében. Az átvezetett melegmennyiség függ pedig az érintett felület nagyságától, az égő anyag és az oltóanyag hőkülönbségétől és az oltóanyagnak az eloltandó tárgyra való rányomási erejétől. Abból a fellevelebből indul ki, ha egy liter víz pl. 600 hőegységet tud felvenni, mielőtt mint gőz elszáll, akkor ezt annál jobban és gyorsabban veszi fel, minél erősebben nyomul az égő testbe és így annak belsejében 400-szorosan több felületet talál, mint a külfelületén találna. A faszén specifikus melege 0,20. Minden kg. faszén eloltására elég fél liter víz; egy másik félliter elég a faszén nedvesen tartására, hogy újból meg ne gyulladjon. Ebből következik, hogy a sugártól oly sebességet kell követelnünk, mely statikai nyomásba áttéve, a vizet az égő anyag pórusaiba nyomni képes és így az érintkezési felületet nagyobbítja. Az eloltandó terület minden pontjára oly vízmennyiség lövelendő e mellett, mely az ott lévő meleget felveszi és a faszént nedvesen is tartja. A sugár tehát egyszeri hatással olt, azután pedig hosszabb ideig tartó hatással az ujrakigyulás ellen védeni hivatott. Az égés helyén ugyanis a tárgyak hőt kapnak a körülvevő gázok átvitele révén és a helyiség falainak kisugárzásából. Ha pl. egy helyiségben 1500 C° átlaghő van, akkor minden 1 m² terület kisugároz perccenkint 3000 hőegységet, ez pedig 5 liter víz által abszorbeálható. Ebből következik, hogy midőn a tűz eloltatott, minden területméterre még perccenkint 5 liter vizet kell lövelni, hogy az újra ki ne gyulladhasson addig, míg a környezet hőhatása meg nem szűnik, illetve kisebbedik. *Ezen vízmennyiség adná meg tehát az oltási egységet.*

Kérdés még, hogy a vízmennyiség megállapításához mily terület veendő számításba, mert hisz nem mindegyik része adja le egyformán a sugárzó hőt. E tekintetben arra a konklúzióra jön, hogy a padló területe veendő alapul, tehát a sugár annyiszor 5 liter vizet adjon le, ahány m²-re az égő helyiségben hatnia kell.

Az égő anyagok aszerint oltathók jobban, minél jobban hatolhat be a sugár előerejével a belsejükbe. E tekintetben cikkirő felteszi, hogy az oltási egységnek az égő anyag felületére 31 m sebességgel kell hogy érjen, hogy minden esetben

az oltás hatását statikai nyomásával biztosítsa. Tudjuk, hogy leghatásosabb a sugár, ha közvetlen közelből éri az égő felületet, de a közbevetett akadályok miatt ez sokszor lehetetlen; ez okból az oltási egység, azaz egy sugár 31 m sebességgel és 5 liter percenkénti vízmennyiséggel csak a lövőke végén bír érvénnyel és ha a tűz és a lövőke nagyobb távolságra van, akkor még hozzáveendő egy távolsági tényező, hogy a tárgy felületén a 31 m sebesség azaz 10 kg/cm^2 nyomás meg legyen. Ez irányu táblázatból levonja azután azt a következtetést, hogy az oltóegység előállítására szükséges munka a lövőke nagyobbodásával kisebb lesz, hogy azonban a nagyobb lövőke által igényelt vízmennyiséget okoz, mely a nagyobb lövőke előnyét hamarosan lerontja, tehát célirányosabb kisebb lövőkét nagyobb nyomással alkalmazni. Ha a szivattyú a tüztől 100 m-re áll, 2—20 m lövőke távolságnál legjobbnak mutatkozott a 15 mm átméretű lövőke alkalmazása, mely így 100 oltási egységbe csoportosítva, minden tűz oltására lenne megfelelő, amikor is 115 m vízsebességgel 500 liter kellene szállítania.

Ha ezen így megállapított oltástechnikai egységet most taktikai egységben akarjuk átvinni, akkor a taktikai egységnek (őrségnek) minden oly ép felszereléssel kell bírni, mely az oltás technikai egységét a védendő terület minden pontján előállítani képes. A taktikus aztán a tüzet annyi taktikai egységre osztja, ahány oltástechnikai egységet, azaz 15 mm sugarat alkalmazni akar. A sugár szereléséhez, kezeléséhez szükséges legénység számát felváltókkal együtt 10 főben állapítja meg a cikkíró. A többi felszerelés mindig a helyi viszonyok szerint állapítandó meg (az oltási egységet adó fecskendőn kívül). Lehetnek körülmények, ahol esetleg két oltástechnikai egység együttesbe vonatik össze a nagyobb hatás elérése céljából. A vezénnyel annyi oltástechnikai egységet von be a működésbe, ahányszoros 100 m^2 foglaltatik a tűz egész területében, tehát ugyanannyi taktikai egységet is. Gondoskodik arról, hogy minden oltástechnikai egységnek 500 liter víz álljon percenként rendelkezésre a többi hozzávaló szerekkel együtt. Ha elegendő egység áll rendelkezésre, egy a tűzterület 100 m^2 -enkint egy-egy egységgel lesz megszállva; ha nem áll rendelkezésre elég egység, úgy a tűzterület részbeni feláldozásával az egységek egy részével a megvédendő szomszédságot védjük addig, míg a tűz helyhez van kötve és minden egységgel áttérhetünk a tűz oltására.

Cikkíró következtetései főleg a nagy városok hivatásos tűzoltóságait érdeklik, azonban a kapcsolatos felmerülő érdekes tanulságok minden tűzoltóra nézve értékesek. Mi a magunk részéről a Stanzig bajtárs számításait tulságosan teoretikusoknak találjuk, szuppozíciói a gyakorlati tapasztalatokhoz arányitva túlmerészek. Amidőn pl. azt mondja, hogy 10 légkönyomású sugár képes minden anyagot annyira áthatolni, hogy a melegevlonás az anyag minden rétegében megy végbe, akkor a gyakorlat azt mutatja, hogy a legtöbb anvagnál az nem így van, a víz nem hatol be a belső rétegekbe, csak a külső már elszenesedett részeket éri, tehát a vízből is több kell a teljes meleg elvonásához, mert e processus lassabban megy végbe.

Kissé önkényes alapnak látszik az is, hogy a padlóterület 1 m^2 -ét veszi a számítás alapjául; miért? Mikor tudjuk a gyakorlatban, hogy a hőkisugárzás igen sokféle erősségű és irányú. E szun-

szinű azonban, hogy sok esetben nem képezheti a számítások egyedüli alapját.

Végül a technikai és taktikai egység kapcsolásánál tulságosan bőkezűen állapítja meg egységének létszámát egy sugárhoz 10 főben. Ennyi ember egy sugárhoz oly bő ellátmány, mely kissé drágává tenné a tűzoltóságot s bizony a legtöbb helyen a taktikai egység létszáma ugyan a töltrára való tekintettel 10 főnél több, de egy sugárhoz az őrség sehol sem oszthat be 10 főt, hanem a fecskendő 10 főnyi személyzete 2—3 sugarat kénytelen ellátni, tehát örülünk, ha egy sugárhoz 3—4 embert tudunk adni.

Braxator.

A templomok tűzvédelme.

Ismételten tapasztalhattuk, ha templom ki-gyulladt, vagy a szomszéd tűz által veszélyeztetve volt legtöbb esetben a tűzoltóság tehetetlen volt a tűzzel szemben nemcsak azért, mert az épület nagyságához, magasságához mért létrákkal, erős sugarakkal, elegendő vízzel nem rendelkezett, hanem azért is, mert az épület megelőző tűzrendészet szempontjából nem képezte a szakszerű elbírálás tárgyát sem az építkezésnél, sem későbbben. Pedig éppen, mert a vidéken az itt jelzett hiányok általában mindenütt feltalálhatók, felette kívánatos lenne a templomok tűzvédelmét megelőző intézkedésekkel biztosítani.

A tűz elterjedését egy tornyos templomon többnyire már az építkezés hibái segítik elő, mert a templom padlása nincs tűzbiztosan elkülönítve a templom belsejétől és a toronytól; a nagy fedélszerkezet, sokszor a torony is, nincs tűzbiztosan fedve; a nagy padlás nincs tűzfalal megosztva; nincs villámhárító stb. Első és főkéllék pedig hogy a torony és a templom belseje tűzbiztosan legyen elkülönítve a templom padlásától s ha e padlás nagyméretű, kívánatos annak még tűzfalal való elosztása is. A nagy famennyiséget tartalmazó fedélszék legyen tűzbiztosan fedve és villámhárítóval villámcsapás ellen védve. A padlásban célszerű a kötőgerendákra deszkajárdát fektetni, hogy netáni tűz helyét gyorsan lehessen megközelíteni. A faszervezetnek impregnálása, illetve hig mésszel való bemeszelése (évenként többször ismételten) szintén nagyban akadályozza a tűznek rohamos elterjedését. A tetőnyílások dróthálóval elzárandók, hogy a padlásban a madarak gyulékony rőzséből, szalmából fészket ne rakhassanak, amelyek alkalmasak a tűz táplálására és a vigyázatlan gyermekesereg odavonzására, tehát gondosan és évenként eltávolítandók. A torony megvédése szempontjából célszerű a tető és a harangok alatt tűzbiztos mennyezetet közbekiktatni, hogy a tető tüze lefelé ne jöhessen, a harangok meg ne olvadjanak, leszakadva, lefelé mindent áttörjenek. A mennyezetekben az átbuvó lyukak tűzbiztos ajtókkal zárandók és a falépcsők helyett inkább vaslétrák alkalmazandók. Ha a toronyban toronyőrszoba rendeztetik be, úgy az teljesen tűzbiztosan elkülönítendő, annak fűtése csak a legnagyobb óvintézkedések szemelött tartásával eszközözlendő és különösen arra fektetendő nagy suly, hogy az esetleges kályha csőve faszervezetet ne érintsen, vagy faszervezet alá szórja a szikrákat. Nagy gond fordítandó a világítás tűzbiztos voltára és a dohányzásra is. Végül a templom belsejében fontos az, hogy minél több és kifelé nyíló ajtó álljon rendelkezésre s hogy azok a közönség által gyorsan elérhetőek legyenek. A vil-

gyertyák közelében ne legyenek könnyen gyuló szövetek, művirágok, melyek ceresinnel bevont levelei rohamosan égnék. Mindezek elhárítására kívánatos tehát, hogy az egyházi vezetőséggel együttesen a templomokban is tartassanak időnkint tűzrendészti szemlék. Ha pedig a templomtetőn bádogosok, cserepesek dolgoznak, tanácsos azokat állandó, megbízható felügyelet alatt tartani, mert bizony sokszor megtörtént már, hogy ezek dohányzása, a forrasztó kemence rosszkarbanléte, avagy szeles időben való használata, felügyelet nélkül hagyása tetőtűznek lett a szülőanyja.

Mint hogy pedig tűz minden óvintézkedés dacára mégis keletkezhetik, célszerű, ha a templomban gyorsan elérhető pontokon, továbbá a toronyban, az első beavatkozásra alkalmas kézi tűzoltóeszköz (vizeshordó és veder, extinktör, Total stb.) tartatik készenlében, mert mire kívülről hoz valaki egy veder vizet, az rendszeren már elkészenen érkezik. Ezen eszközöknek csak úgy van értékük, ha kéznél vannak s tényleg még a tűz elterjedése előtt léphetnek akcióba, mert nagyobb tűzzel szemben már ugyanis elégtelenek.

Nagyobb városokban és magas tornyokban még állandó vascsővezetéket is helyeznek el, melyen a felső emeletekben tömlős tűzcsapok vannak elrendezve, alsó végük pedig összeköttetésbe hozható a motoros fecskendőktől odavezetett tömlőkkel. Itt tehát nem kell a tömlőt felhuzni, felvinni, csak a csővezető szalad fel és a felső tűzcsapot megnyitván, annak tömlőjével támadja meg a tüzet. A tűzoltói beavatkozás tehát a lehető leggyorsabban következhet be ezáltal, ha természetesen rendelkezésre áll erős motorosfecskendő, mely a nagy magasságot kellő nyomásával le tudja küzdeni és ha ennek táplálására elég bő forrás van a közelben. Vállalkozó bátor tűzoltó az csak akad.

Még csak azt kell megemlíteni tűzoltótaktikai szempontból, hogy a fecskendő, tololétra ne a torony mellett helyeztessék el, mert ha ennek tetőzete szakadozni, dűledezni kezd, a lehulló gerendák, kövek, üszkők és olvadó fémek kárt tehetnek az emberekben és a szerekben. Hasonlóan ügyelni kell a vezénylőnek arra is, hogy a csővezetőnek és segédzámainak a visszavonulási útja mindenkor biztosítva legyen.

B. C.

Gyulékony és robbanékony gőzökről és gázokról.

Irta: Dr. Szalay Lajos vegyész-mérnök, a pesti önk. test. titkára és szkiparancsnoka.

A tűzoltás technikája megköveteli, hogy az avval foglalkozó ismerje az éghető, égő vagy már elégett anyag minden állapotában való tulajdonságait, mert csak ily módon lehetséges teljesen helyes irányban praeventív intézkedéseket tenni, a tűzoltást sikeresen és hatásosan lefolytatni és az esetleges kellemetlen és veszélyes meglepetést kikerülni, vagy pedig a tűz után a tanulságokat leszűrve — jövőre a tapasztalatokat értékesíteni.

Az anyag kémiai és fizikai tulajdonsága érvényesül minden égés esetében, de míg az ugynevezett közönséges égő anyagoknál, mint fa, papír, textil, stb. a vele való folytonos érintkezés és megszokott foglalkozás miatt megszólván ösztönszerűvé teszi azok helyes kezelését, addig a nagymennyiségben előforduló, különösen iparte-

Oriási a számuk azoknak az anyagoknak, melyek az ugynevezett gyulékony és tűzveszélyes anyagok fogalma alá vonhatók. Elterjedésük és fontosságuk szerint a jelen esetben a gyulékony folyadékok égő- és robbanó gőzeiről és gázairól szólnunk és különösen a robbanó gőzöket és gázokat szoigáltató azon anyagokról, melyeknek veszélyessége a beállható robbanás miatt rendkívül nagy.

A gáz és gőz tulajdonságainak a tanulmányozása különösen fontos, mert a legnagyobb veszélyt ezek rejtik magukban. Veszélyességét növeli még azon körülmény is, hogy azoknak jelenléte legtöbbször biztosan alig érzékelhető, más esetben pedig, ha már érzékelhető is, — legtöbbször a szaga által, — annak mennyiségéről alig vonható következtetés.

Az éghető gőz és gáz veszélyességét az égés gyorsasága, sebessége okozza, valamint azon körülményeknek összessége, melyek az égést és robbanást előidézhetik.

Ezt szemelőtt tartva kövessük azt az utat, mely a lassu égéstől különböző fokozatokon keresztül a gyorségésig — robbanásig vezethet.

Az égés mint tudjuk semmi más, mint valamely éghető anyag egyesülése oxigénnel, hő és fénytünemény kíséretében. Ebből következik, hogy az égéshez okvetlenül szükséges az oxigén, mint égést fenntartó és tápláló közeg.

Oxigén és éghető anyagok érintkezése magában véve még nem vezet égéshez. Egymás mellett teljesen neutrális állapotban maradnak. Hogy az oxigén az éghető anyaggal egyesülhessen és ezáltal az égés folyamata beálljon — szükséges, hogy az éghető anyagot bizonyos hőfokra emeljük. Azon hőmérsékletet, melyen az égés tüneménye beáll, gyulási hőmérsékletnek nevezzük. Ezen gyulási hőmérséklet különböző anyagoknál különböző és igen tág határok között váltakozik. A gyulási hőmérséklet nagysága fentiek szerint egyik tényezője az anyag tűzveszélyességének. Ez könnyen belátható, mert mennél alacsonyabb a gyulási hőmérséklet, annál nehezebb ezen hőfok beálltát kiküszöbölni, illetve tűz esetén annál nehezebb lesz az oltóanyaggal az égőanyag hőmérsékletét a gyulási hőmérséklet alá hűteni.

Az égés végbemehet izzás vagy láng képződés mellett. Lánggal csak olyan anyagok égnék, melyek gyulási hőmérsékletre emelve megbomlanak és gázt fejlesztenek. A láng tehát nem más, mint izzón égő gáz. Az izzásnál az anyagok közvetlenül egyesülnek az oxigénnel anélkül, hogy gázzá alakulnának (Vas, szén stb.).

Az égés terjedésének sebessége különböző és nagyon sok tényezőtől függ. Így ismerünk lassan égő anyagokat, melyeknél az égés lassan terjed tovább. Ezek rendszeren tömörek, nagyon rossz hővezetők, gyulási hőmérsékletük nagyon magas és kémiai összetételben sok széntartalmuk mellett kevés, vagy semennyi oxigént nem tartalmaznak. A nehezen és lassanégő anyagokból fokozatos átmenettel a gyorsan égő, könnyen gyulékony anyagokhoz jutunk. Ezeknek a gyulási hőmérsékletük alacsonyabb, szövetük likacsosabb, úgy hogy az égést fenntartó közeg az anyag likacsain is áthatolhat és az égést gyorsíthatja, ellenében a tömör anyagokkal, hol csupán a felülettel érintkező levegő vehet részt az égésben.

A könnyen gyuladó és nagy sebességgel égő anyagok sorában eljutunk azokhoz az éghető anyagokhoz, melyeknél a gyulási hőmérsékletre emelve — az égés az egész tömegben pillanatszerű-

leg megy végbe, laikus módszerekkel meg nem mérhető idő alatt — és aminek folyománya azután a lobbanás, illetőleg robbanás.

Ezeknél az anyagoknál, melyeknek égéstartama az egész anyagra vonatkoztatva ily csekély — tehát melyek a robbanást okozzák — feltétel, hogy az anyag legkisebb részei is, tehát a molekulájai is keverve legyenek oxigénnel. Ha ezen feltétel megvan, úgy a gyorság, lobbanás és robbanás gyulás esetén az éghető anyagoknál befog állani (lisztporgázok robbanása).

Hogy az oxigén az anyaggal ily mennyiségben és egyenletesen szilárd és cseppfolyós anyagoknál elkeverve legyen, szükséges, hogy az oxigén anyaghoz kémiaiilag legyen kötve. Az anyag a gyulási hőmérsékletre felmelegítve megbomlik és az oxigén szabaddá válik, melyben aztán pillanatszerűleg ég el. Ilyen anyagok a lógyapot, a nitrocellulózé, a nitroglicerín, a belőle készült dinamit, a különböző lőporfajták, a bányászati célra szolgáló robbantó anyagok, stb. Ezeknél a vegyületeknél az ugynevezett nitró vegyületsoportok

melegítése, vagy már az ütés által bekövetkező melegedés is elég arra, hogy a kémiaiilag laza vegyület megbontassék, mire oxigén válik szabaddá, ez viszont pillanat alatt a vegyület szénjével széndioxiddá, a hidrogénnal pedig vízzé egyesül.

Gőzöknél és gázoknál — már kevésbé fontos, hogy az anyag kémiaiilag lekötött oxigént tartalmazzon. Itt elégséges, ha a gőz, illetőleg gáz levegővel jól elkeveredik — midőn is minden egyes molekulának meg van a maga szükséges oxigénmolekulája, mellyel az egyesülés pillanatszerűleg megtörténhet.

A robbanás nem más mint a gyors égést követő romboló hatás. Ez pedig azzal magyarázható, hogy a gyors égés alkalmával a keletkezett égéshő, mely elég tetemes, a keletkezett égési termékeket, melyek gőzök és gázok — oly annyira kiterjeszteni igyekeznek, — hogy a nagyfokú hirtelen nyomásnak az ellentálló fal, tartány, edény ellentállani nem tud, azt széjjelveti, mint mondani szokták, a levegőbe röpíti. (Folyt. köv.)

Miniszteri rendeletek.

A m. kir. belügyminiszternek 277,462/1925. B. M. számú körrendelete a „Tűzrendészeti Közlöny“ c. szaklap ajánlása tárgyában.

(Valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjének.)

Tekintettel azokra a nagyfontosságú érdekekre, melyek a tűzrendészet és a tűzoltói intézmény minél magasabb színvonalra való emeléséhez fűződnek, a 229,320/1925. B. M. sz. körrendelettemmel lehetővé tettem, hogy tűzrendészeti szakkezeget, a Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség kiadásában megjelenő „Tűzrendészeti Közlöny“ c. szaklapot a városok és községek háztartásuk terhére megrendelhesék, illetőleg annak előfizetési árát a többi hivatalos lapok árával együtt számolhassák el.

A tűzrendészet fejlesztése érdekében 230,000—1925 B. M. sz. alatt kiadott körrendeletem folytán az említett szaklap jelentősége is fokozódott azért, hogy hivatva van szakkérdéseknek avatott tárgyalása révén a tűzrendészeti hatóságoknak felelősségteljes munkáját — különösen az említett körrendelet végrehajtása során — megkönnyíteni.

Mivel pedig a több mint félszázad óta eredményesen működő Szövetség tudomásom szerint hivatalos lapjával is rendelkezésre kíván állni abban a közérdekű munkában, amely a tűzrendészet megfelelő kiépítésének mielőbbi teljes és eredményes befejezéséhez szükséges, a magam részéről is sulyt helyezek a „Tűzrendészeti Közlöny“-nek minél szélesebb körben való terjesztésére; de kívánatosnak tartanám azt is, hogy arra úgy a törvényhatóságok, mint a járások és községek az 1926. évre is előfizetnének.

A havonként megjelenő szaklap előfizetési ára ebben az évben is évi 80,000 (nyolcvanezer) korona, melyet a Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség címére (Budapest, VII., Rákóczi-ut 38.) kell küldeni.

Felhívom *Cimedet*, hogy ez ügyben tett intézkedéséről 30 nap alatt tegyen hozzám részletes jelentést.

Budapest. 1926. évi január hó 14-én.

A m. kir. pénzügyminiszterium 37961/925. XVI. főosztály sz. rendelete a „Delphia“ készülék tárgyában.

A m. kir. Bányakapitányságnak.

1. Budapest, 2. Miskolcz, 3. Pécs, 4. Salgótarján.

Ad 1—4. Korányi Márton budapesti lakosnak nálam közvetlenül előterjesztett kérelmére, a szabadalmazott „Delphia“ biztonsági készüléknek*) a repesztő munkálatok körében leendő alkalmazhatása céljából megengedem, hogy a bányakapitányság azon bányüzemeknél, ahol az el nem sült töltések gyutacsának a furlyukából való eltávolítása végett a fent jelölt készüléket kívánják alkalmazni, kérelemre egyelőre ideiglenesen felmentést adhasson azon biztonsági szabály alól, mely szerint az olyan furólyukat, melynek töltése el nem sült, repesztés céljából felhasználni nem szabad. A felmentés megadásánál ki kell kötni, miszerint a „Delphia“ készülék kezelésére vonatkozó szabályok közé felvétessek az az intézkedés is, hogy a készülék fadugóját, ha a kihuzásra szolgáló drót a fojtás eltávolítása közben, vagy bármely okból elszakad, a furólyukból kihuzni, abba a kihuzhatás céljából befurni nem szabad, hanem ilyen esetben, ennek a furólyuknak a lerobbantása céljából szabályszerű módon új furólyukat kell furni.

A miniszter rendeletéből

Urbán Béla s. k.
miniszteri tanácsos.

*) A „Delphia“ újabb találmány a bányászat terén, melynek célja hogy a megállott és fel nem robbant furólyukból a gyújtó-lőkupakot veszély nélkül — ráfúrással — vagy befúrással lehessen kivenni. Így aztán nem is kell mellékfúrással új furólyukat készíteni. Ez az engedély nagy jelentőségű, mivel egyben hatályon kívül helyezte az általános biztonsági bányászati szabályzat 78. § által előírt tilalmat ott, ahol a „Delphia“ készülék van használatban. A robbantások a legnagyobb elővigyázat mellett is

Műselyemszálak semmivel sem tűzveszélyesebbek, mint a gyapotszálak, ezt állapította meg a newyorki Bureau of Standards. Csak Cupramonium mutatott némileg nagyobb gyulékonyt, mint a gyapot. A viscose-módszer szerinti műselyem éppen olyan gyulékony, mint a gyapot; nitrocellulose ennél kevésbé gyulékony és legkevésbé az acetatmu-selyem az.

Vasszerkezeti épületeknél a tűz legnagyobb pusztítása azáltal áll be, hogy a vas nem tudott terjeszkedni, deformálódott és magával rántotta a többi épületrészt is. Ha a vasnak kiterjedési lehetősége meg van adva, megtartja a hordképességét 550°-ig. Kísérletekkel igazolták, hogy a szabad terjeszkedés biztosítása, védőburkolatok alkalmazása mellett a hőbehatás a minimális és hogy a hő eloszlására egy levegőréteg a legjobb. A védőburkolat kisebbmértetű épületnél gipszszel bevont fémháló; nagyobb épületeknél a vastartók körül téglát, cementlapot helyeznek gipszburkolattal lektöve; a fém, vas és burok között 2—3 cm légköz marad. Ezen védőrendszerrel még nagy tűz behatása alatt is, a hőfok a levegőközben több óra múlva sem haladta túl a 150°-ot.

A vízvezetéki csőhálózat méreteivel foglalkozott nemrégben több német szakforum és e tekintetben azon álláspontra helyezkedtek, hogy községi vízvezetékek csőátmérete nem veendő 100 mm átmérővel bírónál kisebbre, mivel csak ez biztosít a tűzoltáshoz is megfelelő vízmennyiséget. Egy másik szakforum e tekintetben oly kívánalmat állított fel, hogy a vízszállítás legalább 4 sugárra biztosítva legyen s hogy tekintettel a mindinkább szaporodó motorosfecskendők vízszükségletére, inkább a csőméret nagyobbítása, mint szűkebb méretek alkalmazása kívánatos.

A villamos lámpák és készülékek mint tűzokozók gyakran szerepelnek eseteinkben, melyek most újabban ismét szaporodnak a gázzal telt fémszálas lámpákkal, mert ezekhez nagyobb villamos energia hozzávezetése szükséges és ezen új sokgyertyájú lámpákban a drót nagyobb hőfokkal ég, mint a légüres körtéknel. A veszély ezekenél beáll, ha egész szabadon, vagy oly közel lógnak gyulékony anyagok mellett, hogy szétrobbanásuk esetén tüzes drót vagy üvegrészek ezekhez hozzájuthatnak még kellő lehülés előtt. Leginkább előfordul a gyújtás lámparobbanáskor, illetve az izzószálak rövidzárlatánál. Ezért 100 Wattnál nagyobb áramfogyasztású új lámpáknál teljesen zárt burák, jól szellőző armaturákkal lennének alkalmazandók. Tudjuk azonban, hogy a normálkörték is nagy meleget fejlesztenek, ha könnyen égő krepp-papírral, selyemmel burkoltatnak be. Hasonlóan gyulás állt be izzólámpák körül tett ruháknál (szárítás, előmelegítés). A villamos főző- és melegítőtestek is okoztak tüzet, ha az áramkapcsolás konnectorok segítségével és nem külön kapcsolók segítségével történik; villamos sütők túlhevítése, mert nem volt rajtuk hőkikapcsoló, szintén tűzveszélyes, mint ahogy gyakori a tüzeset a bekapcsolva hagyott villamos vasalók áttüzesedése révén is. Utóbbiaknál indokolt lenne árammegszakító letétlemezek, vagy automatikusan bekapcsolódó fogantyúk alkalmazása, melyek a vezető eleresztésekor az áramot is egyúttal kikapcsolnák. Robbanó vagy javított biztosítóbetétek alkalmazása, az olvadó betétek elégtelen áthidalása oly hanyagságot jelent, amelyekből eredő tűzkárokról pl. a biztosító intézetek kártérítéssel sem tartoznának.

Budapest főváros tanácsa elhatározta, hogy 800 millió korona költséggel oly autoszert építtet, mely oltóport lövelne víz helyett a tüzre Szilvay Kornél főtiszt tervei szerint. A kocsin az oltópor tartányán elhelyezést nyerne egy kompresszor és hűtő az autó kipuffogó gázainak felhasználására, amely gázok esetleg más gázzal is kiegészítendőek lesznek (tetrachlorid, nitrogén, szénsav). A tanács e szer beállításával azt célozza, hogy a tüzek oltásánál a vízkár csökkentessék.

Tűzoltó-motorhajót szerzett be újabban Düsseldorf német város a folyamkikötő részére. A motoros hajó kettős benzinmotorral bír, melyek mindegyike 53 lóerős és egy-egy 2000 perclitères szivattyút hajt. A két szivattyú tehát 4000 litert ad és a hajófedélzeten elhelyezett nyomófejnél 2 db forgatható gólyanyakas sugárcsövet, avagy 4—4=8 db 75 mm átméretű tömlős kifolyást táplálhatnak. E 8 sugár egyenkint 20 mm lövőkékkel 5—6 atm. nyomással dolgozhat, a nyomás azonban 15 atm.-ig fokozható a szivattyúk sorozatos bekapcsolásával. A hajó óránként 18,5 km. sebességgel haladhat és vontatásra, továbbá más hajók kiszivattyuzására is használható szivótömlő segítségével. Télen villamos fűtőtestekkel tartható melegen. Őrhelyén a tűzoltói telefonhálózatba van kapcsolva, mely kapcsolatot a villamos világítással együtt gyorsan kikapcsolható.

Uj 36 m magas autotoiólétrát épített újabban a Metz cég Karlsruhe városban, mely nemcsak meghaladja az eddigi legnagyobb 30 m magasságot, hanem még a tekintetben is jelent újdonságot, hogy a létra átbillenésének megakadályozását nem a szerelők éberségétől teszi függővé, hanem automatikusan kapcsolja ki a hajtószerkezetet abban a pillanatban működő emeltyűkar által, amelyet a billenési pillanatban előálló nyugalmi nyomás működésbe hoz. A régi létráknál a hajlásszöveget kellett figyelni, a létrát nem volt szabad nagyhajlásnál teljesen kihuzni, ferde talajon vízszintesre kellett állítani, itt ez mind automatikusan megy végbe. A Metz-féle billenést biztosító dynamometerrel is kapcsolható, melyen azután a billenési pillanat vagy pl. a szélnyomás ráhatása a létrára leolvasható épügy, mint a létra megterhelése és igénybevétele általában. Hasonlóan automatikus az oldalhajlítás szabályozása is. Ha pedig a létra nekiütődik a háznak, akkor önműködően állítja üzemekívül a hajtószerkezetet, azaz a létra nem törik.

A szinpadi műszaki vezetők német egyesülete azt kívánja, hogy ezen foglalkozás vizsgálóhoz köttessék és a szinpadon is csak arra való szakmunkások alkalmaztassanak. Felhívják továbbá tagtársaikat az előfordult balesetekből okulva, hogy a színházban szövettisztításhoz ne benzint, hanem tetrachlorszénnyel használjanak.

A kéménytűzeknél eddig a kémény kiégését várták be a hivatásos tűzoltók, megfigyelésére fektetvén a fősúlyt, vagy legolyózták a kéményt, ritkán ként égettek el az nyílásban. Újabban megpróbálták a kéménytűzet szénsavas poroltóval (Tokal) elfojtani oly módon, hogy a készülék csövet az alsó nyílásban fölfelé irányították, a laza korom fölfelé repült, a nagy darabok lehullottak és a tűz elaludt a jelentés szerint. Kísérletek ez irányban kívánatosak.

Wintrich kézitűzoltókészülék név alatt forgalomba jött egy új típus, melynél a hajtóerő levegő, az oltó folyadék pedig tetrachlorszénnyel.

Tüzesetek.

I. Tetőtűz Budapesten.

A Pesti Hirlap nyomdapaletájából (V. Vilmoscsászárszár-ut 78.) tűzjelző telefonon jelentette a portás január 11-én d. u. 1:25-kor, hogy a 4 emeletes palota tetőzete ég. E hirre nyomban kivonult a II., V., VI. ker. őrség és a közp. tiszt 4 fecskendővel, 2 tololétrával és 49 fővel.

A tűzoltóság megérkezésekor a palota hatalmas sarki kupolája mellett a tető alól sűrű fekete füstgomolyok törtek elő, míg az udvari részen a tető már néhány m²-en átégett és a lángok mohón nyaldosták az eternit palával fedett tetőzet gerincszerkezetét és a kupola sűrűn összerott fagerendás belső tartó állványzatát.

A helyzet — melyet a tűzoltóság talált — igen kritikusként látszott, mert ha nem sikerül a rohamosan fejlődő, de egyelőre a palával fedett és még fennálló tetőzet fojtó hatása miatt hátrátatott tüzet gyorsan elfojtani, az a kupola tartó szerkezet faerdejére terjedt át. A tűzoltóság az V. őrség 2000 literes autófecskendőjéről hamarosan 4 erőteljes sugarat szerelt; melyek közül az egyik az udvari körfolyosóról dugólétrán át támadta meg a már átégett tetőzetet, hogy itt a tűz fészket közvetlenül oltsa, a második a saroktól távol eső padláslépcsőn felhatolva a sűrű füsttel telt padláson át tört előre a sarki kupola felé; a harmadik a Klotild utcai oldalon a kupola mellett felállított tololétrán hatolt fel a padlás térbe, míg a negyedik a kupola másik oldalán a Vilmoscsászárszár uton felállított tololétrán át hatolt fel a tetőig, hogy ott készenlében álljon. Az utcai hydránsokról táplált turbinafecskendő 8 atm. nyomással szolgáltatta a vizet az említett sugaraknak, s az erőteljes támadás eredménye volt, hogy a padláson tomboló lángtengert rövid 20 percnyi működés után elfojtani sikerült. A tetőzet nem égett át, a szelemen gerendák és támoszlopok épen maradtak, a kupola sűrű gerendaváza sértetlenül állott, s a tetőszerkezetnek csak a gerinchez közel eső része égett át. A végleges oltás és a gerendakötéseknél s egyébütt lapongó és parázsló részeknek teljes elfojtása még 3 órát vett igénybe, úgy hogy az őrségek fokozatos leszerelése és elvonulása 2 órától 5 óráig tartott, a mikor az utolsó kerületi őrség is elvonult.

A tűzvizsgálat megállapította, hogy a tűz a padlás udvari részében (a hol a tűz a tetőt is áttörte) keletkezett. Itt egy kb. 4 m. hosszú 1.5 m. széles és 1.5 m. magas, vasból szegecselt vizarány volt elhelyezve, mely a hidraulikus lift vizszükségletét szolgálta. Ez a tartány szigetelés céljából gipsztégla falazattal volt körülburkolva, a tartány és a gipszfalazat között pedig száraz fűrészpor nyert elhelyezést. — Megállapítást nyert, hogy a felül nyitott tartány mentén huzodó kémény repedésén át egy szikra pattanhatott ki, mely a fűrészporba esve azt felgyújtotta, a gipszfal szétomlott és a levegőhöz jutott lappangó tűz lángra lobbanva a tetőszerkezetbe kapott, mire azt az utcáról látható nagy füst miatt észrevették és jelezték.

A tűz oltási művelete közben érdekes kísérletre is nyílt alkalom. Addig ugyanis, míg a sugarak szerelése befejezést nyerhetett és vízszolgáltatása megindulhatott, a kupola faszerkezetének megvédésére a már belekapott lángok megállítása feltétlenül sürgős volt, nehogy a kupola tartó-

mával sikerült részben elérni, mert a kupola tetejére lövelt oltópor és szénsav a lángok tombolását megszüntette és mindaddig féken tartotta, míg a vízsugár használata megkezdődhetett. *Dittrich.*

II. Filmégés Budapesten.

A IV. ker. Ferencz József rakp. 26. szám alól a Pathe Frére filmvállalattól filmraktártűzet jeleztek január hó 23-án d. e. 11:30-kor., mire a IV. IX. ker. őrség és a közp. tisztí autót vonult ki. A helyszínére megérkezve az utcára kitoduló hatalmas sárga gomolygó füstöt találtak s így a legközelebb eső őrség egy vízvezeteki sugarat szerelt. A kivonult Kállay Imre főtiszt tartva egy esetleges nagyobb robbanástól, a fojtó füsttel telt udvarból mindenkit kiharancsolt, sőt már a filmraktár feletti lakások kiürítése iránt is intézkedni kezdett, midőn a tűz lokalizálása a sugárral sikerült. Miután tehát veszélytől már nem kellett tartani, a helyiségeket iparkodtak a fojtó füsttől megtisztítani. Majd megállapították, hogy a filmjavító helyiségben nagyobb mennyiségű film és a berendezés égett, mire az őrség megérkezett, a filmek nagyjából már elváltak égve s a vízvezeteki sugár már csak a berendezési tárgyak oltására szorítkozott. Robbanás — amint azt jelezték — nem történt, hanem az asztalon egy film gyuladt meg s attól a többi filmek hirtelen fellobbantak.

Maga a tüzeset egész jelentéktelennek látszó volt, mivel szerencsétlenség vagy nagyobb bal eset nem fordult elő, s a tűzoltóságnak sem volt nagyobb dolga; a legutolsó őrség már 12:04-kor bevonult. Az eset — véletlenségből — nagyon szerencsés lefolyásúnak tekinthető, a javító helyiségben ugyanis csak három nő volt, ezek közül csak az egyik ült az asztalnál, míg a másik kettő állva foglalatoskodott; a filmjavítóból nyíló filmraktár ajtaja szerencsére csukva volt, mert ebben 900—1000 kgr. film volt elhelyezve, s így a tűz nem terjedhetett át; ha ez bekövetkezik, beláthatatlan katasztrófa állhatott volna be.

Előny volt az is, hogy a jobb és bal oldal irányában vezető kijárati utak szabadon voltak s így a menekülést semmi sem gátolta.

Éppen ezen rendkívüliségre s a talált szabálytalanságokra való tekintettel még aznap megtartották a tűzvizsgálat. A tűz keletkezésére nézve a kihallgatott személyzet előadása szerint a helyiségben lévő égő kályhában lobbanás állott elő; az így kiszálló szikrák az asztalra hulltak és a kályhának háttal ülő leány kezében lévő filmet meggyújtották. A kályhában a hirtelen lobbanás-szerű égés beállhatott esetleg oda került film hulladéktól is. Mindenesetre gondatlanságnak minősíthető, hogy a szűk helyiségben egészen közel a munkasztalhoz állították a kályhát, amelynek külső védőköpenyét és talán ajtaját is nyitva hagyhatták. Végezetül megállapította a bizottság azt is, hogy a filmjavító műhelyben több film volt elhelyezve, mint a mennyi a javításra kézben volt, tehát nem tartották be a hatósági rendelkezéseket, sőt a filmjavítóban történt az expedíció is és itt készítettek elő az aznapi előadás filmjeit és a póstáról érkezett és elküldendő filmdobozokat is, összesen 50 tekercs filmet, melyek mind a tűznek estek áldozatául.

Az esetből levonva a tanulságokat a következőket kell leszögezni:

váltani. A filmégésnél nagy hőfok áll elő s ez által nagyobb a sugárzó hő is. Ennél az esetnél is tapasztalták azt, hogy a filmeket tartalmazó bádogdobozok nem nyújtanak teljes biztonságot, mert az összes dobozokat, melyek egymásra voltak rakva, sőt a postai teljesen zárt dobozokat is a tűz után szétdobálva találták, a filmek ki voltak égve, s a fenékben csak a hamu maradt. (A németek már régebben foglalkoznak e kérdéssel, s a nagy fimraktárak már asbest vagy keményfa dobozokat alkalmaznak). Feltétlenül betartandó a celluloidra vonatkozó 59655/1925. XXII. számú kereskedelmi miniszteriumi rendelet és lakott házban semmi esetre sem szabad 100. kgr. filmnél na-

ben szabad csak tartani. A filmraktár, a filmjavító műhely, a filmexpeditió külön-külön tűzbiztosan elválasztott helyiségekben legyen elhelyezve. A javítóban a filmhulladék csak vízzel felt edényben gyűjthető.

Ahol film van elhelyezve, ott nem szabad nyílt tüzelést illetve fűtést megengedni, ott semmiféle lánggal dolgozni, világítani nem lehet. A közlekedési utak és a kijáratok felé vezető utak minden időben szabadon tartandók. A filmjavító műhely ne legyen szűk helyiség; egy asztalnál sok egyén ne legyen elhelyezve, s olyképpen üljenek, hogy a kijáratok felé vezető utakhoz közel legyenek.

Kállay Imre.

SZÖVETSÉGI ÜGYEK.

2978—1925. sz.

Körlevél

valamennyi vármegyei tűzoltószövetség elnökségéhez, a vármegyei és járási tűzrendészeti felügyelőkhöz és valamennyi tűzoltóság parancsnokságához.

A háboru és az utána következő zavaros időszak a tűzoltói intézményen is mély barázdát szántott. A háboru előtt szépen kifejlett intézményünk ezen idő alatt elvesztette legjobbait, elvesztette értelmi vezetőit, lelkes csapatát. Nem egy tűzoltóság megszűnt teljesen, és még a mai napig sem sikerült azt mindenütt újból megszervezni, szolgálatba állítani, holott a nemzeti vagyona százszorosan szorult arra, hogy megvédessék az elpusztulástól. Maguk szövetségeink is élet nélkül tengődnek és még csak most kezdenek újból mozogni, életjelt adni magukról és a közönséget ismét a humanisztikus zászló alá sorakoztatni. S legfőbb ideje is, hogy ezt végre megkezdjük!

Az országos szövetség elnöksége is hozzáfog az újjáalakuláshoz. Töltekek fűg, hogy ez ne csigalépésben történjék. Mert sajnos, annyi a veszteség, hogy bátran mondhatjuk, egész intézményünket újra kell szervezni. A magas kormány e tekintetben már segítségünkre jött a 230,000—1925. B. M. körrendeletével; rajtunk áll, hogy a társadalmi mozgalmat megindítsuk, tovább vigyük.

E cél érdekében azon kérelemmel fordulunk összes fent jelzett érdekeltségünkhöz, hogy szíveskedjenek mielőbb az országos szövetséggel közölni a következőket:

a) a vármegyei szövetség működik-e? kik annak elnökei, titkára, pénztárosa?

b) kik a vármegyei és járási tűzrendészeti felügyelők (és hol laknak)?

c) mely tűzoltóságok léteznek tényleg? melyek tagjai a vármegyei szövetségnek?

d) ahol vármegyei szövetség nincs, mely tűzoltóság közvetlenül tagja az országos szövetségnek? (ezt maga a testület írja meg ide).

Mindezen adatok szükségesek arra, hogy megállapítsuk, hol és mi létezik? kik tagtestületei a szövetségnek? és ezen alapon hol kell folytatni a további szervezést, hatósági és társadalmi beavatkozást? Ez képezendő alapját további működésünknek és ezért a közös cél és érdekre való tekintetből elvárjuk, hogy e körlevelünkre minden igaz tűzoltó sietni fog a kellő értesítést hozzánk beküldeni annál is inkább, mert csak azt a testület fogjuk tagul elismerhetni és csak az fogja

a soproni közgyűlésen tagsági jogait is gyakorolhatni, amelyik régebbi belépését mostani jelentkezésével megerősíti. Bajtársi üdvözlettel Budapest, 1925. december 23.

A Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség elnöksége.

Breuer Szilárd

alelnök.

Gróf Széchenyi Viktor

elnök.

Nagy Sándor

h. főtitkár.

2979—1925. sz.

Felhívás

valamennyi tagtestület parancsnokságához.

A Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség Esztergomban tartott legutóbbi országos választmányi közgyűlése 1925. évre a tagsági díj évi összegét 100,000 K-ban állapította meg (ami a régi 12 aranykorona csak 75%-nak felel meg). Ezen tagsági díjból a félösszeg, azaz 50,000 K a vármegyei szövetséget illeti, amennyiben utóbbi az országos szövetséghez csatlakozott; a vármegyei szövetség tehát minden tagtestülete után 1925. évre és 1926. évre is 50,000—50,000 K-t köteles az országos szövetség pénztárába befizetni, hogy a tagtestületek az innen eredő kedvezményekre igényt tarthassanak és tagsági jogukat gyakorolhassák. A befizetéshez legcélszerűbb a postahivatalban csekkürlapot venni és azt az országos szövetség csekkszámának rávezetésével (23,297) megfelelően kitölteni.

Felhívjuk továbbá az összes tagtestületek figyelmét arra is, hogy a működő tagoknak a segélyzőpénztárba való és a 230,000—1925. B. M. kormányrendelet által kötelezővé tett beiratása 1926. január 1-vel esedékessé vált és hogy segélyt csak az kaphat, aki a segélyzőpénztárba már bejelentetett és a tagsági díjat befizette. A tagok bejelentése számszerint és névszerint eszközlendő; évközi változások a befizetett taglétszám terhére jelenthetők; a név mellé tűzoltói rangja, polgári foglalkozása, családi állapota, gyermekek száma is irandó. A fejenkénti évi tagsági díj 3400 K (20 aranyfillér), melyet ugyancsak fent említett és 23,297. számmal jelzett postai csekklepton legcélszerűbb befizetni az országos szövetség címére.

Megjegyezzük, hogy a segélyzőpénztárba csak az a csapat léphet be, amely az országos szövetségnek is tagja (közvetlenül vagy a vármegyei szövetsége útján).

Végül figyelmeztetjük a tagtestületeket, hogy a szolgálati érdemből most már minden fokozat

kapható s pedig: V. éves 25,000 K, X. éves 30,000 K, XV. éves 80,000 K, XX. éves 85,000 K, XXV. éves 135,000 K, XXX. éves 140,000 K, XXXV. éves 180,000 K, XL. éves 200,000 K, külön szalag 10,000 K, igazolvány 3000 K árban. Az éremigénylési előterjesztésben jelezni kell a név mellett a rangot, polgári foglalkozást, a belépés évét, napját, a netáni megszakításokat és e kimutatást hitelesíti a parancsnok, titkár (segédtitst), a testület 3 legrégebb tagja és a községi előljáróság a testületi törzskönyv alapján. A pénzüsszeg előre fizetendő be, fent jelzett módon.

A 25 éves kir. díszérem elnyeréséhez ugyanilyen kimutatás készítendő, azonban azonfelül még külön iven fel kell sorolni az illetőnek azon érdemeit, melyeket a tűzoltás, tűzrendészet és a tűzoltói intézmény körül szerzett és a parancsnokság és előljáróság igazol.

Közzöljük végül a szövetségi szakkönyvek, füzetek mostani árait, hogy azok esetleges rendelkezéshez mindenki előre tájékozva legyen; nevezetesen kapható: Gyakorlati szabályzat 50,000 K, Egyenruházati és rangjelzési szabályzat 50,000 K, a „Tűzrendészet“ I—VII. füzete 75,000 K, Alapszabályminta darabonként 5000 K, a 230,000—1925. B. M. tűzrendészeti kormányrendelet 5000 K, díszokmány űrlap 25,000 K árban.

Budapest, 1925. december 23.

A Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség elnöksége.

Breuer Szilárd
alelnök.

Gróf Széchenyi Viktor
elnök.

Nagy Sándor
h. főtítkár.

2980—1925. sz.

Felhívás

valamennyi vármegyei tűzoltószövetség elnökségéhez, a vármegyei székhelyek tűzoltó-parancsnokságaihoz.

A 230,000/1925. B. M. sz. tűzrendészeti kormányrendelet 17. §-a kötelezi azon törvényhatósági városokat, amelyek egyben vármegyei székhelyek is, hogy a vármegyei tűzoltószövetség közreműködésével évenként tűzoltótanfolyamot tartsanak. E tanfolyamok lehetnek vármegyei tanfolyamok, amelyek időtartamának megállapítása és rendezése a vármegyei szövetség hatáskörébe tartozik, és lehetnek kerületi tanfolyamok, amelyek időtartama szabályzatunk által meg van állapítva és amelyek rendezésébe az Orsz. Szövetség elnöksége is befolyást gyakorol.

A Budapesten rendezendő országos szaktanfolyamra főleg csak oly hallgatók vehetők fel, akik ilyen kerületi tanfolyamot már elvégeztek. Ez okból kívánatos, hogy amennyiben valamely vármegyei szövetség kerületi tanfolyamot óhajt rendezni az 1926. év folyamán, e tanfolyamot az év első felében tartsa meg, úgy hogy volt hallgatói esetleg még az augusztus hóban tartandó országos tanfolyamra is bejelentkezessenek.

Mind ezekre való tekintettel felhívjuk a vármegyei szövetségek elnökségeit, a vármegyei székhelyek parancsnokságait, hogy lépjenek érintkezésbe mielőbb a vármegyei törvényhatóság vezetőivel, a törvényhatósági városok polgármestereivel, hívják fel figyelmüket a tanfolyamok kötelező rendezésére s amennyiben az összes tényezők a tanfolyam megtartását elhatároznák, hassanak oda, hogy — amennyiben kerületi tanfolyam rendeztetnék — e tanfolyamok 1926. év augusztus hónapja előtt legyenek megtartva

birnak). E tanfolyamok rendezésének elhatározása, időpontja és tanterve azután mielőbb bejelentendő az orsz. szövetség elnökségének jóváhagyás és esetleges előadók kiküldése miatt.

A tanfolyamokat illetőleg bővebbet tanfolyamszabályzatunk tartalmaz (hacsak időközben nem jelenik meg a m. kir. belügyminisztérium idevonatkozó és tervbevett tanfolyam-rendelete).

Budapest, 1925. december 26.

Breuer Szilárd
alelnök.

Gróf Széchenyi Viktor
elnök.

Nagy Sándor
h. főtítkár.

Az orsz. szövetség elnökségének ülése 1925. december 4-én. Az ülésen gróf Széchenyi Viktor elnök elnökölt. Elsősorban foglalkozott az ülés Breuer Szilárd alelnök lemondásával, melyet azzal indokolt meg, hogy az ügyvitel rendszerelenségével nem azonosítja magát és a lap, valamint az orsz. jegyzőegyesület közötti ellentét miatt is jobbnak látja félre állani. Elnök méltatván az alelnök fáradhatatlan munkásságát, mindenképen megakadályozandónak tartja e lemondást s ezért ülés után küldöttségileg felkeresni javasolta. Az elnökség úgy ezt, mint Breuer alelnöknek az ügyvitel szanálására vonatkozó több rendbeli javaslatát is elfogadta, egyben elnök indítványára Breuer alelnökre ruházta a be nem töltött ügyvezetőelnöki állás hatáskörét is. A „Magyar tűzoltók könyve“ ügyében kiküldött bizottság jelentése tudomásul vétetett azzal, hogy a vállalkozó által tett ígérek be nem tartása esetén ellene a legerélyesebben fog eljárni és az ügynőkök visszaéléseit lehetetlenné fogja tenni. Indítványra elhatározta továbbá az elnökség, hogy a hivatásos tisztek vasúti kedvezménye tárgyában a minisztériumhoz előterjesztéssel él, az alelnöki jegy helyett opportörjegyet kér és a budapesti közlekedési vállalatokhoz is kedvezményekért folyamodik.

Az orsz. szövetség elnöksége 1925. évi december 22-én tartotta mult évi utolsó ülését gróf Széchenyi Viktor elnöklete alatt, aki az ülés kezdetén Bence István előadót üdvözölte 25 éves tűzoltói jubileuma alkalmából és átnyújtotta neki a szövetség szolgálati érmét. — A Magyar Tűzoltóság Könyve tárgyában elrendelte az elnökség, hogy a kiadók ismételten hívassanak fel a kiküldött bizottság által előírt kikötések teljesítésére és a megrendelt könyvek sürgős szétküldésére. — *Kuhárszky* László főtítkár lemondása folytán az elnökség a titkári teendőknél az orsz. választmányi gyűlésig való ellátására *Nagy Sándor* előadót kérte fel, *Kuhárszkyt* pedig jegyzőkönyvi köszönet kapcsán e munkakör alól felmentette. — *Dittrich* József lapszerkesztő ezen állásról más elfoglaltsága miatt lemondván, a lap ideiglenes szerkesztésére *Breuer Szilárd* alelnök kérésére *Dittrichnek* pedig jegyzőkönyvi köszönet szavaztatott. — Az 1925. évi tagsági díjat az Esztergomban tartott orsz. választmányi gyűlés 100,000 K-ban, vármegyei szövetségek részéről 50,000 K-ban állapítván meg, ennek kihirdetése elrendeltetett. — A Szekszárd városa által szervezendő hivatásos őrség tárgyában a tényleges helyzetnek megfelelő vélemény megadása határozottatott. — A számvizsgálóbizottság felhivatik, hogy az évi zárlatot, emléltárt vizsgálja felül és ezentul havonként eszközöljön zárlatrevíziókat. — Nagykanizsa városának azon indítványa, hogy a motorikus nagy fecs-

engedélyezett közüzemi és jegyigazolvány átadására és titkár részére megszerezni rendeltetett. — Elhatározatott, hogy a déli vasút felkérésének a tűzoltóságok közléseivel oly kedvezményes díjtétel megállapítására, amilyent a MÁV engedélyezett. — A szolgálati szabályzatminta elfogván, annak kinyomatása határozatott azzal, hogy árajánlat több nyomdától kéressék be. — Az orsz. szaktanfolyam idejéül augusztus hó eleje állapított meg és egyben fel fognak hivatni a vármegyék, hogy az általuk esetleg rendezendő kerületi tanfolyamokat ez előtt tartsák meg, illetve ebbeli szándékukat mielőbb az orsz. szövetségnek jelentésük be és az illetékes hatóságoknál is idejében tegyék meg a szükséges lépéseket. — A nagygyűlés 1926. év nyarán Sopronban lévén megtartandó, az elnökség a soproni parancsnoksággal már most veszi fel az érintkezést. — Elnök felkérte arra, hogy a hivatásos tűzoltósítek statusrendezésénél illetékes helyen hasson oda, miszerint az intézmény érdekei megvédessenek. — A lapkiadó-

szolgálati részéről a Budapesti Tűzoltótestületek Szövetsége értesíti a Bajtársakat, hogy f. é. február hó 6-án d. u. 6 órakor a központi tűzoltó laktanyában (VIII. Kun.-u. 2. sz.) választmányi ülést tart a következő tárgysorozattal: 1. Az orsz. tűzoltó szövetség tagdíjainak ügye; 2. A rendőrségi kordonigazolványok kiadása; 3. Folyó ügyek. Az ülés után este 1/28 órakor VII. Dohány-utca 20. szám alatti Pösch-féle étterem külön helyiségében társas vacsora lesz, melyen Dr. Balogh Dezső bp. önk. parancsnok felolvasást tart „A tűzjelzés hajdan és most” című tárgyról. Felkéri a szövetségi és az érdeklődő bajtársakat, hogy a választmányi ülésre, valamint a felolvasásra lehetőleg teljes számban jelenjenek meg.

H I R E K

Előfizetési felhívás. Lapunk multévi előfizetése december végével lejárván, felkérjük összes pártfogóinkat az 1926. évi előfizetés mielőbbi megújítására, hogy a kinyomatandó lappéldányszám iránt kellően tájékozódhassunk és a rendelőket kellően kielégíthessük. Lapunk minimálisan megszabott ára mellett ugyanis nincs módunkban a lapot továbbra is azoknak küldeni, akik idejében nem fizetnek elő vagy legalább is ebbeli késedelmüket nálunk nem jelzik. Hasonlóan nem garantálhatjuk azt sem, hogy a későbbben előfizetőknek módunkban lesz-e a kezdő számokat még pótolhatni. Mindezen kellemetlenségeket elkerüljük, ha mindenki idejében fizet elő. A kiadó.

Olvasóinkhoz. Lapunk szerkesztésében az újév kezdetével változás állott be. *Dittrich József* eddigi szerkesztő egyébirányu elfoglaltsága miatt lemondott szerkesztői állásáról és ennek végleges betöltése az orsz. választmány hatáskörébe tartozván, e teendő ideiglenes ellátására az elnökség *Breuer Szilárd* szövetségi alelnököt kérte fel, aki azt vállalta is azon feltétel alatt, hogy a szövetség minden illetékes tényezője ebben segítségére lesz. Lapunk célja a tűzrendészet és tűzoltás minél hathatósabb fejlesztése, valamennyiünk érdeke tehát a lap támogatása ugy anyagiakban, mint szellemiekben. Felkérjük tehát minden olvasónkat, hogy legyen ebben segítségünkre és értesítsen bennünket minden eseményről, mely a tűzrendészet, a tűzoltói intézmény körében történik, keresse fel lapunkat szakcikkeivel, mert csak ilyenképpen lehet a lapot oly gazdag tartalommal megjelentetni, amilyet az ügy érdeme megkíván. A szerkesztőség.

Királyi díszéremet 25 éves tűzoltói szolgálatért adományozott a belügyminiszter a pécsi Zsolnay Vilmos kerámiai gyárak önk. tűzoltósága kebeléből *Krancz Vince* és *Szemenics Sándor* őrparancsnokoknak.

Szűts Istvánt, a törökszentmiklósi önk. testület tb. parancsnokát a Kormányzó Ur Ó Főméltósága nemrég érdemkereszttel tüntette ki tűz-

oltói téren szerzett érdemeinek elismeréséül. Az érdemkereszt ünnepélyes átadása január 24-én ment végbe a községháza dísztermében tartott diszkozyülésen, a város közönsége s számos bajtárs jelenlétében. A kitüntetethez ez alkalommal az orsz. szövetség elnöksége is intézett üdvözlő iratot, a gyűlésen pedig gróf Almáffy testületi elnök, Muhoray főszolgabíró, dr. Kele József vm. szöv. elnök, Erdélyi főjegyző, Bencze István orsz. szöv. eln. előadó üdvözölte. A gyűlés után a csapat díszmenetben vonult el az ünnepelt előtt, majd 400 terítékes bankett következett.

Heves vármegye alispánja kinevezte *Gottlieb Miklós* pásztói önk. parancsnokot tb. járási felügyelővé. Ezen kinevezési okmányt január 3-án nyújtotta át neki *Szöke Benedek* járási tűzrend. felügyelő a község közönségének és a környék tűzoltóságainak jelenlétében a község háza termében megtartott diszkozyülésen.

A fehérgyarmati önk. testület legutóbb tartott közgyűlésén alparancsnokká választotta *Engel Ármin* járási tűzrendészeti felügyelőt 30 éves szolgálati jubileuma alkalmából. Ugyanakkor átnyújtotta neki *Dr. Horváth Dezső* főszolgabíró a kir. díszéremet, a testület elnöke pedig a szövetségi XXX. éves éremet. A közgyűlést követő bál 5 milliót jövedelmezett a testületnek.

A Jásznagykunszolnok vármegyei szövetség *Erdély Ernő* győri főparancsnokot egy díszkarddal ajándékozta meg a vármegyei tanfolyamokon kifejtett önzetlen közreműködése elismeréséül, melyet egy küldöttség *Dr. Kele József* elnök vezetése alatt nyújtott át Győrben az ünnepeltnek.

Schuster Károly a brassói önk. testületnek parancsnoka, a Brassó vármegyei szövetségnek hosszú éveken át volt elnöke, mint a napilapokból értesülünk, 82 éves korában elhalálozott. A boldogult az Orsz. Választmányának is tagja volt több cykluson keresztül s bár erős oszlója volt a szász külön nézetnek, mégis tűzoltói téren uttörője volt a szász tűzoltóságoknak az orsz. szövetséghez való csatlakozásának, sőt Brassóban vendégül látta egyik országos nagygyűlésünket is.

Thész Antal a dombovári önk. testület parancsnoka január 20-án elhunyt. Hű tagja volt intézményünknek 18 éven át. Requiescat!

Veszprém város polgármestere a város tűzrendészetét és tűzoltói viszonyait rendezni óhajtván, *Vida Pál* (Székesfehérvár) és *Blasnek Hugó* (Budapest) bajtársakat hívta meg szakértőkül egy Veszprémben tartandó értekezletre.

Az államrendőrség budapesti tanfolyamán ezidőszerint folyó detektív és tisztai tanfolyamokon a tűzrendészet is előadási tárgyat képez. A tűzoltó-főparancsnokság ennek előadásával *Teasdale Ottó* főtitkár bízta meg.

A rádióügyet szabályozó kereskedelmi minisztériumi rendelet szerint az ingatlan-tulajdonosok kötelesek tűrni az antennák felerősítését olyképpen, hogy az az ingatlan állagát ne veszélyeztesse és használatát ne akadályozza. A Háztulajdonosok Országos Szövetsége ebben az ügyben most felterjesztéssel fordult a kereskedelmi miniszterhez, mely szerint a háztulajdonosok megkövetelik azt, hogy őket az antennák felszereléséből kifolyólag semmiféle károsodás ne érje, illetve az okozott károkért térítést kapjanak. Erre annál nagyobb súlyt kell helyezni, mert az antennák felerősítése által fokozódik a villámcsapás lehetőségére s ezzel kapcsolatban a tűzveszély. Egyes biztosító intézetek máris felemelték a biztosítási díjakat ott, ahol antennát állítottak fel. Arra kérik a kormányt, módosítsa rendeletét olyképpen, hogy az antennák csupán megfelelő anyagból és megfelelő módon legyenek felszerelhetők és az csakis a háztulajdonos, vagy megbízottjának jelenlétében történhessék.

Tűzoltószerek kedvezményes vasuti szállítása tárgyában az orsz. szövetség elnöksége megkeresvén a *Duna—Száva—Adria* (volt déli) vasut igazgatóságát, onnan a következő értesítést vette: „Arudíjszabásunkhoz tartozó 1925. március 1-től érvényes „függelék“ 24. folyó szám alatt foglalt díjkedvezménye szerint tűzoltószerevényekre és tűzifecskendőkre vonalainkra való szállításhoz gyorsárúknál az E. osztály, teherdarabárúknál az V. osztály, teherkocsi-rakományoknál a 12. osztály díjtételeit számítjuk. E díjkedvezmény azon feltételhez van kötve, hogy a küldeményeket magyarországi állomásokon kell feladni és valamely község, vármegye vagy önkéntes tűzoltó-egyletre címezni, továbbá a küldemény rendeltetését az illető községi vagy vármegyei hatóság által kiállított és az illető fuvarlevélhez csatolandó bizonyítvánnyal kell igazolni. A díjkedvezmény teljesen azonos a m. kir. államvasutak díjkedvezményével.

Szeged város tanácsa tűzrendészeti szempontból arra kötelezte a kéményseprő-mestereket, hogy lakásukon telefont szereltesse fel. A város e rendelkezése tűzrendészeti szempontból felette célszerű, mert így kéménytüzekről az illetékes mester — mint legilletékesebb tényező — azonnal értesíthető.

Budapest főváros tanácsa elhatározta, hogy a IV. kerületi tűzoltó-őrség részére a Központi városháza Gerlóczy-utcai kapujánál új épületet emel a régi helyett, mely villamos központtá építtetik át. Az új őrségi épület kétemeletes lesz; földszintjén nyer elhelyezést a szertár és telefonszoba, az I. emeleten a készenléti, a II. emeleten pedig a tartalékszerek személyzete. Ugyancsak a második emeleten tervbe van véve egy tisztlakás is. A régi udvari őrség így közvetlenül az utcai homlokzatra kerül.

A hivatásos tűzoltótisztek fizetési besorozását illetőleg a most megjelent 5600/1925. B. M. sz. rendelet akként intézkedik, hogy a törvényhatósági városokban a főparancsnok a VIII., a parancsnok a IX., a tiszt a X. fizetési fokba, rendezett tanácsú városokban a főparancsnok a IX., a parancsnok a X. fizetési fokba soroztatott

képzettséghez köti, e besorolás tehát a jövő magasabb képzettségű generációt aligha fogja vonzani ezen életpályára.

Az acetylén-rendelet egyes rendelkezései a mai igényeknek nem felelve meg, a Kereskedelmi Minisztérium a Belügyminisztériummal egyetértőleg annak átdolgozását eszközli jelenleg oly irányban, hogy egyrészt a calciumcarbíd raktáron tartását, az acetylén-fejlesztők felhasználását megkönnyítse, másrészt a készülékek hatósági approbációját szabályozza. A komprimált acetylén-gázzal külön rendelet fog kiadni.

A Budapesti Önkéntes Mentőegyesület felkéri mindazon tűzoltótestületeket, hol a tűzoltósággal kapcsolatosan mentőintézmények vannak: 1. hogy sziveskedjenek pontos címüket a Budapesti Önkéntes Mentőegyesület igazgatóságának (Budapest, V., Markó-u. 22.) megküldeni, 2. hogy legyenek szivesek minden a mentőténykedésükkel kapcsolatos adatot (vezetőség, szervezet, felszerelés, statisztika stb.) ugyancsak oda minél előbb beküldeni. Ezen adatokra a legközelebb megindítandó „Mentők Lapja“-nak van szüksége, mely a magyarországi mentőintézmények mai állásáról akar tájékoztató képet adni.

A pesterzsébeti önkéntes mentőegyesület január 6-án tartotta alakuló közgyűlését, amelyen elfogadták az alapszabályokat és megválasztották a tisztikart. Elnökké ilinyi Chikán Béla dr. polgármestert, főorvossá Huszár Endre dr. orvost választotta az alakuló közgyűlés. A budapesti mintára szervezett mentőintézmény létrehozása Chikán Béla dr. polgármester, Szántó Samu pénzügyi tanácsnok és Huszár Endre dr. főorvos érdeme.

A tapolcai Önkéntes Tűzoltóegyesület tagjai között karácsonykor osztották szét ünnepség keretében az Országos Szövetség szolgálati érmeit. Harminczéves szolgálati érmet kapott: Fülöp Károly tb. parancsnok, Tátossy János szertárnok, Kovács István, Nagy Ágoston, Tost Nándor, Pesti András, Körmendy Péter, Hosof János tűzoltók; 25 éves érmet kapott: id. Kutassy Ferenc, Varga Dániel tűzoltó; 20 éves érmet kapott: Rendi Dezső, Gruber Károly, szakaszparancsnok, Nagy Gergely tűzoltó; 15 éves érmet kapott: Horváth Károly tűzoltó; 10 éves érmet kapott: Pírity József s. tiszt, Kvintovics János, Horváth János tűzoltó; 5 éves érmet kapott: Fülöp László parancsnok, Nagy Sándor, Gombás István, Kutassy Mihály és Tóth István tűzoltók.

Az első járási hivatásos őrséget az acheni járásban (Németország) létesítette a járási önk. szövetség Würselen községben, mint a járás geográfiai központjában. Az ott létesített tűzoltólaktanyában fut össze a járási szövetség külön telefonhálózata is. Az őrség rendelkezésére áll egy autofecskendő és egy autoszerkocsi utánakaszott két-kerekű motoros fecskendővel, 1-5 kilométer tömlőkészlettel, továbbá egy könnyű személyautó, amelyen oxigénes életreklottó készülék van. Az őrség létszáma 1 tiszt, 2 altiszt és 10 tűzoltó. Az őrség célja az első mentői segély nyújtása baleseteknél és a községi önkéntes tűzoltóságok támogatása nagyobb tűz esetén.

Debrecen sz. kir. város hivatásos tűzoltótisztjeinek 1926. évi egyenruhaátalányát 300 arany koronában állapította meg. Ezzel a békebeli átalányt 88%-ban valorizálta.

Gyöngyös városa 8 hivatásos tűzoltói (műszaki) altiszti állásra pályázatot hirdet február 15-i határidővel. Pályázhatnak erkölcsileg kifogástalan, egészséges, ép, 40 éven aluli, de 24 évet múlt, katonailag kiképzett magyar honoságu tűzoltók. A választás 1 évi próbaidő mellett történik. Betöltendő 2 őrmesteri állás a műszaki altisztek I. osztályában és 6 tűzoltói állás a műszaki altisztek

tűzoltóságának évi jelentéséből kitűnik, hogy a csapat létszáma 3 tiszt, 11 hivatásos és 24 önkéntes tűzoltó. Rendelkezésre áll: 60 tűzjelző-átlomás, 2 stabil szivattyú, 1 kocsifecskendő, 1590 m tömlő, 32 vaslétra, 64 tűzcsap, 52 Perkeo, 32 Minimax, 10 homokláda, 8 kád, 12 vasláda, 40 felszerelés (egyéni). Gyakorlat tartatott 36; rendkívüli felügyelet 388; kisebb égés elfojtatott 36; az állandó ellenőrző utak ellenőrzésére egy 12 vonalas ellenőrzőóra szolgál. Az őrségi szolgálat kiterjed a szomszédos Marta-garagera is.

A miskolci tűzoltótestület a szilveszteri mentőnap alkalmából „Mentők Lapja” címen alkalmi lapot adott ki, melynek jövedelme a testület felszerelési alapját illette. A lap tartalmazza a testület évi jelentését, visszapillantást az elmúlt 50 esztendőre, továbbá a mentői szolgálatra vonatkozó adatokat. Örömmel állapítjuk meg belőle, hogy a testület a multjához hiven, az elmúlt évben is derék munkát végzett Tury József főparancsnok odaadó vezetése alatt, aki egyben a közigazgatási tanfolyamon is előadója a tűzrendészetnek. A csapat létszáma 79 önkéntes és 27 fizetett tűzoltó. A testület költségvetése 150.000,000 K összeget mutat ki.

A pápai önk. testület 1924. évben kapott új autófecskendőt, mely a toronyégésnél állotta ki a tűzpróbát. Ezen évben az önkéntes tagok száma 34 volt. Gyakorlat tartatott 13, elméleti iskola 6. Tűzeset előfordult 44, mely számból 33 kéménytűz. A mentőosztály 84 esetben működött. Árviznél actióba lépett a csapat egy ízben; felügyeleti őrszolgálat teljesített 342 esetben.

Tűzeset Hatvanban. A napilapok híre szerint leégett volna Hatvanban két üzlet és ebből folyólag két ház. Érdeklődtünk a hatvani testületnél, hogy mi igaz e hírből és Fehér István szakaszparancsnok bajtársától az értesítést vettük, hogy egy ruhásbolt és a föle csak deszkafallal elválasztott droguéria égett ki, ellenben a házfedél felét a tűzoltóság sikeresen megvédte dacára annak, hogy a város e részén sekélyvizű kutak vannak és a testület felszerelése is hiányos. A napilapok hírei tehát túlzottak voltak.

A karcagi önkéntes tűzoltó testület felszerelése javára január hó 9-én műsoros estélyt rendezett, melynek keretében dr. Szentesi Tóth Kálmán elnök a szolgálati érdemeket is kiosztotta. Érdemeket kaptak: Szabó Ágoston parancsnok 35 évi szolgálata, Szabó Lajos őrparancsnok 10 évi szolgálata, Gaál Sándor hivatásos rajvezető 25 évi szolgálata, M. Varga Lajos, Kun András őrvezetők és I. Kun Imre hivatásos tűzoltóknak 15 évi szolgálatuk, II. Kun Imre,

zett a kitüntetétekhez. A műsor nevezetesebb pontjai voltak még, hogy Csikos Sándor elszavalt Darvas László: „Tűzoltó sors” című költeményét és előadták Folinus Aurél: „Éljenek a tűzoltók” című 1 felvonásos bohóságát.

SZERKESZTŐ POSTÁJA

Győr. A pótlék ügye még nincs statuálva s így választ még nem adhatunk. Győri hírek is érdekelnék néha olvasóinkat. A felhívás keringőre minden irni tudó bajtársnak szól kivétel nélkül s e kötelezettség első sorban a városok tisztjeit terheli, meg a tűzrendészeti felügyelőket.

Csokai István, Karczag: tudósításait köszönettel vesszük s a lap terjedelméhez mérten fel is használjuk.

Wallenfeld Mátyás, Dunabogdány. A régi alapszabályok érvényben van és a működés mehet ezen alapon tovább, ha nem volt közben feloszlás vagy feloszlítás közgyűlésileg kimondva. Ha azonban az alapszabályt módosítják, akkor a módosításhoz már figyelembe veendő a Belügyminisztérium új mintája.

Sz. I. alpar. Zalaszentgrót. Beküldött cikkét így nem közölhetjük; áttettük azonban a vármegyei szövetséghez azon célból, hogy a helyszíni szemlék felújítását az alispáni hivatal kezdeményezze.

Rehák Tamás, Debrecen. A Rádió-ügyeket szemmel tartjuk, magunk is kísérletezünk vele; azonban a teljes megbízhatóságot igénylő tűzoltói szolgálatnál ez idő szerint a rádió még csak tanulmányra alkalmas. Ha Gordijn amsterdami collega valami pozitívumot fog találni, bizonyára közre is adja azt. Tehát türelem!

L. Rákospalota: Az 1923. évi Békés vm. szövetségi pályaművekről és pályadíjakról mit sem tudunk. Tessek Démsz vm. tűzr. felügyelőhöz fordulni felvilágosításért. Hogy pályaműve leközölhető lesz-e, az iránt csak akkor nyilatkozhatunk, ha elolvastuk azt.

Felelős szerkesztő: Breuer Szilárd, az Orsz. Szövetség ügyvezető alelnöke, őrs. főparancsnok.

Felelős kiadó: Kállay Imre, orsz. szöv. eln. előadó, fűv. hiv. főtiszt.

Lapkiadó-bizottság: Breuer Szilárd, Kállay Imre, Köhler István vál. tag, Mátrai Antal számv. biz. tag.

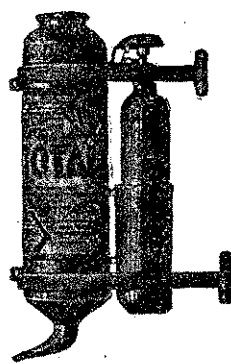
Munkatársak: Gróf Széchenyi Viktor orsz. szöv. elnök, Dr. Balogh Dezső orvos, budapesti önk. par., Ditrích József gépészmérnök, orsz. szöv. eln. előadó, fűv. hiv. főtiszt, Falussy Károly Máv. tűzr. felügyelő, számv. biz. tag, Kállay Imre, Dr. Kathona Mihály par. (Kiskunhalas), Kotsis Rezső alpar. (Csepel, lőszergyár), Malcsiner Károly Ganz-gyári par., vál. tag, Papp Ferenc hiv. főpar. (Szeged), orsz. szöv. eln. előadó, Dr. Roncsik Jenő hiv. főpar. (Debrecen), orsz. szöv. eln. előadó, Rehák Tamás hiv. par. (Debrecen), Rosta Géza par. (Csepel, lőszergyár), orsz. szöv. eln. előadó, Dr. Szalay Lajos vegyész, budapesti önk. titkár, Szokolyi Endre hírlapíró, önk. tűzoltó, Teasdale Ottó fűv. hiv. főtiszt, Vida Pál vármegyei szöv. titkár (Székesfehérvár), orsz. szöv. eln. előadó.

KÖHLER ISTVÁN

fecskendő-, szivattyú- és tűzoltófelszerelések gyára

Budapest, X. Korponai-utca 21.

Gyárt: modern motoros, turbinás és dugattyús tűzoltó fecskendők, tűzoltószerkeket, felszereléseket és stabil szivattyú-telepeket a tűzoltás és öntözés céljaira

"TOTAL"

a tűzoltókészülékek királya!

folyékony szénssalval működik és száraz porral olt és ezért télen nem fagy be, nyáron nem párolog el; sikeresen olt mindenféle tüzet, tehát a veszélyes folyékony anyagok, mint: benzín, szesz, éther, petróleum, olaj, kátrány égését, továbbá a karbid és a villamos tüzeket, utóbbi is teljesen veszélytelenül. Kimerítő ismertetéssel készséggel szolgál a magyarországi terakat:

Ligeti és Biró, Budapest V., Vigszínház-u. 5. Tel. 77-99

PÁRISI NAGYÁRUHÁZ R.-T.

HUSOSZTÁLYA

MEGNYILT

Minden nagyobb vásárlásnál egy piaci táskát ingyen kap!

Mátrai Antal és Társa R.-T. Budapest

Tűzoltószergyár: I. ker., Fehérvári-ut 110/e. szám ♦ Központi iroda: VI. ker., Teréz-körút 33. szám
 Telefon: József 81-85 ..... Sürgőnycim: 22-26 MÁTRAI ..... Telefon: 22-26

Walszer Ferencz

Budapest, V., Lomb-utca 34-36. sz.

Telefon: Budapest 95-50 szám

Tűzoltási szerek és szivattyúk gyára,
 harang- és fémöntöde

Sürgőnyc.: Walsergyár Lombutca Budapest

Budapesti Armatura-, Szivattyu- és Gépgyár R.-T.

Teudloff-Dittrich

Gyár: Kispest, Üllői-ut 220-222. szám

Sürgőnycim: Teudloff Budapest — M. kir. postatakarék-
 pénztári szám 10962 — Levélcim: Budapest, Főposta, 139.
 sz. postafiók — Telefonszámok: József 90-02 és 90-03 —

Budapesti vezérképviselő: „ORBIS”
 műszaki r.-t., Budapest, VI. ker., Teréz-
 körút 29. szám. — Telefonszám: 72-09.

Fiókok: Szeged, Győr, Miskolc, Debrecen, Veszprém

SELTENHOFER FRIGYES FIAI

cs. m. kir. udvari szállítók, Sopron. Alapított 1816-ban

Központi elárúsító-iroda és mintaraktár:

GYŐZŐ BÉLA ÉS TÁRSA

Budapest, V., Báró Aczél-utca 3. szám

Szivattyu és fecskendő specialisták - Tel.: Interurb. 42-77 - Vigszínház mellett

„ERICSSON”

(Ezelőtt Deckert és Homolka)

Magyar Villamossági Részvénytársaság

A budapesti tűzoltóság hivatalos szállítója

Budapest,

VI., Vörösmarty-utca 67.

Telefon: 28-09. és 89-04.

Gyárt és szerel mindenféle elektromos tűzjelző
 berendezéseket városok, községek, gyárak számára

FESTÉK, KENCE, ZSIRADÉK, KÁTRÁNY ÉS VEGYITERMÉKEK GYÁRI RAKTÁRA

KUN SÁNDOR, BUDAPEST

Telefonszám: József 61-23 ..... IV., Ferenc József-rakpart 18. szám

SPORT

érmek, plakettek,
 jelvények, tisztelet-
 díjak, éremszalag-
 gok, zászlószögek
 legkiválóbb minőségben

MORZSÁNYI JÓZSEF-nél

Budapest, IV. ker., Eskü-ut 5. szám
 A Tűz-, Szöv., sportszöv., dal- és sportegyletek szállítója

A MINIMAX

a legjobb kézi tűzoltó készülék. Nem hasonlítható össze a külön-
 böző utáztatokkal és különösen az értéktelen száraz poroltóval.

MAGYAR MINIMAX RÉSZVÉNYTÁRSASÁG • BUDAPEST

Gyár, iroda: VI., Rózsa-utca 85. — Telefonszám 37-31.

Büchler és Rausnitz, V., Nádor-utca 19

Polgári és katonai szabók • Finom fehérművek • A székesfővárosi tűzoltó-tisztikar szállítója • Telefon 31-83

BENZ GAGGENAU

Németország legrégebb és leghíresebb autófecskendő és különleges tűzoltóautó-gyára

Különleges tűzoltófecskendői és kézi vontatásra berendezett kis motorfecskendői megtekinthetők fenti cég magyarországi vezérképviselőjénél, a

BENZ Magyar Automobil- és Motorgyár Részvénytársaság-nál

Budapest, V. kerület, Vörösmarty-tér 1. szám

CORVIN ÁRUHÁZ R.-T.

BUDAPEST, VIII., BLAHA LUTJA-TÉR 1-3

Megnyílik 1926 tavaszán!

Tűzrendészeti Közlöny

A Magyar Orsz. Tűzoltó-Szövetség hivatalos lapja.

Megjelenik minden hónapban egyszer.

Az előfizetési és hirdetési díjakat a Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség 23297. számú csekkzámlájára lehet beküldeni. Csekkürlap minden postahivatalban kapható.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,
VIII., Kun-utca 2. szám.

Előfizetési ára egész évre 80,000 korona.

A szerkesztőség címére küldött szakcikkeket, ha a közlésre alkalmasak, díjazzuk.

Ajánlva a m. kir. Belügyminiszteriumnak 209,916/1923. B. M. sz., 44,616/1924. B. M. sz., 229,320/1925. B. M. sz. és 277,462/1925. B. M. sz. körrendeleteivel.

A Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség irodája:

Budapest, VII., Rákóczi-ut 38. szám, IV. emelet 15/a. — Telefon: József 118-45.

Vármegyék és városok országos mentőegyesülete.

Elöttem fekszik az előkészítő bizottság 1925. december 17.-én és 29.-én tartott üléseinek a jegyzőkönyve. Sajnálattal kell megállapítanom, hogy az egyesület előkészítő értekezleteire nem hivatott meg a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség elnöksége, de nem hivatott meg a székesfővárosi tűzoltóparancsnokság sem, amiből mindjárt arra lehet következtetni és így is van, hogy az országos mentőegyesület a hivatásos és önkéntes tűzoltóságok teljes kikapcsolásával akarja céljait megvalósítani. Pedig a M. O. T. Sz. alapszabályainak 5.-ik §-ában benne foglaltatik, hogy a szövetség céljai közé tartozik a mentőügy országos szervezése, fejlesztése és tőkésítése.

A mentőügy országos rendezését már 1916-ban tervbe vette nem egy altruista egyesület, hanem a belügyminisztérium, amikor 31,005/1916. sz. rendeletével adatok beszolgáltatására hívta fel a törvényhatóságok első tisztviselőit, egyben szakvéleményadásra a M. O. T. Sz.-et is felszólította. De akkor a háború és az azt követő szomorú idők miatt a terv kidolgozása és kivitele elmaradt. Az országos tűzoltó szövetség Dr. Balogh Dezsőt, a fővárosi hivatásos tűzoltóság orvosát, a mentőügy kiváló ismerőjét bízta meg egy felirat megszerkesztésével, amely elkészülvén, a szövetség teljes egészében elfogadta és felterjesztette a belügyminisztériumba. Leszögezte, hogy a mentőügy országos ellátása és rendezése csakis a hivatásos és önkéntes tűzoltóságok bevonásával és azoknak az útján lehetséges.

Azóta megjelent a 230.000/1925. B. M. rendelet, melynek 13. §-a, habár nem általánosan, csak a rendezett tanácsú városok köteletségévé teszi, hogyha ott mentőegyesület nem működne vagy megalakítása nehézségekbe ütköznék, — a mentői szolgálatnak a hivatásos tűzoltóság útján való ellátását. E rendelet az állandó tűzoltói készület fenntartását is előírja, amit a legtöbb helyen, ha kisebb a község, akkor 2, ha nagyobb, akkor több fizetett, vagy hivatásos tűzoltó felvételével oldottak meg és oldanak meg a jövőben, tehát minden községnek lesz legalább 2 állandó fizetett tűzoltója, lesz állandó tűzoltói készülete. Ez sem könnyebb, mint ezeket az állandó tűzoltókat kiképezni a mentői és első segélynyújtási

szolgálatra, természetesen az önkéntes tűzoltóságok többi tagjaival együtt; akkor meg van oldva igen egyszerűen a vidéki mentői szolgálat ellátása, a felszerelésekről pedig gondoskodnának a községek és a városok.

Nem áll rendelkezésemre az újonnan alakítandó egyesület alapszabálya, csak az üléseken elhangzott felszólalásokból és az alakítási felhívásból tudok következtetni egyre-másra.

Egyes gócpontokon az országban mentőautók állának rendelkezésre, amelyek garázsirózással a községek és városok tartoznának gondoskodni, de ezek az autók nemcsak mentőszolgálatra és betegszállításra használtatnának, hanem rendelkezésre állának a városi tiszti és a községi körorvosoknak is, hogy betegeiket látogathassák. Itt álljunk meg egy kissé.

Helyes az, hogyha gócpontként a kerületi autófecske mintájára mentőautók állanak rendelkezésre, de ne felejtsük el, hogy az autókhoz állandó személyzet kell, soffőrök, mentők, esetleg orvosok, amikor a dologi kiadásokhoz, az üzem fenntartásához még igen nagy személyi kiadások is járulnának, míg ha e központi mentői szolgálatot a tűzoltóság látná el, már a személyi kiadások legnagyobb része elesnék. Ha meg is valósulna a kerületi mentőautó-rendszer, az azonban semmi körülmények között sem volna megengedhető, hogy az autót az orvosok betegeik látogatására is felhasználhassák; ennek a vége az lenne, hogy ha szükség van reá balesetknél, soha nem állana rendelkezésre.

Hiába volnának azonban meg a kerületi autók, minden községben csak kellene lenni, — hogy úgy fejezzem ki magamat, — „mentőnek“, aki az első segélyt nyújtani tudja, mert egy súlyosabb természetű balesetnél a 30—40 kilométer távolságra levő mentők, még ha autóval érkeznek is meg, nem igen tudnának már segíteni. Azt pedig, hogy a tűzoltókon kívül a községek még külön mentőket is tartsanak, nem hiszem, hogy vállalnák, mert a költségeket ugyanis a községekre kellene háritani, az országos mentőegyesület nem tehetne olyan erőre szert, hogy az egész országra kiterjedő nagy szervezetet el tudja látni anyagiakkal s így teljesen függetlenül minden más szer-

vezettől, különösen a tűzoltóságoktól, csődöt mondhatna nagyon könnyen az egész igen szép eszme kivitele, mert csak a társadalomra támaszkodva ismét nem lehetne megoldani a kérdést.

Az alakítási felhívásnak van reánk tűzoltókra vonatkozólag is egy bántó megállapítása, hogy a vidék teljesen nélkülözi a mentői intézmény áldásos működését. Nem szólván azokról a városokról, ahol a hivatásos tűzoltóság látja el a mentői szolgálatot kifogástalanul, rá kell mutatnunk arra is, hogy az országnak igen sok egyesülete van: „Önkéntes tűzoltó és mentő egyesület” névvel és ezeknek a mentői szolgálata ellen sem volt még kifogás eddig, megállták a helyüket, mint tűzoltók és megállták, mint mentők.

Minden önkéntes tűzoltó együletet át lehetne alakítani „önkéntes tűzoltó és mentő egyesület”-té, ahol a mentői kiképzést az egyesület orvosa végezné, hiszen ugyanis kell minden községében az országnak tűzoltóságokat alakítani az új tűzrendészeti kormányrendelet értelmében. Aztán ne felejtjük el azt sem, hogy a műszaki mentést mindenütt az országban, még Budapesten is, ahol különálló önkéntes mentőegyesület van, — csak a tűzoltóságok látták és látják el most is.

Ha az országos mentőegyesület meg is alakul, célja csak az lehet, hogy a maga erkölcsi súlyával, együtt működve a magyar országos tűzoltó szövetséggel és a helyi tűzoltóságokkal, — hasson oda, hogy a tűzoltóságok tagjai kellőképpen ki legyenek képezve a mentői szolgálatra és el legyenek látva a szükséges mentői felszerelésekkel s ha az egyesület anyagi ereje megengedi, annak az arányában támogassa a reá szoruló testületeket, vagy szerezze be a kerületi mentőautókat.

A Magyar Országos Tűzoltó Szövetségnek is állást kell foglalnia ez ügyben, hogy fenntartsa-e az alapszabály 5. §-ának a mentői ügyre vonatkozó részét vagy pedig törölni fogja és a mentőügy országos szervezését és vezetését átengedi-e az új társadalmi egyesületnek, amely a tűzoltóságokra támaszkodni egyáltalában nem akar és azok kikapcsolásával akarja a kérdést megoldani.

Nézetem szerint, ha a tűzoltóságok kikapcsolatnak, már csirájában megbukott az egész mozgalom.

Dr. Roncsik Jenő.

A kézi tűzoltókészülékek.

Az Amerikai Egyesült Államok Nemzeti Tűzvédelmi Társasága (National Board of Fire Underwriters) az első tűzoltói beavatkozásra használatos tűzoltószerekről népies füzetet adott ki, hogy a népet azok célirányos alkalmazására kinevelje, azon tapasztalatból indulván ki, hogy „egy kis készlet víz az első pillanatban többet ér, mint öt perc múlva egy tűzoltóság” és hogy minden kézi tűzoltókészüléknek meg van a maga értéke, ha megfelelő viszonyok között helyesen alkalmaztatik. Ez okból a szigorú készen tartás mellett felette fontos a készülékek megválasztásánál az, hogy a készülék megfeleljen a megvédendő helyiség, anyagok természetének, s hogy a személyzet azok kezelésében ki legyen oktátva. A készenlét szempontjából ajánlja, hogy azok vagy falra, vagy állványra felakasztva tartassanak megfelelő és könnyen hozzáférhető helyen és hogy e helyek feltűnő színnel (vörös) is jeleztessenek. Az oltókészülékeket három csoportra osztja u. m. A) a vízzel oltható anyagokhoz való készülékek; B) a zsiradék, olajok

minden készülékre nézve felállít 1—5 darabból álló egységet, mely a készülék oltási értéke szerint változik.

A vederről azt mondja, hogy átlag 10 liter űrtartalmu; a használt oltóanyag a víz vagy annak fagymentes keveréke magnesiummentes Calciumchloriddal, esetleg víz és konyhasó oldata. Ha a vízkészlet hideg helyen tartandó, akkor 17 C° hidegig a sóoldat is megvédi (10 liter vízbe 3-3 kg. só), de ez fémedényben nem tartható. Ha nagyobb hidegről van szó, ugy 12—34 C°-ig a 10 liter Calciumchlorid adagolatik 8-52 víz és 2-26 Calciumchlorid egész 7-57 víz és 3-62 Calciumchlorid arányban, amidőn a Calciumchlorid Baumé sűrűsége 17-7°—26-9° közötti, fajsulya pedig 1-13—1-22 közötti. Ezen oldat faedényekben tartandó. A vedret legfeljebb 3 m. távolról kell a tűzre önteni. Használható fánál, textilárúknál, papírnál, szemétnél; villamos berendezéseknél nem tanácsos a használata áramtalanítás nélkül; zsiradékokkal szemben eredménytelen. Az oltási egység 5 veder 10—10 liter tartalommal, vagy egy 190 literes vörösre mázolt hordó 3 vederrel, vagy egy 83 literes dézsa 5 vederrel. A megvédendő helyiség minden 233 m²-ére egy-egy ilyen egység állítandó, azaz minden 10 m. távolban egymástól. Ezen távolság veszélyesebb helyeken 5 m.-ig fokozandó. Az egység mindig hozzáférhető legyen és a vedrek ne lógjanak magasabban mint 1-5 m.-nyire és ne alacsonyabban mint 0-6 m.-nyire. Minden edény állandóan felt legyen és legalább évenként egyszer rendbenlétük ellenőrizendő. A víz rothadása ellen időnkint felfrissítéssel, betakarással védekezzünk és felelős egyén előre megállapított időközökben kell hogy revidiálja ezt.

A haboltóveder (nálunk ismeretlen) 16 liter űrtartalmu és 13-6 liter folyadékot tartalmaz, mely kettedszénsavas natron és egy habot képező anyagnak vízbeni oldata. Ez is legfeljebb 1-5—3 m. távolról alkalmazandó. A habfejlesztő anyag egy belső rekeszben van és használatkor keveredik a sósvízzel, amikor is hab fejlődik (mint a Perkeonál, Stankónél). Alkalmazható nemcsak közönséges anyagok égésénél, hanem kisebb zsiradék, lobbanékony folyadékok, továbbá nyitott hordók edények oltásánál is. Az oltási egység itt is 5 veder, melyeknek megtöltése legalább évenként egyszer megújítandó, tehát tartálékanyag kéznél tartandó. Fagymentesítő anyagok nem keverhető hozzá, s ezért oly helyen tarthatók csak, ahol hőfok 4 C° alá nem süllyed.

Vegyí, vagyis szoda-sav-oltókészülékeknel szénsav mint hajtóerő szerepel és kettedszénsavas natron oldatnak kénsavval, vagy sósavval való egyesülése révén fejlesztetik (extinktörök: Minimax, Optimus, Ajax, stb. néven). Kétféle nagyságba használatosak t. i. 9-5 és 5-7 liter űrtalommal és többnyire tömlővel felszerelve. A két folyadék egyesülését különböző elsütési szerkezettel hozza létre. Legfeljebb 9—12 m. távolból alkalmazhat szintén csak a A) csoport anyagainál, kevés eredménnyel esetleg a B) csoport anyagainál. Fagy ellen hasonlóan védendő. Az oltási egység vagy 1 db 9-5 literes, vagy 2 db 5-7 literes készülék. Az elhelyezési távlat is azonos a vederével. E készülékek évenként újra töltendők, s előbb víz: jól kimosandók. Állandó gondozás és ellenőrzés alatt tartandók és megfigyelendő az is, hogy lövőke nem dugult-e be, nem sérült-e meg; oldatot külön kell elkészíteni langyos vízzel és töltés ideje feljegyzendő. Tartáléktöltések készletben legyenek. Csak 4—5 C° feletti temperatu

keddszénasavas natron és egy habfejlesztő anyag vízben feloldva a külső tartóban és vizes oldata a kénsavas anyagnak a belső hengerben. A készülék megfordítása alkalmával hab és egyben szén-savnyomás fejlesztetik. Legfeljebb 9—12 méter távorról alkalmazható közönséges A) csoportbeli anyagok égésénél és kis mennyiségű B) csoportbeliek oltásánál is. Fagy ellen védendők mint a fentiek. Az oltási egység 1 drb 10 literes és az elhelyezési távlat az előbbiekével azonos. Az ellenőrzés és gondozás szabályai is azonosak. Fagymentesítő anyag hozzákeverését nem engedik.

A *puttony és kézfecskendők* (Annihilator) Amerikában kétféle alakban használatosak t. i. 20 és 10 literes víztartóval; az első főleg férfiak részére. Alkalmas az A) csoportbeli anyagok oltására. Fagy elleni védekezés szükséges. Az oltási egység 1 drb 20 literes, vagy 2 drb 10 literes puttonyfecskendő. Az elhelyezési távolsága az egységeknek ugyanaz, mint a fentieknél. Különös gond fordítandó a tömlők jókarban létére. A fecskendő dugattyu tömitése kissé olajozva legyen. Rossz karban levő puttonyfecskendők jóval kicserélendők. Menetközben nem vehetők üzembe, hanem előbb földre állítandók.

A *calciumchlorid-készülék* gáznnyomással hajtja ki a 10 liter vízelt kevert calciumchloridot; a gáznnyomás akkor állítatik elő, ha a készüléket megfordítjuk. Fagy ellen nem kell őket védeni, mert a folyadék 40 C°-ig nem fagy be. Alkalmasak az A) csoport anyagainak oltására. Az oltási egység 1 drb 10 literes készülék. Egyébként a többi készülékre mondottak, rá is vonatkoznak.

A *speciál tetrachlorid készülék* két nagyságban használható, u. m. 0.95 liter és 1.4 liter tartalommal. A folyadék villamos áramot nem vezet és fagy ellen külön védelmet nem igényel. Legfeljebb 6 m. távolságból alkalmazható és pedig a B) és C) csoportbeli anyagok kisebb mennyiségénél is. Oltó hatását a folyadék megmelegedésénél fejlődő gáztól nyeri. Automobilok, motorcsónakoknál használják. Az oltás befejeztével a zárt helyiségek jól kiszellőztetendők. A folyadék 10 C°-ig nem fagy be. Az oltási egység 2 drb. A készülék mindig telve tartandó és töltés előtt más folyadékkal ki nem mosható (ez fontos). Egyébként gondozási és felügyeleti szabályai az előbbiekével azonos.

A *homokos veder* egy 10 liter ürtartalmu, finom tiszta (lehetőleg tengeri) homokkal telt veder, amelyhez villamos égések részére egy kis kézilapát tartozik. A homok csak kis távolságból adható le. Száraz homokot nem kell fagy ellen védeni. Használható a B) és C) csoportbeli anyagok oltására; kevésbé alkalmas az A) csoportbeliekhez. Az oltási egység 5 drb; de célirányos mellette másféle készüléket is elhelyezni. Az elhelyezési távolság 5 m. legyen; egy 160 liter ürtartalmu edény 2—3 lapáttal helyettesíti az 5 vedret. A homok ne legyen összeállva; a vedrek mindig telve tartandók és pedig fedővel letakartan, mert a homok állapotától függ az oltóhatása. Ez okból felette gyakran kell felülvizsgálni.

A *szóda és fűrészporkeverék* (5 kg. szóda és 40 liter fűrészpör) mint oltóanyag szintén használható, ha tiszta és teljes keveréket képez, mely 300 literes tartókban tartatik 2—3 lapát kapcsán. A tartó lefelé szűkülő s alul ajtóval bír, ahol kiesik és közvetlen közelből a fűzre dobatik. Égő folyadékoknál azok egész felületét kell beborítani. Alkalmas a B) csoport anyagainak oltására; az A) és C) csoportbeliekhez kevésbé megfelelő. Fagy ellen nem kell védeni, ha száraz. Az oltási

rogaonato. Az elhelyezési távolság legfeljebb 4.5 m. a tűztől. A tartó mindig telve és zárva legyen; az olajos, összeállt anyag nem jó. Nagyobb anyagtartalék tartandó és ügyelni kell arra, hogy a lapátokat helyükről el ne vigyék.

A *kocsira szerelt vegyikészülékek* (szóda-sav oltók) 65 és 125 liter ürtartalommal bírnak, s minden darab egy oltási egység. Az elhelyezési távolság a nagynál 60 m., a kisebbiknél 40 m. és ott alkalmazható, ahol a kocsira ide-oda tologatása lehetséges.

A *kocsira szerelt haboltókészülékek* 125 liter ürtartalommal készülnek és 15 m. távolságból használhatók, főleg A) és B) csoportbeli anyagok oltására; az C) csoporthoz nem ajánlhatók, hacsak a villamos áramot ki nem kapcsoljuk előbb. Fagy ellen védeni kell. Egy 125 literes készülék képez egy oltási egységet; az elhelyezési távolság 60 m., mely tűzveszélyes helyen 25 m.-ig fokozandó. A folyosók a könnyű közlekedés miatt 30 cm.-rel szélesebbek legyenek a tengelyhossznál és azokban akadályok el nem helyezhetők.

A *sugárcsöves tömlők* gumizott, legfeljebb 50 m. hosszú darabok, melyek az tűzcsapra állandóan rácsavarva tartandók. A tűzcsap egyenes átmenetű és a tömlő felől 6 cm. átméretű víztelenítővel bírjon, hogy a tömlőbe víz ne szívárogthasson. A lövőke legalább 15 mm. átméretű legyen, legfeljebb 20 mm. A tűzcsapok száma az épület, telep alaprajzi elosztása és tűzveszélyessége szerint a vízvezetéki mérnökkel egyetértően állapítandó meg. Ha a legmagasabb ponton a vízvezeték nyomása nem éri el az 1¹/₈ légkört, a nyomás fokozására külön berendezések létesítendők. A berendezés fagymentesítendő. A tűzcsap automatikusan engedi be a vizet a tömlőbe, mihelyt a tartójáról a tömlő utolsó fordulója lezuhant. Használatik az A) csoportbeli anyagoknál; kevésbé felel meg égő folyadékoknál s villamos égésnél mellőzendő. Egy tűzcsap egy oltási egység, de nem teszi feleslegessé a többi készülékeket. A tűzcsapok száma annyi legyen, hogy 15 m. hosszú tömlőknél minden pont elérhető legyen, vagyis átlag 23 m. távolban legyenek egymástól. A tömlőt gyakrabban revidálni kell.

Száraz oltódobozokat és kézigránátokat kettedszénasavas natronnal illetve utóbbiaknál másféle folyadékkal töltve, nem fogadnak el megfelelő oltókészülékek gyanánt. A szénasavval működő poroltókat ellenben (Total stb.) a fűzet 1922. évi kiadásában még nem említik, vagyis azok ott még bevezetve akkor nem voltak. A Total bevezetését, mint értesülünk, a német gyár most indította meg.

K. Erdei J.

A kémények keresztmetszete.

Már a háború előtt, de ujabban is ismételtelen felmerült kéményseprői körökben a tiltakozás az oly kémények ellen, amelyek nem kerek, hanem négyszögletű keresztmetszettel bírnak, mert a jelenlegi eszközökkel azok tisztítása alaposan nem végezhető s így a kéményseprő ezért és következményeiért felelősséget nem vállalhat. Ez alapon a kérdés minduntalan a hatóságok elé is kerül, ahol azonban a végleges megoldás különböző nehézségekbe ütközvén, évről-évre kitolódik annál is inkább, mert a kéményseprők azt hangoztatják, hogy néhány kémény miatt külön és új szerszámokat nem szerezhetnek be, nem hozhatnak magukkal s különben is ilyenek hazánkban nem is kaphatók.

Tény az, hogy a kerek keresztmetszetű kémények lehetővé tették egyrészt egységes szerszámok alkalmaztatását és ezen egységesség megszűnése tényleg zavarokat, nehézségeket okoz az ipar gyakorlásában, — másrészt e kémények tisztítása is e szerszámokkal jól végezhető, mert a kerek szerszám benne nemcsak fel-lefelé, hanem vízszintes irányban forgatva is mozgatható. E kerek szerszámok azonban a négyszögletű kémény négy sarkából nem szedi ki a kormot, az ott maradvány elszurkosodik és így csak égetés révén távolítható el. Ha pedig négyszögletes szerszámot készít az iparos, akkor ez csak fel-le húzható, de vízszintes irányban alakjánál fogva el nem forgatható, tehát leülepedett koromnál nem fejthet ki kellő erőt, nem seper tökéletesen, végeredményben tehát elszurkosodáshoz vezet. A kéményseprők tehát a munka rendes teljesítésében vannak akadályozva, azért tényleg felelősséget nem vállalhatnak és a kémények különbözőségéhez mérten többféle szerszámokat lesznek kénytelenek tartani és magukkal cipelni, mert a kémények egysége megszűnt.

Ezen ipari kifogásokon kívül azonban vannak a kérdésnek tűzrendészeti szempontból felmerülő hátrányai is. Nevezetesen a kémények tökéletlen tisztítása folytán bennük a korom — főleg a négyszögletű kémény sarkában — elszurkosodik. E szurok ha meggyulad, — viszont erős, intenzív hőt fejleszt, mely a kémény átlagát rongálja és gyengíti. Ha tehát a kémény kigyulad, avagy a kéményseprő a szerszámmal el nem távolítható szurok kigyulásának elkerülése miatt a kéményt sűrűbben kiégeti, bekövetkezik a kémény rongálása révén a közeli faszervezetek meggyulásának fokozottabb veszélye, mely annál nagyobb, minél öregebb maga a kémény. A kéményseprő pedig, nehogy a kéményégés ódiuma és birsága őt terhelje, bizony égetni fogja azt és felszámítja ennek költségeit a háztulajdonosnak, mert ő másképen nem tudja a kéményt tiszta állapotba hozni. Végeredményképen tehát szaporodni fognak a mennyezetgerendaégések és a tetőtűzek is. A tűzrendészeti tényezők tehát erre való tekintetből a sok égetést ellenezni fogják és akkor kinek fel-fogása, érdeke legyen a helyesebbik a fontosabb? Ismét itt állunk a keresztutnál, ahol végtére mégis csak dönteni kell.

Építkezési szempontból a kerek keresztmetszetű kémények falazása hátrányosabb, mert sok idővesztéssel és a téglák lefaragása révén anyagvesztéssel is jár. Ezzel szemben a négyszögletű keresztmetszetű kémény falazása a téglához alkalmazkodóan gyorsan és anyagvesztés nélkül megy végbe. Hogy tehát az építő ipar a négyszögletű keresztmetszetet szívesen alkalmazza, az érthető. A két különböző érdek tehát megrontja az orosz (henger) kémények egységességét és egymással szemben áll. A tűzrendészet tényezői e kérdésben a kéményseprők pártján vannak; viszont az építési tőke érdekeltsége csak a maga szempontját tartja szem előtt és a jelek szerint győztes lesz, mert az építési költség apasztása momentán érezhető előny, míg a kéményből eredő tüzeset csak évek múltán fog kárt okozni, — a kéményseprő bajával pedig törődjék ő maga, ha ezen ipart vállalta.

De ugy-e a kérdés fel van vetve évek óta és döntő szót nem hallottunk benne, sem pro, sem kontra. A tény az, hogy a kémény építési és tisztítási egységessége meg van hontva anélkül.

részéről kívánatos, a kárvallott e tekintetben is végeredményben a megelőző tűzrendészet lesz, amelynek mindig hallgatva visszalépni kell, amidőn valakinek anyagi érdeke érintve van. *Mélnök.*

A benzin tűzbiztos raktározása és tartása.

Irta: Rehák Tamás (Debrecen).

Imeretes, hogy a benzint tűzveszélyessé nagy párolgási képessége, a keletkezett benzingőzöknek alacsony lobbanási foka, tehát könnyen gyúlékonysága, valamint a levegővel alkalmas arányban való keveredése után a benzingőzöknek robbanóképesége teszi. A benzin maga, mint folyadék nem robbanásveszélyes, robbanó tulajdonsággal, csak a benzinpárak, benzingőzök bírnak. Ehhez pedig szükséges, hogy a benzingőzök a levegővel alkalmas arányban keveredjenek és hogy ez a keverék valamilyen módon meggyuladjon. Meggyulhatnak a benzingőzök nyílt tüztől, lángtól, szikrától és elektromos szikrától is. A benzingőzök meggyuladása után vehemens gyorsasággal égnek el, térfogatukat hirtelen és nagymértékben növelik azaz robbannak.

Mint ahogy napjainkban a benzin óriási jelentőségre tett szert és használati köre különösen az autók rohamos terjedésével mindinkább bővül, a benzinkérdés és tűzrendészete a legkisebb faluban is aktuális lesz. Legfontosabb kérdés itt természetesen a benzin tűzbiztos raktározása és készletben tartása, azért ez alkalommal azokkal a technikai berendezésekkel foglalkozom, amelyek hivatva volnának arra, hogy ezen nélkülözhetetlen, de felette tűzveszélyes anyag tűz- és robbanásveszélyességét csökkentsék.

Mint fentebb említettem különösen két szempontból veszélyes a benzin: egyrészt könnyen gyúlékonysága, másrészt pedig a robbanóképesége révén. Természetes tehát, hogy a benzin tűz- és robbanásmentes raktározásának megoldásánál e két szempontból igyekeztek a veszélyt csökkenteni. Ez alapon a tűz- és robbanásmentes berendezéseket is két csoportba sorozhatjuk. Az első csoportba tartoznak azok a berendezések, amelyek csak azt igyekeznek megakadályozni, hogy a gyújtó láng, szikra a benzinhordóba, tartályba hatolva a benzint meggyujtsa, avagy az ott jelenlévő és robbanóképes benzingázokat felrobbantsa. A másik csoportba sorozhatjuk azokat a berendezéseket, amelyek ideálisabban igyekeznek a kérdést megoldani, még pedig olyképpen, hogy alapjában akarják a bajt megszüntetni azáltal, hogy megakadályozzák azt, hogy a hordóban, tartályban egyáltalán robbanóképes keverék jöhessen létre, emellett természetesen gondoskodás történik arról is, hogy a benzin a tűz és meggyulás veszélye ellen is messzemenően védve legyen.

Az első csoportba tartozik a „Henze“-féle robbanásmentesítő készülék avagy berendezés, amelynek lényege, hogy a benzines tartály, avagy hordó nyílásába „Davy“-féle sűrű fémszítát alkalmazunk. A Davy-féle fémszítának ugyanis az az ismeretes tulajdonsága, hogy addig amíg a fémszita teljesen át nem izzik, a lángot nem engedi az edénybe, hordóba, tartályba hatolni, mert a fémszita hűtőhatása, illetve hő elvezető képessége révén a szítán túl az edényben lévő gázok, avagy benzin maga nem gyulhat meg. Tehát

a benzingázok a szitán a szabadba hatolva égnek el annélkül, hogy az égés az edénybe behatolna, következésképp az fel nem robbanhat. Természetesen a „Henze“-féle fémszita csak akkor felelhet meg a feladatának, ha a szita teljesen ép. E végből szükséges, hogy külső sűrűlések ellen megfelelő módon védve legyen, ami a „Henze“ féle szerkezetnél erős lyukgatott bádoggal történik. A „Henze“-féle robbanást mentesítő készülékhez hozzátartozik még egy biztonsági szelep is, amelynek célja, hogy a tűzbe került tartányon kiolvadván, a keletkező tulnyomást, illetve gőzöket elvezesse. Ezen biztonsági szelepet könnyen olvadó fémötvözetből készítik. A biztonsági szelep legcélszerűbben a hordó nyílását elzáró csavaros dugóban helyezhető el. A „Henze“ féle szerkezet kísérleteknél és a gyakorlatban is bevált, alkalmazásuk nagy előny a tűzoltóságokra nézve is. Ne feledjük azonban, hogy biztonságot csak akkor nyújtanak, ha a robbanást gátló fémszita, kiolvadó ötvözet azaz biztonsági szelep kifogástalan állapotban van. Fontos körülmény még az is, hogy a biztonsági szelepek szabadon, tehát el nem rakva, meg nem terhelve kell lennie. Ez okból készítenek oly hordókat is, amelyeknek két végén ovális alakú korong van alkalmazva, ami azt célozza, hogy a biztonsági szelep kényszermozgás révén mindég felülkerüljön és az ezáltal könnyen ellenőrizhető is legyen. Bármilyen nagy előny is azonban a „Henze“ féle vagy vele biztonság dolgában egyenlő értékű berendezés, a fémszita és a biztonsági szelep még nem akadályozza meg minden esetben a robbanást, tehát valójában nem robbanásmentesítő, hanem helyesebben robbanást gátló, akadályozó, késleltető berendezés, mint amilyen a bányászlámpák fémszítája, másrészt a meggyulás ellen nem, hanem csak a robbanás ellen védi a benzint. De még robbanás ellen sem minden esetben, mert pl. a tartályban belül keletkező villamos szikra, kisülés folytán a fémszítán belüli benzingázok robbanása nincs kizárva, az ellen a fémszita nem véd. Már pedig kísérletileg és gyakorlatilag is be van igazolva, hogy ennek a lehetősége megvan.

Ugyanezen elméleti alapon, tehát ugyanezen csoportba tartozóan vannak más rendszerű robbanásmentes, helyesebben robbanást gátló berendezések a benzín és hasonló gyúlékony anyagok raktározására, azonban a lángnak a tartányba hatolását nem fémszítával, hanem pl. kavics, homokszűrő közbeiktatásával igyekeznek megakadályozni. Természetesen az ilyen berendezések csak stabil tartányoknál nyerhetnek alkalmazást. A stabil tartányok legtöbbször a földbe sülyesztve vannak elhelyezve, hogy külső tűz- és hőhatások ellen védve legyenek, a tartányba be- és kivezető nyílásba pedig a kavics, vagy homokszita van beiktatva ugyanazon céllal, mint a fémszita. Ott, ahol a tartányok nem a földbe sülyesztve nyernek elhelyezést, a külső tűz és hőhatások ellen megfelelő tűztávtatok tartatnak be. — A hátrányuk ezeknek a berendezéseknek is az, ami a „Henze“-féle fémszítás rendszernek. Külföldön meglehetősen el vannak terjedve, de mivel az ideális biztonságtól messze vannak, alkalmazásuk bizonyos kikötésekhez van fűzve, amely kikötések között legfontosabb, hogy csak meghatározott maximális mennyiségig engedélyezik (1000—2000 kg); lakóépületekben vagy azok közelében nem helyezhetők el, stb. A tartányokból a benzín kiemelése szivattyúval történik és a kivett mennyiséget vagy különleges mérőkészülékkel mérik, vagy a szivattyú szállítóképesége szolgál alapul a kiemelt mennyiség meghatározá-

sára. Ilyenmü raktározási rendszer többek között a Deutsch-Amerikanische Gesellschaft „Dapolin“ raktározási eljárása, továbbá a „Fulgor“-készülék. A rendszer különben Amerikában van nagy mértékben elterjedve, ahol az utcai automobil benzintöltő állomások nagy része hasonló rendszerű.

Mint láttuk, az eddig tárgyalt berendezéseknél a robbanóképes gázkeverék képződése nincs kizárva, csak a tartány és a benne esetleg keletkező robbanóképes benzingőzök vannak védve a tűz és robbanás veszélye ellen.

A robbanásmentes berendezések második csoportjánál ellenben az elv az, hogy a robbanás veszélye alapján szüntessék meg azáltal, hogy valamilyen módon megakadályoztatik, hogy a tartányban benzinnel ki nem töltött tér, tehát olyan keletkezzék, ahol robbanóképes gázok lehetnek jelen. Tudjuk ugyanis, hogy a benzín maga sohasem robban, hanem csak a gőzei. Ha tehát a tartány állandóan telve van, úgy a robbanás kizárt.

Az e fajta ismeretes rendszerek ismét két csoportba oszthatók. — Az egyik rendszerrel gondoskodás történik arra nézve, hogy a benzintartány állandóan telve legyen, illetve a benzín a tartányt felszínéig teljesen kitöltse és ezt legtöbbször visznyomással érik el. Ilyen rendszerű pl. a Langel-Rupper féle eljárás avagy a Schön-Kreidl-féle stb. A tartányokból a benzín kivétele úgy történik, hogy a kiveendő mennyiségnek megfelelő mennyiségű vizet bocsátunk vagy nyomtatunk a benzintartányba és mivel a víz a benzinnel nem keveredik, a benyomuló víz ugyanannyi térfogatú benzint fog a tartányból kiszorítani. A üres benzintartány megtöltése pedig úgy történik, hogy szivattyúval nyomtatjuk a benzint a tartányba, avagy a benzintartányból a vizet kiszivattyúzza, a benzintartányban keletkezett vákuum (légüres tér) folytán a benzines hordókból a benzín a stabil tartányba nyomul. A rendszernek megvannak a maga hátrányai, amelynek részletesebb fejtegetésébe itt nem bocsátkozhatom. Elég ha csak a fagyás lehetőségére, csörepedés esetén a víz, avagy benzinkifolyás következményeire mutatok rá.

Fenténél hasonlíthatatlanul jobb és gyakorlatban is legjobban bevált robbanómentes tároló berendezéseknél a benzintartányt nem töltik meg teljesen benzinnel, hanem a ki nem töltött üregbe valamely indifferens — közömbös — gázt, azaz olyat bocsátanak, amely a benzingőzökkel semmi körülmények között nem képez robbanóképes keveréket ilyen pl. a széndioxid vagy másszóval szénsav (C O₂), tisztított kipuffogó gázok, nitrogén vagy másszóval légeny (N). Legjobban bevált azonban és leginkább használatos a szén-sav, amely vagy a kereskedelmi forgalomban szerezhető be (szódavíz gyártásra nagyban használják), vagy nagyobb szabású tároló berendezéseknél külön e célra szolgáló készülék útján állítják elő. A közömbös gáz e rendszerű állítólag az. A közömbös gáz e rendszerű védőgáznak s maga a rendszer védőgáz rendszernek is neveztetik. Ma már igen sok védőgáz rendszerű biztonsági benzintároló berendezés van szabadalmazva és használatban, amelyek legtöbbször a használt védőgáz milyensége, a benzinnel a tartányba való be- és kiemelési módjában különböznek. Így pl. egyes berendezéseknél a benzín magával a védőgázzal lesz a stabil tartányba benyomtatva, valamint a tartányból ugyan-csak a védőgáz bebocsátásával kiemelve, — viszont más rendszerű a védőgáz tényleg csak a védőgáz szerepét tölti be, míg a benzinnel a tartányba és onnan való kiemelése szivattyúval történik.

gével történik, vagy a benzin saját súlyánál fogva folyik a mélyebben elhelyezett tartányba, — ezen rendszereknek különösen takarékosági oldalát hangsúlyozzák. E csoportba tartozó rendszerek között a legrégebb, legmegbízhatóbb a *Martini-Hüneke*-féle berendezés, amely a gyakorlatban súlyos tűzkatasztrófák alkalmával is bevált. A *Martini-Hüneke* rendszerénél a csővezetékek kettősek, azaz a benzincső egy másik csővel van burkolva és a két cső között is védőgáz van, amely oly módon van a tartány védőgázával összekötésbe hozva, hogy a csővezeték sérülése, törése esetén a védőgáz utat találván a szabadba, a benzin felületére a védőgáz nyomása megszűnik és a benzin a tartányba visszafolyik. A csővezetékek csapjai ugyancsak törésbiztosan vannak kiképezve. A benzin a hordóból, tartányból a védőgáz nyomása alatt szállítatik a stabil tartányba és egyúttal önműködőleg megtöltetik a kiürülő benzines hordó avagy tartány is védőgázzal, ami tűzrendészeti szempontból felette nagy fontossággal bír, mert a benzines hordókban gázok mindig maradnak vissza és mivel az üres hordókat a laikus rendszerint veszélytelennek gondolja, — holott a valóságban veszélyesebbek, mint a feltöltött benzines hordók, mert mint említettem a benzin mint folyadék legfeljebb meggyulad, de nem robban, — az üres hordókkal könnyelműen bánnak, tehát állandó veszélyt rejtnek magukban, míg védőgázzal megtöltve teljesen veszélytelenek. Természetesen a tartányok itt is, mint általában — a földbe süllyesztve és a rozsdásodás ellen megfelelő módon védve nyernek elhelyezést, ami által külső tűz, hőség ellen nyernek védelmet. El van látva a készülék megfelelő mérőkészülékkel a kiemelt és a tartányban visszamaradandó benzinmennyiség ellenőrzésére. Maga a benzincsapoló cső és a mérőkészülékek szintén védetten, vasszekrényben nyernek elhelyezést. A *Martini-Hüneke* berendezés tagadhatatlanul elméletileg a legjobban megszerkesztett és a gyakorlatban is bevált biztonsági benzintároló berendezés. Hasonlóan védőgázzal működő berendezés igen sok van ma már használatban és a gyakorlat fogja beigazolni, hogy biztonsági, valamint gazdaságosság szempontjából melyik válik be leginkább. Ily berendezések pl. a *Hoffmann*-féle, *Fischer*-féle, *Berger*-féle, *Vondran*-féle, *Schwelmer*-féle berendezések stb.

Ide tartoznának tulajdonképpen azok a benzintároló berendezések is, amelyeknél robbanóképes benzingázok keletkezését, az ugynevezett telítési eljárással (Sättigungsverfahren) igyekeznek megakadályozni. A benzingázoknak ugyanis az a tulajdonsága, hogy csak a levegővel bizonyos arányban (kb. 2,6—7%) keveredve robbanóképesek, azaz csak akkor, ha benzinrészecskék a levegőnek 2,6—7%-át képezik, — ha ennél több benzinpára van a levegőben, akkor az már nem robban, hanem egyszerűen elég, ugyancsak nem robbanóképes a benzingáz ha az a levegővel keveredve fentieknél kevesebb százalék arányban van jelen. A benzingázoknak ezen tulajdonságát igyekszik kihasználni a fenti eljárás, az ugynevezett telítési eljárás. A telítési eljárásnak a használhatósága a szakkörökben nagy vita tárgyát képezi, — a pro és kontra, de különösen a kontra érvekre itt nem helyén való részletesen kitérni, csak jellemzőképpen említem, hogy legsúlyosabb érv ellene, hogy gyakorlatilag nehezen állapítható az meg, hogy mikor vannak a benzingázok telített állapotban és hogy a nehéz benzineknél a telítés nem garantált és hogy a telítési eljárás védhet

gyuladhat. Egyetlen érv mellette a viszonylagos olcsósága, — a kérdés csak az, hogy nincs-e ez az olcsóság a biztonság rovására? ... A gyakorlat fogja beigazolni, — az elmélet mindenesetre ellene szól. Külföldön ott, ahol engedélyezve is van, alkalmazása korlátok közé van szorítva, különösen vonatkozik ez a korlátozás a raktározható maximális mennyiségre, a tartány elhelyezésére stb. Ilyen rendszerű a „*Dabeg*“-féle benzintároló, a „*Benno-Schilde*“-féle stb. Ez utóbbinál pl. a telített benzingázok előállítására úgy történik, hogy a levegőt préselnek a benzintartányba, a levegő a tartányba alul hatol be, majd áthatolva a benzinen, benzinrészecskéket ragad magával a benzinporlasztók (karburátorok) elve alapján és benzinpárákkal dus, telített levegő és benzinkeveréket létesít. A tartánynak benzinnel való töltésénél a feles levegő visszacsapó szelepen át 3 méter magas csövön a szabadba van vezetve, közben azonban kavicsszűrőn áthalad, ugyancsak *Davy*-féle szita van alkalmazva a légcsőnek a tartányba való vezetésénél is.

A nagyobb teljesség kedvéért megjegyezni kívánom még, hogy különösen Amerikában használtak a múltban oly berendezéseket a tűzveszélyes folyadékok raktározására, amelynél a védőgáz szerepét a világítógáz lett volna hivatva betölteni. Hogy ez a berendezés elméletileg sem felel meg a biztonsági tároló berendezés követelményeinek, — kézenfekvő.

Fentiekben kimerítettem a biztonsági benzintároló berendezések válfajait, azonban a legjobban kigondolt rendszer sem felel meg a biztonsági követelményeknek, ha az nem megfelelő anyagból készült, nem lelkiismeretes munka eredménye és ha az nincs állandó szakszerű kezelés alatt, amihez hozzátartozik az is, hogy a berendezés időnkint szakértő utján felülvizsgáltatandó.

Ami a benzin és általában a hasonló gyúlékony és robbanó természetű anyagok raktározásának, valamint tartásának hatósági szabályozását, illeti — nálunk érvényes, a követelményeknek megfelelő törvény, kormányrendelet, helyhatósági szabályrendelet nincs. A benzin és általában a gyúlékony ásványolajok raktározását, tartását és szállítását a 2,970/1870 és a 39,215/1894. számú belügyminiszteri körrendeletek szabályozzák, de annak rendelkezései rég idejüket múlták, a gyakorlati élet követelményeinek egyáltalán meg nem felelők, úgy, hogy azok ma már legalább is a benzin raktározás és tartása szempontjából érvényes jogszabálynak nem tekinthetők és nem is tekintetnek. Fenti rendeleteket a belügyminiszter 1906. évben 112,771/1905. BM. szám alatt módosította, amely rendeletben a benzinre vonatkozó raktározási és készletben tartási szabályok is bennfoglaltattak. A rendelet legfontosabb intézkedése az volt, hogy elrendelte, miszerint a benzin és hasonló gyúlékony anyagok fél liternél nagyobb mennyiségben csak robbanást gátló berendezéssel ellátott edényekben raktározható és tartható készenlétben; — intézkedéseket tartalmazott továbbá a raktározható benzin és hasonló anyagok mennyiségére és a raktározás módjára is. Ez a rendelet azonban teljes egészében visszavonatot 19,961/1906. BM. számú belügyminiszteri rendelettel, mielőtt még életbe lépett volna és így az nem létezőnek tekintendő. 1909. évben a belügyminiszterium 86,790/1908. BM. szám alatt kiállításba helyezte a benzin és hasonló gyúlékony anyagok raktározásának és készletben tartásának szabályozását — e rendelet azonban mind a mai

az elsőfoku hatóságokat, hogy a benzín és hasonló gyúlékony anyagok raktározását szigorúan ellenőrizték, illetve gondoskodjanak az idevonatkozó 2,970/1870. és 39,215/1894. BM. számú rendeletek, esetleg a helyhatósági szabályrendeletek biztonsági rendelkezéseinek végrehajtásáról. Mint-hogy azonban maga a belügyminiszteri rendelet is elismerte, hogy a hivatkozott rendeletek a gyakorlati követelményeknek már abban az időben sem feleltek meg és a tűzbiztonsági követelményeket sem elégítették ki, — másrészt akkor sem volt és még ma sincs egyetlen oly helyhatósági szabályrendelet sem, amely e kérdésben érdemleges és határozott intézkedéseket tartalmazott volna, — legalább is tudomásom szerint, — a rendelet végrehajtásának tehát nem volt gyakorlati eredménye. Itt említem meg, hogy Debrecen sz. kir. város törvényhatósága az újonnan alkotott tűzrendészeti szabályrendeletében a benzín és hasonló gyúlékony anyagok raktározásának kérdését is szabályozta, kötelezőleg előírta a robbanásmentesítő edények és berendezések használatát, a vonatkozó szabályrendelet a törvényhatóság által az érdekeltek, különösen pedig a debreceni kereskedelmi és iparkamara véleményének meghallgatása után el is fogadtatott és a belügyminiszteriumban van jóváhagyás végett. Megjegyzem, hogy az annak idején visszavont 112,771/1905. BM. számú rendelet rendelkezései sem felelnének már meg a mai gyakorlati és biztonsági követelményeknek, helyesebben a kérdés részletesebb

biztonságára vonatkozó rendelkezést, jöllehet, hogy ezek szintén szabályozásra szorultak, mégis azt hisszük, hogy a benzínraktározás kérdésének országos, egyöntetű szabályozása sokkal nagyobb jelentőségű és régebben érzett hiányt pótolna és annak megjelenését a hatóságok, az érdekeltek és mi tűzoltók is örömmel üdvözölnők. A külföldön már régebb idő óta részben törvény; részben rendeletekkel megtörtént a benzínraktározás, készletben tartás és a vele összefüggő (autó-garageok tűzbiztonsága) kérdések szabályozása.

Mindenesetre jellegzetes tűzrendészeti furcsaság az is, hogy a benzínraktározó telepek (itt természetesen csak nagyobb mennyiséget készletben tartó telepekről és oly telepekről van szó, amelyeknél ipari célokra nagy mennyiségű benzín használatik és természetesen raktározatik) nem esnek az 1884. évi XVII. t.-c. az ugynevezett régi ipartörvény rendelkezései alá, azaz ma sincsenek a telepengedélyezési eljárást igénylő és a hivatkozott törvény 25. §-ában felsorolt ipartelepek közé sorolva, mely telepek engedélyezésénél és felállításánál tüzetesen megvizsgálandó, hogy „a telep által nem fog-e a közönségre nézve jelentékenyebb háborgatás, kár vagy veszély előidézteni és vajjon megfelel-e az a fennálló tűzrendőri és egészségügyi szabályoknak.“ (Ipartörvény 30. §.) Mert amennyire egy fatelep veszélyes lehet a szomszédságra és a közönségre, ugyanannyi veszélyt mindenestre rejtenek magukban a nagyobb benzín és hasonló gyúlékony anyag raktározó telepek is.

Műszaki apróságok.

A Rádió-antennák villamos árammal való megtöltése a nyári hónapokban a levegő villamosságából általánosan ismert tény. Ezt olyképen háritjuk el, hogy az antennákat zivatar közeledtével, vagy használatonkívüli időben földdel zárjuk. Ilyen áramfeltöltés azonban előfordulhat télen is hóesés folytán, mert minden hópehely magával hoz a levegővel egy kis villamos feltöltést, melyet az antennának átad, amikor ezt éri. Ily módon nagy havazásnál a sok helyről sok áram kerülhet az antennába, amely, ha nincs az antenna földelve, a felvevőkészülékben kárt okozhat. Ez okból tehát az antennát télen is földdel kell kapcsolni.

Étény, melyet komprimált állapotban újra-élesztési készülékeknél használnak, csak tiszta gáz lehet. Legutóbb pedig azt tapasztalták, hogy még a durrlég keletkezésének elkerülése végett csak 4 volumenszázalék hidrogént tartalmazhat, addig a többi idegen anyag jelenlétét egyáltalán nem ellenőrzik. Így megállapítást nyert, hogy 98%-os oxigén helyett 92%-osat szállítottak a gyárak és mellette 7% nitrogén, 1% szén-sav volt, azaz két olyan gáz, melyet a légzési kísérleteknél az elájultnak tüdejébe hajtani nem szabad. Ajánlatos tehát a mentői oxigént szakszerű vizsgálatnak alávetni és ellenőrizni.

Az állandó vaslétrák, melyek gyári, színházi stb. épületeken célszerűen alkalmazhatók menekülésre és a tűzoltóság által támadásra, a következő kellekekkel birjanak: A létrakar laposvasa legalább 8×40 mm., a gömbölyű létrafok legalább 15 mm. átméretű legyen. A két kar egymástól távolsága legalább 0.50 m., a fokok távolsága egymástól 0.30 m. legyen; a létra minden 2.50 m. távolban erős támokkal a falhoz erősítendő, de úgy, hogy a létrafokok párhuzamosak legyenek a

falsikkal és attól legalább 0.20 m. távol álljanak. Alul a talaj felett 1.50 m. magasan kezdhető; fent a tetőpárkányig legyenek fokok, a karok pedig még 1 m.-rel tovább álljanak ki fogantyú gyanánt. A létra egy ablaksor mellett nyerjen elhelyezést, s minden emeleten az ablaknál legyen 1 m² területű vaspodest a kiszállók részére az ablak alatt és a létraig terjedőleg, mely podest korláttal legyen ellátva. A létra melletti ablak ne legyen elrácsolt, oly nagy szárnyal legyen nyitható, hogy felnőt egyén könnyen átférjen és a nyitott szárny ne zárja el az utat a létrához. Az ablakon egy tábla vörös üvegből legyen és a közelben „Elrakni tilos“ felirat alkalmazandó.

A tűzbiztosítók praemia-alapját a következő építési csoportok képezik: I. osztály: épületek masszív kő- vagy téglafalakkal, gyömszőlt beton, vasbeton, vasbetonváz, kőváz nélkül, agyagváz vagy fa; hullámvasfalak, mindez kemény tetőzet alatt. II. osztály: épületek részben masszív, részben téglaváz, vagy csak téglaváz és esetleg faburkolatos falakkal, kemény tetőzet alatt. Vasváz téglával kővázsnak tekintetik. III. osztály: épületek teljesen vagy részben agyag vagy deszkavázzal kemény tetőzet alatt, nyílt színek, épületek deszkatető alatt. IV. osztály: az I. és II. osztálybeli épületek puha tetőzet alatt. V. osztály: a III. osztály épületei puha tetőzet alatt. Kazán és gépházak, továbbá csarnoképületek vasváz falakkal, belső éghető beépítések nélkül és nem égő tetőzetel az I. osztályba tartoznak; villamos műveknél a csarnoképületek még akkor is tartoznak az I. osztályba, ha a tetőszerkezet vas, éghető burkolattal. Ezen általános osztályozást kiegészítik azután a mellékrészek tűzbiztos, vagy kevésbé tűzbiztos voltának fokozatai, pl. tűzbiztos ajtók megléte, stb.

az elcsorogó anyagok raktározását szigorúan ellenőrizték, illetve gondoskodjanak az idevonatkozó 2,970/1870. és 39,215/1894. BM. számú rendeletek, esetleg a helyhatósági szabályrendeletek biztonsági rendelkezéseinek végrehajtásáról. Mint-hogy azonban maga a belügyminiszteri rendelet is elismerte, hogy a hivatkozott rendeletek a gyakorlati követelményeknek már abban az időben sem feleltek meg és a tűzbiztonsági követelményeket sem elégtették ki, — másrészt akkor sem volt és még ma sincs egyetlen oly helyhatósági szabályrendelet sem, amely e kérdésben érdemleges és határozott intézkedéseket tartalmazott volna, — legalább is tudomásom szerint, — a rendelet végrehajtásának tehát nem volt gyakorlati eredménye. Itt említem meg, hogy Debrecen sz. kir. város törvényhatósága az ujonnan alkotott tűzrendészeti szabályrendeletében a benzin és hasonló gyúlékony anyagok raktározásának kérdését is szabályozta, kötelezőleg előírta a robbanásmentesítő edények és berendezések használatát, a vonatkozó szabályrendelet a törvényhatóság által az érdekeltek, különösen pedig a debreceni kereskedelmi és iparkamara véleményének meghallgatása után el is fogadtatott és a belügyminiszteriumban van jóváhagyás végett. Megjegyzem, hogy az annak idején visszavont 112,771/1905. BM. számú rendelet rendelkezései sem felelnének már meg a mai gyakorlati és biztonsági követelményeknek, helyesebben a kérdés részletesebb

biztonságára vonatkozó rendelkezéseket, jelleget, hogy ezek szintén szabályozásra szorultak, mégis azt hisszük, hogy a benzinraktározás kérdésének országos, egyöntetű szabályozása sokkal nagyobb jelentőségű és régebben érzett hiányt pótolna és annak megjelenését a hatóságok, az érdekeltek és mi tűzoltók is örömmel üdvözölnők. A külföldön már régebbi idő óta részben törvény; részben rendeletekkel megtörtént a benzinraktározás, készletben tartás és a vele összefüggő (autó-garageok tűzbiztonsága) kérdések szabályozása.

Mindenesetre jellegzetes tűzrendészeti furcsaság az is, hogy a benzinraktározó telepek (itt természetesen csak nagyobb mennyiséget készletben tartó telepekről és oly telepekről van szó, amelyeknél ipari célokra nagy mennyiségű benzin használatik és természetesen raktároztatik) nem esnek az 1884. évi XVII. t.-c. az ugynevezett régi ipartörvény rendelkezései alá, azaz ma sincsenek a telepengedélyezési eljárást igénylő és a hivatkozott törvény 25. §-ában felsorolt ipartelepek közé sorolva, mely telepek engedélyezésénél és felállításánál tüzetesen megvizsgálandó, hogy „a telep által nem fog-e a közönségre nézve jelentékenyebb háborgatás, kár vagy veszély előidéznetni és vajjon megfelel-e az a fennálló tűzrendőri és egészségügyi szabályoknak.” (Ipartörvény 30. §.) Mert amennyire egy fatelep veszélyes lehet a szomszédságra és a közönségre, ugyanannyi veszélyt mindenesetre rejtenek magukban a nagyobb benzin és hasonló gyúlékony anyag raktározó telepek is.

Műszaki apróságok.

A Rádió-antennák villamos árammal való megtöltése a nyári hónapokban a levegő villamosságából általánosan ismert tény. Ezt olyképen hártjuk el, hogy az antennákat zivatar közeledtével, vagy használatonkívüli időben földdel zárjuk. Ilyen áramfeltöltés azonban előfordulhat télen is hóesés folytán, mert minden hópehely magával hoz a levegővel egy kis villamos feltöltést, melyet az antennának átad, amikor ezt éri. Ily módon nagy havazásnál a sok pehelyből sok áram kerülhet az antennába, amely, ha nincs az antenna földelve, a felvevőkészülékben kárt okozhat. Ez okból tehát az antennát télen is földdel kell kapcsolni.

Élenny, melyet komprimált állapotban újraélesztési készülékeknél használnak, csak tiszta gáz lehet. Legutóbb pedig azt tapasztalták, hogy még a durrlég keletkezésének elkerülése végett csak 4 volumenszázalék hidrogént tartalmazhat, addig a többi idegen anyag jelenlétét egyáltalán nem ellenőrzik. Így megállapítást nyert, hogy 98%-os oxigén helyett 92%-osat szállítottak a gyárak és mellette 7% nitrogén, 1% szén-sav volt, azaz két olyan gáz, melyet a légzési kísérleteknél az elájultnak tüdejébe hajtani nem szabad. Ajánlatos tehát a mentői oxigént szakszerű vizsgálatnak alávetni és ellenőrizni.

Az állandó vaslétrák, melyek gyári, színházi stb. épületeken célszerűen alkalmazhatók menekülésre és a tűzoltóság által támadásra, a következő kellékekkel birjanak: A létrakar lapos-vasa legalább 8×40 mm., a gömbölyű létrafok legalább 15 mm. átméretű legyen. A két kar egymástól távolja legalább 0.50 m., a fokok távolja egymástól 0.30 m. legyen; a létra minden 2.50 m. távolban erős támokkal a falhoz erősítendő, de úgy, hogy a létrafokok párhuzamosak legyenek a

falsikkal és attól legalább 0.20 m. távol álljanak. Alul a talaj felett 1.50 m. magasan kezdhető; fent a tetőpárkányig legyenek fokok, a karok pedig még 1 m.-rel tovább álljanak ki fogantyú gyanánt. A létra egy ablaksor mellett nyerjen elhelyezést, s minden emeleten az ablaknál legyen 1 m² területű vaspodest a kiszállók részére az ablak alatt és a létraig terjedőleg, mely podest korláttal legyen ellátva. A létra melletti ablak ne legyen elrácsolt, oly nagy szárnyal legyen nyitható, hogy felmöt egyén könnyen átférjen és a nyitott szárny ne zárja el az utat a létrához. Az ablakon egy tábla vörös üvegből legyen és a közelben „Élrakni tilos” felirat alkalmazandó.

A tűzbiztosítók praemia-alapját a következő építési csoportok képezik: I. osztály: épületek masszív kő- vagy téglafalakkal, gyömszőlő beton, vasbeton, vasbetonváz, kőváz nélkül, agyagváz vagy fa; hullámvasfalak, mindez kemény tetőzet alatt. II. osztály: épületek részben masszív, részben téglaváz, vagy csak téglaváz és esetleg faburkolatos falakkal, kemény tetőzet alatt. Vasváz téglával kővázsnak tekintetik. III. osztály: épületek teljesen vagy részben agyag vagy deszkavázzal kemény tetőzet alatt, nyílt színek, épületek deszkatető alatt. IV. osztály: az I. és II. osztálybeli épületek puha tetőzet alatt. V. osztály: a III. osztály épületei puha tetőzet alatt. Kazán és gépházak, továbbá csarnoképületek vasváz falakkal, belső éghető beépítések nélkül és nem éghető tetőzettel az I. osztályba tartoznak; villamos műveknél a csarnoképületek még akkor is tartoznak az I. osztályba, ha a tetőszerkezet vas, éghető burkolattal. Ezen általános osztályozást kiegészítik azután a mellékreszek tűzbiztos, vagy kevésbé tűzbiztos voltának fokozatai, pl. tűzbiztos ajtók megléte, stb.

A tömlő kifestetésének irányelvei.

Mint ismeretes, a fecskendők üzembelhelyezésének egyik főteendője a hozzávaló tömlők megfelelő kifestetése, elhelyezése, tűzoltói kifejezéssel: szerelése. A tömlők jó, vagy rossz elhelyezése u. i. nagyban befolyásolja nemcsak a működés határfokát, hanem magának a tűzoltói tevékenységnek is a mikéntjét, főleg a csővezető munkáját, amely pedig a tűz eloltásának főrésze. A rosszul elhelyezett szivótömlő pl. oka lehet annak, hogy a fecskendő egyáltalán nem kap vizet; a szabályokkal ellenkezően kifestetett nyomótömlőnél pedig a csővezető nem kap megfelelő sugarat. Míg a helyesen fekvő tömlőben a víz surlódása a minimális (feltéve, hogy a tömlő átmérete a szivattyú vízszállítóképeségével arányban van), addig a helytelenül kifestetett tömlőben a víz oly surlódási ellenállásra bukkan, melynek leküzdéséhez lényegesen nagyobb nyomás, tehát nyomóerő is kell, avagy ha ez nincs meg, a lepasztott nyomás folytán elgyengült sugárral kell megelégednünk. Ezért lényeges dolog, hogy a tömlők kifestetésének elveivel minden tűzoltó tisztában legyen. Ezért képezi a tömlőkifestetés a fecskendőszerelési gyakorlatunk leglényegesebb részét, melynek folyton való ismétlését nem lehet eléggé ajánlani, természetesen nemcsak gyakorlati részében, hanem a kellő elméleti oktatással kapcsolatban.

A tömlők kifestetésénél három irányban kell vigyáznunk, nevezetesen: a) hogy a tömlőben a víz a minimális surlódásnak legyen kitéve; b) hogy a tömlő a legkevesebb rongálásnak legyen kitéve; c) hogy a kifestetés a tűzoltói működés szempontjából a legelőnyösebben és leggyorsabban legyen elvégezve.

Az első kívánalomnak akkor van leginkább elég téve, ha a tömlő egyenes vonalban, kanyarulatok, görbületek, összenyomások, közbeszurt akadályok nélkül fekszik a sima földön. Az ennek eleget tevő szabály tehát az, hogy a tömlőt fektessük a fecskendőtől (hydránstól) kiindulól a tűz (célpont) felé egyenes vonalban és csak a tűz közelében iktassunk közbe sugárosztót, avagy kanyarítsuk el az ott mutatkozó tömlőfölsőleget. Ha nagyobb víztömeget szállító motorikus fecskendőről van szó (percenként 600 liter s több), úgy a géptől az említett sugárosztóig (osztóvilla) alkalmazunk nagyobb keresztmetszetű pl. 10. számú tömlőt, mely azután a sugárosztótól 6. sz. országos egységes tömlőben talál folytatást. Minél nagyobb u. i. a tömlő átmérete, annál kisebb benne a víz surlódása, annál kisebb az ellenállás, annál nagyobb tehát a megmaradó nyomás és ennek kapcsán a vízmennyiség is. A víz itt egy tömegben és egyenes vonalon megy a sugárosztóig, avagy az első kanyarulatig és csak ott talál az első ellenállásra. Míg ha a tömlőt nem egyenletesen, hanem folytonos kanyarulatokban fektetjük ki, az mindmennyi közbevetett akadály, a víz nyomását fogyasztja, mennyiségét az általa okozott torlódásokkal is fogyasztja. Ha pedig a sugárosztót a fecskendőn, vagy ahhoz közel alkalmazzuk, akkor a víz két részre osztva teszi meg a hosszabb utrészt és a surlódás ismét nagyobbodik, most már két tömlőben mozogván. A legnagyobb ellenállást pedig maga a sugárosztó létesíti a víz útjának mindjárt az elején.

A második kívánalomnak t. i. a tömlő kimelésének akkor van elég téve, ha a tömlőt nem dobáljuk, nem hurcoljuk a földön, kavicsos, éles

annan tovább kell mozgatni, nem a földön huzva, hanem a magasba (vállra) emelve végezzük azt, elsősorban a nagyobb súlyt jelentő tömlőcsavarokat, kapcsokat emelvén fel. Ha ugyanis a nehéz csavarokat vesszük kézbe, a könnyebb tömlőszövet nincs oly nagy surlódásnak kitéve, mintha a csavart, kapcsot a földön hagytuk és annak súlyát kell a földön tovább hurcolni és az a tömlőt is lehuzza a földre. A szivótömlőknél azonfelül az is lényeges gondozási szabály, hogy a gumí erősen meg ne hajlítottassék, mert ott megtörik, repedéseket kap, amelyek a tömlő légáthatatlanságának, tehát a szivóképességnek rovására mennek. Ezért hordjuk a szivótömlőt szétterjesztett kezekben, avagy inkább osztunk be a nehezebb szivótömlők kezelésére inkább két embert.

A harmadik kívánalom végül az, hogy a tömlőkifestetés a tűzoltói működés szempontjából legmegfelelőbb, tehát gyors, zavarnélküli legyen. A gyorsaságot a csapat jó kiképzése biztosítja. Ha a csapat jól van bedreszírozva, mindenki tudja a helyét, a teendőjét, a szerelésnek is simán kell mennie. A tömlőnek a tömlőmotóláról egy összecsavart fonalként való szerelése mindenesetre a leggyorsabb és legbiztosabb, mert a tekercsek kivitele, kiguritása, kivált éjjel, mindig zavarokkal járó lehet, mert az emberek egymást és a tömlővégét nem látják. Különösen megnehezíti a tekercsel való szerelést az a helyzet is, amidőn pl. szűk kapuban, udvaron egyszerre több sugár szerelői találkozhatnak és egyik sem tudja, hogy a földön fekvő sok tömlővég közül melyik az övé és melyikhez kapcsolja az általa kidobott tömlőt. Megtörtént, hogy ily helyzetben teljesen zárt kört alakítottak, ellenben két vezeték szabadon maradt, két sugárcső nem kapcsolódott a fecskendőhöz és percek teltek el, míg ezt a sötétben rendbe lehetett hozni. A csavarokkal bíró tömlőknél zavart okoz az is, hogy pl. két apacsavaros tömlővéget hoznak egymáshoz és mivel az össze nem csavarható, az egyik tömlőt azután egészen meg kell fordítani.

Ha a tömlőt a magasba kell felvinni vagy felhuzni, ismét arra kell ügyelni, hogy az lehetőleg meg ne töressék, a kanyarulat nagy ívalaku legyen, az ablakba való behajlás alá nagyobb ívet biztosító alátét helyeztessék. Általában pedig tudni kell azt, hogy a sok apró kanyarulat kerülendő és hogy — ha már a kanyarulat kell, — akkor inkább egyetlen egy nagy kanyarulat képeztessék. Éles behajlások, törések pedig a tömlő kifestetésénél azonnal megszüntetendők.

A visszaszerelésnél ugyancsak a tömlő kimelése legyen egyik főgondunk, ne hurcoljuk a földön, ne taposunk rá csizmával, erőszakosan ne törjük meg, — kivált ha megvan fagyva — hanem simán, lazán hajtsuk össze tekercsbe, amilyen a hazaszállításához épen kell.

Végül nem feledkezhetünk meg a csavarok, kapcsok kimeléséről sem. Ha azokat ide-oda dobáljuk, egymáshoz vagy köhöz verjük, annak is meg kell sérülnie: kicsorbult, részben letörik és hasznavehetetlenné válik. A csavarnál különösen arra kell ügyelni, hogy csavarmenetei ne csorbultjanak ki, ne legyenek összeverve, mert akkor a csavar vagy egyáltalán nem megy össze, vagy csak részben és akkor rosszul zár. A szivótömlőknél pedig az összevert csavar oka lehet annak, hogy a vizet a gép nem tudja felszívni, mert a szivótömlőbe az összevert csavarnál levegő hatol be.

A legutóbbi decemberi nagy hidegek alatt Budapesten feltűnően elszaporodtak a kéményekkel kapcsolatos gerenda égések. Ennek oka elsősorban azon fokozottabb tüzelésben keresendő, melyet éppen a hideg váltott ki. De okát leljük azon körülményben is, hogy a kéményeket néha hanyagul építik, a téglák közeit nem jól vakolják ki és hogy igen gyakran nem tartják be az építési szabályrendelet által előírt minimális 16 cm. falvastagságot a kéményűr és a neki futó gerenda között. Nem ritka eset, hogy a kéménynek futó gerendának nem készítenek kellő ráfekvést padka falazása, avagy a mennyezetgerendák kiváltása által, hanem inkább meggyengítik a kémény falvastagságát, a gerendát abba súlyesztyvén be. Itt tehát a kéményűrtől már nem 16 cm. falvastagság választja el a gerendát, hanem sokszor csak egy álló téglá, de volt rá eset, hogy csak egy vakolat által tartott tetőcserép. Mi sem természetesebb, minthogy ezek idővel kitöredeznek, a tűznek nyílt utat engednek a gerendához. De még csak ez sem kell; elég ha a kémény korma kigyullad és azt a nagy hőfokot fejleszti, amit tudvalevőleg a korom égése okoz; a vékony téglá közvetlenül átviszi a meleget a fára és abban lassu fermentatiót idéz elő, mely végeredményben a gerendában lappangó égésre vezet. Végül előfordulnak oly esetek is, hogy egy lakóházban pékkemencét állítanak fel és ezen nagy tüzelés égési termékeinek elvezetésére nem létesítenek újabb, nagyobb méretű kéményt, hanem azokat bevezetik egyszerűen egy rendes házikéménybe, mely azokat aztán elvezetni nem tudja, túlterhelhetik, szurkosodik, kigyullad, de sokszor a tüzet enélkül is átviszi a vele kapcsolatos gerendázatra közvetlen hőkisugárzás, fermentáció révén, mely ellen a minimális falvastagság elég védelmet nem nyújt. Különösen bekövetkeznek ily esetek sűrűbben a régebbi házaknál, ahol egyrészt a kémény vakolata már sérült, hiányosabb, másrészt a fagerendák korhadtabbak, tehát a tűz behatása iránt fogékonyabbak.

A mennyezetgerendák rendszerint alulról bevannak vakolva, felülről törmelékkel letakarva. A kémény felől kigyuladt végük tehát eleinte csak a kémény felől kap levegőt, az égése senyvedő, lassan a kéménytől kifelé huzódó, de a szoba felől észre nem vehető, mert a füstje csak a kémény felé huzódhatik. Ez így megy lassan addig, míg a tűz a fal szélét meg nem haladta. Ekkor ugyanis a mennyezet vakolata lazulni kezd, halk ropogás hallatszik, majd a vakolat lepereg és ha ezalatt a gerendának ráfekvő vége elszene-sedett a falban, megtörténhetik, hogy a gerendák is leszakadnak saját súlyuk, avagy a felső helyiség padlóján nyugvó megterhelés alatt. Ha a gerenda fölötti földburkolat nem elég tömött, megtörténik az is, hogy a tűz természetes fölfelé haladó útját követi, meggyújtja a párnafát, a padlót és a felső helyiségben válik érezhetővé. Ha szabadon levő gerenda vége gyuladt meg, amint a falból kiért a tűz, a szabad levegőn azonnal gyorsan terjedni kezd és a nyílt tűz vehementiájával huzódik fölfelé, majd oldalt és gyors beavatkozást tesz szükségessé. A mennyezetégés füstje sokszor beveszi magát a padló alá és néha pl. a szoba közepén levő hézagoknál tör elő; e körülmény ne vezessen félre bennünket; mindig a kémény, a kályha környékén kell keresnünk a tűz kiindulási helyét és a bontást ott kezdeni. Kivételt csak akkor kell e tekintetben tenni, ha üreges kétfős famennyezetről van szó, amelynél a tűz az

tűz terjedési irányja mögött, hanem elötte kell kezdeni.

A mennyezetégéseknél nem annyira az égés mérvé a kellemetlen, mint inkább ama biztonsági bizonytalanság, mely azáltal keletkezik, hogy nem tudjuk, hogy a gerendák mily méretben vannak átégve, bírják-e még a megterhelés mellett a rajta mozgó tűzoltók súlyát, a bontás útéseit? Megtörtént u. i. hogy a bontási munkálat alatt a gerendák lezuhantak és a rajta állók is velük esvén, súlyos zuzódásokat, csonttöréseket szenvedtek. Ezért, mihelyt az a gyanu mutatkozik, hogy egy vagy több gerenda vége át van égve, legcélszerűbb a mennyezetet alátámasztani, aláducolni oly módon, hogy a mennyezetgerendák hosszára merőlegesen 1—2 deszkát teszünk, melyet faoszlopokkal felpolcolunk. Ha ez megtörtént, akkor a felső helyiségben is fektetünk ily módon deszkákat keresztbe, hogy az ott működők nyomása az ép gerendákra átvitessék, majd eltávolítjuk óvatosan a felső helyiségben a gyanus gerendákon álló butorokat, tárgyakat, azaz a rájuk fekvő súlyt. Mindezek előkészítése után kezdetét veheti a bontás, a gerendavégek szabaddá tétele, a törmelékretéget eltávolítása, de mindig kellő óvatossággal csupán 1—2 emberrel, míg a többieket félre állítjuk, nehogy leszakadás esetén tömegbaleset állhasson be.

A legtöbb esetben maga a feltárt tűz nem nagy mérvű, úgy hogy az néhány veder vízzel, pultonyfecskendővel hamarosan eloltható; de körültekintő eljárást igényel az oltás azért, mert a tűz a gerendák közötti hézagokban, a stuccatur nádjában terjed el gyorsabban és ezt kell alaposan, további terjedelemben is szabaddá tenni, a víz-sugarait a hézagokba belövelni, hogy a belsőbb részekben lappangó parázs is eloltassék. A stuccatur-nádat tehát nagyobb területen le kell szedni és az égett gerendák mellett épen maradt szomszédos gerendák végeit is szabaddá kell tenni, mert a tűz a gerendán a fal felőli hézag mentén oldalt is elterjedhetett.

Ha kétfős deszkamennyezet közé huzodott be a tűz, ott az egyes gerendák közötti mezők átvizsgálása végett még nagyobb területű bontást kell végezni, mert ott a tűz jobban elterjedhetett. Ily helyen ovakodni kell attól, hogy az alsó deszkákra lépünk, mert azok alulról lévén szögezve, az ember súlya alatt leszakadhatnak.

Végül a tűz eloltása után meg kell vizsgálnunk a kéményt, vajjon a gerendák kiégése folytán nem keletkezett-e ott olyan hézag, melyen át a kémény tüze, szikrája, füstje kijöhet és újabb veszélyt idézhetne elő. Ha az elzárás ott nem megfelelő, akkor ezen kémény használatá beíltandó (rendőr közbenjöttével) és minden vele kapcsolatos tűzhelyen a tűz eloltandó. E tüzelési tilalom fennáll addig, míg a kémény ismét előírás szerinti állapotba nem lett hozva, természetesen csak a tűzvizsgálati bizottság helyszíni szemléje után. *Szepesi C.*

Tömlőjavítás.

Lyukas tömlőinket minden költséges berendezés nélkül megjavíthatjuk házilag is. A tűzesetekenél használt tömlőt a tisztogatás után előbb víznyomással kipróbáljuk olyképen, hogy a tömlő egyik végét a rendes tűzicsapra szerelt állványcsőre vagy a fecskendő nyomónyílására kapcsoljuk, illetve csavarjuk rája, másik végét pedig összekötjük az osztóvillával s annak mindkét ágát elzárjuk. A víznyomásnál így mutatózó apró

lyukakat és kisebb repedéseket, ahol a víz ki-sugárzik, tinta-ceruzával körülkarikázzuk s a meg-jelölt tömlőket szárítás után megfoltozhatjuk a következő módon: egy régi, rossz tömlődarabból 10—15 cm. darabokat vágunk le és ezeket a haj-lításoknál szétvágjuk; a szétvágott tömlődarabokat aztán szétszálazzuk, külön rakva a tömlő hossz-szálakat és külön a kereszt-szálakat. A foltozáshoz szükséges még egy hegyes és egy tompa vas-ár, az utóbbit be kell reszelni annyira, hogy a végén egy félgömbölyű nyitott fül legyen, amelybe két-három tömlő-hossz-szálat bele lehessen illeszteni. A javítás megkezdésekor térdünkre fektetjük a megjavítandó tömlőt, melyet előbb a hajlításnál oldalt meg kell nyomkodni, hogy a tömlő kigöm-bölyödve feküdjön előttünk, azután a hegyes árral a lyukat kissé megtágítjuk, a fűles árba pe-dig két-három hossz-szálat (puhát) helyezünk el és a tömlőlyukba belé tömődjük. Ezt a műve-letet mindaddig kell ismételni, amíg a szálak szorosan vannak a lyukban. Azután elővesszük a rövidebb (kemény) kereszt-szálakat, s azokat ke-resztirányban tömődjük, míg takarással a teljes szorosságot elértük. A tömődés befejeztével a külső kilógó szálakat tőből levágjuk és egy fa-kalapáccsal a padon vagy más kemény tárgyon a foltot jól megkopogtatjuk. Az így elkészített folt teljesen megfelel ott, ahol a víznyomás rendszerint 3—4—5 légkört meg nem halad. Vigyázni kell a tömődésnél arra, hogy a szálakat nagyon mélyen ne szurjuk bele, mert könnyen megtörténhetik, hogy a javítandó tömlő másik oldalát átlyukasz-szuk, vagy a tömlő belsejében nagyon hosszú szálak gyűlnek össze, melyek a tömlő belsejében a víz folyását gátolják vagy esetleg a víz, illetve a nyomás által kiragadva a sugárcsövet elduga-szolhatják.

Olyan tömlő, amelyen már nagyobb hossz-repedés van, ezzel a foltozó móddal már nem javítható, azért szigorúan ügyelni kell arra, hogy a tömlők azonnal foltoztassanak, mielőtt még a lyukat a víznyomás kitérítaná, illetve az ki nem reped. Mihelyt a tömlőn nagyobb lyuk mutatkozik, avagy oly tömlőknél, amelyek nagyobb víznyo-másnak vannak rendszerint kitéve, akkor a fenti foltozás helyett célszerűbb a tömlőre ugyanolyan méretű régi tömlőnek egy 30—40 cm. hosszú darabját ráhuzni, illetve a lyukra rátolni. A tömlő-foltot tulajdonképpen már az új tömlőre kell rá-huzni akkor, amidőn a tömlőbe a csavarokat, kapcsokat bekötjük. Az ily folt azért zár elég jól, mert ugyanazon méretű lévén, a víznyomás alatt teljesen kitöltődik, illetve a két tömlő egymásra szorosan simul.

Végül a tűznél, ha rögtönösen akarunk egy lyukat elzárni, ugyancsak régi tömlőből készített tömlőkötőt használunk, mely egy 15—20 cm. hosszú tömlődarab egyik hajlásában felhasítva és két ellentétes sarkán zsineggel felszerelve. E tömlőszondarab rátéttetik a lyukra, a tömlő körül csavartatik és a két zsineggel a tömlőre ráerő-sítettik. A tömlő megmosása alkalmával e tömlő-kötők leveendőek és külön megszáritandók. Ily tömlőkötőből minden fecskendőn 3—4 db. tar-tandó készenlétben.

Kállay.

A Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség-nél kapható **szakkönyvek** árai a következők: **Gyakorlati szabályzat** 50,000; **Egyenruházati és rangjelzési szabályzat** 50,000; **Tűzrend-szet I—VII. füzet** 75,000; **Alapszabályminta** 5.000: III tűzrendészeti kormányrendelet

Gyulékony és robbanékony gőzökről és gázokról.

Irta: Dr. Szalay Lajos vegyész-mérnök, a bpesti önk. test titkára és sztkparancsnoka.

I. folytatás

Folyadékak akkor gyujthatók meg, ha párol-gásuk folytán gőzök keletkeznek. A párolgás különböző anyagoknál különböző. És mennél ala-csonyabb hőmérsékletnél párolognak — annál veszélyesebb, — mert annál nehezebb kiküszö-bölni azokat a veszélyeket, melyeket a robbanó gőzök okoznak.

Fentiekben elmondottak szerint a gázok és gőzök csupán akkor válnak robbanó veszélyessé — ha azok levegővel vannak keveredve — ellen-esetben csak fellobbannak és kisebb sebességgel égnek végig.

Ezek a robbanóelegyek csak bizonyos hatá-rok mellett lesznek s maradnak robbanóelegyek és erre vonatkozó számtalan kísérletekkel azt hasonló körülményekre vonatkoztatva megállapi-tották. Így a gázok közül: (Le Chatelier) szénoxid 13—75%, hidrogén 5—72%, bányalég 5—13%, ethylen 4—22%, széngáz 6—28%, acetylen 2·8—65%; — a gőzök közül: (Bunte) alkohol-gőz 4·0—13·6%, aethergőz 2·9—7·5%, benzol-gőz 2·7—6·3%, benzingőz 2·5—4·8%.

Fenti adatok alapján látjuk, hogy a felsorolt anyagoknak veszélyességét az alsó határ alacsony-sága okozza. E tekintetben talán a gázoknál a szénoxid kivételével, melynél a 13% alsó határ elég magas arra, hogy gyakori bajt ne okozzon, a többi 2·8—4—6%-os határral szemben, a gőzök közül pedig az alkoholé a legkedvezőbb, hol a határ 4%-os, míg aether, benzol 2·9—2·7, ben-zinnél pedig 2·5%. Ennek az adatoknak helyes-ségét az acetylennél és benzinnél — a gyakori szerencsétlenségek fényesen igazolják. Természe-tesen ezen adatokat sokféle körülmények befolyá-solják (levegő hőmérséklete, nedvesség, légkör-nyomás stb.), azonban megközelítő értékül el-fogadhatók.

A robbanás erőssége természetesen fokozó-dik, ha a gáz vagy a gőz nem a normális össze-tételű levegővel, melyben 20% oxigén, elegyedik, hanem ennél nagyobb %-ban. Ez ma már előfor-dulhat, midőn a műhelyekbe — az autogén heg-gesztéshez és egyéb magas hőmérsékleten történő olvasztásokhoz, de egyéb iparágakba is, vaspa-lackokban bevonult a komprimált oxigén, — melynek szelepjét nem zárva le teljesen, — annak tartalma a levegőben oszlik el, mellyel azután a robbanásra a legkedvezőbb feltétel áll elő.

Fentiekből látjuk azokat a körülményeket, melyek között a robbanás veszélye beállhat. Mint látjuk — robbanóveszélyes — ha a gáz vagy gőz a megadott határok között levő mennyiségű leve-gővel van keverve, különben csak tűzveszélyes.

Ha már a robbanáshoz meg van a kedvező körülmény, lássuk, hogy miképpen gyulhat meg, illetve robbanhat fel. Végtelen fontossága e kér-dés, mert hiszen a tűzvizsgálatnak egyik generális tétele s bizony e kérdés megfejtésénél erős pró-bára teszi a bizottságnak az anyagtulajdonság ismeretét, kémiai és phisikai tudását, de fontos a preventiv intézkedéseknek megtételénél is, mert csak így kerülhető ki, vagy legalább is redukál-ható a katasztrófák száma.

Első kérdés vajjon a gázok és gőzök önma-guktól, — tehát külső behatások nélkül mint ovuitás stb. nem robbanhatnak-e fel?

létre. Acetylénél azonban, mint azt a bekövetkezett súlyos robbanások okait tanulmányozva (Berthelot, Vieille és Gerdes) rájöttek, ha az acetylén 2-23 atm. nyomásnál magasabb nyomáson van, úgy a robbanás beállhat anélkül, hogy külső ok játszana közbe. Az acetylén mint laza kémiai szerkezet a fejlesztőben levő hőmérsékleten szét esik alkotórészeire robbanás tüneménye mellett. Ugyancsak veszélyességét növeli, hogy az acetylén rézzel acetylénréz robbanó vegyületet képez, mely surlódási rázkódtatásra robbanva, az acetylént is felrobbantja. Ma már ismerve ezen tulajdonságot, az acetylénél a rezet mellőzik. Robbanógőzöknél öngyulladás nem fordulhat elő. Az aether ugyan hosszú ideig a fény hatásának kitéve megbomlik az úgynevezett arzenilalkohol és hydrogensuperoxidra, mely azután beszáradva robbanóvegyületet ad; ez azonban öngyulladásnak nem mondható. Azok az öngyulladásokról szóló regék, melyek rejtett célzattal, vagy pedig tudatlanságból erednek, nem felelnek meg az igazságnak, illetőleg helytelen magyarázata az öngyulladásnak.

Beállhat azonban öngyulladás közvetett uton. Ugyanis ha a benzín, benzol s a többi éghető anyagok úgynevezett száradó olajat tartalmaznak mint len, kender, mák stb. olajakat. Ezen olajcsoportoknak u. i. meg van a tulajdonságuk, hogy rossz hővezetőjü nagy felületen eloszolva, pl. rongyon, a levegő oxigénjét magával hőemelke-

szelődve felgyűjtve, az anyagot, melyen el van oszolva, meggyújtja.

Ha a hőmérséklet emeljük — anélkül azonban, hogy lánggal érnének hozzá, tehát tulhevitik, úgy a begyulás be fog következni és pedig különböző anyagok szerint különböző hőmérsékleten. Így a szénkéneg gőze már 78—100 C-nál lánggra lobban.

Számos példát szolgáltatnak a tulmelegített gőzök begyulására az olajfűző üzemek, kencegyárak, hol a gyártásnál szükséges melegítésnél fejlődött olajgőzök levegőre jutva nap-nap után gyuladnak be.

Izzótestekkel szemben hasonlóan viselkednek s ha az izzótest a gáz vagy gőz gyulási hőmérsékletén van, úgy azt felgyújtja, illetőleg ha a robbanó elegy határértékén belül van, felrobbantja. De beállhat alacsonyabb hőmérsékletű izzóanyagoktól a gyulás, illetőleg a robbanás, szerves port tartalmazó térben is. Ekkor ugyanis, a finom eloszlott szerves porrészecskék alacsony hőmérsékleten gyuladnak meg, mely apró porrészecskék nagy égési felülettel elég arra, hogy a robbanógáz és gőzelegyet meggyújtja.

Hasonlóan veszedelmesek a szilárd szikrázó anyagok. Ezen szikrák ugyanis ütés, surlódás, vagy más erőművi behatások folytán izzóvá lett testek és az alapanyagtól elvált részek, melyek elsőrendű gyújtóhatást gyakorolnak. Gondoljunk csak a régi jó világ acélkovájára, vagy a mai modern öngyújtóra, melyek a fenti elvek alapján gyujtanak. (Folytatjuk.)

RENDELETEK.

A m. kir. kereskedelemügyi miniszternek 95,755/1925. K. M. sz. rendelete a magtisztító és osztályozó telepek létesítésének iparhatósági engedélyhez kötése tárgyában.

Az 1884:XVII. t. c.-be foglalt ipartörvény 25. §-ának utolsóelőtti bekezdése alapján a m. kir. belügyminiszter ural egyetértőleg a *magtisztító és osztályozó telepeket* az iparhatósági telepengedély alapján létesíthető ipartelepek jegyzékébe iktatom. Egyidejűleg ezeket a telepeket, tekintet nélkül az alkalmazottak számára, valamint tekintet nélkül arra, hogy erőgéppel tartatnak-e működésben vagy sem, az 1893:XXVIII. t. c. 17. §-ában kapott felhatalmazás alapján iparfelügyelői ellenőrzés alá helyezem. Ezen telepek felállítására, üzemben tartására vagy átalakítására nézve ezentul az idézett törvény 25—26. szakaszaiban foglalt rendelkezések irányadók. Jelen rendelet a kihirdetését követő 8-ik napon lép életbe.

Budapest, 1925. december 4-én.

A miniszter helyett:
Wimmersperg s. k.
államtitkár.

Fejérvármegye alispánjának 2310. k. i. 1926. számú körrendelete Fejérvármegye összes községeihez az Országos Tűzoltó-Szövetség 1926. évi rendes tagdíjának befizetése tárgyában.

A Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség központja az 1926. évre esedékes rendes évi tagilletményt 100.000 (egyszázezer) papirkoronában állapította meg, mely összeg a Vármegyei Szövetség útján szolgáltatandó be.

A vármegyei tűzrendészeti szabályrendelet 38. §-a alapján, valamint a 230.000/925. számú

új kormányrendelet 9. §. negyedik bekezdése folytán felhivom tehát vármegyénk összes községeit, miszerint az említett rendes tagdíjat az ide mellékelt postatakarékpénztári űrlap felhasználásával a Fejérvármegyei Tűzoltó-Szövetség csekkszámájára 8 nap alatti illetékes postahivatalaiknál fizessék be.

Mínthogy pedig a Belügyminiszter 277.462—925. sz. körrendeletével (lásd B. K. 4/926. számát) a Tűzrendészeti Közlöny című szaklap előfizetését ismételten szorgalmazza, felhasználom a jelen alkalmat arra is, hogy a Vármegyei Hivatalos Lapban már közölt 154/926. sz. felhívásom kapcsán ezuttal is figyelmeztessem az Előjáróságokat a nevezett szaklap előfizetésére.

Székesfehérvár, 1926. február hó 15.

Dr. Havranek József s. k.,
Fejérvármegye alispánja.

Pest-Pilis-Solt-Kiskunvármegye alispánjának 5555/926. sz. körrendelete valamennyi főszoigabíró, polgármester és községi előjárósághoz a Tűzrendészeti Közlöny megrendelése tárgyában.

Midőn az 1925. évi 277.462. B. 14. számú körrendeletre (Belügyi Közlöny f. évf. 101. oldal) figyelmüket tudomásvétel és megfelelő eljárás végett felhivom, a magam részéről is utasítom a r. t. város polgármesterét és a községek előjáróságait, hogy ezen szaklapot ne csak a községek részére, hanem a szükség és lehetőség szerint a tűzoltótestület részére is rendeljék meg. Közlöm, hogy ezen szaklapot a járási főszoigabírók részére megrendeltem.

Budapest, 1926. február 3.

Agorásztó s. k.,
alispán.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter 6518—1926. XIII. számú rendelete a leventefejuság felruházása tárgyában.

Somogy vármegye alispánjának, Kaposvár.

Az országban körülbelül 700.000 *leventeköteles* ifju van, akiket a törvény által rájuk rótt testnevelési kötelezettség alapján kincstári alapokból felruházni avagy ruhakoptatási segéllyel ellátni — silány pénzügyi helyzetünkől teljesen eltekintve — már az iskolaköteles ifjúsággal szemben is igazságtalanságot jelentene, mert ugyanazon az alapon az iskolaköteles ifjuság is hasonló igényekkel léphetne fel.

A leventeköteles ifjuság évi kiképzési ideje legfeljebb és legjobb esetben összesen 102 órát tesz ki.

Ezen amugy is tulrövidre szabott idő nem csupán a testi, hanem jórészt az erkölcsi és a szellemi kiképzésre fordítatik.

A testi nevelés céljából végrehajtandó gyakorlatok oly csekély ruharongálással járnak, hogy a teljesen díjtalan, főként az egyéni érdeket szolgáló kiképzéssel szemben nem is vehetők számitásba.

Ezek alapján az előterjesztett kérelmet nemcsak elvi szempontból, hanem fedezet hiánya miatt sem teljesíthetem.

Budapest, 1926. évi január hó 20-án.

A miniszter rendeletéből:

Olvashatatlan aláírás
miniszteri tanácsos.

Tüzesetek.

Szinpadi tűz a budapesti Royal Orfeumban.

A VII. Erzsébet-körút 31. sz. Nemzeti Royal Orfeum házi tűzoltója 1926. január 28-án d. e. 9:40 órakor tűzjelzőn színházi tüzet, majd néhány másodperccel később zsinórpadlástüzet jelzett. Az első jelzésre azonnal kivonult Dittrich, Erlesbek főtiszt és Sturm István segédtiszt vezénylete alatt a központi, IV., VI., VIII., IX. kerületi őrség 14 szerrel és 97 főnyi légénységgel. A második jelzésre Breuer Szilárd főparancsnok utasította a házi tűzoltót a zápor megeresztésére és maga is elindult.

A szinpadon egész éjjel a házi tűzoltó felügyelete mellett dolgoztak a díszletfestők, majd reggel ott járt a vicházmester és a világosító munkásszemélyzet, amely a „Papagály“ mulató villamosvezetékét kapcsolta szét az Orfeum vezetékétől. Ez utóbbi munkások egyike szerszámért ment a szinpadra és akkor észrevette, hogy ott füst van és tódul a nézőtérre és folyósóra. Az általa fellármázott fővilágosító benyitott a szinpadra és akkor látta, hogy a szinpad jobb oldalán a hátsó tűzcsap mellett felcsap a láng. Viszsaugrott a szivattyúhoz és ott megnyitotta a záport, majd visszament a szinpadra, de oda a füst miatt már nem léphetett be, csak azt látta, hogy a láng a jelőgő körfüggönyön már felkapaszkodott a zsinórpadláson lógó sok függönybe. A vasfüggöny le volt eresztve, azonban az előadásról ott maradt alatta egy ugródeszka s így a vasfüggöny nem feküdt a padlón, hanem tenyér szélességű hézagot hagyott nyitva. A vasfüggöny és a fal között szintén hézag maradt, úgy, hogy e két hézagon át kihatolt a füst a nézőtérre, sőt égő rongydarabkák, szikrák is estek ott ki, alul pedig a láng lett látható.

Az őrségek megérkezésekor lángban állt a teljes zsinórpadlás s függönykészlete, a szinpadon égtek a lehullott szövetek, egy zongora lába s takarója és több artista kellék, majd a vasfüggöny belső oldalán a bádogborítás púposodni kezdett, a két füstelvezető ablak üvegei a hősegtől kifordoztak, mire a füst fölfelé elhúzódott és alul tűrhetőbb helyzet kezdett lenni.

Az őrségek természetesen az akkor már működő zápor kiegészítésére a sugarakat szerelték, működésbe hozták a színház szivattyújától 2 sugarat 2 házi vízvezetési sugarat és az után fel-

ron és a hátsó bejárati tetőn felállított létrán át a füstelvezető ablakhoz. A nézőtéri sugarak közül 2 állandóan locsolta a vasfüggönnyt és az annak hézagain át mutatkozó lángot, rongydarabokat, a többi ott tartalékban állt. A szinpadon működött 2 sugár, a zsinórpadláson 1 sugár. E közben a kistetőn felállított kihuzós létrán át felhatoltak a szinpad beton-mennyezete fölötti padlásba és az áttörési lyukakon átfutó és égő kenderköteleket oltottak el. Ugyancsak átvizsgálták a nézőtéri padlásnak a prosceniumfalmenti részét is, hogy a tűz áttérjedésének szükség esetén eleibe álljanak.

A zápor és a sugarak együttes hatása alatt a tűz fél órai működéssel teljesen elfojtatott s már csak itt-ott izzó rongydarabok leoltása maradt hátra, minek folytán az őrségek 10:40-kor haza küldettek s csupán a VI. ker. őrség maradt még ott 11:40-ig felügyeletre, melyet azután folytatólag a házi őrség vett át.

Az oltás folyamán a villamosvezetékben lévő áram veszélyessé válhatván, az egész ház áramát kikapcsolták. A stabil villamos szivattyú sugarai pedig nem elég erősek lévén, annak nyomását fokozni óhajtották; a feljebb kapcsolás alatt azonban a kapcsolóban rövidzárlat állt be és a szivattyú üzemen kívül állt. A vasfüggöny villamos motorja pedig, mely a szinpad padlója alatti kamrában vizet kapott, ugyancsak begyuladt. A két motor egy fővezetékétől ágazik el. A szinpad hátsó részén lévő artista kellékeket, kosarakat stb. a művészek és házimunkások hordták ki az oltási művelet elején. A szinpad villamos berendezése — a fedett kapcsolókamra kivételével, — úgy a tűztől, mint a víztől sokat szenvedett. A szinpad padlóján azonban a reá hulló égő függönyöktől csak 1—2 helyen láthatók beégési nyomok. Az asbest-gipsszel kitöltött vasfüggöny néhány kidudorodott bádoghullámon kívül ép maradt, külsején még a reá festett reklámok is épen maradtak.

A tűz keletkezési okát megállapítani határozatlan nem lehetett. A fővilágosító bemozdása szerint a tűz a szinpadon keletkezett oly ponton, ahol villamos berendezés nincs és a tűz alulról terjedt volna fölfelé. Megjegyzendő, hogy a szinpad közepén a festők dolgoztak és így csak a széleken álltak holmik (zongora, kocsi, díszlet, létra stb.). Itt tehát dohányzás avagy eldobott olajos rongyok öngyulása lehetne a feltételezhető keletkezési ok. Viszont más tanu nem akadt, aki azt állította volna, hogy a tűz a zsinórpad-

munkálatok folytak is.

A tűz jellegét és terjedési gyorsaságát illetően meg kell állapítanunk, hogy a valószínűleg későn észrevett kezdő tűz felette gyorsan terjedt el a függő díszleteken végig, e mellett nagy füstöt fejlesztett, mely az ablakok kipattanásáig oldalt a nézőtér felé húzódtott és azt teljesen megtöltötte; de fejlesztett — dacára annak, hogy farrészek nem égtek, csupán a sok függöny révén, — oly hőséget is, mely a vasfüggöny bádoglemezeit kidudorította. Az égést a zápor letompította, de nem tudta elfojtani, míg az összes szövetek ráncaikban is át nem áztak. A nézőtérre a tűz azért nem terjedhetett át, mert a vasfüggöny le volt eresztve; a fődélszéket nem érhette el, mert a mennyezet vasbeton és csak kis kötél-lyukakkal van áttörve, az udvari csomokzaton lévő két padlásablakhoz pedig az alsó ablakokból láng nem csapott ki. Az épületben magában tehát kár alig történt. Ha az eset tanulságait levonjuk, a következőkre lehet rámutatni:

1. A villamos berendezés a legnagyobb lelkiismeretességgel állandóan jókarban tartandó és az épület egyes részei külön áramkörökben külön-külön kikapcsolhatók legyenek. Kívánatos, hogy különböző villamosgépek közös vezetékre ne legyenek kapcsolva. E motorok a víz behatása ellen megvédendőek (tűzbiztos vízátthatlan mennyezet, szivattyúháznál ajtó). A jelen esetben a villamos berendezés gondosan átvizsgálendő és rendbehozandó használatbavétel előtt.

2. A dohányzási tilalom, a házi munkák mikénti teljesítése a ház által a legszigorúbban ellenőrizendő saját alkalmazottaival szemben is.

3. A szivattyú és vízvezetéki berendezés méretezésénél nem a minimális méret követendő meg, hanem lehetőleg bővebb, mert a jelen esetben is az 1000 percliterről leredukált 800 literes szivattyú-berendezés alig állta a helyét és nagyobb baj esetén már azért sem felelhetett volna meg, mert a záport is táplálja, annak nem lévén megfelelő víz-

bevezetése is, mert tűz esetén a külső hydránsok igénybevétele miatt a belső vezeték vízmennyisége úgyszólván megcsappan.

4. A füstelvezető nyitószervezete úgy belülről, mint kívülről, védett helyről legyen kezelhető és hozzá nem kenderkötél, hanem sodronykötél alkalmazandó. A vasfüggöny felerősítési szervezete föltétlenül a tűz behatása ellen megvédendő. A vasfüggöny kezelőjének állandóan készenlétben s helyén kell lenni, hogy a vasfüggönnyel gyorsan leereszthesse, mert a tűz gyors elterjedésére való tekintettel itt idővesztés a közönséget a legkritikusabb helyzetbe hozhatja.

5. A vasfüggöny felső szélén oly védőlemez alkalmazandó, mely a falmenti hézagot is takarja lehetőség szerint. Amint a vasfüggöny felhúzott voltának szükségessége megszűnt, a vasfüggöny mindig lebecsátva tartandó (felvonásköz, éjjelnappal). A vasfüggöny alatt tárgyak elhelyezése nem tűrhető, mert az ekkép előálló hézag nyílt utat enged a füstnek, tűznek. A jelen esetben a vasfüggöny és kötelei gondosan megvizsgálándók használatba vétel előtt.

6. A külső, tűzoltói szempontból fontos támadási pontokhoz állandó vaslétrák alkalmazandók. A jelen esetben a Hársfa-utcai udvar ablakosra mentén lenne vaslétra alkalmazandó és a padlásablak vagy tűzbiztos üvegezéssel elzárandó vagy az alsóbb füstelvezetési ablaktól oldalvást elhelyezendő.

7. A nézőtérben a betódult füst elvezetésére szintén megfelelő füstelvezetési berendezés létesítendő, egyrészt, hogy a füst a közönséget rohamosan el ne érje főleg a felső emeleteken, másrészt, hogy a füstmentesítés a tűzoltók behatolását tegye lehetővé.

8. A szinpadon a gyúlékony díszletek, butorok, függönyök, szőnyegek stb. felhalmozása a lehetőségig leredukálendő, hogy netáni tűznél kevesebb tápanyagot találjon és a hőséget, füstöt ne fokozhassa.

C. I.

SZÖVETSÉGI ÜGYEK.

A budapesti szövetség február 6-án tartott választmányi ülésén Breuer Szilárd elnök elparentálta Ehrlich Manót, a szövetség alapító tagját, volt pénztárosát, majd alelnökét, aki 83 éves korában most hunyt el; továbbá megemlékezett 3 elhunyt pártoló tagról is. A Breuer Szilárd alapítvány alapító-levél tervezetét a választmány egyhangulag elfogadta azzal, hogy a főváros tanácsának hozzájárulása kéressék ki ahhoz, hogy a szövetség feloszlása esetén az alapítványt a főváros vegye át kezelésébe. A tagsági díjat a múlt évi közgyűlés az országos szövetségi közgyűlés előtt 20.000 K-ban állapítván meg, az orsz. szövetségi 100.000 K-ás tagdíjjal szemben előállt különbözet azoktól, akik az orsz. szövetségnek beszolgáltatandó 50.000 K-t önkéntes adomány címén be nem fizették, a f. évi tagdíjjal együtt s ezen 50.000 K összeg erejéig pótlólag behajtani rendeltetett azzal, hogy az orsz. szövetséghez csak a már befizetett tagdíjak lesznek továbbítandók. A jelenleg nem működő tagtestületek törlésbe, csak akkor hozatnak, ha azt kifejezetten kérik, illetve a tagdíjat nem fizetik be. A két megüresedett választmányi tagság a közgyűlésig üresedésben hagyatott. Két rákosligeti tiszt pártoló

tagként felvétellett. Az ülés befejeztével Dr. Balogh Dezső tartott szak szerű felolvasást a „tűzjelzés hajdan és most“ címen, végül a jelen voltak nagyrésze átvonult a MÁV gépgyári tűzoltóság táncmulatságára.

Az esztergomvármegyei szövetség tisztikara: elnök: Csermák Hugó (Ács), ügyvezető-elnök: Reviczky Elemér (Esztergom), alelnök: László István (Esztergom), titkár: Gérecz Géza (Esztergom), pénztáros: Szalka Lajos (Esztergom), vmegyei tűzr. felügyelő: László István (Esztergom), járási tűzr. felügyelő: Zsolt Ernő (Esztergom), Szánthó Géza (Nagyigmánd), Tilesch Alfréd (Tatabánya).

A hajdúvármegyei szövetség tisztikara: elnök: Rásó István (Debrecen), alelnök: Erdőss Lajos (Hajdusoboszló), titkár: Dr. Poroszlay István (Debrecen), pénztáros: Chorus Károly (Debrecen), vmegyei tűzr. felügyelő: Dr. Roncsik Jenő (Debrecen), járási tűzr. felügyelők: Rehák Tamás (Debrecen), Hrútska Lajos (Püspökladány).

A békésvármegyei szövetség tisztikara: ügyvezető-elnök: Dr. Márky Barna (Gyula), elnökei: Dr. Berthóty Károly és Dr. Török Gábor

(Gyula), titkár: Wiszt Alajos (Gyula), pénztáros: Matuska Agoston (Gyula), vmegyei tűzr. felügyelő: Démusz Lajos (Gyula), járási tűzr. felügyelők: Bayer István (Orosháza), Heńcz Antal (Békés), Biki Nagy Imre (Szarvas), Lázár Lajos (Orosháza), Pándy István (Kőrösladány), Wagner Márton (Gyoma).

A Budapest fővárosi szövetség tisztikara: elnök: Breuer Szilárd, alelnök: Mátrai Antal, főtitkár: Kállay Imre, titkár: Vágó Zoltán, pénztáros: Blasnek Hugó. A vármegyei tűzr. felügyelő teendőit a fővárosi hivatásos tűzoltóság főparancsnoka (Breuer Szilárd) látja el hivatalból.

A tolnavármegyei szövetség tisztikara: elnök: Pesthy Pál (Budapest), alelnök: Vendl István (Szekszárd), titkár és pénztáros: Mautner Gyula (Szekszárd), vármegyei tűzr. felügyelő: Mutschenbacher Lajos, járási tűzr. felügyelők: Mutschenbacher Lajos (Szekszárd), Wittinger Ödön (Tolna), Stockinger Rudolf (Tamási), Novotny Rezső, Reinvald István (Bonyhád), Schwertl Nándor (Paks), Niefergall Imre (Dunaföldvár), Borcsák István (Simontornya), Dr. Baumgartner Vince (Högyész), Laurisch Károly (Dombóvár).

A veszprémvármegyei szövetség tisztikara: elnök: Kerényi Endre, alelnök: Dr. Réthi Ede, főjegyző: Blázy Imre, jegyző: Jósza Ernő, pénztáros: Gratzl Ödön, vármegyei tűzrend. felügyelő: Blázy Imre (Veszprém), járási tűzr. felügyelők: Jósza Ernő (Veszprém), Halász János (Nemesleányfalú), Gácsér Lőrinc (Városlőd), Veniss Jenő (Veszprém), Szabó József (Lepsény), Wohlmut Lajos (Pápa), Matkovich Jenő (Bakonybél), Chapó István (Bársonyos), Czobor Gyula (Zirc).

A Magyar Orsz. Tűzoltó-Szövetség segélyző-pénztára alapszabályainak módosítása.

(Elfogadva 1923. szept. 8-án; jóváhagyva 1924.)

Az 1—7. §. változatlan.

8. §. (új.)

- a) alapító,
b) rendes tagok.

Alapítótag lehet az a természetes vagy jogi személy, ki a pénztár alapjának gyarapításához a Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség segélyző-pénztárának elnöksége által — a mindenkori gazdasági viszonyokhoz mérten — megállapított összeggel hozzájárul, s őt az elnökség a segélyző-pénztár kötelekébe, mint ilyen, felveszi.

9. §. (új.)

A segélyző-pénztár kötelekébe belépni szándékozó:

a) alapítótagok kötelesek ebbeli szándékukat az elnökségnél írásban bejelenteni és a meghatározott alapító tagdíjat a pénztárba befizetni.

Az alapítótagok felvételénél az elnökségnek az anyagi hozzájáruláson kívül az erkölcsileg teljesen kifogástalan állapotra is tekintettel kell lennie,

b) a rendes tagul belépni szándékozó tűzoltóság köteles tagjainak hiteles névsorát és a belépés egész évre járó tagsági díjat az elnökségnek beküldeni.

A hivatásos és fizetett tűzoltók ebbeli működésük feltüntetésével külön jelentendők be.

A tagsági díjak beküldése nélkül a belépés megtörténik nem tekintetik.

Olyan testületek, melyek a befizetett tagsági díjak 25-szörösét segélyképpen felvették, további segélyre igényt nem tarthatnak.

10. §.

Teljesen megmarad a régi szöveg, csak az 1. bekezdés 3. sorában „tulságosan igénybe vehetnék“, beszurandó még az „... gondolatot...“ mint a „hivatásos és fizetett“

11. §.

A régi első és második bekezdés teljesen elmarad s helyébe a következő szöveg jön:

„Az alapítótagok által fizetendő egyszersmindenkori, valamint a rendes tagok évi tagdíját, a Magy. Orsz. Tűzoltó-Szövetség segélyző-pénztárának közgyűlése állapítja meg s ezen határozata végrehajtás előtt jóváhagyás végett a m. kir. belügyminiszterhez felterjesztendő.

Az alapítótagdíj összege a mindenkori gazdasági viszonyokhoz mérten állapítandó meg.

Az önkéntes (kötelezett) és hivatásos (fizetett) tűzoltóságok évi tagdíjának megállapításánál a pénztár által fizetendő segélyek mérvéhez képest a matematikai szakértőnek a rendes biztosítási matematikai számítások alapján adott véleménye tartandó szemelőtt.

A harmadik ponttól kezdve a többi változatlanul megmarad.

A 12. §. teljesen marad a régi.

13. §. (új.)

A segélyezés mérve kétféle lehet:

a) *napi segély*, szolgálatban történt megsebesülések és betegségek folytán beállott mulandó munkaképtelenség esetén, a megsebesülés vagy megbetegedés napjától a munkaképtelenség tartamára, legfeljebb azonban 120 napig.

b) *Egyszersmindenkori segély*, ha a munkaképtelenség 120 napnál tovább tart, vagy halál esetén, a tag családi és vagyoni viszonyaihoz képest, a segélyezéshez rendelkezésre álló alap figyelembevételével adandó végkielégítés.

Ugy a napi segély, mint a végkielégítés összege az elnökség által, a 11. §-ban megjelölt matematikai szakértő véleményének figyelembevételével állapítandó meg.

Ugy a tagdíjak, mint a segélyek mérvére nézve hozott határozatok a szövetség hivatalos lapjában közzéteendők.

A 14—20. és 23—27. §§ változatlanul megmaradnak.

A 21. §. végéhez: „a Magy. Orsz. Tűzoltó-Szövetség elnöksége és tisztikara“.

A 22. § 6. pontjának új szövege: „A Magy. Orsz. Tűzoltó-Szövetség elnökségét és tisztikarát megbizni a segélyzőpénztár ügyeinek vezetésével vagy a segélyzőpénztár élére megválasztani 3 év tartamára elnököt, 2 alelnököt, 3 budapesti és 6 vidéki elnökségi tagot, az esetben, ha a választás szüksége beállana;“

28. §.

A 2. ugyanennek alelnökei, mint alelnökök és a 3. pont második mondata helyett, azon esetben, ha a közgyűlés külön tisztikart és elnökséget választ a segélyző-pénztár élére, úgy az újonnan megválasztottak.

A 4. teljesen kimarad,

a többi változatlan.

A 29—33. és 35—39. §§ változatlanok.

A 34 §. második kikezdése elmarad.

40. §.

A 3. sor végén „titkár-pénztárnok“-ból a „titkár“ szó elmarad, marad tehát csak: „pénztárnok“.

41. §.

Az első sor így lett átalakítva: „A titkár végzi az írásbeli teendőket“, stb. . . .

42. §.

A bekezdésben „A titkár-pénztáros“ helyett csak így „A pénztárnok a . . . stb. . . .“

A végéhez hozzájön: „Az ellenőr a pénztárost közvetlenül ellenőrzi s működésében a pénztárossal egyített anyagilag egyetemlegesen felelős.

Az irodatiszt a beérkezett és kimenő ügydarabokat, a bejelentett tagok törzskönyvét vezeti és az irattárt kezeli“.

A 43. §. változatlan.

44. §.

A 4. sorban e helyett: „legfeljebb 200 korona“ így lett módosítva: „csak az elnökség által meghatározott összeg”

A kir. díszérmét 25 évi tűzoltói szolgálat jutalmául a belügyminiszter újabban Csepreghy Pál hiv. főparancsnoknak, Jónák Gyula hiv. parancsnoknak (Ujpest), Odor János önk. tűzoltónak (János-háza), Csicsics József repülőgépgyári őrmesternek (Albertfalva), Unterreiner József parancsnoknak és Frankovics Jakab alparancsnoknak (Csepel, önk.) adományozta.

Zalamegyei tűzrendészeti felügyelővé Bubics Tivadar tb. vármegyei főjegyző, ny. főszolgabíró, balatonfüredi lakos nevezetett ki.

Abaujtorna vármegye törvényhatósági bizottsága Fazekas József vármegyei aljegyzőt (Szikszó) bizta meg a vármegyei tűzrendészeti felügyelő feladatkörének ellátásával. A járási tűzrendészeti felügyelőket az alispán akkor fogja kinevezni, ha az alakulóban lévő vármegyei szövetség erre vonatkozó javaslatát megteendő.

Budapest főváros tanácsa az új kormányrendelet értelmében a budapesti önkéntes testület 1926. évi pénzsegélyét 138.010,000 K-ra emelte fel, amelyből 106.120.000 K a teljesen fogytán lévő egyenruhakészlet pótlására szolgál.

Budapest főváros tanácsa elhatározta, hogy az I. kerület Svábhegy nevű nyaralóterület védelmére, az ottani iskolaépítkezés kapcsán, egy lófogató őrséget létesít és ahhoz a létszámot 14 fővel szaporítja. Ezen külfelki őrség felállítását indokoltá teszi azon körülmény, hogy téli utakon a hegyre feljutni alig lehet a városból, s hogy a hegyen levő házak most már nemcsak nyaralók, hanem nagyrészt évi lakások.

Ehrlich Manó, a budapesti szövetség volt alelnöke 83 éves korában f. évi január 29-én elhalálozott. Mint a Grunwald szeszgyári, majd a saját szeszgyára csapatának parancsnoka, valamint a budapesti szövetség pénztárosa, majd alelnöke több évtizeden át buzgó hive volt intézményünknek. Nyugodjék békével. A temetésen számos tiszt és több csapat (önk., Leipziger-gyár, Waggon-gyár, Schlick-gyár, stb.) volt jelen.

A Dunagőzhajózás r.-t. Pécs bányatelepeinek tűzoltófőparancsnokságát takarékosági okokból megszüntetni határozta és Dittler Aurél főparancsnoknak felmondott. Ismét egy példája az okszerűtlen takarékoskodásnak.

A budapesti MÁV gépgyár tűzoltóságából Reichardt István törzsőrmester és Schmiédl Nándor őrparancsnoknak a királyi díszérem adományoztatván, február 2-án eszközöltetett az érme átadása a sorakozott csapat előtt, Breuer Szilárd orsz. szöv. alelnök, főpar. által, aki a kitüntetetteknek buzgó beszéd kapcsán nyújtotta át azokat. Az átadás házi ünnepélyét a csapat díszmenete zárta be.

Borsod-, Gömör és Kishont vármegye alispánja bejelentette az orsz. szöv. elnökségének, hogy eddig a vármegye 88 községében létesítettek önkéntes vagy kötelezett tűzoltóságot. A többi községben pedig a levante egyesület keretében szervezik meg. Alispán kötelezte egyébként az összes levante egyesületeket, hogy 18—21 éves tagjaikat képezzék ki a tűzoltásban; a kiképzett levanték ifjúsági oktatójuk vezetésével köte-

lmasban részt venni s addig nem távozhathat el, míg oktatójuk a távozásra engedélyt nem ad. Kéri egyébként az önkéntes testületek alapszabálymintával való ellátását és az alapszabályok gyors elintézését.

Budafok község, — mely r. t. várossá alakult át — a tűzoltólaktanyába bevezettette egy a helyi, mint a fővárosi telefont. Okot erre azon körülmény adott, hogy a zománcedénygyárban előfordult tüzeset alkalmával a helyi tűzoltóság nem volt értesíthető és csak az ott elvonuló fővárosi őrség sziréna bugásától szerzett tudomást arról, hogy a községben tűz van.

A III. nemzetközi mentésügyi kongresszus f. évi szeptember 7—26 napjain Amsterdamban fog tartani s erre a holland kormány meghívta a magyar kormányt is. Ez ügyben a népjóléti miniszteriumban ankét tartatott azon módzatok megbeszélésére, hogy e kongresszuson miképen vehetne részt Magyarország is méltó keretekben.

A szlovenszói elszakadt bajtársak lassacskán külön országos szövetségbe tömörültek, míg a felvidéki németek a cseh-német szövetséghez csatlakoztak. A szlovenszói orsz. szövetségnek lapja „Hasičskí Listy“ Turócszentmártonban most már 4-ik évfolyamába lépett, míg a Sikula János orsz. szöv. h. par. (Presov=Eperjes) szerkesztésében megjelenő „Tűzoltók Lapja“ most kezdte 2-ik évfolyamát. A magyar lap főleg a csalóközi magyar tűzoltók járási szövetségének ügyeivel foglalkozik most megjelent első számában.

„Credo“. Az orsz. szövetség által kiírt ifjúsági tűzoltószindarab-pályázatán első díjjal jutalmazott színmű 2 felvonásban, 95 nyomtatott oldal terjedelemben. Szerzője *Teclár* Ernő kir. pénzügyi titkár, több testület tb. parancsnoka, ügyünk buzgó hive és pártolója, aki a pályadíjat a budapesti önkéntes testületnek, a szindarab minden jogát pedig az orsz. szövetségnek adományozta. A szindarab jeligeje: Isten—Király—Haza! s ezzel el van mondva azon jellegzetes fonál, mely a művet végig jellemzi. A darab meséje 1922. évben egy felvidéki városban játszódik le, és könnyen perdülő nyelvezett. A darab tűzoltó-, cserkész- és levante egyesületi propaganda célokra íródott és arra ajánlható. Áráat az orsz. szöv. elnöksége fogja legközelebbi ülésén megállapítani és a szövetség irodájában lesz megrendelhető. Az előadás joga is ugyanott kérendő.

A Dreher—Haggenmacher sörgyárak Dreher-gyári tűzoltóságának 10 tagja szolgálati érmmel tüntetett ki, az érme átadását a sorakozott csapat előtt, a gyárigazgatóság és több bajtárs jelenlétében Breuer Szilárd szöv. alelnök eszközölte. Ez alkalommal 20 éves érmet kapott Valkonyi Balázs, 15 éveset Czipri Mátyás, Holzinger Károly, Baranyi Lajos, Forgács István, 10 éveset Tipri Rezső, Rubes Ferenc, 5 éveset Dreillinger Károly, Milacsek Ferenc, Kiss Ferenc. Az éremkiosztás után Haggenmacher igazgató bemutatta a vendégeknek az új laktanyát és szekeret, amely elsőrendű a maga nemében és bármely városnak is díszére válnék. A legénységi szobák mellett lévő 5 kapus szertárban áll 2 tololétra, egy benzomotoros és 2 kézifecskendő, 2 szerkocsi, 1 víz-hordókocsi, az istállóban 3 pár ló készenlétben. A telep vízvezetékének nyomásfokozására 2 stabil villamos szivattyú kapcsoltatott be. A tűzjelzést

Minden gondos parancsnokság, illetve községi előjáróság beiratja tűzoltóit a Magyar Orsz. Tűzoltó-Szöv. **segélyző-pénztárába**, mely tagonkénti és évi 20 aranyfillér = 3,400 K tagdíj ellenében minden tűzoltói szolgálatban történt balesetért az illetőt tetemes segélyben részesíti.

külön 12 állomással bíró tűzjelzőberendezés közvetíti. Mind e berendezés Nitsch parancsnok tervei szerint létesített 1 milliárd költséggel.

A **szolnoki** önk. testület szerkesztését kiegészítette újabb egy lófogatu benzinmotoros fecskendővel, melyet a Teudloff és Dittrich-gyár épített. A gép 35 lóerős benzinmotorja egy közvetlenül reákapcsolt 1000 percliteres körforgó szivattyút hajt, mely 80—100 m. nyomómagasságot biztosít. A szivattyú evacuálószerkezettel és feltöltési tölcserrel, mindkét oldali szívó- és nyomónyílással bíró és két kézitömlőmotorolával van felszerelve. A golyóscsapágyakkal bíró szernek teljes súlya csupán 1200 kg. Mint értesülünk, a gyár most kisebb, 250 percliteres motorfecskendőt is épít, amellyel a kevés vízzel rendelkező községek is biztosíthatják maguknak nyomólegénység nélkül is a hatásosabb sugarat.

A nyilvános mulató, vendéglő és gyűléstermekben München város tanácsa betiltotta a konfetti, papírszalagok, celluloid, papír- vagy vatta labdák, durrborsók, szobafűzőjátékok s mindenféle ballónok dobálását, sőt azoknak ottani árusítását is. A tilalmi plakát minden helyiségben kifüggesztendő és annak betartásáért a tulajdonosa (vendéglős stb.) felelős.

Debrecen hivatásos tűzoltósága nyomtatásban kiadja 1925. évi működéséről szóló jelentését, mely példányonként 50.000 korona előzetes beküldésével rendelhető. A 120 oldal terjedelemben, könyvalakban megjelenő évi jelentéshez ezuttal is két nagyobb tanulmány csatlakozik és pedig Dr. Roncsik Jenő tűzoltófőparancsnok tollából: „Külföldi tanulmányutam” címmel, továbbá Rehák Tamás tűzoltóparancsnoktól „A benzin és tűzrendészet” című nagyobb tanulmány, mindkettő gazdagon illusztrálva. Az 1924. évi jelentés füzete szintén kapható még a nevezett parancsnokságnál.

Az **Ujpesti** Önkéntes Tűzoltó Testület, amely a háború óta működő tagok hiánya folytán a testületi életet nem folytathatta, ismét megkezdte működését. A testület parancsnokának Csepreghy Pál ujpesti hivatásos tűzoltófőparancsnoknak elnökletével tartott ülésen alparancsnoknak Szabó Istvánt, a MFTR hajóműhelyének tűzoltóparancsnokát, szakaszparancsnok-titkárnak Vágó Zoltánt választották meg. A testület a hivatásos tűzoltó-laktanya épületében kap örszobát és hivatalos helyiséget, tagjai pedig, amíg a testület működő tagjainak létszáma a mindennapi éjjeli őrség tartását lehetővé nem teszi, a hivatásos csapathoz fognak beosztatni kisegítő szolgálatra.

Az **Ujpesti és Környékbeli** Tűzoltótisztek Bajtársi Szövetsége január hóban tartott értekezletén elfogadta a f. évi munkaprogramot, majd kiegészítette tisztkarát, amennyiben ügyvezető elnökül Labiner Gyula rákospalotai tanácsnokot, pénztárnokul Horn József jutagári parancsnokot és jegyzőül Mauthner Árpád Wolfner-gyári szakaszparancsnokot választotta meg.

A **svéd tűzvédelmi egylet** (Svenska Brandskyddsöreningen) nemcsak tűzoltókat, hanem biztosítási és műszaki szakértőket, sőt kedvelőket is foglal magában. Így 1924-ben 2500 rendes és 400 B tagja volt; utóbbiak gyárak, városok, intézetek, stb. és 7 K rendes díj ellenében 50 K díjat fizetnek évenként. A rendes tagok közt volt pl. 100 építész, 200 mérnök, 100 biztosítási alkalmazott, 200 tűzoltótiszt, 500 gyáros, 50 földbirtokos, stb.

Elnöke Borgenstierna vicebranddirector. Az egylet résztvett egy építési kiállítás rendezésében, rendezett tűzoltótanfolyamot 250 résztvevővel, fentart tűzvédelmi irodát, tűzoltói szaklapot és kiadott egy népies füzetet a tűzről 52,000 példányban s egy kézikönyvet a tűzoltói távirtdáról; közös szövetséget alkot Norvégiával, Dániával, Finnországgal, évenkénti több összejövettel; szoros kapcsolatot tart fenn Németországgal, Angliával, Amerikával. A népiskolákban államsegéllyel kiosztott 30,000 füzetet díjtalanul. Stipendiumot ad 8 tűzoltónak bel- és külföldi tanulmányutakra. Az egylet véleményezi az országos tűzrendészeti ügyeket is. Rajta kívül van még az önk. tűzoltóságok szövetsége 300 taggal. A két egylet együttes működést fejt ki.

A **kiskundorozsmai** önk. testület január 17-én tartotta rendes évi közgyűlését Gresz Jenő elnöklete alatt. A parancsnok jelentéséből megtudjuk, hogy az elmúlt évben 1952 óra éjjeli őrségi, 2369 óra gyakorlati és egyéb szolgálat végeztetett; a felszerelés kijavított és egy tömlőszárító állvány, az őrszoba és torony között pedig telefonösszeköttetés létesített. A folytatónak megejtett választás eredménye lett: elnök Gresz Jenő, parancsnok Marosi Vince, szakaszparancsnokok Rácz Lajos és Soós Lajos, segéd-tiszt Ókrös Mátyás, pénztárnok Bottyán Ferenc, orvos Dr. Damjanovics Elemér, titkár Grulich Béla, diszelnök Dr. Dósa István főszolgabíró és Zappé Péter főjegyző.

A **rákosszentmihályi** önk. testület február 1-én rendezte idei bálját. A bál kezdetét jelentő felvonulásban az első volt egy bájos 12 tagú leány tűzoltószakasz egyenruhában. Utánuk következett a versenyszakasz Herein Imre parancsnok vezetésével és a levante tűzoltóknak egy szakasza. A felvonulás után a leányszakasz palotástáncot mutatott be, mely után Krenedits Gyula alparancsnok átadta Molnár Gyula volt pénztárnosnak azt a díszoklevelet, melyet örökös tiszteletbeli taggá történt választásának emlékére készített a testület. Ezután Krenedits Sándor főjegyző, tiszteletbeli parancsnok tartott lelkesítő beszédet a versenyszakaszhoz, megköszönte a község nevében azt a munkát, ambíciót, szeretetet és összetartást, amely a kispesti dicsőséget eredményezte és amelyre — ugymond — nemcsak a testület, hanem a község is büszke. Beszédje végeztével a főjegyző és felesége kiosztották azokat az érmeket, amelyeket a község veretett a kispesti verseny emlékére. Ugyancsak ebből az alkalomból a testület díszes emléklappal kedveskedett a versenyszakasz tagjainak. Ugyanekkor osztotta ki Kecskeméthy Vincé elnök a Tűzoltószövetség szolgálati érmeit, Herein Imre 15 évi, Krenedits Gyula 10 évi és többen mások 5 évi szolgálatának elismeréséül. Éjfélkor Krenedits Gyulát ünnepelte a versenyszakasz, mint a testület újjászervezőjét.

A **Szeged városi hivatásos tűzoltóság** 1925. évi jelentéséből közöljük a következő adatokat: A Papp Ferenc főparancsnoksága alatt álló csapat létszáma 3 tiszt, 1 gyakornok, 3 őrparancsnok, 4 csővezető, 6 segédcsővezető, 24 tűzoltó, 3 fertőtlenítő ideigl. tűzoltó, 5 kocsis, 4 pár ló. Az önk. testület létszáma 1 tb. parancsnok, 1 alparancsnok, 1 szakaszparancsnok, 1 szertárnok és 20 tűzoltó, továbbá 34 mentő orvostanhallgató, utóbbiak az őrségtartásért napi 2 aranykorona jutalmat kapnak. A külterület községeiben az önk. csapat

szervezése most van folyamatban. A színházban 3, a toronyban 3, a mentőkhoz 2 hivatásos tűzoltó van beosztva szolgáltatásra. Szerekekben rendelkezésre áll: 1 autófecskenő, 1 autószerkocsi, 1 autótólólétra, 1 autómentőkocsi, 1 lófogatu motorfecskenő, 4 mozdonyfecskenő, 1 hydrofor, 4 vízfordókocsi, 1 tolólétra, 4 mentőkocsi, 1 mentőszerkocsi, 1 betegszállító kocsi, 3 tömlőorsó, 3238 m. nyomótömlő. A vízvezetési hydránsok száma 286, a locsolócsapoké 115; a nyomás 1-2—3-6 légkör. A külső részekben 3409 felmért és osztályozott kut van. A városban 2163 telefon-állomás létezik. Tűzjelzés előfordult 121, ebből 31 vaklárma, tűzeset 90. A mentőket 4086 esetben vették igénybe. A parancsnokság tűzrendészeti tevékenysége 914 eljárásban és számos véleményezésben nyilvánult meg. A tűzoltóság költsége 1.316.058.868 K, a mentőké 56.849.344 K volt. A mentői szolgálattal össze nem egyeztethető fertőtlenítő teendőtől a tűzoltóság még most sem mentett fel.

A kecskeméti hivatásos tűzoltóság főparancsnoka Kónya Imre 1925. évi jelentéséből a következő adatokat vesszük át: A létszám 2 tiszt, 6 altiszt, 20 tűzoltó, 4 kocsi, összesen 32 fő. Tűzeset volt 80, ebből belterületen 37, tetőtűz 21, kéménytűz 20, takarmányégés 11. Káreset volt 62 egyénnél 1.411.764.000 K kárral, 26 egyén nem volt biztosítva és ennek kára 618.293.190 K. Rendelkezésre áll a csapatnak 4 fecskendő, 1 szerkocsi, 1 tolólétra. A motorfecskenő beszerzése és megfelelő őrtanya építése ismét elhalasztott. Gyakorlat tartott 187, iskola 113 esetben, riasztás 65 esetben. A főparancsnok Kónya Imre kiképezte a testnevelési tanfolyam 18 hallgatóját és az Áry Lajos százados által kiadott „A levante kiképzése” c. könyvbe megírta a levante-oktatók részére a tűzoltói és tűzrendészeti utmutatást, résztvett továbbá 69 engedélyezési eljárásban. A csapat költségvetése 908.369.489 K kiadással zárult.

A Tűzrendészeti Közlönyre az 1926. évre előfizettek:

1.760.000 koronával (22 lappéldány, egész évre): Pest-Pilis-Solt-Kiskunvármegyei Tűzoltó-Szövetség.

1.280.000 koronával (64 példány): Ganz—Danubius waggongyári tűzoltóság.

480.000 koronával (egész évre, 6 példányra): Fehérvármegye alispánja.

400.000 koronával (1/2 évre, 10 lappéldányra): Veszprémvármegyei Tűzoltó-Szövetség.

160.000 koronával (egész évre, 2 példányra): Győr szab. kir. város.

100.000 koronával: Debrecen szab. kir. város Wolfner Gyula és Társa Újpest, Kroutil Alajos Rákos, keresztúr.

80.000 koronával: Szentetornya előlj., Kiskundorozsma önk. terület, Kadarkut előlj., Dr. Óváry Ferenc Veszprém, Misura Mihály Budapest, Sturm István Budapest, Lafrankó József Budapest, Magyar Ruggyantaárugyár Budapest, Benz Magyar Autóbiológus Budapest, Szerep előlj., Gyöngyöspata előlj., Vezseny előlj., Majsamikklovár előlj., Hajduszovát előlj., Orgovány előlj., Termayer Ferenc Rajka, Pestszentlőrinc előlj., Bácskocsod előlj., Kistarcsa Gép- és vasuti felsz. gyár, Szentmártonkátá előlj.

SZERKESZTŐ POSTÁJA

Közjegyző, K. Községi minta-szabályrendelettel most nem szolgálhatunk, régebbi készletünk elfogyott, az új még revízió alatt van. A községre nézve irányadó lévén a vármegye szabályrendelete, mindenesetre azt kell elsősorban alapul venni s külön kiegészítő rendelet legfeljebb arról kell, amit a helyi viszonyok esetleg eltérésként, kiegészítésként követelnek meg.

V. P. A szabályrendelet-tervezet közlése akkor lesz aktuális, ha jóváhagyatik; akkor kérni fogjuk. — A véleményezések, ha nem sürgősek, mindig kiadatnak az érdekelt vármegyei szövetségnek is.

Felelős szerkesztő: Breuer Szilárd, az Orsz. Szövetség ügyvezető alelnöke, föv. főparancsnok.

Felelős kiadó: Kállay Imre, orsz. szöv. eln. előadó, föv. hiv. főtiszt.

Lapkiadó-bizottság: Breuer Szilárd, Kállay Imre, Köhler István vál. tag, Mátrai Antal számv. biz. tag.

Munkatársak: Gróf Széchenyi Viktor orsz. szöv. elnök, Dr. Balogh Dezső orvos, budapesti önk. par., Dittrich József gépészmérnök, orsz. szöv. eln. előadó, föv. hiv. főtiszt, Falussy Károly Máv. tűzr. felügyelő, számv. biz. tag, Kállay Imre, Dr. Kathona Mihály par. (Kiskunhalas), Kótsis Rezső alpar. (Csepel, lőszergyár), Malcsiner Károly Ganz-gyári par., vál. tag, Papp Ferenc hiv. főpar. (Szeged), orsz. szöv. eln. előadó, Dr. Roncsik Jenő hiv. főpar. (Debrecen), orsz. szöv. eln. előadó, Rehák Tamás hiv. par. (Debrecen), Rosta Géza par. (Csepel, lőszergyár), orsz. szöv. eln. előadó, Dr. Szalay Lajos vegyész, budapesti önk. titkár, Szokolyi Andre hirlapíró, önk. tűzoltó, Teasdale Ottó föv. hiv. főtiszt, Vida Pál vármegyei szöv. titkár (Székesfehérvár), orsz. szöv. eln. előadó.

KÖHLER ISTVÁN

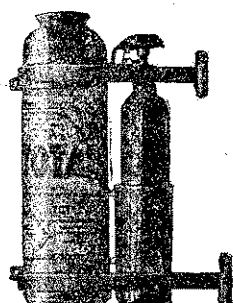
fecskenő-, szivattyu- és tűzoltófelszerelések gyára

Budapest, X. Korponai-utca 21.

Gyárt: modern motoros, turbínás és dugattyús tűzoltó fecskendőket, tűzoltószerkeket, felszereléseket és stabil szivattyu-telepeket a tűzoltás és öntözés céljaira

Mátrai Antal és Társa R.-T. Budapest

Tűzoltószergyár: I. ker., Fehérvári-ut 110/e. szám ♦ Központi iroda: VI. ker., Teréz-körút 33. szám
Telefon: József 81—85 ::: Sürgőnycim: 22—26 MÁTRAI ::: Telefon: 22—26

"TOTAL"

a tűzoltókészülékek királya!

folyékony szénssavval működik és száraz porral olt és ezért télen nem fagy be, nyáron nem párolog el; sikeresen olt mindenféle tüzet, tehát a veszélyes folyékony anyagok, mint: benzín, szesz, éther, petróleum, olaj, kátrány égését, továbbá a karbid és a villamos füzeteket, utóbbi is teljesen veszélytelenül. Kimerítő ismertetéssel készséggel szolgál a magyarországi lerakat:

PÁRISI NAGYÁRUHÁZ R.-T.

HUSOSZTÁLYA

MEGNYILT

Minden országban megtalálható!

Walser Ferencz
Budapest, V., Lomb-utca 34-36. sz.

Telefon: Budapest 95-50 szám

Tűzoltási szerek és szivattyúk gyára,
harang- és fémöntöde

Sürgőnyc.: Walsergyár Lombutca Budapest

Budapesti Armatura-, Szivattyu- és Gépgyár R.-T.

Teudloff-Dittrich

Gyár: Kispest; Üllői-ut 220-222. szám

Sürgőnycim: Teudloff Budapest — M. kir. postatakarék-pénztári szám 10962 — Levélcím: Budapest, Főposta, 139. sz. postafiók — Telefonszámok: József 90-02 és 90-03 —

Budapesti vezérképviselő: „ORBIS”
műszaki r.-t., Budapest, VI. ker., Teréz-
körút 29. szám. — Telefonszám: 72-09.

Fiókok: Szeged, Győr, Miskolc, Debrecen, Veszprém

SELTENHOFER FRIGYES FIAI

es. m. kir. udvari szállítók, Sopron. Alapítatóit 1816-ban

Központi elárusító-iroda és mintaraktár:

GYŐZŐ BÉLA ÉS TÁRSA

Budapest, V., Báró Aczél-utca 3. szám

Szivattyu és fecskendő specialisták - Tel.: Interurb. 42-77 - Vigszínház mellett

„ERICSSON” (Ezelőtt Deckert és Homolka)

Magyar Villamossági Részvénytársaság
A budapesti tűzoltóság hivatalos szállítója

Budapest,

VI., Vörösmarty-utca 67.

Telefon: 28-09. és 89-64.

Gyárt és szerel mindenféle elektromos tűzjelző berendezéseket városok, községek, gyárak számára

FESTÉK, KENCE, ZSIRADÉK, KÁTRÁNY ÉS VEGYITERMÉKEK GYÁRI RAKTÁRA

KUN SÁNDOR, BUDAPEST

Telefonszám: József 61-23 ~~~~~ IV., Ferenc József-rakpart 18. szám

SPORT

érmek, plakettek,
jelvények, tisztelet-
díjak, éremszalag-
ok, zászlószögek
legkiválóbb minőségben

MORZSÁNYI JÓZSEF-nél

Budapest, IV. ker., Eskü-ut 5. szám

A Tűz-Szöv., sportszöv., dal- és sportegyletek szállítója

A MINIMAX

a legjobb kézi tűzoltó készülék. Nem hasonlítható össze a különböző utáztatokkal és különösen az értéktelen száraz poroltóval.

MAGYAR MINIMAX RÉSZVÉNYTÁRSASÁG • BUDAPEST

Gyár, iroda: VI., Rózsa-utca 85. — Telefonszám 37-31.

Büchler és Rausnitz, V., Nádor-utca 19

Polgári és katonai szabók • Finom fehérneműek • A székesfővárosi tűzoltó-tisztikar szállítója • Telefon 31-83

BENZ GAGGENAU

Németország legrégebb és leghíresebb autófecskendő és különleges tűzoltóautó-gyára

Különleges tűzoltófecskendői és kézi vontatásra berendezett kis motorfecskenői megtekinthetők fenti cég magyarországi vezérképviselőjénél, a

BENZ Magyar Automobil- és Motorgyár Részvénytársaság-nál
Budapest, V. kerület, Vörösmarty-tér 1. szám

CORVIN ÁRUHÁZ R.-T.

BUDAPEST, VIII., BLAHA LÚJZA-TÉR 1-3

Megnyílik 1926 tavaszán!

Szab. hat. engedélyezett **DABEG** tűz- és robbanásmentes
BENZINTÁROLÓ BERENDEZÉSEKET

védőgáznélküli üzemre gyorsan és jutányosan szállít

Tűzrendészeti Közlöny

A Magyar Orsz. Tűzoltó-Szövetség hivatalos lapja.

Megjelenik minden hónapban egyszer.

Az előfizetési és hirdetési díjakat a Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség 23297. számú csekkzámlájára lehet beküldeni. Csekkürlap minden postahivatalban kapható.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,
VIII., Kun-utca 2. szám.

Előfizetési ára egész évre 80,000 korona.

A szerkesztőség címére küldött szakcikkeket, ha a közlésre alkalmasak, díjazzuk.

Ajánlva a m. kir. Belügyminiszteriumnak 209,916/1923. B. M. sz., 44,616/1924. B. M. sz., 229,320/1925. B. M. sz. és 277,462/1925. B. M. sz. körrendeleteivel.

A Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség irodája:

Budapest, VII., Rákóczi-ut 38. szám, IV. emelet 15.a. — Telefon: József 118-45.

Egyesült erővel.

Lapunkban napvilágot látott egy kis hír, mely arról számolt be, hogy Borsodvármegye alispánja utasítást adott ki, mely szerint a levente-egyesületek legfelsőbb korosztályai kötelesek oktatóik vezénylete alatt a tűz színhelyén megjelenni és ott az oltásban tevékeny részt venni.

E jelentéktelennek látszó hír azonban felette nagy horderejű eredményeket vonhat maga után. Ha ugyanis átgondoljuk a dolgot, úgy azt látjuk, hogy a levente-csapat eszerint a tűzoltóságot kiegészíteni és illetve — ott ahol ilyen nincs, — pótolni fogja.

A kiegészítése a tűzoltóságnak előttünk mindenkor sympatikus, de csak azon feltétel alatt, ha az *egységes* vezetés a közös munkánál mindenképpen biztosítva van, mert hisz a tűzoltói ténykedésnél ez másképp nem lehet, s — ha a levente-csapat megszerzi azt a tűzoltói képzettséget, mely a rendszeres tűzoltói működésnél szükséges, azaz ha rendszertelen segítségével meg nem bontja a tűzoltóság rendszeres fellépését.

A tűzoltóság helyettesítése a levente-csapat által viszont új helyzetet teremt. A tűzoltást ugyanis ekkor egy új intézmény végzi, mely nem ennek zászlaját hordja, tehát nem is fog teljes erővel, odaadással *csak* ennek szolgálni: a tűzoltás mellékfoglalkozásává válik és azt eredményezheti, hogy a tűzoltói-szervezetet feleslegesnek, megtakaríthatónak fogják gondolni.

Félt tehát, hogy egyik a másikat félreszorítja, s minthogy a levente-intézmény törvénnyel van szervezve, a tűzoltói-intézmény pedig még ma is főleg társadalmi alapon nyugszik, a tűzoltói intézmény az, mely már eddig is több esetben a rövidebbet húzta.

Egy község ugyanis két (a mentőkkel esetleg három) párhuzamos intézményt nem tud ellátni sem pénzzel, sem vezetőikkel. A levente-egyesület fenntartására szolgál az e célú adó; vezetője az államilag kinevezett oktatója; viszont a tűzoltóság csak könyöradományokból él és vezetőt a társadalomból kell verbuválnia. Anyagiakban feltétlenül a levente-egyesület lesz előnyösebb helyzetben, s igen gyakran szellemi, katonai vezetésben

tól, érdeklődésétől függ, sőt, éppen a levente-korosztályok azok, amelyek a tűzoltóságnál is a succrescentiát biztosították volna és amelytől most a tűzoltóság elesik nagy részt. Szóval az erők megosztása, elpazarlása következett be; a község kétfelől, esetleg három felől van igénybevéve és megterhelve, és két—három intézményt kell, hogy fenntartsion két—három különböző cél érdekében. Önként merül fel tehát a kérdés: nem lehetett volna a két—három célt egyesíteni? az erőket összevonni? a költségeket az egyesítés révén tetemesen csökkenteni? az egyik intézménynek juttatott előnyöket a másik és harmadik nem kevésbé fontos intézmény javára is koncentráltan biztosítani?...

Midőn a mentő, majd a levente-intézmény megszervezéséről az első hírek hallhatók lettek, az első értekezleten egy-egy tűzoltó-vezérférfiú azt a kijelentést kockáztatta: ha intézményes szervezésről van szó, minek egy új intézményt létesíteni, az erőket megosztani; itt a tűzoltói-intézmény, mint meglévő és katonai alapon álló szervezés, tessék azt kiépíteni a leventetervezet kapcsolásával és két cél lesz elérve: az ifjuság fegyelmzése és testnevelése, de vele kapcsolatosan a tűzoltó-intézmény országos szervezése is, a tűzoltói pótkeret felállítása, a tűzoltó-vezetők megfelelő minőségben való biztosítása ezen együttes megoldás révén. E kijelentést az akkor ott praedomináló sportférfiak figyelmen kívül hagyták s csak kevesen helyeselték az eszmét. Végeredményben a tűzoltóságot lassu sorvadásra ítélték és az erők együttes kihasználása helyett, azokat megbontották, mert a kettő között csak látszólagos kapcsolatot létesítettek. Ugyanigy történt a mentő-intézmény szervezése körül is.

S ime most jött a gyakorlati élet s rámutatott arra, hogy a fentebb említett eszme reális gondolkodás szüleménye volt, az élet megköveteli a kettőnek együttműködését és szervezesebb összekapcsolását, ha a tűzoltói tevékenységet biztosítani akarjuk és a leventéknek a testgyakorlatnál reálisabb életcél is akarunk juttatni, mely intézményüket csak népszerűbbé, komolyabbá tenné. S ki fog tűnni, hogy a mentő-intézmény is csak az előbbiekkal kapcsolatban lehet megszervezni.

kivül hagyni országos vétek lenne ugy a felsőbb hatóságok, mint a levante, mentő és tűzoltó-szervezetek fővezetőségei részéről. A reális élet az elméletnek csak rövid életet enged és keményen szorítja arra, hogy az élet reális kívánalmaihoz alkalmazkodjék. Itt is meg vagyunk győződve arról, hogy a három intézmény a gyakorlatban egymásra fog találni és rá fog jönni arra, hogy ők együvé valók, és akkor használnak legtöbbet a köznek, ha egy testként egy szervezetben egyesülnek.

Nézetünk szerint ennek nincs is semmi komoly akadálya; a három cél iránti törekvés egymást nem zárja ki, sőt azonos; hogy több különböző fennhatóság alá tartoznak, az pedig nem akadály, mert hiszen csak egy törvénymódosítást jelent. De hogy a köz érdeke, a három intézmény érdeke meg megérdemli-e § megalkotását, — arra majd az élet reálissága fogja rávezetni a nemzetet.

Mi tűzoltók az intézmény iránti lelkesedéstől, emberbaráti szeretetből, altruistikus alapon állunk az emberiség szolgálatában; ugyis mint mentők sportnak tekintjük a tűzoltói foglalkozást is — bár közhatósági jelleggel; hisz első tűzoltóságaink torna-tűzoltó-egyletek voltak; a nagyország egyik elvesztett részén lövésztűzoltó-egyletek is voltak; mi tehát sohasem zárkoztunk el sport- és hazafias törekvések elől sem, — most is s mindenkor csak a köz, az intézmény érdekében fogunk közreműködni és az erők egyesítését örömmel fogjuk üdvözölni.

Consul.

„Magyar Országos Tűzoltó- és Mentő-Szövetség“ ?

Lapunk 2-ik számában „Vármegyék és Városok Országos Mentő-Egyesülete.“ címen Dr. Roncsik Jenő debreceni tűzoltófőparancsnok tollából megjelent cikkben foglaltakat, illetve a cikk mottóját, hogy a kérdéses mentői szövetségre ugy és abban a formában, ahogy azt az alapítók tervezik semmi szükség nincsen és hogyha az országos mentő-szövetséget a Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség bevonása nélkül akarják életre hívni és a mentőügy országos szervezéséből a tűzoltóságokat ki akarják kapcsolni, — akkor az egész ügy céltévesztett és már csirájában megbukott, — azt hiszem, minden tűzoltó — legyen az önkéntes vagy hivatásos — magáévá teszi, de kell, hogy erre a meggyőződésre jussanak a tűzoltó körökön kívül álló és a mentő eszméért lelkesedő egyéb érdekelték is.

Nem lehet kétséges, hogy országos szövetségünk ugyanezen az állásponton van és a mentőügy országos egyöntetű szervezését a maga kötelességei közé számítja, amint ez az orsz. tűzoltó szövetség alapszabályaiban is bent van. — Így is van ez rendjén! Szövetségünknek tehát a felvetett kérdés kapcsán csak az lehet a feladata, hogy a tűzoltó és mentőügy országos szervezetét irányító és azt reprezentáló Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség feladatai közül a mentőügy irányítását kikapcsolni ne engedje. Mert hiszen az egyéb célszerűségi okok mellett — a mai szanálásos világban olyannyira fontos anyagiak — is amellettt szólnak, hogy a mentés ügye csak a tűzoltóságokkal kapcsolatban oldható meg intézményesen. Számtalan hazai példára lehetne e tekintetben hivatkozni, — de külföldre is. — A felvetett eszmét azonban elaludni hagyni nem szabad és annak ébrentartásához, —

gyűlésein megjelent előkelőségeknek az ügy iránti — reméljük maradandó — érdeklődését valamilyen formában biztosítani kell, — hogy miként, erre nézve szerény véleményemet jelen hozzászólás címe fejezi ki röviden. Az alakuló gyűlésen megjelent előkelőségek azon megállapítását, hogy a mentőügy országos és különösen pedig a vidéken leendő szervezése tekintetében is kell már valamit tenni, ugyancsak örömmel kell üdvözölnünk és azt lökőerőnek tekinteni arra, hogy a mentésügyet az országos tűzoltószövetség az eddiginél fokozottabb mérvben kultiválja, hogy a mentésügye az országos szövetségünkben a tűzoltó ügygel egyenrangú és azzal párhuzamosan ugyanazon erélyvel ébrentartott kérdés legyen. Kívánatos volna ez okból, hogy a mentésügy jelentőségének kiemelésére és hogy a mentésügynek is legyen országos irányító szerve, — ez a körülmény a címben is kifejezésre jusson, — legyen az országos szövetségünk címe is: Magyar Országos Tűzoltó és Mentő-Szövetség, — aminthogy a vidéken is van több tűzoltótestület, melynek a címében is bentfoglaltatik az, hogy egyuttal a mentés ügyét is kultiváló társadalmi alakulat. A szövetségünk tekintélye, az intézmény becsülése csak nőne ezáltal ugy a hatóságokkal, mint magánosokkal szemben. A rokon tűzoltó és mentőeszmé jól megfér egymás mellett és különösen kívánatos volna ez a megoldás azon sajnálatos okból, — szomorú jelenség, de így van, — hogy vannak oly vidéki községek, sőt városok is, ahol a tűzoltó intézmény iránt a közönség, és ez a legelszomorítóbb, egyes helyeken még a hatóság sem viseltetik azzal a megértéssel, amelyet ily fontos kulturmisziót betöltő intézmény joggal megérdemelne. Tapasztalatból tudom, hogy a mentői intézmény még ily helyeken is legtöbbször szimpatikusabb, mint a tűzoltóság, — E tekintetben csak egy példára hivatkozom. Debrecen városában is még néhány évtized előtt többszörösen előfordult, hogy a kivonult önkéntes tűzoltóságot a lakosság ellenszenvvel fogadta, sőt vele szemben fenyegető magatartást tanúsított, minden ok nélkül. Egyszerűen — és különösen a külvárosi lakosságnak, — a tűzoltóság nem volt szimpatikus intézmény s akkor fogadta be szimpatijába, amióta a mentői szolgálatot is ellátják. — Hogy a mentői szolgálatnak a tűzoltóság által való ellátása a tűzoltói intézmény népszerűségét nagy mértékben növeli, más városok példájára is tudnék hivatkozni.

Szerény véleményem szerint azonban nemcsak az országos szövetség címének módosításában kellene a változásnak kifejezésre jutni, hanem az ikerszövetség elnökségében, választmányában és a közgyűlés tagjai között is helyet kapjanak a mentőügy irányító szakférfiai és az azzal rokonszenvezők. Ekkor meg volna a lehetősége annak is, hogy a szövetség széles alapokon pártoló tagokat gyűjtsön és ez úton a tűzoltó és mentőeszmé támogatói közt olyanok is intenzíven bevonhatók volnának, akik jelenleg attól távoltartják magukat. Ebben a táborban volna helye mindazoknak az előkelőségeknek, akik a vármegyék és városok országos mentő egyesülete alakuló gyűlésén a humánus mentői eszmé mellett megjelenésükkel és a hozzászólásokkal hitvallást tettek.

Szélesebb körű fejlődési perspektíva nyilván véleményem szerint a szövetség hivatalos lapjának a „Tűzr. Közlöny“-nek is azáltal, ha a kevésbé szimpatikus címe helyett pl. „A tűzoltás és mentés“ cím alatt jelenne meg. Szélesebb olvasókörre

Lapja" c. orgánumát, — meg volna tehát már eleinte az a tábor, amely a mentőréz szellemi részének alapját szolgáltatná, — még így külön utakon csak állandó nehézségekkel küzd.

Rehák Tamás
tűzoltóparancsnok Debrecen.

Gyulékony és robbanékony gőzökről és gázokról.

Irta: Dr. Szalay Lajos vegyész-mérnök, a bpesti önk. test. titkára és sz. parancsnoka.

II. folytatás

Nem kellene a cigaretta gyújtó hatásáról megemlékezni, mert a cigaretta veszélyessége annyira köztudatba ment, hogy első pillanatban mindenkinek a cigarettát el kellene dobni, kioltani, midőn a tűzveszélyes körzetbe jut, habár ugyanakkor nyíltlángú petróleumlámpa mellett benzinnel ruhát, kezyűt tisztogatnak. Tényleg a cigaretta mint izzó és időközökben fellobbanó test veszélyes, amit a tűzesetekről szóló napihírek és hivatalos tűzjelentések is megerősítenek. Nekem azonban sem hidrogént, se világító gázt, se pedig benzint és benzolt nem sikerült cigaretta parázásával meggyujtanom. Ezen megfigyelés az elmélettel meg is egyezik, mert az izzó cigaretta hőfoka nem éri el a gázok és gőzök gyuladási hőmérsékletét. A gyakorlatban azonban másként van. A cigaretta szívás által, továbbá annak a kézben való heves lóbálása által, elhajítása által több oxigénnel érintkezik, az égés hevessége is fokozódik, hőmérséklete emelkedik, sőt lángra is lobban néha. A dohánynak az éghetőség javítására salétrommal való preparálása még fokozza a magasabb hőmérsékleten való égést és ezzel természetesen a robbanó elegyek gyújtása is bekövetkezik. Nyílt láng az összes gyulékony gázokat és gőzöket meggyújtja, illetőleg ha a robbanó keverék arányában vannak jelen, úgy azt minden körülmények között felrobbantja, mert az összes gázok és gőzök gyulási hőmérséklete alacsonyabb, mint a lánggal égőtest hőmérséklete. Tehát a legnagyobb gondot arra kell fordítani, hogy nyílt lánggal a gázokkal és a gőzökkel telt térbe semmi körülmények között se lépünk. De nemcsak abba a helyiségbe nem szabad nyílt lánggal belépni, ahol közvetlen érintkezés lenne a gőzök, gázok és a láng között, hanem a későbbben megemlített oknál fogva egy bizonyos körzetben sem szabad nyílt lánggal foglalkozni.

Nagyfontosságú a gyújtási lehetőségek között a gázok, gőzöknek az elektromos szikrával szemben való viselkedésük, mert hisz a villanyerőgépek, elektromoskapcsolók, villamoscsengők és a többi villanyfelszerelési tárgyakkal alig kerülhető el a szikraképződés. De nem csak az áramtelep által fejlesztett áram szolgáltatathat szikrát, hanem dörzsölés által is nyerhető. És ezen körülmény folytán nagyon hosszú ideig számtalan és súlyos katasztrófák álltak be. Az elektromos szikrák iránt rendkívül érzékenyek a gázok, így a hydrogen, aethylen, acetylen, világító gázt már a legkisebb szikra is meggyújthatja. Érzékenyek azonban a gőzök is vele szemben s talán — ha szabad fokozatot felállítani, — a benzin gőze a legkevésbé érzékeny, úgy hogy kis rövid szikrák csak hosszú idő folytán gyújtják fel a benzingőzt. A rövidzárlat mint magasabb hőmérsékletű szikrázó folyamat, formális Voltaiv és természetesen gyújt. Tűzvizsgálatnál, míg a szikrától

esetben bizonyossággal megmondható, mert a rövidzárlat súlyosabb nyomai legtöbbször megmaradnak.

A dörzsöléssel, surlódással, ha az két elektromos ellentétes test között folyik le, elektromosság fejlődik, mely azután szikrázás közben kislül. Ezen elv alapján keletkezik elektromosság benzinnél, midőn mosógépben gyapjuruhát mosva, hosszas forgatással a benzin és a ruha között dörzsölési folyamat áll be, mely azután elektromos töltést kap és pedig a ruha pozitív, a benzin pedig negatív töltést; ha most a gépet leállítjuk, kinyitjuk és kézzel ki akarjuk emelni a ruhát, úgy a földből testünkön és kezünkön keresztül az elektromossággal töltött gyapju között szikra fog átugrani, mely elég lehet arra, hogy a benzint felgyújtsa. Néhai Kovald a „fest, tisztít és robban“ tisztítógyáros mesélte el, hogyha nehéz tiszta gyapjuanyagot benzinen párszor bemárt, centiméteres sugarú szikrát kapott. Ugyancsak dörzselektromosság keletkezhetik a hajtótárcsák és hajtószíjak között a nagy surlódás következtében, mely még fokozatosabban áll be, ha a surlódás fokozása végett a tárcsa és szíjak közé gyantát szórnak.

Megismerve ezen elektromosság keletkezésének módját és annak veszélyességét, azt kiküszöbölendő számtalan eljárást próbáltak ki és a szabadalmak légiója született meg. Legkézenfekvőbb az a gondolat, hogy a benzines tért vezetővé kell tenni és ez által a kislüléseket kikerülni. Ezt a legegyszerűbb módon olyképen tehetnők meg, hogy a benzines tért vízgőzzel telítjük. A mód tényleg egyszerű és kivihető, azonban a kényesebb ruhadarabok ily térben benzinnel való mosásnál foltosak lesznek és ezért ezt a módot alig használják. Egy másik szabadalom szerint a mosást ammoniákos térben végzik a levegőnek a mosótérből való kiküszöbölése végett. Módszernek megfelel, azonban az ilyen eljárással az üzemi költségek nagyon magasak a felszerelés komplikáltsága miatt.

M. Richter tanulmányozván a benzin-mosodák számos tűzesetét, rájött a dörzselektromosság keletkezésére és annak gyújtó hatására és ezt megakadályozandó, a benzinben egy vezető anyagot oldott, magnesiummoleátot vagyis magnezium szappant. Ez Richterol néven van forgalomban. Ez maga után vonta az olyan készülékeknek a szerkesztését is, melyek ellenőrzik, vajjon a Richterol elég nagy mennyiségben van-e jelen. Kovaldnak szintén van szabadalmi eljárása, melylyel a benzint vezetővé teszi. Ő káliszappant oldott alkoholban és azt ammoniákkal telíti. Ennek meg van az az előnye, hogy a vezetést a benzinben lehetővé teszi, de azonkívül még ammoniák is szabadul fel, mely az összes teret kitölti és így a levegő hatását lerontja. Ugyancsak ajánlatos a mosógépet a földdel vezető összeköttetésbe hozni, hogy az az elektromosság, mely a benzin és mosógép között keletkezik, elvezetődjék. A szíjjal okozott dörzselektromosságot megszüntethetjük, ha a szíjját glicerinnel nedvesen tartjuk.

Érdekes gyújtási mód még az is, ha finom elosztott anyagok jutnak gyulékony gáz, vagy gőztérbe, pl. platina, nikkel, szivacs, esetleg frissen égetett faszén. Ezek ugyanis a finom elosztásban sűrítik a gázt felületükön és azt izzásba hozzák. Ezen alapulnak a gázgyújtók és az első kezdetlegesen öngyújtók (Döbereiner-féle gyújtó). Természetesen ez a gyújtási mód és lehetőség ritkábban fordul elő.

a levegőnél nehezebb gőzök és gázok nehezebben keverednek a levegővel, inkább a helyiség padlózatán elterülve rétegben gyűlnek össze. Innen azután, ha a helyiségből csatornák, nyílások vezetnek le, azon keresztül, vagy ajtókon és alsó nyílásokon keresztül távozva lefolynak és a szomszédos helyiségekben is veszedelmessé válhatnak.

Néhány gőz és gáz fajsúlya a következő: Levegő=1; Hydrogen 0.693, Coingar 0.967, melhon 0.802, világítógáz 0.95—0.90, acetylen 0.91. Gőzök: alkohol 1.61, aether 2.56, benzín 2.77, benzol 2.77, széndiszulfid 2.64.

Mint látható a gázok a levegőnél könnyebbek, így ezeknél az összegyűlemlő gázokat felső szellőztetéssel távolítják el, míg a gőzök, melyek alul maradnak, lévén a levegőnél nehezebbek, alsó szellőztetéssel vezetendők el. Természetesen a kivezetésnél ügyelni kell, hogy oly helyen történjék, hol újabb tűzveszedelmet nem okoznak. A szellőző nyílások fémszítaszövettel látandók el az esetleges meggyulás esetén való láng visszacsapás megakadályozására. Végül még egy tulajdonságra kell a figyelmünket kiterjeszteni a gázok és gőzök-nél és ez a gőz és gáz áthatoló képessége likacsos testen, falakon, padozaton. Talán valamennyien olvastunk, nem is ritkán, oly esetről, midőn a szobában, bár nem lévén gázvilágítás, az ott levőket gázmérgezési tünetek között találták. A tűzstatistikát vezetők pedig tudnak oly esetről is, mely robbanással végződött. Ilyen esetben a gáz és gőz a falakon áthatol, mint tudományosan nevezik átdifundál. Azért, mint már előbb jeleztem, óvatosságot nem csak közvetlenül abban a helyiségben kell tanusítani, ahol a tűzveszélyes anyag van, hanem bizonyos körzeten belül is.

Láttuk az előbbieken azokat a feltételeket, melyek szükségesek arra, hogy az anyagok veszélyesek legyenek, s a sok lehetőségből kiragadtam egy pár gyulási lehetőséget s ezzel aztán már el is van mondva, hogy mit kell tennünk, hogy a veszedelmet elhárítsuk, illetőleg mit nem szabad tenni, hogy veszedelmet okozzunk. Egyszerű a felelet: elvonom azokat a feltételeket, melyek a robbanás veszélyét alkotják. Sajnos a gyakorlatban elvonnai alig lehet veszélyt okozó feltételeket, de mindenestre a szigorúan keresztülvitt óvszabályok lényegesen redukálni fogják a veszélyt. (Folyt. köv.)

A villamosvezetékek, berendezések tűzveszélyességéről.

Irta: **Rehák Tamás** hiv. tűzoltóparancsnok, Debrecen.

Aránylag még rövid ideje annak, hogy az ember szolgálatába állította a villamos energiát, erőt és a mai modern élet el sem is képzelhető nélküle úgy, hogy bátran nevezik korunkat a villamosság századának. Amilyen nagy áldás és nélkülözhetetlen az emberiségre, oly gyakran okoz azonban nekünk tűzoltóknak kellemetlenséget is azáltal, hogy a tűzoltási munkálatokat hátráltatja és veszélyezteti, — továbbá azáltal, hogy a tűz keletkezési okok között sem ritka. — Tekintettel arra a körülményre, hogy a villamosvilágítás ma már falvainkban is megtalálható és mindinkább tért hódít, — így a legkisebb falusi tűzoltóságnak is, hogy úgy mondjam meggyűlhet vele a baja, — szükséges tehát, hogy némi fogalommal bírjon az elektromosságról.

Mi is az a villamosság, elektromosság? A villamosság lényegében egy még ma is talán-

A villamosság megnyilvánul: a) meleg, b) fény, c) kémiai energia és d) mechanikai energiahatásokban. Mind ezen megnyilvánulásoknak kísérő jelenségeként pedig bizonyos körülmények között ott lebeg a: *tűzveszély*.

Le kell ugyan szögeznünk, hogy szakember által tervezett, — szakértő által megépített vagy felszerelt és szakszerűen, valamint lelkiismeretesen karbantartott villamos berendezésnél a tűzveszély lehetősége csekély, — kizártnak azonban még sem tekinthető. — De legyünk őszinték, — nézzünk csak szét és hol találunk igazán szabályszerű villamos-világítási stb. berendezést? Vajmi kevés helyen! (Csak egy példára hivatkozom. Városunkban megejtett kontroll-vizsgálatok alkalmával meggyőződés volt szerezhető arról, hogy a villamosvilágítási fogyasztók vezetékai, biztosítékai 80%-ban szabálytalanok, — részben túl vannak biztosítva, részben hiányoztak és részben át vannak kötve a biztosítók. Hogy ez mily tűzveszélyt jelent, már laikus előtt sem igen szorul bizonyításra.)

A villamosságnál beszélhetünk: a) gyenge és b) erős-áramról.

A gyengeáram a tűzoltóra veszélyt nem jelent, — azzal nincs is mit foglalkoznunk. Gyengeáram pl. a házicsengőknél, telefon, távirónál stb. használatos elemek szolgáltatja pár Volt feszültségű és kis erősségű villamosáram (Leclanché stb. fajta elem.)

Az erősáram ismét kétféle lehet: 1) alacsonyfeszültségű és 2) magasfeszültségű.

Alacsonyfeszültség felső határa kb. 500 Volt, — az ezen felüli: magasfeszültség. Ugy az alacsonyfeszültségű (világítási vezetékknél rendszerint 100—110—220 Volt), — mint a magasfeszültségű áram egyaránt tűz- és életveszélyes. A magasfeszültség természetesen veszélyesebb mindkét szempontból.

A villamosság mértékegységei jelentőségének könnyebb megérthetése végett azokat a tűzoltó előtt ismeretes fogalmakkal hasonlítom össze, — még pedig a fecskendőnél, vízvezetéknel használatos rokon kifejezésekkel:

Villamosságnál: feszültség, más szóval elektromotoros erő, — egysége: Volt,

Víznél: nyomás, — egysége: atm. vagy légköri tulnyomás,

áramerősség, — egysége: ampère, azaz árammenyiség amely a vezetéken egy mp. alatt átáramlik; — vízmennyiség — mp.-enkint liter, ellenállás, — a villamosvezeték ellenállása; — surlódás, — a víznek a csövezetékben való surlódása.

Az elektromos munka egysége: Volt-ampère (feszültség szorzata az áramerősséggel), — vagy más szóval: watt. 736 watt energia megfelel: 1 lóerőnek, — PS vagy HP jelzés. — (Egy lóerő az az erő, amely 75 kg. súlyt egy másodperc alatt 1 méter magasra képes felemelni, — vagy fordítva: 1 kg. súlyt 1 mp. alatt 75 m. magasra.) — 100 watt tesz: 1 hekto-wattot, 1000 watt: 1 kilowattot.

A villamoserő előállítására rendes körülmények között *dinamó* útján történik. A dinamó tehát áramtermelő gép. Főrészei: mágnes, — fegyverzet, vagy másszóval: armatura, anker (lágvasmagra tekercselt szigetelt drót,) — kollektor, vagy áramgyűjtő, — csuszatógyűrűk, vagy kefék, amelyek az áram leszedésére szolgálnak. — Működési elve a következő: Ha az ankert a mágnes sarkai között gyors forgásba hozzuk (gőzturbinával, benzinturbinával stb.) akkor abban elektromos

monai tenet mechanikai energiát változtatunk a villamosenergiává. A dynamónál az áram a keféken lép ki.

Az elektromotor alkatrészei ugyanazok, mint a dynamóé, csak hogy azzal a különbséggel, hogy itt az áram a keféknél lép a gépbe és az anker gyors forgásba hozza. Az elektromotornál tehát a villamosenergia alakul át mechanikai munkává.

Az ún. akkumulátor nem más, mint áramgyűjtő, raktározó. Ha hígított kénsavba ólomlemezeket teszünk (ólomsulfát és olomoxidot) és abba egyenáramot vezetünk, más szóval feltöltjük, — akkor azt onnan visszanyerhetjük, más szóval az akkumulátort kisűthetjük. A feltöltésnél és kisütésnél az akkumulátorban kémiai folyamat megy végbe, amelynek mibenlétére és az akkumulátorokkal kapcsolatos egyéb tudnivalókra itt nem térhetek ki. — Azt azonban jegyezzük meg, hogy az akkumulátorok és azok tartására szolgáló helyiségek tűzveszélyesek, aminek magyarázata az, hogy a benne keletkező durranógáz robbanásveszélyes. Ebből önként következnek az óvintézkedések is. (Különálló, elzárt kamra, — szellőzés; nyílt világítás, láng használata tilos stb.)

A villamosvezetékek, berendezések veszélyei a tűzoltókra.

Hogy az erősáramú villamosvezetékek és berendezések az oltás körüli munkálatokra hátrányosak és a tűzoltóra veszélyt jelentenek, — közismert. Ehelyütt nem akarok ismétlésbe bocsátkozni, mert a „Tűzrendészet“ füzetéből a „Taktikai“ rész erről bővebben is megemlékezik.

Mégis a villamosvezetékek és berendezések veszélyeiről szólván egy megtörtént jellegzetes esetről és a berlini tűzoltóság közelmultban lefolyt idevonatkozó kísérletéről érdemesnek tartom megemlékezni.

1921 évben a szegedi Pick-féle szalámigyár nagyobb tüzesete a gyár transzformátor kamarájából indult ki. A kikergetett tűzoltóórség, — miután — éjjeli idő lévén — a telepen nem volt senki, aki felvilágosítást adhatott volna, az első sugarat gyanúlanul a transzformátor helyiségbe vezette, — ahol is a magasfeszültségű áram — 3000 Volt — a csővezető sisakját teljesen összeégette, — a bőr összezsugorodott, a sisak fémrészei feketére oxidálódtak. Szerencsére a csővezetőt áramütésen kívül komolyabb baj ezúttal nem érte, ami valószínűleg annak tudható be, hogy a sisakban a tűzoltó asbest hővédő fátyolt tartott összehajlítva, — a sisak tehát szigetelve volt a tűzoltó fejétől.

Azt megállapítani, hogy mily áramerősnél, illetve feszültségnél veszélyes a villamosáram az emberre, — pontosan meghatározni nem lehet, mert az igen sok körülménytől függ. Halált okozó volt már 100 Volt feszültségű világítási vezeték árama is, — kedvező körülmények között viszont több ezer voltos feszültségű erős áram sem okozott komolyabb bajt.

Mint idevonatkozó érdekességet megemlítem, hogy a berlini tűzoltóság 1923. év elején kísérleteket folytatott oly irányban, hogy a városon keresztül vezet 100,000 Volt feszültségű áramvezeték mily veszélyt jelent a csővezetőre. A kísérletek eredményeként leszögezték, hogy az ily nagyfeszültségű vezetéknek a sugár vízzel való találkozása, — mint veszélyt jelentő, — lehetőségig kerülendő, — végső esetben azonban a vezénylőnek szabadságában áll ettől az általános szabálytól el is tekinteni, — szükséges azonban, hogy a csővezetőt lehetőleg úgy állítsa fel, hogy a vizsugár közvetlenül ne érintse a magasfeszültségű vezetékét és ettől elte-

szükséges:

9.5 m lövőkénél legalább 5 méter,

18 " " " " 10 "

28 " " " " 15 "

A dolog magyarázata az, hogy ily távolságokról, a vizsugár már nem teljesen kötött, — tehát jövezető-képessége is csökkent.

Általában ismeretes, hogy az egyenáram kevésbé veszélyes, mint a váltakozóáram. (Egyenáramnál az áram iránya állandóan egyirányú, — míg a váltakozó, vagy forgóáramnál az áramfolyás iránya rövid időközökben gyorsan változik.)

A váltakozóáram veszélye abban nyilvánul, hogy az ember szív működésére hat bénítólag, — míg az egyenáram a vért bontja meg kémikailag.

(Folyt. köv.)

A tűzjelzés hajdan és most.

Írta: Dr. Balogh Dezső.

A tűzjelzésnek emberlakta helyeken minden valószínűség szerint a legrégebb módszere a kiabálás volt, illetve a lakosság fellármázása; mert nem csak a tűz eloltásának érdeke volt ez, hanem a menekülésre, esetleg az ingatlanok mentésére való figyelmeztetés, illetve segítségül hívás is.

Az éjjeli örök, ha tűz kitérését vették észre, „tűzet kiabáltak.“ A közmondás pedig azt mondja, hogy „az kiabál a legjobban, akinek a háza ég,“ amiből nyilván az következik, hogy a kitérő tűz láttára az is kiabál, akinek a háza nem ég. A tűzi lárma tehát elég ismert körülmény volt minden időben, mely ugyan nem mindig a tűzjelzés érdekében történik, hanem a megijedt emberek idegességének válik kifejezőjévé.

Amióta pedig a templomtornyok harangjainak hívószava a városok és falvak lakosságát imára szólítja, ha veszély órája közelgett, erre is figyelmeztető gyanánt szolgált. Ezért tűzvész, árvíz, vagy ellenség közeledése alkalmával, emberemlékezet óta, félreverték a harangokat.

Schiller, a nagy német költő, „Die Glocke“ című versében megrázó élénkséggel ecseteli a harang hívását tűzvész esetén. És a tűzjelzésnek ez a módja ugyyszólván napjainkig is fennáll.

A tornyok harangjainak tűzjelzés céljaira való felhasználása érthetőnek mutatkozott, mivel különösen kisebb városokban és községekben a harangszót minden hajlék lakója meghallhatta. A harangok félreverésének alkalmazása egyébként is összekapcsolható volt a toronyörök beállításával, mivel a magasból megfigyelhető volt nem csak a község vagy város belterülete, hanem annak környéke is.

A tűz észrevehető voltát pedig maga a tűz természete is elősegíti az által, hogy nappal szokatlan helyen felszálló füstoszlop éjjel pedig a tűzfény, messzire észrevehetővé teszi.

Igy Arany Jánosnak, „az egri leány“ című jeles költeményében is kifejezésre jut e jelenség; amikor azt mondja, hogy:

„Ég a város! . . . tűze messze lángol,
A négy szegletjén, ide is világol.“

A tűzilármának azonban, a tűzoltóságok szervezése előtt nem sok haszna volt. A lakosság egy része ilyenkor összeszaladt; a primitív (golyanyaku) fecskendőket a tűzhöz vontatták, azután oltották volna, ha az ilyen értéktelen beavatkozásnak fogantója lett volna; a harangok kongatása pedig az otthon maradtakat rémítgette.

A mult század közepe táján, a győri tűztoronynak, (melyet nem régen bontottak le) harangja nem volt, hanem ahelyett egy hatalmas rézkorong függött abban, amelyet tűz esetén kalapáccsal ütögettek. Állítólag ez eszköz pokoli zengéssel adta tudtára a város lakóinak, hogy tűz van. Az álmukból felverték közül nem egy ideg-görcsöt kapott ennek tulvilági, háborzongató hangjától.

Amikor az első tűzoltóságokat megszervezték, mi sem volt természetesebb, minthogy azoknak a tűzjelzés kérdését is meg kellett oldani és eleinte bármily primitív volt is az, a célnak többé-kevésbé megfelelt.

Igy természetszerűleg átvették a toronyörök megfigyeléséből várható tűzjelzés rendszerét is; igen sok esetben azonban, főként zárt tűzeknél, küldönc értesítése útján vettek tudomást arról, hogy hol ég.

A toronyból való megfigyelésnek ugyanis hátránya az volt, hogy az örök csak a nyílt tüzet látták meg. És amig nappal a tájékozódás könnyűszerrel ment, mivel a gyakorlott szemű és a helyi viszonyokkal ismerős toronyőr nem csak azt tudta szócsövön lekiabálni, hogy hol van tűz, de azt is, hogy kinek a háza ég.

Éjjel azonban a tűzfény csal: távoli tüzek egészen közelben levőknek látszanak, úgy hogy ilyenkor a toronyőr, ha csak nem közvetlen közelben van a tűz, már csak annak irányát képes jelezni. Mert a távolság becslése éjjel csődöt mond. Zárt tüzek esetén pedig a toronyőr mitsem lát, és csak akkor fogja azt észrevenni, ha az már nyílt tüzzé fajult. Ezen körülmény pedig már, egyéb tűzjelzés hiányában, óriási késést jelent, melyet a késedelmesen értesített tűzoltóság nem képes többé jóvá tenni.

A budapesti tűzoltóság is alakulása (1870.) idejében, a két toronyőrségre volt utalva. Az egyik a belvárosban, az eskütéri hid építése alkalmával lebontott régi városháza 60 méter magas tornyában, a másik a VI. ker. terézvárosi templom kör-folyosós tornyában volt elhelyezve.

A városház tornyának harangja nem volt: ennek a tőszomszédságában levő belvárosi plebánia-templom tornyának harangjai állottak rendelkezésére. A terézvárosi toronyőr tűz esetén az öreg harang félreverésével egyidejűleg, nappal a torony külső folyosójának arra az oldalára tűzte ki a vörös zászlót, amerre a tűz iránya volt; éjjel a zászlót annak a helyére akasztott vörös lámpa fénye helyettesítette. Ugyanezen jelzőeszközöket alkalmazta a városházai toronyőr is.

A pesti tüzeseteket jelző harangkongatásnak volt egy eredeti és annak idején jól bevált módszere, mely abból az időből származott, amikor még a város törzslakossága német ajku volt. Őt, ma is létező kerülete volt annak idején Pest városának, melyeket a belváros kivételével a plebániák védőszentje után neveztek el. Ezek a Belváros, Ferencváros, Józsefváros, Lipótváros és Terézváros néven voltak ismeretesek.

Valamelyik ismeretlen pesti találékony elme aztán az öt németül elkeresztelt városrész neveinek összehasonlításánál észrevehette, hogy azok mindegyike sorban elrendezve, egytől ötig, fokozatosan eggyel több szótagból áll. Ezt a véletlen körülményt a harang kongatásának számával hozták kapcsolatba, úgy hogy a terézvárosi toronyőr, ha a belvárosban látott tüzet, az öreg harangon egyet kongatott. Ez volt a „Stadt“, ha Ferencvárosban, kettőt, (Franz-stadt), ha a Józsefváros-

a Terézvárosban látta meg a lángokat, úgy ötször ütötte meg a nagy harang oldalát a toronyőr, (Te-re-si-en-stadt). Ezen közben mindig néhány taktus szüneteket tartott. Azután újra kezdte a kongatást és folytatta mind addig, amíg a lángokat látta, vagy meg nem unta.

Ezen idők alatt sűrűn fordult elő olyan eset, hogy a toronyőr a belterületeken valamely kisebb tüzet látott, amikor is annak irányát és a városrészt, az ismertetett kongatás útján jelezte. Mire a riasztott tűzörség a jelzett irányba vonult, az alatt az égő objektum vagy elhamvadt, vagy a lakók eloltották. Ezeket a tüzeket a kivonult tűzörség nem egyszer, meg sem találta. Néha napok múlva tudódott ki, hogy hol volt a tűz.

A terézvárosi templom toronyőrsége a hetvenes évek végén szűnt meg; a városház tornyában levő az épület lerombolásáig fenntartott. Innen a budai várbeli Mátyás-templom tornyában nyert elhelyezést. A toronyőrség, mint elavult és felesleges intézmény, 1911 június 1-én szűnt meg.

Még a legmegbízhatóbb tűzjelzés volt a mult század hetvenes éveiben (különösen zárt tüzeknél), a küldönc útján való szóbeli értesítés. Mindez természetesen sokkal gyorsabban történt, hogyha a hírhozó vágatató bérkocsin sietett tüzet jelenteni.

Abban az időben a tűzörségeken, az utcai figyelőörök igen fontos szerepe volt, és fiókörségeken nem csak az őrtanya épülete előtt ácsorgott, hanem a legközelebbi utca sarkáig is el-el sétált, figyelve, hogy mikor tűnik fel a távolban egy-egy lélekszakadva futó és már messziről két kézzel integető, tüzet jelenteni akaró házmester.

Igy sokszor volt észlelhető az a jelenség, hogy a legközelebbi utcasarkon állást foglaló figyelő, egyszerre csak örült rohanással, futva riasztotta az őrséget, úgy hogy mire a távolból lihegve odaérkező házmester a tűz színhelyét megmondani képes volt, már a lófogatu szerek a felszerelt tűzörséggel, indulásra készen állottak.

(Folyt. köv.)

Malmi tűzoltóságok.

A műmalmok mint felette tűzveszélyes üzemi és építkezési telepek már keletkezésük első idejétől kezdve szervezett és egyenruházott tűzoltóságokkal bírtak. Az I. budapesti gőzmalomban pl. azon elv uralkodott, hogy minden belső munkásnak bent kell lennie a tűzoltóságban és részt kell venni annak gyakorlatain, elméleti oktatásain. Ezzel akarta az igazgatóság biztosítani azt, hogy tűz esetén minden munkás ismerje az egész telepet és annak berendezését, tudja, hogy mihez kezdjen s ekkép mindenki helyén lévén, a tüzet elterjedése előtt megállítani lehessen.

Ezen általános elvtől ma sok malom már eltért, igen sok malom pedig nem is szervezett tűzoltóságot, mert biztosítva van és feleslegesnek találja az e címen felmerülő költségeket. Pláne amióta a Sprinklerberendezés elterjedt, még az állandó tűzörök számát is csökkentik, elfelejtve azt, hogy az amerikai statisztika szerint a Sprinklerrel bíró malmoknak is 10%-a leégett, mert vannak körülmények, amelyek között a Sprinkler sem véd, és az emberi ész a gép nem tudja pótolni. Ezen visszaesés a malmi tűzoltóság terén még egy-két helyen súlyosan fogja magát megbosszulni, mert a malmi üzem és berendezés a házi tűzoltóságot 3 feladat elé állítja és e három irány egyik-másikában nem pótolható. A malmi

malommal, fontososságu üzemi orkosese, meiyet a gépek körül teljesít ugyancsak megelőzvéen lehetőleg az üzem által a gépekben keletkező tüzeket. S végül itt van még az általános tűzoltói ténykedés, amidőn külső tüzek oltására is kell, hogy iskolázva, felszerelve legyen.

E három irányu működés közül a malom szempontjából legfontosabb a tűzország és az üzemország kellő létszámaban való megléte és a malom üzemére és berendezésére való tekintetből eszközölt kiképzése. A tűzorsóget rendszeren 2—4 s több fizetett tűzoltó látja el; ellenőrzőrával bejárják a telepet, ellenőrzik a munkásokat, a tűzoltóberendezéseket, megszüntetik az észlelt hiányokat s közvetlenül a malmi intézőnek vannak alárendelve. Sok helyen csak éjjel állanak szolgálatban, nappal ellenben nem. Ennek hátránya azután az, hogyha nappal baj van, az egész telepen nincs, aki a tűzvédelem körül magát kiismerje.

Az üzemi őrségben tulajdonképpen minden belső munkásnak kell lenni, mert itt csak az összfigyelem révén lehet a tűznek elejét venni, azt esetleg még egy gép körzetére határolni. Minden egyes munkásnak tudni kell azt, hogy azon gépnél, ahol van, mikép állhat elő tűz? és hogy ekkor mit kell neki tenni? de tudnia kell azt is, hogyha más ponton van baj és nincs ott annak embere, hogy mit tegyen a baj elhárítására? — Mind ez számos elméleti oktatást, a malom belsejében tartott megbeszélést, gyakorlati támadást tesz szükségessé, úgy hogy azt lehet mondani, a malmi tűzoltók legfontosabb kiképzése éppen az erre irányuló, a külső tűzoltói ténykedés pedig másodlagos fontosságu. Ehhez alkalmazkodik azután a malom tűzvédelmi felszerelése is; míg a malom belsejében nagy viztartalék van biztosítva, stabil szivattyu, emeletenként és helyiségekként tömlős hydránsok, kézi oltóeszközök, Sprinklerberendezés, házi tűzjelző, vaslétra, tűzbiztos ajtó stb. áll rendelkezésre, addig arra, hogy a malmi csapat a szomszédaban nyujthasson segílyt, a malmon kívül fejthessen ki nagyobb tűzoltói akciót, rendszerint felszerelve nincs. Itt-ott még találunk egy kocsfecskendőt, egy tömlőorsót, de annak kezelésére már nem igen oktatják ki a munkáscsapatot, pedig lehet rá eset, hogy a saját telepen is veheti hasznát; ha pl. a stabil-szivattyu üzemen kívül áll, a kazán nincs felfűtve, nincs villamos áram stb. Különösen a vidéki malmok azok, amelyeknél ezen külső tűzoltói felszerelés megléte és a csapatnak az azok kezelésében való kioktatása figyelmen kívül nem hagyható.

Az új tűzrendészeti kormányrendelet alapján a nagyobb ipartelepek kötelezhetőek is ilyen tűzvédelmi eszközök beszerzésére s ebből logice az is következik, hogy mivel ily eszköz csak akkor felel meg hivatásának, ha megfelelő kezelésükről is történt gondoskodás, — a malmi csapatot ezeknek kezelésére is kell kioktatni, különben a szerek beszerzésének mi értelme sem volna. Hogy a kormányrendeletnek ez volt az intentiója, mutatja a 19. §. ama rendelkezése is, amely szerint a vállalati (magán) tűzoltóság megfelelő őrség hátrahagyásával, köteles a községbeli csapatnak segítségül menni. S mivel mehet segítségül? — A legtrikább esetben a malom stabil, helyhez kötött berendezésével t. i. csak akkor, ha a tűz a szomszédaban van. Minden más esetben csak a külső tűzoltói felszerelés (kocsfecskendő, tolólétra, tömlőorsó) lehet az, a mellyel kivonulhat és a tűzoltásban ott activ részt vehet. Ennek elő-

kezesére is ki legyen oktatva, azaz általános tűzoltói kiképzésben is részesüljön.

Kisméretű malmok természetesen nem képesek e fokozott követelménynek eleget tenni, mert sem elegendő munkaslétszámuk nincs ahhoz, sem ily nagy költségeket nem vállalhatnak magukra. Azért tiltakozott egyik vidéki kis malom a főszolgabíró ily irányu rendelkezése ellen, elpanaszolván, hogy mily alapon legyen ő kötelezhető arra, hogy 12 tűzoltót tartson, azt felszerelje, egyenruhazza és a községi tűzoltóság gyakorlataira küldje, mikor ennek költsége aránytalanul sok a malom egész jövedelméhez mérten? — A hatósági kötelezés lehetősége meg van ugyan adva, de az csak ott alkalmazható, ahol az arányban van a vállalat jövedelmével, érdekelttségével és méltányosság szerint ki is vihető. Arra pedig, hogy a malmi csapat kijárjon a községi tűzoltóság gyakorlataira, a vállalat nem kötelezhető, ha saját telepén gondoskodik a megfelelő kiképzésről, melyet a tűzrendészeti felügyelőnek bármikor ellenőrizni módjában áll. Ellenkezőleg a községi csapatnak kell módot szerezni arra, hogy időnként ő jöhessen a malomba közös gyakorlatra, mert így legalább módjában lesz a malmot megismernie, ami nagyobb tanulmányt igényel, mint a gyakorlat a község más, egyszerűbb elrendezésű pontján. Hogy pedig a községi csapat és vezetői ismerjék a malmot és annak tűzvédelmi helyzetét: az viszont az igazgatóságnak is emi-nens érdeke.

Molnár.

A színházak tűzvédelméhez.

A színházak tűzvédelméről Budapesten a színházak tűzbiztonságáról alkotott szabályrendelet (1882-óta) és az építési szabályrendelet idevonatkozó §§-ai gondoskodnak. E szabályrendeleteknek a fővárosban érvényt is szerez a hatóság, már amennyire ezt a mai viszonyok engedik; vannak azonban itt is oly rendelkezések, amelyek ma már nem tarthatók be, így pl. hogy minden nagyobb színház szabad telken álljon, mert ilyen telkek a fővárosban nem igen kaphatók s bizony a legtöbb színházat mégis csak házak közé ékelten kellett engedélyezni 2 oldalú homlokzattal és kijáratral. De még így is, a legrosszabb elrendezésünél is, a közönség rendes körülmények között 6 perc alatt hagyja el a házat; a többi védelmi intézkedésről pedig mindenben gondoskodva van. Van ott vasfüggöny, szinpadí zápor, vízvezeték 2 felőli táplálással, villamos szivattyu, mellékvilágítás, füstelvezető, tűzbiztos ajtók a szinpadí részen, a nézőtéren vagy sok, vagy széles kijáratok és az egész ház lehetőleg nem égő anyagból van építve. Végül még állandó házi tűzoltó-őrség is cirkál a házban, amely házi tűzjelzőkkel és riasztóberendezéssel is el van látva, az előadásokhoz pedig még külön őrséget kap. Itt tehát nem annyira a tűz, mint inkább a vele keletkező füst s még inkább a közönség soraiban előre nem láthatólag bekövetkező pánik, a félelem suggestzív átvitele az, ami rohamosan beálló veszélyt jelent.

Másként áll a helyzet a vidéki vagy a kisebb színházak, kabarék, szinköröknél, ahol ily nagy méretű védelmi berendezés s főleg vasfüggöny, zápor, erősnnyomású sugár nincs. E helyen a közönség védelme aztán csak két irányban garantálható u. m. egyrészt nagyszámu és megfelelő kijáratról kell gondoskodni, másfelől pedig oda kell hatni, hogy a szinpadon minél kevesebb legyen a gyulé-

kony díszlet, a tűz keletkezésének lehetősége s minél nagyobb a tűzrendészeti felügyelet. Ily kis intézetek u. i. nagyobb költséggel járó investíciót mint vasfüggőnyt, záport, szivattyút stb. nem bírnak el s bizony a kultúra kedvéért még teljesen faszervezetű, primitív berendezésű szinköröket is kell eltérni, hogy a nép a kultúrához hozzájuthasson. Ezen fentebbi tételt tehát annál szigorúban kell megkövetelni, minél rosszabb a szinkör épülete tűzbiztonsági szempontból; faépületnél pl. felette fontos a sok kijárat, hogy a közönség gyorsan kimehessen; fontos a szigorú kezelése a világitásnak, dohányzásnak, és a gyúlékony anyagok felhalmozását tiltó rendelkezéseknek vagyis a felügyeleti személyzet ébersége és kellő létszámában való jelenléte.

Éppen ezen utóbbi pont azonban a laikus direktorok szemében felesleges s mivel az őrség pénzbe is kerül, szeretnének attól vagy teljesen, vagy legalább részben megszabadulni. Most is beadvánnyal fordultak a kultuskormányhoz, hogy hasson oda, miszerint ezen őrségek redukáltassanak főleg a vidéki színházaknál. Csakhogy éppen a vidéki színházaknál aligha lehetséges a közönség biztonságának védelmét csökkenteni, amidőn a legtöbb színház nem bír a csak nagyobb költségekkel létesíthető védelmi berendezésekkel; sőt van rá eset, hogy még vízvezetékekkel sem bír, hanem azt is egy odaszerezelt fecskendő pótolja úgy ahogy nyomolegényesség és talán víz nélkül, beleringatván a hatóságot és a közönséget is oly álbiztonságba, amelyből csak katasztrófa ébresztendi majd fel. Szép mindenestre a kultúra kultiválása, de talán lehet azt úgy is megtenni, hogy az életbiztonságnak is elég legyen téve. Már pedig, ha meg nem felelően épült, nem kellően felszerelt színházban, még az éber és rögtön akcióba lépő őrséget is leredukáljuk oly létszámra, mely kérdésessé teszi annak működőképességét, akkor mi marad tulajdonképpen a tűzvédelemből, ha szabad kérdezni?

Mert azt a laikus állítást a színészek részéről, hogy itt vagyunk mi és a színpadi munkások stb. az ugyan vajmi kevés értékű: nem e hivatást szolgálja, elveszti a fejét és igen könnyen félreáll, ha bőre veszélybe jut. Láttunk mi régente ilyen színpadi tűzoltókat s mi lett a vége, midőn a Ringszínházi katasztrófa után komolyan kezdtek foglalkozni a színház tűzvédelmével? A belügyminiszter rendeletileg tiltotta el még az önkéntes tűzoltók beosztását is a budapesti színházakból, a színházi munkások csapata megszűnt és csak hivatásos tűzoltók őrségét engedik meg az összes nagyvárosokban. Ez is a színházi őrség fontos hivatását igazolja.

Hogy azután ezen színházi őrség hány főből álljon, az más kérdés, melyet egy kaptafára megoldani nem lehet, mert nem az emberszám itt az alap, hanem a színházi épület és üzem, mely minden egyes színházban más és más. Mig egyik házban pl. a nézőtérre tűzoltó nem kell, mert ott megteszi a rendőrposzt, a jegyszedő is, addig más helyen oly veszélyes helyzet lehet, hogy a nézőtérre is kell tűzoltó (főleg ha védelmi berendezés nincs a nézőtérre és az épület is veszélyes.) Amíg az egyik színpadot 2 ember is tudja áttekinteni, addig más színpadon 4—6 ember kell ahhoz. Budapesten az őrség létszáma tényleg házanként más és más és mindenütt csakis a ház állaga, a színházi üzem mérve szerint lehet esetről-esetre, hatósági tárgyalás alapján az őrség létszámát megállapítani. Ugy tudjuk, hogy a tűzoltóparancsnokok

létszám kirendelése a csapatot megterhelné, sőt nehézségeket okoz. Minden esetre oda kell azonban hatni, hogy az őrszem kirendelése indokolt legyen s hogy minden indokolt tűzvédelmi helyre tényleg is jusson tűzoltó-őrszem. Az őrszemnek pedig álljon helyén rendelkezésre a megfelelő védelmi berendezés is, de legalább olyan eszköz, amellyel a keletkező tűz hatásosan megtámadni tudja. De legyenek aztán ily kézi eszközök a nézőtérre is — ha ott esetleg tűzoltó nem is áll, hanem csak háziszolga, jegyszedő, rendőr, — hogy ha ott mutatkozik valami keletkező tűz, ezzel maguk is léphessenek azonnal akcióba s ne kelljen nekik előbb tűzoltó vagy víz és veder után futni. Ez utóbbi tekintetben még a nagy színházak mindegyikében sem történt gondoskodás s bizony sok helyen számítanak — a jó szerencsére. Sz. J.

Az ásványolajok tárolásának kérdéséhez.

A porosz kormány kiadott most egy u. rendeletet az ásványolajok tartása tárgyában melynek egyik sarkalatos módosítása az, hogy bármily veszélyű ásványolajoknak földalatti tartóban való tárolásánál a védőzóna betartása nem kívántatik s pedig tekintet nélkül a mennyiségre és arra, hogy az védőgáz alatt vagy anélkül tartatik. Ez ellen több oldalról aggályok merültek fel, amelyekre *Spannagel* berlini ipartechnikai tanácsos a következőkben referált:

A míg a földalatti tárolók el nem terjedtek volt, a védőzóna kivánalma felette szigorúan alkalmaztatott és csak akkor engedett a miniszterium némi előnyt, ha e tárolók tűz és robbanás ellen fokozott védelmet nyújtottak. E tekintetben a védőgázzal dolgozó Martini-Hünnecke-rendszer nyert elsőbbséget és ez alapon aztán megfeledeztek a földalatti tárolás kérdésének további kutatásáról is, mivel a védőgázzal ez ugyanis szorosan kapcsolott volt. A védőgáz lehetetlenné teszi azt, hogy a tárolóban robbanó lég-gáz keverék előállhasson. Azonban a 0 hőfoknál is párolgó benzinnél már e hőfok alatt is annyi benzingőz áll elő a tárolóban, hogy — kivéve az üres hordókat, — robbanás veszélye már nem forog fenn; míg a benzolnál és nehezebben párolgó ásványolajoknál és keverékeknél a robbanási határ átlépése csak 17 és azon felüli hőfoknál következik be. S ha mégis számítani kell ily tartókban robbanó gázkeverék jelenlétére, akkor a csővezetékbe beépített védőszerkezetekkel: sűrű Davy-féle drótháló, kavicsal és Raschiggyűrűvel telt edény, hajszálcsovek, folyadékjelzők stb. — a robbanás behatolása a tárolóba megakadályozható. Kérdés tehát, hogy a védőgáz nyújt-e a védőzóna tekintetében oly nagy fokú védelmet, hogy a védelem főtenyezője nem a védőgáz alkalmazása, hanem az, hogy a tartány 1. mélyen a föld alatt tűz, fagy és hőség behatása ellen véde van. Nem tud olyan esetről, hogy bármely szerkezet — ha felső csapoló része a tűztől el is pusztult, — a föld alatt felrobbant volna, tehát minden földalatti tároló akár van védőgáz, akár nincs, megfelelőnek tekinthető. A porosz kereskedelmi miniszterium által megejtett kísérleteknél kitűnt, hogy a csővezetékén át áramló benzin több 100 voltos electrostatikus feszültséget vesz fel, ha a felfogó edény elszigetelten áll; ezért írta elő a rendelet, hogy minden földalatti tartány (mely rendszerint juta, Gudron stb.

még nincs igazolva, hogy a feszültség a benzint meggyújtani képes lenne.

Ugyancsak kevés figyelmet fordítottak a földalatti csapolószerkezetre, mert körülötte teli és üres hordókat, fabódákat és egyéb gyulékony anyagokat, sőt gondatlan kezelést is eltűrtek, mely mellett a földalatti tárolás értéke is veszélyeztetve volt. E pontra tehát okvetlenül nagyobb gondot kell fordítani különösen szűk udvarokon, nagyforgalmu utcákban; itt csak tömlőn át történő közvetlen áttöltés, esetleg 1-2 db. tűzbiztos mérőkanna legfeljebb 40 liter tartalommal lenne megműködhető, ellenben az üres és telt hordók ott tartása betiltandó, mert ily hordó égése elzárhatja a lakók útját. Még a rendszeres csapolásnál is számítani kell a kezelők esetleges gondatlanságából eredő kisebb égésekkel s ezért a csapolószerkezet nem engedhető ablakok, lépcsők, ajtók, pincelejáratok közelébe, ahol a felcsapó láng avagy a behuzódó benzingőz okozhat meglepetést.

További módosítás a rendeletben az, hogy míg eddig bejelentéssel a községi rendőrhatalóság 30—300 kg-t, külön engedéllyel 50.000 kg-ig engedélyezhetett, addig most 1000—10.000 liter, illetve 3000—200.000 literig emeltett e mennyiség a tartási hely milyensége szerint; elrendeltetett azonban, hogy *kivétel nélkül* minden bejelentés és kérelem átküldessék az ipartanácsoshoz és a hivatásos tűzoltósághoz, azok kikötései pedig *változtatlanul* vétessenek be az engedélyezési határozatba.

Elrendeli továbbá a rendelet, hogy ásványolaj forgalmi tanács alakíttassék, mely hivatva lesz kísérletileg és tudományos alapon megállapítani azon védőszerkezeti normáliákat, melyek a csővezetékben a begyulás megakadályozására alkalmazandók; ma pl. nincs megállapítva az sem, hogy a sűrű dróthálók hány keresztvezéssel bírjanak s hogy könnyű, megsérülésük miatt nyújtanak-e egyáltalán megbízható védelmet? — milyen méretekkel bírjon a meritőzár, a kavicsedény, a hajszálcsovköteg, stb? hogy a szivócső lábszelepe elég biztonságot nyújt-e a folyadékoszlop magasságára való tekintettel? — hol és mikép helyezendők el a biztonsági védők, hogy ellenőrizhetők és kicserélhetők s mégis a legnagyobb tűz behatása ellen védve legyenek? Feladata lesz továbbá e normáliák felállítása után egyes cégek szerkezeteit felülbírálni és engedélyezni.

Összegezve észrevételeit, a következő tételeket állítja fel:

1.) földalatti, az új rendelet szerint földbe süllyesztett, a csővezetékbe visszacsapó biztosítókkal ellátott, villamos földzárlattal bíró tárolók védőgáz nélkül is tűz- és robbanás menteseknek tekintendők.

2.) Minden földalatti tároló kisebb nagyobb terjedelmű földfeletti csapoló berendezést igényel.

3.) Gyakorlatilag lehetetlen a csapolószerkezetet a fennálló tűzveszély és robbanási lehetőség ellen védeni (még védőgáznál is.)

4.) A földfeletti csapolóberendezés tűzbiztonsága tehát nagyban függ a helyiség milyenségétől, a forgalmi mennyiségtől, az üres és telt hordók stb. jelenlététől.

5.) A biztonság fokozható, ha a biztosítók előírják a hiteles kimérőszerkezet alkalmazását és betiltják a nyílt kannák használatát; ha a szerkezetet csak autók közvetlen töltésére engedélyeznék és az üres vagy telt hordók ott tartását eltiltanák.

6.) A fent említett védőszerkezeti normáliák mielőbb felállítandók.

Mi a magunk részéről érdekeseeknek találjuk

is azokat, azonban nem mindenben, mert a gáz jelenléte mégis csak a feltétlen biztonságot jelenti, melytől szűk helyeken aligha szabadna eltekinteni, s feltétlenül megkövetelendőnek tartjuk a csapolószerkezet körüli védelmi területzónát is.

A gyakorlat u. i. azt mutatta, hogy a földalatti tartány megtöltésénél, majd a benzin kimérésénél kisebb-nagyobb elcsepegés mindig van, a megszokás folytán könnyelműen is járnak el, az utcai közlekedőket sem lehet távol tartani és a dohányzókat más irányba terelni, a talaj is telítődik benzinnel, ha nem aszfaltozott s így fellobbanás veszélye kizárva nincs. A kifolyatott benzin gőzei, valamint a szellőző csővekből kiáramló gőzök is behuzodhatnak a közeli házakba, pincékbe, ahol nyílt lángra találva, robbanást, benzinmérgezést idézhetnek elő. Végül rájöttünk, hogy egyes tartányoknál nincs is minden nyílás védve, mert pl. a töltőcsőbe mérőpálcát súlysztenek s így azt nyitva tartják. Mindezek miatt legjobb, ha benzintárolót forgalmas közlekedési útra, szűk udvarra, házak közvetlen közelébe nem engedünk.

Braxator.

A szerelő számok taktikai közreműködése.

Mint ismeretes azon tűzoltókat, akik beosztás szerint a szereket használati készenlétbe helyezik, szerelő-számoknak nevezzük, mivel a gépet felszerelik. Az egyes számoknak szerelési teendője a gyakorló szabályzatban akképp van részletenként megállapítva, hogy a munka valamennyinél arányos és egy időben kivihető legyen, hogy az oktatásnál e munka rövid magyarázatra legyen megérthető és elvégezhető és hogy az egyes teendők a lehető legprecízebb módon elsajátíttassanak az egyes tűzoltók által.

Számtalan esetben észleltük már most, hogy a legtöbb tűzoltóságnál megelégszenek azután ezen „drill“-el, ezt alaposan beverklizik, azonban azzal nem törődnek, hogy az egyes tűzoltókkal megismertessék az egyes fogások milyenségének okát, értelmét, de főleg hogy a tűzoltót bizonyos irányu és mérvű, céltudatos taktikai gondolkodásra és közreműködésre neveljék. Pedig a végcél tulajdonképpen nem a parádés szerelési gyakorlat, hanem az, hogy a szerek precíz és gyors kezelését (mint eszközt) tudja a csapat, de főleg hogy taktikailag helyesen és összefüggően tudjon fellépni. Láttunk igen sok esetet pl. versenygyakorlatoknál, ahol a csapat az iskolaszerelest, gyorsszerelést, szóval a gyakorlati szabályzat szerint beverklizett munkát nagyszerűen végezte, de a támadási feladat kivitelénél azután kapkodott, bizonytalanul dolgozott, sőt súlyos hibákat követett el, — a gyakorló szabályzatnál tovább nem gondolkozott, embereit önálló gondolkodásra nem nevelte. Ilyenkor azt szokták mondani, hogy a vezénylő nem ért a taktikához, nem tud rendelkezni, nincs megfelelő fellépése, nincs gyors áttekintése és intézkedési képessége. Szó sincs róla; tényleg a vezénylő ezen képességei a taktikai feladatok megoldásánál a döntő befolyásuk, mert hisz attól függ a kivitel terve, a kiviteli munka iniciálása és irányítása; de viszont tudjuk azt is, hogy a csapat sok tekintetben nagy segítségére lehet. A tiszt, őrparancsnoki vizsgát letévedő jelöltek miért iparkodnak maguknak oly vizsgacsapatot összeállítani, amelynek munkáját ismerik, amelyben legalább a fő-szerelőszámok önálló gondolkodó képességéről megvan a győződve? — Mert tudják azt, hogy ha ők

valamiről megfelelnek, valamit elnéznek, e gyakorlati tapasztalattal bíró számok ezt azonnal észreveszik, maguktól megteszik, a hiányt kiküszöbölik és a végeredmény helyességét biztosítják. Ugy van ez itt is, mint a színpadon, ahol a jó színészek kitűnő játéka megmenti még a rossz szindarabot is.

Mint fentebb említettük, szükséges tehát, hogy az összes szerelők számok a taktikai megoldásnak legalább a főbb irányelveivel tisztában legyenek és arra neveltessenek, hogy a taktikai végcél érdekében mindent elkövessenek nemcsak a szerelés menete alatt, hanem a további ténykedésben is. A gyakorló szabályzat e tekintetben bizonyos merevségre szoktatja a szerelőket, mert a külső forma miatt pl. kijelöli mindenkinek azt a helyet, ahol a munka elvégeztével neki fel kell állnia. A taktikai megoldás ellenben megállást nem ismer, csak ott, ahol az munkához van kötve; állva marad pl. a hydráns kezelő, a motor kezelő, de a többi számnak nem szabad megállani és bámulni, annak keresni kell a további munkát, azt kell néznie, hogy hol segíthet a társának, hol van valami fennakadás, ahol segíteni lehet s kell, hogy mindenütt gyorsan és eredményesen folyhasson a csapat össz-munkája. Előfordult pl. egy tűznél, a melyet még kis terjedelmében talált a megérkező csapat és a gyorsan szerelt sugárral eredeti helyén leverhetett volna, hogy a sugárcső-kötél megszorult két téglia közötti vakolat hézagban és mert a közbelső számok nem néztek utána, nem siettek oda a köteleket kiszabadítani, a csővezető fent nem tudott idejében előrehatolni és a tűz ezalatt úgy elterjedt, hogy 4 sugár kellett a megfékezéséhez. Ime, egy példa, ahol a közbelső számok nem törődtek a kifejtetett tömlő felhuzásával.

Vagy pl. a magas házon álló csővezető nem bírja a nehéz tömlőt felhuzni, mert segédszámok nem siettek utána fel, nem segítettek a tömlőt felhuzni, a magasban aztán megkötni, szóval a csővezetőt tehermentesíteni. Hiába volt az alsó régiókban a helyes tömlő kifejtés, a kényelem-

szereket, vagy nemtörődőség, vagy tudatlanság miatt késés állt be az összműködésben.

Egy harmadik példa végül, amidőn a csővezető már behatolt a padlásba, az égő helyiségbe, de a segédszámok nem mennek utána, ott a sötétben nem tud mozogni, nincs aki a tömlőt utána segítse, aki neki a tájékozódásban segítségére legyen, tehát ott egy helyben áll, kiabál a társai után s e mellett csak eresztgeti a vízsugarat egy irányba, eláztatja a mennyezetet. Ha előre tudott volna menni, vagy ha valaki közvetítette volna mellőle a víz-beállítást, az eláztatás sem következik be. A segédszámok elmaradása a csővezető mellől különben életbiztonsági szempontból is káros lehet, mert ha a csővezető rosszul iesz, vagy ha beleesik egy gödörbe, átszakad a mennyezet, nincs mellette senki, aki segítségére legyen.

De nemcsak a csővezetőnél, a másik oldalon a vízszerezésnél is kell állandó gondoskodás, előrelátás, mert hiába volt a precíz szerelés, ha nincs víz — nincs működés. Itt is törődni kell azzal, hogy a váltócsap megfelelő irányban nyitva legyen; hogy a szívótömlő a fenékre ne érjen; hogy a vízfordók vize el ne pocsékolassék és a vízfordók elégséges számban a gép felé irányíttassanak, hogy a gépnél elégséges számu nyomólegénység legyen; hogy a kirepedt nyomótömlő gyorsan jóval kicseréltessek, a rövid tömlővezeték gyorsan meghosszabbíttassék, stb. mert mind ezen bajok hátráltatják a működés gyorsaságát, folytonosságát és végeredményben a taktikai működés eredményességét.

Mind ezen példák arra mutatnak rá, hogy a gyakorló szabályzat pontos keresztülvitelén felel szoktassuk rá a támadási gyakorlatok minél sürűbb megtartásával összes tűzoltóinkat arra is, hogy a kényelmes megállásról lemondva, maguk iparkodjanak előre menni, a közbeeső dolgokat szemmel tartani, elvégezni, a többi szerelők számot kisegíteni, támogatni, hogy a végcél: a taktikai siker minél nagyobb legyen.

Öreg tűzoltó.

Műszaki apróságok.

Az autógarageoknál kívánatos, hogy azok 100 m² alapterületen felüli nagyságnál tűzbiztosan megoszlassanak, sőt a tűzvédelem szempontjából legjobb ha minden egyes vagy legfeljebb 3—5 autó részére tűzbiztosan elkülönített kamrák létesíttetnek. A porosz kormány most szándékozik erre vonatkozó újabb rendeletet kibocsátani.

A gummigyarak hengerein és kalanderein oly villamos pillanatkapcsoló és megállító szerkezetet alkalmazott a Continentale-gyár Hannoverben, melynél a gépet hajtó elektromotor hajtóárama a gép több pontjáról kikapcsolható és egyidejűleg működésbe jön egy a gép főteengelyére szerelt szalagfék, mely a gépet azonnal megállítja.

Újrendszerű kis transzformátort készít a Göpfert & tsa cég, mely 110 vagy 120 Voltos feszültséget 20 Voltosra csökkent. Ezzel a villamos kizárólag használata veszélytelenné válik. A transzformátor öntöttvasdobozban van, kapcsolóval van ellátva és rövidzárlat ellen van biztosítva.

Acetonelőállítás erjedéssel. A Magyar Természettudományi Társulatban Babonyi István

állításáról. Az acetonnak és szesznek tengeriből erjedés után való előállítása ma különösen nagy jelentőséggel bír Magyarországon, mivel ezideig falepárolás után állították elő, jelenleg pedig Magyarország erdővidékei elvesztek. Az acetón a robbanóanyagok gyártásának nélkülözhetetlen nyersanyaga. Ezen kívül a selyem, celluloid, nyersfilm, és műselyemipar alapanyaga az acetón. Számtalan kísérlet történt, hogy az acetón erjedési uton, mezőgazdasági terményekből állítsák elő. Legelőször az angol Weizmann-nak sikerült, de eljárása nem rentábilis.

Színházi tűz benzinnel való gondatlanság folytán fordult elő nemrég a düsseldorfi és egy berlini színházban. Ebből folyólag a német színházi rendeletbe beszúrták azon rendelkezést, hogy tűzveszélyes, szilárd, folyékony, vagy gázalaku anyagok, mint benzin, benzol, petroleum, spiritusz, celluloid, robbanó anyagok stb. még átmenetileg sem tarthatók, kivéve azon helyiségekben, ahol azt a hatóság kifejezetten megengedte. Az utóbbi időben a budapesti színházakban is rájött a tűzoltóság, hogy ruhatisztításhoz, festéklemosáshoz benzint csapóként a színházba a tülelem deák

hevesseggel végbemenő elégs. Ehhez kell 3 kellék u. m. 1) éghető por 2) éleny (levegő) 3) valamilyen energia (mozgási hő, villamos). A robbanás csak akkor állhat be, ha ezen három kellék egyidőben van meg; mihelyt egyik tényező hiányzik, robbanás sem lehetséges; viszont hogy robbanás lehessen, bizonyos egymáshoz arányban kell, hogy kerüljenek egymás mellé. Ezen arány alsó és felső határát úgy hívjuk, hogy alsó és felső robbanás-határ. Ezen határok egymástól távolsága, terjedelme az anyag tulajdonságai szerint igen különböző; lehet nagy, mint pl. az acetylénél, s lehet kicsi, mint pl. a benzinnél (ez az oka annak, hogy a

gáz vagy pornak meggyulási hőfokától. A robbanás lehetőségét tehát megítélhetjük, ha ismerjük a por alsó és felső robbanási-határát és az energia minimumát, amely elmehetünk a robbanás veszélye nélkül. A robbanás oly gyorsan megy végbe, hogy pl. gáznál 2800 m/sec. sebességet állapítottak meg, amely mellett a hőfok is 4500 fokig volt megfigyelhető, s ezek együttesen 100 ohm. nyomást létesítettek (innen a romboló erő). A robbanási hullám szívóhatást is gyakorol és magához huz levegőt. A porrobbanás mindig hevesebb mint a gázrobbanás.

BENDELETEK.

A m. kir. Belügyminiszter 151,304/1926. VIII. sz. körrendelete valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjének.

A mezőgazdasági terményeknek tűzvésztől való megóvása tárgyában kiadott 44.200/1924. B. M. számú és az ezt kiegészítő 229,849/1925. B. M. sz. körrendelete pontos és lelkiismeretes végrehajtásához országos érdek fűződik.

Ennek ellenére a hozzám érkezett nem egy jogos panaszból sajnálattal azt kell megállapítanom, hogy az elsőfoku közigazgatási hatóságok, illetőleg a községi előjáróságok nem tartják meg mindenütt pontosan az előirt rendelkezéseket, főként a 44.200/1924. B. M. sz. körrendelet I. részesek 2—6 pontjaiban előirt eljárás és a megállapított határidők betartása tekintetében észlelhetők mulasztások egyes helyeken és ennek nemcsak a termények behordása szempontjából, hanem egyébként is káros következményei vannak.

Felhívom tehát Cimedet, nyomatékosan utasítsa az alárendelt hatóságokat, hogy idézett körrendeleteimet figyelemmel az alaprendeletben megállapított határidőkre is személyes felelősség terhe alatt a legpontosabban hajtsák végre.

Tett intézkedéséről 30 nap alatt jelentést várok.

Budapest, 1926. február 12-én.

*Rakovszky s. k.,
belügyminiszter.*

A m. kir. Belügyminiszternek 152,030/1926. B. M. sz. körrendelete valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjének a tűzoltóságok összeírása tárgyában.

Az 53,888/1888. B. M. sz. körrendelet kiegészítése és módosítása tárgyában kiadott 230,000 — 1925. B. M. sz. körrendeletem értelmében az 1925. év végéig minden község és város köteles volt a tűzoltóságnak e körrendeletben megállapított valamelyik nemét megszervezni, illetőleg felállítani.

Abból a célból, hogy e rendeletem idevonatkozó rendelkezéseinek mikénti végrehajtásáról tájékozódjam, felhívom Cimedet, utasítsa valamennyi község előjáróságát (r. t. város polgármesterét,) hogy a mellékelt mintának* megfelelő

* A mintán a következő kérdőpontok vannak rubrikázva egymás mellett: sorszám; milyen tűzoltóság (hivatásos, önkéntes kötelezett, gyári vagy vállalati) működik? mióta áll fenn a tűzoltótestület? létszáma a tűzoltó: (a) tiszteknek (a parancsnokkal együtt)? (b) altiszteknek és legénységnek? jegyzet.

kimutatást készítsenek és a kimutatásokat Cimed — legkésőbb 30 nap alatt — terjessze fel hozzám. Budapest, 1926. évi március 4-én.

A miniszr helyett
Dr. Koszó István s. k.
államtitkár

Somogy vármegye alispánjának 4778/1926. számú rendelete valamennyi községi előjáróságnak és a községi fő-, illetőleg körjegyzői uraknak.

A 230.000/1925. B. M. számú körrendelet 3. §-a előírja azon tűzoltószereket, amelyeket a községek, összeépített puszták, tanyák stb. kötelesek beszerezni és készenlétben tartani. E rendelet idézett szakaszának utolsó bekezdése pedig kimondja, hogy a községek a hiányzó tűzoltószereket az idézett rendelet hatálybalépésétől számított egy év alatt tartoznak beszerezni. Miután ezen egy év folyó évi május hó folyamán lejár s e rendelet végrehatása során tett rendelkezéseimről, azok eredményéről a rendelet 27. §-a alapján legkésőbb folyó évi június 1-ig belügyminiszter urhoz részletes és kimerítő jelentést kell tennem a már hivatkozott rendelet 28. §-ában előirt köteleességemnél fogva utasítom a községi előjáróságokat, hogy a vármegye tűzfelügyelője által a kormányrendeletnek megfelelően megállapított hiányzó és beszerzendő tűzoltószerek s eszközökről készített s az előjáróságoknak megküldött kimutatások alapján megrendeléseiket 36.047/1925. számú rendeletemben már jelzett tömeges beszerzés iránti intézkedésem céljából hozzám felelősség terhe mellett most már mielőbb, sürgetés bevárása nélkül küldjék be.

Tájékoztatásul közlöm, hogy a beérkezett ajánlatok közül, mint minden tekintetben legelőnyösebb ajánlatokat az ajábbiakat fogadtam el s így: I. a teljesen új fecskendőket a már több, mint 15 év óta a vármegye területére fecskendőket szállító Teudloff-Dittrich Szivattyu- és Gépgyár Részvénytársaság, kispesti cég fogja szállítani. Ugyancsak a régi, de átalakítható fecskendők átalakítását is nevezett cég fogja eszközölni. Az átalakítási költségek esetről esetre lesznek megállapítva, miután nem minden átalakítandó fecskendő igényel egyforma átalakítást, illetve javítást, tehát azok átalakítási költségei is különbözők lesznek. Az átalakítási költségek a vármegyei tűzrendészeti felügyelő ellenőrzése mellett lesznek megállapítva. A régi, de nem használható réz és vasalkatrészek a cég által napi áron be lesznek váltva s a község javára irya. Az átalakítandó fecskendők tehát fenti cég címére: Kis-

pest, Üllői ut 220—222. szám, mielőbb megküldendők s az elküldés hozzám egyidejűleg jelentendő. Az új fecskendők ára teljes felszereléssel (kivéven a nyomótömlőket) 32.600.000 korona, mely összeg három egyenlő részletben is fizethető és pedig az első részlet a megrendeléskor, a második a megrendeléstől számított hat hó múlva, a harmadik a megrendeléstől számított egy év múlva, kivételes rendkívüli esetben legkésőbb 1927. évi augusztus hó első felében mindenkor kamatmentesen. A javítási, illetve átalakítási költségek ugyancsak három részletben fizethetők és pedig az első részlet az átalakítási költségek közlésétől számított 15 napon belül, a második ettől számítva hat hó múlva, a harmadik a közléstől számítva egy év múlva. A csomagolás, vasuti szállítási költségek, forgalmi adó és nyugtabélyegilleték a megrendelő községeket terhelik. A fecskendők kedvezményes vasuti szállítása iránt intézkedés fog tétetni.

II. A kender-tömlőket, takaróponyvákat és vedreket a Magyar Kender- és Lenipari Részvénytársaság fogja szállítani és pedig a kender-tömlőt méterenként 34.000 koronáért, a takaróponyvákat darabonként 970.000 koronáért, a vedreket pedig 74.000 koronáért darabonként. A vételár három részletben is fizethető és pedig egyharmad az áru átvételétől számított 15 nap alatt, egyharmada folyó évi augusztus hó 15-ig és egyharmada szeptember hó 30-ig kamatmentesen; a forgalmi adó, nyugtabélyeg, szállítás és csomagolás vevőt terheli. A csomagolás önköltségi árban lesz felszámítva.

III. A többi felszereléseket Mátray Antal és Társa budapesti cég fogja szállítani és pedig: 1 méter mézgaszivótömlőt 230.000 korona, 1 pár egységes csavart 125.000 korona, 1 drb. sugárcsövet 220.000 korona, 1 darab sugárosztót csappal 830.000 korona, 1 drb. vas vízfordókocsit 15.000.000 korona, 1 drb. 600-literes vastartályt, mely minden kocsira könnyen felszerelhető, 5.500.000 korona, 1 drb. támasztólétrát vasalással 640.000 korona, 1 drb. petróleumfáklya vörösrézből 260.000 korona, 1 drb. csákiya nyéllel 77.000 korona, 1 drb. kapacs nyéllel 110.000 korona és 1 drb. mézga tömítőgyűrűt 4500 koronás árban. Az árak Budapesten a raktárban értendők, csomagolás önköltségi árban lesz számítva, forgalmi adó, nyugtabélyeg és szállítási költség hozzászámításával. A számla összege a vizes lajt kivételével fizetendő az áru átvételétől számított 30 napon belül, míg a vizes lajt egyharmada megrendeléskor, egyharmada hat hónap alatt, egyharmada a rendeléstől számított egy év alatt.

Az összes megrendelések hozzám mielőbb beküldendők, hogy azok kellő időben elintézhethetők legyenek. A fecskendők és tűzoltó eszközök szállítás előtt a vármegyei tűzfelügyelő által felül lesznek vizsgálva, ugyancsak a számlák felszámításának helyessége is.

Figyelmeztetem a községi előljáráásokat és községi fő-, illetőleg körjegyző urakat, hogy jelen rendeletemet a legnagyobb körültekintéssel és pontossággal hajtsák végre, mert ellenkező esetben a már hivatkozott rendelet 28. §-a értelmében a megtorló eljárást a mulasztó hatósági személyekkel szemben haladék nélkül a legnagyobb szigorral folyamatba fogom tenni.

Erről fentnevezett cégek I. Teudloff-Dittrich R.-T. képviselőjében Solt Adolf mérnök, Kapos-

Társ, Budapest, VII., Teréz-körut 33. szám, értesitem azzal, hogy jelen határozatom egyúttal megbízásom is részükre a szállítások eszközzése és a rendelések lebonyolítása tárgyában.

Budapest, 1926. február 16.

Talán, alispán.

Győr-Moson-Pozsony közig. egyes. vármegyei alispánjának 2836/1926. alp. sz. rendelete az 1926. évi tűzoltószaktanfolyam lefolytatása tárgyában.

Győr-Moson-Pozsony közig. egyes. vármegyei Győr szab. kir. várossal együtt a Magyar Országos Tűzoltószövetség ellenőrzése alatt a 230.000/1926. B. M. rendelet 17. §-a alapján f. évi június 7-től 20-ig Győrött kerületi tűzoltószaktanfolyamot rendez, alkalmat és módot akarván nyújtani ezáltal a tűzrendészet és tűzoltás iránt érdeklődőknek, hogy a lehető legrövidebb idő alatt és aránylag kevés költséggel a tűzoltói szakmában megfelelő kiképzést nyerjenek, tűzoltótestületek szervezéséhez, azok szakszerű vezetéséhez és a tűzrendészet kezeléséhez megkívánható alapismereteket megszerezzhessék.

Felhívom az egyesített vármegye községeit, hogy a tanfolyamra legalább egy hallgatót rendeljen ki s annak költségeit a község háztartása terhére vállalja át. A tanfolyam teljesen díjmentes, azonban az egyenruha, elszállásolás, ágynemühasználat és tisztántartásért minden hallgatónak 200.000 koronát kell a jelentkezéssel egyidejűleg a tanfolyam parancsnokságához Győr, tűzoltó-laktanya be- küldeni. A hallgatók csoportos elszállásolásáról a parancsnokság gondoskodik, ugyancsak gondoskodik arról, hogy kedvezményes élelmezésben részesüljenek, ami előreláthatólag a 14 napi időtartamra körülbelül 600.000 koronába fog kerülni. Felhívom a vármegye községeit, hogy a tanfolyamra kiküldött nevét, fentjelzett 200.000 koronával egyidejűleg legkésőbb május 1-ig a tanfolyam parancsnokságához küldje meg.

Kellő tájékoztatás céljából a következőket közlöm: Tanfolyamhallgató lehet minden 18—42 éves, feddhetlen élőéletű, ép testtel bíró férfi. Mégis tekintve azt, hogy a tanfolyam elsődrendű célja, hogy a tűzoltótisztai állás betöltésére mindenben alkalmas erőket neveljen, kívánatos az, hogy a tanfolyamra általános műveltséggel — lehetőleg érettségi-bizonyítvánnyal, jegyzői vagy tanítói oklevéllel bíró, kellő társadalmi állást betöltő, katonaviselt egyének küldessenek ki. A tanfolyam vezetősége azonban e képesítések nélküli jelentkezőket is felvesz.

A tanfolyam f. évi június 7-én kezdődik, azonban a jelentkezők már június 6-án délután kötelesek Győrött, a tanfolyam parancsnokságánál az egyenruhák, felszerelések átvétele s az elhelyezés, beosztás eszközölhetése végett jelentkezni.

A tanfolyam utolsó napján az Országos Tűzoltószövetség kiküldöttjei s a vármegyei Tűzoltószövetségek és hatóságok megbízottai jelenlétében, úgy az elméleti, mint a gyakorlati részből befejező vizsgálatok tartatnak.

A látogatási igazolványban feltüntetettik, hogy az illető tanfolyamhallgató a tanfolyam ideje alatt tartott előadásokat és gyakorlatokat a megállapított tantervek szerint miként látogatta.

Ez azonban még minősítést nem képez, hanem arra jogosít, hogy érettségi vagy ezzel egyenrangú alapképesítés esetén a tűzrendészeti tanfolyam hallgatójává — mely, megfelelő időközökben tartatik Budapesten — jelentkezék, hogy továbbá községi tűzoltótisztai és községi parancsnoki állást betölthessen.

Jelentkezés, feltételek és kedvezmények:

A részvételben való írásbeli jelentkezés határideje 1926. évi április hó 30-ika. Az ezen határidőn túl jelentkezők elszállásolási kedvezményre nem tarthatnak igényt. A jelentkezés a tanfolyam parancsnokságához — Győr tűzoltó-laktanya — intézendő.

igazoló bizonyítványát bemutatni, melyet egyuttal az is feltüntetendő, hogy a jelentkező a kiküldő részéről részeseül-e anyagi támogatásban s mily összegű az?

Ugy az elméleti előadások és gyakorlatok megszákítás nélküli látogatása, valamint a szolgálatnak tervszerinti pontos megtartása szigoruan kötelező, mert az ellene vétők látogatási igazolványt nem kapnak. A hallgatók a jelentkezés napjától a záróvizsgálatig katonai fegyelem alatt állanak.

Akik a tanfolyamot végighallgatják, látogatási igazolványt kapnak, melyet a nagyméltóságú belügyminiszter ur által a tanfolyamhoz esetleg kirendelt miniszteri biztos, valamint a Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség kiküldöttjeinek ellenjegyzésével és a szakelődök aláírásával látnak el.

A tanfolyamhallgatók tűzoltóórségek és szertárak, gyártelepek megtekintése, esetleges szakszerű próbákön és kísérleteken való megjelenés, színház és más közéletiek berendezéseinek tanulmányozása által tapasztalataikat gazdagítják.

Órszolgálatra is beosztatnak, hogy így az előfordulható tüzesetek alkalmából a vész helyére kivonulva, a tényleges szolgálatot is tanulmányozhassák.

Hogy pedig a kevésbé tehetős községek vagy testü-

leendő csoportos elhelyezéséről is gondoskodás történt. Az ingyenes elszállásolásban részeseülni óhajtok ebbeli igényüket az írásbeli jelentkezéssel egyidejüleg, tehát legkésőbb április 30-ig tartoznak a tanfolyam parancsnokságánál bejelenteni.

Tanterv.

Elméleti rész (előadás naponta 7—10-ig.)

Tűzoltóságok szervezése és felszerelése. A fecskendő és alkatrészei. Mászó-, mentő-, védő-, bontó- és világító-eszközök. Tűzoltószerkek gondozása és működési zavarai. A tűzoltószertár és berendezése. Vízszersze. Tűzjelzés. Takarmány raktározás. Tűzoltás jogrendszere. Az építkezés elemei. Tűzrendészeti vizsgálatok és eljárások. Megelőző tűzrendészet. Tűzoltás (taktika.) Első segély baleseteknél.

Gyakorlati rész. (gyakorlat naponta 3—7-ig.)

Rendgyakorlatok. Szerek gyakorlati ismertetése. Fecskendőszerezés. Mászó- és mentőgyakorlatok. Támadás és vezénylés.

Miről a járási főszolgabirákat és Magyaróvár r. t. város polgármesterét, a községek előjáróságait és Erdély Ernő vm. tűzrendészeti felügyelőt végezzen értesitem.

Győr, 1926. febr. 24.

Dr. Kunz s. k.
alispán.

SZÖVETSÉGI ÜGYEK.

Az orsz. szövetség elnökségének ülése március 13-án.

A Breuer Szilárd ügyvezető alelnök elnökléte alatt lefolyt ülés napirendje előtt a Ganz-Danubius-gyár mérnökei ismertették a gyár által készített motoros fecskendőket, amelyre nézve az elnökség abban állapodott meg a gyárral, hogy a legközelebbi ülés napján azt a gyárban üzemben fogja megsemlélni. Azután Erdély Ernő győri par. ismertette a Gráb-gyárban létesítendő celluloidraktár tervét, majd dr. Roncsik Jenő debreceni par. tette szóvá a városok és községek biztosító intézetének létesítését. Áttérve a napirendre, elnök elparentálta Janicsék Andor volt alelnököt, majd üdvözölte Vida Pált kitüntetésé, Mátrai Antalt pedig felgyógyulása alkalmából, továbbá felolvasatott és hitelesített a mult ülés jegyzőkönyve. — Alelnök jelentése az iroda működéséről, mely szerint a restanciák feldolgoztattak, a mult évi akták és pénztételek Bencze István közreműködésével revideáltattak s most már az ügymenet rendes kerékvágásba hozatott, tudomásul vétetett azzal, hogy most már a számvizsgáló bizottság kéressék fel az évi, majd ezentul havonkénti zárlat megéjtésére. Bencze Istvánnak jegyzőkönyvi köszönet szavaztatott. — Vida Pál jelentést tesz a Magyar Tűzoltóság könyve kiadójával folytatott tárgyalásáról, mely szerint az újabb ígéretet tett a rendelkezések kielégítésére és az elszámolás betérjesztésére. — Nagy Sándor jelentése a nagyméretű tömlők és csavarok egységesítéséről és az egységes csavar reviziójáról elfogadtatott és a rajzok, előterjesztés megtételére az iroda utasított. — A szolgálati szabályzat kinyomatása 2000 példányban elrendeltetett azzal, hogy annak revizióját előbb Erdély és Roncsik előadók éjtsék meg. — A Sopronban tartandó nagygyűlés rendezési munkálatait a soproni testület megkezdvén, a továbbiak megbeszélésére dr. Marinovich alelnök, Nagy Sándor főtitkár és Erdély Ernő küldetett ki. — Azon bejelentés, hogy kerületi tanfolyamok tartását Győr, Vas, Baranya, Pest, Jásznagykunszolnok, Békés és Bihar vármegyék határozták el, tudomásul véte-

tett azzal, hogy az előadók kis számára való tekintettel esetleg egyes tanfolyamok összevonása kíséreltessék meg; hogy minden tanfolyamra legalább egy irányító előadó biztosíttassék; a költségeket mindenütt a rendező vármegye fedezze. A győri tanfolyam vezetőségének előterjesztése elfogadtatott, a tanfolyam parancsnokául Erdély Ernő megbízást kapott, azon kérelmet azonban, hogy a szakkönyveket díjtalanul bocsássa a szövetség a hallgatók rendelkezésére, az elnökség ezidőszert még nem találta teljesíthetőnek. Az előadók összeállítását illetőleg az elnökség felkéri javaslatlételre az illető tanfolyamok rendezőségét is. — A Pest-vármegyei szövetség azon kívánságát, hogy a kormányrendeletnek a tűzoltószerkek átvételére vonatkozó rendelkezése módosíttassék, az elnökség nem találta pártolhatónak. — Kiss Pál (Hódmezővásárhely) tiszti vizsgájára a bizottságba dr. Balogh, Rosta, Papp előadók delegáltattak. — A vasuti jegyek tárgyában érkezett elutasító miniszteri rendelet tudomásul vétetett. — Az új Helységnevtár beszerzése elrendeltetett. — Roncsik dr. előadónak javaslata a hivatásos tűzoltók egyenruhájának egységesítése tárgyában mint nem időszertü, napirendről levétetett. — Roncsik dr. javaslata, hogy a tanítóképződékben a tűzoltás újbóli tanítása ismét szorgalmaztassék, elfogadtatott. — Több vármegyei szövetség azon kívánsága, hogy a restans és mostani tagságdíj-összeg kisebbre állapíttassék meg, illetve a kisebb községeknél töröltessék és vármegyénkénti átalányban állapíttassék meg, mint alapszabályellenes nem pártolható, azonban az orsz. választmány elé terjesztetik azzal, hogy az összeg még most sem felel meg a teljes valorizációnak. A tagdíjhátralékok befizetésére pedig a testületek külön is felhívni rendeltettek, mert az orsz. szövetségnek fenntartása jövedelem nélkül nem biztosítható. — A tűzrendészeti szabályrendeletminták mielőbbi kinyomatására az elnökség utasított azzal, hogy annak ára a postadíjjal kiegészített önköltségben állapíttassék meg. — Roncsik dr. javaslata a 45 és 50 éves szolgálati érmek létesítése iránt, mint már megtörtént javaslat a nagygyűlés elé terjeszteni rendeltetett. — Techlár

Ernő a Credo c. színművét és annak 100 példányát az orsz. szövetségnek átengedvén, szerzőnek köszönet szavaztatott, a könyv ára 25.000 K-ban és játszási jogának díja a bruttó jövedelem 5%-ában állapított meg, egyben a könyv általa jelzett propagálása elrendeltetett. — Barabás István 50 éves jubileuma alkalmából disztagságra hozatván javaslatba, az Vida Pálval együtt a nagygyűlés elé terjesztetik. — Vida Pál felszólalására az Otthon telkének bérbeadása rendezettni illetve végrehajtatni határozottatott. — Roncsik dr. azon javaslatára, hogy a szövetség története folytatólag irattassék meg, elfogadtatott és annak megírására indítványozó felkérte. — Knerr győmai nyomdájának azon kérelme, hogy szakkiadványaink bizományba hozzá is kiadassanak, elutasított, egyben elrendeltetett, hogy az egri nyomda ebbeli hátraléka is rendeztessék. Jani János par. javaslatára egységes nyomtatványok raktározására, ezidőszert nem teljesíthető. — A mosonmegyei szövetség javaslatára a gyári tűzoltók üzemi balesetbiztosításának a tűzoltói szolgálatra való kiterjesztését illetőleg, a miniszteriumhoz felterjesztetik. — Borsod vármegye alispánjának közlése a szervezésről, a miniszterium elutasító leirata a sorsjáték tárgyában, a „Tűzrendészeti Közlöny“ kiadóhivatalának jelentése a múlt évről és az újabb intézkedéseiről, a Hajdu vármegyei szövetség évi jelentése, tudomásul vétettek. — A szentgotthárdi helyemgyárnak éremszalag ajánlata nem fogadtatott el, ellenben a szalagok ára 8000 K-ra leszállítottatott. — Ditrich József bejelentése, hogy „Niagara“ címen legközelebb tűzoltó-társadalmi lapot indít, tudomásul vétetett és annak erkölcsi támogatása kilátásba helyeztetett. — A szolgálati és kir. érmek bejelentései körül az iroda konstatálván nagyobb időbeli bejelentési hibákat, az elnökség utasította az irodát a szolgálati idő szigorú ellenőrzésére és az érmeknek csak a tényleg leszolgált idő szerinti kiadására. — Titkár bejelentése, hogy Vida Pál, Bencze István itteni járandóságát, Breuer Szilárd pedig szerkesztői tiszteletdíjait az alapoknak engedte át, tudomásul vétetett. — Köhler István szavát tette a javítandó szerek kedvezményes vasúti szállítását, tudomásul vette az elnökség azon válaszát, hogy ezirányú előterjesztés már megtéte. — Az iroda takarítási költségeire negyedévi 800.000 K engedélyeztetett azzal, hogy általában a fokozódó kiadások fedezésére az elnökség tegyen javaslatot az orsz. választmányhoz esetleges újabb jövedelmi források biztosítása iránt.

Tűzr. felügyelő bajtársak figyelmébe!

Járásai tűzr. felügyelői működésem közben tapasztaltam, hogy a nagy- és kisközségek előjárósága nem él azon jogával, hogy a közadók módjára beszédett kéményseprési díjak 5%-át a tűzoltói felszerelések céljaira visszatartsa. Minthogy a községek háztartása, sajnos, sehol sincs abban a kedvező helyzetben, hogy az így származó, habár nem nagy, de évente mégis pár millió koronát kitevő bevételről lemondjon, — és az így befolyó összegből egy pár méter tömlő stb. beszerzése mégis csak kitelik, — felhívom a tűzr. felügyelő bajtársak figyelmét az új ipartörvény, azaz 1922. évi XII. t. c. végrehajtására vonatkozó 1923. évi 78.000. számú kereskedelemügyi miniszteri rendelet 133. §-ából vett alanti rendelkezésekre azzal, hogy ellenőrzéseik alkalmával e kérdésre is terjesszék ki figyelmüket:

Kivonat a 78.000/1923. K. M. sz. rendelet

és nagyközségekben ugyanugy kell előírni és beszélni, mint a községi adókat. Ezen munka fejében a község a beszédett díjakból 5% ot levonhat. A levonásból keletkező összegeket a község a tűzoltói felszerelés céljaira köteles fordítani.

Rendezett tanácsu és törvényhatósági joggal felruházott városokban a kéményseprési díjnak az előző bekezdésben jelzett módon előírását és beszédését a törvény nem teszi kötelezővé, azonban megadja a lehetőséget annak, hogy a kéményseprési díjnak előírása és beszédése iránt a város a kéményseprővel megállapodást létesíthessen, stb.“

Tűzrendészeti érdekből ez utóbbi megállapodás létesítése mindenestre kívánatos, mert ezáltal némi fedezet kínálkozik a tűzoltói felszerelések céljaira.

r. t. járási tűzr. felügy.

Békésvármegye tűzrendészeti felügyelőjének évi jelentése.

Méltóságos Alispán Ur! A Nagyméltóságú m. kir. Belügyminiszter ur 230.000/1925. számú körrendeletének 22. §-alapján az 1925. évi október hó 1.-től december hó 31.-ig terjedő negyedévre szóló jelentésemet tisztelettel az alábbiakban terjesztem be.

Vármegyénkben a 230.000/1925. B. M. valamint Méltóságod 14.204/1925. szám alatt kiadott végrehajtási rendelete alapján a tűzrendészetnek megalapozása és újjáépítése minden községben örvendetes lendülettel kezdetét vette. A városok és községek a kiadott rendeleteknek nemzet- és magángazdasági szempontból való fontosságát felismerték és kellőleg értékelve megfelelő intenzitással láttak annak végrehajtásához. Szemléim alkalmával alkalmam volt meggyőződni arról, hogy a számtalan közigazgatási fontos teendők közt a tűzrendészet megalapozása és kiépítésének érdekében is városaink és községeink serény munkát fejtenek ki. Azonban a pótolni valók nagy tömegével kell megküzdenniök. A hiányok megszüntetésének fontosságát megismerve, ezek megszüntetésére irányuló munkakészség birtokában azonban remélni lehet, hogy a már rendelkezésre álló és a szükségszerűen még rendelkezésre bocsátandó anyagi források birtokában, lépésről-lépésre haladva tervszerű céltudatos és szakszerű irányító munkával rövid egy pár éven belül meg fog történni vármegyénk minden városában és községében a tűzrendészet kiépítése, majd pedig fejlesztése.

Ezeknek bejelentése után tisztelettel jelentem, hogy Méltóságodnak a 17242/1925. számú szept. 18.-án kelt kiküldő és utalványozó rendelete alapján az általános ellenőrző és felügyeleti vizsgálatokat az elmúlt negyedévben a következő községekben tartottam meg: Szarvas, Békésszentandrás, Öcsöd, Kondoros, Nagyszénás, Doboz, Ujkigyós, Szeghalom, Körösladány, Csorvás és Kétegyháza. A megtartott szemlék eredményeiről Méltóságodnak annak idején esetenként részletes jelentést terjesztettem be. A szemlék eredményeként tisztelettel jelentem, hogy ugy az 53888/1888, mint a 230.000/1925. sz. kormányrendeletek végrehajtása vármegyénk városaiban és községeiben folyamatban van. Az eddig megvizsgált községekben hiányt, főleg az elégtelen számú fecskendőkben, takaró ponyvában, mászó, bontó, világító eszközökben, szívó és nyomó tömlőkben találtam. A hiány összeírása és azoknak a rendelkezésre álló fedezet erejéig való beszerzése folyamatban van. Szarvas, Orosháza, Csorvás, Békés, Mezőberény községek kivételével a szertár a legtöbb

1000 magyarországi megrongált építményt tapasztaltam, hogy vármegyénkben a hatóságok teljes megértéssel és támogatásával, míg a társadalom rokonszenvvel karolja fel a tűzrendészet ügyét. E körülmény kellő támpont az alapvető és építő munkásság hatványozott mérvű teljesítésére.

Kötelességszerűen jelentem azonban, hogy a kormányrendelet 3. és 5. §-ának a rendeletben előírt határidőre való teljes mérvű végrehajtása, — főleg községeinkben — megfelelő összegű fedezet hiánya miatt akadályba ütközik. A községek ugyanis a legfeljebb 50%-os pótdadó jövedelméből alig képesek a rendes kiadásokat fedezni s így a tetemes összeget képező rendkívüli kiadásoknak a költségvetésbe való beállítása csaknem a lehetetlenséggel határos. Ezért a legtöbb községnek nem áll módjában költségvetésbe a 230 000/1925. BM. rendelet 3. §-ában előírt mennyiségű szer- és eszközök beszerzésére szükséges összeget felvenni: ez pedig az eddig fennálló, de nem kívánatos állapotnak a meghagyását jelenti. Ez az állapot pedig a nemzeti- és a magánvagyon védelmének hátrányára vezethet. Ezt megszüntetendő, felmerült annak szükségessége, hogy a városokat és a községeket intézményesen, megfelelő s állandó jövedelmi forráshoz juttassuk. Vármegyénket illetőleg a kérdést akként vélem megoldhatónak, hogy törvényhatóságunk, — precedens alapján — a biztosító társaságokat 5%-os tűzrendészeti járulékkal szintén adóztassa meg. Ennek a révén a városoknak és a községeknek olyan tekintélyes összegű bevétele lesz, amely a felmerülő kiadások egy nagy hányadát fedezi. Egyébként a betérjesztendő szabályrendelet keretén belül még gondoskodni szeretnék az önkéntes tűzoltóság egyéni felszerelésével felmerülő kiadások intézményes biztosításáról is s ezért a befolyó tűzrendészeti járulék jövedelem 10%-át e célra önhajtom szabályrendeletileg a tűzoltó testületek részére biztosítani. A tűzrendészeti járulék kivetéséről intézkedő szabályrendelet elfogadásával a városok és községek háztartási költségvetései tehermentesítést nyernének. A vonatkozó szabályrendelet tervezetet, megokolt javaslatommal együtt fogom külön betérjeszteni. Jelentem Méltóságodnak, hogy a betérjesztett s a legközelebbi törvényhatósági bizottság által tárgyalandó vármegyei tűzrendészeti szabályrendeletünk összeállításánál is olyan rendelkezéseket vettem fel, amelyek a tűzrendészetünk megalapozása és fejlesztése érdekében feltétlenül szükségesek.

A szóban forgó két szabályrendelet jóváhagyása biztosítókat fog nyújtani arra, hogy a 230.000/1925. számú, valamint az 53.888/1888. számú kormányrendelet teljes egészében, ténylegesen a nemzeti vagyonvédelem érdekében megfelelőleg fog végrehajthatni.

Jelentem Méltóságodnak, hogy a 230.000/1925. kormányrendelet végrehajtásaként kiadott 14.204—1925. számú rendelet folyományaként eddig Békéscsaba és Gyula r. t. város módosította tűzrendészeti szabályrendeletét, amely a legközelebbi törvényhatósági bizottság által lesz tárgyalva. A hivatkozott rendelet alapján Békéscsabán önkéntes tűzoltó testület alakult, míg a gyulai önkéntes tűzoltó testület újra alakult, illetve működését újra felvette. A községek részéről a szerszükségleteirre vonatkozó bejelentések egyrésze már beérkezett, a be nem érkezettek megsürgöttettek. A szükséglet s a rendelkezésre álló fedezetre vonatkozó bejelentések beérkezése után a szerek és eszközöknek tömeges s árlejtés útján való beszerzésére javaslatomat annak idején meg fogom tenni.

zöldbe jelemben. Ebből a legutóbbi negyedévre eső tüzesetek száma 30, a károsultak száma 40 volt. A tűzkár épületekben 376,921 940 korona, míg ingóságok stb.-ben 223,070 000 korona, így az összes tűzkár 599,991.940 korona, melyből biztosítás folytán csak 441,085.940 korona térült meg; nem volt biztosítva 158,906.000 korona érték. Végül jelentem, hogy szorgalmazásomra Gyulán 1925. év október hó 22.-én önkéntes mentőegyesület alakult és amennyiben a mentőkocsit a város beszerzi, ez az emberbaráti intézmény is megkezdheti fontos feladatának teljesítését. Október, november hónapban Gyulán tartott ifjúsági oktató tanfolyamon előadóként működtem s a tűzrendészetet 12 órán át adtam elő; e tanfolyamon kiképzést nyert 27 egyén. A Gyula r.-t. várost fenyegető árvízveszély alkalmával a városi hatóságnak rendelkezésére állottam s résztvettem a vagyonmentésben. Az 1925. évi ügyforgalmam: érkezett 312 drb., elintéztetett 308 drb., elintézés alatt áll 4 darab.

Kérem jelentésem tudomásul vételét s annak a Nagyméltóságú m. kir. Belügyminiszter urhoz való felterjesztését.

Gyula, 1926. év január hó 14.-én.

Démusz Lajos,
várm. tűzrendészeti felügyelő.

Csonka Biharvármegye. 1925-ik év negyedik negyedére vonatkozólag Bojtor István vármegyei tűzrendészeti felügyelő a következőkben tette meg jelentését a vármegye alispánjához:

Méltóságos Alispán Ur! A 3972/1925 sz. rendeletre hivatkozva az 1925 év IV.-ik negyedéről vármegyénk tűzrendészeti állapotára vonatkozó jelentésemet a következőkben van szerencsém megtenni.

A 230.000/925 B. M. sz. rendelet I. fejezete szerint vármegyénk tűzrendészeti szabályzata a hivatkozott rendelet értelmében újonnan átdolgoztatott s az felsőbb jóváhagyás alatt áll. Vármegyénk községei csak ennek beérkezése után alkothatják meg ilyenmű szabályzataikat. Ugyancsak e fejezet mondja ki a vármegyei és községi építési szabályrendeletek készítését is. Tekintettel azonban azon körülményre, miszerint az orsz. tűzoltó szövetségtől nyert értesülésem szerint e szabályrendeletre az összes vármegyékre vonatkozólag egyöntetűen az orsz. tűzoltó szövetség fogja elkészíteni s azt a vármegyéknek mintául adni, annak megérkezéséig e szabályrendelet elhalasztandó.

A fenti rendelet II. fejezete előírja a községek által beszerzendő tűzoltószereket. Ennek következtében a vármegye községeinek hiányzó tűzoltószerei összeirattak. A hiányzó tűzoltószerek jutányos áron való leszállítására vármegyénk árlejtést hirdetett s ennek eredményeként azok leszállításáról 5 évi törlesztés, a mindenkor törvényes kamatláb plusz 2% kamat mellett Köhler István hirneves budapesti tűzoltószergyárost megbizta. A községeknek a tűzoltószerelevények beszerzésére vonatkozó határozati törvényhatóságaink december havi közgyűlésén jóvá is hagyattak. A megrendelt összes hiányzó tűzoltószerek az 1926 év március végéig beszállíttatván; — vármegyénk e legfontosabb tűzvédelmi kötelezettségét már teljesen megoldotta.

A III. fejezet szerinti tűzoltói készenlét és tűzjelzés létesítése, ahol az még nem történt meg, folyamatban van véve a községi előjárások által.

A IV. fejezetbeni tűzoltóságok szervezését illetőleg, mint hogy jóváhagyott vármegyei tűz-

rendészeti szabályrendeletünk még nincsen, a jóváhagyásig is szükségesnek látszott különösen a tűzoltóságok létesíthetése szempontjából, a vármegye egész területére egységes községi köteles tűzoltóság szabályzatának elkészítése. E községi szabályzatot az egyes községek letárgyalták, elfogadták s ily irányu határozataikat törvényhatóságaink dec. havi közgyűlésén jóváhagyta. Így a f. év január 1-től vármegyénk mind a 61 községében tekintet nélkül arra, hogy ott más tűzoltóság működik-e vagy sem, a köteles tűzoltóság megszerveztetett. Megfelelő gyakorlati és elméleti oktatásbani részvételének felülvizsgálatát várm. tűzrendészeti felügyelő a tavaszi szemle útján fogja eszközölni.

Különösen a beszerzett tűzoltófecskeendők és más szerelvények ismertetése, kezelése s gondozásának elsajátítása és a tűzoltóságok létesítésére vonatkozó intézkedések megtétele céljából a derecskei és biharkeresztesi járásokban tanfolyam tartatott mintegy 40 hallgató részére, a többi járásokban ily tanfolyamok tartása még a tél folyamán fog eszközöltetni. Az 1925. év folyamán vármegyénk területén 52 tüzeset fordult elő. Épület 35 esetben (55 épülettel), kalászos termény 2 esetben, takarmánynemű 1 esetben, élelmiszer 1 esetben, butornemű 2 esetben égett. Elpusztult 1 emberélet, 4 ló és 99 drb. birka. Gondatlanság 23, gyújtogatás 4, gyermekek játéka 9, villámcsapás 8, öngyulladás 2, ismeretlen ok 7 és mozdonyból kipattanó szikra 2 izben volt oka a tüzesetnek. Az elégett tárgyak értéke 602.422.000 kor. volt, melyből biztosítás révén megtérült 76.900.000 kor.

H I R E K

Királyi díszérem adományozása. A belügyminiszter a kir. díszérem adományozta: Bíró Dezső vmegyei tűzrendészeti felügyelő és Kovács Gyula parancsnoknak (Kiskörös), Schmidt István tőparancsnok; Devecsery Lajos szakaszparancsnok, Frankl József szertáros, Aschenbrenner Ferenc őrparancsnoknak (Székesfehérvár.)

Vida Pálnak, a fejérvármegyei szövetség titkáranak a tűzoltás terén félszázadot meghaladó időn át kifejtett buzgó működéséért a kormányzó őfőméltósága a belügyminiszter előterjesztésére elismerését nyilvánította.

Csermák Hugót, az ácsi önk. testület parancsnokát és az Esztergom vm. szöv. elnökét a pápa a nagy Szent Gergely-rend lovag keresztjével tüntette ki, melyet február 21-én a győri püspök nyújtott át a kitüntetettnek.

Békésvármegye testnevelési felügyelője Démusz Lajos vármegyei tűzrendészeti felügyelőnek a Gyulán 1925. október 12-től november hó 7-ig tartott ifjusági oktatókat képzőtanfolyam és ezt megelőző tanfolyamok tűzrendészeti előadójának, eredményes működéséért teljes elismerését nyilvánította.

Janicsek Andor, a fővárosi tűzoltóság nyugalmazott főparancsnoka március 4-én 68 éves korában elhalálozott. Mint fiatal technikus lett tagja 1876-ban a budapesti önkéntes tűzoltó-

A Biharvármegyei szövetség tisztikara: elnök dr. Fráter László, alelnök és vármegyei tűzrendészeti felügyelő Bojtor István (Okány), titkár Benovics Koriolán, pénztáros Tikász Mihály, járási tűz. felügyelők még nem lettek kinevezve.

A Zemplén vármegyei tűzoltószövetség tisztikara: elnök Dókus Gyula, alelnök Isépy Zoltán, titkár, pénztáros nincs még; vármegyei tűzrendészeti felügyelő Zombory A. József (Sátoraljaújhely); járási tűzrendészeti felügyelők: Ureczky Sándor (Kisrosvágy), Reviczky Imre (Sárospatak), Darvas László (Szerencs), Szárthory Richárd (Tokaj), Pongrácz Samu (Karos), Lázár Miklós (Széchalom).

A Baranya vármegyei szövetség tisztikara: elnök Koszits Kamil (Pécs), alelnök Reéh György (Pécs), ügyvezető titkár és pénztáros dr. Rüll Béla (Mohács); járási tűzrendészeti felügyelők: Dittler Aurél (Pécs), dr. Rüll Béla (Mohács), Banna Jakab (Sásd), Szentkirályi Ede (Gerda-Rugasd), Kész József (Villány); a siklósi és pécsváradi járás üresedésben.

A Jásznagykunszolnok vármegyei szövetség tisztikara: elnök dr. Kele József (Szolnok), alelnök Beleznay László (Jászberény), titkár Vass Lajos Rudolf (Cibakháza), pénztáros Jancsó Kajetán (Szolnok); vármegyei tűzrendészeti felügyelő Jancsó Kázmér (Szolnok), Vass Lajos Rudolf (Cibakháza); járási tűz. felügyelők: Tolonich József (Jákóhalma), Szabó László (Jászberény), Szimon Géza (Szolnok), Vass Andor (Cibakháza), Kenyeres Benedek (Törökszentmiklós), vitéz Markó Imre (Kenderes); tb. vármegyei tűzrendészeti felügyelő Hevesi Zsigmond (Szolnok).

testületnek, ahol erélye és szakismeretei révén felküzdötte magát csakhamar az I. mászószaakaszparancsnoki rangra, melyet addig töltött be, míg élethivatása a fővárosból el nem szőlította. Ezen idő alatt tevékeny részt vett a szegedi árvízhez leküldött segélycsapat működésében is. A fővárosi hivatásos tűzoltósághoz 1886. február 1-én hivatott meg a tűzfelügyelői állásra, amelyben különös érdemeket szerzett a csapat fegyelmesítése és hivatásszerű kiképzése körül. Tanulmányutain bejárta majd egész Európát és állandó összeköttetésben állt a külföldi hivatásos tűzoltóságaival. A milleniumi kiállítás alatt ennek területén teljesített szolgálatot. A főparancsnoki állásba 1912-ben választott meg, amelyből 36 évi szolgálat után 1912-ben nyugdíjaztatott. Rövid ideig alelnöke volt a budapesti szövetségnek, későbbben alelnöke a tiszti egyesületnek és alelnöke az orsz. szövetségnek is, tevékenységének oroszánrészét azonban saját hivatali állásának szentelte.

A temetésén megjelent dr. Koszó István belügyi államtitkár, dr. Ripka Ferenc főpolgármester, dr. Sipőcz Jenő polgármester, a polgári és rendőrhatalóság számos képviselői, a hivatásos tűzoltóság, a budapesti szövetség tagtestületei és a környékbeli tűzoltóságok 400 főnyi létszámban, a győri és a budafoki tűzoltóság képviselői és a rendőrség egy százada. A főváros saját halottjaként temette el. A ravatalnál dr. Marinovich Imre szöv. alelnök, a sirnál Teasdale Ottó hivatásos főtiszt mondott rövid bucsuztatót, majd a koporsót a tűzjel kúrhangjai közben eresztették le a sirba.

A lapot dr. Körmöczy Emil igazgatófőorvos szerkesztésében a budapesti mentőegyesület adja ki. Előfizetési ára egész évre 6 pengő = 75,000 K. Ajánljuk a t. bajtársak szives figyelmébe.

Az orsz. mozigépész tanfolyamot f. hó 1-én nyitotta meg Diószeghy János miniszteri tanácsos 76 hallgatóval. Az előadói karban szerepelnek Breuer Szilárd főpar. és Dittrich József főtiszt mint a tűzrendészeti rész előadói és vizsgáztatói.

Országos mentőegyesület szervezését jelentette be a népjóléti miniszter a nemzetgyűlés március 4-iki ülésében, melyet a budapesti önk. mentőegyesület mintájára kíván megszervezni azon célból, hogy a vidéken is legyen gondoskodva az első orvosi segélyről.

A pécsi nemzeti színház március hó 8-án mutatta be először Techlár Ernő bajtársunk „Credo” c. pályadíjnyertes tűzoltói színművét s pedig egy benzinmotoros fecskendő beszerzésének költségei javára. Az előadáson, mely fényes erkölcsi és anyagi sikerrel járt, a város hatóságának fejein és polgári elitjén kívül, az orsz. szövetség elnökségének több tagja is jelen volt. A szindarabot a Hiszekegy és dr. Makucz Jenő par. által rendezett előkép előzte meg.

Zalavármegye alispánja a vmegyei hiv. közl. legutóbbi számában megjelent rendeletében elrendelte, hogy márciusig minden községben a tűzoltótestületek meglegyenek alakítva; egyben kinevezte a megyei, nemkülönben a járási tűzfelügyelőket, ugyszintén a község tűzoltótestületeinek parancsnokait is. Ezzel előreláthatólag a megyében is megkezdődik a tűzrendészet újjászervezése.

A főváros kerületi előjáróinak értekezlete elhatározta, hogy a rendőrséget megkeresi az őrszemek olyirányu utasítására, hogy az utcai benzintárolók körül az emberek csoportosulását és dohányzását akadályozzák meg. Felkéri továbbá a főváros tanácsát, hogy a benzintárolók építési engedélyének kiadása körül hallgassa meg mindenkor a tűzrendészeti szakközeget is s létesítsen szakbizottság közbenjöttével oly szabályrendeletet, mely a benzinnel kimérését, a benzin- tankocsik és targoncák használatát és forgalmát, valamint tűzvédelmét szabályozza.

A német városok értekezletén legutóbb a hivatásos tűzoltók hivatali elnevezéseivel is foglalkoztak s a következő címzéseket állapították meg javaslatként: tűzoltó gyakornok, tűzoltó, fő-tűzoltó, tűzmester, tűzfelügyelő; tűzoltómérnöki gyakornok, tűzrendészeti mérnök, tűzrendészeti igazgató és csak Berlin részére még tűzrendészeti főigazgató. A tűzfelügyelőig bezárólag alsóbb hivatalnokok, azon felül főhivatalnokok.

Mozgóképszínházakban tűzrendészeti rendelkezések előírása nem tartozik az államrendőrség hatáskörébe. Egyik törvényhatósági város tűzoltófőparancsnokságának konkrét ügyből kifolyólag tett fellebbezése kapcsán kimondotta a belügyminiszter, hogy a mozgóképszínházakban a tűzbiztonsági rendelkezések előírása az autonóm hatóság hatáskörébe tartozik és nem az államrendőrség teendője. Ezzel egy régebbi vitás kérdésben történt elvi jelentőségű döntés a belügyminiszterium részéről. Ez alapon és a 230,000/1925. B. M. számú rendelet azon pontja alapján, amely világosan megállapítja a

használati a „hasznai” engedélyek kiadása és ennek keretében a tűz. kikötések megtétele az I-sőfoku tűzrendészeti hatóság kötelelessége és joga; községekben: a főszolgabíró, — rt. városban a polgármester, — törvényhatósági városban: a tanács által kijelölt tisztviselő; — ugyanigy van ez a negyedévi kötelező tűz. felülvizsgálatnál is; — míg a „játszasi” engedélyt, mint eddig is, az államrendőrség adja meg.

Franciaországban a tűzbiztosító társaságoknak egy 1898. évi törvény alapján minden millió frank biztosított érték után 6 frankot (nem tévesztendő össze, — nem a biztosítási díj, hanem a biztosítási érték után) kell leróni a tűzoltóság céljaira. Az így befolyó pénzek államilag kezelhetnek és az volna a céljuk, hogy abból a szegény községek tűzoltóságuk szervezése, felszerelése céljaira bizonyos segélyben részesüljenek. A biztosító társaságok fenti értelmű megadóztatásából befolyt pénzek ma már jelentős értéket képviselnek úgy, hogy az 1926. évi állami költségvetésben e címen már 5,000.000 — frank = 13 és fél milliárd korona van bevételként előirányozva. A „La Prevention Du Feu” című francia tűzoltói szaklap januári számában most azon kesereg, hogy a biztosító társaságok megadóztatása révén befolyt fenti pénzekből csak egytized részét — 545,000 frankot — használ fel eredeti rendeltetésére az állam.

Győrött e napokban volt a katonai tűzoltó csapat zárógyakorlata; novembertől február végéig 70 katoná képeztetett ki oly szép eredménnyel, hogy a zárógyakorlaton, melyen jelen volt a város, az állomásparancsnokság, az egész helyőrségi tisztikar, teljes elismerést vívtak ki. Március közepén végződik a mentő tanfolyam is, amelyen mintegy 40 embert képeztek ki. Hetenként a diáktűzoltósággal is tartanak gyakorlatot, amelyen a tanítóképző és fa- és fémipari szakiskola növendékei vesznek részt; a jövő hónapban pedig a levétek kiképzését kezdik meg. A város külön tantermet épített, mely a jövő hó folyamán el is készül, hogy az előadásokra ne kelljen állandóan a legénységi nappali szobát igénybe venni. Egy Magirus autólétrára újabb 100 milliót vettek fel a költségvetésbe úgy, hogy most már 250 millió van rá; sajnos, azonban ebben az évben még nem lesz rendelhető.

Odessa orosz városban most épült egy állami színház, mely teljesen a wiesbadeni színház mintájára rendeztetett be tűzvédelmi szempontból; nevezetesen 12 gólyanyaku sugárcsövet kapott a színház padlágallériáin, vasfüggönyloccsolót, mely kézzel és villamos uton indítható, végül füstelvezető- és robbanás ellen védő tolokák is alkalmaztattak.

Magdeburgban június 5-től augusztus 1-ig terjedő időben színházi kiállítást rendeznek, melyen a színpad tűzvédelme is megfelelően képviselve lesz. A kiállítás neve „Maske Magdeburg 1926”

A Dunagőzhajós r. t. pécsi bányatelepeinek tűzoltófőparancsnokságát nem szünteti meg — mint a szövetséget értesítette, — hanem más besorozásból felszabaduló egyik műszaki tisztviselőjére ruházta át. Mult számunkban hozott s erre vonatkozó hírünk tehát téves információn alapult.

A rábakéthelyi önk. testület parancsnokká Németh Jánost választotta.

A Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség szolgálati érmeinek árai a következők: V. éves 25,000; X. éves 30,000; XV. éves 80,000; XX. éves 85,000; XXV. éves 135,000; XXX. éves 140,000; XXXV. éves 180,000; XL. éves 200,000; szalag 8,000; igazolványlap 3,000 K.

A düsseldorfi egészségügyi kiállítás kapcsán augusztus 11—20 napjain tűzoltó kiállítást és tűzoltótiszt, valamint legénységi tanfolyamot is rendeznek.

Kéményseprő szakiskolát létesít a porosz kormány a Berlin-Neuköllni állami építészeti ipariskola kapcsán. A terv u. i. az, hogy a kéményseprő minden épület használati engedélyezésénél a kémények rendbenlétét megállapítsa és általában részt vegyen minden tűzvizsgálaton, tűzrendészeti szemlén, s hogy itt aztán helyt állhasson, kell hogy megfelelő iskolai képzettséggel is bírjon.

A kiskunhalasi tűzoltóság 1925. évi jelentéséből, melyet dr. Kathona Mihály főpar. szerkesztett — olvassuk, hogy a testület állománya 4 tiszt, 1 orvos, 49 működő tag. Tartatott 18 gyakorlat. Kirendeltetett 224 órség. Az egyenruha és felszerelés pótlására fordított 27 millió korona. Átjavítottak Köhler István gyárában a régi fecskendők, kibővítették a szertár s kiképeztetett a fizetett órség a mentői teendőkre. A város tűzrendészeti kiadása kitett 1925. évben 244,200,000 K, ami az összes városi kiadásoknak 3%-a. Tüzeset volt: 1 malmi, 1 tető, 1 padlás, 1 nád, 8 kéménytűz és 3 vaklármá. A tűz által okozott kár 60,000,000 K.

Kecskemét város hatósága elhatározta, hogy mind azon tisztviselőit, akik egy s ugyanazon állásban 15 évig szolgálnak, 1925. július 1-től visszamenőleg egy fizetési osztálylyal előlépteti. Ez alapon Kónya Imre tűzoltófőparancsnok a VII. fizetési osztály 1-ső fokozatába kerül.

A fővárosi hiv. tűzoltóság 1925. évi leltárának értékösszege egyenruha és személyi felszerelések, távirada, valamint épületek nélkül 24,100,186,000 K-ra volt felvéve.

Kiskunhalas r. t. város képviselőtestülete a folyó évi február hó 15. napján tartott ülésében egyhangulag elhatározta, hogy a városi tűzoltóság létszámát kilenc főre emeli föl, egy tűzoltó fizetését pedig éjjeli szolgálatok díjazására a parancsnokság rendelkezésére bocsátja azzal, hogy ebből naponként az önkéntes tűzoltók közül két tűzoltót éjjeli szolgálatra alkalmazzon. Ezen létszámemelés, illetve kiegészítés folytán nappal hat, éjjel pedig 8 tűzoltó teljesít szolgálatot. Ugyancsak elhatározta a képviselőtestület, hogy az 1927. évben beszerez egy a talaj- és vízszerezési viszonyoknak megfelelő lófogatu benzínmotoros fecskendőt.

Vésztő község — okulva a múlt katasztrófán, — február 28-án megalakította az önk. tűzoltótestületet Démusz Károly vmegyei tűzrendészeti felügyelő jelenlétében. Az alapszabály tervezet felolvasása után, addig míg az jóvá nem lesz hagyva, az alakuló közgyűlés az ügyek intézésére ideiglenes tisztikart választott egyhangulag és pedig: elnök: Petry József, parancsnok: Petrovsky Géza, titkár: Gyökössy Gyula, alparancsnok: Kocsis Lajos, pénztáros: Marhás András, orvos: dr. Kiss Elek, ügyész, dr. Kolozsvári Gyula, segédtiszt: Takács Balázs, szertáros: Ókrös Sándor. A tisztikar megválasztása után 35 működő tag tette le a fogadalmat.

Esztergom város a városi kölcsönből vízvezetékét épített. Ezen tűzrendészeti szempontból örvendetes elhatározást csak azzal kellene kiegészíteni, hogy már a vízmű tervezésénél is figyelembe vétnének a tűzvédelem követelményei is.

Levente-oktatóképző tanfolyam tartatott Szegeden múlt évi december 1—19 napjain 53 halgatóval, akik közül 39 nyert képesítést. A tűzoltást Papp Ferenc szegedi főparancsnok adta elő. Ugyancsak ilyen tanfolyam volt a Biharvmegyei szövetség közreműködésével Berettyóújfalun és Sarkadon is.

A Debrecen városi és Hajdúvmegyei szövetség nyomtatott füzetben adta ki 1924—5. évi működéséről szóló évi jelentését, amely egyben a vmegyei községek és városok tűzrendészeti állapotát, valamint az előfordult tüzeseteket is felsorolja. E füzetből is kitűnik, hogy a szövetség újjáalakítása óta igazán érdemes munkát végzett, hogy azonban egyes községek, városok indolentiáját a tűzrendészet iránt az elmúlt évtizedek még mindég nem tudták eltüntetni és sok fáradságba fog még kerülni, míg a nép érdeklődése fölkelte, jobb belátásra fog térni saját érdekében.

Nagybánhegyes önk. testülete február 14-én ünnepelte Kucsera Lajos parancsnok és Hegyi György szertáros 25 éves tűzoltói jubileumát, amidőn is a megfelelő szolgálati érdemeket is átnyújtották nekik. A jubiléumokat Chován Károly községi főjegyző, Kutlik Sándor testületi elnök és Bachmann János alpar. üdvözölte, majd 100 teritékes bankett fejezte be az ünnepet.

Gyilkos celluloid baba. Bécsben történt e napokban, hogy egy 4 éves kisleány celluloid babáját a kályhába akarta dobni s eközben a baba, majd a gyermek ruhája lángalobbant és a gyermek súlyos égési sebeibe belehalt. A celluloid-játékok ellen hiábavaló lenne a harc, azonban a gyermekek nevelése oly irányban, hogy a tűztől féljenek, felette hálás foglalkozás, csak törődni kell vele a szülőknek.

Pozsonyban a városi fizetett órség létszámát 25 főre emelték. Szereken rendelkezésre áll 2 autófecskendő, 1 autófórlóléra, 3 mentőautó. A legénység 48 órai szolgálatot teljesít és pedig 24 órán át tűzoltói, 24 órán át mentői beosztással. A német önkéntes testület 180 taggal Karner parancsnoksága alatt áll. Ezzel párhuzamosan a csehek is alakítottak önkéntes egyletet mintegy 100 taggal, amelynek a régi laktanyával szemben építettek új őrtanyát, modern szereik azonban még nincsenek. Az előrelátható vetélkedést ellensúlyozandó a város most hivatásos főparancsnokot szándékozik a két egylet fölé helyezni. *Sendlein* Jánost, az önk. testületnek 50 éven át volt parancsnokát, a város diszpolgárává választotta.

A lépcsőházak, lépcsők, kapuk, folyók. területére butorok nem rakhatók, azokat mindig szabadon kell tartani, hogy tűz esetén ne szolgáljanak a tűznek is tápanyagul. Ezt Kolberg városában mondotta ki a tűzrendészeti hatóság és fellebbezés folytán jóváhagyta a Pommern tartományi főbíróóság is. Nálunk is felvetődik e kérdés minduntalan, dacára annak, hogy nálunk is vannak már erre vonatkozó harmadfoku döntéseink. A baj tehát úgy látszik: általános.

A szinpadmesterek és világítók vizsgáztatását Pororszországban már rendszeresítették hatóságilag. E vizsga alól csak azon szinpadi alkalmazott mentetik fel, aki már 10 évet eltöltött e foglalkozásban. A több városban létesített vizsgabizottságnak tagja mindenkor egy hivatásos tűzoltótiszt is a többi műszaki szakegynél mellett.

14-én tartott táncmulatságán a „Fecskendő” című viclapot ismét megjelentette alkalmi számmal. A testület ez évben ünnepelte fennállásának 35-ik évét. Ezzel kapcsolatban szolgálati érmek osztattak ki; kir. díszérmét pedig kapott Habrányi Béla par., Sárosvy Nándor alpar., Vigh János és Cseuz Ignác.

Pályázati hirdetés.

4497/1926. ikt. sz. — A Békéscsaba r. t. városnál megüresedett egy **tűzoltóparancsnoki** állásnak választás útján történő betöltése céljából pályázatot hirdet Békés vm. alispánja azzal, hogy a kérelmek 1926. április hó 10-ig Gyulán hozzám benyújtandók. Később érkező kérelmek nem vétetnek figyelembe. Pályázóknak igazolnók kell: képesítésüket, magyar állampolgárságukat, feddhetlen előéletüket, politikai megbízhatóságukat s egészségi állapotukat. Közszolgálatban állók kérelmüket felettes hatóságuk útján terjesszék elő. A tűzoltóparancsnok a X fiz. osztályba van sorolva és a városi szervezési szabályrendeletben megszabott javadalmakat élvezi. Képesítési kellék középiskolai vég bizonyítvány, tűzoltótiszt oklevél s annak igazolása, hogy pályázó valamely hivatásos tűzoltótestületben egy éven át gyakorlatot folytatott.

A Tűzrendészeti Közlönyre az 1926. évre előfizettek:

800,000 koronával: Kajászsószentpéter előlj(?)
 569,000 koronával: Jásznagykunszolnokvárm. alispán (7 példányra).
 300,000 koronával: Schlick-Nicholson gépgyár.
 160,000 koronával: Cibakháza önk., Gyula város pénztára, Esztergom önkéntes (2-2 példányra).
 140,000 koronával: Tököl község előlj. (1925-1926 évfolyamra).
 100,000 koronával: Bencze István Budapest, Csillag Nándor Miskolc, Martinovits István Ujpest.
 88,000 koronával: Szabolcsbányatelep önk.
 85,000 koronával: Parad önk.
 80,000 koronával: Mezőhegyes előlj., Pilisvörösvár előlj., Tiszavárkony előlj., Balatonboglár előlj., Hoffmann József Barcs, Jászfelsőszentgyörgy előlj., Szelevény előlj., Tápióbicske előlj., Városi Tanács Nagykőrös, Alberti előlj., Mesterszállás előlj., Nemescső előlj., Szécsény előlj., Abádszalók előlj., Kenyérmező gyári önk., Csanádapáca előlj., Nagylók előlj., Királyhegyes előlj., Gyulaváros Tanácsa, Bezi előlj., Vecsés előlj., Bagi Imre Szentés, Magyar-

Tök előlj., Ujszentpéter előlj., Győröndvénház előlj., Jánoshida előlj., Géderlány előlj., Dunaszentbenedek előlj., Kisszállás előlj., Alsóság körjegyzőség, Zalaszentergót önk., Óriszentpéter körj., Étes előlj., Latrány előlj., Rácalmás előlj., Kecskeméti város tanácsa, Bácsborsod leventegyeseület.

40,000 koronával: Miskolci Gőztéglagyár r.-t.

SZERKESZTŐ POSTÁJA

Jani János, Diósgyőr. Az egységes nyomtatványokra vonatkozó sorait teljesen osztjuk; annakidején közöltünk, mintákat, két nyomda vállalkozott készlet tartására is, azonban eredményt csak úgy lehetne elérni, ha a minták felhasználását kötelezővé lehetne kimondani.

Körösladány. A szolgálati szabályzatra vonatkozó levelét átadtuk a szöv. irodához, mely azonban azt még nem küldheti, mert még nincs kinyomatva.

K... d. A kir. díszérmére ugyanolyan előterjesztés teendő, mint a szolgálati érmére, azonban azonfelül az illetőnek az ügy körül szerzett különös érdemeit is fel kell sorolni és igazolni. Célszerű a kérvényt a főszolgabíró által is láttatkoztatni.

Vm. tűzr. felügyelő. A tűzoltóegységeket a közhatalóságokhoz és hivatalokhoz intézett beadványaikra nézve a bélyegmentesség az illetéki díjjegyzék 89. tétel XII. a) pontja alapján illette meg eddig. Ez alapon a tűzoltóegységeknek az általuk rendezett táncmulatság tárgyában benyújtott beadványa is az illetéki díjjegyzék 13. tétel, IV. 3. pontja alatt felsorolt bélyegilleték alól mentes. A vigalmi díjak alól felmentés a 118,190/1924-VIII. b. sz. pénzügyminiszteri rendelet biztosította a humanitarius és közérdekű működést kifejtő tűzoltó-egységeknek. Arról nincs tudomásunk, hogy ezen rendelkezések hatályon kívül helyeztetek volna.

Felelős szerkesztő: Breuer Szilárd, az Orsz. Szövetség ügyvezető alelnöke, f. v. főparancsnok.

Felelős kiadó: Kállay Imre, orsz. szöv. eln. előadó, f. v. hiv. főtiszt.

Lapkiadó-bizottság: Breuer Szilárd, Kállay Imre, Köhler István vál. tag, Mátrai Antal számv. biz. tag.

Munkatársak: Gróf Széchenyi Viktor orsz. szöv. elnök, Dr. Balogh Dezső orvos, budapesti önk. par., Dittrich József gépészmérnök, orsz. szöv. eln. előadó, f. v. hiv. főtiszt, Falussy Károly Máv. tűzr. felügyelő, számv. biz. tag, Kállay Imre, Dr. Káthóna Mihály par. (Kiskunhalas), Kótsis Rezső alpar. (Csepel, lőszergyár), Malcsiner Károly Ganz-gyári par., vál. tag, Papp Ferenc hiv. főpar. (Szeged), orsz. szöv. eln. előadó, Dr. Roncsik Jenő hiv. főpar. (Debrecen), orsz. szöv. eln. előadó, Rehák Tamás hiv. par. (Debrecen), Rosta Géza par. (Csepel, lőszergyár), orsz. szöv. eln. előadó, Dr. Szalay Lajos vegyész, budapesti önk. titkár, Szokoly Endre hírlapíró, önk. tűzoltó, Teasdale Ottó f. v. hiv. főtiszt, Vida Pál vármegyei szöv. titkár (Székesfehérvár), orsz. szöv. eln. előadó.

KÖHLER ISTVÁN

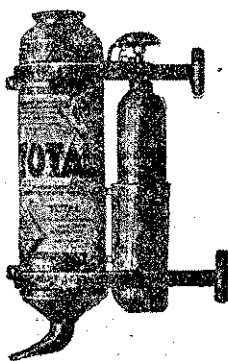
fecskendő-, szivattyu- és tűzoltófelszerelések gyára

Budapest, X. Korponai-utca 21.

Gyárt: modern motoros, turbinás és dugattyus tűzoltó fecskendőket, tűzoltószerkeket, felszereléseket és stabil szivattyu-telepeket a tűzoltás és öntözés céljaira

Mátrai Antal és Társa R.-T. Budapest

Tűzoltószergyár: I. ker., Fehérvári-ut 110/e. szám ♦ Központi iroda: VI. ker., Teréz-körút 33. szám
 Telefon: József 81-85 :::: Sürgőny cím: 22-26 MÁTRAI :::: Telefon: 22-26

"TOTAL"

a tűzoltókészülékek királya!

folyékony szénssavval működik és száraz porral olt és ezért télen nem fagy be, nyáron nem párolog el; sikeresen olt mindentéle tűzet, tehát a veszélyes folyékony anyagok, mint: benzín, szesz, éther, petroléum, olaj, kátrány égését, továbbá a kárbid és a villamos fűzeteket, utóbbi is teljesen veszélytelenül. Kimerítő ismertetéssel készséggel szolgál a magyarországi lerakat:

Ligeti és Biró, Budapest
 V., Vízszínház-u. 5. Tel. 77-99

PÁRISI NAGYÁRUHÁZ R.-T.

HUSOSZTÁLYA

MEGNYILT

Minden nagyobb vásárlásnál
 egy piaci táskát
 ingyen kap!

Walser Ferencz
Budapest, V., Lomb-utca 34-36. sz.

Telefon: Budapest 95-50 szám

Tűzoltási szerek és szivattyúk gyára,
harang- és fémöntöde

Sürgőnyec.: Walsergyár Lombutca Budapest

Budapesti Armatura-, Szivattyu- és Gépgyár R.-T.

Teudloff-Dittrich

Gyár: Kispeszt, Üllői-ut 220-222. szám

Sürgőnycim: Teudloff Budapest — M. kir. postatakarék-pénztári szám 10962 — Levelem: Budapest, Főposta, 139. sz. postafiók — Telefonszámok: József 90-02 és 90-03 —

Budapesti vezérképviselő: „ORBIS”
műszaki r.-t., Budapest, VI. ker., Teréz-
körút 29. szám. — Telefonszám: 72-09.

Fiókok: Szeged, Győr, Miskolc, Debrecen, Veszprém

SELTENHOFER FRIGYES FIAI

cs. m. kir. udvari szállítók, Sopron. Alapított 1816-ban

Központi elárusító-iroda és mintaraktár:

GYŐZŐ BÉLA ÉS TÁRSA

Budapest, V., Báró Aczél-utca 3. szám

Szivattyu és fecskendő specialisták - Tel.: Interurb. 42-77 - Vigszínház mellett

„ERICSSON” (Ezelőtt
Deckert és Homolka)

Magyar Villamossági Részvénytársaság
A budapesti tűzoltóság hivatalos szállítója

Budapest,

VI., Vörösmarty-utca 67.

Telefon: 28-09. és 89-04.

Gyárt és szerel mindenfajta elektromos tűzjelző berendezéseket városok, községek, gyárak számára

FESTÉK, KENCE, ZSIRADÉK, KÁTRÁNY ÉS VEGYITERMÉKEK GYÁRI RAKTÁRA

KUN SÁNDOR, BUDAPEST

Telefonszám: József 61-23 IV., Ferenc József-rakpart 18. szám

SPORT

érmek, plakettek,
jelvények, tisztelet-
díjak, éremszala-
gok, zászlószögek
legkiválóbb minőségben

MORZSÁNYI JÓZSEF-nél

Budapest, IV. ker., Eskü-ut 5. szám

A Tűz.-Szöv., sportszöv., dal- és sportegyletek szállítója

A MINIMAX

a legjobb kézi tűzoltó készülék. Ném-hasonlítható össze-a külön-
böző utáztatokkal és különösen az értéktelen száraz poroltóval.

MAGYAR MINIMAX RÉSZVÉNYTÁRSASÁG • BUDAPEST
Gyár, iroda: VI., Rózsa-utca 85. — Telefonszám 37-31.

Büchler és Rausnitz, V., Nádor-utca 19

Polgári és katonai szabók • Finom fehérneműek • A székesfővárosi tűzoltó-tisztikar szállítója • Telefon 31-83

BENZ GAGGENAU

Németország legrégebb és leghíresebb autófecskendő és különleges tűzoltóautó-gyára
Különleges tűzoltófecskendői és kézi vontatásra berendezett kis motorfecskenői megtekinthetők fenti cég magyarországi vezérképviselőjénél, a

BENZ Magyar Automobil- és Motorgyár Részvénytársaság-nál
♦♦ Budapest, V. kerület, Vörösmarty-tér 1. szám ♦♦

CORVIN ÁRUHÁZ R.-T.

BUDAPEST, VIII., BLAHA LUJZA-TÉR 1-3

Megnyílik 1926 tavaszán!

Szab. hat. engedélyezett **DABEG** tűz- és robbanásmentes
BENZINTÁROLO BERENDEZÉSEKET

Tűzrendészeti Közlöny

A Magyar Orsz. Tűzoltó-Szövetség hivatalos lapja.

Megjelenik minden hónapban egyszer.

Az előfizetési és hirdetési díjakat a Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség 23297. számú csekkzámlájára lehet beküldeni. Csekkürlap minden postahivatalban kapható.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,
VIII., Kun-utca 2. szám.

Előfizetési ára egész évre 80,000 korona.

A szerkesztőség címére küldött szakcikkeket, ha a közlésre alkalmasak, díjazzuk.

Ajánlva a m. kir. Belügyminiszteriumnak 209,916/1923. B. M. sz., 44,616/1924. B. M. sz., 229,320/1925. B. M. sz. és 277,462/1925. B. M. sz. körrendeleteivel.

A Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség irodája:

Budapest, VII., Rákóczi-út 38. szám, IV. emelet 15.a. — Telefon: József 118-45.

A tanfolyamok.

A háboru vége után a tűzoltói intézmény körül egyszerre mély csend állott be. Részen elvesztettük csapataink javát, részben általános fáradtság és fásultság fogta el az embereket. De nemcsak a működő csapatok tüntek el, hanem elhallgattak azok is, kik a háboru előtt megszerzvéen a kellő ismereteket, csapataink oktatását, új csapatok szervezését, tanfolyamok tartását végezték.

Ma azonban örömmel állapíthatjuk meg, hogy intézményünk ismét életre kelt és ami fő — élni akar! Megmozdultak a régi csapatok, újjá szervezték önmagukat, a kormányrendelet hatása alatt sorra alakulnak újabb testületek és a nemzeti vagyonnak ezen új gárdája tanulni, eredményt felmutatni is akar. Jelzi e körülményt az, hogy majd minden vármegyében tanfolyamok rendeződnek s hogy a mult évben csak itt-ott megtartott tanfolyamok is tekintélyes hallgatói számot mutattak ki, dacára annak, hogy a gazdasági helyzet e tanfolyamok látogatását még költségessé tette. Ma is fennállanak még e költségek, nehéz a hallgatók elszállásolása, élelmezése, kevés a régi oktató, előadó: azonban a szakismeretek elsajátítása utáni vágy oly erősen kezd mutatkozni, mint annak idején az első országos szaktanfolyamok idején és e vágy kielégítése elől elzárkózni nem lehet, — a tanfolyamokat meg kell tartani minden körülmények között, ahol csak lehet, mert, habár a tanfolyam nem is lesz elsőrendű szakerők által vezetve, még akkor is annyi célt minden esetre elér, hogy egyik-másik csapat vezetőit nagyobb látókörrrel ruházza fel és képessé teszi őket a további önképzésre. Előnyt jelent az intézményre, ha az illetők csak egy morzsányi szaktudással is gazdagabbak lesznek.

Ma ugyanis tanfolyamaink formája még nincs precizirozva, bár az országos szövetség tanfolyam-szabályzata erre vonatkozólag már tartalmaz bizonyos kereteket. E kereteket azonban a tanfolyam rendezői sok ízben nem alkalmazhatták és nem tarthatták be az ott mutatkozó helyi nehézségek miatt; hol nem lehetett az időt ennyire kinyújtani, hol nem volt előadó, aki ennyi ideig ott marad-

Az eddigi tanfolyamok megfigyeléséből azonban már is leszűrhetünk a gyakorlat részére némi tapasztalatot annyiban, hogy megállapíthatjuk azt, milyen tanfolyamokra van egyáltalán szükség?

A tömegszervezés, a községi vezetők bevezető kiképzése az, amely a dolog természeténél fogva a legsürgősebb, a legfontosabb és leegyszerűbb, legolcsóbb módon, a lehető legrövidebb idő alatt bonyolítandó le. E kiképzés 2—3 napnál tovább nem tarthat és járasonként vagy esetleg még kisebb körzetenként ejtendő meg ott, ahol erre alkalmas hely, megfelelő szerkészlet és oktató is van. Tárgyai e tanfolyamnak csak a legszükségesebb tudnivalók lehetnek, nevezetesen: a szerek kezelése és gondozása, a vízszerezés, a tűz megtámadásának szabályai és a tűzrendészet alapismeretei. E tanfolyam célja tehát a tömegek tűzoltói nekiindítása.

Ezzel természetesen végcél gyanánt megelégedni nem lehet, mert az önálló működéshez kellő alapot még nem képezhet az, amit e rövid idő alatt eltanulhattak s mert a tudvágyó, értelmesebb bajtársakat nem is fogja kielégíteni. Ezek okvetlenül keresni fognak egy magasabb nivóju tanfolyamot, ahol többet láthatnak, hallhatnak és amely megadja nekik az alapot esetleg az önképzés folytatatólagos munkájára és főleg a mely lehetővé teszi azt, hogy a hallgatók tanulmányaikról, igazoló bizonyítványt is kapjanak. Ez utóbbi körülmény mellékesnek látszik, de felette fontos, mert ott, ahol a tanfolyam elvégzése nem garantál kenyérkereseti lehetőséget, nem lehet figyelmen kívül hagyni — kivált társadalmi intézménynél — a hiúságnak sokszor életfenntartó közreműködését. Az ezen célt szolgáló tanfolyam-csoport lehetne a kerületi tanfolyam, amelynek minimális tartamát és tárgyanyagát azonban már precizirozni kell és amely tanfolyamokat már központi irányítás, felügyelet, egyben anyagi támogatás alá is kell helyezni. Tartamuk — nézetünk szerint — legalább 8 s legfeljebb 14 nap lehetne, a tananyagának pedig ki kell terjednie az összes szakismeretek fontosabb részeire.

S ezzel elérkeztünk a legfelsőbb képzési

felügyelők oly fokú előkészítése, hogy azok azután szakdolgozatban való önálló továbbhaladásra minél teljesebb alapot kapjanak, melyet vagy önképzéssel szakkönyvek olvasásával bővíthetnek, a korszinvonalán tarthatnak és melyet legfeljebb még azok, akik a tűzoltással és tűzrendészettel hivatásszerűen foglalkozandának, néhány hónapi nagyobb városi hivatásos tűzoltóságnál eltöltendő gyakorlattal bővítenének ki. Az eddigi tapasztalatok szerint e tanfolyam tűzoltói részéhez 20 nap volt szükséges, a midőn feltételként azt állítottuk fel, hogy hallgató csak érettségi alapképzettségű egyén lehet. Ha ettől a feltételtől lemondanánk, akkor ezen időt még egy előkészítő tanfolyammal kellene kiegészíteni, mely a természettan (phisika), vegytan, stb. alap-elemeinek ismertetésére terjedne ki. De elérhető lenne a végcélt azáltal is, ha a műegyetemen és ipariskolákban, a tanítóképzőkben a tűzoltás és tűzrendészet évi tantárgyként illesztetnék a tanrendbe, az orsz. tanfolyamnak megfelelő órászámmal. E tanfolyamoknak a miniszterium felügyelete alatt kellene állani és bizonyítványuk országos értékűnek lenne elismerendő.

A tanfolyamok ezen rendje nagyjában már eddig is érvényesült, már amennyire azt az anyagi kérdés és az előadók megfelelő volta, az általuk követett rendszer lehetővé tette. Hogy tehát e kiképzési rendszer véglegesen megfelelő mederbe jusson, hatósági alpra kellene azt helyezni és a hatóságnak kellene gondoskodni arról, hogy:

a) a szükséges költség rendelkezésre álljon, b) a megállapítandó tananyag pontosan és fegyelmezetten feldolgoztassék, c) az előadói, oktatói kar minden tanfolyamhoz megfelelő minőségben biztossággal és d) a tanfolyamok menete és eredménye szakszerűen e hatóságok által ellenőriztessék. — A hatósági keret u. i. képezi garanciáját annak, hogy a tanfolyamok teljes komolysággal fognak lefolyni és hogy megfelelő eredményt is fognak felmutatni. Igaz ugyan, hogy eddigelé a tanfolyamokat a tűzoltótársadalom rendezte és irányította és bajtársaink dicséretére legyen mondva, a legtöbbben komolyan, fegyelmezetten végezték, de viszont meg kell állapítanunk azt is, hogy voltak tanintézeti és kerületi tanfolyamok is, amelyek nem ütötték meg a mértéket, végeredményben hiábavaló időtöltésnek bizonyultak. Ily esetek megismétlődését az intézmény érdekében meg kell akadályoznunk, illetve oda kell hatnunk, hogy ezek menete is a komoly kerékvágásba jusson és hallgatóik akarva, nem akarva, — kellő tudással végezzék azt. S ha a hatósági keret meg lesz — mint ahogy tudomásunk van róla, hogy azt a belügyminiszterium a közeljövőben megfogja alkotni, — akkor rajtunk, tűzoltókon fog mulni, hogy e keretben meg legyen a kellő eredmény is.

Consul.

A szivótömlők kezelése.

Amint bizonyos szabályok szerint történik a nyomótkendertömlők kezelése és gondozása, éppen úgy, sőt fokozottan, kell a szivótömlőkkel is törődnünk. Egyrészt mert ma drága portéka, másrészt mert azoknak jókarbanlététől, helyesen összeszerelt és kifejlesztett voltától függ elsősorban a fecskendő működése. Amíg a nyomótömlőnél a víz kicsurgása csupán kellemetlen és a sugarat gyengítő, addig a szivótömlőnél mutatkozó hiba azt eredményezheti, hogy egyáltalán nincs sugár.

A szivótömlők tudvalevőleg gummiból készül-

kezik, akkor a tömlőt el kell dobni és újjal pótolni, mert e tömlőn mutatkozó **huztak**, repedések nem javíthatók úgy, hogy a **javítási** folt teljesen légzáró legyen. Már pedig a gép légüres teret csak ott tud előállítani, ahol a **külső** levegő nem tud behatolni és nem pótolja a gép által kidobott levegőt. Ha pedig a **szivótömlőben** nem tudunk légritka teret előállítani, a **külső levegő** sem tudja a vizet benne felnyomni. **Repedéses**, lyukas szivótömlővel tehát **nincs mit kísérletezni**; azt ki kell selejtezni.

A szivótömlőt tehát **ugy kell kezelni**, hogy törésnek vagy kopásnak **ne legyen kitéve**. A kopás ellen védi a zsineg, amely a mély bordáiban körül van tekercselve s a bordák fölé kiemelkedvén, elsősorban éri a földet, a kocsin a tartóvasat. Ezen védőzsineg tehát, — melyet az egyseges fecskendőre vonatkozó kormányrendelet kötelezően ír elő, — felette fontos és el nem hagyandó. A kopás ellen kell védeni a szivótömlőt akkor is, midőn a földön fekszik, ahol nem szabad a kavicson huzigálni; sőt védendő még azon hajlásnál is, amellyel a kútból a gép felé kanyarodik, mert a szivólégüst kis méretezése miatt, a hengerek felváltott munkája közben a szivótömlő ide-oda rángatózik és e rángatózástól kopna, ha nem teszünk a ráfekvés helyen, alája rongyot, zsákot, stb.

A törés ellen védeni kell a szivótömlőt midőn a kocsitól a géphez vagy viceversa viszsziük. Eközben u. i. a szivótömlő, — ha pl. egy kézben hordjuk, Π alakot vesz fel és a felső hajlásban repedezhetik, lévén az alsó körív kisebb, mint a felső szélének köríve. Ezt elkerülhetjük, ha a tömlőt két végénél két kézzel fogjuk és szétterjesztett karokkal hordozgatjuk. Ugyancsak ezen oknál fogva helytelen pl. a szivótömlőt 2 m.-nél hosszabb darabokban hozatni s aztán ezt a hosszú kolbászt a fecskendő körül csavartan tartani a kocsin, mert itt is a kanyarodásoknál repedezni fog a tömlő és lényegesen rövidebb ideig lesz szolgálatképes, mint az egyenes, rövid darabokban elhelyezett. Ugyancsak törés ellen kell védeni a szivótömlőt, midőn egyik végét a víz-hordóba, a kútba kanyarítjuk, s pedig akkor, midőn egyik vége már rá van csavarva a gépre, a másik végét meg a szűk hely miatt kigyómódra összefogatva kell a kút, víz-hordó szájába beerőszakolni. Itt határozottan jobb a gondozás okából, a szivótömlőket összezsavarni, a szűrős végét a kútba beengedni és a felső végét csak azután a géphez erősíteni.

Nem ritkán esett meg a szivótömlők bel-sejének megsérülése az által, hogy a belsőbe bedugtak merevítő farúdat az azon célból, hogy a tömlő ne lógjon a tartójában. E farúd vége könnyen hasította fel a belső gummiréteget és az így képződő hólyagok, cafatok elzárták aztán a szivótömlő keresztmetszetét s mivel ez nem volt javítható, sokszor új tömlők eldobására kényszerítette a csapatot. A merevítő rudakat most már elhagyják s az egyenes felfekvést a tartóban a tartók számának szaporításával érték el.

Igen lényeges dolog a szivótömlők csavarzatainak megvédése t. i. hogy azok csavarmenetei ne verődjenek össze, mert akkor a légáthatatlan zárást nem biztosíthatjuk. Ez okból a kocsin a tartókban úgy kell a szivótömlőket egymás felett elhelyezni, hogy az apacsavarok szabadon maradjanak, azaz rajtuk anyacsavar ne fekdjön, mert ez mint mozgórész, összeveri menetközben az apacsavar csavarmeneteit.

légmentes zárás lehetőleg biztosítsák. Minthogy pedig a szivótmű vastag falai miatt a csavar kötése nem lehet oly szoros, mint pl. a nyomótmű csavarjánál, a kútba eresztett 4 tömlő pedig a benne lévő vízszloppal tekintélyes súlyt képvisel, mely esetleg a tömlőből a csavart ki is húzhatja, amikor is a tömlő alsó fele a vízbe esnek, mindig célszerű a mélységbe leeresztett szivótműkre az u. n. kútkötélet kötni, azt a csavaroknál a tömlő körül fűzni, majd felső végét a kocsihoz vagy más fix tárgyhöz megkötni.

Ezzel azt érjük el, hogy a tömlők súlya nem a csavarkötéseken lóg, hanem a kútkötél veszi át, a csavarok tehát ki nem szakadhatnak. De előnye ezen kútkötélinek még az is, hogy a nehéz szivótműket a mélységből könnyebb e kötéli segítségével felhuzni, mint anélkül s hogy — ha a tömlőt pl. a kútba lejjebb kell eresztetni, — ezt a kötéssel ugyancsak könnyebben lehet eszközölni. Minthogy pedig a szűrőt sohasem szabad a víz fenekére leengedni, mert egyrészt iszapba kerül és a gép azt is felszívja, másrészt pedig a szűrő nyílásai ott elzáródnak és a gép vizet egyáltalán nem kaphat, — e kútkötél segítségével úgy kötjük fel a szivótműket, hogy a szűrő a víz felszíne alatt legyen ugyan, de feneket ne érjen. A vízfordóba dugott szűrőnél természetesen nem kell kútkötél, de azért itt is ügyelni kell, hogy a szűrő fenéksíkja ne fektüdjék rá a hordófenék síkjára, mert akkor a nyílásai esetleg részben elzáródnak, a keresztmetszetük kisebb lesz és kevés víz hatolhat a gépbe.

A fecskendő szelepei felette kényes működésűek lévén, arra is kell ügyelni, hogy a szűrőn át iszap, levél, szalma s főleg homok ne jusson a gépbe, mert egyrészt ezek felpeckelik a szelepet és a gép működését megakasztják, másrészt pedig a kemény szemcsék összekarcolják a szelepeket, a dugattyú hosszában a hengert s így esetleg teljesen használhatatlenné teszik a gépet. Ez elleni védekezésnél már nem elég a szűrő maga és azon elhelyezés, hogy a szivótmű szűrője ne érjen a fenékföldig; itt már továbbmenő védelemről is kell gondoskodni, t. i., hogy a szűrőre még ráhuzzunk egy sűrűbb nyílásokkal bíró, külső vesszőkosarat is, a víz tetején uszó szalmát, falevelet pedig eltávolítjuk mellőle.

Ha a szivótműt vízfordó nyílásába dugtuk be t. i. a vízfordó vizét directe szivatjuk a géppel, akkor még arra is kell ügyelni, hogy a harc hevében a vízfordókocsi lovai el ne induljanak betett tömlő mellett, mert akkor azok menthetetlenül ketté törnek. Ily esetben mindig legyen egy ember a vízfordó tetején, aki a szivást ellenőrzi és kellőképen a szivótműt a hordóból kiemelve, azt az alul állónak óvatosan leadja és csak aztán indítja a kocsit újabb fordulóra.

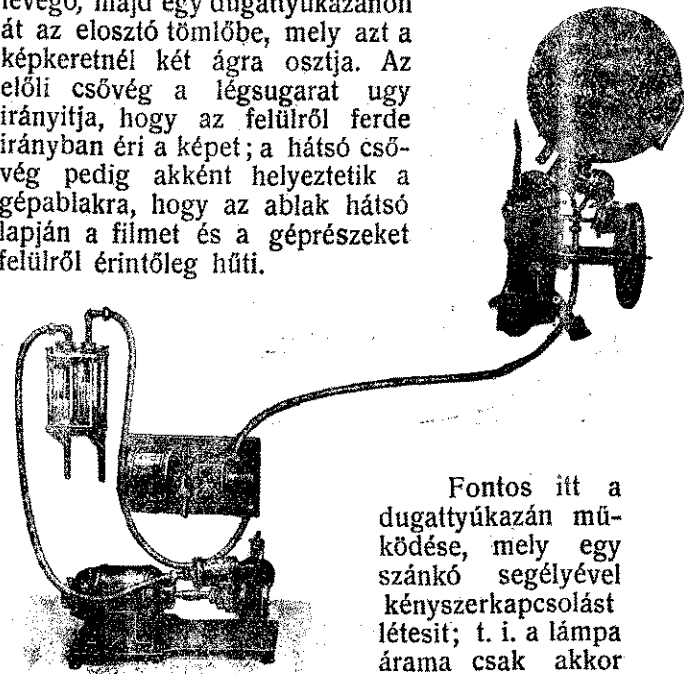
Hogy a szivótműre rálépni, ráútni, vagy ráhajítani kocsival nem szabad, az magától értetődő dolog, mert ily nyomás alatt a szivótmű behorpad, beszakadhat, repedést, belsejében hólyagot kaphat s mindezek folytán használhatatlenné válhatik. S mivel — mint fentebb jeleztük — a szivótmű ma drága s a mellett kényes portéka, viszont megfelelő állapotától függ a gép működőképessége: feltétlenül nagy gondot kell fordítani annak megfelelő elhelyezésére, szerelésére és gondozására, tehát a tűzoltók ily irányu kiképzésére is.

Öreg szivattyús.

A mozisinházak és azokban a vetítőfelületek nagyobbodása okozta az áramerősség fokozását, úgy hogy tiszta kondensor lámpáknál 120 Ampére is alkalmaztatik. A filmre nézve azon hőfok a veszélyes, mely őt a képkeretben éri s ezen hőfokot emelték a tükörlámpánál éppen azért, mert kevesebb áramerősség kellett. Moziknál eléri a tükörlámpáknál az áramerősség a 35—40 Ampéret és mivel kondensorlámpáknál az ötszöröst kell számítani, itt 175—200 Ampére adódik. Vagyis végeredményben a képkeret melletti hőfok is emelkedett és gondoskodni kellett oly szerkezetekről, melyek a film meggyulását megakadályozzák, illetve a filmet fokozottan védik.

Ily szerkezetek már ismertek voltak eddig is, csak hogy legtöbbje a hő absorbeálása mellett a kép tisztaságát csökkentette és a világítás erejénél elért előnyt lerontotta. Az „Ufa“ (Universum Film Actien Gesellschaft, Berlin) most oly hűtőszerkezetet hoz forgalomba, mely bármely vetítőgépnél alkalmazható és a tűzvédelmi kívánalmaknak teljesen megfelel s melyet „Ufa tűzvédelmi készülék nedves légnomással“ címen szabadalmaztatott.

A készülék egy aggregat, mely áll $\frac{1}{8}$ HP motorból és egy forgó légszivattyúból közös alapon. A szivattyú 1500 fordulatnál 0.4 légkönyomással szállít levegőt, mely egy olajkiválasztón keresztül egy kettős üvegedénybe jut, ennek egyik fele vizet tartalmaz, amelybe a cső éppen csak beleér, a levegő tehát sok vizet ragad magával, innen a másik felébe jut a vízzel telített levegő, majd egy dugattyúkazanán át az elosztó tömlőbe, mely azt a képkeretnél két ágra osztja. Az előli csővég a légsugarat úgy irányítja, hogy az felülről ferde irányban éri a képet; a hátsó csővég pedig akként helyeztetik a gépablakra, hogy az ablak hátsó lapján a filmet és a géprészeket felülről érintőleg hűti.

Fontos itt a dugattyúkazan működése, mely egy szánkó segítségével kényeserkapcsolást létesít; t. i. a lámpa árama csak akkor kapcsolható be, ha a légáram elég erős ahhoz, hogy a dugattyút

a dugattyúkazanban előre nyomja. Ha a légnyomás gyenge, vagy gyengült, akkor a rugók a dugattyút a szánkóvezeték mentén visszanyomják, a kapcsolót pedig egy erős rugó kidobja, úgy hogy a lámpa árama azonnal megszakad. Esetleges zavarok elkerülése okából van ugyan a szánkón egy berendezés, hogy légnyomás nélkül is lehessen az áramot bekapcsolni, de ez takaró alatt és plombálva van, úgy hogy a gépész e szükségkapcsolást csak a csavaron lévő plomba letépése után eszközölheti.

A hűtő légáram hatása a megejtett próbáknál igen eredményesnek bizonyult, mert pl. egy

Halm—Görz—Artisol tükörlámpánál 20 Ampére áramerősséig a filmet álló helyzetben lehetett a fénysugárnak kitenni, anélkül, hogy begyuladt volna; nagyobb áramerősségnél 40 Ampérig a film állóhelyzetben bomlani kezdett ugyan, de még lángra nem lobbant, mert a légáramlat és a víz elpárolgása sikeresen ellensúlyozta a hő-behatást. E mellett lényeges behatással van a film tartósságára is, mert annak törékenységét csökkenti, ami viszont tűzvédelmi szempontból is előnyös, mert tudvalevőleg a töredezett film akadozása igen sok begyulásnak lett az előidézője.

Az eddigi szerkezetek, amelyek azt célozták, hogy a film megállásakor a fényforrást kikapcsolják, elzárják, rendszerint elkésetten léptek akcióba a mostani nagy áramerősségek mellett; ellenben az „Ufa” készüléknél az önműködő kikapcsolása az áramnál azonnal következik be, amint a hűtőlég nyomása elégtelen lesz. Azt nem vitatja a fel-találó, hogy amíg nitrocellulose-filmek használ-tatnak, a vetítógépet is különálló, tűzbiztos kam-rába kell elhelyezni, de amidőn pl. iskolatermek-ben való gép felállításáról van szó, e szerkezet mégis lehetővé teszi azt, hogy esetleg enyhébb tűzrendészeti előírások alkalmaztassanak. E helyen viszont az automatikus kapcsolás kényszere fenntartandó lenne, vagyis a plomba leszedése kereken eltiltandó.

A készülék motorja ellenállás bekapcsolása nélkül közvetlenül kapcsolandó a neki megfelelő feszültségbe. Ugy a motor, mint a légszivattyú csapágái állandóan olajjal töltve tartandók, utóbbi úgy állítandó be, hogy a szivattyú percenként 1—2 csepp olajat kapjon munkaközben. A munka-vegeztével az olajcseppegető elzárandó és üzembe-vétel előtt ismét nyitandó. A szivattyú többlet-olaja az olajválasztóban összegyűlik és előadás után feltétlenül lecsapolandó, e csap a legköze-levbi előadásig nyitva hagyandó, de nem szabad annak újbóli elzárásáról megfeledkezni, ha a gép ismét megindul. A víztartó vize a látható jelvo-násig naponként utána töltendő s arra kell ügyelni, hogy a vörös cső tölcseré 1 mm-re a víz alatt legyen. A légszállító fémtömlő — hogy felcserélés be ne következék, — szintén vörös színnel van jelezve. A légelosztó a projectornak objektív rud-jára erősítendő. A légtömlőknél ügyelni kell arra, hogy mindenütt légmentesen zárjanak és csavarjaik tömítve legyenek.

Szepesi C.

Kéménytisztító nyílások.

A hengerkéményeknél (cilinder vagy orosz-kémény) a lesepert korom eltávolítására használt s a kémény alján elhelyezett „tisztítónyíláson” kívül — szabályellenesen, de sok helyütt — használatban van egy másik, a kémény leseprésére használt s sokszor a padlásra elhelyezett tisztító-nyílás is. Különösen ez utóbbi kéménynyílás — mint gyakorlatból tudjuk — igen sok esetben volt már a tűz keletkezésének okozója. Ez a körülmény készítette Budapest székesfővárost és egyes nagyobb városainkat arra, hogy a felső tisztító nyílásoknak a padlásra való elhelyezését betiltás s a kéményeknek a tetőn kívülről való tisztítását s e célból a kéményseprő számára a tetőn kilépő ajtó és vaskorlással ellátott, padlódeszkából, szilárdan épített járó építését, írja elő. A vidéken azon-ban, ahol leginkább a kis, földszintes, családi házak dominálnak, amelyeken egy-két kéményről lehet csak szó, ott ezeknek a járónak az építési

Ez a magyarázata annak, hogy a vidéken még ma is tulnyomó nagyrészt a padlásra elhelyezett felső nyíláson történik a kémények tisztítása (seprése).

Ily körülmények között a tűzrendészeti hatóságok és tűzoltóságok állandóan kell hogy foglal-kozzanak ezen tisztítónyílások tűzbiztos elzárá-sának kérdésével.

Nem lesz talán fölösleges, ha a fiatalabb generáció okulására az életben gyakrabban elő-forduló tűzveszélyes eseteket felsoroljuk.

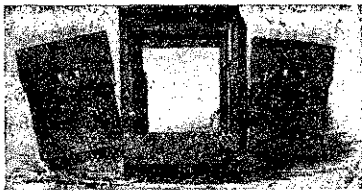
Mint ismeretes a faluhelyen építkező szegé-nyebb néposztály általában mindig, de az utóbbi tíz év alatt talán minden építkező — kevés kivé-tellel — a legmesszebb menő takarékosagra töre-keedett. Ennek következménye volt, mindenből lehetőleg a legolcsóbb beszerzése, bár jól tudta az illető, hogy az olcsó silányabb is, mint a drága. Így volt ez rendszeren a kémény tisztító-nyílás elzárásához szükséges ajtóval is. Hisz ez egyébként is olyan tizedrangú kérdésként lett kezelve, hogy ezzel nem is tartotta érdemesnek az építkező foglalkozni. A vállalkozó, miután az utasítása az volt s ma is rendszeren az, — hogy csak olcsó legyen, természetesen a kéménytisz-títónyílás ajtajánál is a takarékoság szemelőtt tartásával a legolcsóbb, a legegyszerűbb, szimpla, vékony pléhből készült, egyajtós elzárót alkal-mazta. Arra hogy ez a vaspléh hamar megrozsdásodik és kilyukad, természetesen nem gondol senki (ki foglalkoznék már egy ház építésénél egy ilyen igénytelen kis tisztító nyílás befödésének mikéntjével), s így az nem is lesz befestve a leg-több esetben. Ebből azután természetes követke-zményként igen hamar kétféle baj szokott szár-mazni. A szélsőséges időjárásnak erősen kitett vékony pléh hamar elgörbül (elhajlik), aminek következménye, hogy az ajtócska nem jól záró-dik, kinyílik, nyitva marad, másrészt hogy igen hamar kikezdi a rozsdás s kilyukad. Beállott tehát a tűzveszélyes állapot; a kéménynyílás nincs elzárva, a szikrák kipattanhatnak s azoktól akár a padlásra, a kémény körül elhelyezett gyúlékony anyagok, akár — különösen a forró nyári nap melegétől egyébként is praeperált tetőszerkezet is igen könnyen meggyuladhat s így lesz az igény-telen kis kéménynyílás — mellyel nem tartottuk érdemesnek foglalkozni, — egy nagy bajnak az okozója.

Nem egyszer láttam egyszerű emberek háza padlásán, hogy a kéménytisztító nyílás csak egy a lyukba egyszerűen beállított téglával, vagy a nyílásra egy szöggel felszögezett pléhdarabbal volt elfedve, melyet a tisztításkor egyszerűen ki-be helyeztek, illetve félre vagy ráfordítottak. Hogy ez abszolúte nem megfelelő elzárása e tűz-nyílásnak, azzal természetesen — addig míg abból baj nem származik, — nem igen szoktak törődni az emberek.

Ha tűzrendőri szemléken kifogásoljuk e szabálytalanságokat, a gazda rendszeren a kémény-seprőt okolja, hogy nem csukja be gondosan az ajtókat; a kéményseprő ellenben a gazdára hárítja a felelősséget, állítván, hogy az ajtózár rossz, nem lehet már rendszeren becsukni az ajtót! S ha vizsgáljuk az eseteket, rendszeren valamennyire mindkettőnek igaza van. Persze ha a háztulaj-donost feljelentjük, méltatlankodik, hogy hisz most vette az ajtót alig néhány éve, ki tehet róla, hogy olyan silányat adtak, hogy máris rossz. De azért megint a legolcsóbbat veszi meg! Ez a magyar

legyen, jó anyagból, jól zárható és akként szerkesztve, hogy az ajtók ellenkező irányban nyitódjanak. Egy igen praktikus szabadalom látott néhány év előtt napvilágot, melyet már több helyen láttam is alkalmazni s mely, miután az elsorolt biztonsági kellékeket mind bírja, megérdemli, hogy nagyobb elterjedést is érjen meg, annál is inkább, mert e tulajdonságai mellett olcsó is, tehát mindenki által megszerezhető.

Ez a kéménytisztító ajtócska *betonból* készült s mint a mellékelt ábrán látható három részből áll:

egy a ráma és a két ajtó, amelyek igen szellemesen úgy záródnak, hogy a belső lefelé, a külső fölfelé nyitódik. Ezen ajtók abszolút tűzbiztosak és elpusztíthatatlanok. Tudomásom szerint eddig két helyen gyártják és pedig Esztergomban a Kereskedelmi és Iparbank R.-t. betonáru gyártelepén, továbbá Pilisvörösváron a Dolomitipar R. T. betonáru gyártelepén s darabja ab gyártelep 15.000 korona. Tekintettel arra, hogy lécz között különösebb költség nélkül csomagolható és mint betonáru alacsony szállítási díjtétel alá esik, bárki által igen könnyen megszerezhető. Miután a hasonló tűzbiztonságú erős vasból készült dupla ajtók, — melyeket a rozsdá elleni védekezés miatt föltétlenül ajánlatos befesteni, mert egyébként különösen a zárok igen hamar elpusztulnak, — sokkal drágábbak s még sem oly tartósak, velük szemben a betonajtók föltétlenül előnyben részesítendőek s azokat tűzoltó bajtársaim figyelmébe a legmelegebben ajánlhatom.

Bár sikerülne ezen néhány sorban ismerjett helyzet által az érdeklődést fölkelte az e téren tapasztalt hiányosságokat egy fokkal megjavítani s az így keletkező tüzek számát kevesbiteni.

László István,
Esztergom várm. tűzr. felügyelő.

Az orosz henger-(u. n. cylinder)-kémények tűzveszélyessége a nád, zsupp és szalmával fedett házaknál.

Az utóbbi időben nagy számmal építik a könnyen gyuló tetejű házaknál (nád, zsupp, szalma) az orosz henger-(ugynevezett cylinder)-kéményeket. Ezek az említett házak tűzbiztonságát nagy mérvben veszélyeztetik. Ugyanis ezen rendszerű kémények nagyobb huzattal bírnak, mint a mászó kémények s a sziporkákat, szikrákat, a száraz, könnyen gyuló házak tetéjére dobhatják, tüzet okozhatnak.

Ennél még súlyosabban veszélyezteti a szoban forgó házakat a tűzveszély azzal, hogy ezen kéményfajták 16—18 cm. belseje kaparásszerű tisztogatás céljából hozzá nem férhető, így azok égetése válik évenként legalább egyszer szükségessé, amit az 1884: XVII. t.-c.-et módosító 1922: XII. t.-c. végr. utasításának 132. §-a kifejezetten elő is ír.

A tűzbiztonságot legsúlyosabban az veszélyezteti, hogy ezen gyulékony anyagu tetők fedőanyaga a kémény összes oldalait 20—40 cm. vastagságra szorosan befedi, úgy hogy oda

bejárni nem lehet, így nem lehet azt sem, hogy a kémény fugáiból idővel az időjárás viszontagsága folytán kívülről, tisztogatás, égetés folytán pedig belülről a tapasz kihullik, a kémény falán nem látható rés támad a legveszélyesebb helyen, mely azért nem látható, mivel a tető fedő anyaga elzárja a szem elől.

Az égetést végző kéményseprő az égetés utáni vizsgálatnál nem veheti észre, hogy a szorosan összeállt tetőzetben tűz lappang, ami a kilobbanás után néhány perc alatt lángba borítja a tetőzetet.

Ezért az illetékes fórum figyelmének felhívása válnék szükségessé az iránt, hogy rendeltettiltsa el az ilyen fedőanyag házaknál az orosz henger, ugynevezett cylinder-kémény építését, vagy ha ez nem volna lehetséges, úgy az ilyenek építésénél és a már meglévőknél, a kémény minden oldala legalább 1 m.-nyire a nád, zsupp, szalma helyett szilárd tetőfedő anyaggal boríttassék körül, vagy pedig a fedőanyag és a kémény fala közé tűzálló anyaggal (földdel) megtöltött legalább 5 cm. vastag kettős falu fémből, bádogból készült védő elhelyezését rendelje el.

Hogy ez mennyire fontos, példának említem meg, hogy volt olyan esetem is már, hogy 20 év óta évenként kiégetett kémény mindig rendben volt, a 21 évben az égetés után a kihullott tapasz helyén képződő nyíláson (fugán) át a tetőzet tüzet fogott és csak a véletlennek volt köszönhető, hogy a hozzáépített gazdasági épülettel, a benn lévő nagy értékű sok terménnyel a tűz martaléka nem lett.

Schwertl Nándor,
jár., tűzr. felügyelő (Paks)

A villamosvezetékek, berendezések tűzveszélyességéről.

Irta: Rehák Tamás hiv. tűzoltóparancsnok, Debrecen.

Folytatás.

Villamosvezetékek oltása körüli eljárás.

A „Tűzrendészet“ fentebb említett „Taktika“ része röviden foglalkozik a villamosvezetékek oltása körüli eljárással is. — A lényeg, hogy a vezetékek, berendezések érintésétől tartózkodjunk, — ugyszintén annak „megspriccelésétől“ is. A villamosvezeték, berendezés lehetőleg helyi ismeretekkel rendelkező szakértő által kikapcsolandó.

Ismétlésbe nem akarok bocsátkozni, — ellenben helyénvalónak tartom itt egy gyakorlati kérdéssel foglalkozni. Sokszor előfordul, hogy a tűzoltóságot normális házi villamosvezetékek égéséhez hívják, vagy ilyet talál. — Mi ily esetben a tűzoltóság teendője?

Mielőtt a kérdésre megfelelnék, nézzük meg azt, hogy miként jut az áram a fogyasztóhoz, illetve az épületekbe, lakásokba?

Az áram az áramfejlesztőtelepekről földalatti szigetelt kábelvezetéken, vagy földfeletti csupasz, ritkábban szigetelt vezetéken vezetetik el nagyfeszültség alatt az ugynevezett transzformátorokba, ahol a magasfeszültség letranszformálódik, azaz átalakítatik alacsonyfeszültségre (100—110—120 Volt.) A transzformátorba vezető magasfeszültségű vezeték az ugynevezett *primér*, — míg az innen kilépő alacsonyfeszültségű a *sekundér* vezeték. Az utcai faoszlopokon, vastartókon, vagy házak falán szigetelten vezetett sekundérvezetésekről vannak az egyes házakba a bevezetések. Az áram itt a főbiztosítón, majd az árammérő-órán és az óra utáni mellékbiztosítókon jut a fogyasztó berendezésekhez (lámpák, vasaló, villamoskályha, motor stb.)

Nézzük most mik azok a biztosítók? mi azoknak a célja?

A házaknál alkalmazott fő- és mellékbiztosítók olvadó fémszalagok és szálak, — amelyek abban az esetben, ha a vezeték, bármilyen okból felmelegednek, szóval tűzveszélyessé válhatnak, — kiolvadnak, — ezáltal a vezetékben megszünik a villamosáram, azaz önműködőleg kikapcsolódik. Biztosítékot szabályszerint minden keresztmetszet-változásnál alkalmazni kell még pedig a vezeték mindkét ágára, azaz pozitív és negatív, más szóval az áramfejlesztőből ki- és visszavezető ágba. A kiolvadó szalagot normálisan úgy választják meg, hogy az a megengedett áramerősség kétszeresénél olvadjon ki. Minden vezeték ugyanis csak bizonyos áramerősséget, terhelést bír meg; 6 ampèr áramerősséget elbíró 1^{mm} keresztmetszetű rézvezeték pl. ezen áramerősség többszörösénél erősen felmelegszik, illetve megolvad. Ha a belső fémszál felmelegszik, megolvad, akkor a külső gummiszigetelés is meggyulad és ha a közelben éghető anyag van, tüzet okozhat. A biztosíték éppen ezt volna hivatva megakadályozni, tudniillik a biztosítékot képező fémszalag, fémszál alacsonyabb hőfoknál olvad meg, mint a villamosvezeték fémanyaga, amely legtöbbször a jövezetőt képező vörösrézből áll. (A háboru alatt szükségből a tűzveszélyesebb vasvezeték is használatban volt és van is sok helyt.) A szabályszerűen biztosított villamosvezetéknek tehát csak a vezeték melegeledéséről lehet szó, a tűzveszély azonban kizárt, mert a biztosíték kiolvadása folytán az áram megszünik.

Látjuk ebből, hogy a villamosvezetékek, berendezések égése és az ebből származó tüzek legtöbbször elkerülhetők volnának, ha a biztosítók kifogástalanul működneek. A tűzstatistika azonban azt mutatja, hogy a tüzesetek jelentős százaléka villamosvezetékekre és berendezésekre vezethető vissza. — Mi ennek az oka? Legtöbbször a szabálytalan berendezés, szerelés, illetve a biztosítók szabálytalan és rossz volta, — avagy igen sokszor azok teljes hiánya. A laikus közönség hozzánemértésből, sőt sajnos — tapasztalatból mondhatom, — különben szakértő szerelők is kényelemszeretetből és bűnös könnyelműségből a kiolvadt biztosítékokat tul erőssel pótolják, avagy azt teljesen kiiktatják a vezetékből, — aminek aztán természetszerű következménye az, hogy rövidzárlat stb. okokból a vezeték tulságosan felmelegedvén megolvad és tüzet okoz. A biztosítók szabályszerűsége tehát a legfontosabb tényező a villamosvezetékek tűzbiztonsága tekintetében.

Fentiek előrebocsátása után rátérhetünk arra, — mi a teendője a tűzoltóságnak, ha villamosvezetékek stb. égéséhez, rövidzárlatból származó tűzhez hívják?

A teendő mindenekelőtt az, hogy e vezetékét áramtalanítsuk, — ezáltal a további veszélynek elejét is vettük.

Már most az a kérdés, hogy történik a vezeték áramtalanítása? — Mindenekelőtt megkeressük a kérdéses épülethez, lakrészhez tartozó villamos mérő-órát, — ugyanitt van elhelyezve a főbiztosító és a mellékbiztosítók is. Azután az óra utáni, rendszerint porcellán mellékbiztosítókat kicsavarjuk, — ha azok kicsavarása után is van áram a vezetékben (villamoshuzal tovább ég, lámpák égnek,) akkor nincs más hátra, mint hogy a főbiztosító lezárt és leplombált fedelét levesszük és a főbiztosítókot képező egyik, majd a másik fémszalagot

szakításához pedig valamely nem vezető tárgyat használjunk.

Ha az óra hollétéről nem szerezhetünk gyorsan tudomást, úgy végső esetben a vezetékét magát vágjuk el, — ügyelve azonban itt is arra, hogy egyszerre csak az egyik szálat vágjuk át, — ami legcélszerűbben az erre a célra készített és a tűzoltófelszerelések között helyet foglaló, gummival szigetelt nyelű drótvágó-ollóval történik. A vezeték elvágása után (a vezetékét mindig az óra felé eső részén vágjuk el, kétséges esetben mindkét felől) az áram alatti rész szabad fémágai szét-hajthatók, esetleg elszigetelendők (szigetelőszalaggal), — mert érintkezvén, magunk okozunk rövidzárlatot és további bajt. Ezen művelet elvégzése után már nyugodtan megkereshetjük az órát, illetve az ott elhelyezett biztosítókat és gondoskodhatunk a fő- vagy mellékbiztosító kicsavarása, megszakítása útján az egész vezeték áramtalanításáról.

A villamosvezetékeknél ennyiből áll a tűzoltóság első segélynyújtása, mely után szakértő szerelő útján gondoskodnia kell a tulajdonosnak a vezeték átvizsgálásáról és rendbehozataláról. Természetesen gondosságunknak arra is ki kell terjeszkednie, hogy mind azon helyiségeket lelkiismeretesen átvizsgáljuk, ahol villamosvezetékek vannak.

A villamoság mint tűzokozó.

A leggyakoribb tűzkeletkezési okok a villamoságnál a következők: 1. rövidzárlat, 2. földzárlat, 3. túlterhelés, 4. villamos szikra (volta-iv), 5. villamosáram termelte meleg közvetlen gyújtóhatása, és 6. villamosáram termelte meleg sugárzó hője. — Vegyük őket egyenkint.

Mikor áll elő rövidzárlat? A villamosvezetékek méretét, keresztmetszetét a szerint választják meg, hogy az mily áramerősség vezetésére szolgál. Ha nagy ellenállású vezetékben (szűk keresztmetszetű) nagy erősségű (nagy ampérmennyiségű) áramot vezetünk, akkor a vezeték azt nehezen tudja elvezetni és mondjuk úgy, a nagymennyiségű áram surlódása révén a vezeték erősen felmelegszik, vagy megolvad. — A villamosáram mennél több és nagyobb ellenálláson (fogyasztókon, mint lámpa stb.) megy át, annál többet veszít erősségéből. Rendes körülmények között az áram a rövidebb-hosszabb vezetéken és a fogyasztókban részben elhasználódik. Ha most az áramnak valamilyen okból nem kell a rendes uton a fogyasztókba jutni, akkor az még ereje teljében van és a nagy áramerősség a vezetékét felmelegíti, megolvasztja. — Ez az eset áll elő pl. ha a vezeték két ága szigetelési hiba, vagy más okból érintkezik egymással, — ilyenkor az áram a könnyebb utat választja, azaz nem folyik a nagy ellenállású fogyasztókon át vissza, hanem az érintkezés helyén át a kisebb utat téve meg.

A földzárlatnál ugyanez az eset, — csakhogy itt a vezeték egyik ága érintkezik a földdel. Ez esetben is az áram nem megy a nagy ellenállású fogyasztókba, hanem a kisebb ellenállást képező földön át képez önmagába visszatérő folyamatot. A következmény itt is a vezeték tulságos felmelegedése, megolvadása, — ebből kifolyólag: tűzveszély.

A villamosvezeték túlterhelése akkor áll elő, ha egy vezetékre tulságos sok fogyasztót (pl. égőt) kapcsolunk. Pl. 1^{mm}-es keresztmetszetű azaz 6 ampèr áramerősség vezetésére alkalmas 100 Volt feszültségű vezetékre 20 drb. 30 wattos égőt kap-

melegedése és ennek következménye.

Villamos szikra, azaz ugynevezett Volta-iv képződik, ha az áram körfolyását hirtelen megszakítjuk pl. kapcsolóval, — ugyanez az eset, ha a vezeték érintkezése meglazul, — szikrajelenség kíséretében ugrik át a nagyfeszültségű villamos-áram pl. a rosszul szigetelt, vagy egymáshoz túl közel lévő egyik vezetékéből a másikba. Erősebb áramnál az elektromos szikra már gyújtóhatású és tüzet okozhat, — avagy robbanóképes gázok, por (lisztpor stb.) robbanását idézheti elő.

A villamosáram termelte meleg is lehet tűzokozó azaz gyújtóhatású pl. a villamosvasaló, kályha, ágymelegítő, hajsütővas, avagy az erősen felmelegedett ellenállás stb.

De gyújtó hatású lehet a villamosáram termelte kisugárzó hő is. Pl. ismeretes, hogy a villamoságó kisugárzó melege a celluloid filmet rövid idő alatt lángra lobbantja, — a villamos körtére helyezett selyempapír meggyulad.

Gyulékony és robbanékony gőzökről és gázokról.

Irta: Dr. Szalay Lajos vegyész-mérnök, a bpesti önk. test. titkára és szkparancsnoka.

III. folytatás

A tűz- és robbanóveszélyes gázok közül a fontosabbak a következők: Hidrogén, metán, bányalég, ethylén, világítógáz, acethylén, blaugáz, olajgáz.

Világítógáz:

Kőszénből készül vasretortákban való hevítéssel. A keletkező gőzöket hűtik és gyűjtik, a cseppfolyós részeketől választják el; ezek képezik főtömegében a kátrányanyagot. A hűtés által nem sűrített gázok tisztátalan világítógáz és azt alapos tisztításnak vetik alá. A tisztítás után nagy gáztartókban gyűjtik és onnan vezetik el vascsövekben rendeltetési helyére. A világítógáz átlagos összetétele: hidrogén 45·2 térf. %, metán 35 térf. %, ethylén 4·4 térf. %, acethylén 4·4 térf. %, szénoxid 8·6 térf. %, nitrogén 4·8 térf. %, széndioxid 2·0 térf. %.

Világításra és fűtésre használják úgy a háztartásban, mint ipari üzemeknél. Levegőnél könnyebb, így az esetleges kiömlésnél a felsőrétegben helyeződik el. Levegővel 6—8%-ig keveredve robbanóelegyet ad.

Gyárban állítják elő és vasvezetéken vezetik felhasználási helyére. Ólomcsövek, mivel azok anyaga puha, mellőzendő. Utcán szabad helyen történő gázömlésnél veszély nincs. Zárt helyen történő gázömlésnél azonban annál nagyobb. Azért a csapok elzárására különös gond fordítandó és nemcsak az elágazás, hanem a főcsap is elzárandó. Gázfűtésű kályhánál ügyelnünk kell arra, hogy elégetlen gáz ne kerüljön a kúrtóba, kéménybe, mert ott robbanás állhat be és súlyos károkat okozhat. Azért előbb mindig gyujtsuk meg a gyujtólángot és csak azután nyissuk ki teljesen a csapot. Jelenléte szaga által észrevehető és azért ilyen esetben csupán erélyes szellőztetés után gyujtható láng.

Az acetylén:

Világításra használják. Előállítják mészkarbiddből, mely fekete szürkés kőszertű anyag, mely utóbbi nem ég, nem robban. Vízrel azonban erős melegedés közben gázt fejleszt és ez az acetylén. Az acetylén-gáz gyönyörű fehér lánggal ég és fényereje mellett elég olcsó. Azért eleinte óriási mértékben terjedt. Ezen láz azonban az ugyne-

ként, amennyiben egymásután történtek súlyos szerencsétlenségek. Ez azután óvatossabbá tette az embereket, de egyúttal a technikusokat a még pontosabb kísérletekre, a gáz tulajdonságának tanulmányozására serkentette és ekkor kisült, hogy a fiatal óriást helyesen kell nevelni, hogy rossz szokásait letegye és az emberiség hasznos tényezőjévé váljék.

Az acetylén szintelen és tisztátalan állapotban erősen fohagymaszagú gáz. Tiszta állapotban állítólag kellemes étherszag. Sűrűsége 0·91. Meggyulad 480 C fokon. Levegővel 2·85—65%, arányában képez robbanó keveréket. Így tulajdonképpen egyike a legveszedelmesebb gázoknak. — Szerencsére azonban az acetylén égők nyílása oly apró, hogy ezen mennyiség csak hosszabb idő múlva ömölhet ki; továbbá csökkenti a veszélyességét még az is, hogy átható szaga rögtön figyelmeztet az acetylén jelenlétére. Fontos tulajdonsága még az, hogy rézzel robbanó vegyületet ad, mely robbanás az egész acetylén tömegre kiterjed. Ez okból az acetylén világítási berendezéseknél a réz teljesen kiküszöbölendő. Önmagától az acetylén közönséges hőmérséklet mellett nem robban, ha azonban 2·23 atm. nyomás alatt van, úgy az acetylén anélkül, hogy levegővel keverve volna, megbomlik és hevesen robban a legcsekélyebb okra is (tulmelegedés). Ez az oka annak, hogy az acetylent mint comprimált gázt, hasonlóan a többi gázokhoz acélpalackokban nem hozzák forgalomba és előállítására tulajdonképpen a felhasználási helyen történik.

Ezzel szemben az acetylénnek egy jó tulajdonsága, hogy egyes folyadékokban, így benzinben, alkoholban, de különösen acetonban nagy mennyiségű acetylén oldódik és mint ilyen már nem robban. Egy liter acetonban 12 atm. nyomás mellett 360 liter acetylén oldódik. Ezen tulajdonságát azután felhasználták az acetylén szállítására nyomás alatt, mely különösen mozgó helyiségek világítására alkalmas, így a vasuti kocsiknál, autók lámpáinál. Az így acetonban oldott acetylén — acetyléndissous néven jött forgalomba. Természetesen az aceton drágasága miatt nagyobb kelendőségre nem tett szert.

Az acetylén, mely erre a célra készített készülékben állítatik elő, elővigyázatot igényel már a fejlesztésnél. Így csakis elfogadott és kipróbált fejlesztő készüléket használjunk. Ma már okuiva a fejlesztő készülékek által okozott szerencsétlenségeken, forgalomba csak oly készülékek hozhatók, melyet hatóság az ugynevezett acetylén vizsgáló bizottság, megvizsgált és alkalmasnak talált. A készüléknek fontos, hogy jól záródó, rézalkatrészekből mentes, nyomás szabályozóval ellátott legyen, úgy hogy 2 atm.-nál nagyobb nyomás ne állhasson be. Víz elég folyhasson a carbidra, hogy tulhevülés ne következék be, mert az robbanást okozhat. A csatlakozó gazométer és tisztító készülékek szintén jól záródó készülékek legyenek. Ezen készülékeket lakóhelyiségeken kívül kell elhelyezni, könnyű szerkezetű (fa) bódében, jól szellőztethetően. A gáz vezetékűl vascsövek szolgáljanak. Az acetylén nagy hőfejtő képessége miatt a lángok elhelyezésére különös gondot kell fordítani. Tekintve, hogy az acetylén levegővel keveredve még kisebb átmérőjű csövekben is robban, ajánlatos a vezetékben visszacsapó szelepeket elhelyezni a láng esetleges visszacsapása ellen. Acetyléngyanus helyiségben lánggal való bemenés, szigoruan kerülendő.

A gázok két fő-typusát evvel ki is merítettem, mert a többieknek ugyanazok az óvszabályok

szükségesek, mint a részletesen felemlített világító gáznál és az acetylénnél. De nem is bírnak nagyobb fontossággal, mert elterjedésük és veszedelmességük kisebb az előbb említettekénél.

Hydrogén:

Szintelen, szagtalan, íz nélküli gáz. Az ismert gázok közül a legkönnyebb, 1 liter hydrogén sulya 0.0899 gr. Levegőnél 14.4-szer könnyebb. A hydrogégáz meggyújtva halványkékés lánggal ég. Oxigénnel, vagy levegővel az 5—72% határok között keveredve, egyikét a leghevesebben robbanó keverékeknek adja (durranólég). (Platintapló vagy szivacs, felületén sűríti és meggyújtja.

Előállítják, ha zinkre kénsavat öntenek vagy pedig vízből elektromos bontás (elektrolízis) útján. Használják magas hőmérsékleten történő olvasztásoknál (platin olvasztása), hegesztésnél.

Methan:

Népies nyelven mocsárgáz. A földből tör elő mocsaras vidékeken, valamint kőszénbányában. Alkatrészét képezi a világító gáznak.

Szintelen, szagtalan gáz, mely alig világító lánggal ég. Oxigénnel, levegővel robbanó keveréket ad. Azért kőszénbányákban nyíltlángu lámpákat használni nem szabad, hanem az u. n. Davy-féle biztonsági lámpát, mely tulajdonképpen nem egyéb, mint a dróthálóval elzárt égő. Ugyanis a drótháló a hőmérsékletet gyorsan elvezeti és nem engedi a gázt gyulási hőmérsékletre felmelegedni.

Földgáz:

Főanyaga methan, a földből tör elő (Sármás); tulajdonsága, mint az előbb tárgyalt methané; fűtésre használják.

Blaugáz:

Gyárilag állítják elő, nehéz benzinnél. Azt elgázosítják (karburálják) és levegővel keverik. Használatra nyomás alatt vaspalackokban jut a fogyasztóhoz.

(Folyt. köv.)

A tűzjelzés hajdan és most.

Írta: Dr. Balogh Dezső.

I. folytatás.

Nagy késedelmet okozott, a fentebb említett okokon kívül az a körülmény is, hogy a régi Pest város lakossága, különösen a háztulajdonosok közt az a felfogás volt elterjedve, hogy egy tűz-örség segítségül hívásáért 50 forintot kell fizetni. Ezért a tűzek kitorése esetén az első teendő nem az volt, hogy a tűzoltókért szalasztottak valakit, hanem a háziak maguk kísérelték meg a tűz eloltását és csak ennek sikertelensége esetén, amikor a tűz már nagyon elharapódzott, értesítették a tűzoltóságot. A tűzoltók kivonultásáért fizetendő költségekről elterjedt felfogás téves voltáról még jelenleg sem sikerült a lakosság minden rétegét meggyőzni.

A kürt és dobszóval való riasztást Budapesten csak a katonaság alkalmazta. Kisebb vidéki községekben a tűzoltókat jelenleg is ezen eszközök hangjának segítségével hívják a gyülekező helyre.

A pesti tűzoltóság alakulása után néhány hónapig csak a toronyjelzés és küldöncök által, szóbeli jelentés útján értesült a tüzekről. Ezután néhány fontosabb középület Siemens-féle tűzjelző készülékkel láttatott el. Az 1870 ik év végén pedig, amikor Pest városának már egy állandó központi és három kerületi tűzörsége teljesített szolgálatot,

E betűgépek beállítása nagy haladást jelentett a tűzjelzés-továbbítás és nagyobb erőnek segítségül hívása szempontjából, ha néha napján időrablást, illetve nagyobb késést okozónak bizonyult is.

E betűgép vízszintes elhelyezésű körlapjának szélén, az időt mutató órához hasonlóan, körben az abc betűi és 0—9-ig sorakozó számok voltak elhelyezve. A körlap karimáját fogazott fémgyűrű szegélyezte, a mutatólap közepén pedig kissé felemelhető és forgatható mágneses induktor-kar foglalt helyet, mely a felfelé fogazott karimán tul ért és forgatás közben a betűknek és számoknak vonalába eső bemélyedésekben nyugvó pontot talált. A betűgép mutató lapjának jobb oldalán egy üveglappal fedett kisebb és ugyancsak az abc különálló betűivel és 0—9-ig elhelyezett számokkal ellátott mutatólap volt alkalmazva, melynek közepén egy villamos erő által mozgatott forgó tű mutatta meg a felhívóállomás által jelzett és a szavakat alkotó betűket és számokat, amint azok egymás után leadattak. Vagyis a forgató kar a készülék szegélyének egy-egy vajúlatába való helyezése pillanatában, a felvevő állomáson levő gép kisebb mutató lapjának tűje, ugyan ahhoz a betűhöz vagy számhoz ugorva, megállapodott. Ezután csak az egymásután mutatóközött betűket és számokat egy papírlapra egymás mellé kellett írni és így kialakult az üzenet minden szava.

Ha azonban az üzenetet leadó gyorsabban kapcsolta be a forgatót a mutatólap karimájának megfelelő vajúlataiba, akkor a delejtűhöz hasonló mutató a felvevő örségen nem állapodott meg határozottan a megfelelő betűknél vagy számoknál, hanem ide-oda inogva és a felvevő által félreértve, mint nem helyesen értelmezett betűk kerültek a papírlapra, amelyekből érthetetlen szavak alakultak ki. Ez alatt az idő alatt, riasztás esetén a felkészült lovas örségnek várni kellett, amíg az örmester összeráncolt homlokkal, mint egy rejtvény-megfejtő figyelt a betűket mutató tű viselkedésére; majd a jelentés leadásának megismétlése után, a betűket figyelő felderült arca árulta el, hogy most már érti, hogy hová kell a tűzörséget kivezetni.

A telefon feltalálása előtti időben, a külföld számos nagyobb városának kerületi tűzörségei, a posta és vasutaknál jelenleg is használatos Morse táviró gépek útján érintkeztek. E készülék feltétlen megbízhatósága mellett, a táviratok leadása és azok felvétele hosszadalmas eljárás volt, mely segítségül hívás esetén szintén nagy késéseket okozott. E mellett a Morse táviró gépeken az üzenetek precíz lekopogása és azok olvasása, hosszabb időn át való tanulást és gyakorlást igényel. Ezért a könnyebben elsajátítható és egyszerűbben kezelhető Siemens-féle betűgép, — elterjedtebb volt.

A fentebb említett Siemens-féle villamos tűzjelző készülékkel ellátott tűzjelző állomások Budapesten fokként szaporítottak. Így a nemzeti színház, az osztr. magyar bank, a nemzeti kaszinó, a nemzeti múzeum, a nyugoti pályaudvar stb. a tűzörségekkel ily módon összekapcsolást nyertek és igen hasznos szolgálatot végeztek.

E Siemens-féle tűzjelző készülék kulcsal elzárható szekrényben volt elhelyezve; egy húzó készülék meghúzása, avagy gomb lenyomása által oly módon lehetett működésbe hozni, hogy a készülékhez tartozó megindított óramű, — táviróhuzalon át, az összeköttetésben levő tűzörség fel-fogó Morse távirógép szalagján, a tüzet jelző

más név, hanem a vonás és pont (—) kombinációjából röviden és gyorsan felismerhető jellel rögzítette meg annak képielét. Így pl. a Curia tűzjelzője a szalagon — — (két vonás) jelet adott le, az új Országház . — (egy pont, egy vonás) volt stb.

A tűzörségen, közvetlen a Morse gép felett, a falon egy vagy több, minden tévedési lehetőség elkerülését szolgáló berámázott mutató tábla volt felfüggesztve, melyen a tűzjelző állomás arabs betűkkel kiírt neve mellett, annak Morse táviró jelekből, vagyis vonás és pontokból összeállított mintája volt feltüntetve. A tűz jelzés leadása után, az őrségen levő altiszt a Morse távirógép írásos szalagját leszakítva, a falon függő jelmagyarázó tábla mintajeleivel hasonlította össze, mire azonnal tudomásul vehette az állomás nevét. Az első ilyen készülékek csak azt voltak képesek jelezni, hogy a feladott állomáson tűz van. De hogy mi ég és mekkora terjedelmű a tűz, ennek a körülménynek hirül adására képtelenek voltak.

A gépek azért mégis elismerésre méltó szolgálatot teljesítettek, mert az általuk leadott tűzjelzés megbízható volt. E készülékek később tökéletesítettek oly módon, hogy azokon, az óramű elindítása után, a tűzjelző szekrény előlapján, feltűnő felirással, kéménytűz, tetőtűz, szobatűz, pincetűz és szomszéd tűzet jelző egy-egy megnyomható gomb volt, melynek esetenkénti működésbe hozatala után, a tűzörségen, a Morse gép szalagján, a tűzjelző állomás jele után, külön megfelelő számú pontok nyomattak le, a melyekből a tűz minőségét is meg lehetett állapítani. Így egy pont (.) kéménytűzet, két pont (..) tetőtűzet, három pont (...) szobatűzet, négy pont (....) pincetűzet, és az állomás jelének többször egymás után való lerögzítése, — szomszédos tűzet jelentett.

Az ily módon tökéletesített tűzjelző készülékek megbízhatóságuk és a jelzett tüzeset pontosabb körülírása által, a főváros nyilvános épületeiben és ipartelepein nagy számmal alkalmaztattak és mivel kisebb tűz esetén, a felesleges nagyobb tűzoltói erők mozgósítását is tárgyaltanná tették, — az állami telefon bevezetése és annak a tűzjelzés körébe való bekapcsolása utáni időkben is egy jó darabig üzemben maradtak. A készüléket Budapesten 1900—1901. évben a tűzjelző telefon váltotta le.

Az utcai villamos tűzjelző készülékek külföldön, ez idő szerint is számos világvárosban, kiterjedten vannak alkalmazva és feltűnő helyen (lámpa oszlopokon stb.) levő szekrényben foglalnak helyet. E tűzjelző, bárki által, egy fogantyú megfordítása által működésbe hozható. Abban a pillanatban a készülék a tűzjelzés helyén is, harangjelzést ad le, ami által a járókelőket figyelmezteti annak működésbe hozatalára. E tűzjelzők a nagyközönség oltalma alatt állván, a tűzoltóságnak netalán csinytevésből való riasztóit, — a járókelők az által szoktatták le e rossz tréfáról, hogy rendőr kézre adják a tetteseket.

Az ily kihágás, mint bűntügy kerül lefolytatás alá és azok elkövetői súlyosan bünhődnek. E tűzjelző készülék működésbe hozatala után, villamos vezeték útján, a jelzést felfogó ker. tűzörségen, egy mutató táblán, a tűzjelző állomás száma ugrik elő, a mely mellett, egy több hangu harangkészülék, a megfelelő számú és variációju harangütéssel is megismétli az előugrott számot. Így pl. a 132 számú tűzjelző állomásról érkezett tűzjelzés után, a 100-as számoknak megfelelő harangon 1 ütés, a 10-es számoknak megfelelő harangon 3 és az

zik el.

Az amerikai nagyvárosok tűzoltóságai különösen kitartóan ragaszkodnak e tűzjelzőkhöz és azokat a telefon útján való tűzjelzésnél megbízhatóbbnak tartják és nem is minden ok nélkül. (E kérdés mérlegelésére, további ismertetéseim során még visszatérek.)

Hogy ily viszonyok mellett minden tűzjelzés alkalmával a tűzoltóság nagy felkészültséggel kénytelen kivonulni, ezt a körülményt az ily természetű tűzjelzéssel járó teljesen tájékozatlan helyzet hozza magával.

Nálunk a tűzjelzésnek, az ehhez hasonló rendszere csak házi tűzjelzés céljaira szolgál. Így színházakban és ipartelepeken a tűzoltó őrszobával és a gépházzal összekötött tűzjelzőhálózat berendezése szokásos. Az épület, vagy gyártelep különböző, de feltűnő pontjain, könnyen hozzáférhető helyen, üveglemezzel fedett szekrényekben, villamos csengettyű gomb vagy kapcsoló kar foglal helyet, mely az üveglap bezuzása után, vagy a gomb megnyomása, vagy a kapcsoló kar elhuzása által hozható működésbe, a mely után a tűzoltó-őrszobán, az anúnciátorral ellátott villamos csengettyű megszólalásával egyidejűleg a falon levő mutató táblán, a tűzjelző állomás száma szemléltetővé válik. Gyárakban, raktárakban és gőzmalomokban kitűnően bevált a Sprinkler rendszerű automatikus oltó- és ezzel kapcsolatos riasztó készülék, mely az emberi felügyelet gyarlóságánál megbízhatóbb alapon, — zárt helyiségben fokozatosan fejlődő tűz esetén, a vízöntő rózsák működésbe jövetelével egyidejűleg a tüzet is jelzi. A régebbi rendszerű berendezéseknél a készülék automatikus működésbe jövetelének pillanatában, egy, a tűzoltó-őrszobába szerelt villamos csengettyű áramköre nyert bekapcsolást.

Az újabb rendszer mellett, a Sprinkler csőhálózatába, egy mellékcsőjáraton, az épület udvarára nyíló külső falon, turbina által forgatott kalapács útján megszólaló vasharang szerkezet van elhelyezve, mely a készülék működésbe jövetelével egyidejűleg, hangos harang riasztást idéz elő, mely nagy körzetben hallhatóvá válik. És mennél több Sprinkler-rózsa kezdi önteni a vizét, a gyorsan forgó kalapács által előidézett harang kongatás annál erősebben szól. Felemlítendőnek tartom még azt a jelenleg is fennálló régi szokást, hogy a gyárak gépészei a szokatlan időben megszólaló és hosszantartó gőzszip, vagy sziréna messze elhangzó bűgásával figyelmeztetik az ipartelep alkalmazottait és a környékbelieket a gyár területén kitört tűzveszedelemre. (Folyt. köv.)

A Magyar Országos Tűzoltó-Szövetségnél kapható szakkönyvek árai a következők:
Gyakorlati szabályzat 50,000; Egyenruházati és rangjelzési szabályzat 50,000; Tűzrendészet I—VII. füzet 75,000; Alapszabályminta 5,000; Új tűzrendészeti kormányrendelet 5,000; Diszokmány-ürlap 25,000; „Credo“ tűzoltói színmű 25,000 korona.

Minden gondos parancsnokság, illetve községi előljáróság beiratja tűzoltóit a Magyar Orsz. Tűzoltó-Szöv. **segélyző-pénztárába**, mely tagonkénti és évi 20 aranyfillér = 3,400 K tagdíj ellenében minden tűzoltói szolgálatban történt balesetért az illető tetemes segélyben részesíti.

Műszaki apróságok.

A tömlőkben mozgó víz és nyomás kiszámítására egyszerű tételt állított fel C. Gordijn jr. amsterdami parancsnok, hogy a helyszínén gyorsan, bár nem egészen pontosan lehessen a kívánt adatot kiszámítani. A formula $N = \pm V^2(1)$, ahol N = a nyomás vízoszlopméterben, V = a vízmennyiség hektoliterben. Kiindult 100 m hosszú és $2\frac{1}{2}$ " átméretű kenderitömlőből; ehhez képest a következő korrekciók kellenek: a) vízmennyiség szerint, ha $V=1$ hl, akkor 20% hozzáadandó; ha $V=2$ hl, a formula jó; ha $V=3$ — 10 hl, levonandó 3—10-szer 3%; b) a tömlőátmérő szerint az eredmény következő százaléka veendő: 2" tömlőnél $\pm 300\%$, $2\frac{1}{2}$ " tömlőnél $\pm 100\%$, 1" tömlőnél $\pm 7500\%$, $1\frac{1}{2}$ " tömlőnél $\pm 1100\%$; gumirozott tömlőknél és sima csöveknél az itteni érték fele vehető.

Példák: 1. Milyen nyomás kell ahhoz, hogy percenkénti 200 l. vizet átnyomjon egy $2\frac{1}{2}$ " átméretű, 400 m hosszú kenderitömlőn? A $200 \text{ l.} = 2 \text{ hl}$, tehát $N=V^2$ itt $N=2^2=4$ de 100 m tömlőre; tehát 400 m tömlőnél $4 \times 4 = 16$ m vízoszlop, azaz 1.6 atm. — 2. Mennyi a nyomás itt, ha percenkénti 100 l.-ről van szó? A $100 \text{ l.} = 1 \text{ hl}$, tehát $N=V^2=1^2=1$, vagyis a 400 m tömlőre $4 \times 1 = 4$; fentiek szerint azonban 20% hozzáadandó, tehát $4 + 4 \times 20\% = 4.80$ m vízoszlop. — 3. Milyen nyomás kell, ha a tömlő csak $1\frac{1}{2}$ " átméretű ugyan e példában? A korrektúra szerint 100% helyett 1100% veendő, tehát a 16 m 1100% -ja = 176 m. — 4. Ha e tömlő gumizott, akkor a fenti érték fele veendő, azaz 88 m vízoszlop adódik.

Benzinrobbanás egy földalatti tárolónál fordult elő nem rég Lissa lengyel városban. A tárolóba 3 hordót kívántak lefejtetni, de mivel szivattyú nem volt, a hordóból öntögették a tároló csapjába. Eközben benzint kiöntöttek, mely meggyuladt a hordó gurítása folytán a kövezeten keletkezett szikrától. A tűzoltóság e hordót óvatosan eltolta a többitől és a tárolótól. Egyszerre csak felrobbant a hordó; feneke kirepült, maga a lángoló hordó pedig 5 m. magasra repült egy lámpaoszlopnak, majd tovább az emberek közé. Egy férfi azonnal meghalt, 4 ember súlyosan, 15 könnyebben sérült meg. Ime egy példa arra, hogy a földalatti tárolókat miért nem lehet lakóházak közvetlen közelébe, avagy forgalmas közlekedési utakon elhelyezni. Ha ugyanis maga a tároló védve is van, de a manipuláció veszélyei ezzel még nincsenek elhárítva.

A villamosáram veszélyessége függ az áram feszültségétől, a test egyéni ellenállóképességétől, az áram irányától, annak behatási idejétől s egyéb körülményektől is (pl. padló nedvessége) stb.; néha már 45 Volt is halálos, sokszor 4—5000 Volt is ártalmatlan, ha az áram frekvenciája gyorsan változik. Amerikában a kivégzésekhez 1800 Voltos áramot bocsátanak át a testen, aztán $\frac{1}{2}$ perces időközrel kétszer egymásután 300 Voltost. Az áram vagy a légzős központ vagy a szív bénulását idézi elő, de némelyek szerint csak tetszhalált okoz, mely ellen mesterséges légzést lehetne alkalmazni.

Tűzveszélyes telefonkészüléket találtak Berlinben, melynél cigaretta rágyújtás közben a hangtölcsér lobot vetett, mert celluloidból készült. E célra celluloid felhasználása már azért sem engedhető, mert a nagy láng a telefonhasználóját megfoszthatja szemüvegétől.

levő folyadék eloltatott fűréssporral, mely a folyadékot felszívta. Ellenben egy kisebb tartóban (tank) levő benzolt nem lehetett odavezetett szén-savval eloltani, mert a kifejlődő és felfelé törekvő hőség nyomása mindig szétszórta a szén-savréteget. Egy benzollal és kátránnyal részben megtöltött kádát a felette alkalmazott víz-zápor nem oltotta el, mert a könnyebb olaj a víz tetején uszva tovább égett. A Walther & Cie cég (Köln-Dellbrück) újabban szén-savat alkalmaz kézi- és stabilkészülékekbe. Ezzel egy 3 m. átméretű tank égő benzol néhány pillanat alatt oltatott el és a folyadék felületén hó- és jégréteg keletkezett, úgy hogy alig égett el valami a benzolból.

Tűzoltás — hangvillával. Charles Kellogg kaliforniai természettudós különös dolgot demonstrált egy tűzoltóállomáson. Két láb magas gázlángnyelvet, amely egy zárt üvegcsőben szökött fel, kioltott egy hangvillával. Egy aluminium hangvillán végighuzott egy vonószerű szerszámot, aminek nyomán a rádió statikájára emlékeztető sercegés támadt és abban a pillanatban a gázláng lelohadt, fojtott kékes lánggal szökdecselt és újabb vonóhúzásra teljesen elaludt. Kellogg szerint a kísérletnek óriási jelentősége van. A jövőben a tűzoltók nem fognak kimenni az égő házakhoz és vizsugarakkal oltani a tüzet, hanem egy központi állomásról hanghullámokkal fogják elvégezni munkájukat. Ehhez mindössze az kell, hogy megállapítsák minden háznak a hangrezgésfokát és megfelelően konstruált hangvillát állítsanak fel a központi állomáson. Ha most az illető házból tüzet jelentenek, a hangvilla rezgésbe hozása olyan összehangolt hullámokat produkál, amelyek kioltják a tüzet.

A benzín villamossága kísérletileg beigazolást nyert. A cső és a benzín surlódása elektromosságot hoz létre, mely a cső falában pozitív, a benzinben negatív és 100—1200 Volt közötti feszültségű a kiömlés sebessége és a surlódás nagysága, valamint a benzín minősége szerint; minél tisztább a benzín, annál inkább töltődik elektromossággal. Beigazolódott, hogy a tárolóknál is fellép e tünet s magyarázatát adja a tűz nélkül előfordult robbanásoknak. Ez ellen a tartány földelése nem elég védelem s így e jelenséggel számolnunk kell.

A Gernentz-féle szalmafedél azért kultiválják északnémetország egyes vidékein, mert impregnálva van s így tűzzel szemben helytállóbb, mint a tiszta szalmafedél. Az impregnáló anyag: sovány agyagból készített pép, gipsz és gázgyári víz (ammoniak-víz.) Sós vízzel ez nem keverhető. A szalmafedél legalább 30 cm vastag és sima felületű (nem lépcsős), 50 fok alatti meredek tető legyen. Az impregnálás az égés tartamát megkészezi, de sokat veszít hatásából az időjárási változások folytán és tűzbiztosnak nem minősíthető.

A vashordók robbanása hegesztéskor elkerülhető, ha benzint is tartalmaztak volt, hogyha a hordót, vízzel megtöltjük és úgy állítjuk, hogy a javítandó rész a legmagasabb ponton legyen.

A Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség **szolgálati ármeinek** árai a következők: V. éves 25,000; X. éves 30,000; XV. éves 80,000; XX. éves 85,000; XXV. éves 135,000; XXX. éves

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszternek 20,802/1926. VI. sz. rendelete az erdőégések megakadályozása érdekében szükséges óvórendszabályok ügyében.

I. Valamennyi iskolai főhatóságnak.

Múlt évi április 20-án 31.510 VI. sz. a. kiadott rendeletemre utalással a legnyomatékosabban figyelmébe ajánlom a hazai tanárságnak, hogy az erdők fenntartásához és megóvásához fűződő fontos közérdekre való tekintettel a kiránduló ifjúságra a legszigorubbán ügyeljen, hogy az erdőben, vagy közelükben tüzet ne rakjanak, ellenkezőképen, ahol elhagyott tűzre akad, azt is mindenestre oltsa el.

Felhívom Cimet, hogy a felügyelete alá tartozó iskolák, intézetek tanárait, tanítóit, utasítsa arra is, hogy az ifjúság előtt a fák és erdők közegészségi és közgazdasági fontosságát ismertessék s az ifjúságot buzdítsák arra, hogy az erdők faállományának károsításától ne csak maga tartózkodjék, hanem ismerje hazafias kötelességének azt a lehetőségig mások pusztításától is megoltalmazni.

II. Valamennyi egyházi főhatóságnak.

Az erdőégések megakadályozása érdekében szükséges óvórendszabályok ügyében kiadott körrendeletemet azzal a kéréssel van szerencsém Cimed szíves figyelmébe ajánlani, hogy a bölcs főhatósága alá tartozó intézetekre nézve hasonló értelemben intézkedni méltóztassék.

Budapest, 1926. március 30-án,

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter.

Kivonat a kereskedelemügyi miniszter 52,533/1926. XXII. K. M. sz. rendeletéből, a sebészeti kötőszerek iparszerű előállításáról.

A sebészeti kötőszerek iparszerű előállítása, bárminő iparszerű megmunkálása, csomagolása és forgalombahozatala tárgyában az 1922. XII. tc. (alábbiakban törvény) 35, 57 és 58 §§-aiban kapott felhatalmazás alapján a népjóléti és munkaügyi miniszterrel egyetértőleg a következőket rendelem:

Tűzrendészeti szempontból a helyiségek megvizsgálása.

8. §. A sebészeti kötőszereket iparszerűen csak földfeletti világos, száraz, jól szellőztethető, por ellen megfelelően védett, továbbá könnyen tisztítható, vízhatlan, résnélküli padlóval ellátott, végül tűzrendészeti szempontból is kifogástalan helyiségben szabad előállítani. Amennyiben a jelen rendelet életbelépésekor használt munkahelyiségek természetes világítása és szellőztetése nem kielégítő, megfelelő erejű villamosvilágítást és mesterseges (pulziós) szellőztetést kell alkalmazni...

A sebészeti kötőszerek sterilizálásának, fertőzés ellenes szerrel való beitatásának (impregnálásának), szárításának és csomagolásának külön helyi-

ségekben kell történnie. Az ezekre a munkákra szolgáló helyiségek más helyiségek (iroda, árusító helyiségek, stb.) között átjáróhelyül nem szolgálhatnak, más helyiségekbe vezető ajtóikat nyitva hagyni nem szabad.

A sebészeti kötőszerek előállítására szolgáló helyiségekben más munkával foglalkozni tilos, azokban nyers anyagot vagy kész árut, csak a munka természete szerint elkerülhetetlen mennyiségben és legfeljebb a napi munka befejezéséig szabad tartani...

Amennyiben jelen rendelet életbelépésekor valamely sebészeti kötőszereket előállító üzem helyiségei a jelen szakaszban foglalt követelményeknek nem felelnek meg, azokat a jelen rendelet életbelépésétől számított egy éven belül megfelelően át kell alakítani és amennyiben az átalakítás lehetséges nem lenne, vagy pedig az üzem pincehelyiségben lenne elhelyezve, az üzemet az üzlethelyiségek szabad forgalmának visszaállításától számított két éven belül megfelelő helyiségekbe kell áthelyezni...

10. §. Az üzem tulajdonosa az üzemben mindazt létesíteni és fenntartani köteles, ami tekintettel az üzem minőségére, az alkalmazottak életének, testi épségének és egészségének lehető biztosítása érdekében szükséges...

A tűzfatelek engedélyezése körül meg lehetős bizonytalanság uralkodik, mert a hatóságok a telepengedély elbírálásánál fennakadtak azon kérdésnél, hogy mennyi az a minimális famennyiség, amelynek raktározása és árusítása már telepengedélyezés alá esik. A kereskedelmi miniszter most egy konkrét szegedi eset alkalmából akként döntött, hogy oly telepek esnek iparhatósági telepengedélyezés alá, amelyek üzletszerű és állandó eladási cézzal állítatnak fel, tehát nem a fa mennyisége, hanem a raktározás célja az irányadó. Ha e célzat meg van állapítva, akkor kerül eldöntés alá, hogy vajjon a raktározás helye megfelel-e a tűzrendészeti, egészségi és közrendészeti kívánalmaknak és az összes szempontok figyelembevételével engedélyezhető-e a telep felállítása. A miniszter azért helyezkedett erre az álláspontra, mert attól tart, hogy másként a külterületen lévő fatelek lassanként behuzódóknak a beépített belső területre. Már pedig 3 waggon fa már önmagában véve is nagy tűzveszélyt jelenthet. Emellett a szépészeti és közegészségi szempontok is szólnak az ellen, hogy a belső területen szűk udvarokon, házak között fatelek létesüljenek.

Nádküldemények ponyva (letakarás) nélkül is felvételnek vasuti, csak belföldi szállításra a keresk. miniszter rendelete szerint, de csak november 1-től március végéig terjedő időszakban és ha a szokásos 2-3 méter hosszú dróttal kötegekbe összekötött és leveleiktől megfosztott nádszálakból állanak. Egyéb nádküldeményekre e kedvezmény nem vonatkozik. A feladó köteles azonban nyilatkozatot aláírni, hogy mindennemű tűzkárért, mely a betakarás hiányából keletkezik, a vasuti és idegen javakban keletkezett mindennemű kárért felelősséget vállal és azt megtéríti.

SZÖVETSÉGI ÜGYEK.

A Budapesti Tűzoltó Testületek Szövetsége ezúton értesíti tagjait, hogy a múlt hó 27-én tartott választmányi ülés határozata szerint április hó 24-én, szombaton d. u. 6 órakor tartja rendes évi közgyűlést a központi tűzoltólaktanyában (VIII., Kun-u. 2.), a következő tárgysorozattal: 1. Kétfagu jegyzőkönyvhiteltesítő bizottság választása. 2. Az évi jelentés előterjesztése. 3. Az 1925. évi zárszámadás előterjesztése és a számvizsgáló bizottság jelentése. 4. Az évi költségvetés megállapítása. 5. Két megüresedett választmányi tagság betöltése. 6. A titkári állás végleges betöltése. 7. A 24 órával előbb beadott indítványok feletti határozathozatal. 8. Három tagból álló számvizsgáló bizottság megválasztása. — Tekintettel az elintézendő fontos tárgysorozatra, kérjük a tisztelt Bajtársakat, hogy a közgyűlésen lehetőleg teljes számban jelenjenek meg és a testületek képviselteséről gondoskodni sziveskedjenek. A közgyűlés után bajtársi vacsora lesz, melynek keretében Dr. Balogh Dezső bp. önk. tűz. testületbeli tb. parancsnok fog előadást tartani. A vacsora helyét a közgyűlés alkalmával fogják tudomásul adni.

A győri kerületi tűzoltó-szaktanfolyam parancsnoksága többfelől érkezett kérdezősködéésre közli, hogy az ország bármely részéből vesz fel hallgatókat, hogy az által az ország tűzoltóságának kiképzését elősegítse. A jelentkezők legkésőbb május hó 10-ig tartoznak az iránti kérésüket a tűzoltó-tanfolyam parancsnokságának Győr, bejelenteni s a jelentkezéssel egyidejűleg az elszállásolás költségeire 200.000 koronát megküldeni. A hallgatókat csoportosan a laktanyában szállásolják el. A tanfolyam június 7—20-ig, reggel 7—11-ig és délután 3—7-ig tart. A résztvevők azonban már június 5-én délután tartoznak a tanfolyam parancsnokságánál elszállásolás céljából jelentkezni. A vidékről érkezők részére kedvezményes vasuti jegyet kértek, amelyet a Győr—Sopron—Ebenfurti vasut már engedélyezett és minden valószínűség szerint az államvasutak is engedélyezni fognak. Aki tehát kedvezményes vasuti jegyre is igényt tart, jelentse ezt is be a tanfolyam parancsnokságánál. A tanfolyam parancsnoka: Erdély Ernő győri tűzoltó-főparancsnok, előadók kivülről: Bencze István budapesti önkéntes parancsnok, Falussy Károly államvasuti tűzrend-felügyelő Budapest, Papp Ferenc szegedi főparancsnok, Dr. Roncsik Jenő debreceni főparancsnok, míg a gyakorlati részben a vármegyei tűzrendészeti felügyelők és a győri tűzoltó-tisztek segídenek.

A Hajdúvármegyei és Debrecen városi szövetség választmányja március 18-án ülést tartott Rásó István ny. főispán elnöklété alatt, amelyen elhatározatott, hogy Pákozdy Sándor és Dr. Derekassy István debreceni mentőorvos tiszteletbeli taggá választatik. A évi jelentés tudomásulvétele után kimondatott, hogy azon községek tűzoltóságainak, amelyek érdemes munkásságot fejtettek ki, elismerés szavaztatik. A jóváhagyott alapszabályok kinyomatása elrendeltetett. A legközelebbi közgyűlésen versenygyakorlat tartása is tervbe vétetett. Elhatározta a választmány, hogy aktuális kérdéssről pályázatot hirdet 1 millió koronáig terjedő két díjjal. Az 1926. évi költségvetési tervezet 24,399.154 K összeggel elfogadtatott. A kiadási tételek között szerepel 6 millió K versenydíjakra, 2 millió K tűzoltók segélyezésére és 2 millió K tűzoltók utalmozására. A választmány

visszatartassék, egyben oly irányu utasítás kiadására felkérni határozatott, hogy az így befolyó összeg a tűzoltóság rendszeres segélyeként adassék ki. A fizetett tűzoltók utasítása a községeknek kiadni határozatott. A községek tűzoltói 5-ös turnusokban a debreceni hivatásos csapatnál egy hónapi idő tartam alatt kiképezettni fognak. Az egyéges tűzrendészeti szabályrendeletminta megszüretni határozatott; ha a sürgetés eredménytelen lenne, a szövetség maga fog ily tervezetet kidolgozni. Az orsz. szövetség felkérte, hogy a mentő-intézménnyel kapcsolatban alakítsa át szervezetét és címét. Felkérte az orsz. szövetség a Tűzrendészeti Közlönynek nagyobb terjedelemben és ábrákkal való kiadására. Az országos tűzoltói biztosító intézet megszervezésének eszméjét az orsz. nagygyűlés elé terjeszteni határozta. Fráter László Biharmegye új alispánját a szövetség megválasztása alkalmából üdvözölni rendelte. Ezzel az ülés véget ért.

Felhívás

Hajdúvármegye valamennyi tűzoltó testülete parancsnokságához.

Debrecen város és Hajdúvármegyei tűzoltó szövetsége a nyár folyamán — még későbbi időpontban közzendő helyen és időben — megtartandó közgyűlése alkalmából *vármegyei tűzoltó-versenyt* rendez megfelelő díjakkal és kizárólag a szövetségünk kötelékébe tartozó testületek részére.

A versényszámok a következők lesznek:

1. Kocsifecskendő iskolaszereles 5 szerelőszámmal.
2. Kocsifecskendő iskolaszereles 9 szerelőszámmal.
3. Mozdonyfecskendő iskolaszereles 5 szerelőszámmal.
4. Mozdonyfecskendő iskolaszereles 9 szerelőszámmal.
5. Kocsifecskendő gyorszerelés 5 szerelőszámmal.
6. Kocsifecskendő gyorszerelés 9 szerelőszámmal.
7. Mozdonyfecskendő gyorszerelés 5 szerelőszámmal.
8. Mozdonyfecskendő gyorszerelés 9 szerelőszámmal.
9. Támadás (taktikai feladat, egyszerű falusi viszonyokhoz mért feltevéssel).
10. Vezénylés (az önk. tűzoltótisztek részére).

Szövetségünk ez uton hívja fel már eleve a kötelékébe tartozó tűzoltó testületek figyelmét a tűzoltó versenyre és bizton reméljük, hogy a tűzoltó testületeink a versenyen valamennyien részt vesznek és e nemes vetélkedésben bizonyítják be a vármegye hatósága és a nagyközönség előtt, hogy a csapat harckészsége fejlesztésére a testületben komoly munka folyt és a testületek a hatóságok és a nagyközönség bizalmára érdemesek.

Az egyes versényszámokra külön-külön is lehet nevezni. Felvilágosítással szövetségünk irodája készséggel szolgál.

Debrecen, 1926. évi március hó 28-án.

Dr. Poroszlay István
várm. h. aljegyző,
szövetségi titkár.

Rásó István
nyug. főispán,
szövetségi titkár,

elnöklete alatt, amelyen elnök elparentálván Janicsk Andor volt alelnököt, a temetésen megjelent csapatoknak a család köszönetét tolmácsolta. A folyó-
ügyek elreferálása után a választmány a közgyűlés napját április 24-ikében állapította meg. A gyűlés végeztével Falussy Károly MÁV tűzr. felügyelő tartott értékes felolvasást németországi tanulmányi utjáról.

H I R E K

A Biharvármegyei Szövetség 52 tagu küldöttsége március 29-én délelőtt 10 órakor tisztelt Dr. Fráter László alispánnál, mint a szövetség elnökénél. Bojtor István vármegyei tűzrendészeti felügyelő üdvözölte az alispánt megválasztása alkalmából és méltatta azokat az érdemeket, amelyeket Dr. Fráter László a tűzoltóság ügyének önzetlen és fáradhatatlan szolgálatában szerzett. Kéri az alispánt, maradjon továbbra is a szövetség élén. Ezután a berettyóújfalui önk. testület nevében üdvözölte, mint parancsnokot. Köszönetét fejezte ki nyolc éven át kifejtett fáradhatatlan munkásságáért és átadta a berettyóújfalui tűzoltók ajándékát, egy ezüst cigarettakészletet. Dr. Fráter László a lelkes éljenzés elhangzása után bajtársi szeretettel mondott köszönetet az üdvözlésért, mint a szövetség elnöke teljes támogatásáról biztosítja a tűzoltók munkásságát és arra fog törekedni, hogy minden községben megalakuljon és viragozzék a tűzoltó testület.

Paradeiser Gyula a kispesti önk. testület alparancsnoka életének 45-ik évében elhunyt. A város lakosságának és a bajtársak nagy részvéte mellett diszsihrhelyen temették el a kispesti temetőben. Tevékeny részt vett a Pest vármegyei szövetség mozgalmában is.

Tápióságbon március 14-én meleg ünnepsé-
lésben részesítette a község és tűzoltó csapat Kelecsényi Tibor parancsnokot és Bogdány István alparancsnokot azon alkalomból, hogy Lendvay Kálmán főjegyző nekik átnyújtotta a megyei főispán leiratát, amely szerint a belügyminiszter nekik elismerést nyilvánít a testület szervezése és fejlesztése körül szerzett érdemeikért.

Szerencsétlenül járt tűzoltóparancsnok.
A biharmegyei Zsáka községben tűz ütött ki ápr. 3-án, melyhez a szomszédos Furta község tűzoltósága is kivonult. Utközben a lovak megbokrosodtak s Országh József parancsnok a kocsiról leugrott, de oly szerencsétlenül, hogy a jobb lába bokán felül eltört; a sérülés folytán komplikációk állottak be, úgy hogy lábát bokán felül amputálni kellett.

Fadd község ápr. 5-én lélekemelő ünnepet tartott. Ekkor diszítette fel Wittinger Ödön tolnai járási tűzfelügyelő a királyi díszéremmel Tantos István tb. parancsnokot, az ez alkalommal a község képviselőtestülete által tartott rendkívüli diszközgyűlésen, melyre megjelentek a tolnai és paksi tűzoltóságok kiküldöttei is. A közgyűlésen Ujlaki Károly faddi parancsnok, majd Schwertl paksi tűzfelügyelő mondott lendületes beszédet, melynek befejezése után a faddi testület díszmenetben vonult el a kltüntetett előtt.

A budapesti önk. testület ápr. 11-én tartotta tisztújító közgyűlését Breuer Szilárd par. elnöklete

Némethy Ödön, Dr. Szauder Ferenc, Dr. Strommer Victorin, titkár Dr. Pösch Ernő, jegyző Bayer János, pénztáros Major János, ellenőr Angyal Endre. Vármegyei tűzr. felügyelő Erdély Ernő (Győr), járási tűzr. felügyelők Árvay Géza (Győr), Bayer János (Györszentmárton), Árvay Ferenc (Győr), Érsek Imre (Kisbodak), Horváth József (Magyaróvár). — (A mosonvármegyei szövetség még külön működik.)

alatt. Napirend előtt kiosztattak a szolgálati érmek és a szorgalmi díszokmányok; nevezetesen 40 éves érmet kapott Dr. Flóris Áron szakaszpar., 35 éves érmet Holes József szakaszpar. és Köhler István szivattyúmester, 30 éves érmet Wessely Ferenc csöv., 25 éves érmet Boskovics Miksa őrp., 20 éveset Blazsek András, Bilesch Endre őrp., Feldmann Ármin, Gangl Vince csöv., 15 éveset Verseghy Ferenc, Dr. Szalay Lajos szakaszpar., Áfrány Dezső őrp., Krasznecz Mihály csöv., Szabó Imre mászó, Anderko Rafael sziv., 5 éveset Mahner Antal, Jakobovics Ferenc, Blazsek Lajos csöv., Höflich Árpád mászó, aki egyben csövezetővé nevezetett ki. Szorgalmi díszokmányt kaptak: Bilesch Endre őrp., Körmendy Sándor, Blazsek Lajos rajvezető, Kovács István őrv., Tóth B. Sándor, Klézli József, Gottlieb Sándor sziv. A parancsnokság évi jelentése, a számvizsgálóbizottság, valamint a szertárvizsgálók jelentése tudomásul vétetvén, az 1926. költségeloirányzat állapított meg. Majd tiszteletbeli taggá választott Barczen Gyula városi tanácsnok, tb. parancsnokká Kállay Imre, Dittrich József hiv. főtiszt, Bencze István szakaszpar. tb. alparancsnokká pedig Falussy Károly szakaszpar. A tisztújítás eredménye egyhangú választással a következő lett: parancsnok Breuer Szilárd hiv. főpar., alpar. Dr. Balogh Dezső, szakaszparancsnokok Bencze István, Falussy Károly, Holes József, Dr. Szalay Lajos, Csik Béla, Dr. Fischer Dezső, titkár Dr. Szalay Lajos, szolgálatvezető Csik Béla, pénztáros Vágó Zoltán, szertáros Falussy Károly, szivattyúmester Köhler István, mérnök Havas Ede, orvos Dr. Gerber Béla, Dr. Balogh Dezső, Dr. Flóris Áron, parancsnoksági tagok Bertly László, Mátrai Antal, Verseghy Ferenc, Teasdale Ottó, Ausch Rezső. A számvizsgáló-bizottság tagjai lettek: Kovács Gyula, Áfrány Dezső, Szidaniits Ferenc, Boskovits Miksa, Bilesch Endre, Jirasko Oszkár. — Az évi jelentésből kitűnt, hogy a testületnek 189 tagja van, akik közül 83 működő. Az elmúlt évben tartott 24 gyakorlat, 16 elméleti előadás és naponta éjjeli őrség 1 tiszt és 12 tagu létszámmal, mely 30 esetben vonult ki tűzhöz. A vizsgát letette 12 szivattyús, 4 mászó és 3 őrparancsnok.

A kiskundorozsmai egyesület március hó 14-én tartotta első tavaszi vizsgáját diszközgyűléssel kapcsolatban. Bemutatva lett: Ötös iskolaszereles kocsifecskendővel, kilences iskolaszereles kocsifecskendővel, gyorszerelés mozdonyfecsken-dővel, támadási gyakorlat mozdonyfecsken-dővel, horoglétra iskolaszereles 3 létrával, horoglétra gyorszerelés 3 létrával, gráci támrudas létrával iskola és gyorszerelés, mentőgyakorlat 1 és 2 kötélén. Ezt követte a fogadalom letétele, majd a diszközgyűlés, melyet Gresz Jenő elnök megnyitván, szép szavak kíséretében átadta a diszközlevelet Dr. Dósa István járási főszolgabírónak és Zappe Péter főjegyzőnek. Dr. Dósa István főszolgabíró díszelnök viszont Gresz Jenő elnöknek adta át a diszközlevelet és kiosztotta az 5 éves

szolgálati érdemeket Gresz Jenő elnök, Rácz Lajos és Soós Lajos szakaszparancsnok, Rácz J. György, Berecz József őrparancsnok és Ókrös Mátyás segéd tisztnek.

A csépai önkéntes tűzoltótestület parancsnoksága a tél folyamán 3 hónapos házi tanfolyamot rendezett működő tagjainak, mely március 21-én vizsgával zárult. A vizsgán megjelentek: Doka Bertalan tb. járási tűzrendészeti felügyelő, a kunszentmártoni tűzoltóság parancsnoka, Csépa község előjárósága s az összes társadalmi egyesületek vezetőségei. A vizsga kitünő eredménnyel végződött. Az előadói tisztelet Somodi Dezső parancsnok, Dancsó Ferenc alparancsnok, Dancsó Antal és vitéz Paczolay Gábor szakaszparancsnokok, továbbá Dr. Szigeti Gyula orvos látták el. A testület május havában ünnepli 25 éves fennállását, mely alkalommal a Tiszai alsó járás területén levő községek tűzoltóinak bevonásával tűzoltói versenyt is szándékozik tartani.

A vaiszlói önk. testület február 28-án tartotta 26-ik évi közgyűlését Morvay Ferenc elnöklete alatt. A parancsnokság évi jelentése, mely szerint 35 működő és 56 pártoló tag van, 3 tüzeset fordult elő, 12 gyakorlat, 4 iskola és 26 felügyeleti szolgálat tartatot, tudomásul vétetett. A pénztári bevétel 15,137.060 K, a kiadás 10,643.700 K volt. A segély- és tartalékalap felemeltetett 5,500.000 K-ra. A f. évi költségvetés 650 pengőben irányoztatott elő. A régi fecskendő átalakított az egységes előírásnak megfelelően. A leventékkel a kapcsolat felvétele nem vezetett eredményre. Segéd-tisztté megválasztott ács Pallag János, elnökké Morvay Ferenc, alelnökké Kis Tóth János, megválasztott továbbá 12 választmányi tag is.

Drávaszentes községben megalakult március 13-án az önk. testület Farkas Ferenc járási tűzrendészeti felügyelő közbenjöttével. A közgyűlés megválasztotta a következő funkcionáriusokat: elnök Bogdán János, titkár vitéz Süle Zoltán, parancsnok Péntek József, választmányi tagok: Nak Mihály, Bognár Ferenc, Schroll József, Szokol János.

Sátoraljaujhely városa elhatározta, hogy a hivatásos tűzoltók számát 10-ről felemeli 15-re, azokat beosztja a műszaki alkalmazottak fizetési fokozataiba és egyben biztosítja nekik a nyugdíj-jogosultságot. Végül elhatározta a város tanácsa, hogy a hivatásos csapatot tagul belépteti az orsz. szövetségbe is.

Budapesten az 1925. évben 813 tüzeset jutott a tűzoltóság tudomására s pedig: gyári 6, raktár 22, gépház 2, műhely 41, szinpadi 3, tető 40, kémény 345, padlás 9, szoba 112, bolti 33, pince 39, istálló 7, ruha 2, waggon 3, mennyezet 20, kazal 7, trágya, szemét 12, gerenda 40, autó 9, szén 1, bódé 15, rövidzárlat 2, kábel 7, transformátor 3, kéményjárda 10, kátrány 10, templomi 1. Káreset volt ebből 371. A működés volt 1 órán aluli 400 esetben, 6 órán túli 3 esetben. A keletkezési ok: vigyázatlanság 156, gondatlanság 25, hanyagság 356, hibás szerkezet 148, kéményszikra 55, öngyulás 11, gyújtogatás 2, ismeretlen 60. Megsérült 1 ember és 1 tűzoltó, bennégett 1 ember, meghalt 1 tűzoltó. Azonfelül volt 367 vaklárma, 11 életmentés, 10 segélynyújtás balesetnél, 17 lömentés. Tűzvizsgálat tartatott 183 esetben, tűzrendőri szemle 1658 esetben párhuzamosan eljáró bizottságokkal 212 helyen.

A kazári közigazgatás községeiben a tűz. kormányrendelet végrehajtása során a helyi

meg 20 fővel. Mindkét község egyenruhával és bakancsossal látja el csapatát s mindkét község rendelkezik 2—2 fecskendő felett. Mátraszele a múlt évben tűzrendészeti célokra 26 millió koronát költött, Kazár pedig 10 milliót, a f. évben pedig 20 milliót szánt e célra. Vizslás a 3-ik község anyagilag rosszul áll és egyelőre nem tud nagyobb összeget a kommun alatt elpusztult fecskendők pótlására fordítani.

Debrecenben egyik vegytisztítóban szabálytalan módon és a helyiségre vonatkozó engedély nélkül benzint desztilláltak s a visszamaradó szennyvizet a desztilláló gépből egyszerűen a padlóra és onnan a közcsatornával összeköttetésben lévő csatorna-szembe folytatták. Eközben a benzingőzők — valószínűleg a munkás által használt facipőbe vert és annak kopását megakadályozni hivatott vasszegek és a betonpadló ütődése folytán keletkezett szikrától — meggyuladtak. Szerencsére ezuttal komolyabb baj nem történt; 10 millió korona értékben azonban tisztításra váró ruhák elégték.

Autófecskendőt szereznek be újabban Székesfehérvár, Szekszárd, Szombathely, Siófok és Bonyhád. Vidéki városaink e beszerzésre a nyomdolgénység hiánya készleteti elsősorban; több város kapcsolja e kérdésnél a tűzoltói célt az utcalocsolás megoldásával főleg pénzügyi okok miatt.

Debrecen város hivatásos tűzoltóparancsnoksága a szakirodalom művelése és gyarapítása végett a jövőben évkönyvet fog kiadni. Az 1925. évről szóló évkönyv gazdagon illusztrálva, két terjedelmes szakkal rövidesen elhagyja a sajtót 140 oldal terjedelemben. Miután a mű csak korlátolt számban jelenik meg, kívánatos, hogy a rendelők az előfizetési díjat — 50.000 koronát, — minél előbb beküldjék a tűzoltóparancsnokság címére Debrecenbe, mert a későn érkező megrendelések nem lesznek teljesíthetők.

Az 1875. évi XXXVII. t.-c. 491 §-a alapján a tűzoltóságok a tűzoltás közben megsérült szerkezetekben esett kár megtérítését kérhetik a biztosított fél útján a biztosító társaságtól. Február hó 21-én a debreceni tűzoltóság egyik lófogatu szerének a kereké tanyai tűzhöz való kivonulása közben összeforrott, a fél fenti törvény alapján a biztosító társaságtól a kár megtérítését igényelte, amelyet az teljes egészében meg is térített a tűzoltóságnak.

Berlin (egyesített) város tűzoltósága 159 automobillal, 238 lófogatu szerrel rendelkezik, ebből 16 automobil és 232 lófogatu szer a külvárosi önk. testületek használatában van.

Veszprém város hivatásos tűzorségét 1 tiszt és 10 főnyi létszámban állapította meg; elhatározta továbbá 700 m tömlőnek, füstálarcnak és több kisebb felszerelési tárgynak beszerzését. Molnár László tisztjelölt hivatalnok a fővárosi hivatásos tűzoltósághoz 3 havi voluntár szolgálatra rendeltetett ki.

Debrecen sz. kir. város hivatásos tűzoltóságának 1926. évi költségelirányzatát a március hó 30-án megtartott közgyűlés a következőkben állapította meg: Személyi kiadások 1.378,145.000, tűzoltó és mentőszerek beszerzése 100,184.000, tűzoltó és mentőszerek javítása 60,000.000, takarmányozásra 103,600,000, autókhoz üzemi anyag 54,100.000, laktanyafűtés és világítás 38,943.000, nyomtatványok 6,800.000, irodaszerek 500.000, telefon előfizetési díj 7,008.000, győgy- és kötszerek 8,500.000, épületfenntartás 105,383.000, vegyesek 23,041,000 kor., összesen 1.886,204.000 koronát.

A közei (Lorincz) önk. testület március 28-án

alparancsnokká Krausz Istvánt, szakaszparancsnokká Schmiedt Dezső és Hanzély Ferenc, szerfőrossá Saxa Béla. Kimondotta a közgyűlés heves vita után, hogy egyelőre a rendgyakorlatok vezénylési nyelve a szlovák, szergyakorlatoké a német, de ezt is egynegyed óráig szlovák nyelven kell vezényelni. A magyar uralom alatt 50 évig volt a vezénylőnyelv a német és senki sem tett ellene kifogást!

A német tűzrendészeti mérnökök orsz. egyesülete június 15—19-én tartja közgyűlését Saarbrückenben, melynek programja szerint 15-én megtekintik a düsseldorfi (Gesolei) tűzoltószerkiállítását is. A gyűlésen felolvasás lesz az amerikai viszonyokról, nagy garageokról, az új szivattyúk evacuáló szerkezetéről, garageok fűtéséről, motorok gyújtásáról, az autók forgalmi törvényéről, az ingó ajtók tűzbiztonságáról, az őrségek tömlőkészletéről, tűzveszélyes anyagok oltókészülékeiről, hivatásos csapatok középállásairól, stb. A kísérletek sorában megemlítendő a Minimax R.-T. haboltókészülékének, a Lanninger—Regner csövek, a Walther & Co. szénsavhavanak, a Hanseatikai készülékek gyára Protylén gázvédőkészülékének, a Tego r.-t. katalytikai kályhájának bemutatása és a völklingen vasművek megtekintése.

A Tűzrendészeti Közlönyre az 1926. évre előfizettek:

- 800,000 koronával: Szabolcs vm. alipán, Nyiregyháza 10 példányra.
- 160,000 koronával: Sopron város, Szeged önk., Pápa város tanácsa, Fajsz előlj. 2—2 példányra.
- 145,000 koronával: Szerbszentmárton előlj.
- 100,000 koronával: Ó-budai hajógyári önk., Versegly Ferenc Budapest.
- 80,000 koronával: Kisvárdai önk., Salgótarján önk.

Szerkesztőbizottság elölj., Vajszió önk., Magyarszentkirály előlj., Csesznek előlj., Keczel előlj., Ószentiván előlj., Parád önk., Bogács előlj., Ragály előlj., Külsővát előlj., Kunhegyes előlj., Vönöck előlj., Erdőcsoknya előlj., Somogyvisonta előlj., Rinyaujlak előlj., Pusztavacs előlj., Pécs bányatelep önk., Szeged polgármester, Szeged hiv. tűzoltók, Zubogy előlj., Karcag önk., Alsóvádasz előlj., Esztergom város, Miske előlj., Fehértő előlj., Ózd vasgyár önk., Hajos előlj., Mohács önk., Bánovits József Mohács, Kunmadaras előlj., Pánd előlj., Susa körj., Gesztely előlj., Dencsháza előlj., Tass előlj., Szombathely polgárm., Szombathely tűz. par.

SZERKESZTŐ POSTÁJA

Par. Lapunk előfizetése miniszteri, majd alispáni rendelet alapján eszközözlendő a község által. Ez tehát a község hivatalos ügye s nem egyesek magánvéleményétől függő. S ha a B. M. kíváncsi lesz arra, hogy miképp hajtották végre rendeletét, adtak-e módot a tűzoltóknak a szakbeli továbbképzésükre? Ki felel érte?

Felelős szerkesztő: Breuer Szilárd, az Orsz. Szövetség ügyvezető alelnöke, főv. főparancsnok.

Felelős kiadó: Kállay Imre, orsz. szöv. eln. előadó, főv. hiv. főtiszt.

Lapkiadó-bizottság: Breuer Szilárd, Kállay Imre, Köhler István vál. tag, Mátrai Antal számv. biz. tag.

Munkatársak: Gróf Széchenyi Viktor orsz. szöv. elnök, Dr. Balogh Dezső orvos, budapesti önk. par., Dittrich József gépészmérnök, orsz. szöv. eln. előadó, főv. hiv. főtiszt, Falussy Károly Máv. tűzr. felügyelő, számv. biz. tag, Kállay Imre, Dr. Káthona Mihály par. (Kiskunhalas), Dr. Kele József vármegyei szövetségi elnök (Szolnok), Kotsis Rezső alpar. (Csepel, Iószergyár), Malcsiner Károly Ganz-gyári par., vál. tag, Papp Ferenc hiv. főpar. (Szeged) orsz. szöv. eln. előadó, Dr. Roncsik Jenő hiv. főpar. (Debrecen), orsz. szöv. eln. előadó, Rehák Tamás hiv. par. (Debrecen), Rosta Géza par. (Csepel, Iószergyár) orsz. szöv. eln. előadó, Dr. Szalay Lajos vegyész, buda pesti önk. titkár, Szokoly Endre hírlapíró, önk. tűzoltó-Teasdale Ottó főv. hiv. főtiszt, Vida Pál vármegyei szöv. titkár (Székesfehérvár), orsz. szöv. eln. előadó.

KÖHLER ISTVÁN

fecskendő-, szivattyu- és tűzoltófelszerelések gyára

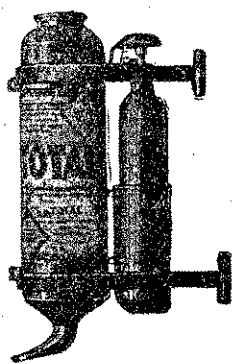
Budapest, X. Korponai-utca 21.

Gyárt: modern motoros, turbinás és dugattyus tűzoltó fecskendőket, tűzoltószerkeket, felszereléseket és stabil szivattyu-telepeket a tűzoltás és öntözés céljaira

Mátrai Antal és Társa R.-T. Budapest

VI., Teréz-körut 33 ♦ 30 éve fennálló tűzoltószergyára

GYÁRT: kézi- és motorfecskendőket, mindenféle létrákat, motollákat, vízfordó és öntöző lajtákat, szerkocsikat. Mindennemű tűzoltófelszerelési cikkek raktárról kaphatók. :: Sürgőnycim: 22-36 MÁTRAI :: Telefon J. 81-35

"TOTAL"

a tűzoltókészülékek királya!

folyékony szénsavval működik és száraz porral olt és ezért télen nem fagy be, nyáron nem párolog el; sikeresen olt mindenféle tüzet, tehát a veszélyes folyékony anyagok, mint: benzín, szesz, éther, petroleum, olaj, kátrány égését, továbbá a karbid és a villamos tüzeket, utóbbi is teljesen veszélytelenül. Kimerítő ismertetéssel készséggel szolgál a magyarországi lerakat:

Ligeti és Biró, Budapest
V., Vigszínház-u. 5. Tel. 77-99

PÁRISI NAGYÁRUHÁZ R.-T.

HUSOSZTÁLYA

MEGNYILT

Minden nagyobb vásárlásnál
egy piaci táskát
ingyen kap!

Walser Ferencz

Budapest, V., Lomb-utca 34-36. sz.

Telefon: Budapest 95-50 szám

Tűzoltási szerek és szivattyuk gyára,
harang- és fémtönde

Sürgőnyc.: Walsergyár Lombutca Budapest

Budapesti Armatura-, Szivattyu- és Gépgyár R.-T.

Teudloff-Dittrich

Gyár: Kispest, Üllői-ut 220—222. szám

Sürgőny cím: Teudloff Budapest — M. kir. postafiók —
pénztári szám 10962 — Levélcím: Budapest, Főposta, 139.
sz. postafiók — Telefonszámok: József 90—02 és 90—03 —Budapesti vezérképviselő: „ORBIS”
műszaki r.-t., Budapest, VI. ker., Teréz-
körút 29. szám. — Telefonszám: 72—09.

Fiókok: Szeged, Győr, Miskolc, Debrecen, Veszprém

SELTENHOFER FRIGYES FIAI

cs. m. kir. udvari szállítók, Sopron. Alapítva 1816-ban

Központi elárúsító-iroda és mintaraktár:

GYŐZŐ BÉLA ÉS TÁRSA

Budapest, V., Báró Aczél-utca 3. szám

Szivattyu és fecskendő specialisták - Tel.: Interurb. 42-77 - Vigaszínház mellett

„ERICSSON”(Ezelőtti
Deckert és Homolka)Magyar Villamossági Részvénytársaság
A budapesti tűzoltóság hivatalos szállítója

Budapest,

VI., Vörösmarty-utca 67.

Telefon: 28-09. és 89-61.

Gyárt és szerel mindenfajta elektromos tűzjelző
berendezéseket városok, községek, gyárak számára

FESTÉK, KENCE, ZSIRADÉK, KÁTRÁNY ÉS VEGYITERMÉKEK GYÁRI RAKTÁRA

KUN SÁNDOR, BUDAPEST

Telefonszám: József 61—23 ~~~~~ IV., Ferenc József-rakpart 18. szám

SPORTérmek, plakettek,
jelvények, tisztelet-
díjak, éremszalag-
ok, zászlószögek
legkiválóbb minőségben**MORZSÁNYI JÓZSEF-nél**Budapest, IV. ker., Eskü-ut 5. szám
A Tűz.-Szöv., sportszöv., dal- és sportegyletek szállítója**A MINIMAX**a legjobb kézi tűzoltó készülék. Nem hasonlítható össze a külön-
böző utánzatokkal és különösen az értéktelen száraz poroltóval.MAGYAR MINIMAX RÉSZVÉNYTÁRSASÁG • BUDAPEST
Gyár, iroda: VI., Rózsa-utca 85. — Telefonszám 37-31.*Büchler és Rausnitz, V., Nádor-utca 19*

Polgári és katonai szabók • Finom fehérneműek • A székesfővárosi tűzoltó-tisztikar szállítója • Telefon 31—83

BENZ GAGGENAU

Németország legrégebbi és leghíresebb autófecskendő és különleges tűzoltóautó-gyára

Különleges tűzoltófecskendői és kézi vontatásra berendezett kis motorfecskendői megtekinthetők fenti cég magyarországi vezérképviselőjénél, a

BENZ Magyar Automobil- és Motorgyár Részvénytársaság-nál

Budapest, V. kerület, Vörösmarty-tér 1. szám

CORVIN ÁRUHÁZ R.-T.

BUDAPEST, VIII., BLAHA LUJZA-TÉR 1—3

MEGNYILTI

Budapest egye-
dűli családi
szórakozóhelye**ANGOL-PARK**

BUDAPEST, VI., HERMINA-UT 61. SZÁM.

Az egész nyári
évadban nyitva.
::: Naponta :::
katonazene!!

Szab. hat. engedélyezett

DABEG

Szab. hat. engedélyezett

TŰZ- ÉS ROBBANÁSMENTES BENZINTÁROLÓ BERENDEZÉSEKET

védőgáznélküli üzemre gyorsan és jutányosan szállít

Tűzrendészeti Közlöny

A Magyar Orsz. Tűzoltó-Szövetség hivatalos lapja.

Megjelenik minden hónapban egyszer.

Az előfizetési és hirdetési díjakat a Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség 33297. számú csekkszámjára lehet beküldeni. Csekkürlap minden postahivatalban kapható.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

**BUDAPEST,
VIII., Kun-utca 2. szám.**

Előfizetési ára egész évre 80,000 korona.

A szerkesztőség címére küldött szakcikkeket, ha a közlésre alkalmasak, díjazzuk.

Ajánlva a m. kir. Belügyminiszteriumnak 209,916/1923. B. M. sz., 44,616/1924. B. M. sz., 229,320/1925. B. M. sz. és 277,462/1925. B. M. sz. körrendeleteivel.

A Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség irodája:

Budapest, VII., Rákóczi-ut 38. szám, IV. emelet 15. a. — Telefon: József 118-45.

A versenygyakorlatok.

A hazai tűzoltói intézmény egyik jellegzetes mellékterménye, amely a külföldön csak sokkal később és ritkán tűnt fel, a versenygyakorlatok rendszerezése. A míg külföldön a sokféle sportverseny mellett tűzoltói versenyek csak a nemzetközi szövetség létesítésekor s annak párisi, majd milánói és turini gyűlései alkalmával rendezettek (ahonnan a budapesti, a nyiregyházai és a győri csapatok értékes díjakat hoztak haza), addig hazánkban a versenygyakorlatok már régen meghonosodtak volt és nemcsak a nagygyűlések alkalmával, hanem már a vármegyei keretekben is rendezettek.

Alapját találta e tünet a magyar nép jellemében, amely mindenkor a „magyar virtus” kimutatásában nyilvánult, itt azonban a sportdicsőség iránti nemes versennyé lett. Első versenyzőink a küzdelmet csak ezen szempontból fogták fel és ennek kedvéért gyakoroltak heteken keresztül, ennek a kedvéért szereztek be megfelelő felszerelést, egyenruhát és gyűjtöttek annyi pénzt, hogy a versenygyakorlatok sokszor távoli színhelyére az egész versenycsapatot elszállíthassák. Ily versenyvállalkozás nem egyszer megmozgatta az egész várost és ha valamely csapatnak sikerült az első díjat megnyerni, annak örömeben osztozott az egész város, amely azt saját győzelmének tekintette.

S ez a külföldi, avagy országos versenyeknél így van helyén. Itt a sporteredmény a praedomináló, a reális oldal: a kiadásokat, a fáradozás mérvét senki sem állítja szembe az erkölcsi, az etikai sikerrel. Mert hiszen, ha valaki elővenné a plajbászt és kiszámítaná, hogy pénzértékben mibe került a versenyelőkészület s mit kapott érte versenydíjban: akkor az eredmény nagy deficitet mutatna ki. S e deficit tulajdonképpen jelenti az erkölcsi eredmény értékét. Ha ezt a község honorálja és tűzoltóságának javára írja, úgy rendben van. De minden versenynek megmarad egy évekre kiható másik eredménye is, melyet pénzben kifejezni nem lehet, t. i. a csapat rendbehozása, fokozottabb kiképzése és a csapat minden egyes tagjára kiható erkölcsi nemesítő, buzdító behatás.

A versenygyakorlatoknak ezen felette értékes és maradandóbb hasznát tehát fel kellene használni az intézmény fejlesztésére anélkül, hogy a

velejáró nagy költségek az intézmény egyéb irányú céljaitól elvonatnának. Az utóbbi időben úgy a tűzoltói intézménynél, mint a leventéknél ennek megtaláltuk a módját, t. i. a járásonkénti, illetve körzetenkénti versenyekben.

Ha ugyanis a versenygyakorlatokat nem terjesztjük ki nagy körzetre, hanem megrendezzük azt a járás vagy a féljárás néhány községeinek csapatai között, akkor elértük azt, hogy a költségek a minimumra redukálódnak, ellenben a csapatok kiképzetése a verseny kedvéért fokozódni fog, a csapatokba e címen lüktető élet vonul be és a győzelem erkölcsi behatása mindenesetre kedvező behatással leend a polgárságnak a tűzoltói intézmény iránti gondolkozására is.

Amidőn tehát az országos versenyeket, mint sport-intézményt, továbbra is fenntartani véljük, viszont fokozott súfnyal kell odahatnunk, hogy a kiképzési célokból sokkalta fontosabb és mélyebben kiható járási versenyek mindenütt, ahol arra 5—6 vállalkozó testület akad, megtartassanak.

A versenyek programját azonban olyképpen kell összeállítani, hogy míg az országos versenyeknél csak a kiválóbb, erősebb testületek részvételére kell konkludálnunk, addig a járási versenyeknél lehetővé kell tenni minden testületnek, még a legkisebb és legszegényebbnek is, a megjelenést és versenyzést. Az országos versenyenél követeljük meg a tökéletes, praeciz kiképzést, esetleg a ritkább felszerelési darabokkal is, hogy ott csak kiváló felek küzdhessenek a babérért; a járási versenyeknél ellenben adjuk meg a módját a kezdőnek is, hogy kimutathassa azt, amit egyszerű helyzetében elsajátítani tudott és aminek a további kifejesztésére éppen a versenyek révén a jövőben törekednie kell.

A „lokalpatriotizmus” mindenesetre éltető hatással lesz a járás minden egyes csapatára, mert egyik sem akar majd a másik mögött elmaradni, és ha egyik évben le is győzték, azon lesz, hogy a következő évben e csorbát kiköszörülje, mert élni fog benne a francia „revanche” gondolata.

Az eddigi tapasztalat azt mutatta, hogy e versenyek nélkül a járás testületei között kapcsolatot létesíteni, állandó érintkezést fenntartani nem lehetett, mert nem volt meg a mozgató, éltető cím.

Felette nehéz volt a községi tűzoltóságoknál a rendszeres gyakorlatozást is meghonosítani és plane állandósítani. A járási versenyekben látjuk mindkettőhöz a megfelelő eszközt, azt tehát az intézmény fejlesztése s benne lüktető élet biztosítása érdekében meg kell ragadnunk. Vegye a kezébe a vármegye szövetsége és az alispánja, — az eredmény nem maradhat el.

Consul.

A tanfolyamok.

Lapunk legutóbbi számának első helyén szó volt a tanfolyamok mikénti rendezéséről. Az ott elmondottak tulajdonképpen az eddigi rendszernek fixirozása, amely rendszer teljesen társadalmi alapon épült fel, míg ellenben hatósági szervezetről nincs szó. Ami a községi vezetők és tisztek kiképzését illeti, e tekintetben teljesen osztom a cikkíró véleményét, t. i. legyenek járási, körzeti tanfolyamok 2—3—4 napi tartammal a legszükségesebb tudnivalók megismertetésére és legyenek vármegyei, illetve kerületi tanfolyamok 10—14 napi tartammal a további ismeretek általánosabb terjesztésére. E tanfolyamokat továbbra meghagyandóknak vélem a vármegyei szövetségek, tehát a társadalom intézésében, azonban óvakodni kellene azoknak túltengésétől, az időtartam túlságos kinyújtásától, a hallgatók túlzott igénybevitelétől, mert itt az lenne a cél, hogy minél többen vehessenek részt e tanfolyamokon.

Másként áll azonban a helyzet az országos tanfolyammal. Ezen felsőbbnek jelzett tanfolyam ugyanis a mai túltömött kerületi tanfolyamoktól alig különbözik valamiben: a tananyag majdnem ugyanaz; az órák száma valamivel több; a lényeges különbség majdnem csupán abban adódik, hogy az országos tanfolyam az ország fővárosában zajlik le, ahol tapasztaltabb előadók állnak rendelkezésre, több a tapasztalatszerzés, a látóköznyújtásának lehetősége.

Én tehát nem látom helyesen megoldva a fokozatos lépcsőzetet és e tekintetben helyesebbnek tartanám, ha e legmagasabb tanfolyam, vagy felsőbb továbbképző-tanfolyam lenne, mint amilyent a háboru előtt egy ízben már rendezett az orsz. szövetség műegyetemi tanárok stb. közreműködésével; vagy pedig, ha a legfelsőbb kiképzést az állam venné a kezébe úgy, amint tette azt a soffőr- és a mozigépész-tanfolyamokkal. Sőt lehetséges lenne esetleg mindkét irányu megoldás is, t. i. a továbbképző-tanfolyam rendezése a társadalmi tanfolyamot végzetek részére, az állami tanfolyam pedig azok részére, akik hivatásszerűen foglalkoznak a tűzrendszettel és tűzoltással.

Míg az alsóbb tanfolyamok a vidéki városokban felváltva tartandók, addig e felsőbb tanfolyamok csakis Budapesten lennének megrendezendők, az ottani hivatásos tűzoltósággal szoros kapcsolatban. A főváros, mint nagyváros, adhatja a legtöbb módot a közigazgatási, tűzrendészeti tapasztalatok minél gazdagabb megszerzésére, ott van a legtöbb tűz, a gazdagon felszerelt intézmény, állandó gyakorlatozás, bizottsági eljárás, sok színház, mozi, gyár stb., mindmegannyi tanulási alkalmatosság, amellyel más városunk nem rendelkezik. E felső tanfolyamok közül a továbbképző az orsz. szövetség felügyelete alatt állhatna; az állandó tanfolyamot azonban — úgy gondolom — a Belügyministeriumnak kellene saját felügyelete alatt a főváros közreműködésével megrendezni.

Nézetem szerint az állandó tanfolyam időtar-

megemészthető legyen, másrészt, hogy a fővárosi hivatásos csapathoz szolgálatra beosztottak ott a kellő gyakorlati tapasztalatokat is megszerezhessék. A közelmúltban láttuk, hogy ennyi minimális idő alatt egy arra való, intelligens és ambiciózus voluntair (gyakornok) tudott annyi ismeretet megszerezni e helyen, hogy a továbbiakat azután már az életben autodidaktice megemészthesse, a tiszti vizsgát letehesse.

Ily állandó tanfolyam lehetne azután az egyedüli iskola, mely állami s országos érvényű, minősítő bizonyítványt adhatna ki és kiindulási alapját képezné ama jövőbeli generációnak, mely hivatásszerűen foglalkoznék a tűzrendszettel, a tűzoltói intézménnyel. Előadójának összeállítására — úgy vélem — gondot nem okozna, mert a fővárosi tűzoltótisztjei, közigazgatási férfiai, az ottani műszaki iskolák tanárai közül elég számban találhatók elsőrendű erők. Hasonlóan megoldható lenne a hallgatók elhelyezésének kérdése is, oly módon, mint az a rendőrtiszti és a testnevelés-tiszti tanfolyamoknál már igen jól meg van oldva.

A társadalmi tanfolyamok propagandisztikus kihatása és egy rendszeres állami szaktanfolyam komoly intézménye mindenestre ügyünk lényeges előrevitelét és alapjainak megszilárdítását jelentené.

Tűzr. fellépő.

A film-égésekről.

Általánosan ismert, hogy a moziszínházakban használt celluloidfilm felette gyulékony és ennek következtében fokozott tűzvédelmi kezelést igényel. Abból az alkalmából, hogy a német kormány erre vonatkozó szabályzatát most bocsátotta ki, Zaps mérnök weimari orsz. branddirektor ezen szabályzat ismertetése kapcsán, a német lapokban érdekes fejtegetésekkel kíséri a kérdést.

Első sorban helyteleníti azt a rendeletnél, hogy az a színházi rendelet mintájára készült, holott a moziban tűzveszély csak a vetítőkamrában van, ha az a nézőtérrel tűzbiztosan el van különítve, mert abban egy kisebb filmégés a nézőteret nem veszélyezteti, közte lévén a tűzbiztos válaszfal. Más a helyzet a színpadnál, ahol sok díszlet és nagy proscenium-nyílás van, amelyet vasfüggöny zár ugyan, de amely heves égés mellett csak ideig-óráig áll helyt. A színpadi tűznél pedig, ha azt nem sikerült hamarosan elfojtani, számítani kell oly rohamos elterjedésével, mely még az ottani sugarak igénybevitelét is lehetetlenítve, aztán már csak a záporberendezéssel fojtható el. Éppen ezen gyors elterjedésre való tekintetből indokoltnak tartanám, ha a színpad legalább részben a kézzel nyitható zápor helyett önműködő Sprinklerrel szereltetnék fel. Ezen veszély a mozinál nincs meg s így itt csupán a film elégségesével s annak minél kisebb mennyiségben való tartásával kell számot vetni; sőt még őrseget sem tart szükségesnek jól épített kamránál.

A filmdoboz zárt, vagy sűrű drótfonattal védett nyílással való nyitott voltát illetőleg a következőket jegyzi meg. Téves nézet, hogy a zárt dobozban beálló filmégés annak robbanását vonhatja maga után. Ezt elkerülendő a doboz oldalán sűrű drótfonattal zárt nyílást hagynak ugyan, azonban a megejtett kísérletek igazolták, hogy robbanás itt aligha állhat be. A próbán u. i. egy zárt vashobban celluloidot hevítettek, a mikor is a feloldó őrök 3000 lakóháromszék

annélkül, hogy robbanás állana be. A vetítő-kamrában azonban keveredik a füst levegővel és ha 12—58 %-ig terjedő keveredés beállt, akkor meggyuladhat az ivlámpa izzó szénétől és robbanásszerűen éghet el. Az így keletkező légnyomás kidobhatja az ajtót, ablakot, gyenge falakat is. Ezen robbanó gőzök akkor szoktak keletkezni, ha az égéshez nem áll elég levegő rendelkezésre s mivel pl. egy 3350 m. hosszú filmtekercsnek elégséges körülbélül 10 köbméter levegő oxigénje kell, a kamrában lévő levegő pedig a túlnyomás folytán onnan kiszállingózik azaz oxigénje sem marad ott, mivel továbbá a bennmaradó oxigén sem használtatik fel mind az égéshez, ezért még nagy kamrákban is számolni kell a film tökéletlen elégsévesével, ha nincs elég szellőztetési lehetőség. Ezért kell a szellőztetőkre nagyobb gondot fordítani és azokat úgy szerkeszteni, hogy tűz esetén önműködőleg nyiljanak és 0.5—1.0 m területű nyílást nyissanak.

Igy magyarázható meg azon tünet, hogy egy filmtekercs, mely levegőn fényes lánggal, majdnem füst nélkül ég el, ilyen helyen nagy füstöt fejleszt. A dobnaál az oldalnyílás rendszerint 15 cm. átméretű és sűrű dróthálóval van zárva, mely a levegő beáramlását erősen akadályozza. A dobban égő film tehát levegő hiányában csakhamar erősen füstölni fog, mert a dróthálótól tévesen a Davys-féle lámpa dróthálójának működését remélik, holott az a levegőt zárja el és túl sűrű. Ahhoz, hogy egy alulról felcsapó láng behatolását a dobba megakadályozza, elég lenne 2 mm. bőségű fonat-keresztelés is; a sűrű drótfonat tehát káros és eltávolítandó.

A mi a film-égés oltását illeti, erre vonatkozólag azt mondja, hogy ha filmszalag a gép fénykévéje alatt gyulad meg, legcélszerűbb a szalagot a keret alatt és felett kitépni, elszakítani, hogy égése a tekercsre át ne terjedhessen. Ha ellenben a tekercs már begyuladt, akkor nem helyes azt pokróccal letakarani, mert akkor a levegőn simán elégő filmet a levegőtől megfosztják és éppen a rossz égés melletti veszélyesebb helyzetet idézzük elő. Ezzel szemben helyesebb az égést nyugodtan végbemenni engedni illetve, ha a tekercs megfogható, úgy azt esetleg a dobbal együtt a gépről le kell venni és az ablakon, ajtón kidobni, hogy a gép kárt ne szenvedjen. Ezért célszerű, ha a dobok nem szilárd részei a gépnek, hanem arról levehetőek. A pokróc esetleg arra jó, hogy az égő dobot, tekercsét védett kézzel dobhassuk a szabadba, vagy ha heverő filmdarabok égnének, azokat fojtsuk el a pokróccal. Egyébként le kell zárni a kamra vetítőnyílását, kinyitni a szellőztetőt és eltávolítani az esetleg ott lévő többi filmet. A keletkezett füstbe behatolni csak légzőkészülékkel tanácsos, mert az felette mérgező hatása; ily készülék hiányában be kell várni a kamra szellőztetését. Vízrel szabadon heverő filmszalag még oltható, mert a víz itt hozzáfér mindenütt és lehűti, de szoros tekercs vízzel nem oltható, mert 10—15 mperc múlva a lángnélküli bomlása már befelé terjedt el és ezen bomlás még víz alatt is folytatódik, úgy hogy gőzei pl. odatartott fölcserrel a víz felett felfoghatók és meggyújthatók. Az elégett film szénrétegei és a fejlődő gőzök ellenyomása u. i. nem engedik a vizet a filmhez és így nem is tudja lehűteni azt. Ha a filmtekercs a gépről le nem vehető, nem kell pokrócot rádobni, hanem az égésnek szabad lefolyást kell engedni, — várni. A villamos berendezést legjobb tűz esetén áramtalanítani.

egyednek azon tapasztalatokkal, a melyeket itt Budapesten is tettünk s ezért az idevonatkozó tűzrendészeti intézkedéseink is helyeseknek bizonyultak. A fődolog a vetítőkamra tűzbiztos elkülönítése, a filmek védett és korlátozott számban való tartása és megfelelő, modern gép alkalmazása vizsgázott gépész kezelésében. Homok a film oltására nem alkalmas.

Sokkal nagyobb a veszély a filmhulladékoknál, melyeket összegyűjtenek ipari célokra, pl. ezüst kivonatolásához, és a melyeket zsákokban, ládákban szállítanak tovább. Míg u. i. a kartondobozokba tett filmtekercs lassan égnek és sok füstöt fejlesztenek, addig a zsákok, 100—200 kgmos ládák pillanatok alatt borulnak lángba és óriási nagyságu lángnyelveket lövelnek. Ebből következtek azután azon súlyos tűzkatasztrófák, melyek az utóbbi időben hajón, vasuton ily anyagok szállítása közben bekövetkeztek azért, mert ott kellő óvszabályok nem voltak előírva. A szorosan tekercselt filmnél még sikerült itt ott vízzel, gőzzel, habbal, tetrával, poroltóval a külső lángok leverése, de a belső bomlás és a vellejáró nagy füstgáz-képződést megakadályozni sohasem lehetett. Nagy tömegek pedig oly gyorsan égnék el, hogy az első beavatkozás is már elkésztent jön.

Wolfenben egy filmgyári-égésnél első ízben sikerült az égő dobokon még az égő filmet is eloltani vízzel, de azt egy 20 mm.-es sugár adta 7 légkör nyomással; itt tehát a nagy és gyorsan váltakozó víztömeg létesíthette ezt.

Egyik mult számunkban említettük, hogy a düsseldorfi kikötőben egy hajón milyen súlyos robbanás állt be 5 láda (1200 kg) celluloidhulladékok meggyulása folytán, mert azokat nem a hajófedélzeten és impregnált ponyvával letakarva, hanem a hajó belsejében helyezték el.

Ennél még nagyobb eset fordult elő a hamburgi kikötőben egy japán gőzösen, ahol 147 láda filmhulladék égett el. A lángok oly magasak voltak, hogy nemcsak a fedélzeti építkezések, hanem még a rádióberendezés is elégett, de mivel e ládák a fedélzeten voltak, az emberek megmenekültek. A tűz csak azért oltott nagyobb méreteket, mert egy láda berepült a hajó belsejébe és meggyújtotta az ott raktározott olajpogácsákat.

Egy düsseldorfi lakkgyárban felhasználtak ily filmhulladékot a lakk készítéséhez. Egy villamos biztosíték szikrája véletlenül beesett egy zsák filmhulladékba, melyet épp akkor állítottak a kapcsolótábla alá a lépcsőházba. Az ember elmene-kült az alsó emeletre, de a lángok végigsepertek a lépcsőházon, meggyújtottak ott egy nyitva álló szurokraktárt és a felette lévő tetőt.

Előfordultak súlyos esetek azon vegyszeti gyárakban is, ahol a filmhulladékból annak bróm-ezüst rétegeből az ezüstöt választják ki; így Britzben 2 halott, 16 sebesült, Dotzheimban 4 megégett halott maradt a helyszínén.

Königsbergben egy filmraktár égésénél szintén bekövetkezett robbanás, mely a lépcsőházban álló tüzoltókat földhözvágta és összeégette és a légnyomás a lépcsőházon lefelé is hatolt, ott is mindenkit a földhöz vágván és az ablakokat kinyomván; a kicsapó nagy lángnyelvek pedig tüzet okoztak a felsőbb emeleten és a tetőereszen. A lépcsőházba ezután csak oxigénes légzőkészülékkel lehetett behatolni. A filmraktárnak 50 kg. filmre volt engedélye vashádogszekrényben való tartásra; állítólag 30 tekercs volt benne. Egy revízió alatti film gyuladt meg a kályhából kipatant szikrától. A vasszekrény ajtaját a robbanás

letépte és 3 m-re dobta és átvitte a tüzet a felette lévő lakásba is. A lángnyelvek a folyosón 25 m, a légnyomás 42 m távolságig hatottak.

Mindebből az a tanulság, hogy az ide vonatkozó rendelkezéseket szigorúan kell kezelni és ellenőrizni, a film mennyiségét lehetőleg redukálni, illetve a nagyobb készleteket több, egymástól tűzbiztos távolban levő helyre szétszítani. Tömegraktárak nem előnyösek, mint a győri Grab-gyári eset is mutatta; ott a közbevetett válaszfal sem segített. A filmet oly módon kell elbírálni, mint a lőport és nagy mennyiséget ugyancsak földszáncal körülvett, szellős, több kisebb raktárba kellene elosztani.

Sz. J.

Gyulékony és robbanékony gőzökről és gázokról.

Irta: Dr. Szalay Lajos vegyész-mérnök, a bpesti önk. test titkára és szkiparancsnoka.

IV. folytatás.

Következőkben azon anyagokra térek ki, melyek éghető és robbanó gőzöket bocsátanak ki. Számuk számtalan, a gyakorlatban azonban csak az alkohol, szénkéneg, terpentín és végül a legfontosabb, a benzín jön a mi szempontunkból számításba. E folyadékok közül az alkohol viselkedésében némi eltérés van a többi folyadékoktól (éghető folyadékoktól), amennyiben az alkohol vízzel elegyedik, azzal felhígítható, ami tűzoltás szempontjából rendkívül fontos, mert ez esetben igénybevehetjük a legkézenfekvőbb oltószert, a vizet, melynek kipróbált hatását jól ismerjük. Másképpen áll a dolog a többi gyuladó folyadékokkal. Ezek már vízzel nem keverednek és vízzel célt nem érünk, sőt még növelhetjük is a bájítást, hogy vízzel oltva, a lefolyó, lecsurgó vízzel oly területre is elszállítjuk a víz tetején égő benzint, ahova rendes körülmények között nem jutott volna el. Azért ily tulajdonságu anyagoknál a vízzel való oltás helyett más anyaggal kell próbálkoznunk. Elsősorban a széjjelfolyást kell megakadályoznunk és erre a célra a homok a legalkalmasabb. Ha zárt térben történik az égés, úgy kitűnő hasznát vesszük a gőznek, mellyel elárastva a helyiséget, az a levegőt felhígítja, az égő felületől elzárja és így a tüzet elfojtja.

Az alkohol tehát tűzoltói szempontból a kevésbé veszélyes anyagok közé sorolható, mert 1. magasabb hőmérsékletnél párolog és pedig lassabban, mint a többi gyulékony folyadékok; 2. mert robbanó keverékhez sokkal több alkohol kell, mint a többiekhez (4%—13,6%); 3. mert vízzel oltható.

Keményítőtartalmu anyagokból nyerik szeszes erjesztés után. Világítási és fűtési, élelmezési, gyógyászati célokra használják. Különösebb tulajdonsága, hogy nagy mértékben diffundál, azaz nagy mértékben hatol át az edény falán (hordófal).

Éther. Ether alacsony hőfokon bocsájt ki gyulékony gőzöket; 20 fok C.-on könnyen gyújtható; elektromos szikra a levegővel kevert éthergőzt nagyon könnyen robbantja. Alkoholból állítják elő és a lőgyapot, műselyem gyártásánál, a kozmetikában és a gyógyászatban használják. Vízzel nem keveredik.

Szénkéneg (széndiszulfid). A szőlő permetezésére használják, továbbá szörme-megóvásoknál. Rendkívül veszélyes anyag, amennyiben már 20 fok C.-nál bocsájt ki éghető gőzöket; könnyen gyújtható, levegővel hevesen robban, vízzel nem keveredik, erősen mérgező, 80—100 fok C.-nál már

ban előfordul és a vele való hosszabb foglalkozást megokolttá teszi a nagy kiterjedésű használata; mert hisz ott találjuk az összes gyárak raktáraiban, mosódákban, erőgépzüemnél, csontfeldolgozó-gyáraknál, olajgyárakban, a bádigos forrasztólámpájában, háztartások polcain, sőt még a mellényzsebben is. E nagymérvű használata aztán megmagyarázza a tűzkár-statisztikának magas számmértékét, mely a benzínre esik.

A benzint nyersolajból, kőolajból nyerik, desztillálás után. Van többféle benzín és pedig len könnyű, közép és nehéz benzín, vagy pedig folttisztító, mosóbenzín, lakkbenzín, aszerint, hogy milyen hőfokon desztillálják, illetőleg az utóbbi elnevezés a felhasználás módjára vonatkozik.

A nyersolajleparlásnál a benzínparlatok a parlat kezdetétől egészen 150 fok C.-ig mennek. Ezen hőmérsékletnél átmenő részt azután ismételt desztillálással tisztítják és választják el fajsúlyuk, vagy forrponjtuk szerint. Így a 0,65—0,67 fajsúlyu benzínparlat a petroleuméter, vagy gazolin. Extrahálásra, világítóanyagul és ujabban kenőanyagul használják fel a folyékony levegőt gyártó gépeknél (—160 fok C.-nál dermed). A 0,68—0,72 fajsúlyu benzínparlat automobilbenzín, míg a 0,72—0,78—0,80 fajsúlyu lakkbenzín név alatt terpentinpótlékul a lakk- és kenceiparban jön használatba és ruhamosásnál a benzínmosódákban.

Rendkívül nagy elterjedését a nagy zsir- és olajoldóképeségének köszönheti, melyhez járul még viszonylagos olcsósága a többi zsiroidó anyaghoz képest. Legkevesebbé mérges és nem bomlik, nem támadja meg a fémeket, ruhát. Hátránya a rendkívüli nagy tűzveszélyessége, 30 fok C.-nál már éghető gőzöket bocsájt ki. Levegővel 2,5—4,8 arányban ad robbanó keveréket. Öngyulladás nem állhat be. Vízzel nem keveredik, annál könnyebb és így annak tetején uszik. Ezért vízzel oltani nem igen lehet. Oltását lehet végezni nagymennyiségű homokkal, földdel, zárt helyen pedig gőzzel. Hatásos oltószereket benzín részére a habosanyagot szolgáltatató készülék (Perkeo Stankö). Ezek folyadéktartó edények, melyekben nyomás alatt, vagy használatkor nyomást fejlesztő anyagok mellett egy habot szolgáltató vizes oldat van elhelyezve. A habot adó oldat legtöbbszörre fimsó, szodabikarbonat, nátriumbiszulfát és végül édes gyökér- vagy panamafa-kivonat. A kifecskendezés alkalmával ezen anyagok sok habot képeznek, mely a benzinen uszik és attól a levegőt elzárja, tehát az égés a fentartó közeg hiányában elalszik. Gőze a levegőnél nehezebb fajsúlyu, 2,77 és azért a föld színén fog összegyűlni, tehát a szellőztetésről alul kell gondoskodni. Kémiai összetételben nem egységes vegyület, hanem több vegyületnek az elegye, így haxan, heptan, oktan, melyeknek elemi alkotórészei viszont szén és hidrogén.

Benzol. Benzín után legfontosabb szerepet játszó, gyuladó folyadék. Ezen fontosságát annak köszönheti, hogy mindazon tulajdonságát bírja a benzinnel, mely a benzint általános használatra képesíti, sőt a benzol — mint alapanyaga a legtöbb gyógyszernek, festőanyagoknak, aromás anyagoknak — használata éppen olyan elterjedt. A benzol a közszen leparlásánál (gázgyártásnál) nyert kátrány desztillációs terméke. A tiszta benzol szintelen, éther-szagu folyadék. Gőzének sűrűsége egyenlő a benzinnel, 2,77. Robbanó elegyet a levegővel 2,7 és 6,3% keverési határok között képez. Alkalmazást nálunk csupán a festék- és lakkiparban és vegyészeti gyárainkban nyer. Robbanó motoroknál részben az ára miatt, részben meg a porlasz-

gyártmányuk alapanyagát.

Terpentin. A festék-, kence- és lakkiparnak elterjedt anyaga, továbbá a cipőtisztítókészítmények alkotórésze. Nyerik a fenyőfák gyantájának lepárlásánál; 30—32 fok C.-nál bocsájt ki éghető gőzöket; vízzel nem keveredik; oxidáló vegyszerek, így pld. a salétromsav tűztűnemény mellett oxidálja és ezért óvakodnunk kell olyan anyagok egymásmellett való tartásától. Robbanóveszélyessége kisebb az összes eddig említett anyagokénál.

Az éghető és gyúlékony anyagok további felsorolását ezzel befejezem, bár azoknak száma még jelentős, mert céлом ily szűk keretben nem lehetett más, mint az érdeklődőnek figyelmét felhívni a tárgy fontosságára. Teljes kimerítése a tárgynak kötetekre menne s ennek kielégítését már az egyes speciális irányban megírt szakkönyvekre kell bízunk.

Egyet azonban meg kell állapítanunk és ez az, hogy „a jó pap holtig tanul” példaszó a tűzoltókra is kell, hogy érvényes legyen, mert a modern, rohamos technikai fejlődésben csak úgy tud eleget tenni azon magasztos hivatásának, melyet az emberi élet és javak megmentésében, védelmezésében vállalt a romboló elemekkel szemben.

A tűzjelzés hajdan és most.

Irta: Dr. Balogh Dezső.

II. folytatás.

A múlt század nyolcvanas éveinek közepe táján az angol Graham Bell feltalálta a telefont, mely az amerikai Edison módosítása által tökéletesítve, az emberiség hasznos és nélkülözhetetlen eszköze gyanánt terjedt el az egész föld kerekén.

A tűzjelzés gyorsaságának elősegítése és megkönnyítése szempontjából, a telefon elterjedése óriási haladást jelentett. A korlátolt számú tűzjelző készülék, a mihamar nagyszámban elszaporodott telefon-előfizetők bekapcsolása által, majdnem feleslegesnek mutatkozott.

Mi sem volt természetesebb, mint hogy Budapest főváros tűzoltósága is a központi tűzörségre, ahol a főparancsnokság székel, a nyilvános telefont bevezette; fiókörségeivel és a régi város ház tornyában figyelő őrséggel külön telefonösszeköttetést csak a nyolcvanas évek végén létesített, ami által az eddig használt Siemens-féle betűgépek feleslegessé váltak. Ezen összeköttetés azonban 1895-ig csak sugárvonalak útján állott fenn, úgyhogy a tűzoltó-központ a fiókörségeivel csak külön-külön, illetve egymásután volt képes beszélgetést folytatni. Ezért nagyobb tüzesetek alkalmával a kerületi tűzörségek kirendelése is külön-külön, illetve egymásután való kapcsolat útján történt, amely körülmény azok kivonultatását némileg késleltette.

Rövid néhány éven belül az időközben világvárossá fejlődött Budapestnek a legszélsőbb sarkában is akadtak telefon-előfizetők, akiknek készüléke útján a tűzoltó-főparancsnokságot a legcsekélyebb tüzesetről is értesíteni lehetett. Így a telefon elterjedésével minden előfizető helyisége (lakása, irodája, üzlete stb.) tűzjelző-állomás gyanánt felhasználhatóvá vált és az addig alkalmazott nehezebb és késedelmesebb tűzjelzés viszonyai egy csapásra megváltoztak.

A telefon segítségével a tűzoltóság a tüzet jelentőhöz szóbeli kérdéseket is intézhetett, úgy-

jelezte, akkor a tűzoltóság a tűz mérvéről és mibenlétéről körülményes tájékozódást volt képes szerezni.

Budapesten jelenleg 37.768 telefon-előfizető van, úgyhogy a fővárosnak csaknem minden zugában tűzjelzés céljaira a telefon rendelkezésre áll. És mégis, a nyilvános telefon útján való tűzjelzésnek, minden előnye mellett, számos gyarlósága is van.

Igy a telefonközpont igen gyakran csak bizonyos idő elmulta után jelentkezik, amely körülmény a tűzjelzés szempontjából nagy idővesztéssel jár.

Nem egyszer a megijedt tüzetjelző elfelejti a tűz színhelyét is bemondani, úgyhogy mielőtt a jelentést felvevő tűzoltó a szükséges utca nevére és a ház számát megkérdezhethné, már választ nem kap, mivel a tüzet jelentő a hallgató-kagylót visszaakasztotta és elszaladt. Néha a telefonon helytelenül beszélők (megrémült ordítószók) rosszul érthető utca nevet mondanak be, melyet a tűzoltóság másként értelmez, különösen hasonló hangzású utcaneveknél, mint Páva- és Palma-utca, és ha a sietve tüzetjelző a város kerületének számát is elfelejti bediktálni, úgy a tűzoltóság tévutra vezetve, más irányba és helyre fog kivonulni és csak újabb tűzjelzés után tudhatja meg a tűznek hollétét.

A telefon útján való tűzjelzésnek a közvetlen szóbeli érintkezés által kínálkozó előnye is igen sok esetben kárbavész azáltal, hogy a jelentést eszközöző laikus közönség a csekélyebb fokú tüzet is (mint a kéménytűz) nagy esetnek tünteti fel. Ezért a tűzoltóság elég sűrűn éppen oly nagy készültséggel kénytelen kivonulni, mint a régi primitív tűzjelzőgépek útján leadott tűzjelzések után, amikor csak annyit lehetett megtudni, hogy hol a tűz; de hogy mily nemű és mérvű az, arra nézve az első percekben alapos információ nem állt rendelkezésre. A tűzoltóság pedig ilyenkor a nagyobb erő kirendelésével nem várhat és kénytelen azt mozgósítani, mivel ennek elmulasztása nagy felelősséggel jár; vagyis ha a tüzeset mégis komolynak bizonyulna, az ily módon előállott késedelem pótolhatatlan következményeket vonhat maga után.

A kirendelt őrségek elindítása után azután néhány perc múlva a tűzoltóközpont már tapasztalati sejtés útján csaknem biztosan tudja, hogy ismét „sok hűhó történt — semmiért”, mivel a tényleges komoly, nagyobbbszabású nyílt tüzeseteket az első jelzés után — néhány perc múlva — a szomszédos telefon-előfizetők tömeges tűzjelzése szokta követni.

A nyilvános telefon kiterjedt használata a fővárosi tűzoltóságra abban a tekintetben is hátrányos, hogy — különösen több kerületi tűzörségnek egyidejűleg elrendelt kivonultatása után — a tűzoltó-főparancsnokságot 20—30, néha ennél is több kíváncsi kérdező zaklatja telefon útján, hogy „hol a tűz?” És a fővárosi közönségnek ez a kíváncsisága éppen a legrosszabbkor molesztálja a tűzoltóságot. Mert mind a hét nyilvános telefon vonalát terheli meg éppen akkor ezáltal, amikor a főparancsnokság egy nagyobbmértűnek jelzett tüzeset alkalmával a tűz színhelyével szomszédos telefon-előfizetőket igyekszik felhívni és megkérdezni a tüzeset részletesebb körülményeire nézve.

Végül a tűzoltóság felültetésének is alkalmas eszközévé vált a nyilvános telefon azáltal, hogy kávéházak telefonfülkéiből (különösen a multakban) felelőtlen elemek hamis tűzjelzéseket adtak le, amelyek tettéseit csak ritkán sikerült rendőrkézre juttatni.

A telefon útján való tűzjelzés ezen ismertett gyarlóságának tulajdonítható a külföld nagyvárosi tűzoltóságainak a régi rendszerű utcai tűzjelzőgépekhez való ragaszkodása, amely készülékek — különösen ügyetlenkedő telefonozókhoz képest — feltétlenül pontos megbízhatósággal tudatják a tűzoltósággal, hogy *honnan* jeleztek tüzet. Ha a tüzet jelentő azonban, a távolabbi szomszédban kitört kisebb zárt tűz esetén, a készülék mellett nem várja be az odaérkező tűzoltóságot, hanem elszalad onnan, akkor a tüzeset keresésével fog eltelni a drága idő, vagy amíg a tüzet jelentőnek eszébe nem jut utánanézni, hogy hol is késnek a tűzoltók.

Az 1901—902. évek folyamán a főváros tűzoltósága a tűzjelző-állomásain az eddig használatban volt Siemens-féle készüléket tűzjelző-telefonnal cserélte fel. Budapest főváros területén a középületekben, gyárakban, malmokban, áruházakban stb. 620 ilyen tűzjelző telefonállomás van ezidőszerint felszerelve. Ezek a tűzoltóság központjával és kerületi őrségeivel decentralizálva és közvetlenül csoportosan bekapcsolt áramkörvezetékek útján vannak összekötve. E tűzjelzőkészülék egy falon függő fesszékényben elhelyezett telefont tartalmaz, mely induktoros forgatható felhívóval van ellátva. A szekrényajtó kinyitása után a telefon faburkolata jobboldalának felső részéből egy rugószerkezettel kapcsolatos ütköző-rudacska nyomul elő, ami által a telefon a legközelebbi tűz-őrséggel összeköttetésben levő áramkör-vezetékbe kapcsolódik be.

Az induktoros forgattyú működésbehozatalának pillanatában a tűz-őrségen a telefon csengőtyűje megszólal. A tűzoltóság visszacsengetése után a telefonkagyló leemelendő és a szóbeli tűzjelentés a tűzjelző-állomás megnevezése után lefolytatható. A telefonkagylót ily alkalommal addig visszaakasztani nem szabad, amíg a jelentést felvevő tűzoltó meg nem ismétli a leadott tüzesetről kapott értesítést, nehogy félreértés történhessék.

A kagyló visszaakasztása után a tűzjelző-telefon eddig kitémasztva tartott ajtaja egy rugószerkezet segítségével becsukódik. A telefonnak az áramkörből való kikapcsolása pedig az ajtó becsukódásával egyidőben azáltal történik, hogy a fent említett ütköző-rudacska a külső szekrény ajtajának belső oldalán levő, nyomótárcsával ellátott vasszeg ismét a helyére tolja. Ezután már csak a szekrény ajtaján kívül levő akasztó-horgot kell a helyére illeszteni.

A szomszédból tüzet jelentő egyének, a tűzoltóság megérkeztéig, a tűzjelző-állomáson visszatartandók.

E készülék lényeges előnye a nyilvános telefonok felett az, hogy a telefonközpont közvetített kapcsolására várni nem kell és a legközelebbi tűz-őrséggel a tüzesetről szóló jelentést közölni azonnal lehet. A régi Siemens-féle tűzjelzőkészülékeknél pedig azért értékesebb, mivel a tüzet jelentőhöz kérdéseket is lehet intézni s így a tüzeset körülményei részletesebb adatok által megvilágítva vehetők tudomásul.

Budapest főváros tűzoltóságánál, a sugárvonalas telefon mellé, az 1895. évben a körtelefon is bevezettetett, amely készülék segítségével a tűzoltó-főparancsnokság telefon-szobájából intézett utasítást az egy áramkörbe bekapcsolt minden kerületi tűz-őrség egyszerre hallja, illetve veszi tudomásul. Így pl. nyilvános vagy tűzjelző-telefon útján, a tűzoltó-főparancsnokságra érkezett tűzjelentés alkalmával, a körtelefonon a következő mozgósítási parancs adatik ki: Az V. és a II. b.

Y. számú házhoz, 3 emeletes tetőtűzhöz. Az V. és II. tolólétrával vonul“.

E rendelkezést mind a 10 fővárosi tűz-őrség egyszerre veszi tudomásul. És amíg a három ki-rendelt őrség egy percen belül utban van a tűz színhelye felé, a többiek őrmesterei, a telefonkagylót visszaakasztva, helyben maradnak, hacsak segítségkérés után ismét fel nem hivatnak és ki-rendelteknek. Egyes őrségek készenlétben való várakozása is elrendelhető.

(Folyt. köv.)

Utmutatás a motoros-(benzin)-fecskendőkhez.

Az az óhaj, hogy a kézierő fecskendőket motoros fecskendőkkel felcseréljük, ma már a vidéken is kezd tért hódítani. Tagadhatatlan, hogy a motoros fecskendőknek a kézierő fecskendőkkel szemben nagy előnyeik vannak és pedig, hogy nem kell nyomólegénység, tehát huzamosabb ideig is tarthatók üzemben, szerelésükhöz nem kell sok ember, nagyobb a teljesítő képességük, gyorsabban hozhatók üzembe és rövidebb idő alatt sokkal eredményesebb működést érhetünk el. Mielőtt azonban elhatároznók a motorikus fecskendők beszerzését, több dolgot kell megfontolás tárgyává tenni s így nem lesz érdektelen, ha egynehány gyakorlati, illetve tapasztalati tudnivalóval megismerkedünk.

Beszerzés.

A motoros fecskendőknek a beszerzése előtt tisztában kell lenni, hogy a helyi viszonyainknak melyik típus lenne a legalkalmasabb. Egy lófogatógép vagy egy automobil; egy kisebb kéz-huzatu, melyet valamelyik szerünk után akaszthatunk, vagy egy hordozható (Aggregat), melyet szeren vagy automobilon elhelyezhetünk és a tűz színhelyére elszállíthatunk. Költségkiméltés és a célnak is megfelelne pl., ha egyik mozdonyfecskendőnk előkocsijára egy kisebb motort elhelyezhetnénk, melynek az is lenne az előnye, hogyha a motor javításra szorul, a fecskendőművet ismét mint kézierőfecskendőt használhatnók. Mindezek természetesen olyan kérdések, melyek elsősorban a költségfedezettől függenek. Másodsorban figyelembe veendő, hogy milyen bő vízforrás áll rendelkezésre, hogy a vízforrás könnyen hozzáférhető-e; hogy milyenek az utak, alkalmas-e automobiljáratra, vagy csak lófogatra; van-e alkalmas egyén, aki a szer kezeléséhez ért, vagy akit be lehet tanítani, stb.

A költségeket illetőleg, követhetnénk a német és az osztrák tűzoltóságok példáját, ahol a községek, városok körzetenként együttesen szereznek be ilyen szert, mely sokszor automobil is lehet. Ez a rendszer nálunk azonban csak akkor vihető keresztül, ha a községek nincsenek nagyon távol egymástól; ha jó utakkal megközelíthetők; ha ott jó és bőséges vízforrások vannak; ha a hírszolgálat (posta, táviró, telefon, rádió) biztosítva van; függ továbbá attól is, hogy a tűzoltótestületek ne legyenek egymásra féltékenyek, hanem tartanak össze a közös cél érdekében.

A motoros fecskendő beszerzése előtt okvetlen lépünk érintkezésbe olyan tűzoltósággal, amelyik már hosszabb idő óta ilyen fecskendőknek a birtokában van és tapasztalatokkal rendelkezik. Végleges határozat előtt, mielőtt a rendelést kiadnók, okvetlen kérjünk tanácsot egy gépszakértőtől avagy műszaki tűzoltó-szakembertől.

Ne forduljunk biztalanul csak egy másik

tor, akinek, na egyes alkatrészeknél törés vagy javítás fordul elő, azok gyorsan és minden nagyobb melléköltségek nélkül megjavíthatók, illetve kicserélhetők legyenek.

A rendelésnél főszempont az legyen, hogy a szer könnyű és könnyen kezelhető legyen; hogy a szerelvények könnyen levehetőek és elhelyezhetőek legyenek; hogy a gép minden oldaláról könnyen kezelhető és az egyes részekhez hozzáférhető legyen; a legalsó része a szernek a földtől 30 cm.-nél alacsonyabb ne legyen. A szivattyu lehet turbina, vagy körforgó, ritkábban dugattyús. A vízszállítóképeséget a meglévő vízforráshoz képest kell megállapítanunk (300—1500). Nagy súlyt kell helyezni a gépnek felszivóképességére; mindenestre úgy legyen szerkesztve a szivattyu, hogy nemszívás esetén a szivótömlők tölcserrel is megtölthetők legyenek. A nyomó- és szivónyílás a szernek oly részén legyen elhelyezve, ahol könnyen hozzáférhető.

A rendelésnél ki kell kötni, hogy a motorfecskendőről részletes leírást és kezelési szabályzatot tartozik a gyáros küldeni; kikötendő továbbá, hogy a gyáros egyik közegét tartozik a szerrel küldeni, aki a szer a helyszínén ismereti és a kezelőt betanítja; célszerű továbbá az is, hogy mielőtt a szer végleg összeállítatik, a rendelő egyik közegét (mérnök, gépész, szerelő) kiküldi a gyárba, hogy a szer alaposan kitanulmányozza.

A motoros fecskendő mellett a kézierő fecskendőket természetesen továbbra is meg kell tartani, sőt azokat továbbra is gondozni kell, mert azokra nagyobb esetenél avagy ha a motor elromlik, szintén szükségünk lehet.

Kezelés.

A benzín lehetőleg 680—720-as és minden körülmények mellett szűrt (Szilvay-féle szűrő) legyen.

A benzín tűz- és robbanásveszélyes, ezért a töltés és kezelés közben a dohányzás és mindennemű nyílt lángnak a használata tilos.

Ugy a motor tartály, valamint az utra elkészített (legalább 25 kigr.) benzín „Henze“-féle robbanásmentes kannában tartandó, illetve szállítandó.

A motor benzintartálya állandóan telve, a motor egyes részei zsirozva, illetve olajozva s az olajozók telve legyenek.

A gyújtó gyertyák (Bosch) minden üzem és a motor járátása után megtisztítandók.

A motor kezelését egy állandó hozzáértő egyénre kell bízni (nem hozzáértőknek a motorhoz hozzányulni nem szabad.) A motorkezelő lehetőleg gépész, szerelő, sofför vagy gépiparos legyen. Célszerű, ha egy vagy két egyént motorkezelői tanfolyamra küldünk.

A hűtő állandóan vízzel legyen megtöltve; munkaközben figyelni kell arra, hogy a víz körforgása meg ne szűnjön.

A szeren állandóan tartalék-gyújtógyertyák, kábelek, hűtő-ventilátorszij, kenőolaj, zsír, a szükséges szerszámok, benzín-fecskendő-kannácska (télen aetherrel keverve), a motor begyulása esetére egy „Perkeo“ vagy „Total“ kézi oltókészülék, töröl-ruhák, faggyu, drót, kötszerláda legyen elhelyezve.

A szeren teljesen zárt (gyertyás, olaj, villany) lámpás legyen a motor és a szivattyu környékének a megvilágítására.

kittünően destilált és raffinált amerikai valvolin a legjobb. Nyáron vastagabb és télen higabb minőségű olajat kell használni.

Télen a motort védeni kell a hideg ellen, pokróccal való letakarással, előmelegítéssel vagy a szerártnak külső fűtése által.

Ügyelni kell arra, hogy a motor és a szivattyu tisztán legyen tartva, rendes kezelés alatt álljon. Időközönként (legalább havonta egyszer) vízzel kipróbálandó.

Automobilfecskendőknel (havonta legalább egyszer az alsó váz) fogaskerékház a megsűrűsödött olajtól megtisztítandó, a csővezetékek kifuvandók, szóval általános nagy tisztogatásnak kell azt alávetni.

Üzembentartás.

Indítás előtt a benzincsapot ki kell nyitni, az uszót megnyomkodni, hogy lássuk van-e benzín?

Indításnál, forgatásnál fontos az, hogy csak jobb kézzel (lábbal szigorúan tilos) terpeszállásban, bal kéz feltámasztással történjék a forgatás. Azon esetben ha a forgatás kihuzott sűrítő emeltyűvel történik, a motor megindulása után közvetlenül és minden esetben az emeltyű betolandó.

A gyújtás mágnesre vagy accumulátorra bekapcsolandó.

Autónál a kézifék meghuzva legyen és a sebességváltó holtpontra álljon.

A motorfecskendőt állandóan egy embernek kell kezelni, aki azért minden tekintetben felelős is legyen. Üzembe hozatalnál személyesen végzi a motoron az egyes fogásokat; meggyőződik, hogy a szivótömlőcsavarok megvannak-e jól huzva; a szivókosár bent van-e a vízben; a csavarok rendszeren tömitve vannak-e; nyitva vannak-e a szivó-és nyomó-váltók. A motorkezelő arra is ügyel, hogy a hűtőben állandóan víz legyen és van-e elég benzín; gondoskodik a megfelelő olajozásról és zsirozásról; köteles a gép elindulása után annak járását megfigyelni és ha szükséges a gázszabályozóval azt gyorsítani, esetleg az előgyújtást beállítani; dolga a légszivattyuval a benzintartóban uralkodó nyomást növelni: a manometer állását figyelni; ügyel az egyenletes fordulatszámra; a szivattyu tömszelencék és csapágyak kenésére, a tömszelencék és tolattyuk tömitésére, stb.

A vacuumszivattyut a fecskendő üzembemhozatala alkalmával azonnal vízmentesíteni kell, nehogy az üzembemközben befagyjon. Üzem után gond fordítandó arra, hogy a fecskendő szintén víztelenítessék, ami főleg télen bir fontossággal, mert különben a víz befagy.

Üzemzavar esetén a motorkezelő legelsőben megnézi, hogy van-e benzín a porlasztóban (elgázosítóban); hogy a gyújtó készülékben van-e áram; hogy a gyújtógyertyák nincsenek-e elkomosodva; hogy a gyújtás-kapcsolóban nincs-e rövidzárlat; hogy a porlasztóba nem került-e víz, vagy nincsen-e az eldugulva, esetleg a tűszelep nincsen-e fennakadva; hogy a kábelek rendszeren vannak-e összekötve, bekapcsolva, nem lazák-e. Ha a motoron minden rendben van, akkor meg kell nézni, hogy az összekapcsolás a motor és szivattyú között rendben van-e; hogy a váltók nyitva vannak-e; a csavarok rendszeren össze vannak-e kötve; nem hiányzik-e valahol tömitő gyűrű; szóval nincsen valahol tömitési hiba; átvizsgáljuk a szelepeket is. Ha dacára a tüzetes átvizsgálásnak a baj nem volt felfedezhető, ajánlatos,

hogy a fecskendőt gyorsan szakszerű vizsgálatnak vessük alá.

Főszabály az legyen, hogy a motorkezelőnek a gépet üzemküzben elhagyni nem szabad; annak működését a leg gondosabban figyelnie kell. A motornak nem szabad hirtelen gázt adni, mert beállhat olyan nagy nyomás, mely úgy a tömlőre, mint a csővezetőre veszélyes lehet; a motorról a szivattyúra való átkapcsolás, vagy a fecskendőnek indítása tehát minden alkalommal lassan történjék, mert egy elhirtelenkedett fogás, vagy erőszakoskodás olyan üzemzavart okozhat, hogy a fecskendő végleg felmondja a szolgálatot. Amint egy tömlő üzemküzben szétreped vagy „víz állj” szűkületetlik, akkor a kezelő a gázt azonnal leállítani tartozik. Ha a váltók zárva vannak, a motort tele gázzal jártni nem szabad, mert ezáltal a hűtőben a víz annyira átmelegsik, hogy az forrni kezd.

Szerelés.

A motorfecskendők épügy, mint a kézierő fecskendők, az 5-ös és a 9-es szerelési szabály szerint szerelhetők. Tekintettel arra, hogy az országos tűzoltó szövetség gyakorlati szabályzata az elfogadott szerelési mód, mintául elfogadható a kocsi fecskendő iskola és gyors szerelése. Eszerint az első ütemre a gép előkészítése, rögzítése, a szerelvények lecsatolása, földre helyezése történik; a második ütemre a tömlők kifektetése, a fecskendőnek a vízzel való összekötetése és a víz indítása eszközölhető. Két sugárig a szerelés 5 szerelőszámmal és 1 motorkezelővel történhetik. A szerelős számok a vezényszóra a szivóoldalon a rögzítést és az ottani szerelvények, tömlők lecsatolását, a nyomóoldalon pedig a nyomóoldali rögzítéseket, az itteni szerelvények és tömlők lecsatolását végzik, stb. A motorkezelő előkészíti a szerelvényeket, segédkezik a szivótömlők összcavarásánál, kezeli a váltókat, esetleg az osztó-villát. Ha 3—4 sugár szereltek, akkor a 9-es szerelés szerint (lásd szerelési szabályzatot) járhatunk el.

A szövetség egységes gyakorlati szabályzata mellett alkalmazható lenne (amíg a szövetségi gyakorlati szabályzat motorfecskendőkre kiegészítést nyerend) a fővárosi tűzoltóságnál jól bevált szerelési szabályzat is. Ezen szerelési szabályzat 9 szerelős számot vesz igénybe, vagyis 1 őrmester és 9 szerelős szám, összesen 10 fő és az autóvezető dolgozik. A 9 szerelős szám 3 sugár-csoportra oszlik s e szerint van I. sugár 1, 2, 3 (egyes, kettes, hármas), II. sugár 1, 2, 3 (egyes, kettes, hármas), III. sugár 1, 2, 3 (egyes, kettes, hármas). Ezen szabályzat szerint a szerelés, csakis gyors ütemben történik és azon gyakorlati alapon nyugszik, hogy egy hivatásos őrségnek 3 sugarat is kell és lehet szerelni.

Kállay Imre.

Fizetett tűzoltók kötelelességei.

Debrecen sz. kir. városi és Hajdúvármegyei Tűzoltó-Szövetség által a községek fizetett tűzoltóinak mikénti foglalkoztatására kiadott utmutatás.

1. Őrszoba tisztántartása.

2. A tűzoltószertár környezetének, — magának a tűzoltószertárnak tisztántartása.

3. A tűzoltó felszerelések tisztítása, karbantartása, kisebb javítások elvégzése.

A fecskendők havonta egyszer kipróbálандók; a próba kiterjedjen a fecskendő szivóképességére is és ecélből legcélszerűbben kutból táplálандó szivótömlőn át. Ugyancsak kipróbálандók idénkint a kender nyomótömlők is.

javítандók, avagy kicseréléndők; különös gond fordítандó arra is, hogy úgy a szivó, mint a nyomótömlőkben a gummi tömlő gyűrűk meglegyenek. A fecskendők és általában a tűzoltószerek kezelésére és karbantartására vonatkozó részletes tudnivalók és utasítások megtalálандók a Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség által kiadott szolgálati szabályzat mintában, mely szabályzatot a vármegyei szövetség, vagy közvetlenül az Országos Tűzoltó-Szövetségnél (Budapest, VII., Rákóczi-út 38. IV.) lehet beszerezni.

4. Felhasználандók a fizetett tűzoltók tűzrendészeti vizsgálatokra és szemlékre, — ilyenek:

a) a kémények ellenőrzésére,

b) a mezőgazdasági terményeknek behordására és tűzvesztől való megóvására vonatkozó rendelkezések mikénti végrehajtásának ellenőrzésére,

c) ad hoc tűzrendészeti ellenőrzésekre.

5. A községben lévő kutak felmérésére, összeírására, tűzoltói használандóságai szempontból leendő megjelölésekre. A kutak környékének szabadon tartása ellenőrzésére.

6. A községben és községen kívüli cséplések ellenőrzésére.

7. Nyilvános előadásokon ügyeleti szolgálat tartására.

8. Kéményseprők munkájának rendszeres ellenőrzésére, hiányok észlelése esetén jelentéstétel kötelezettsége mellett.

9. Gyakorlatokon és elméleti előadásokon való részvétel.

A gyakorlatok tartása és az elméleti oktatás a helyi önkéntes tűzoltóság parancsnoksága útján eszközözendő (ha nincs hivatásos tiszt).

10. Az állandó éjjel-nappali tűzoltóőrség biztosítása céljából megfelelő váitással éjjel-nappali tűzőrségi készülség tartása.

11. A tűzoltószerek kivonulásának előkészítése.

12. Mentés, első segélynyújtás, kötszerek készletben tartására felügyelet.

Ezen általános pontokon felül még szükséges, hogy a parancsnokság részletes szolgálati utasítást dolgozzon ki, amely a község előjárósága által jóváhagyást nyer.

RENDELETEK.

Győr, Moson és Pozsony közigi. egyel. egyes. várm. közigazgatási bizottságának 218. — 249/1926. kb. sz. határozata a m. kir. földmivelésügyi miniszter urnak az erdőkben és azok közelében való tüzelés szabályozása tárgyában kiadott 21172/1926. sz. rendeletéről.

Az erdei tüzek keletkezésének megakadályozása, valamint az erdőkben és azok közelében való tüzelés szabályozása érdekében 1924. évi május hó 15-én hozott 88/1924. számú határozatunk rendelkezéseit a m. kir. földmivelésügyi miniszter urnak ez évi március hó 3-án kelt 21172/1926. számú rendelete folytán a m. kir. erdőfelügyelővel egyetértőleg a folyó évre is kiterjesztjük.

Felkérjük vármegyénk alispánját, hogy jelen határozatunkat a vm. hivatalos lapjának legközelebbi számában közzétenni és intézkedni sziveskedjék az iránt, hogy a járási főszolgabírák a 88/1924. számú határozatban foglaltaknak eleget tegyenek.

Határozatunkat kiadjuk: a győri és magyar-

megfelelően kioktassák, a győri és magyaróvári m. kir. csendőr-szárnyparancsnokságnak, hogy az erdei tüzesetek elleni védekezésnél hathatósan közreműködjék, a vármegye összes nagyobb erdőbirtokosainak, a Máv. szombathelyi üzletvezetőségének, a Veszprémben székelő győri m. kir. erdőigazgatóságnak és végül a 231/1926. számú előterjesztésére való utalással a győri m. kir. erdőfelügyelőnek.

Győr, 1926. március 29.

Dr. Darányi Kálmán s. k.,
főispán, elnök.

Fejér vármegye alispánjának 5909/1926. k. i. sz. körrendelete a községek előljáróságaihoz.

A tavaszi időszak bekövetkeztével, utasítom a vármegye összes községeit, hogy a várm. tűzr. szab. rendelet 14. §-ában jelzett tűzrendészeti szemlélet azonnal foganatosítsák, melynek kapcsán nemcsak az egyes házak tűzbiztonsági viszonyára, hanem arra is terjesszék ki figyelmüket, hogy a község — illetőleg tűzoltótestület — tűzvédelmi eszközei, különösen fecskendői, a vizeslajtók, nyomó- és szívótömlők, létrák és mindezek elhelyezésére szolgáló tűzoltószertár milyen karban van. Ha pedig ezen irányban pótlásra vagy javításra van szükség, annak eszközlése iránt haladéknélkül rendelkezzenek.

Emellett szigorú köteletségévé teszem az Előljáróságnak, miszerint tűzoltócsapatát — legyen az önkéntes vagy kötelezett — vegye bírálat alá létszámának elégségsége és szakavatottsága szempontjából és ha e részben aggályok merülnek fel, igyekezzenek az Előljáróság társadalmi uton, de ha kell, kötelezettségi alapon újabb toborzással a létszámot kiegészíteni (szab. rend. 25. §. második bekezdése szerint legalább 25 főre) és e csapat begyakorlásáról gondoskodni.

Hasonlólag tegye vizsgálat tárgyává a víz-szerzés gyors és könnyebb módozatát, az aratási időszak alatti fokozottabb örködés és előfogatszerzés kérdéseit, miként ezt — és egyebeket — a várm. szab. rend. 5., 16., 18., 22., 40. és 41. §§-ai részletesen meghatározzák.

Egyben figyelmeztetem a községeket, hogy minden tűzrendészeti ügyben és a gyakorlatozás vagy felszerelés kérdéseiben utmutatásért forduljanak szakközegünkhöz, közvetlenül a Fejérvármegyei Tűzoltó Szövetség Elnökségéhez (Székesfehérvár, Széchényi-utca 24. Telefon 318.), hol készséggel nyernek felvilágosítást.

Különb. részletes tájékoztatást nyújt vármegyénk tűzr. szab. rendelete, mely a vármegyei Hivatalos Lap 1920. április 20.-iki számában foglaltatik.

A most felsoroltakon kívül felhívom a község figyelmét a Belügyminister folyó évi február 12.-én kelt 151.304/926. számú körrendeletére, mely a mezőgazdasági termények tűzvédelméről szól, s amelyben személyes felelősség terhe mellett vagyok kötelezve a védelemről intézkedni. (B. K. 1926. évi 8. szám.)

De utalok jelen alkalommal is egyidejűleg a Belügyminister 230.000/925. számú általános és törvényt pótló kormányrendeletére (B. K. 1925. évi 22. szám), melynek végrehajtásáról mult évi június 4.-én kelt 6351/925. számú körrendeletemben részletes utasításokat adva intézkedtem.

Ezen most idézett rendeletek ismételt gondos áttanulmányozását és lelkiismeretes foganatosítását nemcsak hivatalos kötelesegből, hanem a hozzájuk fűződő fontos közigazdasági és nemzeti szempontokból elvárom.

jából az idén is — és ezután minden évben — jelentékeny pénztalomban fog a járások mind-egyikéből valamelyik tűzoltó részeseülni a Vida Pál szövetségi titkár alapítványból, a szövetség rendes évi közgyűlése alkalmával — ugymint mult évben Polgárdin —, mely gyűlés ezen évben Martonvásár községben lesz szeptember hó első felében megtartva.

A fentebb hivatkozott 230.000/925. számú kormányrendelet 15. §-a kötelezőleg rendelkezik a tűzoltóság egyenruházatára nézve is, kimondván, hogy az az orsz. tűzoltószövetség előírása szerinti legyen; ennek megvalósítása érdekében ajánlom, hogy az egyes járások tűzoltó-testületei egyenruházati cikkeit versenytárgyalás útján lehetőleg egy cégnél szerezzék be, aminek az az előnye is meglenne, hogy az együttes, tömeges beszerzés olcsóbb árakat eredményezne.

Székesfehérvár, 1926. április 22.

Dr. Havranek József s. k.,
alispán.

A szécsényi járás főszolgabirájának 3645—1925. számú rendelete a tűzoltóságok megszervezése tárgyában.

Tárgy: A tűzoltásra kötelezett 18—40 éves férfilakosoknak 1926. évre való összeírása. Jegyző ur! A 230.000/1925. számú tűzrendészeti kormányrendelet (I. Bpti Közlöny 105. számában) végrehajtásául felhívom a községi és körjegyzőket, hogy az előírt nyomtatványon a tűzoltásra kötelezett 18—40 éves férfilakosokat az 1926. évre írják össze. Azokra, akik a személyes tűzoltói szolgálat alól magukat megváltani akarják, a váltásdíjat az 1907. évben 19.903—1907—673 a. i. jegyzőkönyvi számalatt alkotott vármegyei szabályrendelet 15. §-a alapján létesült és a törvényhatósági közgyűlés által jóváhagyott községi tűzrendészeti szabályrendelet értelmében 4 aranykoronától 50 aranykoronáig terjedhető összegben okvetlenül állapítsák meg és az illetőkre vessék ki. Az összeírást 1926. év január hó folyamán függesszék ki. Az összeírás ellen beadott észrevételeket a községi előljáróság 3 nap alatt tárgyalja le. Az előljáróság határozatával meg nem elégedő félnek joga van 15 nap alatt a vármegyei közigazgatási bizottsághoz felbuzni, amely végérvényesen határoz.

A községi köteles tűzoltócsapatok létszámát a főnhivatkozott községi tűzrendészeti szabályrendeletek minden községre nézve már megállapították s így ez irányban rendelkezni nem kell.

Minden tűzoltócsapat élére egy parancsnok, egy alparancsnok és annyi szakaszparancsnok választandó, ahány szakasz van a tűzoltócsapatban. Egy-egy szakasz létszáma 20 főből állhat. Minden szakasz élére egy szakaszparancsnok választandó, mint 20-ik ember. A szakaszparancsnokot a járás főszolgabirája nevezi ki. A parancsnok a szakaszparancsnok mellé kinevezi az őrparancsnokot, mint 19-ik embert. A szakaszt két 9—9 főből álló rajra ossza fel, melynek élére minden 4-ik, esetleg 5-ik embert őrzetetővé nevezzen ki. Három vagy több szakaszból álló tűzoltócsapatnál az irodai teendők végzésére egy szolgálatvezető-segéd tisztet és a tűzoltószereknek leltár szerinti kezelésére, gondozására egy szertárnokot is válasszanak. Az összeírásba a tűzoltók rendfokozata is beirandó.

Ha a csapat az előírt legkisebb létszámot el nem éri, akkor a megváltás a fiatalabb korosztályokban megszoritandó vagy egészen fel-függesztendő; ha ellenben a legmagasabb lét-

számnál nagyobb éretnek el, akkor a legidősebb korosztályok a megváltásra kötelezhetők a járási szolgabíró által. Pl.: ha valamely községben a tűzoltók létszáma 75 főből van megállapítva, de a tűzoltásra kötelezettek száma 150 fő, akkor 75 fő a magasabb korosztályokból való váltásdíj fizetésére szorítandó. A tűzoltói váltásdíjat fizetők névjegyzéke az összeg feltüntetésével a községi tűzoltóparancsnoknak is megküldendő.

A végleg megállapított névjegyzéket a községi és körjegyző, a község bírása és tűzoltóparancsnoka aláírja és külön jelentéssel, a jegyzőkönyvi kivonat nélkül, egy példányban jóváhagyás végett a járási tűzr. felügyelő (járási főszolgabíró után) hivatalomhoz 1926. évi február hó 1. ig várm. tűzoltószövetség részére betérjeszti.

A vármegyei tűzoltószövetség az összeírásokat megvizsgálja, hiányosan, vagyis a váltásdíjak és tűzoltórendfokokot bejegyzése nélkül kiállított összeírásokat pótlás végett hivatalom után visszaküldeni. A helyesen kiállított összeírásokat jóváhagyva, a községi és körjegyzőknek vissza fogom küldeni, akik azokat nyilvántartják.

A tűzoltószertárak tavasz folyamán rendbehozandók, a tűzr. kormányrendelet értelmében kiegészítve felszerelendők, miután azt személyes községi kiszállásaim alkalmával járási tűzrendészeti szakközegeimmel az előirt tavaszi tűzvizsgálatoknál ellenőrizni is fogom.

Szécsény, 1926. január 12.

Szekeres Dezső s. k.
főszolgabíró.

SZÖVETSÉGI ÜGYEK.

Az orsz. szövetség elnökségének ülése április 21-én. Az orsz. szövetség elnöksége április 21-én ülést tartott gróf Széchényi Viktor elnök, majd Breuer Szilárd ügyv. alelnök elnöklété alatt. A Pestvármegyei szövetség elnöke, Csilléry Z. előterjesztvén az általa július hó 5—19-én rendezendő kerületi tanfolyam ügyét, az elnökség azt tudomásul vette, tanfolyamparancsnokul Breuer Szilárd főparancsnokot, előadókul a fővárosi tiszteket kéri fel, a szövetségi felszerelést pedig átengedi. — Bojtor István előterjesztvén a Biharvármegyei kerületi tanfolyam tervezetét, mely szerint e tanfolyam június 20-ikától kezdve tartatnék, az elnökség kivételesen megengedi, hogy a tanfolyam tartama 14 nap helyett 12 nap legyen, azonban a 14 napos tananyag összetömörítésével; tanfolyamparancsnokul felkéri Dr. Roncsik Jenő főparancsnokot, előadókul Rehák Tamás, Falussy Károly, Ruska Lajos, Deák Károly, Démusz Lajos, Bojtor István bajtársakat. — A Sopronban augusztus 19—23. napjain versenyekkel egybekötött nagygyűlés programját a helyi bizottság előterjesztvén, az akként módosított, hogy a soproni testület ünnepélyei aug. 20-án, a versenyek 21-én, a nagygyűlés 22-én tartatnának meg; a versenyek két csoportban: falusi és városi, fognak rendezetni és azok programja a jövő ilyéven megtárgyalatni, amidőn is annak megfelelően versenydíjak biztosításáról is történend intézkedés, hasonlóan egységes szerek kiszállításáról is. A jury idejében megalakítandó és teendőit illetőleg idejekorán beosztandó lesz; a szerelős számok beosztását a jury eszközli a helyszínen. A kiállítást az ipar- és kereskedelmi kamara rendezi, osztályozástól azonban az elnökség eltekint. — Az előző ülés jegyzőkönyve felolvastatván, hitelesített. — Szentendre r.-t. város azon kérelmét, hogy csupán 4 főnyi hivatásos őrséget állíthasson be, az elnökség elvi okokból ellenzi. — A hajdúvármegyei szövetség azon indítványa, hogy a Tűzrendészeti Közlöny nagyobb terjedelemben s jobb papíron, klisékkel jelentessék meg, a lapkiadó bizottság elhatározására bizatott. — Ugyanezen vármegyei szövetség indítványa, hogy a szövetség címében és alapszabályaiban a mentői tevékenység is kidomboríttassék, egyelőre függőben hagyatott. — Ugyanezen vármegyei szövetség javaslata, hogy tűzoltói biztosítóintézet létesíttessék, véleményezés végett kiadatott László István várm. tűzrendészeti felügyelőnek. — Erdély Ernő azon javaslata, hogy kerületi tanfolyam csak

egy delegált előadó jelen van, hogy továbbá az előadók díjazása elméleti óra után 50,000 K, gyakorlati óra után 25,000 K, máshonnan jövőeknek napi 250,000 K napidíjban, II. oszt. vasuti költségben állapíttassék meg s egyben a rendező város megfelelő szállása és étellemezésének lehetővé tételére köteleztessék, elfogadtatott, s mivel szabályzat-kiegészítést jelent, az orsz. választmány elé terjesztetni rendeltetett. — Szabolcs vármegye alispánja a május hóban tartandó 10 napos vármegyei tanfolyamra egy műszaki előadót kérvén, Falussy Károly választmányi tag kéretett fel az eljárásra. — Weisz József pesterzsébeti segéd-tiszt vizsgára jelentkezvén, a május hóra már kiküldött vizsga-bizottsághoz utaltatott. — Knerr Izidor gyomai könyvkereskedő ajánlata, mely szerint a szolgálati szabályzatot kinyomatja és a szövetség rendelkezésére bocsátja, ha az árusítás ő reá is bizatik, nem fogadtatott el; ellenben elfogadta az elnökség a szakbeli gyárosok ajánlatát, mely szerint hirdetés ellenében a szabályzat 3000 példányban való kinyomatását elvállalják. Papp Ferenc azon indítványa, hogy a községi szabályrendeletmintá — amennyiben a miniszteriumhoz ilyen nem terjesztetett volna fel, kidolgoztassék, elfogadtatott és a revízióval Papp, Roncsik, Erdély előadók megbizattak. — A Békésvármegyei szövetség által július 14—28. napjain rendezendő tanfolyam jelentését az elnökség tudomásul vette, tanfolyamparancsnokul Démusz Lajos vármegyei tűzrendészeti felügyelőt, előadókul Roncsik, Erdély, Falussy, Erdélyi Béla, Szalay Lajos, Bojtor István bajtársakat kéri fel. — A Vasvárm. szövetség kerületi tanfolyamának órarendjét az elnökség akként módosítja, hogy Erdély és Bence előadók felváltva végig ott működjenek; a többi előadókat akceptálja, tanfolyamparancsnokul pedig Herbst Géza vármegyei szövetségi elnök urat kéri fel. — A Belügyminiszter leküldvén véleményezés végett a tanfolyamszabályzat-tervezet, annak megtárgyalásával Bence, Erdély, Papp, Roncsik, előadók bizattak meg. — Tudomásul vétetett, hogy Breuer Szilárd szerkesztői díjait a Breuer-alapnak, Vida Pál járulékait a Szily-alapnak adományozta. — Az egri nyomda r.-t. azon ajánlata, hogy a háboru előtt átvett könyvek elszámolása címén más szak-könyveket enged át, elfogadtatott. — A központi Sajtóvállalat átirata, hogy jelentkezőknek munkát ad, tudomásul vétetett. — A Baranyavármegyei szövetség azon kívánsága, hogy tagdíjhátraléka 1926-ig törlesbe hozassék, az orsz. választmány

levonásokat emiatta, eurogatait azzal, hogy a jövedelem mindenkor elszámolandó és csak tűzoltói célokra fordítható legyen. — A debreceni főparancsnokság évkönyvét az elnökség örömmel üdvözlő és a testületek figyelmébe ajánlja. — A porosz-lói testület meghívásának a pünkösdi versenyre az elnökség nem tehet eleget. — A Hajdúvármegyei szövetség azon javaslata, mely szerint a szeráttétel után járó 1%-os díjakat a gyáros ne szedhesse be a községen, mint végrehajthatatlan, irattárba helyeztetett. — Turkeve tisztjeinek kiképzésére gyakorló mestert kérvén, azzal Horváth István szegedi par. bizatott meg. — Tudomásul vétetett, hogy a Fejérvármegyei szövetség összes tagtestületei után a tagdíjat befizette. — A Hajdúvármegyei szövetség azon javaslata, hogy az alapszabályokban mondassék ki a szövetségbe való kötelező belépés, mint nem célravezető, irattárba helyeztetett. — A jegyzőkönyv hitelesítésére felkértek Bencze és Rosta előadók. — Az ugyanekkor tartott segélyzöpnéztári elnökségi ülésen kiutaltatott Tóth István szolgálatközben sérült paksi tűzoltónak 41 napra 1,394.000 K segély. — Az alapszabályok újabb kinyomatása egyelőre függőben hagyatott. — Utasított továbbá az elnökség, hogy oly tűzoltóságot, mely a segélyzöpnéztárba belépni öhajjt, de még nem tagja az orsz. szövetségnek, léptesse be egyben az utóbbiba is, behajtván a megfelelő tagdíjat és értesítse erről utólag a vármegyei szövetséget az új tag bejegyzése és a tagdíj elszámolása végett. — Ezzel az ülés véget ért

A budapesti szövetség április 24-én tartotta rendes évi közgyűlését Breuer Szilárd elnök elnökléte alatt, aki megnyitó beszédében egyben elparrantálta Tiller Mór alapító tagot is. A legutóbbi választmányi ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után a közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére felkérte Malcsiner Károly és Berecz Vilmos. A felolvasott évi jelentés és zárószámadás tudomásul vétetett és a jövő évi költségvetés az előző évivel azonosan megállapított, egyben a titkár apró kiadásainak megtérítésére évi 250,000 K kiutaltatott. Az üresedésben lévő két választmányi tagságra egyhangulag megválasztott a működők sorából Nitsch Sándor par. (Dreher-sörgyár), a pártolók sorából Verseghy Ferenc. Az orsz. szövetség által megállapított tagdíjösszeg elfogadtatott. A számvizsgálóbizottságba beválasztottak: Walsér Ferenc, Fischer Samu és Kemény Lajos. A tárgysorozat letárgyalása után Dr. Balogh Dezső önk. par. tartott érdekes felolvasást a vezénylő jogi helyzetéről és felelősségéről.

A Pestvármegyei szövetség április 29-én tartotta közgyűlését a vármegyeházán Agorasztó Tivadar alispán elnökléte alatt, amelyen jelen volt a vármegye husz tűzrendészeti felügyelője és számos tag. Az elnöki megnyitó után dr. Csilléry Zoltán ügyvezető alelnök ismertette az évi jelentést, amely szerint a július hóban tartandó vármegyei tűzoltótanfolyam elő van készítve. Kathona Mihály, Tarnay Béla, Csepregy Ferenc, Horváth József, Mandich Miksa, Zankó Antal, Elefánty Kálmán tűzrendészeti felügyelők s többek felszólalása után foglalkozott a közgyűlés a tűzrendészeti kormányrendelet végrehajtásának kérdésével, majd elhatározta, hogy a községi tűzoltóparancsnokok kiképzéséhez szükséges anyagot felülről szakmunkára 8 millió kor. pályadíjat tűz ki, s a bírálóbizottságba az Országos Szövetségtől egy tag kiküldését fogja kérni. A számadások tárgyalása után az ülés bezárásakor az elnöklő alispánt a közgyűlés 35 éves közszolgálati működésének

Az évi jelentésből a követendőket közöljük: Az 1925. év a szövetség történetében újabb előrehaladást jelent. Bár nem sikerült mindent megvalósítanunk, a kezdet nehézségein már átesünk. Tűzrendészeti felügyelőinknek szakavatott évközi vizsgálatai, közigazgatási hatóságaink fokozott érdeklődése és tevékenysége a tűzrendészeti életrekelítették s a Levente-csoportok tűzoltói kiképzése is nagyban hozzájárul a tűzrendészeti fejlesztéséhez és népszerűsítéséhez.

Az elmúlt évben adatott ki a belügyminiszter által azon nagyjelentőségű 230.000/B. M. sz. rendelet, mely a tűzrendészeti kormányrendelet kiegészítése és végrehajtása tárgyában rendelkezve, nagy lépéssel viszi előre a tűzrendészet kiépítését.

Vármegyénk alispánjának megbízásából ezen kormányrendelet kiadása előtt tartott szakértekezleten szövetségünk ügyvezető alelnöke is részt vett s ott több előterjesztést tett.

Az elmúlt évben, alapszabályaink rendelkezéseinek megfelelőleg, a költségvetés megállapítása tárgyában őszi közgyűlést tartottunk, amelyen előterjesztésünkre egy kéthetes tűzoltótanfolyam tartása mondatott ki. Ezen tanfolyam megszervezése iránt a munka folyamatban van. Szövetségünk ügyvezető elnöke és titkára az Országos Szövetséggel állandó érintkezésben vannak, s az Országos Szövetség egyik elnöki ülésén résztvéve, megbeszélték a tanfolyam kérdését. A tanfolyam f. évi július havában tartatik meg, hogy azon a tanítóság is résztvehessen. Az elnökségnek sikerült ezen tanfolyam parancsnokának Breuer Szilárd székesfővárosi tűzoltóparancsnokot megnyerni. Az előkészítő munkánál az Országos Szövetség elnöksége a legmesszebbmenő támogatásban és segítségben részesítette elnökségünket. Meg kell itt emlékeztünk Bencze István, a budapesti önk. tűzoltótestület parancsnokának azon fáradhatatlan, lelkes, önzetlen munkájáról, amit a f. évben tartandó tanfolyam előkészítése során, valamint az elmúlt év őszen Ráckeve községben szakelőadásokon tapasztaltunk.

Az elmúlt évben Gödöllőn, Monoron, Nagykőrösön és Kispesten voltak sikerült tűzoltóversenyek, amelyekre szövetségünk versenydíjakul több oklevelet és plakettet adományozott s ott magát képviseltette. A gödöllői versenyen a leventeifjúságból szervezett tűzoltócsoporthoz igen szép eredménnyel működtek.

Az elmúlt évben tűzr. felügyelői karunkban több változás történt. A vármegye alispánja a megüresedett biai, illetve kalocsai járási tűzrendészeti felügyelőkké Jiska József torbágyi községi főjegyzőt, illetve Evetovich Lázár dusnoki tanítót nevezte ki, majd az utóbbinak leköszönése folytán Mandits Miksa dunaszentbenedeki községi főjegyzőt.

Az I. kerületben pedig vármegyei tűzrendészeti felügyelővé Csepregy Pál Újpest városi főparancsnok neveztetett ki, végül Dr. Kathona Mihály kiskunhalasi önk. parancsnok tb. vármegyei tűzrendészeti felügyelővé neveztetett ki.

Az elmúlt évben két tűzrendészeti felügyelő és pedig Dr. Dabasi Ödön vármegyei és Juhász Imre járási felügyelő részesült a legmagasabb kitüntetésben. Nevezettek és hat érdemes más tűzoltóparancsnok, illetve alparancsnok részére a 25 éves szolgálati kir. díszérem adományoztatott.

A jövőre nézve kívánatosnak tartjuk, hogy felügyelőink járási versenyek megszervezése tárgyában is erősen tevékenykedjenek. Feltétlenül oda kell hatni, hogy minden járásban, minden

évben rendeztessék verseny, mert ez növeli az ambíciót, a tanulni vágyást. A helyzet most már könnyebb, mert a tűzoltásba bevonattak már a leventék is, tehát mindenütt van megfelelő emberanyag.

Az 500 pl-ban kiadott évkönyvre vonatkozó számadást beterjesztjük azzal, hogy ezen művet a belügyminiszter úr a Belügyi Közlöny f. évi 33-ik számában, mint rendkívül hasznos segédkönyvet ajánlotta mindazon hatóságoknak, amelyeknek a tűzrendészet szervezése terén hatásköre van.

Felhívás. Az orsz. szövetség elnöksége felkéri mindazon vármegyei szövetségek elnökségeit, akik még nem közölték vele szövetségük tisztikara és tűzrendészeti felügyelőinek névsorát, hogy azt saját érdekükben minél előbb küldjék be, mert a soproni nagygyűlésen ezek szavazóképeséssel bírván, központi nyilvántartásukra már ez okból is feltétlen szükség van.

A Hevesvármegyei szövetség tisztikara:
Elnök: Okolicsányi Imre alispán, alelnök: Dr. Glósz Kálmán, főtitkár: Hevesi Gusztáv, pénztáros: Erdélyi József, vármegyei tűzrendészeti felügyelő: Breznay Imre (Eger), járási tűzrend. felügyelők: Sümeghy Béla (Eger), Dr. Alföldy Béla (Eger), Práff Nándor (Eger), Lipcsey Ákos (Tiszafüred), Szöke Benedek (Ecséd). (A gyöngyösi járás üres.)

Tűzoltóverseny Gyulán. Békés vármegye tűzoltó-szövetsége a folyó évi július 4-től 18-ig tartandó kerületi tűzoltó-tanfolyammal kapcsolatosan tűzoltóversenyt rendez. A verseny Gyulán 1926. július 18-án délután lesz megtartva. Versenyszámok: 1. 2. Kocsifecskendő iskola-szerelése 5 és 9 szerelőszámmal. 3. 4. Mozdonyfecskendő iskolaszerelése 4 és 9 szerelővel. 5. 6. Kocsifecskendő gyorszerelése 5 és 9 szerelőszámmal. 7. 8. Mozdonyfecskendő gyorszerelése 5 és 9 szerelőszámmal. 9. Támadási feladat (Taktika községi viszonyoknak megfelelő feltevés-sel). 10. Vezénylés. A versenyszámokra külön-külön is be lehet nevezni. A versenyen és a tanfolyamon való részvétel megkönyvithetőe érdekében vasúti félárújegy engedélyezésének közlése van folyamatban.

Békés vármegye alispánjának 9.912/926. sz. rendelete a tanfolyam tárgyában.

Békés vármegye tűzoltószövetsége a Magyar Orsz. Tűzoltó Szövetség ellenőrzése alatt, a 230.000/1925 B. M. rendelet 17. §-a alapján f. é. július 4-től 18-ig Gyulán kerületi tűzoltó-szaktanfolyamot tart.

Felhívom a vármegyei községeit, hogy e szaktanfolyamra legalább egy hallgató kiküldéséről gondoskodjanak. A hallgatók csoportos jó elszállásolásáról és ellenőrzéséről a tanfolyam parancsnoksága fog gondoskodni.

Felhívom a vármegyei községeket, hogy a tanfolyamra kiküldöttnek nevét 1926. június 12-ig a tanfolyam-parancsnoksággal közölje s amennyiben módjában van, a lakás és étellelmezéssel felmerülő 600—600 ezer koronát a várm. tűzoltó-szövetség 50.988. sz. postatakarékpénztári folyószámlájára egyidejűleg fizesse be.

Kellő tájékoztatás végett még közlöm a következőket: Tanfolyam-hallgató lehet minden 20-42 éves feldhellen előéletű, nemzeti szempontból megbízható, ép testtel bíró férfi. Mégis, tekintve azt, hogy e tanfolyam célja az, hogy tűzoltótiszt állás betöltésére mindenben alkalmas egyéneket neveljen, kívánatos, hogy a tanfolyamra jegyzői, tanítói oklevéllel, vagy általános műveltséggel bíró s kellő társadalmi állást betöltő, népszerű egyének küldessenek ki a tanfolyam parancsnoksága azonban e képzés nélküli jelentkezőket is felvehet.

A tanfolyam július 4-én kezdődik, a jelentkezők legkésőbb e napon reggel 8 órakor kötelesek a tanfolyam parancsnokságánál az elhelyezés, beosztás eszközölthetése végett jelentkezni.

A tanfolyam utolsó napján, a tanfolyamhoz esetleg kirendelt miniszteri biztos, az Orsz. T. Szövetség kiküldöttje, a vm. T. Sz. és a hatóságok megbízottai jelenlétében, úgy az elméleti, mint a gyakorlati részből vizsgálatok

Jelentkezés, feltételek és kedvezmények:

A jelentkezés határideje 1926. június 12. A jelentkezés a tanfolyam parancsnokságához, Gyula, vármegye-lháza, intézendő. A jelentkezők lehetőleg hozzanak magukkal nyári egyenruhát. A jelentkező tartozik a kiküldő hatóság, testület, vállalat vagy magánszemély által kiállított s a kiküldését igazoló igazolványt bemutatni, melyben feltüntetendő az, hogy a jelentkező a kiküldő részéről részesül-e anyagi támogatásban s mily összegű az?

Ugy az elméleti előadások, mint a gyakorlatok meg-szakítás nélküli látogatása, valamint a szolgálatnak terv-szerinti pontos megtartása kötelező, mert az ellene vétők látogatási igazolványt nem kapnak. A hallgatók a jelentkezés napjától a záróvizsgáig katonai fegyelem alatt fog-nak állni.

Akik a tanfolyamot végig hallgatták, látogatási igazolványt kapnak, melyet az esetleg kirendelt miniszteri biztos, a MOTSz kiküldöttjeinek ellenjegyzésével és a szakelőadók aláírásával látnak el.

Hogy a vármegyei községek tűzoltóságainak megfelelő szakférfiak nevelését előmozdítsam, 30 egyén részére 600—600 ezer korona ösztöndíjat engedélyezek, mely összeg terhére az ösztöndíjas a tanfolyam tartamára elszállásolást és étellemezést kap.

Az ösztöndíj engedélyezését elsősorban a már tiszt állásban levő s tanfolyami végzettséggel nem bíró parancsnokok és tisztek, másodsorban pedig tiszt állások betöltésére hivatott s alkalmas egyének kérhetik. Az erre vonatkozó kérelem a község javaslatával ellátva a tanfolyam parancsnokságához 1926. június 12-ig adandó be.

Tanterv.

Elméleti rész (előadás naponta 7—10-ig).

Tűzoltóságok szervezése és felszerelése. A fecskendő és alkatrészei. Mászó-, mentő-, védő-, bontó- és világító-eszközök. Tűzoltószerkezetek gondozása és működési zavarai. A tűzoltó-szertár és berendezése. Vizszerzés. Tűjelzés. Takarmány raktározása A tűzrendészet jogrendszere. Az építkezés elemei. Tűzrendészeti vizsgálatok és eljárások. Megelőző tűzrendészet. Tűzoltás (taktika). Első segély baleseteknél.

Gyakorlati része (d. u. 3—7-ig).

Rendgyakorlatok. Szerek gyakorlati ismertetése. Fecskendő-szerelés. Mászó- és mentő-gyakorlatok. Támadás és vezénylés.

Gyula, 1926. május hó 7-én.

Daimel s. k.,
alispán.

A soproni nagygyűlés programm-tervezete.

Augusztus 19-én: a vendégek fogadása a pályaudvarokon és szálláshelyeikre való elkalauzolás; ismerkedési estély.

Augusztus 20-án: reggel 8-kor táborimise, zászlószentelés a főiskolán; 9:30 órakor a tűzoltó-szer-kiállítás megnyitása; 10:30 órakor a soproni testület diszgyakorlata; 11:30 órakor diszközgyűlése és éremkiosztás a városháza közgyűlési termében; délután 1—3 óráig ebéd; délután 4:30-tól népünnepély az Erzsébet-keremben; délután 8:30-kor az orsz. szövetség elnökségének, majd orsz. választmányának ülése és a verseny-jury megalkakulása.

Augusztus 21-én: délelőtt 8 órától és délután 3 órától kezdve versenygyakorlatok a főiskola udvarán; ugyanott délután 3-tól tűzpróbák bemutatása; este színelőadás.

Augusztus 22-én: d. e. 9 órakor a soproni testület iskola-gyakorlata; 11-kor az orsz. szövetség nagygyűlése és a versenydíjak kiosztása; délután séta a város környékén; este bál a kaszinóban.

Augusztus 23-án a vendégek elutazása.

A meghívók június hóban fognak szétküldetni; a jelentkezés határideje július 15-ike; a részvételi díj személyenként 30,000 K, mely összeg beküldése ellenében a rendezőbizottság csoportel-szállásolást, belépőt a kiállításra és a népünnepélyre és kongresszusi jelvényt biztosít. A kiállítás-tást a soproni kereskedelmi és iparkamara ren-

Junius 6-án d. u.: Jelentkezés, felszerelés, elszállásolás.

Junius 7-én d. e.: Szervezés (2). Fecskendők. Mászószerek; d. u.: rendgyakorlat (2). Szérek ismertetése. Tömlőkezelés.

Junius 8-án d. e. Szervezés. Fecskendők. Tűzrendészet. Mászószerek; d. u.: rendgyakorlat. Tömlőkezelés. Szérek bemutatása. Fecskendőszerelés.

Junius 9-én d. e.: Szervezés. Fecskendők. Tűzrendészet. Mászószerek; d. u.: rendgyakorlat. Fecskendőszerelés (2). Mászószerek.

Junius 10-én d. e.: Taktika. Fecskendők. Tűzrendészet. Első segély; d. u.: rendgyakorlat. Fecskendőszerelés (2). Mászószerek.

Junius 11-én d. e.: Taktika. Fecskendők. Tűzrendészet. Első segély; d. u.: fecskendőszerelés (2). Vízvezeték-szerelés. Mászószerek.

Junius 12-én d. e.: Taktika. Fecskendők. Tűzrendészet. Malom tanulmányozása; d. u.: fecskendőszerelés (2). Vízvezeték-szerelés. Mászószerek.

Junius 13-án d. e.: Hazafias és vallásos előadás (2) Első segély; d. u.: szünet.

Junius 14-én d. e.: Taktika. Építkezés. Első segély. Gyári őrség tanulmányozása; d. u.: fecskendőszerelés (2). Mászószerek (2).

Junius 15-én d. e.: Taktika. Építkezés. Motorfecskendők. Színház tanulmányozása; d. u.: fecskendőszerelés. Mentőszerek (2). Támadás.

Junius 16-án d. e.: Taktika. Szérek gondozása. Első segély. Vízmű tanulmányozása; d. u. szergyakorlat vezénylése (3). Támadások (2).

Junius 17-én d. e.: Taktika. Sípjelek. Tűzrendészet. Mozi tanulmányozása; d. u.: szergyakorlat vezénylése. Támadások (3).

Junius 18-án d. e.: Takarmány raktározása. Jogrendszer. Írásbeli taktika. Vízszerezés; d. u.: támadások (4).

Junius 19-én d. e.: Működési zavarok (2). Vízszerezés. Tűzjelzés; d. u.: támadások (4).

Junius 20-án d. e.: Elméleti (2) és gyakorlati (2) vizsga.

A Szabolcsvármegyei szövetség tisztikara: elnök Mikecz István, ügyvezetőelnök Rimaszombathy Géza, alelnök Szalánczy Bertalan; titkár Dr. vitéz Lázár Ferenc; pénztáros Kovács Pál; vármegyei tűzrendészeti felügyelő vitéz Mikó Bertalan.

A Borsodvármegyei és Miskolc városi szövetség május 16-ára hívta össze Miskolcra évi rendes közgyűlését, melynek tárgysorozatában az évi jelentésen kívül az alapszabályok módosítása, a tagdíj megállapítása és az általános tisztujtás szerepelt. A közgyűlésre meghívták az összes levante-egyesületek is.

A Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség szolgálati érmeinek árai a következők: V. éves 25,000; X. éves 30,000; XV. éves 80,000; XX. éves 85,000; XXV. éves 135,000; XXX. éves 140,000; XXXV. éves 180,000; XL. éves 200,000; szalag 8,000; igazolványlap 3,000 K. — Az érme ár és a netáni tagdíjhátralék a szabályszerinti névkimutatás kapcsán előre fizetendő be. Az összeg postacsekk útján előre küldendő be.

Az „első segítségnyújtást“ azért nevezik másképpen mentésnek is, mivel a balesetet szenvedettek életben maradásukat igen gyakran egy-egy idejében alkalmazott és sikerrel végzett szakszerű mentői beavatkozásnak köszönhetik.

A sok apró-cseprő, valamint súlyosabb sérülések mellett, három nehéz természetű balesetet ismerünk, amelyeknél való sürgős mentői beavatkozás halasztást nem tűr és *amely nélkül* a baleset halálos lefolyással végződik.

Ezek az elvérzés, a fulladás és a komolyabb mérgezési esetek veszedelme.

A három eset közül bármelyik is erősen próbára teszi a segítséggül hívott mentőket.

Tudvalevő körülmény az, hogy minden nagyobb fokú vérzés veszélyt rejt magában, mivel halálos lefolyású elvérzésre vezethet. A vérzés sürgős elállítása, illetve megszüntetése tehát felette fontos feladatát képezi az ily balesethez érkező mentőknek.

Ha végtagok súlyos vérzése forog fenn, akkor könnyű a helyzet, mivel a mentők magukkal hozott Esmarch-féle vértelenítő pólyával vagy gummicsovel, a nyílt sebész felett, a felkaron vagy a combon való többszörös körülhurkolás útján, a további vérzést azonnal képesek megszüntetni.

Nehéz helyzet áll elő viszont oly eseteknél, hogy ha a test egyéb tájain keletkezik erősebb fokú külső vérzés, vagy hogyha a belső szervek nagyobb fokú vérzésével találja magát szemben a segítséggül hívott mentő.

Ugyanis a külső sebzésekből eredő nagyobb fokú ütőeres, vagy kiterjedtebb hajszáleres vérzések csillapítására, még rövid időre sem elegendő a nyomó kötés alkalmazása, mert ilyenkor a vérerek lekötése előtt is, legalább a sebüregek steryl kötszerrel való alapos tamponálása (kitömése) válik szükségessé legalább addig, amíg a kórházba szállított sérült műtőasztalra kerül. — A vérző seb tamponálását azonban laikus mentőknek eszközölni tilos, mert ezen beavatkozást csak diplomás orvos végezheti.

Hát még mily tehetetlenül áll a laikus mentő egy az utcán összeesett súlyos tüdő, gyomor vagy a hátsó orrjáratból eredő nagyobb fokú vérzés esetén.

A tüdővérzés vagy a gyomorból eredő vérhányás alkalmával segítséggül hívott orvos első segítség gyanánt morphium injekcióval látja el az ily beteget, amely után a köhögési, illetve hányási inger megszüntetésével, a vérzés is rövidesen csillapul. A hátsó orrjáratból eredő erős vérzés esetén a laikus mentő hiába dugaszolja el vattával vagy jodoform-gazeval a két külső ornyílást, mert ezután a vér hátra felé, a garatba fog folyni és a vérző beteg száján fog kiömleni.

Ezen életveszélyes vérzést a Belocq készülék segítségével, a garat felől is csak orvos tamponálhatja, amire laikus mentőknek vállalkozni tilos.

A fulladás veszedelme is különféle okok alapján állhat elő. Vízből kifogott vagy akasztás, illetve zsinogelés után, idejében szakavatott mentői beavatkozás alá került fuldokló embert, a laikus mentő is képes, azonnal alkalmazott mesterséges légzés alkalmazása által, életre kelteni. De milyen zavarba jut az a mentő, akit egy csirke vagy birka csontnal, félrenyelés által előidézett, vagyis idegen testnek a gégebe való beekelődéséhez, avagy a gégét ért lövéses sérüléshez, esetleg gégeporc töréshez hívnak.

Az utóbbi esetek bármelyikében is, a mesterséges légzés alkalmazása mitsem használ és minden arra fordított experimentálás által előidézett idővesztés, a sérült fuldoklási veszedelmét fokozza és a baleset halálos végű lefolyására vezet.

Ily esetben a sérültek, mindenféle kísérletezés mellőzésével, a legközelebbi kórházba való sürgős szállítása az egyetlen mentési eljárás, ahol azután, ha még nem késő, az azonnal alkalmazott légcsőmetszés útján a sérült megmenthető.

A mérgezési esethez hívott mentő szintén nehéz helyzetbe kerül az által, hogy a mérgezett egyén életben maradása függhet attól, vajjon ideje korán érkezett-e a szakszerű segítség? A laikus mentőt ily esetben mindenesetre zavarba hozza az a körülmény, hogy a mérgek ellen ható szerek alkalmazása nagy felelősséggel járván, azokhoz nyulnia nem szabad. A mentői mérgezszekevényben levő gyógyanyagokból ugyanis a megmérgezettnak csak diplomás orvos adhatja be a szükséges ellenmérget. A gyomormosó készülék alkalmazása pedig szintén nem a laikus mentő hivatása.

Igy tehát a legprimitívabb gombamérgezésnél is a mentő csaknem tehetetlenül áll.

Élethez való mentő az, aki az utóbbi esetről nagymennyiségű melegvíznek, többször megismételt itatása segítségével, a mérges gombákat hánytatás útján a gyomorból kiüríteni képes. A mérgezési esethez felismerése, különösen öngyilkosoknál, az első percekben sokszor nagy nehézséggel jár, mivel az illetők, ha még eszméletnél vannak is, vonakodnak elárulni a lenyelt mérgező nevet. Ezért ily eseteknél, hogy a mentő a mérgező hatóanyagát felismerje, tudományos mérgezhatastani ismeretekre van szüksége.

A legtöbb maró sav és lúgmérgezés felismerése elég könnyű, mivel a mérgek a száj és a nyelv nyálkahártyáján jellegzetes roncsolási nyomokat hagynak hátra, de már az elég gyakori szublimát (maróhigany) mérgezésnél ily természetű jelenségek nem észlelhetők. Szintugy az első percekben, a közkedvelt morphiüm- és veronalmérgezés sem állapítható meg, legfeljebb amikor a mérgezett hányt kezd és a mérgező narkotikus hatása kifejlődik.

A patkánymérge (Arzenessav, Arsenicum album) pedig, mely a szer bevétele után egy félóra múlva indítja meg mérgező hatását, az ázsiai kolera tüneteit utánozza. Hogy képzelhető el az a körülmény, hogy az ily esethez kihívott laikus mentő, ha tudja is, hogy mi történt, a mérgezettnél fog-e azonnal gyomormosást eszközölni és utána magnéziahidrátot evőkanalanként adagolni.

Mindezen jelenségek megállapításához és a szükséges szakszerű beavatkozáshoz diplomás orvosra van szükség, aki arra is figyelemmel van, hogy eszméletlenül vált mérgezett betegnél hánytatást vagy gyomormosást alkalmazni már nem lehet. Ilyenkor már csupán a mérgezetten a kórházba való sürgős szállítása marad hátra, ahol az illető tüneti kezelés alá kerül.

Ha már most valamely szerencsétlen körülmény folytán a laikus mentő a fentemlített valamely életveszélyes esethez orvos nélkül vonul ki, akkor egyebet nem tehet, minthogy a balesetet szenvedettet (a vérző sebnek nyomókötéssel való ellátása után) a mentőkocsiban vagy autóban elhelyezve, a kocsiban vagy sofförnek annyit mond, hogy a mily gyorsan csak lehet, a legközelebbi kórházba rohanva-száadjon.

A fent ismertetett észrevételeimből az a követke-

peztet laikus mentők működése is állandó orvosi felügyelet alatt tartandó.

Legyen tehát az a rendszeres szolgálatot teljesítő mentőintézmény akár különálló, akár pedig a tűzoltóság keretében működő, — csak akkor fog reálisan funkcionálni és a lakosság szemében is megnyugvást és bizalmat kelteni, hogyha szakavatott mentőorvosok is bekapcsolódnak a szolgálatba. Vagyis felváltva, egy-egy erre vállalkozó orvosnak magánygyakorlatát úgy kell beosztani, hogy a nap bármely szakában is azonnal előteremthető legyen és legalább is az ily válságos és felelősségteljes mentési eseteknél ténykedjék, mert enélkül az intézményt irányító időnként előforduló mentői baklövésekre lehetnek elkészülve.

Ugyancsak rendellenesnek tartom azt a közelmúltban tudomásomra jutott vállalkozást is, hogy laikus mentő (tűzoltótiszt), egy tűzoltótanfolyam keretében az „első segítségnyújtás“ rendszeres elméleti és gyakorlati oktatását magára vállalta.

A tultengő ügybuzgalomnak ezen esete ép oly ténykedésnek minősíthető, mint amikor valaki, aki a matematikához nem ért és még is annak a tanítására olyképen vállalkozik, hogy egy mennyiségtani szakkönyv szövegét szórul-szóra előadja és tanítványait annak ugyancsak szórul-szóra való megtanulására szoritja.

El lehet képzelni, hogy mit fognak azok a mathezisből elsajátítani?

A mentői tevékenységnek ily értelmű tultengését fejleszteni nem szabad, mert annak oktatása a hivatásos orvosok hatáskörébe tartozik, amely nélkül az ily kísérletezések az intézmény lezüllesztésére vezetnek.

H I R E K

Királyi díszérem 25 éves szolgálatért adományozott újabbán a belügyminiszter: Wagner Manó önk. tb. főparancsnoknak (Rákospalota), Wahl Károly szakaszpar., Csizik János, Muzsek János őrp., Farkas György, Weber Ernő őrv. (Pécs önk.), Issovits Antal szakaszpar., Viola András őrv. (Körmend, önk.), Dr. Erdélyi Jenő elnök, Németh Imre par., Nagy Imre alpar., Varga Imre pénztáros, Závecz József jegyző, Kerne Ferenc szertáros, Herczeg Imre csöv., ifj. Závecz József oszt. par., Laczó Lajos őrp., Vindis Imre kúrtós (Kondorfa, önk.), Horváth Gyula par. (Balatonfüred önk.), Leitner Vilmos par. (Lövő, önk.).

A tűzrendészeti ellenőrzőszemléket újból megkezdte a belügyminiszterium s első ízben kiszállt május 13-án Hatvanba, az ott előfordult tüzeset alkalmából felmerült panaszok megvizsgálása céljából. A belügyminiszterium képviselőjében eljár Decleva Dezső osztálytanácsos, az orsz. szövetség részéről Dr. Marinovich Imre alelnök és Nagy Sándor főtitkár. A községen és községi tűzoltóságon kívül megtekintették a mozit és a cukorgyári tűzoltóságot is. Másodizben május 16-án szállt ki a minisztérium, ezuttal Dr. Kontz Endre osztálytanácsos vezetésével Siófokra, ahol a községen és tűzoltóságán kívül a mozit és a fürdőt vizsgálták meg.

A hazai ipar támogatására irányuló kormányintézkedések eredményes voltának ellenőrzése céljából, illetőleg meggyőződést szerzendő, hogy hazai iparaink mit káoszek gyártani készült

Dr. Koszó István államtitkár, Dr. Tomcsányi Kálmán min. tanácsos, Dr. Kontz Endre osztálytanácsos, Dr. Szöllőssy Alfréd titkár, jelen volt több város polgármestere, mérnöke és a fővárosi tűzoltóparancsnokság képviselői. A gyár megtekintése után bemutattak két utcalocsoló autót, egyben mint fecskendőt, két tűzoltói autófecskendőt, lófogató benzinmotoros fecskendőt, kocsifecskendőt működésben, továbbá egy motorosfecskendőnek mélyszívási próbáját. Ugy értesülünk, hogy a látottak után a kormány erélyes rendelet kiadására készül a hazai ipar védelmére.

A kéményseprők orsz. egyesülete április 24-én tartotta Budapesten évi közgyűlését, amelyen Gundy J. Somogy vm. tűzr. felügyelő azon javaslatot terjesztette elő, hogy a kéményseprőmesterek köteleztesse a járási tűzr. felügyelői teendő ellátására. A gyűlés az indítványt elvetette. Ez alkalommal meleg ünnepségben részesítette az egyesület Végh János elnököt is abból az alkalomból, hogy az elnöki tisztelet 10 éve tölti be. A gyűlés után tartott banketten sikerült arcképét leplezték le, mely alkalommal az ünnepeltet a fővárosi tűzoltótisztikar is üdvözölte.

Szent Flórián ünnepét május 4-én az idén is megünnepelte a fővárosi kéményseprő-ipartestület és tűzoltóság. Délelőtt szentmise volt a krisztinavárosi kéményseprő-kápolnában, majd délben fényes bankett az összes illetékes faktorok részvételével. A kéményseprő-alapítvány ezidei kamatait a főváros tanácsa Soós Kálmán csövezetőnek ítélte oda, aki kéményezetési felügyelet alkalmával lábtörést szenvedett volt.

Székesfehérvárott április hó 25-én három tűzoltószervezet tartott éremkiosztó ünnepélyt. Az első az ottani önkéntes (városi) tűzoltótestület kibővített laktanyájában d. e. 11 órakor megtartott rendes évi közgyűlése kapcsán folyt le, melynek elnöki tisztelet Dr. Klauz György praelátus-kanonok töltötte be. A tárgysorozat az évi jelentés, zárszámadás és alapszabálymódosítás volt. Az évi jelentésből kiemeljük, hogy a testület a lefolyt évben 20 tüzesetnél és mintegy 2000 balesetnél működött közre. Ezután következett a kir. díszermek ünnepélyes kiosztása, melyet Lipcsey Lajos helyettes polgármester végzett, lendületes beszédet intézve a kitüntetettekhez. Díszermek kaptak: Simon Sándor főparancsnok, Schmiéd István tb. alp., pénztáros, Devecseri Lajos és Frankl József szakasparancsnokok és Aschenbrenner Ferenc hivatásos őrpáncsnok. A kitüntetettek nevében Simon Sándor főparancsnok mondott köszönetet. Délután díszgyakorlat volt a laktanya udvarán, utána pedig bajtársi vacsora zárta be az ünnepélyt. — Ugyanezen napon, szintén délelőtt 11 órakor, Fejér vármegyei tűzoltói jöttek össze Székesfehérvárott a megyei székház dísztermében Vida Pál szövetségi titkáruk tiszteletére, kinek ez alkalommal adta hivatalosan tudtára Dr. Havranek József alispán Magyarország kormányzója által 50 évet meghaladó tűzoltói munkásságáért nyilvánított elismerését. Ezután a vármegyei szövetség elnöke, Gróf Batthyány Gyula mondott üdvözlő beszédet, melynek kapcsán egy szép és értékes ezüst emléktárgyat nyújtott át Vidának, utána pedig Báró Ivánka Géza szöv. alelnök a megye és város színeit képviselő szalagokkal díszített remek babékoszorúval lepte meg az ünnepeltet rövid szavak kíséretében. Végül a földműves bajtársak nevében Borsos István alparancsnok szép beszédben köszönte meg Vidának

éremkiosztó ünnepély a Déli Vasut szfhehérvári műhelyének telepén volt, ugyancsak április 25-én délután. Itt szolgálati érdemeket osztottak ki az arra érdemes műhely-tűzoltók között. Délután 4 órakor, a csapat élén Magera Antal parancsnok és Holpár Gyula alparancsnokkal, tanulságos gyakorlatot tartottak, mely felett ugy a műhelyfőnök, mint a vendég bajtársak nevében Simon Sándor főparancsnok elismerését nyilvánította. Azután következett az érmek kiosztása, melyet Peuser főnök fogantatosított, szép, dicséző szavak kapcsán. A sikerült ünnepélyt kedélyes uzsonna követte, mellyel az igazgatóság vendégelte meg derék tűzoltóit.

Automobil-közlekedési rendészet címen a gépjárművekre, azok közlekedésére és a gépjárművezetőkre vonatkozó rendeleteket és szabályokat is tartalmazó hasznos könyv jelent meg e napokban Dr. Kontz Endre belügyminiszteri osztálytanácsos szerkesztésében. A 340 oldalra terjedő könyvben több szakcikk is foglaltatik, amelyek között ott találjuk a garageok (kocsiszínek) tűzbiztonságára vonatkozó értekezést Erdély Ernő győri főpar. és a tűzoltói motorok és autók térhódításáról szólót Papp Ferenc szegedi főpar. tollából. A 90,000 K árban kapható művet ajánljuk autókcal, motorokkal bíró bajtársaink figyelmébe, mint oly könyvet, amely ma hézagot pótol.

A debreceni hiv. tűzoltóság 1925. évi évkönyve elhagyta a sajtót. A számos ábrával ellátott, 135 oldalra terjedő kötet ugy csinos kiállításával, mint tartalmával igényt tarthat a szakörök kiterjedt érdeklődésére annál is inkább, mert ára csupán 60,000 K. A könyv ismerteti a debreceni tűzoltóság és mentőintézmény 1925. évi állapotát és működését, a Debrecenben tartott ker. tanfolyam adatait, majd Dr. Roncsik Jenő főpar. végigvezet bennünket Nürnberg, Frankfurt a/M., Köln, Aachen, Konstanz, Páris, Wien tűzoltó-intézményein, amelyek jellegzetes épületeit, berendezéseit ábrákban is mutatja be. *Rehák* Tamás „A benzin és tűzrendészete” címen megismerteti az olvasóval a benzintárolás különböző szerkezeteit ugyancsak számos ábrával kiegészített szövegben. Végül *Biró* Antal fejtegetése a tűzoltó lelki neveléséről fejezi be a cikkek sorozatát. A debreceni bajtársak igazán érdemes munkát végeztek vele, a gazdasági viszonyok miatt sanyalódó szakirodalmunkat értékes művel szaporították és az intézmény érdekében állana, ha azon tervüket, mely szerint az évkönyvet évről-évre folytatólag kiadják, megvalósítani tudnák.

Cegléd város tűzoltóparancsnokságának a belügyminiszter engedélyt adott arra, hogy tűzoltószerszkezetének kiegészítéséhez szükséges anyagi eszközök megszerzése céljából 1926 jun. 1-től számított 4 havi időtartamon át gyűjtőivekkel kizárólag a város területén pénzbeli adományokat gyűjthessen.

A közigazgatási bíróság kimondotta, hogy a biztosítótársaság által elégett áruk folytán fizetett kártérítési összeg után forgalmi adót követelni nem lehet, mert ennek ellenében sem áruszállítás, sem munkateljesítés nem történt.

Külsővát községi tűzoltóságát átalakította Horváth par. önk. testületté. Az új csapat legközelebb teszi le a főgádatmal zászlószenteléssel kapcsolatban. Ugyanakkor a környékbeli tűzoltóságok versenygyakorlatot is tartanak, melyet a két szomszédos járás főszolgabírói is a leghathatósabbán támogatnak.

A Hoffherr és Schrantz gépgyár (Pest-szentlőrinc) három famegmunkáló műhelyében Sprinkler-berendezést létesített, melyet a gyári víztorony táplál 2,5 atm. nyomással, míg a víztorony vízkészletét az alatta lévő nagy vízmedencéből stabil szivattyú egészíti ki. A berendezés átvételénél, mely április 27-én ment végbe, számos tűzoltótiszt is volt jelen.

A müncheni önk. tűzoltótestület jun. 12-én üli meg 60 éves fennállásának jubileumát nagy diszgyakorlat kapcsán.

Minden gondos parancsnokság, illetve községi előjáróság beiratja tűzoltóit a Magyar Orsz. Tűzoltó-Szöv. segélyző-pénztárába, mely tagonkénti és évi 20 aranyfillér = 3,400 K tagdíj ellenében minden tűzoltói szolgálatban történt balesetért az illetőt tetemes segélyben részesíti. — Az összeg a névsor kapcsán postacsekk útján előre fizetendő be.

Az esztergomi vízvezeték, mely most épül, mint értesülünk, 6 atmoszféra nyomású, 80—100—150 és 300 mm. bőségű csőhálózattal és 80—100 méterre elhelyezett, részben földalatti (3), részben föld feletti tűzcsapokkal fog rendelkezni. A vízkérdés ily megoldása mellett a város tanácsa még elhatározta egy autófecskendő beszerzését per-cenként 4—500 liter vízszállító képességgel, továbbá a külön tűzjelző-állomások megépítését. A város tűzvédelmi berendezése áll most: 1 gőzfecskendő, 3 mozdony- és 2 kocsi-fecskendőből, 12 lajt, 1 gépezetes tololétra, szerkocsi, mentőkocsi stb.-ből. Van 8 főből álló állandó hivatásos, 35 főből álló önkéntes és 15 főből álló gyári tűzoltósága.

A III. nemzetközi munkaügyi kongresszus Amsterdamban nem 1926. szeptember 7—26 napjain fog megtartatni, hanem a szeptember 7—11-ig terjedő időben.

A poroszói önk. testület május 24-én zászlószentelési ünnepélyt rendez járási versenygyakorlattal kapcsolatban. A versenyre a járás 10 községéből 8 jelentkezett; lesz iskola és gyorszerelés 3 díjjal, támadás 2 díjjal; egyik díj a tiszafüredi vándorszerleg, melyet 1921-ben Poroszló nyert. A versenyző testületek diszokmányt, a versenyző tűzoltók pedig emlékérmét kapnak.

Artézi-kút létesült Nagy-Magyarországon a geológiai intézet kimutatása szerint 1895-ig összesen 1325; a legtöbb (271) Torontál vármegyében, a legkevesebb (2) Budapesten.

Budapest főváros 1926. évi költségvetési tervezetében a tűzoltóság kiadása 34.144 milliórd, bevétele 2,5 milliórd koronával szerepel; a tűzoltási járulék bevétele 3,560.000,000 K-val van beállítva (1,540.000,000 K-val kevesebb, mint tavaly). Bécs bevétele ezen a címen 25 milliórd, vagyis a tűzoltói költségek fele volt.

Veszprém város elhatározta, hogy a tűzoltóságról szóló szabályrendeletet módosítja. A színházi tűzriasztó készüléket elkészítik, a szinpad alatti fűtési vezeték rendeztetik. A fa- és nagyobb ipari telepek megvizsgáltnak. Az 1926. évre 50 milliót irányoztak elő a tűzoltóság céljaira, a személyzet szaporítására szükséges többletet beállítják a költségvetésbe. A tűzoltóság létszáma a következő lesz: 1 parancsnok, 2 altiszt, 7 tűzoltó, 1 kocsi. Évenként 1—1 altisztet tanfolyamra küldenek a jelenlegi tűzoltókat megfelelőképpen kiké-

őrség megszűnik s a riasztás villamos sziréna útján történik a tűztornyából. Az őrtanyát tűzjelző-állomásokkal kötik össze.

Hajdu vármegye községeinek fizetett tűzoltói alispáni rendelet értelmében a debreceni hivatásos tűzoltósághoz rendeltetnek be megfelelő turnusokban a tűzoltói és mentői szolgálatban való alapos gyakorlati és elméleti kiképzés céljából. A kiképzés időtartama egy hónap, mely idő alatt a szolgálatban teljesen úgy vesznek részt, mint a hivatásos tűzoltók. Felesleges kiemelni, hogy a hivatásos tűzoltóság kebelében való ily kiképzés sokkal eredményteljesebb, mintha kisebb tanfolyamokon vesznek részt. A berendelt tűzoltók a hivatásos tűzoltóság laktanyájában ingyenes elszállásolást kapnak, élelmezésükről pedig a kiküldő község gondoskodik.

Bihar vármegye alispánja, Dr. Fráter László április 22-én vette át a vármegye községei részére rendelt 42 db. fecskendő egy részét Köhler István gyárában. A vízfordó és utánakapcsolt kétkerekű mozdonyból álló vészvonat egy fogattal szállítja az összes előírt szerelvényeket. A rendelés leszállítása után a vármegye minden községe fog rendelkezni az előírt szerek felett. Elrendelte egyben az alispán, hogy a leventecsapatok 3 legidősebb évfolyama a tűzoltói teendőkből teljes kiképzést nyerjen s így egyrészt a tűzoltói munkaerő biztossítsassék, másrészt a leventeidőt elvégzőkből az önk. csapatok részére utódok neveltesenek.

A szécsényi önk. testület (Nógrád—Hontvm.) újból megalakulván, annak kiképzésére Regős I. par. a fővárosi hiv. tűzoltóságtól kért oktatót Almási Antal ny. őrm. személyében. Ezen, április 21-én kezdődő kiképzést Droszt Arthur jár. tűzr. felügyelő, aki ott előadó is vett részt, a járás összes községi parancsnokainak kiképzésével kapcsolta össze. Az itt kiképzettek azután községeikben vasárnaponként a leventegyakorlatok kapcsán a 18—21 éves leventéket is fogják kiképezni a tűzoltói teendőkre.

A Magyar Országos Tűzoltó-Szövetségnél kapható **szakkönyvek** árai a következők: Gyakorlati szabályzat 50,000; Egyenruházati és rangjelzési szabályzat 50,000; Szolgálati szabályzat 15,000; Tűzrendészet I—VII. fülete 75,000; Alapszabályminta 5,000; Új tűzrendészet kormányrendelet 5,000; Diszokmány-ür-lap 25,000; Techlár Ernő: „Credo“, tűzoltói szinmű 25,000; Blázy Imre: Tűzoltó Káté 30,000; Papp Ferenc: Külföldi tűzoltóságokról 20,000; Kranitz József: Vörös kakas 20,000; Gregorovits László: Tűzrendészet kézikönyv 25,000; Dr. Vass János: Tűzrendészet jogszabályai 20,000; Damó Oszkár: Úrak és parasztkok, tűzoltói szinmű 25,000; Kállay Miklós: Tűz a gyárban, szinmű 25,000 korona. Az összeg a rendelés kapcsán postacsekk útján előre küldendő be.

Pályázati hirdetmény. Jásznagykun-Szolnok vármegye alispánja 10553/1926. ki. sz. a. a Szolnok városánál ujonnan szervezett s a m. kir. Belügyminiszter ur 50464/1926. IV. sz. rendeletével betölteni engedélyezett, a X. fizetési osztályba sorozott „tűzoltóparancsnoki“ állásra pályázatot hirdet. Felhívja a pályázni óhajtókat, hogy alább megjelölt képesítésüket, magyar állampolgárságukat, eddigi szolgálatukat, politikai és erkölcsi megbízhatóságukat, a forradalmak alatt tanúsított mag-

inkább adják be, mert a később beérkezett kérvényeket figyelembe vétetni nem fognak. Közzolgálatban állók pályázati kérvényüket szolgálati uton kötelesek beadni. A **tűzoltóparancsnoki** állás javadalma az állami X. fizetési osztály 3-ik fokozatával járó illetmény és lakbér, továbbá családi pótlék. Minősítés: a 230.000/1925. B. M. sz. körrendelet 14. §-ában megállapított feltételek, vagyis középiskolai (vagy ezzel egyenrangú egyéb iskolai) végzettségen kívül az Országos Tűzoltó Tiszti tanfolyam elvégzésének és a tűzoltótiszti képesítő vizsga sikeres letételének igazolása. A megbízatás az általános tisztujtásig tart. Ezen állás Szolnok város képviselőtestülete által megejtendő választás útján töltetik be, melynek megtartása iránt később történik intézkedés.

Veszprém r.-t. város polgármestere 5224—1926. sz. a. pályázatot hirdet a Veszprém r.-t. városnál lemondás folytán f. évi június hó 1-ével megüresedő napidíjas tűzoltóparancsnoki állásra és felhívja a pályázni óhajtókat, hogy pályázatukat 1926. évi május hó 26. napjának déli 12 órájáig a polgármesteri iktatóba adják be, mert később érkező pályázatokat figyelembe nem vesz. A pályázati kérelemben jelölje meg a pályázó, hogy mennyi napidíjat igényel és egyébként mik a feltételei. A kérvényhez csatolandó: születési bizonyítvány, erkölcsi bizonyítvány, a kommunizmus alatti magatartásról bizonyítvány és egyébként a 230.000/1925. sz. belügyminiszteri rendeletben előírt képesítést igazoló okirat.

Par., Majosháza. A lapelőfizetéseket nyugtatni fogjuk folytatólag, amint hely lesz. Az előfizetésre belügyminiszteri rendelet az előjáróságot hívta fel; a tűzoltók amugyis rendelik a lapot érdeklődésből.

H. B. A fővárosi tűzoltóparancsnokság, mint hivatal, erősen elfoglalt; de azért a vidéki kollégáknak szakdolgoiban mindenkor szívesen rendelkezésre áll.

M. K. Önök testületnek nem peres beadványai bélyegmentesek az 1869. évi XVI. t.-c. 3. §-a, a 120/1898. P. sz. és a 11,705/1905. P. sz. közigazgatási bírósági ítélet szerint.

Tanár. Az áll. tanítóképzőkben a tűzoltás tanítása elrendeltetett az 1892. évi márc. 23.-án kelt 49,745/1891. sz. közoktatásiügyi miniszteri rendelettel.

Felelős szerkesztő: Breuer Szilárd, az Orsz. Szövetség ügyvezető alelnöke, főv. főparancsnok.

Felelős kiadó: Kállay Imre, orsz. szöv. eln. előadó, főv. hiv. főtitisz.

Lapkiadó-bizottság: Breuer Szilárd, Kállay Imre, Köhler István vál. tag, Mátrai Antal számv. biz. tag.

Munkatársak: Gróf Széchenyi Viktor orsz. szöv. elnök, Dr. Balogh Dezső orvos, budapesti önk. par., Dittrich József gépészmérnök, orsz. szöv. eln. előadó, főv. hiv. főtitisz, Falussy Károly Máv. tűzr. felügyelő, számv. biz. tag, Kállay Imre, Dr. Kathona Mihály par. (Kiskunhalas), Dr. Kele József vármegyei szövetségi elnök (Szolnok), Kotsis Rezső alpar. (Csepel, Iószergyár), Malcsiner Károly Ganz-gyári par., vál. tag, Papp Ferenc hiv. főpar. (Szeged), orsz. szöv. eln. előadó, Dr. Roncsik Jenő hiv. főpar. (Debrecen), orsz. szöv. eln. előadó, Rehák Tamás hiv. par. (Debrecen), Rosta Géza par. (Csepel, Iószergyár), orsz. szöv. eln. előadó, Dr. Szalay Lajos vegyész, budapesti önk. titkár, Szokoly Endre hírlapíró, önk. tűzoltó, Teasdale Ottó főv. hiv. főtitisz, Vida Pál vármegyei szöv. titkár (Székesfehérvár), orsz. szöv. eln. előadó.

KÖHLER ISTVÁN

fecskendő-, szivattyu- és tűzoltófelszerelések gyára

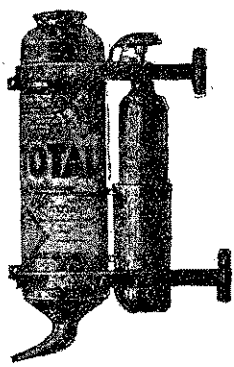
Budapest, X. Kerponai-utca 21.

Gyárt: modern motoros, turbinás és dugattyús tűzoltó fecskendőket, tűzoltószereket, felszereléseket és stabil szivattyu-telepeket a tűzoltás és öntözés céljaira

Mátrai Antal és Társa R.-T. Budapest

VI., Teréz-körút 33 ♦ 30 éve fennálló tűzoltószergyára

GYÁRT: kézi- és motorfecskendőket, mindenféle létrákat, motollákat, vízfordó és öntöző lantokat, szerkocsikat. Mindennemű tűzoltófelszerelési cikkek raktárról kaphatók. :: Sürgőnycim: 22-36 MÁTRAI :: Telefon J. 81-85

"TOTAL"

a tűzoltókészülékek királya!

folyékony szénsavval működik és száraz porral olt és ezért télen nem fagy be, nyáron nem párolog el; sikeresen olt mindenféle tüzet, tehát a veszélyes folyékony anyagok, mint: benzin, szesz, éther, petroleum, olaj, kátrány égését, továbbá a karbid és a villamos tüzeket, utóbbi is teljesen veszélytelenül. Kimerítő ismertetéssel készséggel szolgál a magyarországi lerakat.

Ligeti és Biró, Budapest
V., Vigszinház-u. 5. Tel. 77-99

Minden kapható a

**Párisi
Nagyáruház-ban**

Walszer Ferencz

Budapest, V., Lomb-utca 34-36. sz.

Telefon: Budapest 95—50 szám

Tűzoltási szerek és szivattyuk gyára,
harang- és fémöntöde

Sürgőnyc.: Walsergyár Lombutca Budapest

AUTOMOBILIA

BUDAPEST, VI., LISZT FERENC-TÉR 4. ♦ VACUUM SPHINX BENZIN-ÁLLOMÁS

Budapesti Armatura-, Szivattyu- és Gépgyár R.-T.

Teudloff-Dittrich

Gyár: Kispest, Üllői-ut 220-222. szám

Sürgőnyeim: Teudloff Budapest — M. kir. postatakarék-pénztári szám 10962 — Levélcím: Budapest, Főposta, 139. sz. postafiók — Telefonszámok: József 90-02 és 90-03 —

Budapesti vezérképviselő: „ORBIS”
műszaki r.-t., Budapest, VI. ker., Teréz-
kört 29. szám. — Telefonszám: 72-09.

Fiókok: Szeged, Győr, Miskolc, Debrecen, Veszprém

SELTENHOFER FRIGYES FIAI

cs. m. kir. udvari szállítók, Sopron. Alapítva 1816-ban

Központi elárúsító-iroda és mintaraktár:

GYŐZŐ BÉLA ÉS TÁRSA

Budapest, V., Báró Aczél-utca 3. szám

Szivattyú és fecskendő specialisták - Tel.: Interurb. 42-77 - Vigszínház mellett

„ERICSSON”(Ezelőtt
Deckert és Homolka)

Magyar Villamossági Részvénytársaság

A budapesti tűzoltóság hivatalos szállítója

Budapest,

VI., Vörösmarty-utca 67.

Telefon: 28-09. és 89-04.

Gyárt és szerel mindenfajta elektromos tűzjelző
berendezéseket városok, községek, gyárak számára

FESTÉK, KENCE, ZSIRADÉK, KÁTRÁNY ÉS VEGYITERMÉKEK GYÁRI RAKTÁRA

KUN SÁNDOR, BUDAPEST

Telefonszám: József 61-23 ~~~~~ IV., Ferenc József-rakpart 18. szám

SPORTérmek, plakettek,
jelvények, tisztelet-
díjak, éremszala-
gok, zászlószögek
legkiválóbb minőségben**MORZSÁNYI JÓZSEF-nél**

Budapest, IV. ker., Eskü-ut 5. szám

A Tűz-Szöv., sportszöv., dal- és sportegyletek szállítója

A MINIMAXa legjobb kézi tűzoltó készülék. Nem hasonlítható össze a külön-
böző utáztatokkal és különösen az értéktelen száraz poroltóval.**MAGYAR MINIMAX RÉSZVÉNYTÁRSASÁG • BUDAPEST**

Gyár, iroda: VI., Rózsa-utca 85. — Telefonszám 37-31.

Büchler és Rausnitz, V., Nádor-utca 19

Polgári és katonai szabók • Finom fehérneműek • A székesfővárosi tűzoltó-tisztikar szállítója • Telefon 31-83

BENZ GAGGENAU

Németország legrégebbi és leghíresebb autófecskendő és különleges tűzoltóautó-gyára

Különleges tűzoltófecskendői és kézi vontatásra berendezett kis motorfécskendői megtekinthetők fenti cég magyarországi vezérképviselőjénél, a

BENZ Magyar Automobil- és Motorgyár Részvénytársaság-nál

Budapest, V. kerület, Vörösmarty-tér 1. szám

CORVIN ÁRUHÁZ R.-T.

BUDAPEST, VIII., BLAHA LUJZA-TÉR 1-3

MEGNYILT!

Budapest egye-
dül családi
szórakozóhelye**ANGOL-PARK**

BUDAPEST, VI., HERMINA-UT 61. SZÁM.

Az egész nyári
évadban nyitva.
::: Naponta :::
katonazene!!

Szab. hat. engedélyezett

DABEG

Szab. hat. engedélyezett

TŰZ- ÉS ROBBANÁSMENTES BENZINTÁROLÓ BERENDEZÉSEKET

védőgáznélküli üzemre gyorsan és jutányosan szállít

Dávid és Kertész kazán- és gépgyár r.-t. Budapest VI. kerület, Mátyás-utca 75-77 - Tel. I. 014-46

Tűzrendészeti Közlöny

A Magyar Orsz. Tűzoltó-Szövetség hivatalos lapja.

Megjelenik minden hónapban egyszer.

Az előfizetési és hirdetési díjakat a Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség 28297. számú csekk számlájára lehet beküldeni. Csekkürlap minden postahivatalban kapható.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,
VIII., Kun-utca 2. szám.

Előfizetési ára egész évre 80,000 korona.

A szerkesztőség címére küldött szakcikkeket, ha a közlésre alkalmasak, díjazzuk.

Ajánlva a m. kir. Belügyminiszteriumnak 209,916/1923. B. M. sz., 44,616/1924. B. M. sz., 229,320/1925. B. M. sz. és 277,462/1925. B. M. sz. körrendeleteivel.

A Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség irodája:

Budapest, VII., Rákóczi-ut 38. szám, IV. emelet 15. a. — Telefon: József 118-45.

A mentés állami megszervezése.

Junius hó 1-én a belügyminiszteriumban Dr. Rakovszky Iván belügyminiszter az elnöklete alatt megtartott ankéten bejelentette, hogy a vízből való mentés országos megszervezése tárgyában legközelebb rendeletet fog kiadni. Ugyanakkor felolvasatott a Budapesti Önkéntes Mentőegyesület előterjesztése országos vízi mentőegyesület megszervezése iránt. Több alispán és hatósági kiküldött hozzászólása után kimondatott, hogy a fővárosban a jobban felszerelendő dunai rendőrkapitányság és folyamőrőség, a vidéken utóbbi, a csendőrőség, a tűzoltóság és a leventék bevonásával szervezendő meg ezen új intézmény, de mindenestre hatósági alapon, hatósági rendelkezéssel, törvényhatósági szabályrendelettel és a helyszíni szemlék alapján, a fürdőhelyek hatósági engedélyezésével kapcsolatosan. E hatósági intézkedés nem zárja ki a társadalmi közreműködést sem, mely a hatósági intézkedéseket kiegészítheti, az intézmény érdekében propagandát fejthet ki.

Az orvosi mentőszolgálat országos megszervezésére szintén megalakult a „Vármegyék és Városok Orsz. Mentőegyesülete” és junius 10-én tartotta alapszabályt tárgyaló közgyűlését. Ezen egyesület a „Vörös Kereszt” mintájára kívánja a vidéken az első orvosi segélyt és betegszállításokat megszervezni és biztosítani.

A tűzoltóság és levante-intézményhez tehát egyszerre még két társadalmi intézmény jön, amely szintén ugyanazon embereket és nagyrészt ugyanazon anyagi forrásokat kívánja igénybevenni, azokat tehát decentralizálni, megosztani s nem — miként egyik lapszámunkban kifejtettük volt — a közös cél érdekében koncentrálni, az erőket egyéssé fokozottabb ténykedést biztosítani.

Mi tűzoltók e tekintetben a reális alapon állunk, a társadalmi intézmény legtöbbje viszont csak teoretikus működést fejthet ki, mert vagy nincs embere hozzá, vagy nincs felszerelése, nem áll készenlétben. A gyakorlati életben pedig teóriával lehet propagandát tüzni, lehet pénzt szerezni az intézmény részére, de a gyakorlati kivitelhez kell készenléti szervezet és felszerelés, mert e nélkül az intézménynek nincs gyakorlati értéke.

E tény idézte elő eddig is azt, hogy a mentői szolgálatot, egy-két hely kivételével, egybekapcsolták

a tűzoltói szervezettel, mert a tűzoltóságnál van készenléti szervezet, van felszerelés s így a legolcsóbban, a legkisebb költségbe kerülő kiegészítéssel biztosítható a mentői szolgálat is. A nagyvárosban ez decentralizálva kell, hogy legyen: erre ott vannak a kerületi tűzörsegek; a kisebb helyeken ott a tűzoltószertár és lófogat, az állandó őrség vagy a könnyen előkeríthető csapat. Ahol tehát a tűzoltói költségeken felül jutott a mentői szolgálatra is némi pénz, ott tűzoltóságaink már eddig is sikerrel végezték a műszaki mentés mellett az orvosi mentést is, a hozzájuk csatlakozott orvosok instruálása szerint. S ezt helyesen tették s tegyék ezután is! Mert ez a koncentrált erővel való legolcsóbb és legegyszerűbb, egyben legbiztosabb megoldás is!

A mentés szüksége, kivált orvosi szempontból, mindig hirtelen bekövetkezett baleset révén áll be. Ezen esetet lesni kell, hogy azonnal kéznél legyen a segítség; készenlét kell hozzá, mely azonnal kivonulhat, mely az ottlévő eszközöket azonnal szakszerűen igénybeveszi. Egy vízbefulón nem segít, ha a parton ott áll a felszerelés: a csáklya, a mentőöv, — de nincs ott a mentő. A sérült elvérez, ha későn érkezik a kötszerládával a mentő. A berendezésnek tehát csak ott van értelme, ahol ember is van hozzá és akkor, ha az gyorsan működésbe is léphet.

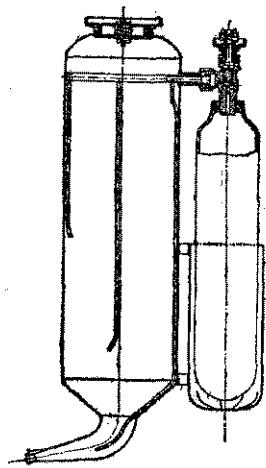
Tény az, hogy a tűzoltói szervezet — kivált ahol hivatásos vagy fizetett tűzoltók vannak — kiválóan alkalmas a mentői intézmény ily egyesített, reális kivitelére, megszervezésére. S ezen tényből kiindulva, az Országos Tűzoltószövetség elnöksége ki is mondotta határozatilag, hogy a tűzoltóságokat felhívja egyrészt arra, hogy úgy az orvosi, mint a vízi mentői intézményt a leghatásosabban támogassák, a gyakorlati kivitelben rendelkezésére álljanak és azt vállalják, másrészt pedig már most gondoskodjanak arról, hogy tagjaik úgy az orvosi segély megadásában orvos által kellőképpen kiképeztesse, mint ott, ahol vízi mentésre szükség lehet, a csapat ennek kérdésével is foglalkozzék és e téren is kellő kiképzést nyerjen. A megfelelő szerek beszerzésére a községek, intézmények stb. fognak kötelezteni és reméljük, hogy a társadalmi egyesületek is nem-

csak az adminisztrációra fogják jövedelmüket elkölteni, hanem a gyakorlati célokra is juttatnak megfelelő részt, amelyből a községek által beszerzettek kiegészítendők lesznek.

Meg kell találni a módját annak, hogy a teória a gyakorlattal szoros kapcsolatba hozassék és a különböző elemek a cél érdekében közös működésre összekényszeríttessenek. Ha a külföldnek lehetnek mentő-tűzoltói vagy tűzoltó-mentői, ha lehetnek ott árvízvédelmi tűzoltó-osztagai (mint régebben Budapesten is volt önkéntes vízi csapat): akkor hazánkban is lehetnek. S ha nem lesznek, — ne rajtunk, tűzoltókon muljék ez! *Consul.*

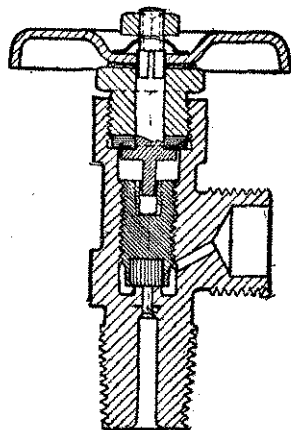
A „Total“ porral oltó készülék.

A keletkező tűznek az első pillanatban való sikeres megtámadására a legtöbb helyen — ahol ennek fontosságát ismerik — vízzel telt hordót, dézsát, vedret alkalmaztak s csak később, midőn arra rájöttek, hogy a víz el is párolog, meg is bűdösödik, az edényből ki is szivárog, akkor kezdtek oly kézi tűzoltóeszközöket igénybevenni, amelyek mindezen kellemetlenségeket mellőzik. Ezen, az első beavatkozásra szánt kézi tűzoltókészülékek egyik csoportjához, t. i. a száraz porral oltókhoz, tartozik a „Total“ néven forgalomba került készülék is, mely újabban hazánkban is tért hódított. A készülék két részből áll, úgy mint egy kovácsvasból való gáztartó palackból és egy nagyobb méretű portartó edényből, mely utóbbi kiömlő nyílással végződik és a gáztartóval ellenkező végén összeköttetésben áll. A gáztartó felül egy kerékkel nyitható szelep által van zárva, melynek gumitömítése megakadályozza a gáz esetleges elillanását. A gáztartó 190 atm. nyomásra van kipróbálva. A portartó

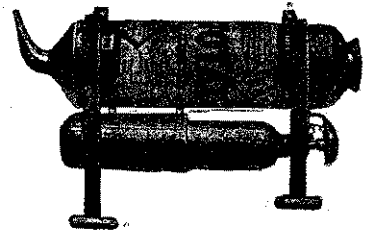
Metszet.

erős bádogból van hegesztve és 15 atm. nyomásra kipróbálva. Belsejében egy orgonasípszerűen elosztott csőrendszer van, mely lehetővé teszi, hogy a gáz a port felkavarja és egyben vele összekeveredjék. Az alul levő lövőke furata henger alakú, úgy hogy a por 2—3 m távolságig kötött sugárként jön ki és csak ott ömlik szét 1 m széles porfelhővé, mely mintegy 8 m távolságig hat. A gáztartóban komprimált szén-sav van, melynek ottlétéről meggyőződhetünk a palack súlyának lemerése által. A palack nyakrészén u. i. jelezve van annak önsúlya és megtöltött súlya is meg van adva grammokban; a kettő közötti különbség tehát könnyen ellenőrizhető, de viszont a palack töltését is pontosan grammra kell eszközölni. A portartó

Gázszelep.

annyira por, mint inkább kristályos dara, hogy össze ne állhasson. E speciális anyag Totalitpor néven kerül forgalomba. Összetétele 98% nátrium-bicarbonát és 2% infuzoriaföld. Gyenge nyomásra a jececek lisztszerű finom részecskékre széthullanak. A gázipalack még nagyobb hőnek kitéve sem juthat tulnyomás alá, mert a gumidugó 85 C.-foknál annyira megpuhul, hogy a gáz mellette kigyöngyözik és így nagy nyomás a palackban fel nem szaporítható.

Nézet tartóban.

A készülék működése a következő:

a gáztartó szelepeinek lassu nyitásával szén-sav jut a portartóba, ott a port felkavarja és magával ragadja a lövőkén át a tűzre, amelyet porfelhő alakjában ér el a szén-sav és porkeverék együttesen. A szén-sav, mint nehéz gáznem, ráfekszik az égő felületre, arra hűtőleg hat és onnan a levegőt elszorítja. A porrészeccskék részben lekötik a hőt, tehát szintén hűtőleg hatnak, aztán ráfekszenek az égő tárgyra és azt elzárják a levegőtől, végül felbomlanak a tűzben és tetemes gőzmenyisígeket fejlesztenek, mely ugyancsak az oxigént szorítja ki. A készülékkel tehát a tüzet lehetőleg meg kell közelíteni a gáz-, porsugar hatékonyasági távlatáig, de viszont nem annyira, hogy az égő anyagot szétlökje a nyomás. Minthogy pedig itt a gáz a hajtóerő is és gáz nélkül a készülék nem működik: állandó gondozásunk tárgyát kell, hogy képezze a gáznyomás meglétének ellenőrzése és a palack rendszeres utántöltése.

Hátán viselve.

Különösen oly tüzeknél vált be ezen készülékrendszer, ahol vízzel oltani nem lehet, vagy nem is szabad, u. m. olajok, zsiradékok, petroleum, benzin, benzol, terpentín stb. égésénél, ahol a víz hatástalan, sőt káros lehet; továbbá villamos berendezések égésénél, ahol a víz nemcsak kárt okoz, hanem a villamos áram átvezetésével magára az egyénre is veszélyes lehet. A por és szén-sav

Targoncára szerelve.

u. i. e tekintetben teljesen indifferens és veszély

A kisebb készüléket felfüggesztve készenlétben tartják irodákban, mozikban, raktárakban, üzletekben, műhelyekben, autókban, villamos telepeken, repülőgépeken (mint stabil berendezést is), de készítenek már nagyobb, kerekcsónakban elhelyezett, 40 és 80 kg port tartalmazó, tömlős készüléket is, amelyek fekvő helyzetben tolatnak, használatához ellenben a készüléket álló helyzetbe átbillentik, hogy a por belőle teljesen kifuvassék. A tűzoltóságok rendszerint 2—3 készüléket vesznek használatba, hogy az esetben, ha egy készülék nem elegendő, azonnal a második, stb. legyen kéznél. A megtöltött készülék súlya 42—12 kg, a fargoncán lévőé 220 kg. A fővárosi tűzoltóság minden auton vizs magával 2 Totalkészüléket első beavatkozásra.

Braxator.

A tűzjelzés hajdan és most.

Irta: Dr. Balogh Dezső.

III. folytatás.

Budapest főváros tűzoltóságánál, a sugárvonalas telefon mellé, az 1895. évben a körtelefon is bevezettetett, amely készülék segítségével a tűzoltó-főparancsnokság telefonszobájából intézett utasítást, az egyenáramkörbe bekapcsolt minden kerületi tűzörség egyszerre hallja, illetve veszi tudomásul. Így pl. nyilvános vagy tűzjelző telefon útján, a tűzoltó-főparancsnokságra érkezett tűzjelentés alkalmával, a körtelefonon a következő mozgósítási parancs adatik ki: „Az V-ik, a II-ik és a VI-ik örség vonuljon ki az V. ker., X-utca Y számú házhoz, háromemeletes tetőtűzhöz. Az V. és II. tolólétrával vonul!”

E rendelkezést mind a 10 fővárosi tűzörség egyszerre veszi tudomásul. És amíg a három kirendelt örség egy percen belül utban van a tűz színhelye felé, a többiek őrmestere a telefonkagylót visszaakasztva, helyben maradnak, hacsak segítségkérés után ismét fel nem hivatnak és kirendeltetnek. Egyes örségek készenlétben való várakozása is elrendelhető.

Hazánk vidéki városainak tűzjelzési viszonyai is a telefon bevezetése által tetemesen javultak, minthogy azt megelőzőleg a tűzoltóság az előfordult tüzesetekről csak a toronyőr és küldönc útján volt képes tudomást szerezni.

Az állami telefonhálózatnak, a vidéki városokba való kiterjesztése által a tűzoltóság, legalább a nappali órákban, éppoly gyorsan értesíthető a tüzesetekről, akárcsak Budapesten.

Éjjel azonban, néhány jelentékenyebb üzleti-forgalmu várost kivéve (mint Debrecen, Győr, Miskolc, Szeged stb.), a többiek a 40 év előtti állapotba süllyednek vissza, mivel az állami telefonközpont este kilenc órától reggel nyolc óráig az előfizetők közti kapcsolást nem teljesíti, mert éjjeli telefonszolgálatot nem tart fenn.

A vidéki tűzoltóságok vezetőinek minden abbeli fáradozása eddig hiábavalónak bizonyult, hogy az éjjeli telefonszolgálat minden városban fenntartassék.

Hogy az állami távirda-és-távbeszélő-igazgatóságok, üzleti szempontból, az éjjeli telefonkezelői szolgálatot feleslegesnek tartják, mert a vidéki kisebb városokban, az előfizetőknek erre szüksége nincsen, ezen körülmény még megérthető. De hogy a városok vezetősége nem követ el minden lehetőt, hogy a lakosság élet-és vagyónbiztonságát veszélyeztető állapotot megszüntesse, — ezen már némileg lehet csodálkozni.

szereltetnének fel, úgy még kielégítő helyzet állna elő. Ezen tűzjelző telefonberendezések az állami távirda- és telefonigazgatósággal megkötendő szerződés alapján, némi költség árán, mindentűt létesíthetők, ahol az állam telefonhálózatot tart fenn.

Sajnos, Budapesten kívül a tűzjelző telefon seholsem nyert elterjedést.

Legtöbb vidéki városban még az a helytelen helyzet áll fenn, hogy a tűzoltóságnak csak egyetlen nyilvános telefonvonala van. Ha e készülék netalán elromlik, a város lakói órákig vagy egész nap meg vannak fosztva a telefon útján való tűzjelentés lehetőségétől és ismét csak küldöncre, vagy a toronyőr jelzésére vannak utalva.

A vidéki városok éjjeli telefonszolgálatának szünetelését igen üdvösen pótolná a távbeszélő-igazgatóság által, a közel jövőben legalább Budapesten kilátásba helyezett amerikai telefonrendszer bevezetése.

E készülék nálunk csak a m. kir. államasutaknál van használatban és a Morse-rendszerű távirda útján való érintkezéssel kívül a kebelbeli vasuti állomások és hivatalok egymásközi beszélgetését teszi lehetővé.

Ezen hordozható és írászalon elhelyezhető amerikai telefonszerkezet egy felfordított teknőhöz hasonló szekrényében van elhelyezve; ennek tetején a fogantyus kagyló nyugszik, míg a felhívó kettős csengettyű a szekrényke magasabban elhelyezett fenekének külső oldalára van szerelve és csak akkor tűnik elő, ha a készüléket felemelve, alája nézünk.

A szekrényke mellső oldalához egy kerek mutatólap van rögzítve, melynek szélén, alulról kezdve, jobbról balfelé, körben sorakozott 1—9-ig, illetve 0-ig következő, fillérnagyságu, fehér email lapon levő, fekete színezetű számok vannak erősiive. E számmutató kerek lemez előtt 5 milliméternyire, annak közepén áthaladó tengellyel, egy nem egészen 180°-ig, balról jobbfelé forgatható, a kapcsolás eszközlésére szolgáló fémkerék van alkalmazva, melynek karimáján a kerek lapon feltüntetett számokat látni engedő 10 kerek nyílás van átütve.

A kerek lap aljához kissé balra egy fémből készült ütköző-horog van erősítve, mely a kerék körbe való továbbforgathatóságát határolja.

Bármelyik telefonállomással való beszélgetést megelőzőleg a kapcsolást úgy eszközöljük, hogy mindenekelelt a kagylót a készülékről leemeljük és a fülünkhöz tartjuk. Ha a telefon rendben van, akkor a kagylóból, mint az üres tengeri csiga üréből kiáramló halk búgás hallható.

Ha a telefon elromlott, akkor a kagyló néma. Ezután, a felhívandó állomás számjegyeinek megfelelően, az ezres, százás, tízes és egyes számok kívánt jegyét a kapcsolókerék nyílásán át bedugott mutatóujjal érintve (mint a szivarvágóba a szivar végét beilleszteni szokás), a kereket balról jobbra, külön-külön és egymás után az ütközőig forgatjuk és ujjunk kihúzása által elengedjük, amire az egy rugó segítségével az eredeti nyugalmi állásába ugrik vissza.

Mire a felhívandó állomás minden számjegyével egymásután és külön e műveletet elvégeztük, — a kapcsolás megtörtént. Így pl. a 236 számú állomás felhívásakor először a 2-es számú nyílásba dugott ujjal fordítjuk a kereket az ütközőig, azt elbocsátva, a 3-as számba, végül a 6-os számú nyílásnak megfelelően kezeljük a készüléket. E művelet után a csengettyű megszólalásával figyelmeztetett felhívott fél, ha a kagylót a készülékről le-

Ha a kapcsolás sikerült, akkor a telefonálni szándékozónak kagylója többszörös erős, pattogó zörejt hallat. Ez addig tart, amíg a felhívott fél a saját kagylóját le nem akasztja.

Ha azonban a keresett fél mással beszél, akkor a kagylóból erős túllökhanghoz hasonló zugás tör elő. Ha a beszélőni kívánó fél a saját telefonjának a számát kapcsolja be, akkor is a túllökyszerű búgás hallatszik a kagylóból.

A beszélgetés végeztével a kagylónak a készülék tetején levő tartóvillákra való visszahelyezése pillanatában a fennállott kapcsolás megszűnik.

Az amerikai telefon kapcsolásának műveletét bárki néhány perc alatt, alaposan megtanulhatja. A kapcsolás ideje csak néhány másodpercet vesz igénybe. Téves kapcsolás pedig elképzelhetetlen, hacsak a telefonálni szándékozó saját-maga nem hibázza el, a kívánt számok sorakoztatását.

A készülék alkotásának zsenialitását dicséri azon körülmény is, hogy az amerikai telefonközpont automatikusan működő berendezésének gondozásához — egyetlen szakavatott mechanikus elégséges.

A jövő zenéje minden valószínűség szerint a drótnélküli táviró és telefon útján való tűzjelzés lesz, mivel ennek a berendezése kevésbé költséges, mert a táviró-drótvonal vezetését feleslegessé teszi.

E kérdés vidéken úgy volna megoldható, hogy megfelelő tűzjelző állomásokon, kisebb körzetben a Siemens-féle tűzjelzőgépek módjára, a drótnélküli távirókészülék a jelentést felvevő tűzörsgen a Morsetávírdairás néhány jelét adná le a távirógép papírszalagján. Így a jelenleg fennálló nehéz helyzetben mindenesetre segíteni lehetne.

A bécsi tűzoltóságnál a rádiótelefon útján való híradás már kísérletezés tárgyát képezi.

A műszaki haladás terén nincsen megállapodás. Amiképp a primitív tűzjelző-gépek megjelenése a harangok félreverését fokozatosan kiszorította, — idők multával a távolból a villamos áram szárnyán való gyors értesítés lehetősége, e készülékek fejlesztése által, fokról-fokra tökéletesebbé vált.

Ugy látszik, hogy a tűzjelzés gyorsaságának és precíz leadásának lehetőségét elősegítő készülékek tökéletesítése terén is haladunk előre. E probléma fontos volta mindenesetre megérdemli az ez irányban való további fáradozást.

* * *

Fent ismertetett észrevételeim legnagyobb része tapasztalati megfigyelésemből eredők, amiért is azok közlését, mint közérdekű és tanulságos adatgyűjteményt, az ügy iránt érdeklődő bajtársaim szives figyelmébe ajánlom. A felsorolt tűzjelzőkészülékek részletes műszaki leírásával nem terheltem e sorok olvasóit. Inkább tűzoltói gyakorlati szempontokból való bírálattal igyekeztem e kérdést megvilágítani. Ezért hiszem, hogy írásba foglalt tapasztalataim nem fognak kárbaveszni.

A Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség szolgálati ármeinek árai a következők: V. éves 25,000; X. éves 30,000; XV. éves 80,000; XX. éves 85,000; XXV. éves 135,000; XXX. éves 140,000; XXXV. éves 180,000; XL. éves 200,000; szalag 8,000; igazolványlap 3,000 K. — Az ármeik ára és a netáni tagdíjhátralék a

A nyári tüzek megelőzése.

Egy alföldi kisközségben nemrég egy földmives-embernek a portáján tűz ütött ki, mely a nagy szárazságban oly gyorsan terjedt, hogy néhány perc alatt átcsapott a két szomszéd udvarára is. A gyorsan kivonuló tűzoltóságnak köszönhető, hogy sikerült a tüzet lokalizálni, s így a községet megmenteni egy nagyobb katasztrófától. — A tűzvizsgálat kiderítette, hogy a távollevő szülők 3—4 éves gyermekei okozták a tüzet. A tapasztalat azt mutatja, hogy a falusi tüzeket többnyire a szülőknek a nemtörődömsége, kis gyermekeiknek felügyelet nélkül hagyása, tűzoltói s hatósági intézkedéseknek semmibevevése idézi elő, s ez nemcsak ebben a kis alföldi községben van így, hanem a többiben is. A nemtörődömség pedig óriási veszélyt rejtget magában, melynek következtéséppen nemcsak az egyes, hanem az összesség is kárát vallhatja. Ezek a tüzesetek a tavaszi és nyári napokon ugyszolván programmszerűen jelentkeznek és már sok népes falut s azoknak szorgalmas, becsületes népét juttatták koldusbotra.

A falu népet — sajnos — nem érdekli semmi, különösen a tűzrendészet; nem respektálja a hatósági intézkedéseket, figyelmen kívül hagyja, hogy minden háznál vízzel telt hordó legyen, hogy házak végibe, kertekbe, pajtákba nem szabad szalmát, szalmát összezsufolni, asztagokat, szalmakazlakat rakni, hanem azokat a község belső területén kívül kell összehalmozni stb.

Nem törődik kis gyermekeivel sem; nem küldi azokat a nyári menedékházba, ahol biztonságban lehetnének s kárt nem okozhatnának, hanem vagy bezárja őket egész napra egy szobába, vagy szabadjára engedi gyermekeit s csoportonként csapongnak ide s tova, hisz az utca pora tele van ilyenkor apró-cseprő gyermekekkel. Mi pedig állandó rettegésben élünk, hogy a vörös kakas a község melyik részén üti fel a fejét.

Itt valamit tenni, cselekedni kellene. Én szerintem nincs más hátra, mint egyrészt a tűzrendészet szabályokat és a kisdedóvásra vonatkozó 1891. XV. törvénycikket tűzzel-vassal végrehajtani, másrészt felvilágosító, ismeretterjesztő előadásokat tartani e tárgykból is. S itt szomorúan kell leszögeznünk azt, hogy az iskolán kívüli népművelés keretében sohasem foglalkoznak tűzrendészetrel és kisdedóvással. Sürgősen fel kell tehát világosítani népünket, hogy saját érdekében minél előbb vesse le a nemtörődömség meleg gunyáját, örködjön jobban még a legcsekélyebbnek látszó érték felett is, mert az is nemzeti vagyont képvisel; respektálja jobban a hatósági intézkedéseket, melyek saját érdekében tevődnek; tegyen eleget minden tűzrendészetre vonatkozó felhívásnak; támogassa jobban erkölcsileg és anyagilag az önfeláldozó tűzoltóságot, ne lánson benne ellenséget, hanem testvért és jóbarátot; ahol nincs, alkossa meg gyorsan a 19. század leghumánusabb intézményét: a tűzoltóságot, melyet a törvényhatósági, illetve az orsz. tűzrendészet statútumok is pontosan előírnak.

Mi tűzoltók ezen a téren sokat tehetünk; legyünk a nép támogatói tűzön kívül is: irányítsuk a községek kulturális életét; iparkodjunk munkálkodásunk körébe bevonni a falu többi vezetőit is s akkor meg fogjuk látni, hogy a nyári tüzek statisztikája is kedvezőbb képet fog mutatni s kevesebb lesz azon faluk száma, melyeknek népe tűz után koldusbotra jutott. Műveltség az alapja mindennek; emelni kell a falusi népünk szintjét, akkor a különböző falusi katasztrófák száma is

ludott dolog, hogy a tűzvesz ellen szervezett tűzoltóság pusztító ellenségével szemben csak akkor veheti fel a harcot, ha 1. jól van szervezve, 2. kellően felszerelve és begyakorolva, 3. a hatóságok és közönség részéről kellő támogatásban részesül.

A tűzoltóságok megszervezésére bizony éppen idejében jött ki a 230.000/1925. számú belügyminiszteri körrendelet, bár Moson vármegyében mindig kedvezőbb állapotok uralkodtak a tűzrendészet terén, mint az ország egyéb vidékein; az első kérdésnek fejtegetésétől tehát ez alkalommal eltekintek.

A második nagy kérdés a felszerelés kapcsán szoros összefüggésben áll a szervezéssel, mert hisz okkal következik a jólszervezettség tényéből az, hogy az organizatio során a felszerelés kérdése bizonyára szintén sikeres elintéztést nyert.

Itt van tehát a megszervezett s felszerelt tűzoltóság, értve jelen esetben s további fejtegetésem kapcsán önkéntes testületet, mely a vezetők részéről vett szakszerű oktatás, számos (szeretném írni számtalan!) gyakorlat által igyekszik a szerekekkel való bánást a lehető legsikeresebben elsajátítani, hogy adott alkalommal a legtökéletesebb munkát végezhesse. Alkalom, az, sajnos, adódik, komoly, vészes alkalom; itt már mindennek egy kell menni, mint egy pontos gépezetnek, mert ha nem, akkor bizony hasztalan volt az egész szervezkedés, költség, munka, amit a tűzoltóságra fordítottak. Egy másik alkalomról szeretnék megemlékezni, a tűzoltóversenyekről. Nemes versenyek, melyek célja az, hogy a versenyzők mindegyike tanúbizonyságát adhassa tudásának, ügyességének és akaratának. Megmutatni azt, hogy mit kell, s mit lehet produkálnia egy jól működő tűzoltócsapatnak. A győztesek erkölcsi jutalma a tudat, hogy ők végzik a legtökéletesebbet; vesztesek nincsenek e versenyben, mert hisz a helyzetleneknek viszont alkalom adódott megismerkedni ama tudással, mellyel nekik is rendelkezni kell, ha komoly esetben majdan sikerrel akarnak helytállni a vörös kakassal vivandó harcban. A verseny maga már jutalom a jól működő, de tanítás a rosszabbul működő tűzoltócsapat részére, úgy legyenek tehát a versenyek megrendezve, hogy tényleg megfeleljenek a kitűzött céloknak.

Az év folyamán meggyünkben több verseny zajlott le többé-kevésbé sok résztvevővel és érdeklődővel. Ami a versenyek rendezését illeti, sajnos, itt már oly hibák fordultak elő, melyek az előbb vázolt célokat nem hogy elősegítették volna, hanem a versenyzők körében, no meg a szakértőknél is elégedetlenségek okozói voltak. Vegyük csak e hibákat sorra.

Szerelnek kocsifecskendőt 5 emberrel 4 szívó- és 1 nyomótömlőre. E nyomótömlő hossza 5 és 15 méter között váltakozott. Létezik-e komoly esetben oly helyzet, hogy egy nyomótömlőre szerelnénk? Persze van kivétel is, de ki fogja a fecskendőjét tűzesetben 5—10 méterre a tűztől felállítani. Már pedig a versenynek egy, a valószínűség határain mozgó feladatra kellene lenni.

Különböző fecskendőtípusok, jobban mondva fecskendő-gyártmányok gyorsszerelése, az egyik egy modern gép rögzítőkészülékkel, váltócsapokkal, tömlőmotollával, nyitott fülű nyomókarral stb., a másik egy egyszerű kis fecskendő, melyen éppen csak egy szívónyomó szerkezet s a medence van, a zárt fülekbe csak belöki a nyomórudakat, fék-

meggyűrnek viszont úgy vannak az uestel oda-építve, hogy nehezebb legyen a szerelés; a szívókossár hol rajta van a szívótömlőn, hol meg külön kell rácsavarni. Meddig folytassam még? Mind-ezeket az eltéréseket a versenybírószám csak utólag veszi észre, vagy állapítja meg, csapja hozzá az időhöz a rossz pontokat, vagy a jó pontokat, az egyszerű falusi tűzoltó alig érti, hogy miért rontják az ő idejét utólag.

No és a gyorsszerelés vízzel? Ez versenyzés szempontjából valami lehetetlen dolog. Egy új, pontosan becsiszolt szelepekkel, dugattyúval bíró fecskendő — feltételezve természetesen a kifogástalan szerelést — mindenkor előbb fog vizet adni, mint egy régi, a használatban elkopott alkatrészekkel bíró készülék. Már pedig, arról az egyébként oly jól szerelő legénység igazán nem tehet, ha öreg fecskendőjük csak jó sokára hoz vizet. Ez így esetleg a fecskendőgyárosok versenyének jó volna, de másnak nem. Most pedig vegyük azt az esetet, mikor egy fecskendővel egymásután több csapat szerel. Az első csapat egy tiszta, de száraz fecskendővel dolgozik, a második csapat előnye viszont az, hogy a gép és a tömlők már jó vízesek, viszont a harmadik stb. csapaton már ez se segít, mert az előbb dolgozók már annyira besározták az összekötőcsavarokat, hogy bizony néha másodpercekig eltart, míg a sarat, kavicsot az ember eltávolítja — versenyszerelés közben. — Nézzük csak a versenyszerelést lófogattal, hát nem-e a kocsistól és a lovaktól is függ az eredmény? Vegyük végül azt az esetet, mikor mindegyik csapat egy és ugyanazon fecskendővel tartozik szerelni. Ez se helyes, hiszen amely csapatnak otthon azonos, vagy megközelítő gyártmányú fecskendője van, előnyben van azon versenyzőkkel szemben, kiknek ez a fecskendő még ismeretlen. Arra pedig kevés önk. tűzoltó érne rá, hogy már verseny előtt átmenjen a szomszéd községbe, — ahol majd a verseny leend — az ottani fecskendővel gyakorlatozni.

Végül a versenyvezetés. A verseny csapat fecskendő- (vagy szerelő-) parancsnoka adja meg a kezdés jelét, viszont a befejezést a versenyvezető-szakértő vezényli „stop” szóval. Ezt a vezénylőt, mint olyat, még a városi tűzoltó se hallotta még soha, honnan értse hát a falusi? Azután meg az egyetlen versenyvezető-szakértő nem képes mind az 5 szerelőszám munkáját egyidejűleg áttekinteni. Volt rá eset, hogy „stopolt” akkor mikor az egyik vagy másik szerelőszám még nem végzett munkájával. De hogyan is lehet egy ilyen verseny áttekinthető, ha mindenki: a bajtársak, a megjelent előkelőségek, a vélt előkelőségek, az egész nézőközönség a szerelő csapatnak ugyszólván a nyakán lóg. Volt rá eset, hogy az egyik megyei versenyen egy magasrangú tűzoltótisztnek a kútra kellett felmásznia, hogy láthassa a versenyt.

Ez így tovább bajosan mehet, a résztvevő csapatok kedvüket veszítik, elégedetlenek lesznek, a közönség is csak hamis képet nyer, a versenyek, a nemes célt el nem érve, utóbb vizzálykodások szülőanyjává válnak.

Most tehát rátérek arra, hogy miként lehetséges e hibák kiküszöbölése. A kérdés megoldása igen egyszerű: úgy kell a versenyeket megrendezni, hogy azok az eredeti célt biztos szolgálhassák. Készítendő egy egységes, a tényleges viszonyoknak megfelelő versenyprogram, körülbelül az alább vázolt szempontok betartásával:

I. A verseny tárgya.

1. Iskolaszereles 4 szívó- és 2 nyomótömlővel, 5 tűzoltóval. Esetleg kombinálva egy egyszerű támasztólétra szerelésével, 2 mászóval. Díjazandó a legrészebb és legrészebb szerelés.

2. Gyorszerelés (szárazon). Díjazandó a leggyorsabb, de szabályos szerelés.

II. A verseny helye.

A versenyben részt nem vevő tűzoltók és a közönséggel szemben kötétkordonnal elzárt nagyobb szabad térség, hová belépni csak a versenyzőknek, a versenyvezetőségnek, bírálóbizottságnak és tűzrendészeti hatósági közegeknek szabad. A felállás úgy történjék, hogy a kordonon kívül álló tűzoltók is jól láthassák a szereléseket.

III. Versenyvezetés.

A versenyt vármegyei tűzoltószövetség által e célra kijelölt — lehetőleg legmagasabb rangú — és a versenyben nem érdekelt tűzoltótiszt (tűzrend. felügyelő) vezeti, ki mellé ugyanannyi nem érdekelt szakértő tűzoltótiszt osztandó be, ahány szerelőség működik, vagyis minden szerelőség ellenőrzésére szakértő rendeltek ki, mely ellenőrzők bemondása, valamint a versenyvezető általános megfigyelése képezi a bírálóbizottság döntésének alapját. Ha a verseny időméréssel kapcsolatos, úgy e célra legalább 2, a versenyben nem érdekelt (akár polgári) egyén alkalmazandó, akik a versenyvezető utasítására működnek, de működésük 2, a versenyzők által kiküldött bizalmi egyén által ellenőrizhető.

VI. Eredménybírálat.

Még a verseny megkezdése előtt a versenyvezető a szerelősorok ellenőrzésére beosztott tisztjeivel és esetleg két, a versenyző csapatoktól kiküldött tűzoltótiszttel megvizsgálja a versenyben résztvevő feckendőket. E bizottság megállapítja a szerelések egymástól technikai eltéréseit és azon pontokat, melyek ezen technikai eltérések folytán a verseny alkalmával az illető feckendő javára vagy terhére irandók. Ezen lepontozás még a verseny kezdete előtt közlendő a versenycsapatok vezetőivel. Ugyanígy verseny előtt közlendő az is, hogy az egyes, szerelés közben elkövetendő hibákért utólag milyen lepontozás jár. Előre nem látott szabálytalanságok lepontozása a versenyvezetés javaslatának meghallgatása után a bírálóbizottság által történik, az adott viszonyok mérlegelése mellett.

A verseny eredményét a verseny- (bíró) bizottság állapítja meg és pedig az előzetes lepontozás, ugyanígy a verseny alatti büntetőpontok alapján. A versenybíró tagjai: a várm. tűzoltószövetség elnöke (esetleg ennek helyettese), titkára, a jelenlevő tűzrendészeti felügyelő, valamint a versenyvezető. Amennyiben verseny alkalmával az Orsz. Tűzoltó-Szövetség egyik közege, avagy hivatásos tűzoltótiszt is jelen van, úgy ezek okvetlen tagjai a bíráló-bizottságnak. A versenyvezető mellé beosztott ellenőrzőtisztek, valamint az időmérők csupán észleleteiket adhatják elő, de a döntésben szavazati joggal nem bírnak.

A versenyeredmény kihirdetése alkalmával a döntés indoklása is mindenkor közlendő a résztvevőkkel, hogy így minden egyes résztvevőnek módjában álljon a tanulástól levonni, ami egyébként célja is a versenyeknek.

Az előbbieket csak vázlatát képeznek a verseny-szabályoknak, a végleges szövegezés szakbizottság által végezendő.*

*Az Orsz. Szövetség verseny-szabályzatai más oldalon.

Jelen dolgozatom elején a tűzoltóság egyik legfőbb kellékét a begyakorlottságot említettem, az egyéni, illetve szűkebb csapatbani begyakorlottság vizsgája a szerelési verseny, ámde ez a begyakorlottság csak akkor hozhatja meg a kellő gyümölcsöt, és pedig sikert a komoly küzdelemben, ha a szerelési ügyesség párosul a helyes taktikával. Tűzoltóságaink rendes házigyakorlataik kapcsán gyakran végeznek teljes támadási gyakorlatokat, de igen ajánlatosnak látszik, hogy ezenfelül az egymással szomszédos tűzoltóságok fel-tétlenül rendezzenek évente egy-két együttes gyakorlatot, hogy ilyenformán a parancsnokok jártasságot szerezzenek — amire komoly esetben ugyanis legtöbbször sor kerül — több szer és csapat működtetésében. Különösen kedvező alkalom nyílik erre a körleti vagy megyei versenyekkor, mikor a bírálóbizottság szakértője a rendes szerelési verseny végeztével a helyi parancsnoknak felad egy gyakorlati példát, melynek megoldására a helyi csapat támogatására több vidéki csapat is ki-rendeltetik. Nem holmi diszgyakorlat lenne ez, hanem egy kellően előkészített s utólag az összes jelenlevő tűzoltótisztek körében tartott megbeszélésen szakértői hozzászólásokkal elbírált gyakorlat, mely amellét, hogy a jelenlevő tűzoltóknak első-rangu tanulmány, de a közönségnek is alkalmas bizonyítéka annak, hogy adott komoly esetben a jól kiképzett, alkalmas szerelőkkel ellátott és helyes módon felállított, vezényelt tűzoltócsapat mindenkor megfelel vállalt kötelezettségének. E pontnál azután bekapcsolódik a közönség támogatása, mert hisz ha látják életük s vagyonuk mindig éber őreinek, a tűzoltóknak komoly és sikerrel kecsegtető munkáját, akkor a szeretet és elismerés nem maradhat el.

Vigyázó.

Oltási eljárás hab segítségével.

Ismeretes tény, hogy bizonyos anyagok égése kis mértékben, mint nagy dimenziókban vízzel nagyon nehezen, vagy egyáltalán nem oltható el. Még egy teljesen laikus ember is tudja, hogy ha egy égő petroleumlámpa lefordul az asztalról és a szétfolyó petroleum lángot fog, azt nem vízzel, hanem fojtóanyagokkal, homokkal vagy pokróccal lehet oltani. Általában minden olyan égő anyag, mely vízben nem oldódik, és így vízrel nem oltható. Ezt természetesen meg kell értenünk, hogy a tűzoltó-technikában, ahol nagydimenzióú oltási folyamatok üzemszerű alkalmazása a gazdaságosság technikai fogalmát, azaz fontos principiumot feltétlenül szemelőtt tartja, az nem tarthatja oltási lehetőségnek, ha egy égő anyagot esetleg egy erős zivatart előidéző módszerrel sikerül eloltani. Szóval az oltási technikában éppen olyan fontos a gazdaságosság fogalma, a gépek hatásfoka és az emberi épség megőrzése, mint akármilyen más technikai területen. Éppen ezért u. n. olajos anyagok sikeres oltása a rendes oltási módszerrel, vagyis vízzel nem lehetséges.

A következőkben ismertetni óhajtok egy olyan — a gyakorlatban szintén bevált — oltási módszert, mely a fent említett anyagok, vagyis benzol, benzol, petroleum, zsír és ásványi olajok nagyobb dimenzióú égését nemcsak lokalizálni, hanem a legnagyobb hatásfokkal képes eloltani. Ezen eljárás lényege tulajdonképpen kémiai alapon nyugszik, s fő elve az, hogy az égő objektumot

állítás egy erre a célra konstruált készülékű lesz azáltal elérve, hogy két kémiai anyagot, egy szénsavtartalmu bicarbonatot és egy savasan ható anyagot víz jelenlétében engedünk egymással reakcióba lépni, miáltal egy szénsav-folyadék-hab-emulzió keletkezik, óriási kb. nyolc-tízszeres térfogatnövekedés mellett. Ezen habréteg fajsúlya fecsökken kb. 0,12—1,14-re (víz sz. a. = 1) s tulajdonképen ez a fontos momentum, mely lehetővé teszi, hogy az égő olajokra fecskendezett habrétegfajsúlya kisebb lévén az olajénál, annak felületén helyezkedik el s óriási térfogatánál fogva azt teljesen befedi. Ennek oltóhatása tehát abban nyilvánul, hogy először is lehűti az égő tömeget, másodsorú meg szénsav-atmoszférájánál fogva a levegő oxigénjét megközelíthetetlenül teszi az égő objektum számára s ezáltal egy tökéletes eloltódás következik be. Ezen elv gyakorlati megoldására két készülék-típus van foganatosítva: az egyik az u. n. nedves eljárás, melynél a két kémiai hatóanyag a bicarbonat és valamilyen savoldat alakjában van jelen a készülékben. Maga a készülék tulajdonképen egy csőrendszerrel kommunikáló tartány, mely úgy van konstruálva, hogy egyszerű átfordítás által történik a két elválasztott oldat elegyedése (Perkeo), miáltal a habképződés azonnal megindul, mely azután a csőrendszer által az égő objektumra vezethető. Ezen szisztéma alapján dolgozik az u. n. öntőkészülék, mely azonban inkább csak kisebb égéseknél nyer alkalmazást.

Nagyobb égések eloltására ugyancsak a nedves eljárás szerint dolgoznak az u. n. stationér készülékek, melyeknek gyakorlati kivitele abban áll, hogy a kémiai oldat egymástól elkülönítve külön-külön, azonban egyidőben, vagy természetes eséssel, vagy mesterséges nyomással lesz az égő objektumra fecskendezve, miáltal a habképződés tulajdonképen az égő objektum felületén történik. Ez volt a nedves eljárás, s nagy előnnyel alkalmazható ott, ahol vízvezeték, azaz nyomás alatt levő víz nem áll rendelkezésre.

A másik gyakorlati kivitel a száraz eljárás, melynél a ható chemikáliák száraz alakban vannak a készülékben jelen, s mindjárt ebből arra lehet következtetni, hogy az ezen eljárásra konstruált készüléknél nagy előny az előbbivel szemben a kisebb sullyal való megterhelés, miáltal kezelésük is kényelmesebb. Alkalmazásuk azonban csak ott lehetséges, ahol vízvezeték, tehát nyomás alatt levő víz áll rendelkezésre.

Ezen eljárással dolgozik az u. n. Stankő-készülék, mely két egymással közlekedő tartányból áll, s ezekben van a két kémiai hatóanyag szárazon elhelyezve. Működése a következő: az egyik tartányba nagy nyomással víz lesz bocsájtva, a habképződés azonnal megindul s a tartányokra szerelt csőrendszeren keresztül nagy nyomással fecskendeződik szét a hab. Egy ilyen szisztémával dolgozó készülék 29 bruttó-súly mellett több mint 1000 liter habot termel. Egyik gyakorlati módosítása ezen készüléknek a dupla Stankő-szisztéma.

Hogy mennyire bevállanak a gyakorlatban ezen hab-oltási eljárások, csak azon sikeres kísérlettel óhajtom bizonyítani, melyet Berlinben végeztek: egy 10 m átmérőjű nyitott s benzinnel telt tartányban a meggyújtott és teljes vehemenciával égő benzin 2 perc és 48 másodperc alatt teljesen el lett oltva. Ugy a szállítható, mint a stationér készülékeket a berlini Perkeo-részvénytársaság, mint ezen tűzoltási módszer szabaddalmi tulajdonosa, állítja elő.

Janicsék Miklós
vegyszermérnök (Berlin).

Öröndetes tény, hogy az új költségvetési év folyamán az egyes városok és községek, a 230,000/1925. B. M. sz. új tűzrendészeti kormányrendeletnek a tűzoltószerek kiegészítésére vonatkozó kötelező rendelkezése alapján, egymásután egészítik ki elégtelen tűzoltói felszereléseiket. Legfontosabb ezek között természetesen a tűzoltóság első fegyverének, a fecskendőnek beszerzése. Hogy milyen is legyen a város, község, falu új fecskendője kocsí-e, vagy mozdony-fecskendő és hogy a beszerzendő új fecskendő kivitele általában milyen legyen, azt nem nehéz eldönteni, mert hiszen idevonatkozólag rendelet — a 83,860/1902. B. M. számu — intézkedik, amely rendelet megállapítja az egységes fecskendők követelményeit, természetesen csak a kézi hajtásukat. Ha komoly és a tűzoltói körökben is ismert hazai tűzoltógyárostól szerez be a község ajánlatokat, ugy e tekintetben nem lesz baj, a választás nem lesz probléma, mert a tűzoltógyárosok ismerik az egységes fecskendőre vonatkozó előírásokat és nem is igen gyártanak és ajánlanak már ezzel ellenkező elrendezésű fecskendőket. Az ajánlat elbírálásánál tehát csak az ajánlott fecskendő anyagának, teljesítőképességének, árának és ami nem kevésbé fontos, a cég megbízhatóságának jut szerep. Az ajánlatok elbírálásánál felmerül aztán az a kérdés, hogy a fecskendő rugókra, avagy vastámokra legyen-e építve? Az nem vitás, hogy a rugókra épített fecskendő tökéletesebb és célszerűbb a használatban és csak az árkülönbség az, amely gondolkodóba ejti a fecskendő beszerzésére nézve döntésre hivatott tényezőket. Sajnos, tapasztalat szerint több újabb beszerzésnél az árkülönbség okából a vastámos fecskendő mellett döntöttek, mert itt lát-szólag valamit meg lehet takarítani. Tudomásom szerint egy normális egységes fecskendőnél az árkülönbség a rugókra épített és a vastámos kocsiszerkezett között kb. 10%-nak felel meg. Azaz pl. egy jókivitelű egységes fecskendő rugókra építve 33 millió korona, vastámokon 30 millió korona. Melyiket vegyük hát meg? Célszerű-e itt takarékoskodni? . . . merül fel a kérdés. Ha igazi szakembert, gyakorlati tűzoltót kérdeznék meg, feltétlenül annak kell a válasznak lenni, hogy ennél nem célszerű, és nem gazdaságos a takarékoskodás, mert az később feltétlenül megboszulhatja magát. Miért? Mert a rugós fecskendő élettartama lényegesen nagyobb, mint a vastámra szerelté; kivonulásnál a fecskendő működtetésénél a vastámos fecskendő sokkal hamarabb van sérülésnek, törésnek kitéve; és nem kevésbé fontos az is, hogy különösen rossz utviszonyok mellett a vastámos fecskendővel a menetsebesség jóval kisebb és a szeren ülőknek valóságos gyötrem a kivonulás. (És hol vannak nálunk jó utak?!) Szívleljék tehát meg a beszerzésre hivatott tényezők azon tanácsot, hogy új beszerzésnél feltétlenül a rugókra épített fecskendő mellett döntsenek, mert ha valahol, itt rossz helyen takarékoskodnak.

Rehák.

Minden gondos parancsnokság, illetve községi előljárárság beiratja tűzoltóit a Magyar Orsz. Tűzoltó-Szöv. segélyző-pénztárába, mely tagonkénti és évi 20 aranyfillér = 3,400 K tagdíj ellenében minden tűzoltói szolgálatban történt balesetért az illetőt tetemes segélyben részesíti. — Az összeg a névsor kapcsán postacsekk útján előre fizetendő be.

A kémények keresztmetszete.

A „Tűzrendészeti Közlöny“ 2. számában a fenti című közlemény a kémények keresztmetszét tárgyalja azon helyes megállapítással, hogy a tűzrendészet követelményeinek megfelelően az összes orosz kéményeket hengerelakuakra kell építeni, — illetőleg a szögleteseket ilyenekké átalakítani. Csak azt nem értem, hogy miért képezheti ez vita tárgyát a két érdekeltség között, mikor e kéményfajtanak az elnevezése, „orosz henger“, a nevében foglalja belső alakját és éppen azért, ha ilyen kérdés hatósági döntés alá kerül, maga az elnevezés elég alap a kérdésnek a tűzrendészet javára való eldöntéséhez.

Az orosz hengerkémények belső alakján kívül tűzrendészeti szempontból azonban más kérdések is fontosak ezen kéményfajták keresztmetszetével kapcsolatosan, s az alábbiakban ezekkel kívánok foglalkozni.

Ilyen elsősorban a kémény bősége. A belső bőség átmérőjének minimálisan 16 cm átmérőjűnek kell lenni, mert ez felel meg a normális használatu 1—2 tüzelőtest füstjének elvezetésére, és a legtöbb építési szabályrendelet ezt is írja elő, ha ez ugyan olyan precizitással van megalkotva, hogy ezen „csekélységre“ is kitér. Ez különösen fontos, mert újabb takarékoságból a kisméretű (német) téglák jönnek divatba és ezekből nehéz kihozni a feltétlen szükséges 16 cm-t. Budapesten történt meg a közelmúltban, hogy emelet-ráépítésnél a régi 22 cm-res kéményekre 10 cm-res kéményeket raktak rá. Az elmúlt télen volt az ilyen kémények működésének premiérje, amely állítólag azt eredményezte, hogy a 7 naponkénti seprés is kevésnek bizonyult. Ez megjárja a fő- és más városokban, mert a kéményseprő kéznél van és neki ez keresetet jelent, de mi történik, ha ilyen jelenségek lesznek a falvakban, ahol 30—40 Km-re lakik a kéményseprő?

A budapesti ráépítésnél még azon lehetetlen helyzet is előállt, hogy a 10 cm bőségen át a 22 cm alsóbb részt nem lehet tisztogatni a 10 cm bőségűhöz való tisztítóeszközzel.

Az építés közben hiába szaladgált a kéményseprő ennek megakadályozására, az építési tőke győzött úgy a tűzrendészet, mint a közegészség rovására; mert a bő alsó rész tisztítható nem lesz, sűrűn kell égetni, de kérdés, hogy a 12 cm vastag korom-szurok begyulladásából előálló füstmenyiséget a 10 cm bőségű kémény el tudja-e majd vezetni, mert ha nem, akkor az a lakásba fog visszatódulni.

A kőmives lelkiismeretességének is nagy szerep jut a kémény építésénél. A lelkiismeretes kőmives idomítja hozzá a téglákat, a kevésbé lelkiismeretes kőmives a sarkait kiken habarccsal és abba téglahulladékot nyom bele, de ez egyenlő a szegletessel, mert igen rövid idő múlva a hősgőtől, tisztogatástól kihull és komolyabb dugulást idéz elő. Ezért a leghelyesebb építési mód az volna, ha már kész idomtéglaakat használnának e célra, mint ezt már ajánlta egy cikkíró bajtárs, de úgy látszik hiába, mert egy téglagyár sem szánta rá magát az ilyen idomtégla gyártására.

A kémények építésénél vidéken még elkövetik azt a tűzrendészeti szempontból eléggé el nem ítéhető hibát is, hogy vályogot használnak, vagy a téglákat sárba vakolják. Hogy ez mit jelent, a fent említett szempontból azt hiszem nem kell magyarázni.

Mindezeket összevetve, hogy ne a megelőző

megtiltanák a lakhatási engedély kiadását, vagy a használatbavételt addig, míg az átvizsgálást a kéményseprő be nem jelentené (akinek használat előtt úgy is le kell huzni a kéményt).

Schwertl Nándor
járású tűzr. felügyelő (Paks).

Oktatólapok.

Stein magdeburgi tűz. igazgató elkészítette a különböző életviszonyokra vonatkozó októatólapokat, amelyekről elolvashatja mindenki, hogy helyzetében mit kell tennie, hogy tűz ne keletkezzék, s hogy mit tegyen, ha tűz mégis keletkezett. Ezen lapokat egy ottani nyomda feltűnő betűkkel nyomta ki (német nyelven) s céljuk, hogy megfelelő helyen kifüggesztve, az alkalmazottakat kioktassák.

Mintaképpen leközöljük pl. azon két lapot, melyek gyárüzemek részére készültek:

1. Utasítás alkalmazottak és munkások részére.

Tűz!

Azonnal a tűzoltóságot értesíteni, még a legkisebb tűznél is; a kézi tűzoltószereket használatba venni.

Aki a tűzoltóság tagja, siessen azonnal a szertárhoz. A többiek, ha nincsenek veszélyeztetve, a munkájuknál maradnak.

A lépcsők felé nyíló ajtókat nem nyitni.

Csendet és nyugodtságot megőrizni.

Tűzkár esetén a munkás keresetét vesztheti.

Saját érdekében tartsa be tehát a következőket:

Semmiféle tárgyat ne hevertessen állványon, ne dobjon sarokba.

Használt olajos tisztítógyapot, rongyot, stb. az e célra rendelt tűzbiztos tartóba.

Gyufát ne dobjon el gondatlanul.

Nem dohányozni, ahol tiltva van.

Égő szivar, cigaretta, pipa nem teendő szekrénybe, égő szivartokba; égő vagy kialvófélben lévő pipát nem zsebre dugni.

Tűzveszélyes folyadékok használatánál gyufát nem gyújtani, nyílt világot, petróleumlámpát, vagy gyertyalámpást nem használni.

Tűzbiztos ajtók mindig zárva tartandók, nyitott állapotban azokat nem rögzíteni.

Ajtók, vészkijáratok, átjárók szabadon tartandók.

Tűzjelző, tűzoltószerek holléte jól megjegyzendő.

Tűzoltóberendezésekkel való visszaélés, azok megrongálása, vagy eltulajdonítása, elcipelése azonnali elbocsátást von maga után. A tettes a kárt fizeti és büntenyítő eljárás alá esik. A tettes feljelentője mérsékelt jutalomban részesül.

2. Utasítás a kapus részére.

Tűz!

Felfüggesztendő a telefon mellett!

Azonnal, még a legkisebb tűz kitörésekor is, felhívni a következő helyeket, vagy küldönc útján értesíteni:

1. Tűzoltóságot tűzjelzőn, vagy ..... számú telefonon, vagy sziréna, stb. útján.

A tűzjelzés és a leadás ideje azonnal felírandó.

2. Tűzoltópar. (neve és lak.) ... sz. telefon.

3. Üzemmérnök „ „ ... sz. „

Tűzoltóság ..... telefonszáma .....
Orvos (neve, lakása) ..... sz. telefon.
Gyár kapuja befeendő, csak a tűzoltóságnak nyitandó.

Kíváncsiak és idegenek a gyár területétől távol tartandók.

Tűzoltóeszközök találhatóak a gyár helyszínrajzán megjelölt helyeken.

Az ilyen oktatólapok készülnek azután ábrákkal is, amelyek a helyes és a veszélyes műveletet állítják egymás mellé elriasztó példaképen. Hasonlóan készülnek lapok az orvosi segélyről különböző balesetekre vonatkozólag. S mind e lapok az oktató tartalom mellett még díszítik is a műhely falát.

A vízkár megakadályozása.

Igen gyakran tapasztaljuk a tüzek oltása folyamán, hogy a harc hevében több vizet locsolnak ki a tűz felületére, mint a mennyi annak oltásához okvetlenül kellene. Az a víztömeg ugyanis, amit a tűz nem változtat át gőzzé, ami nem szívódik fel az eloltott anyagba, az már többletet jelent, mely a legritkább esetben gyűlik össze oly ponton, ahol más, épen maradt anyagban kárt nem okoz. Bizony az többnyire behúzódik a mennyezetbe, lefolyik az épület belsejébe, szétterjed a boltban, raktárban az ép áruk között és ott eláztat, pocsékká tesz mindent, amit talál. Hát ha még aztán a csővezető is segít a sugárral, melyet nemcsak az égő tárgyra, hanem melléje is ereszt, avagy amellyel a füstben vaktába jobbra-balra vagdalkozik látatlanba! Ott van azután eláztatás!

Képzeliük el pl. egy bolt égésénél mit tesz az ilyen körbe forgó sugár a lisztel, a cukorral, a tűztől felhevített üvegekkel, porcellánedényekkel? mi lesz a lakásban, múzeumban a fölhevített festményekből, gobelinekből és dísztárgyakból? De mit szól az építész is ahhoz, hogyha a famennyezet — kivált a köldökgerendamennyezet — vizet kapott? ez a víz behúzódott a törmelék rétegen át a gerendákba és ezek most levegő híján elkezdene rothadni, elmállani és egy szép napon egyszerre csak a szobába leszakadnak.

Amennyire előnyös a víz alkalmazása a tűz oltására, mert jól zárja el a levegőt az égő tárgy felületéről, mert az égő tárgyat előnyösen lehűti, s mert sugáralakban igen előnyösen felhasználható e célra és mert mindenütt rendelkezésre áll ingyen: épen oly kártokozó is lehet, ha nem használtatik fel észszerűen. E tekintetben pedig nem oly könnyű a helyzet, mert az ember az elem elleni harcban hévvel dolgozik és bizony a hév elragadja, nem gondolkozik nyugodtan, csak azon van, hogy minél előbb végezzen a tűzzel. Kivált ott látjuk azt, a hol a sugár fiatal, a tüzet még meg nem szokott tűzoltók kezébe került, avagy ahol a tűzoltók ritkán jutnak tűzhöz. Öregebb tűzoltó, aki a tűznél már higgadtabb, azt már megszokta, sokkal nyugodtabban dolgozik a sugárral is és átgondolva a helyzetet, csak oda ereszt, ahol arra igazán szükség van és csak addig, míg ott feleslegessé nem válik. A laikus közönségtől pedig egyáltalán nem várható nyugodtság, higgadtág, mert az meg van ijedve, a tűztől fél, elveszti gondolkozási képességét és csak locsol, amíg bele nem fáradt.

Ezen szempont vezette azután a feltalálókat arra a gondolatra, hogy a tűz oltására nem vizet,

okoz, azokat hasznavehetetlenné nem teszi. Ily módon vetődött fel a gázokkal és a porokkal való oltás módja.

A gázokkal való oltásra természetesen csak oly gázok alkalmasak, amelyek maguk nem égnek, nem robbannak, mert az égő gáznem nagyobbítaná a lángot, a tüzet. Oltásra csak oly gáz használható, mely nem ég, nehezebb a levegőnél, tehát lesüllyed az égő tárgy felületére és nagyobb nyomásánál fogva onnan el is szorítja a levegőt. E gázt tehát bizonyos nyomás alatt és oly erővel kell a tűzre lövelni, oly mennyiségben kell oda vezetni, hogy a levegő elszorításával, az oxigén híján a tűz elaludjon. S ebben mutatkoztak aztán a gyakorlati nehézségek, mert nagymennyiségű gázt nagyobb nyomással és messzebből a tűzre vezetni úgy, hogy az aztán a csővezetőt, a tűzoltókat is bajba ne jutassa: az nem oly egyszerű dolog, kivált ha nemcsak fojtó, hanem esetleg mérges gázok felhasználásáról van szó.

A porral való tűzoltás legegyszerűbb módja a homok, trágya, föld rálapátolása címén régóta ismeretes. Eredményre akkor vezet, ha a port az égő tárgyra akkúp rádobjuk, hogy felületéről a levegőt elzárja s így az oxigént nem kap. A vegyi oltóporoknál az oltási folyamat fokozódik még azzal, hogy maga a por a tűzzel való érintkezésnél vegyi bomláson megy át, melynek folyamán vízgőzököt fojtó gázokat fejleszt, melyek a levegőt kiszorítják az égés felületéről. Így keletkeztek azon készülékek, melyek gázok által kilökött oltóporral oltanak. Ezeknél is mutatkoztak azonban nehézségek, mert egyrészt a por és gáz hatása nem nyilvánul mindenféle lehetőségek között egyformán pl. nagy törmérettű, levegős helyiségekben, huzattal vagy széllel szemben, — másrészt a kezelő embereket is érinti a gáz és porfelhő, azokat pedig légzőkészülékkel felszerelni bajos. Végül a pornak, gáznak távolra, magasra való nyomása és a tűz közvetlen közelébe való vezetése szintén nehéz feladat, mert hisz' nagyobb tömeg tárolásáról és szállításáról volna szó. S mivel ezen oltási mód felette költséges is, eddig kézi oltókészülékeknel tovább nem igen jutottak és a fő oltási anyag mégis csak a víz alatt maradt.

Ezen általános helyzetnél fogva tehát mégis csak oda kell törekednie minden tűzoltóságnak, hogy felesleges vízzel való kár okozását a lehető minimumra csökkentse. S ezt el is érhetjük, ha gondoskodunk: a) jó tömlőkről, b) elzárható sugárcsővekről, ahol t. i. azok alkalmazhatók, c) a csővezetők megfelelő kioktatásáról.

A jó tömlő azért szükséges, mert a ritkaszövésű, vagy a rossz tömlő több vizet ereszt át, mint esetleg maga a sugárcső. Ez nemcsak a sugár erejének és hatékonyságának megy a rovására, hanem természetesen utjában mindent el is áraszt. A jószövésű tömlő ezt a minimumra csökkenti. Ezért kell nagy súlyt fektetnünk arra, hogy ne szerezzon be a tűzoltóság olcsó áron kommersz-árut képező silány tömlőt, hanem csakis jóminőségűt; régebbi készletét pedig tartsa állandó javításokkal, revidiálással oly karban, hogy a tűz színhelyén minél kevesebb vizet veszítsen.

Az elzárható (csapos) sugárcsővek szintén e célt szolgálják, t. i. a csővezetőnek mód van adva arra, hogy abban a pillanatban, amidőn látja, hogy a sugárra már nincs szüksége egy ponton, a fecskendő beállításával, avagy a hidráns elzárása nélkül, maga zárhassa el a vizet a tűz közelében. Ez természetesen csak vízvezetéknel és oly fecskendőknél végezhető, ahol a nyomás ezáltal nem

fokozódik, mert akkor a tömlő a fokozódó nyomást nem bírva el, valahol ki fog pukkadni. Dugattyús fecskendőknél tehát ily elzárható sugárcsövek nem alkalmazhatók.

A legáltalánosabb segítség tehát a vízkár ellen az, ha mi a sugárcsőhöz régebbi tűzoltókat, higgadt, nyugodt, gondolkodó embereket állítunk, általában pedig a tűzoltókat arra neveljük és következetesen szoktatjuk állandó felügyelettel, hogy: *a)* ne használjon több vizet, mint ami e ponton az eloltáshoz okvetlenül kell; *b)* ne használjon nagyobb méretű lövőkét (sugarat), mint a milyen ezen szükséges vízmennyiséget adja; *c)* ne használja tovább a nagy sugarat, mint amíg a tűz nagyban eloltásához ez okvetlenül kell; *d)* amint a nagysugár elvégezte a dolgát, vegye elő a végleges oltáshoz a kisebb sugarat (pl. puttonyfecskendőt); *e)* a sugárral csak oda dolgozzon, ahol a tüzet látja, azt már megtalálta, azaz a füst, a sötétség miatt átfekintethetetlen helyre ne bocsássa ott, ahol a víz kárt tehet.

Hogy pedig a csővezető mindezt betartsa, azért kell a segédszámait arra szoktatni, hogy a csővezetőt erre figyelmeztessék, ebben neki segítségére legyenek, pl. midőn a víz beállítását közvetíteni kell a fecskendőhöz, hydránshoz, — s ezért szükséges az is, hogy a tiszt és főleg az altiszt is, ne csak az utcai közönség előtt parádézzon odalent, a meleget és füstöt elkerülve távolból nézve a dolgot, hanem a csővezetőt is felkeresse, annak munkáját figyelemmel kísérje, irányítsa és a felesleges sugarakat tovább működni ne engedje. Mert a vízkár okozásának végső bűnöse a legtöbb esetben a vezető egyén marad.

Csővezető.

Műszaki apróságok.

A triolint ujabban a linoleum helyett használják szobapadlók bevonására. Vizsgálatok révén kitudt, hogy a triolin már 20 fokos szobalevegőnél bomlik és fojtó oxydgázokat bocsát ki; ha pedig tűzbe jut, akkor 115 foknál rohamosan elég és 230 fokos füsttömeget fejleszt, mely mérges hatása. Egy négyzetméter 100 gm, 2·2 mm vastag kék triolin 9·6 gm, a zöld triolin 8·3 gm kéksavat bocsátott ki (előbbi többet, mert a berlinikék festéke is hőben kéksavat fejleszt) és összesen 9 liter gázt fejlesztett, melynek összetétele 33% szén-sav, 32·2% szénmonoxid 26·7% nitrogén-oxid és 8·1% nitrogén, tehát csupa fojtó gáz volt, melyek a tűzbe behatoló tűzoltóra is veszélyt jelentenek.

Vízfátyollal védik ujabban a szomszédos házakat, hogy a tűzoltói erőt ne kelljen erre szétforgácsolni. Berlinben egyik „felhőkarcoló” magas házon a szomszéd felőli oldalon levő ablakok mindegyikéhez vízcsövet vezettek, mely az ablak fölött kissé befelé hajló lövőkével van ellátva, úgy hogy vízugara a sugárzó hő ellen hűtőleg hat és megakadályozza a belső tárgyak meggyulladását.

Szénkéngrobbanás volt február 11-én Münchenben, poloskairtás közben, mert egy kéménynyílást nem zártak el szikramentesen. Ez alkalommal 11 ember sérült meg. A szénkéng a levegővel oly könnyen robbanó vegyületet alkot, melynek felrobbanásához még szikra sem kell, elég hozzá a napsütés reá, avagy ha végighúzódik pl. egy felmelegített padlón, vagy cigarettaparazsat érint.

Az autógáregyek tűzrendszelét a porosz miniszterium szabályrendeletileg szabályozta, abban kimerítő utasítást adván az épitkezés...

A Minimax rt. beolvasztotta magába a Perkeo rt.-ot s ennek folytán mindkét extinktőrszerkezet forgalombahozatala egy cég kezébe ment át. Készít továbbá e cég egy új hordozható *haboltó-készüléket*, mely türesen áll és ha bevezetjük a vizet, felülről pedig beletöltjük a port, percenként 5 köbméter habot fejleszt addig, míg a port beletöltjük a légmentesen záró pléhdobozokból. E készüléknél meg van adva a lehetőség arra, hogy a hab állagát a tűz szerint változtathassuk.

A villamos nagyfeszültségű berendezéseknek a mezőgazdaságban való létesítését a bajor belügyi miniszterium szabályrendeletileg szabályozta s ott minden berendezést ezen utasítás szerint kell létesíteni.

Vízet tartalmazó extinktörök robbanását konstataáltak egy gyárégésnél, ahol a falon lógó készülék a tűzben azért robbant fel, mert a lövőke megolvadt és eldugult, az edényben a víz forrni kezdett s végül a gőznyomás szétvetette magát a készüléket és annak darabjait robbanásszerű hanggal elröpítette.

Kéményrobbanás állt elő egy spandaui gyárban az olajtűzelésű kemence mellett, valószínűleg a kémény aljába becsepegett olajtól, minek folytán 2 ember megsérült és a kémény 35 m magasságban megrepedt. Ez alkalommal kitudt, hogy helytelen a kemencétől elvezetett gázokat is kéménybe vezetni, hanem jobb erre külön vascsövet alkalmazni. Az égők munkaszünetkor a kemencéből kihuzandók és begyújtás előtt az exhaustor egy percig már előre járatandó, hogy netáni olajgőzök a kemencéből eltávolíttassanak.

A köszén tudvalevőleg öngyulladásba megy át, ha levegő jut hozzá és benne öngyuló gázok keletkeznek. Ez ellen Amerikában most úgy védekeznek, hogy a szenet keményre döngölt földön terítik el 0·6 m magas, 0·3 m széles és 100 m hosszú sávban; ezt lehengerelik s így rakják fölé a többi réteget, megakadályozva hogy levegő jusson oda.

A villamos áramok közül a váltóáram 4—5-ször veszélyesebb az emberre nézve, mint az egyenáram és különösen veszélyes a 35—50 periodusu frequentias áram. A hatást illetőleg sokat határoz az is, hogy az illető egyén milyen jó vezetőt képezett testével (meztláb, izzadt kéz, láb) és környezetével. Ujabban azonban azon megállapodásra jutottak, hogy a villamosbaleset csak tetszhalált okoz és a szív-működés, lélegzés még percekig folytatódik olyannál is, aki teljesen halottnak néz ki. Ez okból minden villamosság álta! sujtottnál a mesterséges légzés okvetlenül és azonnal megkísérlendő, mert már volt rá eset, hogy másfél órai kísérletezés után magához tért a sujtott egyén és az életnek megmentetett. Nem szabad tehát néhány percnyi kísérletezés után a mesterséges lélegzést abbahagyni, avagy megkezdésével egyáltalán késedelmeskedni.

Robbanási határok Schäfer A. szerint:

A gáz neve	Égőgázok %-tartalma a keverékben		
	alsó robbanási határ (nincs robbanás)	robbanási terjedelem a 19 mm. csőben	felső robbanási határ (nincs robbanás)
Szén-oxid ...	16·4	16·6—74·8=58·2	75·1
Hydrogén ...	9·4	9·5—66·3=56·8	66·5
Vízgáz ...	12·3	12·5—66·5=54·1	66·9
Világítógáz ...	7·8	8·0—19·0=11·0	19·2
Alkohol ...	3·9	4·0—13·6=9·6	13·7
Benzol ...	2·5	2·7—6·3=3·6	6·7
Benzin ...	2·3	2·5—4·8=2·3	5·0

A robbanáskor fellépő nyomás olajgáznál 4·5,

Pest vm. alispánjának 25027/1926. kig. sz. körrendelete a vármegyei tűzoltótanfolyamra hallgatók kiküldése tárgyában, valamennyi járás főszolgabírájának, r. t. város polgármesterének és község előljáróságának.

Az elnökletem alatt működő vármegyei Tűzoltó-Szövetség a Magyar Országos Tűzoltó-Szövetségnek irányítása mellett f. évi július 5-től 18-ig bezárólag Budapesten vármegyei tűzoltó-tanfolyamot rendez avégből, hogy alkalmat és módot nyújtson a már működő tűzoltóknak s a tűzrendészet és a tűzoltás iránt érdeklődőknek arra, hogy a tűzoltó szakmában kiképzést és továbbképzést nyerjenek, annak szakzerű vezetéséhez szükséges ismereteket megszerezhessék.

Tanfolyamhallgató lehet minden 18—42 éves, feddhetlen előéletű, ép testtel bíró férfi. Mégis, tekintve azt, hogy a tanfolyam elsődrendű célja, hogy a tűzoltótisztii állás betöltésére mindenben alkalmas erőket neveljen, kívánatos az, hogy a tanfolyamra általános műveltséggel — lehetőleg érettségi bizonyítvánnyal, jegyzői vagy tanítói oklevéllel bíró, kellő társadalmi állást betöltő, katonaviselt egyének küldessenek ki. A tanfolyam vezetősége azonban e képesítések nélküli jelentkezőket is felvehet.

A tanfolyam utolsó napján az Országos Tűzoltó-Szövetség kiküldöttjei és a vármegyei Tűzoltó-Szövetségek és hatóságok megbízottjai jelenlétében, úgy az elméleti, mint a gyakorlati részből befejező vizsgálatok tartatnak.

A látogatási igazolványban feltüntetik, hogy az illető tanfolyamhallgató a tanfolyam ideje alatt tartott előadásokat és gyakorlatokat a megállapított tantervek szerint miként látogatta.

Ez azonban még minősítést nem képez, hanem arra jogosít, hogy érettségi vagy ezzel egyenrangú alapképesítés esetén az országos tűzoltótisztii tanfolyam hallgatójaul — mely megfelelő időközökben tartatik Budapesten — jelentkezék, hogy továbbá községi tűzoltótisztii és községi parancsnoki állást betölthessen.

A tanfolyam parancsnokságát Breuer Szilárd, a székesfővárosi tűzoltóság főparancsnoka vállalta el s a szövetségnek előadókul is kiváló szakértséget sikerült megnyernie.

A tanfolyamra 50 hallgató vétetik fel. Felhivom a r. t. városok polgármestereit és a községi előljáróságokat, hogy ezen tanfolyamra arra alkalmas hallgatót rendeljenek ki és annak nevét és személyi adatait legkésőbb f. évi június hó 15-ig hozzám jelentésük be.

A tanfolyam a résztvevőkre nézve teljesen díjmentes, a hallgatók csoportos elszállásolásáról és étkezéséről a

parancsnokság gondoskodik, azonban minden hallgató egy vászonnadrágot, egy vászon zubbonyt, két törülközőt és két lepedőt köteles magával hozni.

A hallgatók elszállásolási és ebédköltségét a vármegyei Tűzoltó-Szövetség viseli, az utazási, reggeli és vacsora költséget a kiküldő község (város) viseli.

A tehetősebb községek azonban kötelesek még hallgatónként 600.000 koronát a Vármegyei Tűzoltó-Szövetségnek megfizetni.

A tanfolyamra történt felvételtől a Vármegyei Tűzoltó-Szövetség a község (város) útján fogja kiértésíteni a hallgatókat, mikor is azokat a további utasításokkal el fogja látni.

Budapest, 1926. évi május hó 26.

Agorasztó, alispán.

Vas vármegye alispánjának 7254—1926. sz. körrendelete a tűzoltó- és leventekötelezettség rendezése tárgyában.

A tűzoltóság és leventekötelezettek közötti viszonyt a m. kir. V. K. miniszter urnak 49,000/1925. sz., a m. kir. Belügyminiszter ural egyetértőleg kiadott rendelete szabályozza, mely megjelent a Belügyi Közlöny 1925. évfolyam 527. oldalán. (Következik a szöveg szösz szerint.) Felhivom Cimeket, hogy ezen rendelkezést úgy az összes községi előljáróságokkal, mint általuk úgy a tűzoltó-, mint levente-egyletekkel és levente-oktatókkal sürgősen közölgjék, hogy akként tartsák a leventegyakorlatokat, hogy a 20 évet betöltötték a tűzoltógyakorlatokon mindenkor résztvehessenek. A 20 éven aluliaik, amennyiben tűzoltók is volnának, természetesen leventekötelezettségeiket is teljesíteni tartoznak. A 230,000—1925. B. M. számú rendelet értelmében tűzoltóköteles 20 éves ifjak 21. életévük betöltéséig leventekötelekben maradnak. Felhivom Cimeket, hogy a saját hatáskörükben ellenőrizzék, hogy ezen rendelkezések betartatnak-e és mód adatott-e a 20-éves leventéknek tűzoltókötelezettségük teljesítésére.

Szombathely, 1926 május 1-én.

Dr. Horváth s. k., alispán.

SZÖVETSÉGI ÜGYEK.

Az ország. szövetség elnökségének ülése június 2-án.

Országos szövetségünk elnökségének ezen, Breuer Szilárd alelnök elnöklété alatt lefolyt ülésén elsősorban legyárgyalta a segélyzőpénztár ügyeit, u. m. kiutalt Erdész József (Csépa) részére 7 napi munkaképtelenség után 238,000 K segélyt, Kovács Lászlónak (Budapest, önk.) 13 nap után 442,000 K-t, Gábris Endrének (Simontornya) 10 napra 340,000 K-t, Horváth Józsefnek (Sárvár) 8 napra 272,000 K segélyt, míg ellenben Hegedűs József (Veszprém) elutasított, mivel a baleset idején még nem volt tagul bejelentve. Elnöklő ezután üdvözölte Dr. Roncsik Jenő előadót 5 éves szolgálatának évfordulója alkalmából és átnyújtotta neki az 5 éves érmet, majd bejelentette, hogy a Belügyminiszterium képviselőjével kiszállt az elnökség Siófok, Hatvan és Szentendre városokba, ő pedig résztvett a Belügyminiszteriumban tartott vízmentési anketén. A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után áttérvén a napirendre, elutasított Fehérgyarmat azon előterjesztése, hogy két tagjának az egylettől távol töltött idő beszámíttassék a szolgálati időbe. — A soproni nagygyűlés rendezőbizottságának ama jelentése, hogy a kiállításra kevés kiállító jelentkezővén, lokális, esetleg

kollektív kiállítás tervezetük s hogy a meghívók már szétküldetnek és a jelentkezés aug. 1-ig fogadtatik el, tudomásul vétetett. Kimondotta egyben az elnökség, hogy a versenyek idejét nem változtatja meg; a vasutaktól utazási kedvezményt és a kiállítási tárgyakra szállítási kedvezményt kér; a biztosító-társulatokat díj adományozására hívja fel; a gyűlésre meghívja József főherceg Ő Fenségét és a Belügyminiszter urat; megállapította a versenygyakorlatok programját s azt a rendezőség közlésével is szétküldeni rendeli, felhíván egyben a helyibizottságot megfelelő hely és szerek megletének megállapítására. — A nagymartoni testület azon kérelme, hogy a gyakorlati szabályzat kliséi részére átengedtessekné diapositívek készítése céljából, teljesített. — A győri kerületi tanfolyam-parancsnok jelentése tudomásul vétetett és a vizsgára biztosul Breuer alelnök kéretett fel, míg az előadói tisztről lemondott Bencze István előadó helyett Papp Ferenc és Falussy Károly küldetett ki. — A nagygyűlés idejében Kunszentmartonban rendezendő tanfolyamra az elnökség ez okból előadó kiküldését nem helyezheti kilátásba. — Szabolcs vármegye alispánjának átirata, mely szerint az ottani tanfolyamra kért előadó kiküldését mellőzni kéri, tudomásul vétetett. — A szombathelyi tanfolyamra Bencze helyett Papp Ferenc delegál-

latott előadóként; a Vas vármegyei szöv. azon kérése azonban, hogy a tanfolyamon minősítés is adassék, mint szabályellenes, elutasított. — A szolnoki hív. parancsnoki állás egyik jelöltjének ama kérése, hogy a képesítés kötelezettsége alól felmentessék, elutasítólág véleményeztetett a Belügyminiszterhez. — Tudomásul vétetett, hogy Dr. Roncsik előadó Poroszlón az ottani ünnepélyen jelen volt, azzal, hogy a zászlószög beverése iránt az elnökség nem intézkedhetett, mert részére fenntartott szögről tudomása sem volt. — Tudomásul vétetett, hogy a szentendrei tűzoltóság és rendőrség között felmerült differencia Dr. Marinovich alelnök közbenjöttével, békésen elintéztetett. — Györy Tihamér (Dunakeszi), Molnár László (Veszprém), Karner Béla (Budafok) tisztí vizsgára bocsáttatott, a vizsgabizottságba Dr. Balogh, Papp és Rosta előadók kiküldettek és a vizsgadíj egyben a költségekre való tekintettel, 1 millió koronában állapítatott meg s kimondatott, hogy egyidőben legfeljebb 3 vizsgázó vizsgája ejtethető meg. — Jancsó Kázmér előterjesztése egyik régi bajtárs kintüntetése tárgyában, a vármegye alispánjához tétetik át. — A Kosmopolis rt. panasza a Magyar Tűzoltóság Könyve kiadója ellen, kiadatott Dr. Marinovich alelnöknek. — Kner Izidor (Gyoma) ajánlata a községi tűzrendészeti szabályrendelet-minta kinyomatására, mint időelőtti, későbbre halasztatott. — A Belügyminiszterhez a kiszállások programja betérjeszteni rendeltetett azzal, hogy elsősorban oly vármegyék lennének felkeresendők, ahol az intézmény stagnációja észlelhető. — Ferenczi B. miskolci könyvkereskedő azon kérése, hogy neki gyakorlószabályzat bizományba adassék, elutasított. — Az Országos Mentőegyesület alapszabály-tervezete tudomásul vétetett azzal, hogy a tűzoltóságok a közreműködésre felhívandók lesznek. — A vízből való mentés szervezésére ugyancsak felhívandók azon tűzoltóságok, ahol arra szükség lehet. — A Faluszövetség könyvmátosának felajánlása tudomásul vétetett. — A tisztívizsga-bizottság jelentése, hogy Kiss Pál (H.-M.-Vásárhely) és Weisz József (Pesterzsébet) a vizsgát sikerrel letették, tudomásul vétetett. — Elhatároztatott, hogy a Belügyminisztertől a szokásos évi szubvenció kérelmeztesse. — Pénztárnok felhivatott a tagdíjhátralékok sürgős kimutatására és egyben elrendeltetett, hogy a tagok a tagdíj befizetésére felhivassanak. — A belépő testületek részére a szövetség alapszabálya és felvételi értesítés megküldése elrendeltetett. — Az egységes tömlőcsavar precizírozása, nagyobb motorcsavarzat egységesítése, az egységes fecskendő leírásának kiegészítésére a Belügyminiszterhez javaslat terjesztetik be. — Végül megbeszélte az elnökség a tanfolyamszabályzat mikénti megkonstruálásának alapelveit, megállapodván abban, hogy legalsóbb fokon időtartamhoz nem kötött járási kiképzés, továbbá a vármegye székhelyén a mostani kerületi tanfolyamnak megfelelő, de túl nem tömött tanfolyamok, végül a hivatásos tiszték, felügyelők részére Budapesten a fővárosi hivatásos csapat keretében több hónapra terjedő állami tanfolyam lenne szervezendő és ennek kapcsán a tisztí vizsga kérdése is reálisan rendezendő. Ezzel az ülés véget ért.

Figyelmeztetés. Az Országos Szövetség tagtestületeit és a vármegyei szövetségek figyelmét ismételtelen felhívjuk az alapszabályok ama rendelkezésére, hogy tagdíji jogukat a soproni nagy-

ra'ekben nincsenek. Ezen szempontból is felette fontos, hogy e kérdést mielőbb rendezzék.

Az elnökség.

Az 1926. augusztus 21-én Sopronban rendezendő országos tűzoltói versenyek sorrendje és feltételei.

I. Sorrend.

A versenyek *testületi* versenyek és 2 csoportban, 2 külön zsűri előtt mennek végbe a helyi rendezőbizottság közbejöttével a zsűri által a helyszínen megállapítandó területen.

I. Falusi csoport: a) kocsifecskendő *iskolaszerelése* 5 szerelőszámmal. A szerelőszámkat a zsűri osztja be a versenyhez való felálláskor.

b) *Taktikai támadás* a zsűri által megállapítandó és zárt borítékban átadandó, a *falusi* viszonyok közül vett terv megoldásával. (Rendelkezésre áll egy kocsifecskendő, vizeslajt és támasztólétra; résztvesz: 1 tiszt, 1 csővezető, 4 szerelős szám, 2 létrakezelő; a számok a vezénylő által osztatnak be; a nyomólegénységet a soproni testület állítja.)

II. Városi csoport: a) kétkerekű mozdonyfecskendő *iskolaszerelése* 9 szerelőszámmal. A szerelőszámkat a zsűri osztja be a versenyhez való felálláskor.

b) *Taktikai támadás* a fenti módon, de *városi* viszonyok közül vett terv megoldásával. (Rendelkezésre áll: 1 kétkerekű mozdonyfecskendő, 1 kihúzólétra; vízszerezési forrás: kút; résztvesz: 1 tiszt, 9 szerelős szám, 4 létrakezelő; a számok a vezénylő által osztatnak be; a nyomólegénységet a soproni testület állítja.)

A taktikai támadáshoz csak az iskolaszerelesnél a zsűri által legjobbnak minősített 5—5 versenyző testület bocsáttatik.

II. Versenyfeltételek.

A versenyek 1926. augusztus 21-én d. e. 8 órától kezdve, az ebédidő levonásával, egész napon át tartatnak meg Sopronban.

Versenyre az Országos Tűzoltó-Szövetség minden tagtestülete jelentkezhetik, de az I. és II. csoport közül csak egyre.

Jelentkezni csak írásban és pedig az Orsz. Tűzoltó-Szövetség elnökségénél (Budapest, VII., Rákóczi-ut 38. sz.) lehet. A jelentkezés végső határideje 1926. augusztus 1-je. A bejelentésben világosan kiteendő, hogy mely csoport alatti versenyben kíván résztvenni. Nem egészen határozott, avagy feltételekhez kötött, esetleg későn érkező bejelentés figyelembe nem vétetik.

Versenyre csakis szabályszerűen egyenruházott és fölszerelt tűzoltók bocsáttatnak.

A versenyre való kiállítás alkalmával köteles minden versenyző testület a versenyben résztvevő tagjainak névsorát, azok beosztásával együtt, a zsűri elnökének átadni.

A szerelési eljárásra nézve az Orsz. Tűzoltó-Szövetség egységes gyakorlati szabályzatának legújabb kiadásában foglalt előírás mérvadó és a versenyzők minden teendőikben ahhoz kötelesek alkalmazkodni. Minden attól való eltérés hibául rovatik fel. Ugy a szerelésnél, mint a visszaszerelésnél minden egyes teendő a legnagyobb pontossággal hajtandó végre, a csavarok jól megerősítendők, a tömlővezeték kiigazítandó, stb. A teendők pontos végrehajtására nézve a zsűri tagjai a szerelés, illetve a visszaszerelés befejeztével

veheti kezdetét, akkor tekintetik befejezettnek, midőn az összes szerelők minden teendőjük pontos elvégzése után a szakaszban kiindulási állásukat újra elfoglalták.

A taktikai támadás vízzel végeztetik és ez ökből minden versenyző testület köteles 6 darab, egyenként 15 m. hosszú, orsz. egységes csavarzafu főmlőtekeresztet magával hozni. A nyomólegénységet a soproni testület bocsátja a versenyzők rendelkezésére. A támadás akkor tekintetik befejezettnek, amidőn a víz sugar a csővezető sugarcsővéig kiszökken. A versenyhez szükséges szerekről a szövetség elnöksége, illetve a rendezőbizottság gondoskodik, miért is a versenyző testületek szereket magukkal nem hozhatnak.

Minden egyes versenycsoportra külön versenydíj állapítatik meg, mely, mint első díj, elismerő okmány kíséretében adatik ki a nyertesnek, míg második díjként elismerő okmányok (esetleg díjak) adatnak. A legjobb versenycsapatokból a különösen és dicséretesen kiemelkedő vezénylők és szerelős számok külön egyéni versenydíjakkal (okmányokkal) fognak jutalmaztatni. Az első díjat nyert testületeknek a versenyben résztvevő tagjai külön-külön résztvevési igazolványokat kapnak. Oly testületeknek, melyek a támadási versenyben résztvettek, de díjazásban nem részesültek, a zsüri javaslatára a szövetség elnöksége a versenyben való részvételükről igazolványt állíthat ki.

Egyebekben a versenyekre, a zsüri összeállítására és eljárására nézve az Orsz. Tűzoltó-Szövetség versenyszabályai, valamint az egységes gyakorlószabályzat legújabb kiadása mérvadó.

A zárt borítékban kapott feladat megoldása kell, hogy az annak átvételét követő 5 perc alatt kezdését vegye, tehát a támadásra a vezénylőnek ez idő alatt az utasítást meg kell adnia és pedig hangos szóval, érthetőleg és mindenre kiterjedően. A legénységnek utasítás nélkül mit se szabad végeznie. A zsüri utasítására megadandó jelre kezdődő visszaszerelés befejezettnek akkor tekintetik, midőn az alkalmazásbavett összes eszközök rendbehozattak és helyükre tették. A jelzéseknél a kéthangu jelző vagy a síp alkalmazandó s a vezénylő utasításain kívül más szónak — elkerülhetetlen eseteket kivéve — elhangoznia nem szabad.

Budapest, 1926. június 6-án.

Nagy Sándor s. k.,
főtítkár.

Breuer Szilárd s. k.,
ügyv. alelnök.

A Békésvármegyei első vármegyei tűzoltóverseny július 18-án, délután 2 órai kezdettel Gyulán lesz megtartva. Versenyszámok: 1. kocsifecskendő iskolaszerelése 5 szerelős számmal, 2. kocsifecskendő iskolaszerelése 9 szerelős számmal, 3. mozdonyfecskendő iskolaszerelése 5 szerelős számmal, 4. mozdonyfecskendő iskolaszerelése 9 szerelős számmal, 5. kocsifecskendő gyorszerelése 5 szerelős számmal, 6. kocsifecskendő gyorszerelése 9 szerelős számmal, 7. mozdonyfecskendő gyorszerelése 5 szerelős számmal, 8. mozdonyfecskendő gyorszerelése 9 szerelős számmal. 9. Támadás (taktikai feladat egyszerű községi viszonyoknak megfelelő feltevéssel). 10. Vezénylés (önkéntes tisztek részére). A versenyszámokra külön-külön is be lehet nevezni. A versenyen való részvétel legkésőbb 1926. július 4-ig levelezőlap útján bejelentendő a vármegyei tűzrendészeti felügyelőnél.

A Vasvármegyei szövetség június 27-én tartja XXXIII-ik közgyűlését Szombathelyen s ezt

repel Markó István tűzrendészeti felügyelő felolvasása az ügyvezetéséről, továbbá a szombathelyi tűzoltóság gyakorlata is. — Itt említjük meg, hogy alispáni rendelettel a községek körzetekbe osztattak és azok élére körzeti főparancsnok, valamint helyettes főparancsnok neveztetett ki és ezek részére új rangjelzés is állapított meg.

A Hevesvármegyei szövetség június 18-án tartja Füzesabonyban választmányi, majd közgyűlését, mely alkalommal versenygyakorlatok is rendeztetnek az egri járás tűzoltóságai részére s pedig: a) kétkerekű mozdonyfecskenő, b) kocsifecskendő iskola- és gyorszerelése; c) támadás az Okolicsányi-vándorserlegért. A gyorszerelés és a támadás létrával kapcsolatos s ezért ott az 5-ös szerelőcsoport létrakezelőkkel kiegészül. A nyomólegénységet a füzesabonyi testület adja. Jelentkezni lehet július 10-ig Sümeghi Béla járási tűzrendészeti felügyelőnél Egerben, a tűzoltók névsorának csatolása kapcsán. A vándorserleget köteles a nyertes három egymásutáni versenyen megvédeni.

A Pestvármegyei Szövetség tűzrendészeti felügyelői a következők: a) vármegyei tűzrendészeti felügyelők: Csepreghy Pál (Ujpest), Tarnay Béla (Rákoskeresztur), Dr. Dabasi Ödön (Monor), Biró Dezső (Kiskőrös), Dr. Kathona Mihály (Kiskunhalas); b) járási tűzrendészeti felügyelők: Elefánty Kálmán (Domony), Jáрка József (Torbágy), Hanisch György (Pécel), Németh Tibor (Pomáz), Horváth József (Ráckeve), Györffy Tihamér (Dunakeszi), Osztóics Zsigmond (Sashalom), Mózes Imre (Abony), Petrovich Andor (Gyömrő), Szepessy Béla (Jászszentlászló), Zankó Antal (Kispest), Juhász Imre (Monor), Stettner Pál (Nagykátá), Merői Gyula (Apostag), Maredich Miksa (Dunaszentbenedek), Kiss Béla (Kiskőrös), Wegerl Gyula (Szabadszállás).

A Mosonvármegyei szövetség tisztikara: elnök Kapp János, alelnök Dr. Stelczer Mátyás, titkár Dr. Drobilits Ernő, pénztáros Gura János, vármegyei tűzrendészeti felügyelő Erdély Ernő, járási tűzrendészeti felügyelők Érsek Imre és Horváth József.

J.-Nagykun-Szolnok vármegye Tűzoltószövetsége Elnökségének 110—1926. E. számú Hirdetménye. Jász-Nagykun-Szolnok vármegye tűzoltószövetsége a Magyar Országos Tűzoltószövetséggel karöltve Kunszentmártonban 1926. évi augusztus hó 14-től kezdődőleg a zárvizsga napjáig, vagyis augusztus 29-ig tartó időben *kerületi tűzoltótanfolyamot rendez.* A bélyegtelen jelentkezési kérvények alulírott Elnökségnél Szolnokon, vagy a Tűzoltóparancsnokságnál Kunszentmártonban nyújtandók be augusztus 10-ig. Ezen határidőn túl jelentkezők csakis az esetben fognak figyelembe vétetni, hogyha a jelentkezők száma szerint még elhelyezést nyerhetnek. Ténylegesen szolgálók életrajzi adataikat illetékes parancsnokságuk útján igazolhatják. Nem ténylegesen szolgálók illetékes községi előjáróságuk igazolását terjesszék be, de mindenütt ott kell szerepelnie annak, hogy erkölcsi és politikai tekintetben aggálytalanok. *A tanfolyam teljesen díjmentes.* Elszállásolásról a szövetség elnöksége gondoskodik és az ingyenes. Étkezés tekintetében mindenkinek szabadságában áll ugyan önmagát ellátni, de gondoskodás fog történni arról, hogy a lehető legjutányosabban a hallgatók megfelelő ellátást nyerhessenek. A tanfolyamon résztvehetnek nem ténylegesen szolgáló polgári egyének is. A hallgatók kötelesek augusztus 14-én reggeli 7 órakor a kunszentmártoni örtanyán jelentkezni. Mindenki tartozik lehetőleg magával hozni legénységi öltözetét és szivattyusi felszerelést (sapka, sisak, öv, balta, zubbony, nadrág). A zárvizsga befejezése után a szövetség vármegyei versenyt rendez, kizárólag az önkéntes tűzoltóságok részére. Ugyanekkor fognak kiosztatni a kunszentmártoni bajtársak szolgálati érmei, valamint be fog mutattatni a Total nevű száraz oltókészülék. A verseny feltételei későbbben fognak közzéírni tétetni.

Szolnok, 1926. évi május hó 20-án.

Vass Lajos Rudolf
vár. tűzfelügyelő, titkár.

Dr. Kele József
szöv. elnök, tanfolyamparancsnok.

Békés vármegye tűzrendészeti felügyelőjének jelentése az I. évnegyedről.

Méltóságod 17242/1925. sz. rendelete alapján az elmúlt negyedévben Szentetornyán, Csorváson, Orosházán, Vésztőn, Köröstarcsán, Gyomán, Endrődön, Tótkomlós, Békéssámsón, Gyulavári és Békés községekben teljesítettem, összesen 18 napon át külszolgálatot. Ennek eredményeként jelentem, hogy Szentetornya a tűzoltószerek pótlásáról költségvetésileg gondoskodott, úgyhogy a szerek beszerzése után a tűzrendészet megalapozása e községben is kezdetét veszi. Csorvás községben a szerek hiányosak, a község pótlásra felhivatott, a képviselőtestület azonban a szükséges fedezetet nem szavazta meg, s minthogy a község tűzvédelmére a meglévő szerei nem elegendők, Méltóságodnak az e tárgyban kiadott rendeletére ez ügyben javaslatom külön fogom megtenni. Orosháza község 170 millió K-t vett fel a tűzvédelmi kiadásokra; e fedezet birtokában a szükséges szerek és eszközök kiegészítése megtörténhet. Egyébként e községben már a fokozatosabb kiépítés van folyamatban. Köröstarcsa községben a szerek hiányosak, beszerzése azonban tervbe van véve. E községben az önkéntes tűzoltótestület szükség szerű kiegészítésének szintén folyamatba tétetett. Vésztő község tűzoltószereinek kiegészítéséről a költségvetés keretében fog gondoskodni. E községben február 28-án közreműködésemmel 34 főből álló önkéntes tűzoltótestület alakított meg. Gyoma község tűzoltószerei megfelelőek. Amennyiben a községnek a jövő évi költségvetésben módjában lesz az eddiginél nagyobb összegű fedezetről gondoskodni, itt a szerek fokozatos kicserélésére fog sor kerülni. Endrőd község tűzoltószerei hiányosak, kiegészítésre szorulnak, a szükséglet megállapítása után a beszerzésről való gondoskodásra a községet felhívtam s erről a járási főszolgabíró urnak jelentést tettem. Tótkomlós község szerszükségletének beszerzése folyamatban van. Ez utóbbi két községben az önkéntes tűzoltóság kellő módon működik. Békéssámsón községben úgy a tűzoltószerek, mint a tűzoltószolgálat ellátása tekintetében semmi kívánivalót már nem találtam. Gyulavári községben négy takaróponyva hiányzik, annak beszerzése azonban folyamatban van. E község tűzoltótestülete, amely csak a közelmúltban alakult, megfelelően működik s végül Békés község tűzoltóeszközei megfelelőek; itt hiány van takaróponyvában és egy megfelelő nagyságú mászóeszközben. A község ezek beszerzésére fedezetről szintén gondoskodott.

A megvizsgált községekben általában a fokozatos fejlesztésre való törekvést tapasztaltam. Ismételtelen jelentem Méltóságodnak, hogy a községek a szanálási rendelet megszigorító rendelkezése miatt tűzrendészetük kiépítésére nem fordíthatnak olyan összeget, mint amelyet a hatványozott vagyonvédelem érdekében kellene és szeretnének. Kivánatos lenne azért, ha a belügyi kormány addig is — míg a szükséges tűzvédelmi beruházásokat a községek megtehetnék, — e célból egy 5%-os pótdadó-többlet, esetleg külön tűzoltásiadó kivételét engedélyezné. Ugyancsak kívánatos lenne a biztosító-társaságok megadóztatása is.

Méltóságod 14204/1925. sz. rendeletével elrendelte volt, hogy a községek a hiányzó és kiegészítésre szoruló tűzoltószerek és eszközök beszerzéséről gondoskodjanak. Ugy a városok, mint a községek az 1926. évi költségvetést már elkészítették s azt jóváhagyásra beterveztették. Hogy a tűzoltószerek és eszközöknek — a rendelkezésre álló fedezet erejéig való — tömeges beszerzésére Méltóságodnak megfelelő javaslatot tehessenek, megkerestem a községeket, hogy a költségvetésükben tűzoltószerek és eszközök céljára felvett fedezeti összeget velem közöljék. Ezen felhívásnak a községek nagyrésze már eleget is tett, úgyhogy ennek alapján rövid időn belül módomban lesz az árlejtésre vonatkozó javaslatomat megtenni. Itt jelentem Méltóságodnak, hogy Szentetornya és Tótkomlós község előljárósága, tekintettel a szerek és eszközök sürgős be-

r.-t. város az 1926. év költségvetésében két tűzoltásra is felhasználható locsolóautó beszerzésére 700 millió koronát vett fel. Ezek beszerzésével a tűzoltóság teljesítőképessége jelentékenyen fokozódik. Ugyancsak megnyugtató állapotot teremt az is, hogy Szentetornya község kellő költségvetési fedezet biztosításával gondoskodott a hiányok pótlásáról.

Vármegyénkben az elmúlt negyedévben szorgalmazásomra Endrőd és Vésztő községekben alakult meg az önkéntes tűzoltótestület. Minthogy a tűzrendészeti kormányrendelet 9. §-a alapján minden községben tűzoltótestület létesítendő, e rendelet végrehajtása érdekében, tekintettel arra, hogy vármegyénk területén már csak Füzesgyarmat, Ujkigyós, Dobos, Szentetornya, Gádoros és Gerendás községben nincs még megalakítva a tűzoltótestület, e községek előljáróságait megkerestem, s kértem, hogy e célból 25—25 feddhetlen előléletű s nemzeti szempontból is teljesen megbízható 20—40 éves életkorban levő polgárt toborozzon s ennek megtörténtét velem a szervezés, illetve a testület megalakíthatása végett közölje. E felhívásomra eddig Gádoros és Szentetornya község tette folyamatba a szervezést. Hogy vármegyénk községeiben a magán s a nemzeti vagyonvédelmi szolgálat kellő elláthatására megfelelő létszámú tűzoltóság álljon rendelkezésre, a 230.000/925 sz. kormányrendelet 11. §-a alapján a köteles tűzoltóság felállítása vált szükségessé, ennek érdekében — a szabályzatot megküldésével — megkerestem a községeket.

A községek tűzvédelmi szolgálatának szakszerű elláthatása végett a múlt évben megkezdett szakképzés folytatása céljából az Orsz. Tűzoltószövetségtől szaktanfolyam tartására kértem s kaptam engedélyt. A tanfolyam 1926. július 5-től 18-ig lesz megtartva. E tanfolyam révén mód adódik arra, hogy az eddig szakképzéssel még nem bíró tűzoltótisztek a szükséges képesítést megszerezhessék. A szaktanfolyammal kapcsolatos előterjesztésemet külön fogom megtenni.

Végül jelentem, hogy az elmúlt negyedévben 21 tüzesetről érkezett be jelentés. A károsultak száma 28. Tűzkár épületekben 563.160,000 K, ingóságokban 890.160,000 K, az összes tűzkár 1.453.320,000 korona, melyből biztosítás folytán 1.205.800,000 korona térül meg, nem volt biztosítva 247.520,000 K, érték. Nagyobb tüzeset a Békéscsabán márc 10-én lefolyt Zlehovszky féle kocsigyári tűz, ahol a tűzkár 750 millió volt, mely összeg biztosításból megtérül.

Ügyforgalmam: érkezett 86 drb; elintézve 74 drb; elintézés alatt áll 12 drb.

Démusz Lajos
várm. tűzt. felügyelő.

A Magyar Országos Tűzoltó-Szövetségnél kapható **szakkönyvek** árai a következők: Gyakorlati szabályzat 50,000; Egyenruházati és rangjelzési szabályzat 50,000; Szolgálati szabályzat 15,000; Tűzrendészet I—VII. füzet 75,000; Alapszabályminta 5,000; Új tűzrendészeti kormányrendelet 5,000; Díszokmány-ür-lap 25,000; Techlár Ernő: „Credo“, tűzoltói színmű 25,000; Blázy Imre: Tűzoltó Káté 30,000; Papp Ferenc: Külföldi tűzoltóságokról 20,000; Kranitz József: Vörös kakas 20,000; Gregorovits László: Tűzrendészeti kézikönyv 25,000; Dr. Vass János: Tűzrendészet jogszabályai 20,000; Damó Oszkár: Urak és parasztok, tűzoltói színmű 25,000; Kállay Miklós: Tűz a gyárban, színmű 25,000 korona. Az összeg a rendelés kapcsán posta-

A királyi díszéremet 25 éves szolgálat után újabbán a belügyminiszter a következőknek adományozta: Bencze István önk. fb. par., Boskovics Miksa önk. őrp. (Budapest), Katzenberger József alparancsnok, Jáhn József, Baierle Alajos gépmester (Bátaszék), Kovács József alparancsnok, Perschy János szakasparancsnok, Fidler József, Gecsek Ferenc őrp. parancsnok, Grellés Ferenc pénztáros, Rackér Ferenc, Szigel Mihály, Novák Emil rajvezetők, Csuk Mátyás, Judi Ferenc, Joszt János, Hendlér Nándor szivattyúsok, Windisch János szer-táros, Kern Ferenc kürtös, Csuk János őrvezető (Alsószőlők, önk.), Köhler István szivattyú-mester, Veszely Ferenc csövezető (Budapest, önk.), Várossy Ferenc pénztáros, Kriegler István őrp. (Szeged, önk.), Morschauer Ferenc, Schmekál Antal szakaspar., Korn Tamás, Gyeney Gusztáv, Rácz Ferenc csövezetők, Dallmann Béla szer-táros (Tolna), Nagy Imre par. (Siófok).

A belügyminiszterium ellenőrzési szemléi során május 30-án kiszállt Szentendrére, ahol a rendőrség és tűzoltóság között vitás kérdés merült fel, a hivatásos őrség létszáma volt megállapítandó és a vízszerezés elégtelensége is képezte panasz tárgyát. A belügyminiszterium képviselőjében Decléva Rezső osztálytanácsos jelent meg az orsz. szöv. kiküldöttével. A vizsgálat fenti kérdéseken felül kiterjedt a mozi és a Husweg-malomra is. Ellátogatott továbbá június 13—14. napján Nagykanizsára, ahol a városi csapat létszáma és felszerelése, kiképzése, majd a mozi, színház és több gyár tűzrendészeti állapota képezte vizsgálódásának tárgyát. A miniszterium részéről Dr. Kontz Endre osztálytanácsos küldetett ki az orsz. szövetség elnökségének kíséretében.

Békés vármegye alispánja a vármegyei tűzrendészeti felügyelő előterjesztésére Kárpáti György békéssámsoni, Petrovszky Géza vésztői, Benczur János tótkomlói és Krámer Ernő pusztaföldvári tűzoltóparancsnokokat az önkéntes tűzoltóság szervezése érdekében kifejtett eredményes működésükért dicsérő elismerésben részesítette.

Az Orsz. szövetség egységes szolgálati szabályzatának új kiadása megjelent és a lapunk hirdetésében jelzett áron most már ismét kapható.

„A tűzoltás“ címen megjelent egy 100 oldalas könyvecske, melyet összeállított és kiadott a „Tűzvédelmi ismeretek tára“ név alatt szereplő valaki. A címlap azt mondja, hogy „Gyakorlati tanácsadó; a tűzvészt megelőző és a tűz esetén teendő védőintézkedések és tudnivalók; a kormányrendelet; ára 25,000 K.“ A szöveg beszél a tűzről, gázokról, égő folyadékokról, épületekről, a villamosberendezésekről, tűzoltásról, a takarmány gyúlásáról és rakodásáról; közöl továbbá néhány rendeletet és rövid cikket az elsősegélyről. A sok összehordott cím azonban sehol sincs kimerítve s így alig itt-ott nyújt a könyv teljesebb tájékozást [talán azért sem kívánta magát megnevezni a könyv szerkesztője (?)]; még legteljesebb a takarmányokról szóló cikk.

A győri kerületi tanfolyamra összesen 119 hallgató lett felvéve és pedig Győr város 32, Győr vmegye 30, Veszprém vmegye 29, Tolna, Zala, Komárom vmegye 3—3, Abauj, Békés vmegye 2—2, Csanád vmegye 1 fő; kiknek foglalkozása: kizgazda 36, iparos 20, tanuló 9, jegyző 8, hivatalnok 6, hivatásos tűzoltó 27 stb. Képzettségre nézve van: 6 egyetemet végzett, 24 érettségit tett,

megtartott vizsgán megjelent a Belügyminiszterium képviselőjében dr. Kontz Endre osztálytanácsos, az orsz. szövetség részéről dr. Martinovich Imre alelnök, akik a szép eredmény felett teljes elismerésüket fejezték ki az előadói karnak.

A sashalmi önk. testület július 4-én éremkiosztás kapcsán versenygyakorlatot rendez, melyen a Pest vármegyei testületek vehetnek részt. Versenyszámok: 1. Vándordíj: mozdonyfecskendő és kocsifecskendő gyorsszerelése 9 szerelővel. 2. Mozdonyfecskendő iskola- és gyorsszerelése 9 szerelővel. 3. Kocsifecskendő iskola- és gyorsszerelése 9 szerelővel. 4. Mozdonyfecskendő iskola- és gyorsszerelése 5 szerelővel. 5. Kocsifecskendő iskola- és gyorsszerelése 5 szerelővel. Nevezni lehet minden számról, de minden testület csak egy díjat nyerhet. A vándordíjat nyerő testület köteles a jövő évben székhelyén a díj megtartásáért versenyt rendezni, különben a díj visszazár az alapító testületre. Nevezési díj versenyszámonként 50.000 K. A bírálóbizottságot a vmegyei szövetség küldi ki. A rendező testület versenyen kívül áll.

Kiskőrösön június 27-én versenygyakorlatot rendez Kiss Béla járási tűzr. felügyelő, amelyen a járás összes testületei és levante-egyletei résztvesznek. A verseny pontjai: a) iskola- és gyors-szerelés 5 szerelővel, b) iskola- és gyors-szerelés 9 szerelővel. A verseny kezdete d. e. 1/4 11 órakor.

A soproni önk. testületnek a belügyminiszter 154,347/1926. B. M. sz. a. megengedte, hogy az országos tűzoltó-nagygyűlés és a testület jubiláris ünnepségéhez szükséges anyagi eszközök részbeni megszerzése céljából 1926. június 1-től számított 3 hónapon át gyűjtőivekkel és számolócédulákkal Sopron város területén pénzbeli adományokat gyűjthessen.

Jugoszláviában most jelent meg egy kormányrendelet, mely arra kötelezi a községeket, hogy fecskendőt szerezzenek be és tűzoltóságot szervezzenek. Belgrád főváros német gyártmányú autókat szerzett be, de őrsége elhanyagolt állapotban van. Az ország legnagyobb baja a víz hiánya.

A III. nemzetközi mentőügyi kongresszus szeptember 7—11. napjain Amsterdamban tartatik meg. Tárgyai az orvosi mentőkérdésen kívül felölelik a műszaki mentés (tűzoltóságok, bányászok, tengerészek, turistáknál stb.) összes ágait is. A kongresszussal kapcsolatban nemhivatásos mentők versenye is lesz, amelyre úgy egyesek, mint 5 főnyi csoportok jelentkezhetnek.

A magdeburgi színházi kiállítás elhalasztott 1927. évre.

A porosz mentőügy egységes rendezését határozta el a porosz népjóléti miniszterium és erre vonatkozólag az országos közegészségi tanács által tervezetet dolgoztatott ki. E tervezet a szervezést tartományok szerint eszközli és rendelkezik úgy a szárazföldi orvosi, mint a vízi műszaki mentést illetőleg. A városok szövetsége a tartományok szerinti szervezést ellenezte és az autonomia feladatának tartja főleg az orvosi mentés keresztülvitelét. A porosz tervezet a különböző szervezeteket nem különváltan, hanem egységes alapon kívánja létesíteni, miként azt lapunk is kívánatosnak jelezte.

A cséplésnél a lokomobilról számos esetben azért keletkezett tűz, mert az attól a cséplő-géphez futó hajtósíj, mely a békében 18 m. távolságra ment, azóta 10 s még kisebb hosszra, illetve távolságra rövidült és a szálas takarmány a kéményszikra körzetébe jobban belekerült. A mezőgazdasági kamara ez ügyben az illetékes hatósághoz előterjesztéssel áll.

Enyingen 6 napos járási tanfolyamot rendezett a Veszprém vmegyei szövetség június 20—27. napjain, melynek előadói Blázy Imre vmegyei felügyelő, Jósza Ernő és Veniss Jenő járási felügyelők, dr. Belák Imre orvos voltak.

A budafoki önk. testület június 20-án tartotta rendes évi közgyűlését François elnöklete alatt. A Karnér Béla par. által előterjesztett évi jelentés tudomásulvétele után, egyhangulag választott meg a régi tisztikar. A közgyűlést megelőzőleg gyakorlatot mutatott be a működő csapat.

Békéscsaba ujabban beszerzett egy francia-gyártmányú autó-locsoló és utcaseprő kocsit, melynek töltőszivattyúja egyben tömlőre is használható. A tartány űrtartalma 3500 liter, a szivattyú percnként 750 litert szállít, de csak 2 atm. nyomással; evacuáló szerkezete nincs, csupán feltöltéssel sziv. A gyár által szállított tömlőkapcsokat, mint tűzoltói célra meg nem felelőket, csavarokkal kellett helyettesíteni, annyival is inkább, mert a nyomónyílás nem volt egységes méretű és csavarzatu. A város hivatásos tűzoltóparancsnokká Lehoczky János volt újpesti gyakornokot választotta meg.

A baracscai tűzoltóság május 24-én összygyakorlatot rendezett, mely alkalommal megjelent ott a tárnoki, kajászószentpéteri, gyurói, martonvásári és torjasi tűzoltó-testületek tagjai közül mintegy 100 főnyi csapat. A gyakorlat fecskendő és létrák kezeléséből és támadási feladat megoldásából állt, melyben való képességét külön-külön mindegyik jelen volt tűzoltócsapat bemutatta Vida Pál szövetségi titkárnak. A gyakorlatokon részt vett Baracska község 140 főből álló levente-csapata is. A gyakorlat befejezése után tánc, majd a tűzoltótestület javára este színelőadás is volt, amikor színre került Follinus Aurél 1 felvonásos „Éljenek a Tűzoltók” című bohózata is.

Veszprémvarsányban Chapó István zirci járási tűzr. felügyelő május 24-ére a varsányi, sikatori, romándi, bakonypéterdi, bakonyszentlászlói, bakonygyiróti és lázi tűzoltókat versenyre hívta egybe, melyre megjelent 247 tűzoltó. A versenyző csapatok először egyenként mutatták be a fecskendők iskola- és gyorszerelésében való gyakorlottságukat, majd a versenytér szomszédságában álló szalmakazalok ellen intéztek jelképes tűztámadást. A vármegyei tűzr. felügyelő a gyakorlatok végeztével az egybehívott tűzoltótisztek előtt Chapó István j. felügyelőnek és a vezénylő tiszteknek a tűzoltóság katonás fegyelmezetttségéért és a jól sikerült verseny rendezéséért elismerését és köszönetét fejezte ki. A verseny után tűzoltómulatság volt. Ez volt a második verseny, amit Veszprémvarsányban rendeztek és előreláthatóan — a jó példán felbuzdulva — más községekben is meg fogják azt ismételni.

A nyiregyházi önk. testület június 4-én diszgyűlést tartott Dr. Bencs Kálmán polgármester elnöklete alatt, amelyen jelen voltak vitéz Mikó Bertalan vármegyei tűzrendészeti felügyelő s a kisvárdai, nagykállói, újfehértói parancsnokok is. A gyűlés főtárgya volt Bogár Lajos és Antal János par. ünneplése 40 éves szolgálatuk betöltése alkalmából, Rimaszombathy Géza tb. par. arc-képének leleplezése és a szolgálati érmek kiosztása. A két 40 éves tagon kívül 25 éves érmet kapott Kazár Ferenc, Varga Sándor, 20 éveset Borók János, Tomaszovszky József, Nagy Gyula, 15 éveset Mihálik József, Kecskés József, Erdey Sándor, 10 éveset 2 tag, 5 éveset 14 tag. Az érmetkiosztás

diszgyakorlat követte, majd fényes bankett fejezte be, amelyen azt állapították meg, hogy a 40 éves jubileum összeesik a millanói verseny-győzelem 20-ik évfordulójával s így a testület kétszeres ünnepet ült.

A bátaszéki önk. testület május hó 4-én Szt. Flórián napját lélekemelő ünnepség keretében ülte meg. Az ünnepi istentisztelet után u. i. a községháza udvarán 14 új tűzoltó tette le a felszentelt zászló alatt a fogadalmat. Majd Klósz Gáspár elnök, lelkes szavak kíséretében diszitette fel Katzenberger József tb. par. és Gászner Nándor karmester 25—25, Gauzer Ferenc szak. par. 20, Jaumann Mihály gépmester és Tolnai Lajos mászót 5—5 éves szolgálati érmekkel.

A poroszlói önk. testület május 24-én tartotta zászlószentelési ünnepélyét, mely alkalommal Dr. Mocsáry György járási főszolgabíró és Lipcsey Ákos járási tűzrendészeti felügyelő vezetésével járási tűzoltóversenyt is rendeztek. A zászlóanyai tisztet poroszlói Graefl Jenőné szül. Brezovai Eszter töltötte be. Ugy a ref., mint a róm. kath. templomban előzetesen tartott istentisztelet, majd a róm. kath. templomban a zászló beszentelése után a leventékkel kiegészített menet elvonult a sporttérre, ahol a felállított sátorban Gaál Ferenc ref. és Török Dezső r. kath. lelkész szép beszédben méltatták a tűzoltóság munkáját, majd a ref. énekkar előadta Jósavay Gábor ez alkalomra szerzett „Harang, ha kondul” kezdetű tűzoltó-indulóját. A zászlószegek beverése és az összes csapatok diszelvonulása után kezdetét vette a verseny. A versenybírószag tagjai voltak: Breznay Imre várm. tűzrendészeti felügyelő, Dr. Roncsik Jenő debreceni főparancsnok, Dr. Alföldy Béla, Sümeghy Béla, Práf Nándor, Szőke Benedek jár. tűzrend. felügyelő, Bartha Andor m. kir. csendőrszázados, Halmay Sándor szakaszparancsnok. A versenyben résztvettek Nagyiván, Poroszló, Sarud, Tiszafüred, Tiszaigar, Tiszaszőlős, Tiszaórs és Ujlőrincfalva önk. testületei; az egyeki testület pedig versenyen kívül mutatott be szerelést. — Breznay Imre vármegyei felügyelő a diszebed végeztével hirdette ki a verseny eredményét, mely szerint a jelképes támadásban első díjat nyert a poroszlói, másodikat a tiszafüredi testület. Szerelésben az első, egyszersmind vándordíj nyertese Tiszaigar, a másodiké Sarud, a harmadiké Tiszaórs. A Mátrai Antal és Tsa r.-t. által felajánlott szép ezüst cigarettatárcát, mint egyéni díjat Iszkerka János poroszlói szakaszparancsnok, mint legjobb vezénylő kapta. Ezenkívül minden versenyző tűzoltó-testület diszoklevelet és minden versenyző tűzoltó szép kivitelű emlékérmeket kapott. A díjakat Okolicsányi Imre alispán lelkesítő szavakkal nyújtotta át, majd kiosztott a poroszlói testület tagjai között 1 drb 25 éves, 7 drb 15 éves, 1 drb 10 éves és 2 drb 5 éves szolgálati érmet is. Ezt követőleg folyt le a Mátrai Antal és Tsa r.-t. 2 motorofecskendőjének vizpróbája a községi tó partján, végül a Magyar Minimax R.-T. mutatta be a Minimax kézi tűzoltókészülék működését. Este jól sikerült műkedvelő-előadás és két helyen táncmulatság zárta be az ünnepélyt. Megemlítendő, hogy Tiszanána és Poroszló 3—3.000,00, Tiszafüred 2.800,000 koronával járult a díjak, emlékérmek beszerzése és egyéb költségekhez; nagyobb adományok voltak: poroszlói Graefl Károly nagybirtokos, a testület alparancsnokától 500 liter bor, egy borju, özv. poroszlói Graefl Andorné nagybirtokosnőtől 1.000,000 korona és egy borju, az egyi felajánlástól 1.000,000 korona

reze 2 kocsifecskendő, 1 mozdonyfecskendő, 1 vészvonat, 2 vízfordóajt. A község ez évben 7 millió korona segélyben részesítette a testületet.

A kéményseprők országos egyesületének közgyűlésében Gundy v. m. tűzfelügyelő által tett indítványt illetőleg arról értesít bennünket Halász Ferenc váli kéményseprőmester, hogy az tévesen van leközölve, mert nevezett azt indítványozta, hogy amikor a vármegyei kéményseprők gyűléseikre összejönnek, erre a mindenkor v. m. tűzfelügyelőt is hívják meg. Ezen indítványt a közgyűlés egyhangulag elfogadta.

Tűzoltói nyomtatványokról árjegyzéket kívánatra készséggel küld az Egri Nyomda Részvénytársaság, Eger.

SZERKESZTŐ POSTÁJA

Előljárósi. A tiszték és a parancsnok minősítése csak a hivatásos állásoknál van előírva; az önkéntes, gyári, kötelezett csapatoknál iskolai alapképzettség nem kívánatik (de kívánatos). Utóbiaknál a választás vagy kinevezés irányadó és az alispán megerősítése.

Fecskendő. A szívó- és nyomónyílásra kupakot már évtizedek óta nem teszünk, mert felesleges munkát okoz levétele vagy felcsavarása. A csvarmeneteket amugy is kímélni kell. Azon feltevése, hogy a gépbe egér vagy veréb megy fészkelni — nevetséges.

nesszaadamas z targyszegenyi kozlemenyeket ivbol nem kozlunk

K. B. A meghívást köszönjük, de elfoglaltságunk miatt nem mehetünk el. Oly sok helyre hívnak bennünket, hogy fizikai lehetetlenség a sok meghívásnak eleget tenni. A verseny eredményéről azonban köszönettel veszünk rövid értesítést.

Felelős szerkesztő: Breuer Szilárd, az Orsz. Szövetség ügyvezető alelnöke, f. v. főparancsnok.

Felelős kiadó: Kállay Imre, orsz. szöv. eln. előadó, f. v. hiv. főtiszt.

Lapkiadó-bizottság: Breuer Szilárd, Kállay Imre, Köhler István vál. tag, Mátrai Antal számv. biz. tag.

Munkatársak: Gróf Széchenyi Viktor orsz. szöv. elnök, Dr. Balogh Dezső orvos, budapesti önk. par., Dittlich József gépészmérnök, orsz. szöv. eln. előadó, f. v. hiv. főtiszt, Falussy Károly Máv. tűzr. felügyelő, számv. biz. tag, Kállay Imre, Dr. Kathona Mihály par. (Kiskunhalas), Dr. Kele József vármegyei szövetségi elnök (Szolnok), Kotsis Rezső alpar. (Csepel, Iószergyár), Malcsiner Károly Ganz-gyári par., vál. tag, Papp Ferenc hiv. főpar. (Szeged). orsz. szöv. eln. előadó, Dr. Roncsik Jenő hiv. főpar. (Debrecen), orsz. szöv. eln. előadó, Rehácz Tamás hiv. par. (Debrecen), Rosta Géza par. (Csepel, Iószergyár), orsz. szöv. eln. előadó, Dr. Szalay Lajos vegyész, buda. pesti önk. titkár, Szokoly Endre hírlapíró, önk. tűzoltó. Teasdale Ottó f. v. hiv. főtiszt, Vida Pál vármegyei szöv. titkár (Székesfehérvár), orsz. szöv. eln. előadó.

KÖHLER ISTVÁN

fecskendő-, szivattyu- és tűzoltófelszerelések gyára

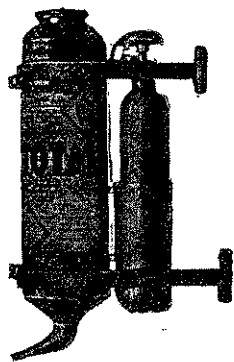
Budapest, X. Korponai-utca 21.

Gyárt: modern motoros, turbinás és dugattyus tűzoltó fecskendőket, tűzoltószereket, felszereléseket és stabil szivattyu-telepeket a tűzoltás és öntözés céljaira

Mátrai Antal és Társa R.-T. Budapest

VI., Teréz-körut 33 ♦ 30 éve fennálló tűzoltószergyára

GYÁRT: kézi- és motorfecskendőket, mindenféle létrákat, motollákat, vízfordó és öntöző lajtákat, szerkoesikát. Mindennemű tűzoltófelszerelési cikkek raktárról kaphatók. :: Sürgőnyeim: 22-36 MÁTRAI :: Telefon J. 81-85

"TOTAL"

a tűzoltókészülékek királya!

folyékony szénssavval működik és száraz porral olt és ezért télen nem fagy be, nyáron nem párolog el; sikeresen olt mindenféle tüzet, tehát a veszélyes folyékony anyagok, mint: benzín, szesz, éther, petroleum, olaj, kátrány égését, továbbá a karbid és a villamos tüzeket, utóbbi is teljesen veszélytelenül. Kimerítő ismertetéssel készséggel szelgál a magyarországi lerakat:

Ligeti és Bíró, Budapest
V., Vigszínház-u. 5. Tel. 77-99

Minden kapható a

Párisi

Nagyáruház-ban

Walser Ferencz

Budapest, VI., Lomb-utca 34-36. sz.

Telefon: L 913-46

Tűzoltási szerek és szivattyuk gyára,
harang- és fémöntöde

Telefon: L 913-46

AUTOMOBILIA

BUDAPEST, VI., LISZT FERENC-TÉR 4. ♦ VACUUM SPHINX BENZIN-ÁLLOMÁS

A tűzoltótestületek életében szükséges összes **NYOMTATVÁNYOKAT** felvettem raktárra és azokat bármily kis mennyiségben is, olcsó raktári árban azonnal szállíthatom. Árjegyzéket vagy eredeti mintáit kívánatra készséggel ingyen és bérmentve küldök

KNER IZIDOR KÖNYVNYOMDÁSZ, GYOMA

Budapesti Armatura-, Szivattyu- és Gépgyár R.-T.

Teudloff-Dittrich

Gyár: Kispeszt, Üllői-ut 220—222. szám

Sürgőny cím: Teudloff Budapest — M. kir. postatakarék-pénztári szám 10962 — Levélcím: Budapest, Főposta, 139. sz. postafiók — Telefonszámok: József 90—02 és 90—03 —

Budapesti vezérképviselő: „ORBIS”
műszaki r.-t., Budapest, VI. ker., Teréz-
kört 29. szám. — Telefonszám: 72—09.

Fiókok: Szeged, Győr, Miskolc, Debrecen, Veszprém

SELTENHOFFER FRIGYES FIAI

cs. m. kir. udvari szállítók, Sopron. Alapították 1816-ban

Központi elárúsító-iroda és mintaraktár:

GYŐZŐ BÉLA ÉS TÁRSA

Budapest, V., Báró Aczél-utca 3. szám

Szivattyu és fecskendő specialisták - Tel.: Interurb. 42-77 - Vigaszház mellett

„ERICSSON” (Ezelőtt Deckert és Homolka)Magyar Villamossági Részvénytársaság
A budapesti tűzoltóság hivatalos szállítója

Budapest,

VI., Vörösmarty-utca 67.

Telefon: 25-09. és 89-64.

Gyárt és szerel mindenfajta elektromos tűzjelző berendezéseket városok, községek, gyárak számára

FESTÉK, KENCE, ZSIRADÉK, KÁTRÁNY ÉS VEGYITERMÉKEK GYÁRI RAKTÁRA

KUN SÁNDOR, BUDAPEST

Telefonszám: József 61—23 ~~~~~ IV., Ferenc József-rakpart 18. szám

SPORTérmek, plakettek,
jelvények, tisztelet-
díjak, éremszalag-
ok, zászlószögek
legkiválóbb minőségben**MORZSÁNYI JÓZSEF-nél**

Budapest, IV. ker., Eskü-ut 5. szám

A Tűz.-Szöv., sportszöv., dal- és sportegyletek szállítója

A MINIMAXa legjobb kézi tűzoltó készülék. Nem hasonlítható össze a külön-
böző utáztatokkal és különösen az értéktelen száraz poroltóval.**MAGYAR MINIMAX RÉSZVÉNYTÁRSASÁG • BUDAPEST**

Gyár, iroda: VI., Rózsa-utca 85. — Telefonszám 37-31.

Büchler és Rausnitz, V., Nádor-utca 19

Polgári és katonai szabók • Finom fehérneműek • A székesfővárosi tűzoltó-tisztikar szállítója • Telefon 31—83

BENZ GAGGENAU

Németország legrégebb és leghíresebb autófecskendő és különleges tűzoltóautó-gyára

Különleges tűzoltófecskendői és kézi vontatásra berendezett kis motorfécskendői megtekinthetők fenti cég magyarországi vezérképviselőjénél, a

BENZ Magyar Automobil- és Motorgyár Részvénytársaság-nál

Budapest, V. kerület, Vörösmarty-tér 1. szám

CORVIN ÁRUHÁZ R.-T.

BUDAPEST, VIII., BLAHA LUJZA-TÉR 1—3.

Budapest egye-
dűli családi
szórakozóhelye**ANGOL-PARK**

BUDAPEST, VI., HERMINA-UT 61. SZÁM.

Az egész nyári
évadban nyitva.
::: Naponta :::
katonazene!!

Szab. hat. engedélyezett

DABEG

Szab. hat. engedélyezett

TŰZ- ÉS ROBBANÁSMENTES BENZINTÁROLÓ BERENDEZÉSEKET

védőgáznélküli üzemre gyorsan és jutányosan szállít

Budapest, VI. kerület, Rózsa-utca 75—77 - Tel. I. 914-46

Tűzrendészeti Közlöny

A Magyar Orsz. Tűzoltó-Szövetség hivatalos lapja.

Megjelenik minden hónapban egyszer.

Az előfizetési és hirdetési díjakat a Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség 23297. számú csekk számlájára lehet beküldeni. Csekkürlap minden postahivatalban kapható.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

**BUDAPEST,
VIII., Kun-utca 2. szám.**

Előfizetési ára egész évre 80,000 korona.

A szerkesztőség címére küldött szakcikkeket, ha a közlésre alkalmasak, díjazzuk.

Ajánlva a m. kir. Belügyminiszteriumnak 209,916/1923. B. M. sz., 44,616/1924. B. M. sz., 229,320/1925. B. M. sz. és 277,462/1925. B. M. sz. körrendeleteivel.

A Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség irodája:

Budapest, VII., Rákóczi-ut 38. szám, IV. emelet 15. a. — Telefon: József 118-45.

Néhány szó a tűzrendészetről.

Irta: Rakovszky Iván belügyminiszter.*

A tűzrendészet és annak keretében a tűzoltóság a rendőri közigazgatás egyik legfontosabb ága, illetve egyik legjelentősebb intézménye.

Az intézmény jóságához mind közgazdasági, mind általános nemzeti szempontból nagy érdekek fűződnek. Főcélja a tűzrendészetnek és a tűzoltóságnak: az emberélet megmentésén kívül a vagyontárgyak, tehát végeredményben nemzeti vagyontételek megóvása a tűzvész pusztításaitól. Ezt részben a tűz keletkezésének megakadályozásával, részben pedig a már kiütött tűz nagyobb mérvű elharapódzásának és nagyobb kár okozásának megakadályozásával éri el. Ebben a prevencióban, vagyis megelőzésben domborodik ki az intézménynek rendőri jellege, illetve legfőbb ismérve. Nyilvánvaló tehát, hogy a tűzrendészet és a tűzoltói intézmény az ország gazdasági életében mindenkor jelentős tényező; nehéz gazdasági körülmények között pedig — miként ezidőszert is — a jó tűzoltóságnak ez a jelentősége még hatványozott mértékben fokozódik és annak értéke nemzetgazdasági szempontból szinte felbecsülhetetlen. Hogy ez mennyire így van, azt legjobban néhány számadat igazolja.

Az elmúlt évben az ország egész területén összesen 1993 tüzesetet jelentettek be. Ebből a vidékre 1180, Budapestre 813 esett. Tűz következtében elpusztult 276 lakóház, 434 különféle gazdasági és melléképület, 61 esetben az egész termés, 324 esetben az összegyűjtött takarmány- és szalma-készlet és mindezekon kívül nagy számban különféle felszerelési tárgy, boltberendezés, raktár, műhely, gépek stb. és sok élőállat. Leégett többek közt részben a gyulai gyufagyár, a szentesi városháza és a szekszárdi róm. kat. templom tetőzete. Hét emberélet is áldozatul esett a tűz pusztításának.

A tüzek keletkezésének okai következőképpen oszlanak meg: 217 esetben játszadozó gyermekek okozták a tüzet; 351 esetben gondatlanság; 229 esetben gyújtogatás; 28 esetben mozdony-szikkra; 1 esetben robbanás; 27 esetben építési hiba; 29 esetben öngyulladás; 42 esetben villámcsapás; 59 esetben kéményhibák; a többi részben

A tűzkár — csak a nagyobb vidéki tüzeseteket figyelembe véve — hozzávetőlegesen 96,108.477,000 koronát tett ki az elmúlt évben, vagyis ily értékű nemzeti vagyontulást jelentett. Ha ehhez hozzászámítjuk a budapesti tüzesetek és a még pontosan ki nem derített 247 vidéki tüzeset okozta károk hozzávetőleges értékét, közel másfélszáz milliárdra tehetjük annak a kárnak az összegét, amelyet a tűzvész az elmúlt évben a nemzeti vagyontulást okozott.

De nem kevésbé jelentős a tűzoltói intézmény általános nemzeti szempontból sem. Az a tény, hogy a tűzoltói szolgálat célja a tűzoltás mellett honfitársaink életének megmentése is, egymagában is nemzetvédő hivatást jelent. A tűzoltói intézmény azonban egyébként is nemzeti missziót teljesít, mert a körébe tartozókat fegyelemre, önfeláldozásra, bátorságra neveli, ezek a tulajdonságok pedig azok, amelyeken egy nemzet életereje és boldogulása nyugszik.

*

A tűzoltói intézmény tehát, mint ezeknek az erényeknek és a jellemképzésnek az iskolája és e révén a nemzet erkölcsi értékeinek gyarapítója, a nemzet szempontjából is fontos hivatást teljesít.

A tér szűke nem engedi, hogy a tűzrendészeti jellegű általános szabályokat, például az építésszabályok, robbanóanyagok rendszetére stb. vonatkozó rendelkezések ismertetésére kitérjek, így csupán a tűzoltói intézmény szervezetét kívánom néhány szóval vázolni és a tűzrendészet egy-két alapvető rendelkezését megvilágítani.

A tűzoltói intézmény alapja az 1888-ban kiadott 53.888. számú tűzrendészeti kormányrendelet és ugyancsak a minisztertanács felhatalmazása alapján 230.000/1925. szám alatt kibocsátott kiegészítő körrendelete. Az újabb rendelet kiadása azért vált szükségessé, mert egyrészt kellő szankcióval kellett biztosítani az alapvető rendelet eddig hiányosan végrehajtott rendelkezéseinek teljes gyakorlati érvényesülését, másrészt újabb kiegészítő és

felállítása az alaprendelet szerint a városokban nem volt kötelező, addig az újabb rendelet ezt nemcsak törvényhatósági, hanem a rendezett tanácsú városokban is kötelezővé tette. Az állandó tűzország, vagyis készenléti rendszeresítése, a tűzrendészeti felügyelet és ellenőrzés kimélyítése, az országos tűzoltótisztképző tanfolyam szervezésének elrendelése, mind olyan rendelkezések, amelyek alkalmasak arra, hogy a szépen fejlődő tűzoltói intézményünk és tűzrendészetünk színvonalát emeljük.

Maga a tűzoltói intézmény részben hivatásos, részben önkéntes testületekből áll, amelyek a nobile officiumnak régi hagyományainkban gyökerező szép elvét a törvényhatósági és községi önkormányzati testületeink mellett szinte a legtisztább alakban képviselik. Az önkéntes testületeket a vármegyei és városi szövetségek foglalják össze, ezek pedig a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség szervezetében tömörülnek egységbe.

Tűzrendészetünk jósága tehát nagyrészt attól is függ, hogy a hazafias magyar társadalom mily mértékben veszi ki részét ebből a nemes munkából, illetve mily mértékben teljesíti a közügyek iránt a köteleességét. A hivatás mindenestre oly magasfokos, hogy az a társadalom legnagyobb mérvű részvételére tarthat számot. A hivatás fontosságát egyébként a fennálló rendelkezések azzal is kifejezésre juttatják, hogy minden szolgálatban levő tűzoltót, legyen az hivatásos, avagy önkéntes testületnek a tagja, a hatósági közegeket megillető védelemben részesítik.

*

Végül néhány szóban meg kívánok emlékezni még a 44.200/1924. szám alatt kiadott rendeletemről is, amelyet a gyakorlati életben „szérü-rendeletnek” neveznek. Ez a rendelet a mezőgazdasági terményeknek a belsőségekre való behordásáról rendelkezik és annak előfeltételeit állapítja meg és ezzel kapcsolatban a terményeknek a tűzvéstől való megóvása érdekében megfelelő részletes rendelkezéseket ír elő.

Ily szérü-rendeleteket az előző években is kiadtak, ezek végrehajtása azonban a gyakorlatban sokszor leküzdhetetlen nehézségekbe ütközött, mert az előző rendeletek a kötelező közös szérü létesítésének alapján állottak, ezt pedig a gyakorlatban nem mindenütt lehetett megvalósítani.

E gyakorlati nehézségek kiküszöbölése és a gazdatársadalom jogos igényeinek a tűzrendészet országos fontosságú követelményeivel való összeegyeztetése, illetve az erre irányuló szándék lebegett szemem előtt akkor, amidőn az eddig évenként kiadni szokott rendeletek helyett a gyakorlati élettel is számoló általános érvényű rendelet kiadását határoztam el. E rendelet elejti a közös szérünek a gondolatát és a közös szérü létesítését csak abban az esetben írja elő, ha a belsőségekben való termés behordása engedélyezésének feltételei hiányoznak és a tagban való cséplés sem lehetséges. E rendeletem gyakorlati értékét azzal is biztosítani kívántam, hogy a rendelet kiadása előtt a gazdatársadalom jeles képviselőinek véleményét is kikértem egy szűkebb értekezleten és a rendelet rendelkezéseit az elhangzott értékes gyakorlati vélemények figyelembevételével állapítottam meg.

Végezetül azt kell kérnem — különösen a magyar gazdatársadalomtól —, hogyha az előírt tűzrendészeti szabályok talán egyes esetekben kényelmetlenséget jelentenek is, sohase feledjék, hogy ezeknek a rendelkezéseknek lelkiismeretes és pontos végrehajtása az országnak is érdeke és

A járási tűzoltóversenyek jelentősége.

Az ókori görög olimpiai játékok és a római kocsiversenyek, valamint a középkori lovagtornák vetélkedései a győzelmi pálmáért a nyerteseknek dicsőséget és tekintélyt szereztek. E versengések tulajdonképeni előnye pedig abban nyilvánult, hogy mennél több résztvevő testi ügyességének és kitarásának fokozását segítette elő, ami által edzett és életrevaló generációk nevelése vált lehetővé. E versenyek rendezői eszerint a dicsőséget a haszonnal igyekeztek párosítani.

A modern torna- és atletikai versenyeket is e nyomdokokon haladva újították fel.

A múlt század 90-es éveinek közepe táján nemzetközi viadallá feltámasztott olimpiai versenyeket pedig óriási méretekben és a föld összes művelt népeinek érdeklődése mellett folytatják le napjainkban is.

Hazánkban a „Magyar Országos Tűzoltó Szövetség” az 1894-ik évben Szabadkán megtartott nagygyűlése alkalmával első ízben bontotta ki a zászlót tűzoltóversenyek meghonosítása érdekében.

Az Országos Tűzoltó Szövetség e vállalkozása — tekintettel a szépszámu résztvevő ügybuzgalmára és az általuk felmutatott eredményekre — ezuttal sikerrel is járt.

Azóta a világháború kitöréséig minden országos tűzoltó-nagygyűlés tárgysorozatának egyik főpontja a tűzoltóversenyek rendezése volt, a mikor is az egyes résztvevő tűzoltóságok — a győzelmi babérrért vetekedve — úgy a csapatok, mint egyes tűzoltók kiképezésének magas fokra való emelését igazolták.

Ebben a szellemben folyt le az 1900. évben Párisban megtartott első nemzetközi tűzoltóversenymérkőzés is, mely alkalommal a budapesti önkéntes tűzoltótestület versenycsapata a III-ik díjat és az 1906. évben rendezett milánói nemzetközi tűzoltóverseny, a mikor is a nyiregyházi önkéntes tűzoltóság mintaszakasza az első díjat nyerte el.

Az Országos Tűzoltó Szövetség által rendezett versenyek célja az volt, hogy az egyes tűzoltócsapatokat a fokozott gyakorlati kiképzésre buzdítsa.

A tűzoltóságok csapatainak ezen országos versenyeken való jelentkezése azonban gyérnek bizonyult, mivel a versenyzők utiköltsége és ellátási díjai sokba kerültek. A magyar önkéntes tűzoltóságok pedig mindig szegények voltak és ilyen kiküldetési költségekre pénzüik nem volt. Így a nagygyűléseken résztvevő tűzoltók legnagyobb része saját költségén jelent meg.

Ily viszonyok mellett e versenyekre nagyszámu tűzoltócsapat sohasem volt képes felvonulni. De a nagygyűlések időtartamából kiszakított egyetlen nap nem is lett volna elegendő nagyobb tömegekben jelentkező tűzoltócsapatokat végigversenyeztetni, úgy hogy a rendelkezésre álló néhány óra csak korlátozott számu verseny csapatot tudott foglalkoztatni.

Már a világháború előtti időben, de különösen néhány év óta néhány agilis vármegyei tűzoltószövetség — kisebb körzetek tűzoltóságainak bevonásával — tűzoltóversenyeket rendez, amely életrevaló vállalkozást nem lehet eléggé dicsérni és annak mindenfelé való elterjedését ajánlani. Különösen a járási tűzoltóversenyeknek a járási évszak vége felé való megtartását a tűzoltó

hasznos munkát végeztet.

Mert ha a versenyszerezés folyamán több hibát követett is el, mint a fokéletebben kiképezett tűzoltóság, ámde ezek a kisebb fogási hibák a tulajdonképeni célt nem érvénytelenítik, mivel a leggyengébbnek minősített csapat is a sorozatos gyakorlás után a begyakorlásnak mindenestre elérte azt a fokát, hogy tűz esetén nem fog a község lakói előtt szégyent vallani. A versenyre való készülést nélkül pedig talán az egész tavasz és nyár egyetlen gyakorlat nélkül múlt volna el.

Ennek az eszmének a realitása mellett szól azon körülmény is, hogy a járási tűzoltóversenyeket más, tágabb körzetűekhez képest csaknem költségmentesen lehet rendezni, mert ezekhez csak néhány versenydíjnak közadakozás útján való beszerzése szükséges.

Ugyanis a versenyző csapatok összevonása a központi fekvésű járás székhelyén egy-egy vásárnap vagy ünnepnap alkalmával (akár saját szereikkel is) könnyen eszközölhető körülmény.

Ha e versenyeket a vármegyei tűzoltószervezetek vezetői a hatóságok (alispán, főszolgabíró) bevonásával és támogatásával szorgalmazzák, úgy a tűzoltóversenyeken való tömeges részvétel biztosítva van.

A versenyekre való felhívást természetesen kellő időben, még a tavasz kezdetén kell kibocsátani, hogy a tűzoltók kiképzésére kellő idő álljon rendelkezésre. A versenyzőket kiképző tisztek azonban a csapatok begyakorlását ne úgy eszközözzék, mint ahogy az rendszeren történni szokott, hogy tavasztól a nyár végéig ugyanazon szerbeosztású tűzoltókat egyoldaluan foglalkoztassa, illetve, hogy a szerelő számok változatlanul, ugyanazon beosztás mellett ténykedjenek.

Az ily egyoldalú kiképzés után ugyanis az a furcsa helyzet állhat elő, hogy ha a szerelő tűzoltók összeceréltetnének, hát azonnal kiderül a csapat tökéletlen begyakorlásának hamissága.

Már pedig tűzesetnél, ahol az önkéntes tűzoltók egyenként és nem egyidőben érkeznek a tűzhöz, az ily hamissággal kiképezett versenygyőztes csapat is kudarcot fog vallani; mert a versenyszerezés beosztásánál egyébhez nem értők tehetetlenül fognak kapkodni, mivel mindenik csak a begyakorolt teendőit képes végezni.

Ezért a verseny csapat összeállítása, a már egységesen és minden oldalról kiképezett tűzoltók legjobbjából válogatassék ki és csak néhány héttel a verseny előtt folytassák, állandó szerelési beosztás mellett, a versenyre való készülést. Így a kifejtett fáradozás a fent említett kettős célt fogja szolgálni: a járás tűzoltóságainak győztesei a dicsőség pálmáját viszik haza; másfelől, mint tűzoltók, megbízhatóságuk próbáját állották ki.

A járási tűzoltóversenyeknek mindenféle való meghonosítása tehát fontos gyakorlati jelentőséggel bír.

Mert amíg a multak országos tűzoltóversenyein tulnyomó részben régi, egyébként is jól kiképezett tűzoltóságok csapatai mérköztek egymással és legfeljebb a nagygyűlés helyének körzetéből álltak ki még egynéhányan a sikra: azalatt a járási versenyek elterjedésével az eddig talán papiroon működő tűzoltóságok tömegei rázatnak fel a nemtörődömség tétlenségéből. A versengés ingere tehát, amely a szemlélőknek szórakozásul is szolgál, végeredményben közhasznú tevékenységet eredményez. Mert az ország községeinek tűzbiztonsága felett jól kiképezett tűzoltóságok fognak örködni.

Omega.

Takarmányfélék öngyulása

A takarmányfélék zöld, élő állapotban megfelelő természetes nedvességgel bírnak, tehát nem tűzveszélyesek. Annál inkább válnak aztán ilyenekké száraz állapotban, mint pl. a széna, szalma stb., melyek egy sziporkától vagy lángocskától gyorsan tüzet fognak s gyorsan égnék el. A gabonafélék magvai, vagy kapás növények gyümölcse még száraz állapotban sem égnék el. Ellenben a porráőrölt gabonák, mint liszt, korpá és hüvelyesek nemcsak könnyen tüzet fognak, de még robbanást is idézhetnek elő.

A takarmányfélék közül tűzveszély szempontjából azok a veszélyesebbek, melyek könnyen öngyulásba mennek át, ha megfelelő körülmények közé jutnak. Az öngyulás előfeltétele ugyanis két tényezőtől függ: a nedvességtől és a melegtől. A kettő együtt még tüzet nem okoz, csak akkor, ha egy bizonyos melegmennyiség gyűl össze és a gyulás hőfokára melegszik fel az anyag. Vagy ami ezzel egyenértékű, az önmagától fejlődő meleg nem vezetetik el természetes légáram útján, az mindinkább fokozódik, később az anyag teljes kiszáradása áll be és végül a levegő is hozzáférdőzik.

A nedvesség már az aratás vagy kaszálás utáni behordáskor benne lehet az anyagban, vagy ha ez szárazan rakatott össze, külső okok folytán nedvesedhet át. A meleget azután a növényi rostanyag erjedése önmaga hozza létre.

A hőfokemelkedés azon mértéke azonban, mely a begyulladásához szükséges, csak oly magasan felhalmozott és nagyobb rakás nedves takarmány belsejében léphet fel, melynek méretei a külső levegőjárás által okozott lehűtés hatását belső részeiben már nem érzi meg. Kisebb rakásokban levő széna, fű, lóhere, lucerna stb. a nedvesség okozta erjedés következtében ugyanis megromolhat, de meg nem gyulladhat, mert a levegőn való természetes lehűlés a belső meleg felhalmozódását a szükséges mértékre lehetetlenné teszi. Az öngyulás tehát csak nagyobb rakásokban felhalmozott nedves takarmányfélékben jöhet létre.

Ha már most az öngyulás a rakás belsejében beállott, akkor a tűznek a felületre való kitörése csak a belső részt körülvevő takarmányrétegek vastagságától függ. Nagy rakásoknál a belső öngyulás sokáig lappanghat — néha 1—2 hétig is —, mert a vastag felső rétegek a minden égésnél keletkező füstnek, melegnek és égési szagnak áthatolását, vagyis észrevételét akadályozzák. De természetes, hogy a fejlődő füst mindinkább meggyűlve végül mégis áttör s rendszeren 1—2 nappal, de feltétlenül 1—2 órával a tűz kitörése előtt elárulja a takarmány belsejében már régóta tartó égést.

Nézzük ezek után a különféle gazdasági termékeket, hogy mely esetben és milyen mértékben okozhatnak tűzveszélyt.

1. Széna, fű, lóhere stb., mint már fentebb láttuk, csak nedves állapotban és nagy rakásokban felhalmozva válnak öngyulásra hajlamossá.

Ha a fű kiszáradt és mint szénarakás utóbb, valamely külső ok folytán lesz nedvessé (pl. beázott tetőn át, talajvíz stb.), a széna penészedni, romlani fog, de öngyulás többé nem igen állhat elő. Nagymennyiségű száraz széna azonban eléghet azáltal, ha annak belsejébe 1—2 fuvar nedves, friss széna kerül bele, mely csakhamar öngyulásba fog és meggyulladva a száraz szénát felgyújtja.

Széna és lóhere, melyek már 8—10 hete rakattak össze s ezalatt sem füstöt, sem szagot, sem melegfejlődést nem árultak el, közben annyira

kiszáradtak, hogy öngyulástól tovább tartani nem kell, legfeljebb csak akkor, ha a száradás nem volt tökéletesen befejezhető, mert külső nedvesség jutott a takarmányhoz.

Ilyenkor a rakás tetejére jutó nedvesség (esővíz-becsurgás) nem veszélyes, de az oldalt vagy alul; tehát a nyomott takarmányrétegekbe behatoló nedvesség (pl. talajnedvesség stb.) ismét öngyulást idézhet elő.

A takarmány öngyulását nagyban elősegítjük azon rossz szokással, hogy az alig kiszáradt friss takarmányt a szénapajzába úgy raktározzuk be, hogy egész a tetejéig teletömjük. Ez esetben ugyanis a belsőbb rétegek lehülése a levegő révén lehetetlenné lesz, tehát a takarmány kevésbé szellőzik, az öngyulást okozó meleg felhalmozódását elősegítjük.

Legjobb a pajta tetőzete alatt legalább 1 m szabad levegőjárást biztosítani. Legalább is addig, míg a takarmány teljes kiszáradásáról, az öngyulás veszélyének elmúlásáról meg nem győződünk. A padláson raktározott takarmányoknak természetesen a meglevő kéményekhez hozzáérni nem szabad, sőt minél távolabb rakjuk el, annál biztonságosabb.

2. *Szalma, kukoricaszár* stb. nedves állapotban nagy rakásokban felhalmozva könnyen megromlik, de öngyulásnak kitéve nincs, mert fekvése oly laza, hogy a levegő áthatolása lehetséges, vagyis ennek lehűtő hatása érvényesül.

Ily takarmányfélék csak akkor válhatnak tehát öngyulóvá, ha keverve vannak másfélékkel, pl. sok gyommal, lóherével stb., melyek a hézagokat jól betöltik s nedvességüknél fogva meleget fejlesztenek.

3. *Gabonamagvak*, mint pl. buza, rozs, árpa, zab, bab, lencse, borsó, mák, lóhere vetőmagvak stb. ha nedvesen raktározatnak, megromlanak, de öngyulást nem hoznak létre.

4. *Dara, korpá, hüvelyek, magtokok, árpacsira* stb., vagy ehhez hasonló őrlött magvak és hüvelyek a nedvesség behatása alatt gyorsan romlanak, de nagy mennyiségben öngyulás is állhat be. Egy zsák erjedő, romlott korpá pl. a többi korpakészletet veszélyeztetheti, öngyulásba hozhatja, ha annak belsejében fejt ki melegfejtő képességét.

Ez okból ily anyagokkal telt raktárakat gyakran kell ellenőrizni. A felrakást a tetőzetig nem szabad eszközölni, sőt a raktárt gyakran kell szellőztetni. Ha égett cukor szagát érezzük, azonnal át kell rakatnunk az egész készletet s szellőztetéssel kiszáritani. Nem árt, ha a raktárhelyiség hőmérsékletét állandóan figyeljük s amint minden külső ok nélkül a hőmérséklet emelkedést mutat, a veszély beállhat. Mivel ily anyagok öngyulása lassu folyamat eredménye lehet, úgy a fenti óvrendszabályok betartásával módunk van a veszélyt idejében elhárítani. *Dittrich.*

Egy filmégés tanulságai.

Irta: Zombory László okl. gépészmérnök.

A „Mozi és film“ c. lapban már megemlitem azt a különös esetet, hogy az egyik gépen elégett felső filmtekerestől a tőle 2 m távolban lévő — a folytatólagos előadáshoz előkészített — filmtekerces is elégett.

Sajnos, nemcsak az említett tüzeset gépháza, hanem sok más gépház is oly alacsony, hogy a felső filmtekerces felett már 20—30 cm-re kőzdődik

égéstermékei megrekedtek és a nagy lánggal égő tűz azt hamarosan elterjesztette az egész gépház boltozata alatt úgy, hogy a másik gépen lévő képtekerces ettől a forró égésterméktől gyulladt meg anélkül, hogy a lángok érték volna (140 fok már elég a film meggyulásához).

Ha a felső karon tűzvédődobok lettek volna, akkor nemcsak a második, hanem az első gépen sem égtek volna el a filmek. Több ízben tapasztaltam azt, hogy a régi gyakorlott gépészek annyira biznak saját ügyességükben, hogy figyelmeztetés dacára sem használják a tűzvédődobot addig, amíg meg nem történik a baj.

A felső tűzvédődob használata minden körülmények között szükséges, mert ha azt jól kezelik (a kivezető kapuját mindig becsukják), akkor a film égése e kapuban okvetlenül lefojtódik és nem terjed a dobba. Ez pedig megéri azt a néhány másodpercnyi időt, amennyivel a dobok használata mellett a film befűzése tovább tart.

Máskép áll a helyzet az alsó tűzvédődobnál. Ugyanis, ha a film égése az alsó fogasdobon túlhalad, a filmet már semmi sem tartja vissza az alsó kar huzása ellen, az első film az alsó dob kapuján már oly sebességgel halad át, hogy a tűz ugyszólván átugrik rajta és benn a dobban tovább ég a film. Ilyenkor már a film megmentése nehéz, mert a dob kinyitásával és az orsónak a dobban való nehezebb kezelhetőségével éppen a megmentésre alkalmas első néhány másodpercet veszítjük el. Az alsó tűzvédődobnak még az is a hátránya, hogy a gépész gyakran nem is veszi észre, hogy a tűz beleszaladt a dobba, nyugodtan ujráfűzi az elszakadt filmet és csak eközben veszi észre, hogy az alsó dob erősen füstöl (megtörtént). Ilyen esetben a film már nem menthető meg. Ha nincs alsó dob, akkor a gépész mindig látja a tűz terjedését és ha nem vesztí el a lélekjelenlétét, akkor biztosan el is tudja azt fojtani.

Mindezekből az a tanulság, hogy a felső tűzvédődob okvetlenül használatba veendő, de az alsó nem; sőt ahol van, ott is leszerelendő.

A Sprinkler-berendezésről.

Irta: Rehák Tamás hiv. tűzoltóparancsnok, Debrecen.

Egyik külföldi lapban olvasom azt a hírt, hogy egy nagy német gőzmalom gabonatisztító része — a *koptató* — dacára annak, hogy *Sprinkler*-berendezéssel volt ellátva, a csupasz falakig kiégett. A tűzoltás technikai részével behatóbban foglalkozók részére ez az eset nem meglepő, mert bármennyire önműködő rendszerű is a *Sprinkler* és általában megbízható, mégis annak biztos működése is bizonyos mértékig az emberi gyarlóságtól van függővé téve.

A fentemlített eset, melynek közelebbi körülményeire és valószínű okára különben a továbbiakban még visszatérek, eszembe juttatja egyik alföldi nagy gőzmalom vezetőségének eljárását. A kérdéses nagymalom igazgatósága a malmot *Sprinkler*-berendezéssel látta el és ennek elkészültek — valószínűleg azon elvi alapon, hogy a *Sprinkler* oly tökéletes tűzoltóberendezés, amely mellett minden más óvintézkedés és biztonsági berendezkedés felesleges — legelső teendőjének tartotta, hogy az eddigi, a malom és a helyi tűzoltólaktanya közötti közvetlen, direkt tűzjelzési célra épült telefonberendezését leszereltesse, másrészt a malmi tűzoltóság rendszeres gyakorlatait beszüntette és kiillettette, hogy a tulajdonképpeni malmi

említett malom vezetősége részéről volt alkal-
mam tapasztalni, hanem az egyik épülőfélben
volt dunántúli gőzmalom igazgatója is hasonló
szellemben nyilatkozott a malom épülő Sprinkler-
berendezésének tanulmányozása alkalmából, oku-
lásul álljon itt a német példa.

Mint fentebb említve volt, a koptatórészt
sprinklerezve volt, és pedig kétoldali biztonság is
megvolt a vízkészletre: a koptató felsőrése és az
alsórése két-két különálló ágról kaphatott vizet;
mindkét vezeték táplálható volt a magasán elhelye-
zett 35 köbméteres víztartányból, vagy a 3000
(perc) literes magasnyomású turbinaszivattyú útján.
Hogy mi volt az oka annak, hogy a Sprinkler a
tűzet nem oltotta el, az utólag megtartott vizsgálaton
már nem volt eldönthető, de itt nem is ez a fontos;
tény az, hogy a Sprinkler dacára a koptató teljesen
kiégett. Valószínűnek tartják mégis, hogy a Sprinkler-
rőzsák egyáltalán nem is jöttek működésbe, még
pedig azon egyszerű okból kifolyólag, mert a
csővezetékek elzáró szelepei el lehettek zárva.
Minthogy pedig a tűzjelzés megtörténtekor a
koptatórészt teljesen lángokban volt, nem lehetett
meggyőződést sem szerezni arról, hogy a szelepek
nyitva vannak-e. E konkrét esetből azt a minden-
esetre megszivlelendő tanulságot vonja le a tűz-
esetet ismertető cikkíró, hogy az egyes malom-
szakaszok Sprinkler-csővezetékeinek elzáró szelepei
könnyen megközelíthető és a malom belsejétől
tűzbiztosan elkülönített helyiségben helyezendők
el, mely követelménynek ha elég van téve, a
koptatórészt minden valószínűség szerint nem ég le.
A Sprinkler-berendezéseket szállító cégeknek erre
nincs meg az érzékük és még az újabb berende-
zéseknel sem terjed ki a figyelmük erre; példa rá
a debreceni István-gőzmalom, ahol ugyancsak
belül nyertek elhelyezést az elzáró tolattyúk.

Fenti sorok nem akartak a Sprinkler-berende-
zés értékének lebecsülésére szolgálni, hanem
csak arra figyelmeztetnek, hogy a legelőkeltebb
tűzoltói berendezésnek is csak akkor van értelme,
ha azok felelős szakértő kezek által kifogástalanul
karbantartatnak és a használhatóságra nézve
időnkint kipróbáltatnak. Az igazságnak tartozom
annak a megemlítésével, hogy a malom többi
részében a Sprinkler-berendezés kifogástalanul
működött és pótolhatatlan szolgálatokat tett.

A Magyar Országos Tűzoltó-Szövetségnél
kapható **szakkönyvek** árai a következők:
Gyakorlati szabályzat 50,000; Egyenruházati
és rangjelzési szabályzat 50,000; Szolgálati
szabályzat 15,000; Tűzrendészet I—VII. füzet
75,000; Alapszabályminta 5,000; Új tűzrendé-
szeti kormányrendelet 5,000; Diszokmány-ür-
lap 25,000; Techlár Ernő: „Credo“, tűzoltói
szinmű 25,000; Blázy Imre: Tűzoltó Káté
30,000; Papp Ferenc: Külföldi tűzoltóságok-
ról 20,000; Kranitz József: Vörös kakas
20,000; Gregorovits László: Tűzrendészeti
kézikönyv 25,000; Dr. Vass János: Tűzren-
dészet jogszabályai 20,000; Damó Oszkár:
Urak és parasztok, tűzoltói szinmű 25,000;
Kállay Miklós: Tűz a gyárban, szinmű 25,000
korona. Az összeg a rendelés kapcsán posta-
csekk útján előre küldendő be.

E kérdésről Rosenbauer Konrád mérnök a
következőket írja az osztrák tűzoltószövetség
lapjában: Az 1925. évi salzburgi tűzoltószere-
kiállítás jelentésében összehasonlítottam két egy-
forma erős motorral bíró motorfecskendő működési
eredményét; a szivattyúk közül az egyik közepes
nyomásra, a másik magasabb nyomásra volt
szerkesztve. Kitént, hogy a magasabb nyomású
szivattyú erősen túlszárnyalta a közepes nyomású,
mihelyt arról volt szó, hogy hosszabb tömlő-
vezetékkel kellett leküzdenie.

A szivattyú működését jellemzi az eredmény,
melyet a vízmennyiség szorzata a hozzávaló nyomás-
sal ad, az úgynevezett QH eredmény. Két szivattyú-
nak lehet ugyanazon QH eredménye, mégis külön-
bözőképpen viselkedhetnek. Az említett előadásnál
említett középszivattyú 1200 litert adott 80 méter
össznyomásmagasságnál, azaz QH eredménye
96,000 volt, a magasnyomású szivattyú adott
600 litert 160 nyomásmagasságnál (16 légkör),
tehát QH eredménye szintén 96,000. A magas-
nyomású szivattyú, mely kevés vizet magas
nyomással szállít, hosszú tömlővezetéknel jobb
eredményt adott a sugárcsőnél. A vízmennyiség,
tehát a surlódási veszteség kicsi volt, az aránylag
nagy nyomás tehát csak lassan fogyasztódott el a
tömlősurlódás által. A közepes nyomású szivattyú-
nál a vízmennyiség nagy volt, tehát a surlódási
veszteség is, s így az aránylag kis nyomást csak-
hamar felemésztette a surlódás a tömlőben.

A két szivattyú közötti különbséget meg-
magyarázza a következő tényállás: minden szivattyú
csak meghatározott vízmennyiségre adja a leg-
nagyobb hatásfokot és pedig azon vízmennyiségnél,
melyre szerkesztve lett. Ha a szivattyút lefojtjuk
kisebb lövőkék segítségével, avagy megnagyobbítjuk
a vízmennyiséget szabad kifolytatás által, akkor a
hatásfok rosszabbodik, azaz a QH eredmény
(vízmennyiség és nyomás szorzata) kisebb lesz.
A motorhatás átalakítása vízhatásra rosszabb lesz,
a szivattyú működése nem rentábilis.

A szivattyúnál elérjük az ideális állapotot,
ha minden vízmennyiséghez egy állandó QH
eredményt érünk el. Ilyen szivattyú megszerkesztése
azonban lehetetlen. Egy a gyakorlatban megépíthető
szivattyú akkor közelíti meg a legjobban ezen
ideális szivattyút, ha egy kivánt legkedvezőbb
QH eredmény mellett a diagramm lehető nagy
mértékre terjed el.

Ha egy szivattyú, mint az előadásban mondvá
volt, 96,000-es normál QH eredménnyel bír, talán
a következőkre kellene törekedni: a szivattyú adjon
normál 800 litert 12 légkörnél és lehetőleg még
500 litert 15 légkörnél; akkor még nagy vízmennyi-
ségnél is előnyös lesz a szivattyú szállítása és sza-
bad kifolyásnál 1400 litert lehet elérni. Ezzel a
szivattyúval jó hatásfokot értünk el a következő
működési határok között: 600 liter 15 légkörnél,
800 liter 12 légkörnél, 1000 liter 9 légkörnél.
Ezen nyomások és vízmennyiségek leginkább
fordulnak elő a gyakorlati üzemben s azért fontos,
hogy ezen határoknál a legmagasabb QH eredmény
éressék el. A Rosenbauer cég által a salzburgi
tapasztalatokon szerkesztett új magasnyomású
szivattyúk már 11,000-es QH eredményt adnak
és nagy működési térről bírnak. Tény az, hogy
a tűzoltóságaink normál viszonyainak s tekintettel
a meglévő tömlőikre, a leghasználatosabb nyomás-
határok 8 és 15 légkör s így a szivattyúnak ezen
határok között kell a legjobb QH eredményt
felmutatni.

A minden vízmennyiségnél azonos QH eredményt adó ideális szivattyút megközelíthetjük még más szerkezet által is. Ez az úgynevezett „átváltható” szivattyú. Ezen szivattyú tulajdonképpen két szivattyúból van összetéve, amelyek egy házban vannak elhelyezve. Vízműveknél ezen szerkezet már régóta használtatik. Sőt már tűzoltói célokra is alkalmazták egyes cégek hosszabb ideje. A tűzoltó-szivattyúk hatásfokának megállapítása érdekében a Rosenbauer cég is szerkesztett ily szivattyút, hogy a normálszivattyú működésével összehasonlíthassa.

Az átváltható szivattyú lényege a következő: legyen a szivattyú QH eredménye ismét 96,000; a szivattyú áll két egyenértékű, egymástól független szivattyúból, melyek mindegyike 48,000-es QH eredményt ad. Ezen QH eredmény adódik 600 literes vízmennyiségből és 8 légköri nyomásból. A két szivattyú tehát, mely egy tengelyen fekszik és egy motor által van hajtva, kétszer 600 litert szállít 8 légkör-nyomásnál. Ha most azokat párhuzamosan kapcsoljuk, azaz ha mindkét szivattyú egymásmellett, egy tömlőbe dolgozik, akkor a sugárcsőnél 1200 litert fecskendez ki 8 légkör-nyomásnál. Lehet azonban a két szivattyút egymásmögé is kapcsolni, amikor az első szivattyú 600 litert ad 8 légkörrel direkt a másik szivattyúba, amely utóbbi a 600 litert átveszi, még 8 légkört ad hozzá, úgyhogy 600 liter 16 légkör-nyomással szállítatik.

Ezzel el van érve, hogy a szivattyú úgy 600 litert 16 légkörrel, mint 1200 litert 8 légkörrel tud szállítani ugyanazon QH eredménnyel. E két pontnál tehát ezen eredmény kedvező. Ezen két pont között azonban, azaz azon vízmennyiségeknél és nyomásoknál, amelyeknél a szivattyú leginkább használtatik, a QH eredmény rosszabb lesz, mint a normálszivattyúnál. A kísérletek azt is mutatták, hogy az átváltható szivattyú az átváltószerkezetben előálló veszteség miatt mindig kisebb QH eredményt ad, mint a normálszivattyú. S ez így van a leg-gondozottabb szerkesztésnél is. Egy ily szivattyú helyén van, ha pl. egyidejűleg vízszállításra használtatik, ahol nagy vízmennyiséget kis nyomással szállít, s tűzoltásnál is kisebb vízmennyiséget nagy nyomással adnia kell. A magas nyomás átváltása 20 légkör-nyomáson felül a falusi tűzoltóságoknál nem igen jöhet számításba, mert a megfelelő tömlők is hiányzanak nekik ehhez, a magas nyomással való működésben sincs a csapatjuk megfelelően kiképezve. Városi tűzoltóságoknál azonban ez is szóba jöhet. Azonban a kis nyomások határa sem lesz kihasználható, mert nagy vízmennyiség alacsony nyomással a normalizált 6. sz. tömlőben csak nagy veszteséggel szállítható.

Azon hátrányon kívül, hogy t. i. az átváltható szivattyú a leginkább használatos közepes méretek-nél rossz QH eredményt ad, még az is a hátránya, hogy nagyobb súlyú az átváltószerkezet miatt, mely még komplikáltabbá is teszi és nagyobb-foku kiképzést igényel, hogy a tűznél helyesen átváltassék.

A Rosenbauer-cégnek sikerült oly átváltó szivattyút építeni, amelynek átváltószerkezete a szivattyú belsejébe van beépítve és teljes üzembiztonságot nyújt. A javított normálszivattyú és az átváltható szivattyú diagrammjainak összehasonlítása felette érdekes és tanulságos, de azért nem mondható az, hogy az átváltható szivattyú a tűzoltóság ideális szivattyúja lenne, mert az átváltó szivattyú mint vízszállító, tehát nagy vízmennyiség-

szivattyúnál van és a normális tűzoltói üzemenél ez a fontos, no meg az egyszerűség előnye is.

E cikk célja rámutatni arra, hogy a tűzoltószakértőknek kísérletei a tömlősurlódást és sugárhatóást illetően a szivattyútervezőknek is alkalmat adnak a gondolkozásra és hogy elméleti és gyakorlati alapos kísérletek rendeztetnek annak megállapítására, a szivattyúnak mely működési hatásfoka legelőnyösebb a tűzoltóságokra nézve.

Irányelvek a villamos berendezéseken vagy azok mellett keletkezett tűz oltására.

A német villamos mérnökök szövetsége (VDE) bizottságilag kidolgoztatta az irányelveket, melyeket a villamos berendezések körül keletkezett tűz oltásánál szem előtt kell tartani. Ezen utasítás 1926. január 1-én lépett életbe és a következő szövegből áll:

1. §. Általános.

a) A legszorosabb együttműködés tűzoltóság és villamos mű között okvetlenül szükséges. A villamos mű igazolt alkalmazottai az elzárt tűzkörzetbe bebocsátandók.

b) Minden villamos mű köteles a nagyobb üzemi telepein üzemi őrséget készenlétben tartani, avagy kijelölni egyéneket, akik a tűzoltóság felhívására a tűz színhelyén rendelkezésre állani kötelesek.

c) Minden tűzoltóságnál arra alkalmas egyének kiképzendők a villamos mű által tűzoltó-elektrikusokká, akik szükség esetén egyszerű elektrotechnikai fogásokat el tudnak végezni.

d) A villamos berendezésekhez ki nem képzett embereknek hozzányulni tilos. A tűznél szükségessé vált elektrotechnikai munkák — u. m. egyes vezetékreszek kikapcsolása, vezetékek rövidrezárása, motorok üzemen kívül helyezése — a kezelőszemélyzet, vagy a villamos mű megbízottjai s kivételesen a tűzoltó-elektrikus által végzendők. A nagyfeszültségű berendezéseken kapcsolások lehetőleg csak a villamos mű alkalmazottai (kerületi szerelők) által végzendők.

e) A villamos mű köteles a fontos helyi kapcsolók kulcsát a tűzoltóságnak átadni, amelynek vezetője köteles viszont azok gondos megőrzése és időben való kiszállítása iránt intézkedni.

2. §. Elektrotechnikai alapfogalmak magyarázata.

a) Alacsonyfeszültségű oly berendezés, amelynek földiránti feszültsége nem több, mint 250 Volt. Ide tartoznak mindazon berendezések, amelyek a b) pont alá nem esnek, különösen helyi hálózatok, házi berendezések és a legtöbb elektromotorikus üzemek. Az érintés veszélyes, tehát feltétlenül kerülendő.

b) Magasfeszültségű oly berendezés, melynek földiránti feszültsége több, mint 250 Volt. Ide tartoznak az összes erőművek, kapcsolóállomások, transzformátorházak vagy oszlopok, magasfeszültségű szabad-vezetékek és villamos vasúti berendezések. Ilyen berendezések vörös villany nyil által vannak jelezve s sokszor „Vigyázat — magas feszültség — életveszélyes” felirattal ellátva, épületek belsejében pedig a véletlen érintés elől elzárva. Minden közvetlen vagy közvetett érintés életveszélyes.

c) Távbeszélő-vezetékek (telefon-, távirda-vezetékek, antennák stb.) tűznél érintkezésbe jöhetnek erősáramu (magas- és alacsonyfeszültségű)

közlebbi üzemi irodája (kerületi szerelő) a leggyorsabb módon — telefonon, táviratilag, küldönccel — értesítendő a tűzről; az üzemi iroda azonnal kirendel alkalmas üzemi személyzetet a tűz színhelyére.

b) Áramfejlesztő és áramelosztó telepeken csak a tűz által érintett vagy közvetlenül fenyegetett részek áramtalanítandók. Egyébként érvényesek a d)–f) pontok rendelkezései.

c) Áramfelhasználó telepen minden részben, melyet a tűz ért, vagy veszélyeztetett közvetlenül, az összes gépek megállítandók és összes vezetékek — kivéve a világítási berendezését — feszültségmentessé teendők.

d) A kikapcsolást rendszeresen és a meglévő berendezéssel kell elvégezni. Kényszerítő ok nélkül egy drótot sem szabad elvágni. A vezetékek földelésének vagy rövidrezárásának kényszereszköze csak akkor alkalmazható, ha közvetlenül emberélet van veszélyeztetve s akkor is csak szakemberek által legnagyobb óvatossággal végezhető. (A gyakorlat azt mutatta, hogy magasfeszültségű vezetékek rövidzárása az eszközlő egyénre felette veszélyes s ezért csak kivételképpen alkalmazható szakember által.)

e) A tűz által ért vagy veszélyeztetett helyiségben a lámpák — nappal is — bekapcsolandók. Más világítással szemben a villamos lámpák a füstben világítanak és megkönnyítik a mentési munkálatokat.

f) Ha a villamos berendezés tekintélyes részek már nagyobb mérvben elpusztultak, akkor ezen részek utólag is feszültségmentessé teendők.

g) A tűzoltói felszerelés fémrészei (pl. ruhán, sisakon, övön stb.), valamint a szerszámok (sugárcső stb.) is áramvezetők és ezért veszélyesek; ily tárgyak érintkezése feszültségvezető vezetékkel minden körülmények között kerülendő.

4. §. Oltóanyagok.

a) Gépek, kapcsolótáblák és készülékek az oltóvíztől óvandók. Villamos berendezések, telepek égésénél csak nemvezető oltóanyag és nemvezető hajtóanyag alkalmazható. Az oltóanyag szigetelő-képességét nem szabad a hajtóanyag gyengíteni (mint pl. a Tetraminimaxnál azt annak savtartalma teszi, mert az vezető, ellenállása csak 680 Ohm lévén). Tetrachlórszéneny szűk, rosszul szellőztetett helyiségben, ahonnan nem tud kijönni, nem alkalmazandó, vagy csak légzőkészülék kapcsán. Oly helyiségekben, ahol nagyobb olajtartalmú készülékek állanak — transzformátorok, olajkapcsolók —, ajánlatos emellett a száraz, átszítált homok használata. Gépeknél ellenben a homok használata minden körülmények között mellőzendő; itt csak homokmentes, szárazporoltókkal, szén-savval vagy hasonértékű anyaggal szabad beavatkozni.

b) Áramfejlesztő és áramelosztó telepek helyiségében vagy annak közelében áramvezető anyagot tartalmazó kézi oltókészülékek nem helyezendők el.

c) Olajégést — a feszültség kikapcsolása után — elolthatunk nagyobb vízmennyiség útján elért hűtés által is, vagy haboltó készülék segítségével.

d) A gerendaoszlopok égésénél a vízzel való oltás nem lesz mindig elkerülhető. Ha magasfeszültségű vezetékekről van szó, akkor az érdekelt vezeték rész előbb feszültségmentessé teendő, tehát oszlop- vagy szakaszkapcsolók által kikapcsolandó.

vezetékétől legalább 15 m távlat tartandó be vele és kerülni kell azt, hogy a vezetéket a kötött sugár érje.

5. §. Tűz utáni intézkedések.

a) A tűz oltása után csak akkor léphetünk be a tűzterületre, ha megállapítást nyert, hogy a berendezés, a telepnek tűz által érintett minden része teljesen ki van kapcsolva (áramtalanítva). A telepet csak akkor szabad ismét üzembe helyezni, ha illetékes helyről kinyilvánított, hogy a VDE által villamos erősáramu telepek felállítására és üzemére vonatkozó szabályoknak megfelel.

6. §. Szerencsétlenül jártak kezelése.

a) Alacsonyfeszültségű telepen a vezeték vagy egyéb feszültséget vivő részek érintése folytán beállt balesetnél elsősorban feszültségmentessé teendő az illető rész, mivel e nélkül a sérült megérintése a hozzányúlót is veszélyezteti. Ha a vezetéket nem lehet kikapcsolni, vagy megfelelő óvintézkedések kapcsán (szigetelt nyelű ollóval) elvágni (amit csak szakember vagy tűzoltó-elektrikus végezhet), akkor a sérültet száraz takarók, vagy másféle jól szigetelő anyag segítségével kell megfogni és a vezetéktől eltávolítani.

b) Magasfeszültségű telepen szerencsétlenül járt csak akkor távolítható el a vezetéktől, ha már a vezeték kikapcsolva avagy rövidrezárva van. Az érintőpontra még a megközelítése is kerülendő.

c) Villamos ütés által érintett egyéneknél haladéktalanul megejtendő az újraélesztési kísérletek mesterséges légzés megindításával (Pulmotor). Orvost mindenesetre elő kell keríteni.

d) A továbbbiakra nézve felvilágosítást ad a VDE által kiadott „Utasítás a villamos üzemi balesetek első segélyét illetőleg”.

A kéményégetés következményei.

E címen jelent meg a „Háztulajdonosok Lapja”-ban K. E. tollából a következő cikk:

Igaz, hogy a háború előtt is már égették a kéményt, de nem olyan elismerésreméltó, rendszeres buzgalommal, mint ahogy azt a kéményseprő urak a háború óta csinálják. Régebben 4–5, sőt több év is eltelt égetés nélkül, míg ma, ha lehetne, még havonként is szívesen égetnének.

Hogy erre a radikális tisztogató módszerre rászoktak és rászoktattak bennünket, az elmúlt háborus viszonyok az okai. Nem volt itthon elegendő munkaerő és rosszabb volt a háztartásokban használt szén. Tehát a lerakodott koromrétegek egyfelől nem lettek alaposan eltávolítva, másfelől a lerakódás is gyorsabb tempóban haladván, időnként szükséges lett a könnyű, de radikális seprés: az égetés.

Ha nem foglalkozunk a kérdéssel, ha közlebről meg nem vizsgáljuk az eseteket, melyeknél a hatósági tűzvizsgálat során a tetőtűz (sőt lakástűz is!) oka gyanánt a kéményből kipattant szikra lőn megállapítva, a házak kéményei a titkos, de rendszeres rongálás folytán ma-holnap egytől-egyig a tűzveszedelmek fészkeivé válnak.

Mindnyájunknak volt már alkalmunk látni kéménytűzet. Láttuk azt is, hogy ilyenkor nemcsak néhány szikra szokott a kémény szájából kipattanni, de a kisebb-nagyobb szikrák egész özöne is kirepül abból és esik a tetőre anélkül, hogy nagyobb baj keletkeznék. Ha a tetőn foly-

tonossági hiányok nincsenek, vagy ha vannak is, de a padlásokon könnyen gyuló holmi nem található, a kéménynyíláson kifutó szikrák tüzet nem létesítenek, már csak azért sem, mert véletlen kéménytűz esetén ennek többnyire gyors felfedezése miatt gyorsan akcióba lép a figyelés és elfojtó tevékenység is.

Amikor a tűzvizsgálat konstatálja, hogy a tüzet a kéményből kipattanó szikra okozta, az a bizonyos szikra nem a kémény torkán jött ki, hanem a kémény irányára merőlegesen haladó, az egyes téglákat összekötő és összeragasztó vakolatban (malter) keletkezett nyíláson. Hogyan támadnak ezek? Mindjárt megmagyarázzuk.

Én hajlandó vagyok azt állítani, hogy kéménybe épített gerenda nem létezik. És elhiszem azt, hogy tetőtűz esetén, hogy a probléma könnyebb megoldást nyerjen, az utólagosan, por és hamu felett megindult vizsgálat, amikor a baj oka gyanánt valamit mondani kell, már csak a tekintély miatt is, a kéménybe épített volt gerendába, mint utolsó szalmaszába szoktak kapaszkodni az illetékesek.

Nem kell a gerendát a kémény falába helyezni, elég az is, hogy tetőtűz keletkezzék, ha a gerenda, vagy tetőlécek mellett szabadon elhaladó kémény falában nyílások támadnak. Az ilyen nyíláson át állandóan áramlik a meleg levegő, mely a fűtés intenzitása arányában olyan magasra is felmelegítheti a rossz hővezető fát, hogy csak egy szikra kell még s itt a tűz.

Csak a legutóbb előfordult két esetre mutatok rá. A Pesti Hírlap palotájának tűzére és a Sólyom-utcai 3 emeletes házban előfordult lakástűzre. Mindkét esetben a megejtett vizsgálat szerint a kéményből kipattanó szikra volt a tűz oka. Az előbbinél a szikra bent a padlásban kezdte ki a gerendázatot, az utóbbinál pedig a második emeleten levő lakás mennyezeti gerendája fogott tüzet a kéményszikrától. Ez utóbbi különös, meggyőző erővel bizonyítja, ha igaz, hogy a gyújtó szikra a kéményből jön és ha a gerenda nem volt utólagosan a kéménybe tolva (ami lehetetlenség), hogy az nem felülről, de a megrongált kémény falán keresztül jött.

A kémény falát pedig rongálja s lassanként átlyukasztja az égetés.

Hogy állításomat bebizonyíthassam, egy kis kitérést kell csinálnom, mely azonban csak ismert területen haladó rövid ténybeli rámutatás óhajt lenni.

Tudjuk u. i., hogy az összekötő vakolat anyaga oltott mész és homok. Az oltott meszet a mészkőből (kalciumkarbonat CaCO_3) csinálják úgy, hogy azt hevítve, kiűzik belőle a CO_2 -t s visszamarad a CaO , vagyis égetett mész. Ehhez vizet adva, kapunk Ca(OH)_2 -t, vagyis oltott meszet, mely homokkal keverve adja a vakolatot.

A kőműves ezzel ragasztja össze a téglákat. Hogy azonban a ragasztó anyag szilárdan köthessen, szükséges, hogy a fenti folyamat fordított sorrendben újból végbemenjen. Eközben a vakolat a levegőn megkeményedik, mert az oltott mész a levegőből elvont CO_2 -vel kőkemény kalciumkarbonátot, a homokkal kalciumszilikátot képez.

A kéményégetésnél a kéménymészkő a hő hatására újból átalakul égetett mésszé, majd a levegőből vizet és széndioxidot elvonva, lassan porrá omlik. A vakolat tehát kezd morzsolódní és az eddig sima felületen a téglák között apró mélyedések keletkeznek. A felszálló füstből lerakódó korom kitöltvén ezeket, a következő kémény-

ben, mentől mélyebbre hatolt már a téglák közötti vakolatban a koromégetésnél kifejlődő meleg átalakító, romboló hatása. A végeredmény egy a hő és levegő hatására a legkedvezőbb helyen fokozatosan kialakuló lyuk, melyen keresztül a meleg levegővel együtt szikrák is mehetnek s tüzet okozhatnak.

Megengedem, hogy a félhidraulikus vakolat használata esetén a kéménylyukasztás lassabban megy végbe, vagy talán be sem következik, de kérdés, vannak-e ilyen kötőanyaggal felhuzott kémények?

A gyakori kéményégetéssel szemben álláspontunk tehát csak az lehet, hogy mivel a kéményseprő-iparban ma már nincs munkacseréhiány, a kéményseprési díjak pedig a békeparitás felett állanak (jelenleg 188 $\frac{2}{3}$), a kéménytisztogatási eljárás módszerében helyeztessék vissza a régi rend, az, amely minimális rongálás mellett a békeidőben fennállott.

*

A háztulajdonosok szempontjából írt ezen cikkhez nekünk is van némi megjegyzésünk. A lényegét illetőleg ugyanis osztjuk cikkirő azon nézetét, hogy a kéményégetés rontja a kémény állagát. Ez oknál fogva a kéményégetés oly szükséges rossznak tekintendő, melyet csak akkor szabad alkalmazni, ha arra feltétlen szükség van, mert különben magától is bekövetkezik s esetleg oly pillanatban, mikor nincs módunkban az égetést megfigyelni és szemmel tartani, mint a szándékos égetésnél. Égetés és kéményégés tulajdonképpen egy és ugyanaz; az égetés felügyelet alatt megy végbe, az égés emberi beavatkozás nélkül áll be; a hatás és a tűzrendészeti helyzet azonban ugyanaz, ha az ember mellette is van. Álláspontunk mindig az volt, hogy égetni csak ott és akkor szabad, ahol és amikor a sepréssel a kéményből a korom, a szurok már el nem távolítható. Ezért volt helytelen az égetést külön díjhoz kötni és ezzel a kéményseprőket mintegy arra buzdítani, hogy ebben is lássanak kereseti lehetőséget. Az égetés díját be kell kalkulálni a kéményseprés általános díjtételébe s akkor magától meg fog szűnni a felesleges, illetve indokolatlan és határozottan veszélyes kéményégetés is.

Ami pedig a gerendák beépített vagy be nem épített voltát és a tűzvizsgálóbizottság kéményszikrából csinált utolsó szalmaszálat illeti, megnyugtathatjuk a cikkirőt, hogy: a) igenis vannak egészen és vannak félig beépített gerendák az építőmesterek jóvoltából, s hogy b) a tűzvizsgálóbizottságnak nincs szüksége szalmaszállra, mert úgy a gerenda beépített volta, mint az általa leírt módon keletkezett hézagok is a legtöbb esetben pusztá szemmel láthatók és megállapításukhoz nem kell fantázia még a tűz után sem. Ahol pedig nem látható, ott a tűz keletkezési okát támpont hiányában ismeretlennek szokás jelezni.

Tűzfelügyelő.

Minden gondos parancsnokság, illetve községi előljáróság beiratja tűzoltóit a Magyar Orsz. Tűzoltó-Szöv. segélyző-pénztárába, mely tagonkénti és évi 20 aranyfillér = 3,400 K tagdíj ellenében minden tűzoltói szolgálatban történt balesetért az illetőt tetemes segélyben

A Fordautókra ujabban Ellehammer-féle szivattyút applikálnak egy kerékemelő bakra szerelven. A bak felemeli az autót egyik kerekét, mely aztán hajtószíj-átvitellel hajtja a bakon lévő kis körforgószivattyút. Ezen 110 mm átméretű szivattyúban forog egy dugattyu, melyben két sugárirányú tolattyulemez mozog. A szívó- és nyomónyílás 36 mm-es, az egész elfér egy $340 \times 390 \times 390$ méretű ládában. A felszívás ideje 3—4 m. szívómélységnél 20—25 másodperc. Ha a gépfordulat száma percenként 1000, akkor 14 mm lövőkével és 3—4 m szívómagasságnál a vízszállítás percenként 260—280 liter és a sugárcsónél a nyomás 4—5 légkör. A szivás 6—8 méter mélységig eszközölhető. Minthogy e bak és a 290 mm átméretű szíjkorong minden autón alkalmazható, a Fordgyár e szivattyút a jövőkor szivattyújának mondja. A szivattyú súlya 32 kg.

Hőszabályozó vasaló jött ujabban forgalomba, mely Bitka-Schenrip szabályozóval van ellátva és lehetetlenné teszi, hogy a vas az illető anyag meggyúlési hőfokáig felemelkedjék, tehát nem tűzveszélyes, mint az eddigi vasalók, amelyek — ha bekapcsolva maradt a villamos áram — igen sokszor tüzet okoztak.

Tűzvédmázokkal Berlinben tartott tűzpróbák szerint, melyek eredményét a porosz tűzoltótanács kiadni szokta, a *Cellonmáz* színezés nélküli tűzvédő, mely a szövetet nemégővé teszi, anélkül, hogy színeit elrontaná. Olajfestékre nem alkalmazható, használata előtt úgy az olajfestés, mint az enyvesfestés eltávolítandó. Főleg szövetek impregnálására alkalmas. Még hideg vízben is oldható, azonban az időjárás behatásának ki nem tehető és a szabadban kevésbé felel meg, mint zárt térben. Lángralobbanás elleni védőhatása jó. A *Duffagmáz* színező anyag, eltakarja a meglévő színeket, de bizonyos fokig rajta is lehet festeni. Olaj- és enyvesfestést nála is mázolás előtt el kell távolítani, főleg fának impregnálására alkalmas. A víz és ennek folytán az időjárás behatásának évekig ellentáll. Lángralobbanás ellen jól véd. Szabadban jobban felel meg, mint a *Cellonmáz*; lackirozni, polirozni is lehet.

A villámcsapás gyújtóképessége a puha tetőzetnél sokalta nagyobb, mint a kemény fedélhéjénál. A biztosító-intézetek statisztikája szerint kemény fedélnél 25—85 villámcsapásból csak 1—9 gyújtott, míg puha fedélnél (kivált szalma) 35—111 eset közül 28—92 gyújtott volt 9 év alatt. Különös szeretettel csap be a villám a kéményekbe, oromfalcsucsba, tetőgerinche, magas fába, legelő marhákba, toronycsucsba stb.

A benzinmotorok begyulása esetén felette fontos lévén az, hogy az oltás azonnal megindíttassék, a berlini Thylax rt. oly oltókészüléket alkalmaz az elgázosítónál, mely pillanat alatt oltani kezd. Ez egy harangalaku edény, melynek feneke üveglappal tömitve van lezárva és mely kalibrikarbonáttal van megtöltve (kevés infuzóriaföld hozzáadásával). Az edényből levezet egy csőbe fektetett védett gyújtózsínór, mely alul az elgázosító körül több gyújtófejbe végződik. A gyújtózsínór belső végében van egy gyújtópatron. Ha most a motorfedő alatt tűz keletkezik, meggyulladt a gyújtózsínór, egy pillanat alatt felrobban a gyújtópatron, kiröpi az oltóport, mely a robbanás légnyomásával azonnal elfojtja az égést a nélkül, hogy a motorban kárt okozna. Az oltópor helyett lehet az edényben tetrachlór is elhelyezni. A gyújtófejek 170 C-foknál maguktól gyulladnak meg.

A benzin robbanási nyomását kísérletileg megállapította Reydon mérnök a benzengőz és levegő különböző volumenszázalékánál s azt találta, hogy 0·8 és 4·3 benzengőznél nincs robbanási nyomás, 1·0 benzengőznél a nyomás 5·7 atm., 1·25—2·50 gőznél 6·25 atm., 3·0 benzengőznél 5·75 atm., 3·5 gőznél 4·75 atm., 4·0 gőznél 3·25 atm., 4·25 gőznél 1·60 atm. A benzintartók legnagyobb igénybevétele tehát robbanásnál 6·25 atm., azaz a tartánynak legalább 7 atm. nyomást kell kibírnia.

A széna öngyulása azáltal áll be, hogy frissen összerakva erjedése folytán meleg és vízgőz fejlődik benne. Ha ezen meleg túlhaladja a 65 fokot, akkor tulerjedés áll be 2—3 nap alatt és a takarmány veszít értékéből. Ezért kell a kazlat függőleges irányban a talajfeletti 20—30 cm-ig megfurni, a hőfokot a kazalban többször mérni. E furások egymástól 1 m távolban folytandók s nemcsak megfigyelőlyukak, hanem hőelvezető is. Ha a hőfok tovább emelkedik, pl. 95 fokig, akkor egy méter széles aknát kell vájni a kazalba. Ha pedig a hőfok 100 fokot meghalad, akkor ezen munkához már a sugárcsövek is készenlétbe helyezendők, mert hirtelen begyulás várható. Vízet csak akkor szabad a kazalba folytatni és azt áztatni, ha pl. farud bedugásával parazsat állapítottunk meg benne, mert a céltalanul lelocsolt széna megpenészesedik. A fődolog tehát a kazal hőfokának állandó megfigyelése.

A turfa laza vagy fagyott halmokban átmelegszik és öngyulásba megy át. A vizsgálat szerint szerint úgy, mint a szénában, egy penészgomba 50 C, egy bacilus 70 C fok meletet fejleszthet. Ez által pyrophor-szén keletkezik, mely légáramlatnál az égést okozza (a szénánál állítólag pyrophor-vas okozza). Ha a turfában faágak vannak, az abból destillálódó terpentines gázok már 35—40 C foknál gyulladnak meg.

A motoros fecskendők működésének kiszámítására szokták a Gordijn-, illetve Koebe-féle formulát használni, mely:

$$Q = d^2 : 5 \times \sqrt[3]{H} = 0.2 d \sqrt[3]{H},$$

amelyben Q = a vízmennyiség percliterben, d = a lövőke átmérője mm-ben, H = a nyomás vízoszlop m-ben.

A benzin háromféle, u. m., 1. könnyű benzin, forrpontja 85 C°, specifikus súlya 0·65—0·67, áll Pentan és Hexanból; 2. középbenzin, forrpontja 1000 C°, spec. súlya 0·67—0·72, áll Hexan és Heptanból; 3. nehéz benzin, forrpontja 120 C°, spec. súlya 0·725—0·750, áll Heptan és Oktanból. Minden benzinben vannak elgőzölögő anyagok, amelyek egyik-másika már +40 C°-nál gázalakba megy át. Mint léggáz (Aerogengáz, Benoítgáz) = 250 g benzin 1 köbm. levegőre, ha 40 mm vízszlopnymás alá helyezzük, teljesen veszélytelen világitógázt ad.

A porrobbanás szempontjából tudni kell azt, hogy mindenütt, ahol őrlés, aprítás és dörzsölés révén por keletkezik. élénk villamos aktivitás is áll elő, mely miatt a malmok, zúzó, cukorgyárak, gabonaraktárak állandó robbanási veszélynek vannak kitéve és ez ellen védendők. Cukorgyárakban pl. a filterzsákoknál 10,000 Voltig terjedő feszültségeket észlelték s ugyanez a helyzet a gabonaelevátoroknál is, ahol porrobbanás kapcsán számos tűz keletkezett már. A por formális feszültségi komplexumokat képez, amelyeket levezetni, ártalmatlanná tenni kell. E célra intenzív

szellőztetést alkalmaztak; de az a gázok magas hőfoka vagy a fémgőzök jó vezető volta miatt nem mindig használt. Ilyenkor leszállítják a levegő élenytartalmát 12% alá, amikor a por és légkeverék robbanóképessége többnyire megszűnik. Oda is törekednek, hogy a keletkező por azonnal eltávolíttassék Cyclon, filter-berendezés segélyével, de ma még nincs oly mód, mely a port keletkezésekor azonnal lekötne, pl. felvonókban, szállítócsigákban, csatornáknál, csupán a szénbányákban csapják le szépporrá. A tűz keletkezésének főveszélye pedig éppen a mozgó porban rejlik, míg a fekvő por inkább a tűz elterjedését segíti elő, mert gerendákra stb. leülepedve, száraz állapotban gyújtózsínorként viszi tovább a hozzáért lángot, sőt még öngyulladásra is hajlamos.

A földalatti benzintárolókat illetőleg a német szabályok előírják, hogy a szellőztetőcső becsapó láng ellen kavicsréteg, vagy többszörös s kicserélhető Davy-hálókkal védendő; utóbbinál egy négyzetcentiméterre legalább 144 keresztelés legyen, ha a drót vastagsága 0.37 mm, és 121 keresztelés, ha 0.42 mm vastag. Célszerű a szellőztetőcsöveket gyűjtőmedencébe vezetni, melyet nyáron vízszapor-félével hűteni lehet. A tároló fölötti földréteg legalább 1 m magas legyen. Ha a tárolótank villamos földzárlattal bír, ha a szellőztető s egyéb felemelkedő csövek erős acélból valók és a föld színe felett 10—25 cm magas falazattal, betonnal, vasbetonnal körülvétnek, ha kavicsréteg vagy Davy-hálókkal védve vannak és folyadékzárók, türes állapotukban a levegő behatolását megakadályozzák: a tank begyulása

kizártnak tekinthető. Ez okból védelmi távövezete csupán a tankfölötti olajmennyiségre való tekintettel állapítandó meg. Hogy a tank esetleges robbanása minél kisebb hatású legyen, a fedőjében u. n. szakítási vonalak létesítenek, melyek a gázoknak szabad utat engednek. A szellőztetőcsövek védelmére a kavicsfazék Raschiggyűrűkkel vagy megfelelő méretű fémdrót-darabokkal, illetve fémcsőkötegekkel is megtölthető. A szellőztetőcső lehető magasra vezetendő fel. A tank elhelyezésekor nyomáspróbának vetendő alá és ezen próba 5 évenként ismétlendő, amit az engedélyen ki kell kötni. A telítési szerkezetet, illetve rendszert nem fogadják el, mert nehéz bezinnél és benzinnél bizonytalan és sok körülménytől függ. Szűk és magas épületek által határolt laképületek udvaraiba tank nem engedélyeztetik, hasonlóan pincébe vagy nyílt gödörbe, vagy oly helyre sem, ahol a tűz a kijárást elzárna. Ajtóktól, ablakoktól legalább 3 m távol legyen; az ablak nem nyitható, tűzbiztos üveg legyen; pinceablak ott nem hagyható. A csővezeték csak acélból lehet s ha benne szivattyú és lábszelep, avagy buvárhangelzáró van, ugy a csővezetékben külön biztosítást nem kell alkalmazni. A villamos földvezeték: 5 mm rézdrót vagy 8 mm horgonyzott vasdrót a tank körül fusson a töltőharangtól kiindulva 30 cm távolban s nem zárt körben; majd 1—2 m mélyen földelendő. A tank falvastagsága 2000 liternél 5 mm és nagyobb űrtartalomnál ezen felüli legyen. A tank nyomáspróbája 2 atm. nyomással eszköz-
lendő.

RENDELETEK.

A m. kir. belügyminiszter 155,600/1926. VII. sz. körrendelete a vízbőlmentés szervezése tárgyában.

A mindsűrűbben előforduló vízbefulásokra mutatnak, hogy egyrészt a közönség nem teljesíti az 1876. évi XIV. t.-c. 39. §-ában az első segély nyújtása tekintetében törvényileg is megállapított emberbaráti köteleességét, másrészt az egyes városok nem hajtják végre teljes mértékben a már idézett törvény 41. §-ának és a kapcsolatos miniszteri rendeleteknek a mentő intézmények létesítésére vonatkozó rendelkezéseit.

Tekintettel az öngyilkossági szándékból, avagy véletlenségből eredő vízbefulások megakadályozásához, illetve apasztásához és a magyar emberanyag megvédéséhez fűződő országos érdekekre, a vízből mentésnek országos rendezését és ennek keretében az eddig fogyatékosan végrehajtott idevágó rendelkezések feltétlen végrehajtását határoztam el.

Ezért az ez ügyben érdekelt m. kir. népjóléti és munkaügyi, kereskedelemügyi és földművelésügyi miniszter urakkal egyetértőleg a következőket rendeltem el:

1. §. A vízi mentőszolgálat, amely a tulajdonképeni vízbőlmentésen és segélynyújtáson kívül a baleseteket megelőző tevékenységet is magában foglalja, a rendőrhatalóságok felügyelete alatt a közbiztonsági szervek (m. kir. folyamőrség, m. kir. csendőrség és m. kir. állami rendőrség) feladatkörébe tartozik, akik ezt a szolgálatot szükség esetén a helyi hivatásos, önkéntes vagy kötelezett tűzoltó- és mentőegyesületek, illetve testületek, valamint a levegő- és cserkészegységek igénybevételével látják el.

szervnek tudomására adni vagy adatni, illetve a legközelebbi mentőállomáson jelenteni, egyszersmind pedig első segélynyújtásnál és mentésnél a törvényileg meghatározott keretek között tehetségéhez képest segítségére lenni.

A helyi telefonhálózatba bekapcsolt telefonállomásokat vízbaleset bejelentésére is ingyen és haladéknélkül rendelkezésére kell a bejelentőnek bocsátani.

3. §. Nagyobb álló és folyóvizek mellett 10,000-nél város és olyan községek, melyeknek lélekszáma 10,000-nél több, kötelesek a helyi viszonyok figyelembevételével szükségességeknek mutatózó mentőszereket és eszközöket (kellően felszerelt mentőcsónakok, esetleg motoros csónak is, mentőövek, csákyák, lámpák, dobókötelek, stb.) legkésőbb 1926. évi szeptember hó 30 ig beszerezni, illetve a szükséghez képest megfelelő mentőállomásokat létesíteni és mindezeket állandóan jókarban tartva, az illetékes elsőfokú rendőrhatalóságnak rendelkezésére bocsátani.

4. §. Azokban a községekben, amelyeknek lélekszáma 10,000-nél kevesebb, az e rendelet értelmében szükséges és a helyi viszonyoknak is megfelelő helyi intézkedések megtételéről az illetékes törvényhatóságok kötelesek gondoskodni.

5. §. Az ország egész területén a mentőállomásokat és a mentőcsónakokat az alább körülírt és e rendelethez mellékelte ábrán feltüntetett egységes jellel kell ellátni s ezenkívül a partokon a mentőállomások helyét jelző utbaigazító táblákat is kell alkalmazni.

Az 50—50 cm méretű fehér zászlón, vagy megfelelő nagyságú fehér pajzson alkalmazandó jel leírása a következő:

30 cm külső és 20 cm belső átmérőjű mentőöv,

Mentőcsónakon ilyen jellel ellátott orrlöbögőt, mentőállomáson pedig zászlót és pajzsot kell alkalmazni.

A mentőállomásokat és a mentőcsónakokat éjjel szembetűnően kell megvilágítani.

6. §. Amennyiben a helyi társadalmi szervezetek (tűzoltó-, mentőegylet stb.) az 1. §-ban említett kiegészítő ténykedésen kívül a mentőeszközök beszerzésében és a rendőrhatalóság felügyelete alatt esetleg önálló mentőállomás létesítésében és fenntartásában is közreműködni kívánnak, az ilyen irányú közhasznú működést a hatóságok támogatni kötelesek.

7. §. Mindennemű vízivállalat (hajózási vállalat, fürdőtelepek, sporttelepek, ipartelepek, kompok stb.) engedélyese ugyancsak a 3-ik szakaszban megállapított határidőn belül köteles állomáshelyein, illetve a telepek helyén a helyi viszonyok szerint legszükségesebbnek mutatkozó mentőeszközöket tartani, azok jókarbantartásáról és a mentőszereket kezelő s az első segélynyújtásban, ugyancsak a mentésben járatos egyén alkalmazásáról gondoskodni. A vállalatok mentőeszközeit szükség esetén a helyi közbiztonsági szerveknek is rendelkezésére kötelesek bocsátani.

8. §. Minden törvényhatóság kötelessége továbbá az 1885. évi XXIII. t.-c. 6. és 25. §-ai alapján három hónapon belül alkotandó szabályrendelettel a partmenti fürdőhelyek, uszodák, strandok stb. engedélyezését közbiztonsági, közérdeklőségi és közegészségügyi szempontokon kívül a vízi mentőszolgálat követelményeinek gondos mérlegelésével szabályozni.

Azokban a törvényhatóságokban pedig, ahol már ilyen szabályrendelet van, ezeket a rendeletben foglalt figyelembevételével a fent megjelölt határidőn belül át kell vizsgálni és a szükséghez képest módosítani kell.

9. §. Az elsőfoku rendőrhatalóságok minden év május hó 15-ig kötelesek az 1885. évi XXIII. t.-c. 25. §-a alapján a nagyobb folyó- vagy állóvizek mellett levő községek területén a helyi viszonyok és a közbiztonsági és közegészségügyi szempontok szemelött tartásával a szabad fürdőhelyeket kijelölni, amennyiben a szabadban való fürdés az illető helyen egyáltalában eltiltva nincs. E fürdőhelyeknek könnyen felismerhető jelzőtáblákkal való ellátásáról is gondoskodni kell.

Az 1926. évben a szabad fürdőhelyek kijelölését, amennyiben az még nem történt volna meg, legkésőbb 1926. július 15-ig kell foganatosítani.

A rendőrhatalóság részéről szabad fürdésre kijelölt helyeken kívül fürdeni tilos.

10. §. Az előző szakaszok értelmében beszerzendő mentőszerek és létesítendő mentőállomások minősége és mennyisége tekintetében az érdekeltek, ezek között az esetleg létező tűzoltó- vagy mentőegyesületek bevoná-

határozni.

A határozat ellen, amelynek felebbezésre tekintet nélkül való végrehajthatósága is kimondható, az érdekeltek részéről fokozatos felebbevitelnek van helye.

Uj vízivállalatok engedélyezésénél az e rendelet értelmében szükséges külön feltételeket, kikötéseket az engedélyező hatóság állapítja meg.

11. §. Oly határozatok meghozatalánál, melyek bármely vonatkozásban hajózható vizeket érintenek, a fennálló rendelkezéseknek megfelelően a folyamrendészeti szempontokat is mindenkor figyelembe kell venni.

12. §. A közbiztonsági szerveknek, illetve közegeknek az első segélynyújtásban és mentésben való kiképzésére különös gondot kell fordítani. A törvényhatóságok pedig kötelesek a hatósági területükön levő vízivállalatoknak a mentőszolgálatra kijelölt alkalmazottait a hatósági orvosok útján az első segélynyújtásban díjtalanul kiképeztetni és a vállalatokat e tekintetben is ellenőrizni. Ez a kiképzés azonban társadalmi úton is (a mentőegyletek orvosai által) végezhető.

13. §. A törvényhatóságok első tisztviselői, illetve a másodfoku rendőrhatalóságok vezetői e rendelet végrehajtása során tett intézkedéseikről 1926. augusztus 1-ig azok eredményéről, illetve e rendelet teljes végrehajtásáról pedig legkésőbb 1926. október 15-ig részletes és kimerítő jelentést kötelesek hozzám tenni és a hatóságok területén rendelkezésre álló mentőszerekről vezetendő nyilvántartás egy példányát felterjeszteni.

Fenntartom azt a jogomat, hogy e rendelet végrehajtását kiküldöttem útján közvetlenül is ellenőrizzem és esetleg egyes helyeken szükséges mentőeszközök és felszerelések minősége és mennyisége valamint a mentőállomások felállítása tekintetében közvetlenül is intézkedjem.

14. §. Aki e rendelet 2., 5., 7. és 9. §-aiban foglalt rendőri rendelkezéseket és tilalmakat megszegi, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és ha a cselekmény, illetve mulasztás nem az 1876. XIV. vagy 1885. XXIII. t.-c. alapján büntetendő, e rendelet alapján 15 napig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságok, mint rendőri büntető bíróságok, a m. kir. állami rendőrség működése területén pedig az államrendőrség hatáskörébe tartozik.

E rendelet a kihirdetés napját követő nyolcadik napon lép hatályba.

Budapesten, 1926. évi június hó 12-én.

Dr. Rakovszky Iván s. k.
m. kir. belügyminiszter.

SZÖVETSÉGI ÜGYEK.

Az orsz. szövetség elnökségének ülése július 6-án.

Ezen, gróf Széchenyi Viktor elnök elnökielte alatt tartott ülésen elsősorban felolvastattott a segélyzőpénztár elnökségének jegyzőkönyve, majd elutasított Radó Gyula (Sárvár) segély iránti kérvénye. Azután felolvastattott a múlt elnökségi ülés jegyzőkönyve, amelynek kapcsán az elnökség referált a legutóbbi kiszállításokról, u. m. Nagykánizsa, Kaposvár, Csepelre, a győri és szombathelyi tanfolyamokhoz, s köszönetet szavazott utóbbiak vezetőségének és előadóinak. Elnök ezután átnyújtotta Kállay Imre előadónak a XXX. éves szolgálati érmet, majd áttértek a napirend tárgyalására. A Magyar Tűzoltóság Könyve nyomdájá-

nak fizetési felszólítása elutasított azzal, hogy nem a szövetség a kiadó, hanem Kaszás Ernő, aki vele szemben vállalt kötelezettségének sem tett eleget; amennyiben perre kerülne, az elnökség megbízott megfelelő ügyvéd megbízására. — A Papp előadó által revidált régebbi községi tűzrendészeti szabályrendeletmintát a miniszteriumhoz felterjeszteni határozottatott. — Roncsik előadó azon javaslata, hogy kerületi tanfolyam csak ott engedélyeztessék, ahol megfelelő szerkészlet van és központi előadó működik, elfogadtatott. A Jász-kunszolnok vármegye által Kunszentmártonban rendezendő ker. tanfolyam csak az esetben ismertetik el ilyennek, ha fenti feltételeknek eleget tesz. Erre való tekintettel azt javasolja az elnökség, hogy a tanfolyam ideje aug. 14—29-ről téessék át aug. 2—16-ra,

amikor Erdély és Papp előadók résztvehetnek annak rendezésében. — Breuer adománya a Breuer-alapra, Vida Pál adománya a Brutscher-alapra és az Otthon-alapra tudomásul vétetett. — A M. Folyam- és Tengerhajózási R.-T. és a Győr—Sopron—Ebenfurti vasút kedvezményei közöftettek a soproni rendezőbizottsággal. — Roncsik előadó indítványa, hogy a nagygyűlés kapcsán mentői verseny is rendeztesék, elfogadtatott; az idő rövidege miatt azonban már csak a jövőben lesz keresztülviendő, amidőn is annak módozatai már megállapítottak. — Az augusztus 29-én Egyeken tartandó Hajdu vmegyei gyűlésre és versenyhez Dr. Marinovich alelnök, avagy Vida Pál előadó lesz kiküldendő. — A berettyóújfalui tanfolyam jelentése tudomásul vétetett, az alispánnak és az előadóknak köszönet szavaztatott. — A békésgyulai tanfolyam július 18-iki vizsgájára Dr. Marinovich alelnök delegátatott. — A vármegyék és városok orsz. mentőegyesülete közgyűléséről szóló jelentés tudomásul vétetvén, az elnökség azon álláspontra helyezkedett, hogy alapszabályai értelmében ezen intézmény a tűzoltóság keretében szervezendő s ezért az erők megoszlására rámutató előterjesztést tesz a miniszterhez. — A belügyminiszter leirata egy hivatásos tisztjelölt iskolai képesítésének elengedése tárgyában tudomásul vétetett azzal, hogy a miniszter felkéréssék, miszerint idevonatkozó jogát a jövőben, az intézmény nivójának emelése érdekében, ne vegye igénybe. — A belügyminiszter által kiutalt 32 millió államsegély gyümölcsözőleg elhelyeztetni rendeltetett, ellenben Roncsik előadó azon indítványa, hogy ezen összeg ingyenkönyvek kiosztására fordítassék, elejtetett, mert más jövedelme a szövetségnek nincs. — A soproni rendezőbizottság jelentése, mely szerint csak helyi kiállítás fog rendeztetni, tudomásul vétetett; felkéretik e bizottság, hogy a hatóságokhoz külön meghívót küldjön széf. — Puskás Ede budapesti voluntörnek a tisztvi vizsgára az engedély megadatott s mivel négy vizsgázó van, a jelentkezés sorrendjében kiadódó második csoport részére bizottságul kiküldettek Dr. Balogh, Csepreghy, Nagy S. előadók. Papp előadó azon indítványát, hogy a vidéki vizsgázók bizottságába Papp, Erdély vagy Roncsik delegáltassék mindenkor, az elnökség nem fogadta el, mert egyrészt nem lehet az elnökség delegálási jogát megkötni, másrészt nem lehet szaktudás tekintetében különbséget statuálni fővárosi, városi és vidéki előadók között, mert ilyen szembeállítás az összműködés megbontására vezetne. — Roncsik előadó visszavonta azon javaslatát, mely az ülésnapok fixirozását célozta. — Roncsik javaslatára megkerestetik Bihar vmegye alispánja, hogy a derecskei önk. testület földvagyonának állítólagos elpocsékolását tegye vizsgálat tárgyává. — Azon jelentés, hogy az Enyingen rendezett járási versenyen a szövetség nem jelenhetett meg, ellenben Dr. Kontz Andre osztálytanácsos a belügyminiszterium képviselőjében eljár, tudomásul vétetett. — Végül a soproni gyűlés részleteit tárgyalta meg az elnökség, mely alkalommal Breuer alelnök bejelentette, hogy e gyűlésen tul nem vállalja sem az ügyvezetést, sem a szaklap szerkesztését. Megállapodott az elnökség abban, hogy a sok tárgyra való tekintettel aug. 20-án már d. u. 1/4-kor tartja az elnökségi, majd választmányi üléseket s utasította az irodát, hogy ezen ülések meghívóit, az évi jelentést, zárszámadást készítse el; készítsen javaslatot az elnökség, választmány, lapszerkesztő megválasztására, az évi tagdíj összegére s nyomassa ki a versenyügy részére szabványos

A vármegyék és városok orsz. mentőegyesülete június 27-én tartotta alakuló gyűlését Budapesten Agorászti Tivadar alispán elnökleje alatt. A belügyminiszterium képviselőjében Dr. Tomcsányi Kálmán min. tanácsos szólalt fel. A fővédnökök sorába beválasztatott gr. Széchenyi Viktor elnökünk is, a központi választmányba pedig Breuer Szilárd alelnök. Ez ügyben elnökünk a következő levelet vette: „Méltóságos Széchenyi Viktor gróf urnak, az Orsz. Tűzoltó Szövetség elnökének Budapest. Méltóságos Urunk! Mély tisztelettel közöljük Méltóságoddal, hogy egyesületünk Pest-Pilis-Solt Kiskun vármegye székházának nagytermében mult hó 26-án megtartott közgyűlésén megalkult. Alakuló közgyűlésünkön képviselve voltak a m. kir. kormány tagjai és megjelentek azon a törvényhatóságoknak kiküldöttei, a jótékonyági egyesületek, társadalmi alakulatok és intézmények megbizottai, továbbá a közélet kitünőségei. A közgyűlés Méltóságodat egyhangu lelkesedéssel egyesületünk fővédnökhelyettesévé választotta meg. Amidőn erről Méltóságodat mély tisztelettel értesítjük, kérjük egyben kegyes pártfogását. Fogadja Méltóságod megkülönböztetett tiszteletünk kifejezését. Vármegyék és Városok országos mentőegyesülete: Agorászti elnök h., alispán. Urbanics ügyvez. igazgató, nemzetgyűlési képviselő.“ Elnökünk válasza a következő volt: „Igen tisztelt Elnökség! Midőn fővédnökhelyettesessé történt rendkívül megtisztelő megválasztatásomról értesítő nb. sorak kézhezvételét nyugtatom s ezért köszönetet mondok, egyuttal kérem, hogy ezen tisztség elfogadása alól felmenteni sziveskedjenek. Mindig hangoztattam, hogy a mentőintézményt csakis a tűzoltóság kebelén belül lehet és szabad szervezni, mely cél elérésére az elnökségem alatt működő Országos Tűzoltó Szövetség minden erejével rendelkezésre állott volna. Külön országos mentő-egyesület szervezését elhibázottnak tartom s elveimmel ellenkeznék, ha abban bármi tisztséget vállalnék. Ezt az állásfoglalást mint az Orsz. Tűzoltó Szövetség elnökségének egyhangu megnyilatkozását közölhetem. Az igen tisztelt elnökségnek kitünő nagyrabecsüléssel hive: Gróf Széchenyi Viktor.“

A Pestvármegyei szövetség által Budapesten a fővárosi tűzoltósággal karöltve rendezett tanfolyamon 57 hallgató vett részt, akiket a rendőrtanfolyam helyiségeiben szállásoltak el, ott ingyen élelmeztek is és ugyanott tartották az elméleti előadásokat is. A tanfolyam megtekintette a hivatásos csapat laktanyáját és gyakorlatát, a városi színház záporpróbáját, a Corvin-mozit és több gyárat. Naponként 6 hallgató vett részt az önk. testület éjjeli őrségein. A rekapituláló befejezésen jelen volt a vármegyei hatóság fejein kívül a belügyminiszterium képviselőjében Dr. Kószó István államtitkár és Dr. Tomcsányi Kálmán min. tanácsos is. A hallgatók — 6 kivételével — mind középiskolai képzettséggel bírtak.

A békésgyulai ker. tanfolyamra jelentkezett 46 hallgató. A július 18-án tartott rekapituláció alkalmából közgyűlést tartotta egyben a vármegyei szövetség is, a délután folyamán pedig megtartották a vármegyei versenyeket.

A berettyóújfalui ker. tanfolyamon 42 hallgató vett részt, köztük 2 főiskolai, 29 középiskolai képzettséggel. Minthogy a község felszerelése nem volt tanfolyam céljaira megfelelő, Dr. Roncsik Jenő előadó az egész tanfolyamot autön egy napra átvitte Debrecenbe. A július 3-án megtartott rekapituláción jelen volt a belügyminiszterium részéről Dr. Kontz Andre osztálytanácsos,

délyezett.

A szombathelyi kerületi tanfolyamon, melynek létrehozatalában nagy érdeme van Herbst Géza szöv. elnöknek és az ott működött előadók-nak, résztvett 114 hallgató s pedig rangszerint 5 tüzrend. felügyelő, 40 par., 1 elnök, 6 alpar., 6 segédtsz. 6 tisztviselő, 2 hiv. tüzőltó, 48 nem-tüzőltó; iskolai képzettség szerint 4 főiskolai, 11 érettségizett, 13 jegyző, 38 tanító, 37 négy polgárral, 11 elemi. Résztvett köztük 3 honvédtiszt, 21 csendőrraltiszt, 6 honvédtaltiszt. A június 26-án megtartott rekapituláción jelen volt Folyovich belügyi osztálytanácsos és az orsz. szövetség kiküldöttje, Dr. Marinovich Imre alelnök.

H I R E K

A belügyminisztérium folytatván kiszállásait, július 4-én Kaposvárt tartott helyszíni szemlét az orsz. szövetség kiküldötteinek kíséretében, Decleva Rezső osztálytanácsos vezetésével. A tüzőltóságon kívül megtekintették a színházat, mozit és egy gyárat. A szemlét legközelebb folytatják a vármegye községeiben.

A Belügyminiszter az 1925—6. költségvetési évre az orsz. szövetségnek 32 millió koronát engedélyezett szubvencióképen, a budapesti önk. testületnek pedig 3 millió koronát országos érdekű tevékenységének istápolására.

A kereskedelmi minisztériumban július 6-án ankét volt a kéményseprési munkák éjjeli és vasárnapi végzése tárgyában egy községi eset alkalmából. Ez alkalommal az a vélemény alakult ki, hogy e munkák csak kivételes esetekben végezhetők ezen időben, az égetés ellenben csak nappali időben engedhető meg.

A törvényhatósági joggal bíró városok hivatásos tüzőltóságát a kereskedelmi Miniszter 24333/1926—X. sz. rendeletével a hivatalos levelezés átalányozására igényjogosultak sorába felvette.

„Eger multjából“ címe Breznay Imre heves-vármegyei tüzrendészeti felügyelő most megjelent könyvének. Eger város történelmének általános részein kívül benünket azért érdekel e mű, mert ismerteti a tüzőltóság küzdelmét a várost fenyegető árvizekkel, nagy tüzekkel és közli a város egyik régi „tüzi rendjét“ 1811-ből (70—124. oldalon). A 255 oldalas csinos kiállítású könyv ára 5 pengő s első kötetét képezi egy folytatólagos műnek. Breznay Imre tanár tolla annyira ismert a bajtársak körében, hogy a könyvet ezen oldaláról ismertetni feleslegesnek tartjuk. Tüzőltói része is megérdemli, hogy minden testületünk könyvtára részére megszerezze.

Berlinben szeptember 29-1ől október 10-ig nagy rendőri kiállítás keretében, a berlini tüzőltóság 75 éves fennállásának emlékére nagy tüzőltói kiállítást is rendeznek.

A sashalmi önk. tüzőltótestület július 4-én 5 éves fennállása emlékére Agorasztó Tivadar alispán és Némethy Jenő járási főszolgabíró védnöksége alatt ünnepélyt és tüzőltó-versenyt rendezett. A fogadtatás után a csapatok tábori misére vonultak. Az utána következő diszközgyűlésen Kovács Márton testületi elnök megnyitó beszéde után Somogyi Jenő parancsnok ismertette a testület működésének történetét, utána Dr. Csilléry vármegyei főjegyző a megyei tüzőltó-szövetség, Zankó járási tüzrendészeti felügyelő a járás tüz-

ebéd után megkezdődtek a versenyek, melyek 7 csoportból állottak. 1 csoport a vándordíjért, 2 csoport a mozdonyfecskendő díjaiért, 2 csoport a kocsiyecskendő díjaiért és 2 csoport a levantedíjakért versenyzett. Résztvettek a következő csapatok: Csepel, Cinkota, Kispest, Nagykőrös, Pestujhely, Pécel, Rákosliget, Rákoskeresztúr, Rákosszentmihály, Szigetszentmiklós, Vecsés önkéntes tüzőltócsapatai, Kispeszt, Pestujhely levantedíjoltócsapatai. A versenybírószék döntése után a felsorakozott csapatok előtt szép, tartalmas beszéd kíséretében osztotta ki a versenydíjakat Dr. Dabasi vm. tüzr. felügyelő, a versenybírószék elnöke. A vándordíjat a kispeszt (ezüstkupa), a mozdonyfecskendő-szerelés I. díját a péceli (nagy ezüst plakett), a II. díjat a nagykőrösi (ezüstserleg), III. díjat a pestujhelyi (kis ezüstserleg), a kocsiyecskendő-szerelés I. díját a rákosligeti (nagy bronzplakett), a II. díjat a rákosszentmihályi (kis ezüstplakett), a III. díjat a vecsési (kis bronzplakett) önk. testület nyerte. Diszokleveleket nyertek: Csepel, Cinkota, Rákoskeresztúr és Szigetszentmiklós önk. csapatai. A legjobb vezénylő díjait (egy ezüstcigarettafárca) a kispeszt és a rákosligeti csapatok vezénylői nyerték. A levantedíjoltók csoportjában az I. díjat a kispeszt (nagy ezüstplakett), a II. díjat a pestujhelyi (kis ezüstserleg) levantedíjoltók nyerték. A díjak kiosztása után a csapatok díszmenetben vonultak el.

Kiskőrösön június 27-én folyt le a járásbeli községek tüzőltóságainak és levantedíjoltócsapatainak versenye. A vármegye alispánjának képviselőjében megjelent Dr. Csilléry Zoltán, a vm. tüzőltó-szövetség ügyv. alelnöke; továbbá Boross Imre szövetségi titkár, Dr. Kathona Mihály vármegyei, Juhász Imre, Wögerl Gyula, Mercz Gyula járási felügyelők, mint versenybírószék tagok. Ott volt Köhler István orsz. szöv. vál. tag, Somogyi Károly, a vármegye testnevelési felügyelője és Melcer Gyula főszolgabíró kíséretében számos érdeklődő. Kilenc tüzőltócsapat vett részt a versenyen, köztük Kiskőrös község két csapattal, melyek közül az egyik, az önkéntes, a múlt évben Kispesztben aratott győzelmet és a Kovács Gyula parancsnok által 4 hónappal ezelőtt szervezett kötelezett tüzőltók egy csoportja. A hat versenydíjat és egy vezénylő részére kifizetett díjat Dr. Csilléry Zoltán adta át, elismerését nyilvánítván a tüzőltóságnak és vezetőinek; majd kiosztotta a szolgálati érmeiket, az elsőt Melcer Gyula főszolgabíró, tb. parancsnoknak. A verseny győztesei lettek: a) az ötös szerelésnél: Kecel ö. t., Csengőd ö. t., Pilis k. t.; b) a kilences szerelésnél: Kiskőrös ö. t., Soltvadkert ö. t., Prónayfalva k. t. A járás 2 értékes díjat adott, két plakettet pedig a vármegyei szövetség ajánlott fel. A Köhler István által adományozott tiszti díjat, egy diszbaltát Muskó György kiskőrösi ö. t. szakaszparancsnok nyerte el.

A nagylózi önk. testület június közepén ünnepelte fennállásának 40-ik évfordulóját zászlószenteléssel kapcsolatban. A zászlóanyai tisztet özv. Solymossy Ödönné báróné viselte.

A tolnai önk. testület július 11-én ünnepelte fennállásának 40-ik évfordulóját a vármegyei tüzőltóságok nagy részvétele mellett és versenyekkel kapcsolatban.

A dombóvári testület a f. évben ünnepeli fennállásának 50-ik évfordulóját éremkiosztással kapcsolatban.

A csepeli Weiss Manfréd-gyár tüzőltósága június 26-án ünnepelte fennállásának 30-ik évfordulóját, amely alkalommal megjelent a gyár tulajdonosán és igazgatóságán kívül a belügyminiszter kép-

viseletében Declava Rezső osztálytanácsos, továbbá az orsz. szövetség elnöksége és a szomszéd testületek parancsnokai. Az ünnepély diszgyakorlattal vette kezdetét, amelyen a csapat 6 szakasza Rosta Géza par. vezénylete alatt 6 fecskendőt szerelt iskolaszerezésben egyszerre, majd 2 motorfecskendő gyorszerelését mutatta be, végül riasztással az összes szerekkel támadást, amelynél 2 perc alatt szökellek ki a sugarak. Ennek végeztével Breuer Szilárd orsz. szöv. alelnök kiosztotta a szolgálati érmeket, majd a gyártulajdonos báró Weiss I. mondott köszönetet a csapatnak és átadott Rosta Gézának egy ezüst vázát, a legidősebb tagoknak pedig nagyobb jutalomösszeget. Az ünnepély díszmenettel és bankettel ért véget, amelyen Declava Rezső oszt. tan. méltatta a csapat fegyelmzett, szép működését.

Színházi tűz volt április 7-én a lipcei Operettszínházban, melynél a nagyobb baj és riadalom csak úgy volt elkerülhető, hogy az összes tényezők gyorsan közbeléptek. Egy 1500 wattos projectiós lámpa hősugárzása folytán meggyulladt egy nem-impregnált plüsgardina, mely mellette függött. A 2 m hosszú láng fellobbanása miatt a közönség már megmozdult, de az egyik tűzoltó sugárral oltotta, a másik pedig a vasfüggőnyt eresztette le és a tűzjelzőt hozta működésbe, a zenekar tovább játszott, az egyik színész pedig a közönséghez megnyugtató szavakat intézett s így a közönség is megnyugodott.

A mozgóképszínházak építését és berendezését, üzemét a bajor kormány rendelet kibocsátásával szabályozta.

Vál községben f. é. június 13-án összgyakorlat volt, melyen résztvett a közeli kajászó-szentpéteri, váli és gyurói önkéntes tűzoltótestület, valamint a Dreher-uradalom magántűzoltósága, összesen mintegy 80 fővel. A gyakorlatok a falun szükséges szakismeretek bemutatásából állottak, melyet Dr. Nagy Gyula körorvos által betanított mentők első segélynyújtási képességéről tanuskodó gyakorlat egészített ki. A másik hasonló gyakorlat június 20-án *Sárkeresztur* községben folyt le még nagyobb környék érdeklődése mellett, hol a járás szolgabírói hivatala is képviselve volt Dr. Halasy Tibor szolgabíró által. Ez alkalommal felvonult Hercegfalva, Sáregres, Igar, Sárszentágota, Alap, Sárszentmiklós, Sárbogárd, Sárkeresztur, Nagylók, Káloz, Aba és Nagyláng község tűzoltósága. Itt már a megjelent tűzoltócsapatok közül többen háziversenyre is keltek egymás között, még pedig Káloz, Nagylók, Sárszentmiklós, Sárkeresztur, Sárbogárd és Alap község tűzoltósága, melyek közül a három első elismerő okmányt kapott, a három utóbbi pedig Vida Pál szövetségi titkártól a versenybírók ítélete alapján szóbeli dicséretben részesült, míg a közigazgatási hatóság nevében Dr. Halasy szolgabíró mondott köszönetet és buzdító szavakat. A jelképes támadási gyakorlat kapcsán itt is volt mentőgyakorlat, melyre dr. Farkas Elemér községi orvos tanította be a tűzoltóságot.

A budapesti I. csendőrosztály a f. évben is kiképezet 30 főnyi csapatot a fővárosi hivatásos csapatnál. A szakasz hetenkint egy, a mult évben kiképzett szakasz pedig havonként egy gyakorlaton vesz részt.

Temesvárt a régi testületek működése zavarlanul folyt eddig Varga Lőrinc par. kipróbált vezénylete alatt és a szerkesztlet is több autóval, motoros fecskendővel nyert kiegészítést. Ujabbán a város oláh tiszt vezénylete alatt 50 főnyi hiva-

ját is elkobozták. A Temesvármegyei szövetség legközelebb újból megalakul. Az oláh tűzoltó-intézményt egyébként egy volt ezredes irányítja Bukarestből és az összes hivatásos csapatok élére lehetőleg volt katonatiszteket állítanak.

„Egy tűzesethez“ cím alatt a „Mozi és film“ c. lap azt írja, hogy Budapesten a Népszínház-mozgóban június közepén begyűjtotta a tükörlámpa a filmet. A gépházban levő tulajdonos lekapta a tekercest a gépről és bedobta a vizes dézsába. Későbbben az eloltottnak látszó filmet kiemelte ismét, mire az hirtelen lobot vetett és az illető kezein égési sebeket és erős gázmérgezést kapott. Fenti lap emiatt a tanfolyam oktatóit okolja és tökéletesebb kioktatást kíván. De ha a kíváncsi idegességében a kioktatás dacára is megteszi, ez ellen védelem nincs; hátha talán még tanfolyamra sem járt az illető?

Budapesten július 1—5. napjain folyt le a német köztisztasági szövetség kongresszusa, amelyen több német város (Berlin, Saarbrücken, Bremerhafen, Magdeburg, Potsdam, Giessen) hivatásos parancsnoka is résztvett. Utóbbiak felkeresték természetserüleg a hivatásos tűzoltóságot is, mely alkalommal gyakorlat, riasztás és több órség elvonulása mutatottatott be nekik. A látottak teljes elismerésüket vívták ki s különösen megragadta figyelmüket a csapat fegyelmzett, lelkes magatartása.

Az izsáki önk. testület július 7-én szép ünnepséget rendezett, amelyen 16 tűzoltót V., XV. és XX. éves szolgálati érmeikkel tüntettek ki s amelyen többek között megjelent Vögerl Gyula járási tűzrendészeti felügyelő is. Az ünnepély szerelési gyakorlatokkal kezdődött, mely után az izsáki tűzoltótestület saját találmányu, szivattyúskutrá felszerelhető csavar igénybevételével támadási gyakorlatot mutatott be. Ezen csavarral ezen kutakból is bőséges víz áll a tűzoltók rendelkezésére s ez annyival is inkább nagyjelentőségű, mert a községben a gémes-kutakat mellőzik s ugyszólván csak szivattyúskutakat használnak. Gyakorlat után Dr. Szilágyi Gábor járási főszolgabíró lendületes beszéd kíséretében nyújtotta át Jávorka Mihály parancsnoknak Pest vármegye alispánjának elismerő-levelét s a XX. éves szolgálati érmet, Boronkay Ferenc testületi elnöknek és Csuzy Gergely alparancsnoknak a XX. éves, hasonlóan a többi tagnak is a megfelelő szolgálati érmet. Este az ipartestület helyiségében társasvacsora volt.

A Tűzrendészeti Közlönyre az 1926. évre előfizettek:

- 800,000 koronával: Baracska előlj.
- 400,000 koronával: Részvény Dreher-sörgyári tűzoltóság 5 példányra.
- 260,000 koronával: Budapest szílv. Anyagszertár 13 példány 1/4 évre.
- 200,000 koronával: Hajdu vármegye Tűzoltó-Szövetsége 2 példányra.
- 160,000 koronával: Bácsalmás előlj. 2 példányra.
- 80,000 koronával: Órtilos előlj., Ordas előlj., Heves előlj., Kutas előlj. Zákány előlj., Bag előlj., Vámosi Gyula Epest, Csörötnék önk., Orzi előlj., Kaposhomok előlj., Taszár előlj., Nyirlugas előlj., Pocsaj előlj., Kissomlyó előlj., Bakonyoszlop előlj., Legyesbénye előlj., Bakonybél előlj., Ártánd körj., Körösladány előlj., Balatonlelle előlj., Megyaszó előlj., Hatvan önk., Kócs előlj., Tiszapüspöki előlj., Kalocsa város, Tiszaug előlj., Sajópuspöki előlj., Bánréve előlj., Hét előlj., Málé előlj., Salgótarjáni kőszénbánya, Kőszeg város, Derecske előlj., Garadna előlj., Szigetújfalu előlj., Tompa előlj., Miskolc városi bíróság.

B. A hivatásos zenészek ügyét a június 20-án kelt 137,000—1926. VII. B. M. sz. rendelet szabályozza, mely szerint ezeknek igazolványt kell beszerezni, míg ellenben a 7. § szerint a tüzoltótestületi zenészeknek csak akkor kell igazolvány, ha a testületen kívül is zenélnék.

I. A fecskendőt készséggel veszi át az orsz. szövetség, ha eziránt megkeresi, mert utóbbi nélkül nem lehet a község megbízott szakértője; a szövetséget a gyáros erre nem kérheti fel, mert a szövetség épen a község érdekét védi a gyárossal szemben.

A Magyar Országos Tüztöltő-Szövetség szolgálati érmeinek árai a következők: V. éves 25,000; X. éves 30,000; XV. éves 80,000; XX. éves 85,000; XXV. éves 135,000; XXX. éves 140,000; XXXV. éves 180,000; XL. éves 200,000; szalag 8,000; igazolványlap 3,000 K. — Az érme ár és a netáni tagdíjhátralék a szabályszerinti névkimutatás kapcsán postacsekkel utján előre küldendő be.

Felelős kiadó: Kállay Imre, orsz. szöv. eln. előadó, főv. hiv. főtiszt.

Lapkiadó-bizottság: Breuer Szilárd, Kállay Imre, Köhler István vál. tag, Mátrai Antal számv. biz. tag.

Munkatársak: Gróf Széchenyi Viktor orsz. szöv. elnök, Dr. Balogh Dezső orvos, budapesti önk. par., Dittrich József gépészmérnök, orsz. szöv. eln. előadó, főv. hiv. főtiszt, Falussy Károly Máv. tűzr. felügyelő, számv. biz. tag, Kállay Imre, Dr. Kathon Mihály par. (Kiskunhalas), Dr. Kele József vármegyei szövetségi elnök (Szolnok), Kotsis Rezső alpar. (Csepel, lőszergyár), Malcsiner Károly Ganz-gyári par., vál. tag, Papp Ferenc hiv. főpar. (Szeged), orsz. szöv. eln. előadó, Dr. Roncsik Jenő hiv. főpar. (Debrecen), orsz. szöv. eln. előadó, Rehák Tamás hiv. par. (Debrecen), Rosta Géza par. (Csepel, lőszergyár), orsz. szöv. eln. előadó, Dr. Szalay Lajos vegyész, budapesti önk. titkár, Teasdale Ottó főv. hiv. főtiszt, Vida Pál vármegyei szöv. titkár (Székesfehérvár), orsz. szöv. eln. előadó.

KÖHLER ISTVÁN

fecskendő-, szivattyu- és tüztöltőfelszerelések gyára

Budapest, X. Korponai-utca 21.

Gyárt: modern motoros, turbinás és dugattyús tüztöltő fecskendőket, tüztöltőszereket, felszereléseket és stabil szivattyu-telepeket a tüztöltés és öntözés céljaira

Mátrai Antal és Társa R.-T. Budapest

VI., Teréz-körút 33 ♦ 30 éve fennálló tüztöltőszergyára

GYÁRT: kézi- és motorfecskendőket, mindenféle létrákat, motollákat, vízfordó és öntöző lajtokat, szerkocsikat. Mindennemű tüztöltőfelszerelési cikkek raktárról kaphatók. :: Sürgőnycim: 22-36 MÁTRAI :: Telefon J. 81-85

"TOTAL"

a tüztöltőkészülékek királya!

folyékony szénssavval működik és száraz porral olt és ezért télen nem fagy be, nyáron nem párolog el; sikeresen olt mindenféle tüzet, tehát a veszélyes folyékony anyagok, mint: benzín, szesz, éther, petroleum, olaj, kátrány égését, továbbá a karbid és a villamos tüzeket, utóbbi is teljesen veszélytelenül. Kimerítő ismertetéssel készséggel szolgál a magyarországi lerakat:

Ligeti és Biró, Budapest
V., Vigszínház-u. 5. Tel. 77-99

Minden kapható a

**Párisi
Nagyáruház-ban**

Walser Ferencz

Budapest, VI., Lomb-utca 34-36. sz.

Telefon: L 913-46

Tüztöltési szerek és szivattyuk gyára,
harang- és fémöntöde

Telefon: L 913-46

AUTOMOBILIA

BUDAPEST, VI., LISZT FERENC-TÉR 4. ♦ VACUUM SPHINX BENZIN-ÁLLOMÁS

A tüztöltőtestületek életében szükséges összes **NYOMTATVÁNYOKAT** felvettem raktárra és azokat bármily kis mennyiségben is, olcsó raktári árban azonnal szállíthatom. Árjegyzéket vagy eredeti mintáit kérem kívánatra készséggel ingyen és bérmentve küldök

KNER IZIDOR KÖNYVNYOMDÁSZ, GYOMA

Magyar Vegyipari Gépgyár R.-T.

TELEFON: J 90-07 és J 90-08

(REICHEL ÉS HEISZLER)
Budapest, X, Noszlopi-u. 1

Sürgőnycim: Destillator, Bpest

Gyártmányaink: Kézi- és benzinmotoros tüztöltőfecskendők, automobil benzinmotoros tüztöltőfecskendők és automobil utcalocsoló-kocsik tüztöltőszivattyúival, valamint az összes tüztöltőfelszerelési tárgyak

Budapesti Armatura-, Szivattyu- és Gépgyár R.-T.

Teudloff-Dittrich

Gyár: Kispest, Üllői-ut 220—222. szám

Sürgőnycim: Teudloff Budapest — M. kir. postafakárék-pénztári szám 10962 — Levélcím: Budapest, Főposta, 139. sz. postafiók — Telefonszámok: József 90—02 és 90—03 —

Budapesti vezérképviselő: „ORBIS”
műszaki r.-t., Budapest, VI. ker., Teréz-
kört 29. szám. — Telefonszám: 72—09.

Fiókok: Szeged, Győr, Miskolc, Debrecen, Veszprém

SELTENHOFER FRIGYES FIAI

cs. m. kir. udvari szállítók, Sopron. Alapítottak 1816-ban

Központi elárúsító-iroda és mintaraktár:

GYŐZŐ BÉLA ÉS TÁRSA

Budapest, V., Báró Aczél-utca 3. szám

Szivattyu és fecskendő specialisták - Tel.: Interurb. 42-77 - Vigszínház mellett

„ERICSSON”(Ezelőtt
Deckert és Homolka)

Magyar Villamossági Részvénytársaság

A budapesti tűzoltóság hivatalos szállítója

Budapest,

VI., Vörösmarty-utca 67.

Telefon: 28-09. és 89-64.

Gyárt és szerel mindenfajta elektromos tűzjelző berendezéseket városok, községek, gyárak számára

FESTÉK, KENCE, ZSIRADÉK, KÁTRÁNY ÉS VEGYITERMÉKEK GYÁRI RAKTÁRA

KUN SÁNDOR, BUDAPEST

Telefonszám: József 61—23 ~~~~~ IV., Ferenc József-rakpart 18. szám

SPORTérmek, plakettek,
jelvények, tisztelet-
díjak, éremszalag-
ok, zászlószögek
legkiválóbb minőségben**MORZSÁNYI JÓZSEF-nél**

Budapest, IV. ker., Eskü-ut 5. szám

A Tűz-, Szöv., sportszöv., dal- és sportegyletek szállítója

A MINIMAXa legjobb kézi tűzoltó készülék. Nem hasonlítható össze a külön-
böző utáztatokkal és különösen az értéktelen száraz poroltóval.**MAGYAR MINIMAX RÉSZVÉNYTÁRSASÁG • BUDAPEST**

Gyár, iroda: VI., Rózsa-utca 85. — Telefonszám 37-31.

Büchler és Rausnitz, V., Nádor-utca 19

Polgári és katonai szabók • Finom fehérneműek • A székesfővárosi tűzoltó-tisztikar szállítója • Telefon 31—83

BENZ GAGGENAU

Németország legrégebb és leghíresebb autófecskendő és különleges tűzoltóautó-gyára

Különleges tűzoltófecskendői és kézi vontatásra berendezett kis motorfecskenődi megtekinthető fenti cég magyarországi vezérképviselőjénél, a

BENZ Magyar Automobil- és Motorgyár Részvénytársaság-nál

Budapest, V. kerület, Vörösmarty-tér 1. szám

CORVIN ÁRUHÁZ R.-T.

BUDAPEST, VIII., BLAHA LUJZA-TÉR 1—3.

Budapest egye-
dül családi
szórakozóhelye**ANGOL-PARK**

BUDAPEST, VI., HERMINA-UT 61. SZÁM.

Az egész nyári
évadban nyitva.
::: Naponta :::
katonazené!!

Szab. hat. engedélyezett

DABEG

Szab. hat. engedélyezett

TŰZ- ÉS ROBBANÁSMENTES BENZINTÁROLO BERENDEZÉSEKET

Tűzrendészeti Közlöny

A Magyar Orsz. Tűzoltó-Szövetség hivatalos lapja.

Megjelenik minden hónapban egyszer.

Az előfizetési és hirdetési díjakat a Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség 28297. számú csekkzámlájára lehet beküldeni. Csekkürlap minden postahivatalban kapható.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

**BUDAPEST,
VIII., Kun-utca 2. szám.**

Előfizetési ára egész évre 80,000 korona.

A szerkesztőség címére küldött szakcikkeket, ha a közlésre alkalmasak, díjazzuk.

Ajánlva a m. kir. Belügyminiszteriumnak 209,916/1923. B. M. sz., 44,616/1924. B. M. sz., 229,320/1925. B. M. sz. és 277,462/1925. B. M. sz. körrendeleteivel.

A Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség irodája:

Budapest, VII., Rákóczi-ut 38. szám, IV. emelet 15. a. — Telefon: József 118-45.

Sopron.

A Magyar Országos Tűzoltó Szövetség folyó évi augusztus 19—23. napjain Sopronban tartja háromévenként visszatérő nagygyűlését versenygyakorlattal és tűzoltószerkiállítással kapcsolatban.

A „hű” jelzővel kitüntetett Sopron városa immár harmadizben látja vendégül az országos tűzoltó-szövetséget, sőt ha a szövetség alakuló értekezletét is számításba vesszük, úgy negyedizben. Ezen értekezlet ugyanis Sopronban tartatott meg 1874. augusztus 20-án Rösch Frigyes soproni főparancsnok kezdeményezésére. S bár az első nagygyűlés az ország fővárosában tartatott meg célszerűségi okokból, a második gyűlés 1874-ben már Sopronban ülésezett, mert a szövetség megalakításának eszméje Rösch Frigyes-től indult ki. Ezt követte az 1891. évben a X. nagygyűlés, s most 1926-ban ugyancsak Sopronban lesz a XXI. nagygyűlésünk. A vendégszeretnek eme dicséretes megisméltődésén kívül azonban nevezetes Sopron szerepe a tűzoltóság történetében is, mert e város volt az, mely Rösch Frigyes tanár és főparancsnok kezdeményezésére elsőként szervezte meg önkéntes tűzoltótestületét 1866-ban, Sopronból indult ki 1870-ben az országos szövetség eszméje, s 1891-ben Sopronban történt az intézményt nagyban elősegítő ama bejelentés, hogy a minisztérium az országos szövetségnek rendes évi segélyt utalványozott ki s hogy megtartatott az első országos szaktanfolyam. Sopron tehát a tűzoltói intézmény országos fejlődésében mindenkor örvendtes fordulópontot jelzett. Adja az Isten, hogy most is az legyen!

Mert van ám intézményünk életében még sok oly pont, melynek végleges rendezése örvendtes tényként lenne rögzíthető. Így pl. maga az intézmény sincs még véglegesen beillesztve a közigazgatás keretébe. A tűzvédelem közigazgatási feladat; de a végrehajtó eszköz: a tűzoltóság, hol benne van a közigazgatásban, hol nincs, s néha úgy kezelik, mint valamely veterán-egyletet. A hatósági jelleg és egyenruha nincs precizizozva. A szakképzés, a megkövetelendő szakismeret minimuma még kétes és ma szaktudósként szerepel a hatóságoknál is számos megbízott, aki nemcsak hogy műszaki ismeretekkel nem bír, de még csak tűzoltói tapasztalattal sem. Nem rekriminálunk; tudjuk, hogy mindenhez idő, ember és főleg pénz kell; csak jelezni kívánjuk, hogy még lehet a haladást

fokozni, az intézményt erősebb lábakra állítani, — még van: nagyon sok tennivaló.

De önmagában az intézményben is van még rendeznivaló. A háboru, a forradalomszülte nemtörődömség, nemdolgozás, ellenben folytonos intrikálás, veszekedés, önző célok hajhászása még nem szűnt meg e hazában. S nálunk is megvan még; itt is befurakodtak idegen, nemtűzoltó elemek, akik a tűzoltói intézmény jó hírnevét egyedül nekik jó tüzletek lebonyolítására használták ki; jöttek stréberek, akik nagyhangu frázisokkal előretörtetve, háttérbe szorítják a csendben dolgozó lelkes igazi ügybarátokat és a zavarosban aztán csak önző céljaikat elégitik ki, többet ártván vele az intézménynek, mint használván. E nem idevaló elemeket távol kell tartani, ki kell küszöbölni és a helyet át kell adniok ismét ama régi gondolkozásu, önzetlen férfiaknak, akik csupán lelkesedésből küzdöttek az intézményért, akik egymást mindig megértették, teljes összhangban, láрма nélkül dolgoztak, akik elvekért harcoltak, de önző célokért soha.

A mult évben kiadott új kormányrendelet megindította az intézmény új életre keltésének folyamatát. Az országban szerette rendezett szaktanfolyamok megmutatták, hogy a polgárság lelke, az intelligencia megértette a hívó szót, zászlónk alá sorakozott, tanulni és közreműködni óhajt. E lelkesedést fejleszteni, támogatni, az intézmény érdekében kihasználni kell. A társadalom hiva a tűzoltói intézménynek, s ha a hatóság ezt a hangulatot ügyesen felhasználja: karöltve bizonyára szép eredmény lesz elérhető.

Sopronban mód és alkalom fog adódni, hogy mindeme gondolatok megtárgyaltassanak, azokból oly irányelvek állíttassanak fel, amelyek az intézmény jövőjére nagy kihatással lehetnek. Ugy készüljön fel hát minden képviselője az intézménynek, hogy csak utóbbinak érdekét tartsa szem előtt, ezen érdeket képviselje minden mellétekintetek nélkül, mert a Sopronban meghozott döntés az intézmény jövőjét jelenti.

Mi pedig szívből üdvözlöljük Magyarországot tényleges működésben legrégebb önkéntes tűzoltótestületét 60 éves fennállása alkalmából és Sopron hű magyar város ama polgárságát, mely a tűzoltóintézményt mindig szeretettel karolta fel és arra büszke volt!

Consul.

Kecskemét égése százhet esztendő előtt.

Közi: Kónya Imre tűzoltóparancsnok.

Minden év április 2-ikának estéjén megkondulnak harangjaink, visszaemlékezésül az 1819. évben e napon történt nagy tűzvészre, amely a mostani Kápolna-utca végén, az özv. Deák Lajosné tulajdonát képező 10. számú háztelken este fél-tizkor keletkezett és másnap reggel hat óráig tartott.

A városi levéltárban őrzött akkori tanácsí jegyzőkönyv a borzalmas éjszakát így írja le:

„Az 1819-ik esztendei Április 5-ik napján tartatott Tanátsi Gyűlésben jelen voltak Feo Bíró Fekete Sándor, Senator Saator Péter, Bfalvi Kiss Mihály, Bfalvi Kiss Pál, Végh János, Széll Mihály, Ferenczi László, Szánthó Mártony, Szeles József, Tóth Imre, Boldogh Antal, Vékony Péter, Muzslay József és Tóth Antal urak.

A rendkívül való szélvészeken környeinken majd két hetekig dühösködvén, bátor minden kigondolható módon ezen Tanács a Tűzi veszedelem eltávolítására szolgáló legjobb rendelkezéseket megtette, mind azon által a szerentsétlenség ezen Várost megkönyvekvén, a folyó hónapnak 2-ik napját követett estvéli kilentzedfél óra táján, a mint a környülállásokból gyanítani lehet, gonosz szándékbul a Városnak felső részén a 2-ik Tizedben, az árok mentén lévő Csupaki Gergelyné háza fel gyujtatván, a tűz a szörnyű szél vész miatt egyszerre annyira elterjedett, hogy a Város közepén folytatván dühösségét, annak csak hamar 419 Házak és a R. Catholica sz. Ecclesia Parochiája, két Templomok, úgy mint Parochialis, melynek tetejéről a Tűz Tornyába belé kapván, az abban volt 5 Harangokat el olvasztotta és fel hatván a Rézzel fedett és ezen Város díszességét nevelő Toronyban, annak belülről a fájait elégetvén, le döntötte, innen még nagyobb sebességgel hányattatván, az égő szikrák a Patika, két Kaszármák, Barátok Templomának fedele és a Város Házának minden Gazdaságbeli épületeit egyszerre Tűzzel el borították és nem is szűnt meg ezen veszedelem előbb, hanem minekutánna a Mezei Kapu felé talált házakat porrá égetvén, a Nyomáson semmit, amit égethetett volna, nem találhatott. Ezen szerentsétlenség pedig a fent irt időtől elkezdődvén, tartott egész reggeli 6 óráig, a midőn már a legnagyobb költségekkel épített legszebb Házakat meg emesztvén, Városunknak szebb részét hamuvá változtatta.

Április 3-ikán összeült a „Tekintetes Úri Szék“ s elrendelte a Tűzi Eszközöknek összeirattatását, a Városnak földmérői kéz által leendő le rajzoltatását, de leg főképpen a Városnak ritkítását és barátságos födelékekre való építését, nem különben tágas kutaknak fel állítását meg hagyni méltóztatott, hozzá tévén, hogy azon esetben, ha mind az által a szerentsétlen Tűzi Veszedelem meg történne, azon Lakosoknak, kik magokat a Tűznek oltásában megkülönböztetik, a Tűzi Kasszábul 4 forintok adattassanak, hogy pedig a Veszedelem jövődre annál inkább el távoztasson, tiltja a fundusoknak akár mely szín alatt ezen Tanátsnak meg egyezése nélkül való el szaggattatását és a véghez viendőknél véghez vitelére Senator Bfalvi Kiss Mihály, Végh János, Ferenczi László, Szeles József, Vicenotarius Drégely Mihály urak deputáltattak, meghatározatván, hogy mivel a Regulatio következtében fognak olyatén Házak elől fordulni, mellev a rendkívül való sűrűség miatt a Városbul

A kiküldött Deputatio megállapította a város belső és külső részét és elrendelte, hogy: a belső városban minden keresztépületeket, tyuk vagy sertvés ólakat, melyek a szomszéd házakhoz közel esnének, kaszszáljon és azokat a szomszéd épülettől öt ölnyire, ha pedig a szükség úgy kíváná, három ölnyire Tűz Falra és cserépre építeni engedje. A belső Városban a Házak teteit csupán cserépre, sindelre vagy Deszkára építeni parancsolja; a fa kéményeket pedig átallyán fogva törölje el, ki vételődik mind az által ezen Regulatia alul a külső Város annyiban, hogy ottan a tsekélyebb Tehetségű Lakosoknak a Nádra való építés meg engedtetik. Mindezeknek miképpen lett tellyesítéséről a Deputationnak írásbeli Tudósítása el váratik.“

Locsoló- és tűzoltóautó.

Ez az első pillanatra tetszetősnek, praktikusnak és ami azt hiszem egyedül döntő indok: olcsó-nak látszó megoldási módja a tűzoltószerkeszenlet biztosításának, kihívja a tűzoltók kritikáját. Ujabban több vidéki város szerzett be locsoló-tűzoltó autót és ezzel egy csapásra két legyet akar ütni. Mert hiszen első pillanatra oly praktikusnak látszik, ha a drága tűzoltófecskendő nem áll haszontalanul a tűzoltó-szertárban, hanem mikor nincsen tűz, álljon a köztisztaság szolgálatába. Azon nem csodálkozom, ha a városok, községek vezető tisztviselői fenti módon megoldottnak hiszik a tűzoltóságnak modern szerekkel való ellátási problémáját, mert hiszen ők laikusok, de csodálkoznom kell több tűzoltóbajtársomon, akik a locsoló-tűzoltó autóval szintén elintéztetnek vélik a motoros fecskendő beszerzését. Ezek a bajtársak valószínűleg nem gondolnak arra, mi lesz a gyors beavatkozással, ha a locsoló-tűzoltó autó a vész órájában a város másik részén öntöz, avagy pláne ha már nem is locsol, mert kifogyott a tartánya vize, az a pár perc késedelem, amíg a tartány megtelik vízzel, az nem játszik szerepét? Tudomásom szerint hasonló eset már elő is fordult. Hol van akkor a drága tűzoltófecskendő?... Nem is szólva arról, hogy a rendszerint nehéz locsolóautók nem alkalmasak arra, hogy a nehezen hozzáférhető vízforrásokat kihasználjuk vele. Vétőt kellene tehát mondanunk a hasonló törekvéseknek. A 230.000/1925. B. M. számú rendelet értelmében a tűzoltószer-beszerzéseknél a városoknak, községeknek a tűzrendészeti felügyelő, illetőleg a tűzoltóparancsnokaik véleményét előzetesen ki kell kérni, megvan tehát a mód arra, hogy ennek a káros irányzatnak vétő mondassék. Sőt szükséges volna, hogy e nagyfontosságú kérdésben az Országos Szövetség is felemelné intő szavát, mert nem hiszem, hogy akadna gyakorlati tűzoltó, aki nem osztaná a fenti véleményt. Ezen illetékes intő szóra viszont szükség volna, mert hiszen tapasztalatból mondhatom, hogy igen sok esetben a tűzoltószer-beszerzéseknél szakértő tűzoltótisztet nem igen hallgatnak meg. Erre csak egy példát hozok fel. Egyik alföldi megyeszékhely már ott tartott, hogy a Ford-karavánokból ismert locsoló-tűzoltó autót szerez be. Szerencsére idejében fel lett világosítva, hogy ez a helyi viszonyok mellett hasznavehetetlen és minden, csak nem komoly tűzoltószer. (A mezővárosban ugyanis csak kutakból, folyóból stb. lehet vizet venni, míg a kérdéses autó szívóképtelen centrifugál szivattyúval van felszerelve.)

...fejszék...
modern. Hogy miért nem alkalmas az autófecszkendő a rendszerint nehéz utóviszonyokkal rendelkező községekben, ehelyütt bővebben nem foglalkozom, csak annyit, hogy a mi vidéki viszonyainkhoz általában csak a lófogatu motoros tűzoltófecszkendők és különösen a két kerékre szerelt, de előkocsival is ellátott motoros fecskendők azok, amelyek a községekben jó szolgálatot tesznek. r. t.

A dohányzási tilalom a színház öltözőiben.

„Színházi tűzoltónak lehet-e kopogtatás nélkül bemenni a női öltözőkbe? Ez az érdekes, mondhatni kényes kérdés a debreceni városi színház tűzbiztonságával kapcsolatban vetődött fel. Ugyanis, mint a Hajdúföld írja: a Csokonai-színházban a tűzoltóság és a színészek között összeütközés támadt az öltözőkben üzött tiltott dohányzás miatt. A férfiöltözőkben: a fűtőtest mögött, az öltözők ablakfáin, sarkaiban, fiókjai-ban cigarettacsutkákat találtak, egyik helyen például egész fél vesszőkosárra valót. Mikor pedig a tűzoltók ezt szóvátették, a színészek oly fenyegetőleg léptek fel, hogy az inspekción tűzoltó rendőri védelmet kért. A városi tanács egyrészt rendőri utra terelte a panaszos esetet, másrészt Kardos igazgatót következmények terhe mellett felhívta, hogy akadályozza meg a további dohányzást. Maga a tűzoltóparancsnok, Roncsik Jenő, a színházi öltözők körüli faalkatrészek miatt rendkívül tűzveszélyesnek bélyegezte a színészek e helyen való dugott dohányzását. Majd mikor megkérdezték tőle, hogy a női öltözőkbe kopogtatás nélkül is bemennek a tűzoltók, amikor a színésznők öltöznek? — ezt felelte:

— Erre valóban megvolna a joguk, de eddig nem éltek vele, pedig úgy nagyon nehéz az ellenőrzés. Ugyanis, ha az ellenőrző tűzoltó kopogtat, akkor elfojtják az égő cigarettát s többé senki sem tudja az illetőre rábizonyítani a dohányzást ...“

Beküldötte ezt a hírt Kónya Imre kecskeméti parancsnok, aki azt a „Magyarország“ március 2-iki számából ollózta ki, megjegyezvén, hogy az eset Kecskeméten is ugyanaz, mint Debrecenben. Az oltani szagtársulat férfi- és női tagjait tiltott dohányzásért feljelentette a közigazgatási kihágási bíróságnál, de mert a cigarettázáson tettenérni senkit sem sikerült, a bíró Csáky Antal szinigazgatót büntette meg 300,000 koronára azon indokolással, hogy a szingtársulat tevékenykedéseért — a várossal kötött szerződés értelmében — a szinigazgató felelős.

Ugyanez a helyzet Budapesten is s mindenütt, ahol nincs szokásban az öltözők váratlan ellenőrzése, s nézetünk szerint a mai kor dohányzási szenvedélye ellen másként nem is lehet védekezni, mert primadonnáival szemben a színházigazgató sem mer erélyesen fellépni. Viszont annyi tény, hogy az öltözőben való rejtett és sebtiben való dohányzás nemcsak a tüzeset lehetőségét rejti magában, — amely esetleg kis mérvénél fogva veszélyesnek talán még nem mondható mint tűz, — hanem e tűz révén pánikot, riadalmat idézhet elő a nézőtérben is, amelynek következményei beláthatatlanok és amiért a dohányzási tilalmat preventív szempontból mégis csak a legszigorubbann kell kezelni. Ez irányban azonban a rendőrhatalomnak illetékes elsősorban erélyesen eljárni. Sz.

A drótnélküli telefonálás problémáját megoldotta Marek Emil bécsi mérnök, kinek találmányával fölöslegessé válnak a telefondrótok és központok. A találmány alap gondolata semmi másra nem alapszik, mint váltakozó hosszúságú hullámok felhasználásán. Ha ma rádiógéppel leadunk valamit, a leadógép hullámait, ismeretesen, mindenki, aki felvevőkészülék birtokában van, felveheti, ha ismeri a leadóállomás hullámhosszuságát. Az eddigi berendezések szerint nem volt lehetséges rádióbeszélgetéseket titokban végezni. Az ő rádió-telefonja a következőképp funkcionál: Az előfizető íróasztalán leadó- és felvevőállomás lesz felszerelve s az előfizetőnek csak a telefonkönyvet kell a kezébe vennie, hogy kikeresse annak a rádió-telefontulajdonosnak a számát, akit felhívni szándékozik. Az új rádió-telefonkönyvnek számai bele fognak kapcsolódni egy olyan váltó-hullámrendszerbe, amely alá tartozó különböző váltó-hullámocskák azonban ismeretlenek maradnak úgy a leadó, mint a felvevő előtt. Vegyük például a 926. számot. A leadógépen három kis fogaskerék van elhelyezve, amelyek közül az elsőt a kilences számra, a másodikat a kettes és a harmadikat a hatos számra állítjuk be a leadás alkalmával. Ugyanebben a másodpercben a felhívott fél készülékének jelzőlámpácskája kigyul és a váltakozó hullámok segítségével megindul a beszélgetés anélkül, hogy az egy más felvevőállomás áramkörét zavarná, mert a három különböző hullámhossznak hatvanezerféleképpen történő beállítása lehetővé teszi többmillió készülék egyidőben való működését anélkül, hogy a hullámhossz beállítása csak egyszer is megismétlődjék. Abban az esetben, ha a felhívott fél a hívás pillanatában nem volna jelen, a készülékre szerelt önműködő számológép a hívó fél számát feljegyezi. A foglalt vonalakat önműködő kékfényű lámpák jelzik, úgyhogy téves kapcsolások csak a legkritább esetben fordulhatnak elő. Az összes leadókészülékek áramköre az egész országra kiterjed. Nincs szükség tehát sem helyi központra, sem az interurbán távbeszélőközpont kapcsolására. A találmány lényege az, hogy a hirközvetítésre alkalmazott hullámokat meghatározott kulcs szerint folyton-folyvást fokozatosan úgy változtatjuk, hogy csak az illető állomással szinkronisan működő felvevőállomás veheti fel tökéletesen a közvetített hírsanyagot. Idegen állomások legfeljebb teljesen érthetetlen, összefüggés nélküli töredékeket hallhatnak. Az előre megállapított hangolások következtében a hívóállomás mindig tájékozódni fog. A hangolások tetszésszerű kombinációkban való megválasztása lehetővé teszi ugyanegy időben korlátolatlan számú állomás működését anélkül, hogy ezek az állomások egymás leadásait és felvételeit zavarnák. Az új rendszer szerint épített adó- és vevőkészülék 40 wattos maximális energiával fog működni. A hullámhosszuságok az új metódus szerint 500 méter körül fognak mozogni.

A Polár-Total szén-savoltókészülékkel a span-daui kísérleti telepen nemrég tartott próba igen kedvező eredményt adott. A hóvá fagyasztott szén-sav 80 Celsius-fok hideg és nagy nyomással jön a palackból. Elpárolgása a környéket is lehűti, úgyhogy az égés benne megszűnik. A szén-sav a hó elpárolgása alatt folyton utánafejlődik és az újbóli meggyulladást lehetetlenné teszi. Egy benzintartány égésénél a hófelhők lehetővé tették, hogy a tűzoltók a sugárzó hő dacára mindig közelebb mehessenek a tartányhoz, mert a lehűtő hatás

azonnal mutatkozott. A láng gyors eloltása után a tartány felett erős hőköd lebegett, melyben gyufa, égő rongy stb. azonnal elaludt. A hőköd eloszlása után a tartány lemeze még forró volt, de a benzin felületén havas jégdarabok usztak. Más égő anyagokkal szemben is hatásosnak mutatkozott, káros vagy veszélyes kihatása pedig nincs.

Hogyan védekezünk rádiónál a villámcsapás ellen? A nyári idősakkal együtt beköszöntenek a helyi zivatarok és mindazoknak, akiknek rádiókészülékük van, kellő óvintézkedéseket kell alkalmazniok a villámcsapások elhárítása céljából. Az antenna ugyanis rendszeren szabadban kifeszített fémhuzal, mely valóságos villámhárító módjára működik. Fontos tehát, hogy egy esetleges villám, mely az antennát éri, kényelmes utat találjon magának a földbe. E célból a következő szabályok szigorú betartása kívánatos és szükséges:

1. Ha villámlások vannak a közelben, melyeknek dörgését halljuk, a készüléket használni semmiesetre sem szabad. Ilyenkor az antenna földelve legyen, ami azt jelenti, hogy az antennából a készülékbe vezető drótot össze kell kötni a földbe (vízvezetékhez) vezető dróttal (földvezetéssel) és legjobb, ha a készüléket ebből a vezetőkörből ilyenkor teljesen kikapcsoljuk.

2. Fontos, hogy az antennavezeték és földvezeték ne legyen tulvékony, hanem legalábbis 2 négyzetmilliméter keresztmetszetű rézdrótból készüljön.

3. Szép időben is célszerű az antennát földelni, ha a készüléket nem használjuk, mert távollétünkben is hirtelen beköszönthet a zivatar.

Ezeknek az óvintézkedéseknek elmulasztása nemcsak a készüléket, hanem az embert, lakást és házat is veszélyezteti. Ezért a villámokozta károkkért a rádiókészülék tulajdonosát vonják felelősségre.

Az antenna földelésére külön alkalmas átkapcsolókat árusítanak, melyek a kapcsolókész egyik helyzetében a földelt készülékkel, másik helyzetében magával a földdel (földvezetéssel) kötik össze az antennát úgy, hogy a készülék kikapcsolása és az antenna földelése egyetlen mozdulattal végrehajtható.

A Magyar Országos Tűzoltó-Szövetségnél kapható szakkönyvek árai a következők: Gyakorlati szabályzat 50,000; Egyenruházati és rangjelzési szabályzat 50,000; Szolgálati szabályzat 15,000; Tűzrendészet I—VII. füzet 75,000; Alapszabályminta 5,000; Új tűzrendészeti kormányrendelet 5,000; Diszokmány-úrlap 25,000; Techlár Ernő: „Credo“, tűzoltói színmű 25,000; Blázy Imre: Tűzoltó Káté 30,000; Papp Ferenc: Külföldi tűzoltóságokról 20,000; Kranitz József: Vörös kakas 20,000; Gregorovits László: Tűzrendészeti kézikönyv 25,000; Dr. Vass János: Tűzrendészet jogszabályai 20,000; Damó Oszkár: Urak és parasztok, tűzoltói színmű 25,000; Kállay Miklós: Tűz a gyárban, színmű 25,000 korona. Az összeg a rendelés kapcsán postacsekk útján előre küldendő be.

Minden gondos parancsnokság, illetve községi előljáróság beiratja tűzoltóit a Magyar Orsz. Tűzoltó-Szöv. **segélyző-pénztárába**, mely tagonkénti és évi 20 aranyfillér = 3,400 K tagdíj ellenében minden tűzoltói szolgálatban történt halálesetért az illetőt tetemes segélvben

BENDELETEK.

A m. kir. belügyminiszter 156,795/1926—VIII. sz. leirata a tűzoltószerke vasuti szállítása tárgyában.

A Magyar Országos Tűzoltó Szövetségnek Budapest.

A 105/1926. sz. jelentésére közlöm a szövetséggel, hogy a m. kir. kereskedelemügyi Miniszter ur — hozzám intézett átirata szerint — intézkedett az iránt, hogy az államvasutak és az általuk kezelt helyierdekű vasutak helyi árudijszabásához a f. évi július hó 1-től kezdődő érvénnyel kiadott függelékben a tűzifecskendőkre és tűzoltószerezvényekre már addig is érvényben volt vasuti fuvardíjkezdvezmény akként módosíttassék, hogy a kedvezmény érvénye kiterjed mindazokra a fenti küldeményekre, amelyek valamely magyar állomáson egy községi, vármegyei vagy önkéntes tűzoltó-egyesület címére adatnak fel, vagy ezen egyesületek által megfelelő igazolás mellett javítás céljából adatnak fel.

Mint hogy a fenti igazolás mellett elegendő a kedvezmény alkalmazására, hogy a küldemények valamely tűzoltó-egyesület címére adatnak fel, mi sem áll útjában annak, hogy a tanfolyamokhoz és verseny-gyakorlatokhoz szállítandó szerelvénnyek a díjkezdvezményben részesíttessenek. A miniszter rendeletéből:

Budapest, 1926. július 20-án.

Dr. Tomcsányi Kálmán s. k.
miniszteri tanácsos.

A m. kir. belügyminiszter 140,192/1926—VII. sz. leirata a Magyar Országos Tűzoltószövetség beadványainak bélyegmentessége tárgyában.

Folyó évi április 26-án kelt 1790/1926. sz. beadványára értesitem a t. Szövetséget, hogy a m. kir. pénzügyminiszter ur f. évi július hó 5-én kelt 68,249/1926—VIII. a. sz. átirata szerint az egyesületek beadványainak illetékmentességére vonatkozó 1869. évi XVI. t.-c. 3., 4. és 5. §§-ai-ban foglalt rendelkezések jelenleg is érvényben vannak. Ezen a törvényes rendelkezésen kívül az egyesületek beadványai illetékmentességére vonatkozóan más ily általános érvényű szabályok nincsenek.

Ez ügyben körrendelet kiadását feleslegesnek tartom, mert erre vonatkozóan a régebbi törvényes rendelkezés az előbbieket szerint jelenleg is érvényben van. Szükségesnek tartom azonban, hogy a Szövetség a jövőben a közhatóságokhoz intézett beadványait kívül „Az 1869. XVI. t.-c. 3. és 4. §§-ai értelmében bélyegmentes” jelzéssel lássa el, hogy ez által az illetékes hatóságok figyelmeztetve legyenek a szövetség beadványainak illetékmentességére.

Amennyiben valamely közhatóság mégis megtelezne a Szövetség beadványát, a jelen rendeletre is hivatkozhatik a Szövetség.*

A miniszter rendeletéből:

Budapest, 1926. július 24-én.

Boór Aladár s. k.

Az elnökség jelentése az országos választmányak az 1925. január 1-től 1926. június 30-ig terjedő időszakról.

Titkári jelentés.

A Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség feladatahoz méltó gondolatokkal kívánom ezen jelentésemet bevezetni. Olyan csiraképes gondolatokkal, melyek az egybesereglett bajtársak lelkében újabb eszméket, újabb gondolatokat váltanak ki, vagy olyan csiraképes gondolatokat, melyek alkalmas helyre jutva tervekkel lesznek, melyek ha életképesek, kivitelre kerülnek, testet öltenek és beállíthatók tűzoltó-társadalmunk nagy céljainak szolgálataiba.

Mi tűzoltók valamennyien egy nagy erkölcsi érzet, az altruizmus szolgálatában állunk. A közel-múlt esztendőnk nem voltak alkalmasak a mi eszméink terjesztésére, mert a nagy háború és a társadalmi evolúciók idejében, sőt még most is a létért való küzdelem elnyomta, letompította a nemesebb érzéseket, mert ahol inség van, ott a szeretetről szó sem lehet. Örök igazság, hogy az altruizmus ott kezdődik, ahol az önzés ki van elégítve. Zavaros társadalmi viszonyok, forradalmak között rendszeren tág lelkiismeretű, kevésbé tisztességes elemek kerülnek fölülr és a meggazdagodás vágyában lázas tolongással lökdösi egymást az emberek. Az ugynevezett barátságok csak érdekszövetségek és ha a haszon nagysága úgy kívánja, a barátokat eljélik, sőt ellenségükké válnak. Az idő mulásával azonban minden elcsendesedik és úgy érezzük, hogy már derülni kezd, talán egy jobb jövő hajnalhasadásánál vagyunk.

Az önkéntes tűzoltóegyletek nehezen állnak talpra, mindig fogy azok száma, akik önzetlenül, minden anyagi haszon és egyéb érdek nélkül állnak a tűzoltóság zászlói alá.

Számolva a mai társadalmi helyzettel, gondolkozni kell azon, hogy mi módon és milyen eszközökkel lehet minél kevesebb emberi erő felhasználásával, minél kevesebb egyén beállításával minél intenzívebb munkát végezni, minél nagyobb teljesítményt produkálni.

Régi igazság, hogy többet ésszel, mint erővel. Azon embereket, akiknek csak az izomerejét vettük igénybe, gépekkel kell pótolni. Nincs már messze azon idő, amikor a tűzfecskendőknél a nyomólegénységről még a községekben sem kell gondoskodni. Tudjuk, hogy a nyomólegénységről való gondoskodás mindig nagyobb gondot okoz. Különösen éjjeli időben a tűz kezdeti szakában nehéz annyi embert összeszedni, amennyi 2—3 fecskendő kiszolgálásához szükséges. Azon helyeken, ahol hivatásos csapat működik, a lakosság mindinkább elhúzódik a tűznél való közreműködéstől, arra való hivatkozással, hogy azért tartjuk a tűzoltókat, hogy oltsák el a tüzet. Sokszor kell a karhatalmat igénybevenni a fecskendők kiszolgálásához. *Ezért az emberi erőt géppel kell és lehet pótolni.*

A tűzoltói technika nagy haladásáról számolhatunk be. A benzin és általában véve az exploziós motorok fejlődésével a motorhajtású tűzfecskendők is napról-napra nagyobb tért hódítanak és ez természetes is. Gondoljunk arra, hogy egy szabványos tűzfecskendő kiszolgálásához a csővezetőkkel együtt legalább 12 ember kell, amiért mi csak percenként 160—200 liter vizet kapunk, ellenben egy 800 percliter teljesítőképességű motorhajtású tűzfecskendő kiszolgálásához

3—4 ember elegendő, — tehát egy harmadrész emberi erővel 4-szer annyi teljesítmény érhető el.

A kézihajtású tűzoltószereket lassan ki fogja szorítani a géperejű tűzfecskendő, mint ahogy a lovakat feleslegessé teszi már itt-ott az automobil és a traktor.

Nem célunk ezen a helyen bonyodalmas műszaki kérdésekről tárgyalni, de úgy gondoljuk, hogy a szövetségünk vezetősége illetékes véleményét nyilvánítani az iránt, hogy milyen kívánalmakkal lép fel egy jó tűzoltószerezettel szemben, milyen legyen az ideális tűzfecskendő? Szövetségünk illetékes arra, hogy megmondja, melyek azon hibák, melyek a mai tűzoltógépekből kiküszöbölendők. Az elégedetlenség a haladás rugója, a jobb a jónak ellensége. Mi sem vagyunk még megelégedve a mai, falusi tűzoltóság részére készült, motorhajtású tűzoltógépekkel és ha rámutatunk azon hibákra, melyeket mi észlelünk, talán a gyárosok is törekedni fognak ezen szereket tökéletesíteni és talán közelebb jutunk az ideális tűzoltószerezettel. A benzinmotor által hajtott, nagy fordulatszámú turbó-szivattyúkról kívánunk némely megjegyzést tenni, mert ez az a szer, melyből az ideális tűzoltógép ki fog fejlődni. Tudjuk, hogy a motorikus forgószivattyú két főalkatrészből, a benzinmotor és a forgószivattyúból áll. A benzinmotornál már nincsen sok kívánnivaló, azt az automobilipar és az aviátika annyira kifejlesztette, hogy működése már biztosnak mondható. Annál inkább van kívánnivalónk a turbó-szivattyúnál, különösen annak szívóoldalánál. Nem vagyunk megelégedve a szívótömlőkkel és az evakuálás, vagy légtelenítéssel; nem vagyunk belenyugodva abba, hogy egy ilyen motorikus szivattyú üzembelyezésénél, eltekintve a szívó- és nyomótömlők szerelésétől, mindig 5—6 fogás szükséges a víz-sugár megjelenéséig. Állapodjunk meg egy percre a szívótömlőknél. Sajátságos, hogy ezen gépalkatrészen semmit sem javítottak 50—60 év óta. Most is csak olyan nehezek és drágák, mint a múlt század hatvanas éveiben. Minden szívótömlőnél 3 hibahely, 4 tömlőnél 12 hibahely van. Pedig jól tudjuk, hogy a szívóoldalon egy hiba is elegendő arra, hogy a vízszolgáltatás megakadjon. Főképpen a fémcsavarzat teszi ezen gépalkatrészt olyan drágává és nehézzé, ezeket kellene valahogy kiküszöbölni. Turbó-szivattyúknál az evakuálás még nem tökéletes. A gyorsforgású légszivattyúk nem megbízhatók. Lehetne talán a légtelenítést komprimált levegővel vagy gázzal ejektor segítségével, tehát nem mozgó szerkezettel végeztetni, ami sokkal megbízhatóbb lenne.

Sokalkjuk a motorikus tűzfecskendő üzembelyezéséhez szükséges 5—6 fogást, mert ha van is teljesen jól kiképzett gépészünk vagy soffőrünk a megindításhoz és kezeléshez, az nem gyakorolhatja mindennap többször ezen fogásokat, pedig ezen fogásokat szinte reflexmozgásszerűen kellene végezni. Kisebb községben néha egy-két év is elmúlik egyik tűzesettől a másikig, minél ritkábban esik tűz, annál idegesebbek az emberek veszély esetén, annál könnyebben felejt el valamit a gép kezelője és talán mikor a legégetőbb szükség volna a vízszugárra, akkor áll be a defektus a helytelen kezelés miatt.

Ezekután röviden összefoglalhatjuk, hogy mit kívánunk egy a falusi tűzoltóságnak is megfelelő, ideális tűzoltógéptől. Célunk: kevés emberi erővel nagy eredményt produkálni. Nagy sikert csak akkor tudunk felmutatni, ha az idejében jel-

zett tűzhöz minél gyorsabban kivonulhatunk egy olyan géppel, mellyel 2—3 ember munkája révén 1—2 perc alatt sugarat kapunk. Tehát adjanak nekünk a gyárosok olyan szer, mely könnyű legyen, rossz utakon is gyorsan járjon, a szívó-, de lehetőleg a nyomótömlők is már rajta szerelve legyenek, azokon tömitési hiba elő ne fordulhasson s az üzembhelyezésnél a gépészen kívül csak a csövezetők munkája árán egy, sőt nyílt tűznél két erőteljes sugarat kaphassunk.

Ilyen szer birtokában néhány főből álló kézszenlét tartásával is nagy eredményeket lehet majd elérni, sok tüzet csirájában lehet majd elnyomni, mielőtt még tűzveszedelemmé válna.

Bizunk benne, hogy a mai motorikus fecskendők ide fognak kifejlődni. Bizunk benne, hogy nem sok idő múlva a rádió segítségével bárki minden kapcsoláskérés nélkül tüzet tud jelezni. A wieni hivatásos tűzoltóság a rádiót már a szolgálatába állította, még pedig olyanformán, hogy a tűzhöz kivonult csapat parancsnoka azonnal felállítja az antennáját és a leadó állomását és ezzel adja le jelentéseit a főparancsnokságnak.

Annak bizonyosságául, hogy nemcsak a külföldön, hanem csonka hazánkban is élénk tevékenység folyik az oltóeszközök tökéletesítésén, felemlitem, hogy székesfővárosunk tanácsa a fővárosi tűzoltóságnak 800 millió koronát bocsátott rendelkezésére azon célból, hogy a Szilvay Kornél főtitzt, elnökségi előadó bajtársunk által tervezett és szabadalmaztatott fojtó, nehéz gázzal és porral oltó tűzoltó-gépet megépíthesse. Nevezett bajtársunk hivatásának gyakorlása közben azt tapasztalta, hogy különösen zárt tüzeknél, még akkor is, ha a tüzet kezdeti szakában sikerül eloltani, nagyobb a vízkár, mint a tűz által elpusztult javak értéke. Ez indította arra, hogy szárazon oltó gépjét megalkossa. A készülék most van gyártás alatt az állami gépgyárban. Az a kívánságunk, hogy bajtársunk fáradozásait a legszebb siker koronázza.

*

Ezen bevezetés után rátérünk az 1925. évről szóló jelentésünkre, mely az 1925. január 1-től a mai napig terjedő eseményeket öleli fel. Mindenekelőtt bejelentjük, hogy szövetségi irodánk vezetésében változás történt, Kuhárszky László főtitkárunk az elnök ur Ó Méltóságához intézett levelében 1925. évi december 16-án állásáról lemondott. Elnökségünk az 1925. december 22-én tartott ülésen ezt tudomásul vette azzal, hogy ezen lemondást Kuhárszky Lászlónak a szövetség tisztikarában hosszú időn át kifejtett érdemes működésének elismerése mellett a legközelebbi választmányi ülésen előterjeszti. A főtitkári teendőknél ideiglenes ellátására Nagy Sándor elnökségi előadó kéretett fel, aki a megbízást elfogadta. Ezen személyi változás előzményeire a következőkben kívánunk rávilágítani.

Az 1925-ik esztendő szövetségi életünkben a stagnálás jegyében indult, a szövetségi iroda működése a tagtestületeknek szakkönyvekkel való ellátásában, segélyzőpénztári ügyekkel és a m. kir. belügyminisztériumból érkező ügyiratok véleményezésével merült ki. Az elnökségi ülések havonként megtartottak. Az 1925. május hó 4-én kelt 230.000. sz. B. M. rendelet megjelenésével a stagnálást bizonyos örvendetes mozgalom, pezsgés váltotta fel, a tagtestületek ébredezni kezdtek, megindultak a kérdezősködések, az iroda munkája fokozódott. Ugyanekkor, de különösen a nyár folyamán panaszok maróttak fel az iroda működésében.

melyekben a tageszűletek élesen kritizálták az iroda állítólagos mulasztásait. Végre az 1925. október 15-én tartott elnökségi ülés is foglalkozván ezen panaszokkal, úgy határozott, hogy a szövetségi ügyvitel megvizsgálására háromtagu bizottságot küld ki. Ezen bizottságba Bencze István, Erdély Ernő és Nagy Sándor előadók delegáltak. A bizottság napokig tartó alapos vizsgálat után meggyőződött arról, hogy az iroda működése ellen felhozott panaszok indokoltak. Mulasztások történtek; sok ügyiratnál nem lehetett megállapítani az elintézés mikéntjét. Sok ügydarab el sem intéztetett. Megtartott elnökségi ülésről jegyzőkönyvek hiányoztak, illetve fel sem vették. A vizsgálóbizottság terjedelmes, tárgyilagos jelentését az 1925. november 7-én tartott elnökségi ülésen terjesztette elő. Ezen ülésen az elnökség úgy határozott, hogy az ügyvezető elnöki állás betöltve nem lévén, az ügyvitel irányításával és ellenőrzésével Breuer Szilárdot, a műszaki ügyeket intéző alelnököt hatalmazza fel. Ennek mikénti végrehajtása tekintetében pedig Breuer Szilárd alelnököknek teljesen szabad kezét enged. Ujabb incidensek felerősülése miatt Breuer Szilárd ügyvezető alelnök az 1925. december 22-én tartott elnökségi ülésen lemondását adta be és vele együtt Blasnek Hugó par., Dittrich József, Kállay Imre és Szilvay Kornél székesfővárosi hivatásos tűzoltófőtisztek is benyújtották az elnökségi előadói tisztségről való lemondó levelüket. Erre következett Kuhárszky László főtitkárnak lemondása, mire úgy Breuer Szilárd ügyvezető alelnök, mint a fentebb felsorolt elnökségi előadók lemondásukat visszavonták.

Ezen időponttól kezdve (1925. dec. 22.) vezeteli Breuer Szilárd a szövetséget, folytonosan ellenőrzi, irányítja az iroda működését, ritka energiával és munkássággal végzi az összes véleményezéseket. — Ügyvezető alelnökünk az 1926. március hó 13-án tartott elnökségi ülésen már azt jelentette, hogy a szövetség ügymenete a rendes kerékvágásba hozatott. Az összes hátralékok feldolgoztattak. Kötelességünknek tartjuk itt felemlíteni, hogy Bencze István előadónk az iroda ügyeinek rendbehozatalánál elismerésre méltó ügybuzgalommal működött közre, melyért az elnökségi ülés jegyzőkönyvi köszönetet szavazott.

Halottaink. 1925. március 11-én a budapesti Teréz-körut 15. sz. ház tetőtűze alkalmával hősi halált szenvedett, hivatásának martirja lett Vincze Gyula fővárosi tűzoltó, akit március idusán helyeztek örök nyugalomra.

A fővárosi tűzoltóság nyugalmazott főparancsnoka és szövetségünk egykori alelnöke, Janicsék Andor a f. évi március 4-én hunyt el. Dekán Károly, a cibakházi önk. t. e. testület alparancsnoka, 1925. augusztus 2-án elhunyt. Több értesítés nem érkezett hozzánk. Öszinte megilletődéssel és részvétellel emlékezünk meg elhunyt bajtársainkról, kiknek emlékét kegyelettel fogjuk megőrizni.

Itt jelentjük be, hogy a tűz elleni harcban vértanu-halált szenvedett tűzoltók emlékének megörökítésére készült diszes emléktáblának leleplezése magasztos ünnep keretében 1925. okt. 25-én történt a székesfővárosi tűzoltóság központi lak-tanyájában.

Ügymenet.

Az 1925. év folyamán 11, a folyó évben a mai napig 8 elnökségi ülés tartatott. Ezen ülések minden alkalommal határozatképesek voltak, az előadók szorgalmasan eljártak az ülésekre.

Ezen elnökségi ülések tárolási anyagát

1. A m. kir. belügyminiszter 229,320/1925. sz. körrendelete a „Tűzrendészeti Közlöny“ előfizetése tárgyában valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjéhez. 1925. márc. 21-én.

2. A m. kir. belügyminiszter 229,713/1925. sz. körrendelete valamennyi törvényhatósághoz a 44,200/1924. sz. körrendelet pontosabb végrehajtása és ellenőrzése tárgyában. 1925. márc. 21-én.

3. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter 31,510/VI. sz. rendelete az erdőégések megakadályozása érdekében szükséges övrendszabályok ügyében valamennyi tanintézethez. 1925. ápr. 20-án.

4. A m. kir. belügyminiszternek 230,000 B. M. sz. körrendelete, a tűzrendészeztől alkotott 53,888/1888. B. M. sz. rendelet kiegészítése, módosítása és végrehajtása tárgyában. 1925. máj. 4-én.

5. A m. kir. belügyminiszter 230,726/1925. B. M. sz. körrendelete a malmok tűzbiztonsága tárgyában valamennyi törvényhatósághoz és rendőrfőkapitányhoz.

6. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter 49,000/1925. XIII. sz. rendelete a testnevelési törvény végrehajtásáról szóló 9000/1924. sz. rendelet kiegészítése tárgyában. 1925. jun. 13-án.

7. A m. kir. kereskedelemügyi miniszter 72,434/1925. XXII. sz. rendelete a celluloidot előállító, feldolgozó és raktározó ipartelepek tárgyában kiadott 78,244/1923. K. M. sz. rendelet 13. §-nak kiegészítése tárgyában. 1925. jun. 25-én.

8. A m. kir. belügyminiszternek 232,570/1925. B. M. sz. körrendelete a 44,200/1924. B. M. sz. körrendelet kiegészítése tárgyában. 1925. jul. 6-án.

9. A m. kir. belügyminiszternek 232,288/1925. B. M. sz. körrendelete a tűzoltószerek beszerzésének és javításának ellenőrzése tárgyában valamennyi alispánhoz. 1925. jun. 23-án.

10. A m. kir. kereskedelemügyi miniszternek 58,306/1925. sz. K. M. rendelete a vasuti vonalak mentén tervbevett építkezések megkönnyítése tárgyában. 1925. jul. 23-án.

11. A m. kir. belügyminiszter 369/IX. 1935. sz. rendelete a városok szolgálatában álló hivatasos tűzoltólegénység javadalmazása tárgyában. 1925. jul. 17-én.

12. A m. kir. belügyminiszternek 277,462/1925. B. M. sz. körrendelete a „Tűzrendészeti Közlöny“ című sz. lap ajánlása tárgyában. 1926. jan. 14-én.

13. A m. kir. pénzügyminiszterium 37,961/1925. XVI. sz. rendelete a „Delphia“ készülék tárgyában. 1926. jan. 15-én.

14. A m. kir. kereskedelemügyi miniszternek 95,755/1925. K. M. sz. rendelethe a magtisztító és osztályozó telepek létesítésének iparhatósági engedélyhez kötése tárgyában. 1925. dec. 4-én.

15. A m. kir. belügyminiszter 151,304/1926. VIII. sz. körrendelete a mezőgazdasági termények tűzvesztől való megóvása tárgyában. 1926. febr. 12-én.

16. A m. kir. belügyminiszternek 152,030/1926. B. M. sz. körrendelete a tűzoltóságok összeírása tárgyában. 1926. márc. 4-én

17. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszternek 20,802/1926. VI. sz. rendelete az erdőégések megakadályozása érdekében szükséges övrendszabályok ügyében. 1926. márc. 30-án.

18. A m. kir. belügyminiszter 155,600/1926. VII. sz. körrendelete a vízbőlmentés szervezése tárgyában. 1926. jul. 12-én.

A felsorolt kormányrendeletek közül ki kell különösen emelnünk a 230,000/1925. B. M. sz. kormányrendeletet, mely korszakalkotó lesz hazánk

területén. A kormányrendeletek a Tűzrendészeti Közlönyben a kibocsátásuk után megjelentek, a fontosabbak külön is tárgyalattak, azért ezek részletes ismertetésével ezen a helyen nem foglalkozunk. A megjelent rendeletek azt bizonyítják, hogy a kormányunk törődik, behatóan foglalkozik a tűzrendészettel; sőt Rakovszky Iván belügyminiszter ur Ó Nagyméltósága a „Pesti Napló“ 1926. július 7-iki számában „Néhány szó a tűzrendészeztől“ cím alatt igen tartalmas szakcikket írt, melyben a tűzrendészet fontosságával és a kiadott rendeletek betartásával foglalkozik.

Ezen rendeletek hatásának tulajdonítható, hogy a vármegyék is intenzívebben kezdenek foglalkozni ügyünkkel, újabb és újabb vármegyei rendeletek jelennek meg, melyeket közlönyünk szintén ismertet.

Kötelességünknek tartjuk itt is bejelenteni, hogy a m. kir. belügyminisztérium kebelében működő Dr. Koszó István államtitkár, Dr. Tomcsányi Kálmán miniszteri tanácsos, Dr. Kontz Endre, Dr. Folyovich József, Decleva Rezső osztálytanácsosok és Dr. Szöllösy Alfréd miniszteri titkár, akik csonka hazánk tűzrendészetét a legfelső helyen intézik, nagy megértéssel, szeretettel foglalkoznak ügyünkkel, a tűzrendészettel. Tanfolyamok záróvizsgáin, tűzoltóünnepélyeken, tűzrendészeti bejárásokon, ellenőrzési szemléken résztvesznek és mindenkor lelkesítő és buzdító szavakat intéznek a bajtársakhoz, akik között jól érzik magukat és szívesen elidőznek körükben. Főképen nekik köszönhetjük azt is, hogy az 1925. évben 30.000,000, a folyó évben pedig 32.000,000 államszegély jutott szövetségünknek.

Ezen a helyen kell megemlékezni arról, hogy a mentés állami megszervezése folyamatban van. A vármegyék és városok országos mentőegyesülete f. é. június hó 27-én tartotta alakuló gyűlését.

Elnökségünk ezen alakulattal szemben állást foglalt. Elnökünk a felajánlott tisztséget nem vállalta, mert miként az orsz. mentőegyesület elnökségéhez intézett levelében írta, mindig hangoztatta, hogy a mentőintézményt csak a tűzoltóság kebelén belül lehet és szabad szervezni, mely cél elérésére a vezetése alatt álló országos tűzoltószövetség minden erejével rendelkezésre állt volna. Külön országos mentőegyesület szervezését elhibázottnak tartja és elveivel ellenkezik, ha abban bármily tisztséget vállalna.

I. Tanfolyamok.

1925. évben: *Esztergomban* tűzoltó-szaktanfolyam június 17—27-ig, 35 hallgatóval. Tanfolyam-parancsnok: László István. Elnökségi előadók: Bencze István, Erdély Ernő.

Mezőtúron kerületi tanfolyam aug. 14—27-ig, 45 hallgatóval. Parancsnok: Dr. Kele József. Elnökségi előadók: Bencze István, Erdély Ernő, Köhler István, Mátrai Antal.

Debrecenben kerületi tanfolyam augusztus 17—27-ig, 46 hallgatóval. Parancsnok: Dr. Roncsik Jenő. Elnökségi előadók: Erdély Ernő, Papp Ferenc, Falussy Károly.

Békésgyulán tűzoltó-szaktanfolyam, mely szeptember 2-án fejeződött be. Parancsnok: Démusz Lajos. Elnökségi előadók: Erdély Ernő, Papp Ferenc, Falussy Károly.

Devecserben 8 napos tűzoltó-szaktanfolyam 45 hallgatóval, mely szeptember 20-án végződött. Parancsnok: Blázy Imre.

1926. évben: Győrött kerületi tanfolyam 119 hallgatóval június 7—19-ig. Tanfolyam-parancsnok: Erdély Ernő. Elnökségi előadók: Dr. Marinovich Imre alelnök, Papp Ferenc, Dr. Roncsik Jenő és Falussy Károly.

Szombathelyen kerületi tanfolyam 114 hallgatóval június hó 14—27-ig. Parancsnok: Dr. Herbst Géza ny. alispán. Elnökségi előadók: Dr. Marinovich Imre alelnök, Erdély Ernő, Papp Ferenc, Dr. Roncsik Jenő és Falussy Károly.

Berettyóújfaluban kerületi tanfolyam 42 hallgatóval június 21-től július 3-ig. Tanfolyam-parancsnok: Dr. Roncsik Jenő.

Békésgyulán kerületi tanfolyam július 5—18-ig 47 hallgatóval. Parancsnok: Démusz Lajos. Elnökségi előadók: Erdély Ernő, Papp Ferenc és Falussy Károly.

Budapesten kerületi tanfolyam 57 hallgatóval július 5—18-ig. Tanfolyam-parancsnok: Breuer Szilárd. Elnökségi előadók: Dr. Balogh Dezső, Bencze István, Dittrich József, Kállay Imre, Szilvay Kornél és Köhler István.

Megemlítésre érdemesnek tartom, hogy a folyó évi győri tanfolyam hallgatói között 6 főiskolát végzett és 24 érettségít tett, a szombathelyiek között 4 főiskolás és 62 érettségizett, a berettyóújfalusiaknál 2 főiskolás és 29 érettségizett, végül a budapesti tanfolyamnál 2 főiskolát végzett és 43 érettségít tett volt.

Örvendtes jelenség, hogy mindig növekedik a tanfolyamot végzett intellektuálisok száma, bár tudjuk azt, hogy ennek nemcsak az ügy iránti önzetlen lelkesedés az oka, hanem az is, hogy sok a képzett ember és többen ezen az uton is megkísérik a mai nehéz életviszonyok között a jobb elhelyezkedést, de nagy szükség is van tűzoltó-társadalmunkban ilyen tisztjelöltekre, mert a rohanó élet, az oltóeszközök terén észlelhető újítások napról-napra nagyobb feladatok elé állítják a tűzoltó-tiszteket. A tűzoltói ismeretek már a mesterségek minden ágába és a tudományok minden fajtájába belenyulnak és sokoldalú képzettséget kívánnak a tűzoltás és tűzrendészettel foglalkozó szakembertől. Minden tűzoltó-tisztnél szükséges annyi alapképzettség, hogy magát továbbképezni tudja. A modern tűzoltógépek karbantartása, a tűzoltó-technika műszaki ismereteket kívánnak. A megelőző tűzrendészetre vonatkozó előírásokat valamely gyár vagy ipartelep részére csak az tudja szakszerűen végezni, aki abban az iparágban valamelyes jártasságot szerzett és ismeri annak az iparágban a technológiáját. Hogy csak egyetlen példát említsék, az elektromos vezetékek olvadó biztosítékait, amelyek tűzvédelmi szempontból igen fontosak, csak az tudja szakszerűen ellenőrizni, aki a megfelelő elektrotechnikai alapismereteket megszerezte. Napjainkban, a nagy lehetőségek világában nem dolgozhatunk sablonokkal, nem járhatjuk mindig a jól kitaposott régi utakat, mert a műszaki tudományok olyan rohamosan fejlődnek, hogy ami ma még jó, az holnap talán már a múlté. Ehhez képest a tűzoltó-tisztnek is folytonosan tanulni, ismereteit folytonosan gyarapítani kell, mert szakmájában minden egyénnek csak akkor van tekintélye, ha tud. Továbbtanulni, önmagát továbbképezni csak az képes, akinek megfelelő alapismeretei vannak, ezért meg kell követelnünk, hogy minden tűzoltó-tisztnek legalább is középfiskolai alapképzettsége legyen.

kimondták, hogy hivatásos tűzoltó-tiszt csak az lehet, akinek legalább is műszaki középfiskolai végzettsége van.

Ezen fejezethez tartozik még annak a bejelentése, hogy a tanfolyamok záróvizsgái mindentűtt ünnepélyes keretek között, a belügyi kormány képviselői, az összes előadók, a vármegyei és városi hatóságok vezetői és előkelő közönség jelenlétében zajlottak le nagyon jó eredménnyel. Azt is bejelentjük, hogy a m. kir. belügyminiszter által kiadandó „Szabályzat a tűzoltó- és tűzrendészeti szaktanfolyamokról és a tűzoltó-tiszti-képesítésről” most van tárgyalás alatt.

III. Kiszállások.

Tűzrendészeti szemlék, propaganda és újabb időben a 230,000/1925. sz. B. M. rendelet mikénti végrehajtásának ellenőrzése céljából az 1925. évben a következő községek tűzoltóságait látogattuk meg: Pécsbányatelep, Esztergom, Kiskunhalas, Csongrád, Keszthely, Törökszentmiklós, Cegléd, Diósgyőr, Ujfehértó, Debrecen, Zalaegerszeg, Nagykőrös, Pápa, Derecske és Kalocsa.

1926. évben: Minden esetben a m. kir. belügyminiszter képviselőjének részvételével Hatvan, Siófok, Szentendre, Nagykanizsa, Kaposvár és az elmúlt július hónapban Somogy vármegye 30 községét jártuk be a vármegye autóján, amikor megállapítottuk, hogy ezen vármegye 15 községében már végrehajtották a 230,000/1925. B. M. sz. rendeletet, 14 községében annak végrehajtása most van folyamatban és csak egy olyan községet találtunk, ahol még semmi sem történt a rendelet végrehajtására. Már a múlt esztendei évi jelentésben méltatva volt ezen kiszállások hordereje. Kívánatos volna minden megyében autó felhasználásával a községeket legalább minden két évben egyszer bejárni, tűzrendészeti ellenőrzéseket tartani, mert ebből látnák nemcsak a községek tűzoltóságai és előjáróságai, de a vármegye urai is, hogy a belügyi kormányunk szigorúan ellenőrzi a tűzbiztonság fokozása érdekében kiadott rendeleteinek végrehajtását.

A kiszállások, tűzrendészeti szemlék és ellenőrzések alkalmával alelnökünk, Dr. Marinovich Imre h. államtitkár fáradságot nem kímélve mindig jelen van. Ügyszeretete és kiváló szónoki készségével igen nagy szolgálatot tesz ügyünknek. Buzdító, lelkesítő, ha kell feddő vagy dicsérő szavai mindentűtt megértésre találnak és mély nyomot hagynak a bajtársak lelkében.

IV. Belügyminiszteri véleményezések és előterjesztések.

1925. évben 171 esetben, a folyó évben pedig maig 151 esetben véleményeztünk tűzrendészeti ügyben hozzánk beküldött belügyminiszteri ügyiratokat.

Az 1925. évben 16 esetben tettünk felterjesztést a m. kir. belügyminiszteriumhoz különféle ügyben, míg az 1926. évben eddig 14 esetben tettünk előterjesztést és javaslatot. Megemlítésre méltó ezek között a 2429/1926. sz. előterjesztésünk, melyben a magyar egységes tömlőcsavar szabványrajzának újbóli kiadását és a nagyobb méretű motorhajtású fecskendők részére a 10. sz. nyomótömlő és csavarzat szabványosítását kértük. Ugyancsak ebben a felterjesztésünkben kértük a tűzfecskennők helyes méretezésére vonatkozó rendelet kiadását.

V. Az iroda működése.

eddig is az összes ügyiratokat, megkereséseket hátrahagyva és késedelem nélkül elintézni. 1925-ik esztendőben 3020 iktatószámunk (1924: 2576) volt; a folyó évben már június 30-án 2530 volt. A segélyzőpénztárnak a múlt évben 475 iktatószáma (1924-ben 464) volt, a folyó évben már június 30-án 639 szám volt. Különösen sok munkát ad a szolgálati érmek iránti kérelmek elintézése, aminek oka abban keresendő, hogy hosszú ideig éremhiány miatt nem tudtuk az igénylőket kielégíteni.

Szolgálati érmek kiadottak az 1925. évben: V-éves 302, X-éves 182, XV-éves 182, XX-éves 133, XXV-éves 85, XXX-éves 79, XXXV-éves 2, XL-éves 0, összesen 965 drb. A folyó évben már június 30-án 722 drb-ot adtunk ki. Királyi díszérem 1925-ben 164 drb, a f. évben 86 drb adatott ki.

VI. Szakkönyvek.

Szövetségünk szerkesztésében, de Mathisz János, illetve Dr. Kaszás Ernő kiadásában megjelent „A magyar tűzoltóság könyve” című művel kapcsolatban nagy csalódás érte az elnökséget. A könyv szerkesztése alkalmával azt reméltük, hogy ezen mű megjelenése erkölcsi és anyagi hasznot is fog hozni szövetségünknek. A kiadó visszaélve a beléje helyezett bizalommal, kötelezettségének nemcsak velünk szemben, de részben azokkal szemben sem tett eleget, akik nála a könyvet megrendelték. Ebből kellemetlen reklamációk keletkeztek, melyek sokat ártottak a hírnevünknek, a tekintélyünknek. Kénytelenek vagyunk ezen a helyen is kijelenteni, hogy a könyvkiadó mulasztásai és esetleges visszaéléseiért mi nem vállalhatunk felelősséget.

A Szolgálati Szabályzat régi kiadása elfogyott. Mivel a könyvet tagtestületeink sűrűn keresik, a régi kiadást átdolgoztuk és belőle új kiadást rendezve 3000 példányban kinyomattuk.

Az Egri nyomda r.-t. bejelentette, hogy a neki 12 évvel ezelőtt bizományba átadott könyvekről elszámolni nem tud. Ezen könyvek helyett felajánlott 640 drb különféle tűzoltótárgy szakkönyvet és szindarabot. Elnökségünk az ajánlatot elfogadta. Most ezen könyveket, melyeket a Tűzrendészeti Közlöny minden számában hirdettünk, elárusítjuk.

Általában véve a tűzoltószakkönyvek iránti kereslet napról-napra fokozódik.

VII. Tűzrendészeti Közlöny.

A Tűzrendészeti Közlöny szerkesztőségében is változás történt, mert Dittrich József lapszerkesztő állásáról az 1925. december 22-én tartott elnökségi ülésen lemondott. A lemondást az elnökség Dittrich József lapszerkesztő kiváló érdemeinek elismerése mellett tudomásul vette azzal, hogy azt a választmánynak bejelenti. Az ily módon megürült lapszerkesztői állás teendőinek ellátására a legközelebbi választmányi ülésig az elnökség Breuer Szilárd ügyvezető alelnököt kérte fel, aki azt el is vállalta és a lapot azóta szerkeszti. A lap mindenféleképpen megnövekedett, műszaki cikkei általános feltűnést keltenek.

A lap előfizetőinek száma 1925. évben 1400 volt, a folyó évben pedig az előfizetők száma eddig 1300. Mivel a lap előállítási költsége az előfizetések és hirdetésekbe fedezetet talál, a lap fennmaradása biztosítva van. Kötelességünknek tartjuk itt bejelenteni, hogy Breuer Szilárd alelnök úgy a szerkesztői fiztetéldíját, mint az általa irt szakkikkekért járó írói honoráriumot szerkesztőségének egész ideje alatt nem vette fel, azt teljesen

mai eddig a 10 millió koronát meghaladta. Hálás köszönet érte.

VIII. Tiszti vizsgák.

Tiszti vizsgára az 1925. évben négyen és pedig: Fülöp László, Stacho Szavér, S. Varga Lajos és vitéz Magyar Károly jelentkeztek. Mind a négyen megfeleltek. A folyó évben július 30-ig öten és pedig: Kiss Pál, Weisz József, Molnár László, Karner Béla és Puskás Ede, akik szintén megfeleltek.

IX. Adományok.

A Tűzrendészeti Közlönyről irt fejezetben közölt adományon kívül Bencze István elnökségi előadó a Breuer Szilárd alapra 140,000 koronát, a Dr. Szily József alapra 135,000 koronát, Vida Pál elnökségi előadó a Tűzoltó Otthon-alapra 142,500 koronát, a Breuer Szilárd alapra 137,400 koronát, a Dr. Szily József alapra 137,400 koronát és a Brutscher József alapra szintén 137,400 koronát adományozott. Fogadják a nemeslelkű adakozók hálás köszönetünket.

X. Vármegyei szövetségek.

A már többször említett 230,000/1925. B. M. számu rendelet következményeképpen a vármegyei tűzoltó-szövetségek is megkezdték működésüket. Különösen élénk tevékenység, értékes munka folyik: Bihar, Borsod, Fejér, Győr, Hajdu és Vas megyékben. Működésben vannak: Békés, Heves, Jásznagykunszolnok, Komárom, Esztergom, Pest-pilisoltkiskun, Sopron, Tolna és Veszprém vármegyében.

Csak a folyó évben kezdték meg munkájukat: Baranya, Csanád, Csongrád, Szabolcs, Zala és Zemplén megyékben. Semmi életjelt nem adtak, illetve tudunkkal nem működnek: Bácsbodrog, Nógrád és Somogy megyében.

XI. Tagtestületek.

Tagtestületeinkről még most sem tudunk számot adni. Régi feljegyzéseink elavultak. A háboruban és a forradalmak alatt sok testület feloszlott, vagy működését felfüggesztette. Életjelt nem adtak magukról, felhívásaink ellenére sem jelentkeznek.

A m. kir. belügyminiszteriumból véleményezésre leérkezett alapszabály-tervezetekből örömmel állapítható meg, hogy sok egyesület van alakulóban, amiből azon reményeket merítjük, hogy a gazdasági helyzetünk javulásával a régi egyesületek is majd csak felveszik a munkát.

Jelentésünk végére érkezünk. Magyarország fényes jövőjének gondolata él mindnyájunk lelkében. Ez serkentsen újabb munkára, újabb erőfeszítésre, hogy az eljövendő Nagymagyarország büszkesége legyen fajunknak és valódi értéke az egész civilizált világnak. Ezeréves történelmi alapon álló hittel és a nehéz megpróbáltatásokon megedzett erővel kell várunk a jövőt.

Minden cselekedetünk tengelye legyen a szebb magyar jövőbe vetett bizalom és remény.

Ezen törhetetlen remény sugja a fülünkbe szüntelenül, hogy az ellenségeink által oly szükre szabott határon át keresztülkör diadalmasan az eszme, az államalkotó gondolat, mely ezer éven át egységben tartotta fenn hazánkat, nemzetünket, kulturánkat.

Kérjük jelentésünk szives tudomásulvételét.

Budapest, 1926. június 30.

Gr. Széchenyi Viktor
elnök.

Breuer Szilárd
alelnök.

Nagy Sándor
h. főtitkár.

A segélyzöpenztár évi jelentése az 1925. évről.

Tisztelt Közgyűlés!

Van szerencsénk az 1925. évről szóló jelentésünket a következőkben előterjeszteni.

Az elnökség az elmúlt esztendőben három elnökségi ülést tartott és pedig márc. 7-én, jun. 28-án és dec. 4-én.

Az évi köz- és választmányi ülés Esztergomban június 28-án tartatott meg.

Az iktatóba 475 ügyirat érkezett (1924-ben 464), vagyis 11 darabbal több, mint az előző évben.

A segélyzöpenztárnak az 1925. évben 378 tagtestülete volt 15,047 taggal (1924-ben 414 testület 25,525 taggal).

A segélyzöpenztár állapotát ennek zárszámadása tünteti fel, mely külön kerül tárgyalás alá.

A balesetek száma összesen 6 volt, segélyezésekre 3.375,000 korona utaltatott ki.

Kérjük jelentésünk tudomásulvételét.

Budapest, 1925. december 31-én.

Gróf Széchenyi Viktor
elnök.

Breuer Szilárd
alelnök.

Nagy Sándor
h. főtitkár.

2841. sz.

Meghívó.

A Magyar Országos Tűzoltó Szövetség elnöksége 1926. augusztus 20-án d. u. 3 $\frac{1}{2}$ órakor Sopronban ülést tart, melyre az elnökség tagjait ez uton hívjuk meg.

Az ülés napirendje:

1. Jegyzőkönyvhitelesítők kiküldése és az utolsó ülés jegyzőkönyvének hitelesítése.

2. Az orsz. választmányi közgyűlés, illetve a nagygyűlés tárgyainak előkészítése.

3. Folyó ügyek.

4. Netáni indítványok.

Budapest, 1926. július 24-én.

Nagy Sándor s. k.
főtitkár.

Breuer Szilárd s. k.
ügyvez. alelnök.

2842. sz.

Meghívó.

A Magyar Országos Tűzoltó Szövetség orsz. választmánya 1926. augusztus 20-án d. u. 6 órakor rendes közgyűlését tartja Sopronban, amelyre az orsz. választmány tagjait tisztelettel meghívjuk.

A közgyűlés napirendje:

1. Az elnökség jelentése elmúlt évi működéséről.

2. A számvizsgáló-bizottság jelentése és a zárszámadás feletti határozathozatal.

3. Az 1926—29. évi költségvetés irányelveinek és a tagsági díj megállapítása.

4. A versenygyakorlatok juryjének megválasztása.

5. A nagygyűlés tárgyainak előkészítése.

6. Jegyzőkönyv hitelesítésére két tag kiküldése.

A választmánynak tagjai: az elnökség, a számvizsgáló-bizottság, a nagygyűlés által választott 30 tag, a fővárosi hivatásos tűzoltóság képviselője, a budapesti és vármegyei szövetségek meghatalmazott 1—1 tisztviselője, a hivatali és a vármegyei szövetségek tűzrendészeti felügyelői, a főváros, törvényhatósági és r. t. városok hivatásos

vagy helyetteseik. A közgyűlés határozatképes, ha legalább 15 igazolt tag jelen van. A választmányi gyűlés után a verseny-jury tartja alakuló ülését.

Budapest, 1926. július 24-én.

Nagy Sándor s. k.
főtitkár.

Breuer Szilárd s. k.
ügyvez. alelnök.

2843. sz.

Meghívó.

A Magyar Országos Tűzoltó Szövetség 1926. augusztus 22-én d. e. 11 órakor tartja XXI. nagygyűlését Sopronban, amelyre a tagtestületeket, hatóságokat és az intézmény pártfogóit ez uton is meghívjuk.

A nagygyűlés napirendje:

1. Elnöki megnyitó.

2. A nagygyűlés üdvözlése a hatóságok és testületek részéről.

3. Az igazoló-bizottság jelentése.

4. Kéttagu jegyzőkönyvhitelesítő bizottság kiküldése.

5. Az elnökség jelentése 3 évi működéséről.

6. A számvizsgáló-bizottság jelentése és a zárószámadás feletti határozathozatal.

7. Az 1926—29. évi költségvetések irányelveinek és az évi tagsági díjak megállapítása.

8. Írásban s szabályszerű időben beadott indítványok tárgyalása.

9. Netáni felebbevezések tárgyalása.

10. Tiszteleti tagok megválasztása.

11. Szövetségi elnök, ügyvezető elnök, egy alelnök, 3 rendes és 2 póttagból álló számvizsgáló bizottság megválasztása.

12. Harminc választmányi tag megválasztása.

13. A versenygyakorlatok juryjének jelentése és a versenydíjak kiosztása.

14. A nagygyűlés jövő helyének megállapítása és a nagygyűlés berekesztése.

A nagygyűlés tagjai: a tiszteletbeli tagok, az orsz. választmány tagjai, a budapesti és vármegyei szövetségek kiküldöttei, a tagsági díjhátralékban nem lévő tagtestületek egy-egy igazolt képviselője, a hatósági és vármegyei szövetségek által választott összes tűzrendészeti felügyelők, a törvényhatósági és rendezett tanácsú városok parancsnokai, a hivatásos tűzoltóságok tisztjei, a hivatalos szaklap szerkesztője, a rokon országos szakegyesületek 3—3 kiküldöttje. Minden kiküldött tartozik ebbeli minőségét testülete által kiállított írásbeli igazolvánnyal igazolni. A nagygyűlés határozatképes, ha azon legalább 30 igazolt tag jelen van.

Budapest, 1926. július 24-én.

Nagy Sándor s. k.
főtitkár.

Breuer Szilárd s. k.
ügyvez. alelnök.

650. sz.

s. p.

Meghívó.

A Magyar Országos Tűzoltó Szövetség segélyzöpenztára 1926. augusztus 22-én d. u. 12 órakor (a nagygyűlés befejezte után) Sopronban tartja rendes közgyűlését, melyre a tagtestületek meghatalmazott képviselőit ez uton meghívjuk.

A közgyűlés napirendje:

1. Az elnökség évi jelentése.

2. A zárószámadás feletti határozathozatal.

3. Az 1926. évi költségvetés megállapítása.

4. Netáni indítványok.

5. Jegyzőkönyvhitelesítők kiküldése.

Budapest, 1926. július 24-én.

Nagy Sándor s. k.

Breuer Szilárd s. k.

A Magyar Országos Tűzoltó Szövetség Szövetségi választmánya 1926. augusztus 22-én d. u. 1 órakor (a nagygyűlés befejezte után) közgyűlést tart Sopronban, melyre az újonnan megválasztott választmányi tagok ez uton meghivatnak.

A közgyűlés napirendje:

1. A választmány megalakulása.
2. A nagygyűlés által hozzáutalt tárgyak elintézése.
3. Az elnökségi előadók, főtitkár, titkár, pénztáros, lapszerkesztő megválasztása.
4. Netáni indítványok.
5. Két jegyzőkönyvhitelesítő kiküldése.

Budapest, 1926. július 24-én.

Nagy Sándor s. k.
főtitkár.

Breuer Szilárd s. k.
ügyvez. alelnök.

Az orsz. szövetség elnökségének ülése augusztus 10-én.

A Dr. Marinovich Imre alelnök elnöklété alatt tartott ülésen, a múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után, részvétét fejezte ki az elnökség gróf Széchenyi Viktor elnöknek az őt ért családi gyász alkalmából. — A Hajdúvármegyei szövetség előterjesztése egy biztosító-intézet felállítása iránt tárgyalási alap hiányában levétetett a napirendről. — A tanfolyamszabályzat és tisztiképzés tárgyában azon javaslat terjesztetik a minisztérium elé, hogy új tervezet kidolgozását rendelje el és annak megtárgyalásához hívja meg az elnökséget is. — Breuer alelnök adománya tudomásul vétetett. — A Hajdúvárm. szövetség javaslata, hogy a tűzr. felügyelők részére vasuti kedvezmény kéressék, előterjesztetik a minisztériumhoz. — A pestvármegyei és békésvármegyei tanfolyamokról szóló jelentések tudomásul vétettek és a rendező hatóságoknak, előadóknak köszönet nyilvánított. Hasonlóan a turkevei kiképzés jelentése is tudomásul vétetett. — A Hajdúvárm. szövetség közgyűlésére Egyekre a szövetség képviselőiben Erdély és Papp előadók küldettek ki. — A Vasvárm. szövetség tagtestületeit századokra összevonva jelentven be tagul, ezen ügy elvileges megbeszélése a soproni elnökségi ülésre halasztatott. — A Belügyminiszter leirata az ellenőrzési szemlék tárgyában tudomásul vétetett; hasonlóan tudomásul vétetett a szerek kedvező államvasuti szállítására vonatkozó leirata azzal, hogy erre a többi közlekedési vállalat figyelme is felhívandó lesz. — József f. h. g. Ö Fensége, a Belügyminiszter, a Honvédelmi miniszter, a Kereskedelmi miniszter, a Népjóléti miniszter leirata a soproni nagygyűlés tárgyában tudomásul vétetett. — Dr. Roncsik Jenő jelentése a füzesabonyi versenyekről tudomásul vétetett. — A zárszámadás és költségelőirányzat a számvizsgáló-bizottság útján az orsz. választmány elé terjeszteni rendeltetett. — A Belügyminiszter leirata az egyesületek hatósági beadványainak bélyegmentessége tárgyában a lapban közzétenni rendeltetett. — A BJSz vándordíját illetőleg az elnökség azon álláspontra helyezkedett, hogy a vándorjelleg ellenében, ezt az igazgatóság tudomására juttatja. — A soproni gyűlésre adott vasuti kedvezmények és beszerzett igazolványokról szóló jelentés tudomásul vétetett. — Az újabban érkezett s. tiszt. vizsgákra vonatkozó kérvények a nagygyűlés utáni ülésre halasztattak; a vizsgadíjra vonatkozó javaslat ellenben a legközelebbi ülés napirendjére tűzendő. — A soproni versenyekre jelentkezők

orosz. szövetség által adandó 2 díjra 5 millió korona utalványoztatott. A versenyek előkészítésével Erdély előadó bizatott meg, ugyszintén az igazoló jelvények elkészítésével is. — A kunszentmártoni tanfolyam ügye a napirendről levétetett, mivel a tanfolyam hallgatók hiányában elmaradt. — Dr. Marinovich Imre javaslata, hogy a soproni önkéntes testületnek 60 éves jubileuma alkalmából nemzetiszinű szalagos babérszozoru nyújtassék át, elfogadtatott és elhatároztatott, hogy a szűkebb elnökség Sopronba aug. 18-án a személyvonattal indul. — Erdély javaslata, hogy a berlini tűzoltóság 75 éves jubileumán az orsz. szövetség is vegyen részt és erre költségeket a belügyminisztériumtól kérelmezzen, elfogadtatott. — A Belügyminiszter Cegléd városához intézett leirata tudomásul vétetett. — A kir. diszcremre vonatkozó egyik előterjesztés belépési ideje nem egyezvén a szolgálati érem-törzskönyv adataival, e kérdés tisztázására felkérletett Vass L. R. vmegeyebeli előadó. — A segélypénztárügyek a jövő ülésre halasztattak.

A budapesti szövetség július 31-én élénk érdeklődés mellett tartott választmányi ülést, melyen Mátrai Antal elnök elnökölt. A választmány elhatározta, hogy a Sopronban tartandó nagygyűlésre, az ezzel kapcsolatos tűzoltóversenyre való tekintettel, a budapesti vállalatok vezetőségét megkeresi, hogy a tűzoltótestületek parancsnokait küldje ki a nagygyűlésre. A szövetség képviselőivel Kállay Imre főtitkár bizatott meg. Egyéb folyó ügyek elintézése után a titkár jelentése alapján a választmány egyes gyári tűzoltóságok parancsnokságainak figyelmét felhívja arra, hogy legénységének egyenruhában az utcán való járása alkalmával tapasztalt rendellenességeket szüntesse meg és az 1925. évben kiadott belügyminiszteri rendeletnek szerezzen érvényt.

A Debrecen városi és Hajdu vármegyei Szövetség 1926. évi augusztus hó 29-én Egyeken tartja évi közgyűlést és ezzel kapcsolatosan vármegyei tűzoltóversenyt is rendez. Ugyanezen alkalommal tartja az Egyeki Önk. Testület zászlószentelési ünnepségét is. Az ünnepély programja a következő: Augusztus 29-én reggel 6 órakor zenés ébresztő; 7 órakor csapatok gyülekezése a község háza udvarán, vendégek a templomban; fél 8 órakor ünnepélyes istentisztelet; fél 9 órakor az Egyeki Önk. Testület zászlószentelési ünnepsége; 10—11 óráig a versenyek lebonyolítása; déli 1 órakor a Debrecen városi és Hajdu vármegyei Szövetség közgyűlése, délután 2 órakor ebéd; 4 órakor tűzoltói bemutatók; 6 órakor a verseny eredményének kihirdetése, szolgálati érmek kiosztása; este 7 órakor vacsora; 8 órától népmulatság. Augusztus 30-án reggel 6 órakor kocsikon kirándulás a Hortobágyra, ebéd a hortobágyi csárdában, d. u. autókön Debrecenbe. Az érkező csapatok és vendégek elszállásolásáról gondoskodás történik, Augusztus 29-én az ebédet Egyek község közönsége adja. Az augusztus 28., szombat esti vacsora, a 29-iki reggeli és vacsora pedig összesen 35,000 koronába kerül, ez az összeg 23,000 koronára száll le a szombat esti vacsora nélkül. Az elszállásolás, az ételmezés biztosítása és vasuti jegyek megküldése végett az érkezők neveit legkésőbb augusztus hó 15-ig kérjük közvetlenül az Egyeki Önk. Testület címére bejelenteni. A hortobágyi kiránduláson résztvenni szándékozók ebéd és Hortobágy—Debrecen autó-ut díja fejében cca 120,000 korona hozzájárulást fizetnek, mely összeg

a helyszínen fizetendő, azonban a részvétel augusztus hó 20-áig „Debrecen város és Hajdu vármegyei Szövetség Debrecen” címre előzetesen bejelentendő. A tűzoltói versenyszámok a következők: 1. Kocsifecskendő 5-ös iskola és gyorszerelés; 2. Mozdonyfecske 5-ös iskola és gyorszerelés; 3. Támadás (taktikai feladat) egyszerű falusi viszonyokhoz mért feltevéssel; 4. Mentői (első segélynyújtási) feladat megoldása a helyszínen közölt feltevéssel. Fizetett és hivatásos tűzoltók a versenyből ki vannak zárva. Az egyes szerelős számokat a zsűri a helyszínen osztja be, tehát minden szerelős számnak minden beosztásban meg kell felelni. A taktikai feladatot a vezénylő zárt borítékban kapja kézhez és annak végrehajtásához 5 percen belül hozzá kell kezdeni. A taktikai feladatnál a vezénylő tetszés szerint alkalmazhat 5-ös vagy 9-es fecskendő szerelőegységet, az egyes számokat is tetszés szerint oszthatja be. Tűzoltószerokről gondoskodás lesz, tehát a csapatoknak nem kell azokat magukkal hozni. A tűzoltói versenyekre az előzetes felhívásban közöltéltől eltérőleg augusztus hó 5-ig lehet benevezni. Tetszés szerint be lehet nevezni az összes versenyszámokra, avagy csak egyes számokra.

A Komárom, Esztergom vármegyei Tűzoltó Szövetség folyó évi rendes közgyűlését szeptember hó 12-én Komáromban fogja megtartani, amely alkalommal tűzoltóversenyek is lesznek. A versenyre való jelentkezés határideje augusztus hó 30. Ugyanez alkalommal lesz megtartva a Komáromi Önkéntes Tűzoltó Testület új, emeletes szertárának a felszentelési ünnepélye is, amelynek keretén belül fognak a szolgálati érmek is kiosztatni. A versenyre eddig jelentkezett testületek: Esztergom, Komárom, Dorog, Tokod, Csév, Nyergesujfalu és Süttő.

A soproni nagygyűlés versenyére a következő testületek jelentkeztek:

I. *Falusi csoportban:* Szany, Kiszombor, Kiskundorozsma, Nagycenk, Rákosszentmihály, Battonya, Hegykő, Csorna, Sárvár, Beled, Böhönye, Mezőberény, Sopronbánfalva, Fertőszentmiklós, Farád, Kál, Maklár, Hatvan, Csepreg, Sarrod.

II. *Városi csoportra:* Szeged önk., Szombathely, Szolnok MÁV fűtőháza, Kisvárd, Esztergom, Szolnok MÁV műhely, Budapest MÁV északi főműhelye, Nagykőrös, Törökszentmiklós.

BEVÉTEL A Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség zárószámadása az 1925. évről. KIADÁS

	K	f	K	f		K	f	K	f
1925. január 1. Maradvány	100		6.239,821		Házbér			16.114,105	
Allamsegély			30.000,000		Fűtés, világítás, takarítás, telefon			4.434,036	
<i>Tagdíjak:</i>					Irodai és postai kiadások			4.441,170	
a) közvetlen tagtestületek: 896,000					Tisztviselők tiszteletdíja			39.000,000	
b) vármegyei szövetségek: 2.710,400			3.606,400		Elnökségi tagok utiköltsége			8.429,200	
Szolgálati érmekért			78.359,005		Kezelési nyomtatványok			2.060,000	
Szakkönyvek eladása			22.245,300		Szolgálati érmekért			79.572,250	
<i>Tűzrendészeti Közlöny:</i>					<i>Tűzrendészeti Közlöny:</i>				
a) előfizetések: 96.364,608					a) nyomda: 40.298,056				
b) hirdetések: 17.330,000			113.694,608		b) expedálás: 16.954,600				
Tiszti vizsgadíjak			2.400,000		c) szerkesztés: 18.700,000			75.952,656	
Előre nem látható és rendkívüli			27.391,355		Tiszti vizsgadíjak			2.400,000	
					Szakkönyvekért			65,000	
					Előre nem látható és rendkívüli			4.699,000	
					1925. dec. 31. Maradvány	100		46.769,072*	
	100		283.936,489						
1926. január 1. Maradvány	100		46.769,072						

Budapest, 1925. december 31-én.

Gr. Széchenyi Viktor s. k.
elnök.

Breuer Szilárd s. k.
üggy. alelnök.

Nagy Sándor s. k.
h. főtitkár.

Dr. Balogh Dezső s. k.
pénztáros.

* Ebből 37.741,952 — K a Tűzrendészeti Közlöny tartaléka és 9.027,120 K könyvkiadási lefét.

BEVÉTEL A Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség Segélyező Pénztárának zárószámadása az 1925. évről. KIADÁS

	K	f	K	f		K	f	K	f
1925. január 1. Maradvány	145,000		1.629,015	08	Kezelési nyomtatványok			639,550	
Tagsági díjak			51.161,810		Segélyezésekre			3.375,000	
					Irodai és postai kiadások			483,940	
					Tagdíj-visszatérítés			477,000	
					Előre nem látható			5.122,000	
					1925. dec. 31. Maradvány	145,000		42.693,335	08
	145,000		52.790,825	08					
1926. január 1. Maradvány	145,000		42.693,335	08					

Budapest, 1925. december 31-én.

gyűlését Sopronban, a vármegyeház termében.

Hajdu vármegyei és Debrecen városi szövetség augusztus 6-án tartott választmányi ülésén megállapított a közgyűlés tárgysorozata, tudomásul vétetett, hogy a versenyekre 10 testület jelentkezett és számos adomány folyt be. A megye a szövetség segélyét 10 millió koronában állapította meg. Elhatározottat vármegyei tűzrendészeti szabályrendeletminta kidolgozása. Felkérték a debreceni hivatásos tiszteket — bár a város a csapatot a szövetségből való kilépésre utasította, — a további közreműködésre. A soproni nagygyűlésre a vármegyei szövetség képviselőjében Dr. Roncsik küldetett ki. A hajdúszoboszlói hiv. tűzország aratási munkákra rendeltetvén ki, ez ügyben az alispánhoz feljelentés tétele határozottat el. A tagtestületek utasítottak, hogy az eseményekről tegyenek havonként jelentést a járási felügyelőknek.

A biztosító-intézetek orsz. szövetsége a soproni nagygyűlés versenyekre egy díszes ezüstserleget adományozott vándordíjképen s ennek alapítólevelét a következőképp írta elő: „A Magy. Orsz. Tűzoltó Szövetség orsz. nagygyűlése alkalomával tartandó csapatversenyére egy ezüst serleget ajánlunk fel a következő feltételek mellett: 1. Mindenkor a választott bizottság döntése alapján nyertes csapat birtokába megy át és marad a következő orsz. versenyig; 2. A nyertes csapat (egyesület) neve a versenyév, hó és napjának feltüntetésével a serlegbe vésendő; 3. Minden egyes orsz. versenyre a serleg kifizendő és a változó nyertes csapatnak az 1., 2. alattiak figyelembevételével kiadandó; 4. Azon csapat, melynek, mint elsőnek, jelen serleg a választott bizottság által három egymásután következő orsz. versenyen odaítéltetik, örökös tulajdonába megy át „vándor” jellegének elvesztése mellett. Budapest, 1926. augusztus 1. Gergely s. k.“

A Fejér vármegyei tűzoltó-szövetség Elnökségének 101./szöv. 1926. sz. körlevele:

A Fejér vármegyei Tűzoltó Szövetség folyó 1926. évi rendes évi közgyűlését ezuttal Martonvásár községben, folyó évi augusztus hó 29-én, vasárnap délelőtt 9 órakor a szentmisen való testületi részvétel után a községhez tanácstermében fogja megtartani, mely ülésre a járásek főszolgabírjait, községeink Elöljáróságait és tűzoltó-tagtestületeinket ezennel meghívjuk.

Ülésünk főbb tárgyai lesznek: Elnöki megnyitó, két jegyzőkönyv-hitelesítő kijelölése, az ügyvezető titkár évi jelentése, az 1925. évi pénztári számadás bemutatása, elnökségi javaslat a biztosító-társaságok megterheléséről, a versenygyakorlat bíráló-bizottságának megválasztása, az elnökség vagy a bajtársak részéről netán teendő szóbeli indítványok tárgyalása és végül alispán ur ünnepelesen kiosztja azon kamat-jutalmakat, melyeket Vida Pál szöv. titkár az ő nevére létesített alapítvány jövedelméből 5 érdemes tűzoltónak adományozni fog.

Ezen meghívásunkat oly kérelemmel küldjük meg az Elöljáróságoknak, hogy a gyűlés tartásáról tűzoltó-testületeiket haladék nélkül értesítsék oly módon, hogy a tagok közül egyik se mondhasza azt, miszerint ő a közgyűlés tartásáról és versenygyakorlatairól kellő időben nem értesült, mely panasz többször felmerült.

A megjelenéshez egyenruha nem feltétlenül szükséges ugyan, de akinek van, azt kérjük, hogy egyenruhában jelenjen meg. Az új tűzoltói jelvények viselése azonban mindenesetre kötelező.

Ülés után közös étkezés céljából együtt maradunk a községi nagyvendéglőben, hol kiki tetszése szerint étkezhettek. Nehogy azonban az ételmezés tekintetében zavarok merüljenek fel, óvatosságból kérjük testületeinket, hogy érkezési létszámukat és az étkezésben való részvételi szándékukat — a vendéglős tájékoztasa végett — közvetlen a martonvásári tűzoltó-testülettel folyó évi augusztus hó 25-ig lehetőleg közölni sziveskedjenek.

Ebéd után versenygyakorlatokat fogunk tartani, mely versenygyakorlatokban való részvételre valamennyi

elnökséghez okvetlenül jelentések be.

Versenyezni lehet minden testületnek a martonvásári testület valamelyik választott fecskendőjével (melyet a versenybizottság előzőleg a helyszínén kijelöl), mely akár kecsi-, akár mozdonyfecskendő lehet és ötös számmal szerelendő, a nyomó tartalék-legénység szabályszerű felvonultatásával és megelőző előírások beosztással, valamint a szabályos vezényszavak alkalmazásával, a gyors-szerelésnél pedig kéthangú jelző- és sipjelek igénybevételével. A versenyés tartozékát fogja képezni a közönséges támaszlétra vagy dugólétrával és ezzel egyesített horgos tetőlétrával való gyakorlatozás is, miként ezt a fejrmegei szövetség vezényleti tábláskáján látható rajz mutatja, mely utóbbi táblácska minden irányban kivonatossan tájékoztatóul szolgál. Mindezeket különben a helyi tűzoltó-testület megelőzőleg saját házi gyakorlataival — versenyen kívül — bemutatni fogja.

Egyébként a versenygyakorlat állni fog: a csapat rendgyakorlatából, utána fecskendő és létrák iskolaszereléséből, majd nyomban ezek gyors-szereléséből kürt (sip-) jelek használata mellett és ezeknek végeztével a versenybíró által feladandó jelképes tűztámadásból. A versenyre vonatkozó részletutasítások kiadását és a fecskendő kijelölését a kiküldött versenybírósg a helyszínén fogja eszközölni.

A versenyben győztes csapatok igazoló okiratot és értékes használati tárgyakat fognak kapni jutalmul, melyet nyomban kézbesítünk.

A vasúti utazás körülményeire nézve tudatjuk, miszerint a Déli Vasut erdi állomásáról reggel 7 óra 10 perckor, Székesfehérvárról pedig reggel 7 óra 20 perckor indul a vonat Martonvásárra és itt valamennyien az állomáson gyülekezünk s egyesülten vonulunk be a község főterére, hol a tábori mise tartatik.

A visszautazás Martonvásárról este 19 óra 29 perci vonattal történik Székesfehérvár felé, míg Erd felé este 20 óra 4 perckor indul vonat.

A csatlakozó vonatokat ehhez képest kell igénybevenni.

Midőn a fentiekben lehetőleg minden tudnivalót közlünk, egyuttal reámutatunk tárgysorozatunkra, mellyel alkalmat kívánunk nyújtani bajtársaink szakismereteinek gyarapítására, miért is felkérjük azokat, valamint községeink Elöljáróságait, hogy a hazafias szellem ápolására és az összvetartási érzés felkeltésére is alkalmas ezen összejövetelünkön minél tömegesebben résztvenni sziveskedjenek.

Székesfehérvár, 1926. augusztus hó 2.

Gróf Bathhány Gyula szöv. elnök, Báró Ivánka Géza szöv. alelnök, Vida Pál ügyvezető titkár.

ad. 101./szöv. 1926. szám. A gyűlésen leendő megjelentést a vármegyei tűzrendészeti főhatóság nevében részemről is kérem és az Elöljáróságokat erre felhívom.

Székesfehérvár, 1926. augusztus hó 2.

Dr. Havranek József s. k.

Fejér vármegye alispánja.

H I R E K

A kir. díszérmét a belügyminiszter ur utabban a következőknek adományozta: Salánszki Lajos (Szeged, hiv.), Stockinger Rudolf par., Drézer János alpar., Farkas Kelemen szakaszpar., Zsidó József kürtös, Német György zászlótartó (Tamási, önk.), Horn Ágost, Mátrai Mihály őrp. (Székesfehérvár, déli vasut), Lenk János tb. par. (Adony, önk.), Droszt Arthur jár. tüzr. felügyelő (Endrefalva), Dr. Vargha Gábor díszelnök, Pével Vince par., Kovács Alajos, Káldy Polykarp őrp., Pinczker Károly rajvez. (Szentgothárd, önk.), Hricovszky András par. (Salgótarján, önk.), id. Leszeniczki János tűzoltó (Balassagyarmat), Habrányi Béla par., Sárosy Nándor alpar., Végh János szakpar., Cseuz Ignác őrp. (Kunszentmárton, önk.). Kiss István, Sipos József szakpar. (felsőpályi, önk.).

A belügyminisztérium ellenőrző kiszállásait július 25—28. napjain folytatta Somogy vármegyében Dr. Tomcsányi Kálmán miniszteri tanácsos vezetése alatt, mely alkalommal megtekintették

Kaposvár tűzoltóságának gyakorlatát, majd autón, előre megállapított program szerint, Toponár, Magyaratád, Szil, Igal, Tab, Som, Kiliti, Győrök, Lengyeltóti, Öreglak, Csömend, Marcali, Nemesvid, Szentmiklós, Zákány, Gyékényes, Csurgó, Berzence, Nagyatád, Babócsa, Erdőcsokonya, Barcs, Darány, Istvándi, Szigetvár, Andocs, Kereki, Surd, Alsók, Nagyomba és Komárváros (Zala m.) községek felszerelését. A vármegye részéről Dr. Bálványossy Tibor tűzr. referens kísérte a bizottságot.

Gr. Széchenyi Viktor szövetségi elnökünket július utolsó napjain súlyos csapás érte, amennyiben édesanyja eltávozott az élők sorából. Elnökünk gyászában házánk minden tűzoltósága a legmélyebb részvételt osztja.

Nessi Gyulát, a budapesti kéményseprő ipartestület elnökét, a kormányzó Ő Főméltósága kinevezte kormányfőtanácsossá.

Vértesacska község részben önkéntes, részben kötelezett tagokból álló tűzoltósága július 11-én tartotta új tűzoltó-szertárának felszentelési ünnepségét, mely alkalomból a vármegyei tűzoltó-szövetséget gróf Batthyány Gyula elnök és Vida Pál titkár képviselték. Az új szertár építése 135.000.000 koronába került. Nagyban emelte az építés költségeit az, hogy a szertár legmegfelelőbb elhelyezése csak ingoványos talajon volt lehetséges, az egész alapozást egy betontömbből kellett kiönteni; igaz, hogy az épület és a 11 méteres torony szilárdsága elsőrendű. A község a szertár építési költségén felül 1924-ban 27.000.000 K-t költött fecskendőjavításra, lajt és új szerek beszerzésére és jól kiképzett 31 főből álló tűzoltósága van.

„Irányelvek a villamos berendezéseken, vagy azok mellett keletkezett tűz oltására” című s múlt számunkban megjelent cikke vonatkozólag azt közli velünk a Ligeti és Bíró budapesti cég, hogy a 4. § c) pontjában jelzett olajégést az általa forgalomba hozott „Total” száraz poroltókészülék is kitűnően oltja, mert oltóanyaga rossz vezető, tehát vele az oltást még akkor is lehet elvégezni, megfelelő távolból, ha a villamos áram kikapcsolva nem lett.

A Heves vármegyei szövetségnek július 18-án Füzesabonyban tartott közgyűlése alkalmából lezajlott egri járási versenyen 7 csapat vett részt, míg a maklári versenyen kívül gyakorolt. Az Okolicsányi Imre vándordíjat a káli ő. t. nyerte el; az I. díjat kapta Füzesabony, a II-ikat Verpelét, a III-ikat Mezőtárkány, a IV-iket Nagytálya. A vezénylési I. díjat nyerte Tarján Gida (Kál), a II-ikat Horváth Endre (Verpelét), a III-ikat Révész László (Dormánd). A végén a dormándi csapat cigányzene mellett tánclépésben mutatott be szerelést, ezt azonban a bizottság, mint az ügy kárára lévő komolytalan pojjacáságot, beszüntette. Az Orsz. Szövetséget Dr. Roncsik Jenő (Debrecen) képviselte az alkalommal.

A nagykanizsai önk. testület július 25-én tartotta rendes évi közgyűlést Dr. Sabján Gyula elnökle alatt, melyen Knortzer György par. évi-jelentését és zárszámadását tudomásul véve, a jövő évi költségvetést 3-98 millió koronában állapították meg. Szolgálati érmet kapott ez alkalommal 2 tag. Tüzeset volt 11 esetben. A mentőosztag 400 esetben működött. Utóbbinak Szilveszternapi gyűjtése 19 millió koronát eredményezett.

A nyiregyházi önk. testület aug. 1-én tartotta az évi rendes közgyűlést Dr. Bencs Kálmán elnökle alatt. Az évi jelentésből kivesszük, hogy a város 2 fővel szaporította a fizetéses tűzoltók létszámát, hogy a toronyőri szolgálatot is azok

a tűzoltásnál is felhasználható. Beszerzés történt mintegy 50 millió kor. értékben. A tűzoltónapi gyűjtés 19 millió kor.-át eredményezett. Kiképezettek a balkányi és nyirbátori versenycsapatok és levették. Gyakorlat tartatott 46, elméleti oktatás 16. Tüzeset volt 43, ebből 2 vidéken. Tűzrendészeti vizsgálat tartatott 122 esetben. A mentőkoci kivonult 390 esetben, a laktanyában 24 esetben nyújtatott segély. A szokásos tűzörsegek rendszeresen állítottak.

A tolnai önk. testület jubileuma alkalmából rendezett versenyek eredménye a következő volt: I. tömlőfektetés: első díj Szekszárd (érem), 2-ik díj Tolna (érem); II. iskolaszerezés 5 fővel: első díj Paks (érem), 2-ik díj Fadd; III. iskolaszerezés 9 fővel: első díj Bátaszék (érem), 2-ik díj Bonyhád (érem); IV. gyorszerelés 1 fővel: első díj Sióagárd (oklevél); V. legjobb vezénylő díja: Horváth paksi alpar. — Dombóvár testülete a versenyben nem vett részt.

A békésgyulai tanfolyamon, mely július 5—18. napjain tartatott, résztvett 32 hallgató. A rekapituláló vizsgán jelen volt a belügyminisztérium részéről Declava Rezső oszt. tanácsos, az orsz. szövetség részéről Dr. Marinovich Imre alelnök. A vmegyei szövetség választmányi és közgyűlése után a versenyen résztvett 11 község tűzoltósága; az első díjat nyerte Mezőberény; az első egyéni díjat Tótkomlós parancsnoka.

Vas vármegyében a testületek szervezése befejezést nyert; 255 községben önkéntes, 37 községben kötelezett csapat áll fenn. A 292 csapat 79 körzetben századokba vonatott össze, amelyek élére egy főparancsnok neveztetett ki. A vmegyei szövetség e századokat jelentette be tagul az orsz. szövetségbe az egyes testületek helyett (költségkímélés okából, de alapszabályellenesen). A századokra való összevonás eszméje nem új; Sáros vmegyei tűzrendészeti szabályrendelet-tervezetében Kyss Geyza eperjesi par. már a 90-es években ismertette a „Tűzrend. Lap”-ok hasábjain.

Somogyszil község tűzoltási célokra 4 (négy) drb vízszállító vaslajt beszerzését határozta el. A vaslajtoknak egyenkint 5 (öt) hektolitereseknek és vasból vagy faanyagból készült kocsikra szerelteknek kell lenniök. Szállítandó lenne 2 drb 1927 márc. és 2 drb 1927 június végéig. A fizetés három egyenlő évi részletben történik. Forgalmi adó, kötvény- vagy nyugtábellyeg-illeték az eladót terheli. Árak ab Kaposvár, vasuti állomás szabandók meg, hol a lajtok a somogyvármegyei tűzrendészeti felügyelő átvizsgálása után vétetnek át. Az „Ajánlat Somogyszil község részére szükséges 4 drb vaslajt szállítására” feliratu, rajzokkal és méretekkel felszerelt, részletes zárt ajánlatok f. é. augusztus 31-ig Somogyszil község előljáróságánál benyújtandók, vagy postán beküldendők. Az ajánlatok f. é. szeptember 1-én lesznek felbontva, a község szabad választási jogának fenntartása mellett. Ajánlattevők 30 napig maradnak kötelezettségben.

Az újpesti önk. testület, amely 1925. évi november 12-én tartott tagértekezletén és az azt követő közgyűlésen a működés újrafelvételét határozta el, augusztus hó 1-én megkezdte éjjeli őrségtartását. A testület ezévi rendkívüli közgyűlésén a parancsnokság kiegészítettetett olyképpen, hogy a szertárnoki teendőkkel Szabó István alp., a szolgálatvezetői teendőkkel Vágó Zoltán szkp. bizatott meg, titkáru Dr. Novák János, pénztárnokul Kovács László, Jónák Gyula hiv. parancsnok pedig parancsnoksági tagul választatott meg.

gyári értékek árát a következők: V. éves 25,000; X. éves 30,000; XV. éves 80,000; XX. éves 85,000; XXV. éves 135,000; XXX. éves 140,000; XXXV. éves 180,000; XL. éves 200,000; szalag 8,000; igazolványlap 3,000 K. — Az érme ár és a netáni tagdíjhátralék a szabályszerinti névkimutatás kapcsán postacsekken utján előre küldendő be.

Felelős szerkesztő: Breuer Szilárd, az Orsz. Szövetség ügyvezető alelnöke, fős. főparancsnok.

Felelős kiadó: Kállay Imre, orsz. szöv. eln. előadó, fős. hiv. főtiszt.

Lapkiadó-bizottság: Breuer Szilárd, Kállay Imre, Köhler István vál. tag, Mátrai Antal számv. biz. tag.

József gépészmérnök, orsz. szöv. eln. előadó, fős. hiv. főtiszt, Falussy Károly Máv. tűzr. felügyelő, számv. biz. tag, Kállay Imre, Dr. Kathona Mihály par. (Kiskunhalas), Dr. Kele József vármegyei szövetségi elnök (Szolnok), Kotsis Rezső alpar. (Csepel, Iószergyár), Malcsiner Károly Ganz-gyári par., vál. tag, Papp Ferenc hiv. főpar. (Szeged), orsz. szöv. eln. előadó, Dr. Roncsik Jenő hiv. főpar. (Debrecen), orsz. szöv. eln. előadó, Rehák Tamás hiv. par. (Debrecen), Rosta Géza par. (Csepel, Iószergyár), orsz. szöv. eln. előadó, Dr. Szalay Lajos vegyész, budapesti önk. titkár, Teasdale Ottó fős. hiv. főtiszt, Vida Pál vármegyei szöv. titkár (Székesfehérvár), orsz. szöv. eln. előadó.

KÖHLER ISTVÁN

fecskendő-, szivattyu- és tűzoltófelszerelések gyára

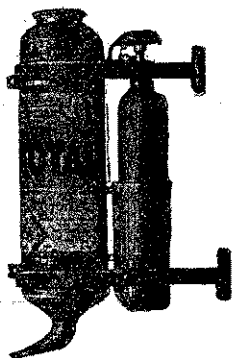
Budapest, X. Korponai-utca 21.

Gyárt: modern motoros, turbinás és dugattyus tűzoltó fecskendőket, tűzoltószereket, felszereléseket és stabil szivattyu-felepeket a tűzoltás és öntözés céljaira

Mátrai Antal és Társa R.-T. Budapest

VI., Teréz-körút 33 ♦ 30 éve fennálló tűzoltószergyára

GYÁRT: kézi- és motorfecskendőket, mindenféle létrákat, motollákat, vízfordó és öntöző lajtákat, szerkocsikat. Mindennemű tűzoltófelszerelési cikkek raktárról kaphatók. :: Sürgőnycim: 22-36 MÁTRAI :: Telefon J. 81-85

"TOTAL"

a tűzoltókészülékek királya!

folyékony szénssavval működik és száraz porral olt és ezért télen nem fagy be, nyáron nem párolog el; sikeresen olt mindenféle tüzet, tehát a veszélyes folyékony anyagok, mint: benzin, szesz, ether, petroleum, olaj, kátrány égését, továbbá a karbid és a villamos tüzeket, utóbbi is teljesen veszélytelenül. Kimerítő ismertetéssel készséggel szolgál a magyarországi ierakat:

Ligeti és Biró, Budapest
V., Vigszinház-u. 5. Tel. 77-99

Minden kapható a

Párisi Nagyáruház-ban

Walser Ferencz

Budapest, VI., Lomb-utca 34-36. sz.

Telefon: L 913-46

Tűzoltási szerek és szivattyuk gyára,
harang- és fémöntöde

Telefon: L 913-46

A tűzoltótestületek életében szükséges összes **NYOMTATVÁNYOKAT** felvettem raktárra és azokat bármily kis mennyiségben is, olcsó raktári árban azonnal szállíthatom. Árjegyzéket vagy eredeti mintáveket kívánatra készséggel ingyen és bérmentve küldök

KNER IZIDOR KÖNYVNYOMDÁSZ, GYOMA

Budapesti Armatura-, Szivattyu- és Gépgyár R.-T.

Teudloff-Dittrich

Gyár: Kispeszt, Üllői-ut 220-222. szám

Sürgőnycim: Teudloff Budapest — M. kir. postatakarék-pénztári szám 10962 — Levélcim: Budapest, Főposta, 139. sz. postafiók — Telefonszámok: József 90-02 és 90-03 —

Budapesti vezérképviselő: „ORBIS”
műszaki r.-t., Budapest, VI. ker., Teréz-
körút 29. szám. — Telefonszám: 72-09.

Fiókok: Szeged, Győr, Miskolc, Debrecen, Veszprém

SELTENHOFER FRIGYES FIAI

cs. m. kir. udvari szállítók, Sopron. Alapították 1816-ban

Központi elárusító-iroda és mintaraktár:

GYŐZŐ BÉLA ÉS TÁRSA

Budapest, V., Báró Aczél-utca 3. szám

Szivattyu és fecskendő specialisták - Tel.: Interurb. 42-77 - Vigszinház mellett

„ERICSSON”

(Ezelőtt Deckert és Homolka)

Magyar Villamossági Részvénytársaság

A budapesti tűzoltóság hivatalos szállítója

Budapest,

VI., Vörösmarty-utca 67.

Telefon: 28-09. és 89-64.

Gyárt és szerel mindenfajta elektromos tűzjelző berendezéseket városok, községek, gyárak számára

FESTÉK, KENCE, ZSIRADÉK, KÁTRÁNY ÉS VEGYITERMÉKEK GYÁRI RAKTÁRA

KUN SÁNDOR, BUDAPEST

Telefonszám: József 61—23 ~~~~~ IV., Ferenc József-rakpart 18. szám

SPORTérmek, plakettek,
jelvények, tisztelet-
díjak, éremszalag-
ok, zászlószögek
legkiválóbb minőségben**MORZSÁNYI JÓZSEF-nél**Budapest, IV. ker., Eskü-ut 5. szám
A Tűz.-Szöv., sportszöv., dal- és sportegyletek szállítója**A MINIMAX**a legjobb kézi tűzoltó készülék. Nem hasonlítható össze a külön-
böző utáztatokkal és különösen az értéktelen száraz poroltóval.**MAGYAR. MINIMAX RÉSZVÉNYTÁRSASÁG • BUDAPEST**

Gyár, iroda: VI., Rózsa-utca 85. — Telefonszám 37-31.

Büchler és Rausnitz, V., Nádor-utca 19

Polgári és katonai szabók • Finom fehérneműek • A székesfővárosi tűzoltó-tisztikar szállítója • Telefon 31—83

BENZ GAGGENAU

Németország legrégibb és leghíresebb autófecskeadó és különleges tűzoltóautó-gyára

Különleges tűzoltófecskeadó és kézi vontatásra berendezett kis motorfecskeadó megtekinthetők fenti cég magyarországi vezérképviseleténél, a

BENZ Magyar Automobil- és Motorgyár Részvénytársaság-nál
♦♦ Budapest, V. kerület, Vörösmarty-tér 1. szám ♦♦**CORVIN ÁRUHÁZ R.-T.**

BUDAPEST, VIII., BLAHA LUJZA-TÉR 1—3.

Budapest egye-
dűli családi
szórakozóhelye**ANGOL-PARK**

BUDAPEST, VI., HERMINA-UT 61. SZÁM.

Az egész nyári
évadban nyitva.
::: Naponta :::
katonazene!!

Szab. hat. engedélyezett

DABEG

Szab. hat. engedélyezett

TŰZ- ÉS ROBBANÁSMENTES BENZINTÁROLÓ BERENDEZÉSEKET

védőgáznélküli üzemre gyorsan és jutányosan szállít

Dávid és Kertész kazán- és gépgyár r.-t., Budapest, VI., Máglya-u. 75—77 - Tel. L. 914-46

Tűzfecskeadókat,mindentéle felszerelési cikket, lajtos kocsiakat, szekérhidmérikeket legelsőrangú kivitelben gyárt és szállít községek,
malmok, gazdaságok stb. részére, előnyös fizetési feltételekkel**MAGYAR MÉRLEG- ÉS GÉPGYÁR R.-T., BUDAPEST**Iroda: V., Honvéd-utca 18. sz. :: Telefon: L. 966—95, L. 910—47, J. 80—17. :: Gyártelep: X., Gyömrői-ut 40. sz.
Fecskeadóinket az Országos Tűzoltó-Szövetség felülvizsgálatának vetjük alá**Magyar Vegyipari Gépgyár R.-T.**

TELEFON: J 90—07 és J 90—08

(REICHEL ÉS HEISZLER)

Budapest, X., Noszlopi-u. 1

Sürgőnycim: Destillator, Bpest

Gyártmányaink: Kézi- és benzinmotoros tűzoltófecskeadó, automobil benzinmotoros tűzfecskeadó és automobil utcalocsoló-kocsi
tűzoltószivattyúval, valamint az összes tűzoltófelszerelési tárgyak**Tűzoltó-versenydíjakat készít Klein M.**

ezüstáru-gyára, Budapest, VII., Sip-utca 20

Tűzrendészeti Közlöny

A Magyar Orsz. Tűzoltó-Szövetség hivatalos lapja.

Megjelenik minden hónapban egyszer.

Az előfizetési és hirdetési díjakat a Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség 23297. számú csekk számlájára lehet beküldeni. Csekkürlap minden postahivatalban kapható.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

**BUDAPEST,
VIII., Kun-utca 2. szám.**

Előfizetési ára egész évre 80,000 korona.

A szerkesztőség címére küldött szakcikkeket, ha a közlésre alkalmasak, díjazzuk.

Ajánlva a m. kir. Belügyminiszteriumnak 209,916/1923. B. M. sz., 44,616/1924. B. M. sz., 229,320/1925. B. M. sz. és 277,462/1925. B. M. sz. körrendeleteivel.

A Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség irodája:

Budapest, VII., Rákóczi-ut 38. szám, IV. emelet 15. a. — Telefon: József 118-45.

Beköszöntő.

A tűzoltó-intézmény egy régi zászlóvivője, aki mindenhol ott volt, ahol tűzoltók azért találkoztak, hogy az eszmét előbbrevigyék, félve emelte fel azt a tollat, amelyet ezen értékes multú szaklap eddigi nagynevű szerkesztője letett. A mester elfáradt. Utódról kellett gondoskodni.

Ilyen szaktudású szerkesztő helyébe lépni hálátlan feladat. Nehéz helyzet előtt állok. De ő mondá, hogy a hivatalos lap szerkesztését nekem kell vállalnom. Vajjon a szerkesztés nehéz munkáját fogom-e győzni?

Az ily szaklap szerkesztése ugyanis nem oly egyszerű dolog, mint talán azt sokan képzelik. Mert a szerkesztőnek tapasztalt tűzoltónak, tollforgatónak, jó megfigyelőképességgel bírónak és ötletesnek kell lennie. E négy tulajdonság pedig együttvéve nem mindenkiben lakozik.

Nehéz a helyzet azért is, mivel azok a tűzoltó bajtársak, akik szaktudásukat, tapasztalataikat és egyéb megfigyeléseiket papírra vetve, közleményeikkel e lapot támogatni szokták és erre hajlandók, szintén kevesen vannak. Pedig annak a kevésnek a támogatására igen nagy szükség van, mert egy lélek és egy kéz, képtelen e lapot egyedül huzamos ideig szakcikkekkel táplálni, mivel a tudás, az eszme és a tapasztalatok tárháza feltétlenül ki fog merülni.

Pedig a szigorú kritika bonckés alá fogja az ily irodalmi ténykedés minden szülöttjét.

A szaklap irodalmi és szellemi nivójának fenntartása tehát nehéz feladatok elé állítja a szerkesztőt, mivel a változatosságot keresve, mindenki igényének eleget tenni, nem oly egyszerű dolog.

Az országos választmány bizalmát tehát, melyel a hivatalos lap szerkesztésének gondjait reám ruházta, követni kell a régi munkatársak támogatásának is, akik egyszerűzetükkel előreláthatólag erősíteni fogják a tűzoltói eszme és szaktudás előbbrevitelének kürtszavát.

És ha mégis, — ha fáradozásaim közepett nem fog sikerülni a szakkörök megalégedését kiérdemelni, követ ne vessenek reám, mivel e díszes megtiszteltetést sohasem kerestem.

Mindazonáltal bízva a megbízók bölcsességében, minden igyekezettel azon fogok fáradozni, hogy csalódás ne érje őket. Szerkesztő.

A soproni tűzoltónapok.

A Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség alkotmányos életének ismét egy fontos mozzanata zajlott le 1926. augusztus 22-én Sopronban, amelyet a vendégül látó város közönsége és tűzoltósága házi és egyéb ünnepek sikerült rendezésével több napra terjedővé bővített ki.

A XXI-ik országos tűzoltó-nagygyűlés alkalmából gyűltek össze Csonka-Magyarország tűzoltói, akik a forradalmak lezajlása óta első ízben vonultak fel ily szép számmal; és ha nem is érte el e csoportos ünnepély a békebeli nagygyűlések tűzoltótoegeinek létszámát, némileg mégis megközelítette azt. Százötvenkét tűzoltóság képviselőiben mintegy 1000 főnyi csapat tarkította az ősrégi város utcáit. A megszállott területekről, Pozsonyból 3 tiszt, Nyugat-Magyarországból egy szakasz tűzoltó lépte át a határt, hogy, mint elszakított testvérek, viszontláthassák régi bajtársaikat.

A soproni tűzoltónapok jelentőségét nagy fokban emelte azon körülmény, hogy a helyi hatóságok támogatásán és részvételén kívül a kormány több minisztériumának kiküldöttje által képviseltette magát

Augusztus 18-án a korai délutáni órákban sínautó-vonaton Sopronba érkeztek: Dr. Koszov István belügyi államtitkár, Dr. Kontz Endre belügyminiszteri és Kerékgyártó György kereskedelemügyi miniszteri osztálytanácsosok.

A pályaudvaron fogadtatásukra megjelent Simon Elemér főispán, az Orsz. Tűzoltó-Szövetség küldöttsége, élén Dr. Marinovich Imre alelnök, Dr. Gévai Wolf Lajos alispán, Dr. Thurner Mihály polgármester, Dr. Zergényi Jenő kormányfőtanácsos, a soproni önk. tűzoltó-testület elnöke és Zűgn Nándor parancsnok.

Rövid üdvözlés után az illusztris vendégek a város megtekintésével töltötték el a délutánt.

A Győr felől jövő, délutáni kibővített személyvonat azután meghozta a nagygyűlésre érkező tűzoltóságok zömét. A nagy gonddal előkészített elszállásolás irányítása és végrehajtása igen gyors elintézést nyert. A rendezőbizottság ezirányú figyelmes tevékenységeért, a vendég-tűzoltók köszönetét és háláját e helyen is készséggel tolmácsoljuk.

Valamivel később, a déli vasút vonalán érkezett meg az Országos Tűzoltó-Szövetség elnöke, gr. Széchenyi Viktor.

A sötétség beálltával a soproni tűzoltóság zenés fáklyásmenete vonult el a Pannónia-szálló előtt. A kivilágított díszfeliratos táblákon gróf Széchenyi Viktor elnök és az országos szövetség elnökségének szóló üdvözlés volt olvasható.

Ezután, a kormány képviselői élén, a helyi hatóságok képviselői és a délután óta a város falai közt tartózkodó vendég-tűzoltók a Pannónia-szálló dísztermében ismerkedési estélyre gyűltek össze, mely a késő éjjeli órákig, vidám hangulat mellett zajlott le.

Augusztus 20-án reggel 6 órakor a város főbb útvonalait körüljáró katonazenekar zenés ébresztője az ünnepélyek kezdetének híradója gyanánt szolgált.

Reggel 8 órakor az erdészeti- és bányászati főiskola tágas udvarán megtartott Szent István-napi táborigényű mise, a megjelent hivatalos hatóságok, a tűzoltóságok képviselői, a felvonult csapatok és a nagyszámú díszes közönség részvételével, a katonazenekar kíséretével, impozáns méretekben folyt le.

Délelőtt 1/2 10 órakor az erdészeti- és bányászati főiskola tornatermében a soproni tűzoltónapok tartamára rendezett tűzoltószere- és felszerelési tárgyak kiállítása nyílt meg, melynek izléses tárgyai a helybeli iparosok műhelyeiben készültek. A fő kiállító a Seltenhofer Frigyes fiai fecskendőgyáros cég volt.

Délelőtt 1/2 11 órakor a város legélénkebb táján, természetes objektum felhasználásával, a jubilaris soproni tűzoltóság támadási gyakorlatának bemutatása következett. A várkerület 88. számú lakóház II-ik emeletén inszenált vegytisztítóműhely, robbanás által kiváltott tüzesetének megfékezéséről volt szó. Az életmentéssel komplikált, vízzel eszközözendő támadási gyakorlat végrehajtásához az önkéntes tűzoltóság nagy erőbeli készültséggel vonult fel.

A második emelet utcai oldalán, kihúzó létra útján megközelített gyerekmunkások mentőtömli segítségével gyorsan biztonságba helyeztetek. Az épület belseje felől vezetett sugár (víz nélkül) a belső tűz eloltásának célszerűen alkalmazott eszköze volt. Az ablakokon kivágódó lángok által felgyújtott tető párkányának oltására a célszerűen felállított tolólétrán felvezetett motoros sugár megfelelt. A többi vízsugaraknak a szomszédos épületek tetején való alkalmazása demonstratív jellegű volt, amellyel a soproni tűzoltóság erőfejlesztési képességének bemutatásával igazolta, hogy jól kiképzett nagyszámú csapatával és modern felszerelésével nagyszabású tüzesetek megfékezésére is képes. Ennek elérésében kétségtelesen nagy előnyére szolgál 6 légkörnyomású vízvezetékhalózata is.

A Soproni Önk. Tűzoltó Egyesület
díszközgyűlése.

képviselői, a helybeli önkéntes tűzoltóság és a vendég-tűzoltók küldöttségei a városháza dísztermében gyűltek össze, hogy együtt ünnepeljék meg az ország legrégebb szervezett tűzoltóságának 60 éves jubileumát. Dr. Zergényi Jenő kormányfőtanácsos, elnök magasszárnyalású ünnepi beszéde folyamán, a multba való visszapillantás kapcsán, a Soproni Önk. Tűzoltó-Egyesület nagynevű alapítójáról, Rösch Frigyesről emlékezett meg, akinek emlékét a díszközgyűlés jegyzőkönyvébe megörökíteni határozta el.

A jelenlevő Panuska Ferenc tűzoltótisztról szintén megemlékezett, aki az intézmény alapításában résztvevők egyetlen élő tanujaként jelent meg a díszközgyűlésen.

Ezután a kormány megjelent képviselőit, Dr. Koszó István belügyi államtitkárt, Dr. Kontz Endre belügyminiszteri és Kerékgyártó István kereskedelemügyi miniszteri osztálytanácsosokat, Simon Elemér főispánt, a népjóléti miniszter képviselőjét, vitéz Peterdy ezredes, ezredparancsnokot, a honvédelmi miniszter képviselőjét, gróf Széchenyi Viktor elnököt, Dr. Marinovich Imre alelnököt és Dr. Thurner Mihály polgármestert egyenként és végül a megjelent tűzoltóságok képviselőit rövid, de lelkes szavakkal üdvözlötte.

A díszközgyűlés a jubilaris 60 esztendőről szóló jelentést, mely könyvalakban kinyomatva jelent meg, felolvasottnak tekintve, tudomásul vette.

A közgyűlés ezután Dr. Zergényi elnök indítványára a tűzoltóság kebelében létesítendő mentőosztály felállítását határozta el.

A díszközgyűlés alkalmából ezenközben hódoló távirat intézettel Horthy Miklós kormányzó Ófőmértóságához. Ezután az üdvözlő felszólalások egész sorozata következett.

Dr. Koszó István államtitkár hazafias szellemű buzdító beszédével méltatta a helybeli tűzoltóság érdemeit. Utána Dr. Simon Elemér főispán a népjóléti miniszter nevében, vitéz Peterdy Ödön ezredes a honvédelmi miniszter nevében, Kerékgyártó György a kereskedelmi miniszter nevében és gróf Széchenyi Viktor az Országos Tűzoltó-Szövetség nevében — hatalmas babérkoszorú átadása keretében — izzó és lelkes szavak kíséretében üdvözlötte a jubiláló testületet. Végül Dr. Thurner Mihály polgármester a város közönsége nevében mondott köszönetet Sopron derék tűzoltóinak.

A hivatalos üdvözlések után a vendég-tűzoltóságok képviselői mondták el üdvözlő beszédeiket. Se vége, se hossza a bajtársi szeretet megnyilvánulásának. Ezen üdvözlések kimagasló pontja volt Erdély Ernő, Győr város főparancsnokának felszólalása, aki Rösch Frigyesről, mint a győri tűzoltóság szervezőjéről hálással emlékezve meg, a testület parancsnokának értékes emléktárgyat nyújtott át; az egyesületi zászlót pedig emlékül feliratos szalaggal díszítette fel.

Gévai Wolf Lajos, Sopron vármegye alispánjának üdvözlése után — a jubiláló testület iránti tiszteletük és szeretetük jeléül — az ország minden tájának városait és községeit képviselőhatósági személyek és tűzoltóságok tisztjei mondtak néhány üdvözlő szót. A díszközgyűlés a korai délutánig tartott, amelynek ünnepélyes berekesztése után a jelen voltak a Pannónia-szálloda nagytermében rendezett díszbédre vonultak el.

A soproni tűzoltóság rendező-bizottsága, a vendég-tűzoltók tiszteletére, délután az Erzsébet-kertben nagyszabású népnünnepélyi rendezett, melynek keretében az intézők a tömegesen résztvevők változatos szórakoztatásáról bőségesen gondos-

A soproni népünnepély folyama alatt a tűzoltó-laktanya tanácsstermében 1/2 óraker az Orsz. Tűzoltó Szövetség elnöksége gróf Széchényi Viktor elnökle alatt ülést tartott.

A mult ülés jegyzőkönyvének felolvasása után a biztosító-társaságok országos szövetsége által a soproni országos tűzoltóversenyekre felajánlott vándordíj átminősítése iránti megkeresést tárgyalta, melyre eddig az ajándékozó részéről válasz nem érkezett. Ezért az elnökség egyértelműen úgy határozott, hogy a felajánlott ezüstserleg a másnap tartandó országos versenyek alkalmából mint versenydíj ki nem adható.

Nyiregyháza polgármesterének a legközelebbi (1929) nagygyűlésnek Nyiregyházán való megtartása iránti megkeresése olyképen intéztetett el, hogy az 1914. évben — a világháború kitörése miatt — e városban megtartani szándékozott nagygyűlés elmaradására való tekintettel, az elnökség a nagygyűlésnek ezen meghívás elfogadását fogja javasolni.

Székesfehérvár polgármesterének azon távirati úton való megkereséséhez, mely szerint az 1929-iki nagygyűlés helyéül Székesfehérvár sz. kir. város meghívásának elfogadását kéri, az elnökség — a nyiregyházi meghívásra való tekintettel — a nagygyűlésen való ajánlásához hozzá nem járult. E helyett az 1927. évi országos választmányi ülésnek Székesfehérváron való megtartása iránt a polgármesterhez megkeresést intéz.

Breuer Szilárd alelnök azon idítványát, hogy a tiszti vizsgákból kifolyólag az országos szövetséget anyagi megterhelés ne érhesse, — az elnökség elfogadta. Szintügy örvendetes tudomásul vette Breuer alelnök azon jelentését is, hogy az orsz. szövetségi irodában a rend teljesen helyreállott. Ezen jelentés kapcsán az elnökség Breuer Szilárd alelnök fáradozásáért köszönetet szavazott.

Végül a főtitkár azon jelentését, hogy az orsz. választmányi ülés anyaga elő van készítve, — tudomásul vette, amely után az elnök az ülést berekesztette.

A Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség választmányi ülése.

Az elnökségi ülés befejezte után, ugyane helyen, gróf Széchényi Viktor elnökle alatt az országos választmány ült össze.

A választmány az elnökség 1925. évről szóló jelentését jóváhagyólag tudomásul vette.

Az 1925. évről szóló zárszámadást a választmány elfogadván, a nagygyűlésen a felmentvény megadása iránti javaslat előterjesztését határozta el. A bemutatott költségelőirányzat is hasonló elintézést nyert.

Ezután az 1927. január 1-től fizetendő évi tagdíjak megállapítása tekintetében a nagygyűlés elé terjesztendő következő javaslat fogadtatott el: 50 lakóházzal bíró községek tűzoltó tagtestületeinek évi tagdíja 4 pengő, 51—300 lakóházzal bíróké 8 pengő, 301—700-ig 16 pengő, 701-en felülieké 24 pengő, törvényhatósági joggal felruházott városoké 100 pengő. A gyári tűzoltóságok tagsági díját a fenti skála szerint, a gyár nagysága szerint, a vármegyei tűzoltó-szövetségek, illetve a budapesti tűzoltó-szövetség állapítja meg. Az itt felsorolt tagsági díjakból, melyeket a vármegyei, illetve a budapesti tűzoltó-szövetségek hajtának be, az országos szövetséget átlagosan 25% illeti meg, de az évi 50 pengős tagdíjakból 15 pengő.

tagjai választattak meg. Ezek névsora a következő: a városi csoportban Erdély Ernő elnökle alatt: Antal János, Barabás István, Benda László, Benedek Mihály, Blázsik Mátyás, Csepreghy Pál, Demusz Lajos, Fülöp László, Hirling Lajos, Hodányi Gyula, Horn József, Kocsis Ferenc, László István, Rostás Géza, Vágó Zoltán és Zamkó Antal. A falusi csoportban Papp Ferenc elnökle alatt: Árvay Géza, Blázy Imre, Ezsek Imre, Hevesi Zsigmond, Dr. Györfly Tihamér, Dr. Kathona Mihály, Kenyeres Benedek, Mácza Endre, Németh Kálmán, Szalay Lajos, Vaday Sándor, Vass Lajos Rudolt és Vida Pál.

Az 1926. évi augusztus 22-én tartandó nagygyűlés napirendjének megállapítása után elnök az ülést berekesztette.

Az országos tűzoltóversenyek.

1926. augusztus 21-én, délelőtt 9 óraker, az erdészeti és bányászati főiskola tágas udvarán a versenyző tűzoltócsapatok gyülekeztek. A rétnék is beálló gyepes terület egyik felében a városi csoport 9 verseny csapatának, — a másik oldalon a falusi versenyre jelentkezett 23 tűzoltóság — sorshúzás útján megállapított sorrendben — a fecskendőszerezési mérkőzése indultak meg. A kedvező nyári napsütéses délelőtt folyamán e versenyek befejezést nyertek.

Délután 3 óraker a támadási versenyek következtek, melyek a főiskola épületén, természetes objektumon, víz felhasználásával folytak le.

A versenyek eredményének elbírálása másnap reggelre halasztatott el.

Este 6 óraker a versenytéren fecskendőpróbákat tartottak, melyeken a Seltenhofer és a Mátrai cégek motoros fecskendői vízzel való működésük közben mutatták be.

Végül a versenytéren a Tetraminimax, a Pax és a Total készülékekkel tűzpróbák bemutatása következett, amelyek a tűzoltói körökben eléggé ismert módon folytak le.

A délelőtt folyamán, a tűzoltóversenyek tartama alatt, Sopron vármegye tűzoltóságainak képviselői tanácskozássra gyűltek össze.

A Sopronvármegyei Tűzoltó-Szövetség közgyűlése.

Délelőtt Dr. Gévay Wolf Lajos alispán elnökle alatt a vármegyei ház nagytermében a Sopronvármegyei Tűzoltó-Szövetség díszközgyűlése folyt le. Az elnök meleg szavak kíséretében köszöntötte a belügyi és a kereskedelemügyi minisztérium képviselőit, az Országos Tűzoltó-Szövetség vezetését gróf Széchényi Viktort és Dr. Marinovich Imrét, Dr. Simon Elemér főispánt, Dr. Thurner Mihály polgármestert és Szabó Gyula volt vármegyei tűzr. felügyelőt, aki az elszakított Pozsonyból jött át.

Az üdvözlésekre elsőnek Dr. Koszó István belügyi államtitkár válaszolt és lelkes szavak kíséretében üdvözölte Sopron vármegyét, mely fejlett tűzoltóságaival mindig előljárt. Üdvözől beszédének befejeztével Leitner Vilmos lövői tűzoltóparancsnoknak a 25 éves királyi díszérmét buzdító szavak kíséretében nyújtotta át.

Dr. Marinovich Imre az Orsz. Tűzoltó-Szövetség üdvözlését tolmácsolta és kegyeletes szavakkal adózott Rösch Frigyes emlékének.

Ezután az évi jelentés felolvasására került a sor, melynek kapcsán a Sopronvármegyei Tűzoltó-Szövetség elhatározta, hogy szükségesnek látja, miszerint a biztosító-társaságok a tűzkár elleni be-

folyt biztosítási díjak 10%-ával a tűzoltó intézmények fejlesztése céljaira hozzájáruljanak, mely cél eléréséhez a szükséges lépések megtételére, az országos szövetséget fogja megkeresni. Ezután a főispán indítványára a közgyűlés közönetét szavazott a vármegyei tűzrendészeti felügyelőknél.

Végül a vármegyei tűzoltó-szövetség tisztikarát alakították meg. Védnökké herceg Eszterházy Pált, elnökké Dr. Gévai Wolf Lajos alispánt, alelnökké Blaschek főbíró és Zügn Nándor soproni tűzoltóparancsnokot választották meg.

A választmány tagjai lettek: Dr. Thurner Mihály polgármester és a négy járás főszolgabírája.

A tisztérőli leköszönt Panuschka pénztárost örökös tiszteletbeli taggá választották meg, aminek elhatározása után a közgyűlés az alispán meleg zárószavával véget ért.

A tűzoltóversenyek napját a városi színházban a vendég-tűzoltók tiszteletére rendezett sikerült hangverseny fejezte be.

1926 augusztus 22-én d. e. 9 órakor a tűzoltólaktanya udvarán a soproni tűzoltótöredék iskolagyakorlata tartatott meg, melyen négy fecskendővel és négy kihúzó létrával kombinált iskolaszerelés-művelet, egy tiszt vezényszavára, négy csapattal egyszerre végeztetett. Majd kétkarú, két-horgú létrával, hármas és egyes létra-mászási gyakorlat tartatott, melynek befejeztével Zügn Nándor parancsnok a szolgálati érmeket osztotta ki. Az új tűzoltók fogadalomletétele után pedig az egyébként kifogástalanul végzett gyakorlatot díszmenet fejezte be.

Innen a hatóságok képviselői és a tűzoltóságok kiküldöttei a városházán megtartandó tűzoltónagygyűlésre vonultak.

A Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség nagygyűlése.

1926 augusztus 22-én d. e. 11 óra körül a tanácskozással összerereglett tűzoltóságok képviselői a békebeli nagygyűlésekre emlékeztető, sűrű csoportokban szállották meg a soproni városháza közgyűlési termét. Csak a hatóságok képviselői és a szövazati joggal bíró tűzoltótisztek bocsáttak be a nagyterembe, mégis zsúfolásig megtelt e tágas helyiség. A legénységi csapatok és egyéb érdeklődők a karzaton nyertek elhelyezést.

A nagygyűlés kezdete előtt, az elnök felhívására, a megjelentek a magyar Hiszekegyet mondták el. Ezután gróf Széchenyi Viktor lendülettel szavak kíséretében Horthy Miklós kormányzó főmémeltóságáról és József királyi hercegről, a Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség védnökéről emlékezett meg. Egyben a főherceg által a nagygyűléshez intézett táviratot olvasta fel, melynek a szövege a következő: „Nagy sajnálatomra nem jöhettek a nagygyűlésen jelenlevő önfeláldozó bajtársak közé, akiket szívem egész melegevel köszöntök. Mindnyájuk nagy és nemes munkájára Isten áldását kívánom. József.”

Elnök javaslatára a nagygyűlés a kormányzó főmémeltóságának, József főherceg öfenségének és a megszállott területen betegen fekvő Rakovszky Iván belügyminiszternek távirat útján való üdvözlését határozta el.

Ezután a hatóságok képviselőiben megjelent Dr. Koszó István belügyi államtitkár, Vitéz Simon Elemér főispánt, a népjóléti miniszter képviselőjét, Vitéz Peterdy Ödön ezredest, a honvédelmi miniszter képviselőjét, Dr. Kontz Endre belügy-

Lajos alispánt, Dr. Thurner Mihály polgármestert, Dr. Zergényi Jenő kormányfőtanácsost, a soproni önkéntes tűzoltóság elnökét, Zügn Nándor parancsnokot, végül a megszállott területről átjött bajtársakat egyenként a legmelegebben üdvözlötte.

Elnök lelkes szavaira elsönek Dr. Koszó István belügyi államtitkár hosszabb, hazafias érzéstől áthatott, izzó beszédben válaszolt. Utána az elnöki üdvözlések sorrendjében a jelen volt hatósági személyek szólaltak fel és viszontüdvözlésük tolmácsolása mellett a tűzoltóintézmény legmesszebbmenő pártolását és támogatását helyezték kilátásba.

Ezen lelkes szavak elhangzása után Dr. Balogh Dezsönek, az igazoló-bizottság elnökének jelentése következett, amely szerint az alapszabályokban minimálisan megkövetelt 30 igazolt képviselő jelenlétét meghaladóan, 152 tűzoltóság megjelent tisztjének szövazati jogosultsága konstataáltván, a nagygyűlés határozatképessége megállapítást nyert. Ez alapon elnök a nagygyűlést határozatképesnek nyilvánította.

Jegyzőkönyvhitelesítőknél Benda László és Malcsiner Károly bajtársak kérték fel.

A nagygyűlés az elnökség három évről szóló jelentésének felolvasását mellőzve, azt hozzászólás nélkül tudomásul vette.

A nagygyűlés a számvizsgáló-bizottság jelentését is elfogadva, az országos választmánynak a felmentvényt megadta.

A költségelöirányzat elfogadásának kapcsán a nagygyűlés a választmányt felhatalmazta, hogy a tűzoltótanfolyamok költségeinek fedezetéről gondoskodjék; továbbá az 1927. évi január hó 1-től fizetendő tagsági díjak mérvét és módozatát a választmány javaslata alapján megszavazta. Ennek megtörténte után Papp Ferenc és Erdély Ernő zsüri-elnökök az előző napon lefolytatott országos tűzoltóversenyek eredményét az azokon tapasztalt hiányosságok közlése után kihirdették, amelynek végeztével gróf Széchenyi Viktor elnök a gyűlésterem elnöki emelvénye elé sorolt győztes csapatok vezénylőinek és az egyéni díjak nyerteseknek az értékes versenydíjakat buzdító szavak kíséretében kiosztotta.

A falusi versenyen az első díjat Rákosszentmihály önk. tűzoltósága, a második díjat Kiszombor leventecsapata, a harmadik díjat Kiskundorozsma önk. tűzoltósága, a negyedik díjat Fertőrákos németajkú község tűzoltócsapata nyerte el. Oklevél kiadására érdemesnek minősítették Sárvár és Battonya község verseny-csapatát. Egyéni díjat nyertek: Gránitz Ignác kapuvári segédtsízt, Horváth Lajos hegykői parancsnok, Horváth Lajos nagycentki és Pillér János sopronbánfalvai tűzoltók.

A városi verseny első díját a szolnoki MÁV fűtőház tűzoltócsapata, a második díjat a nagykőrösi tűzoltóság, a harmadik díjat a szegedi önk. csapat, a negyedik díjat a kisvárdai önk. tűzoltók nyerték el. Egyéni díjjal való jutalmazásra ajánlottak: első helyen a nagykőrösi csapat csövezetője, második helyen a törökszentmiklósi csapat vezénylője, harmadik helyen a MÁV északi főmühely csövezetője és a negyedik helyen a szolnoki MÁV mühely szívó I-es szerelője, akik mindannyian értékes emléktárgyat nyertek.

A három év múlva (1929) tartandó XXII-ik nagygyűlés helyének megállapítása tárgyában a szövetség elnökségéhez három meghívás érkezett; nevezetesen Nyiregyháza, Székesfehérvár és Szeged városoké. Elnök az orsz. választmány határozata alapján a már előjoggal bíró Nyiregyháza város

nagygyűlés az országos választmány javaslata Vidá Pál és Barabás István bajtársakat 50 évet meghaladó országos érdekű tevékenységük elismeréséül tiszteletbeli tagokká választotta, minek kihirdetése után elnök az ünnepelemek ezen megtiszteltetéssel járó díszjelvényt átnyújtotta.

A nagygyűlés kimagasló eseménye az a tapsviharral párosult zúgó éljenzés volt, amidőn gróf Széchényi Viktor a hároméves mandátumának megszűnését bejelentve, az elnök megválasztása iránti előterjesztését megtette.

A törhetetlen ragaszkodás ezen megnyilvánulása közben a nagygyűlés, mellőzve az elnökválasztáshoz szükséges korelnök kiküldését, gróf Széchényi Viktort közfelkiáltással ismét elnökké választotta.

Ezután az alelnöki állások betöltése kérdésénél elnök kijelenti, hogy az egyik alelnöki állást Breuer Szilárd budapesti hivatásos tűzoltófőparancsnok hivatalból töltvén be, megválasztása tárgytalan. A másik alelnöki állásra Dr. Marinovich Imre szintén közfelkiáltással megválasztott.

A nagygyűlés ezzel egyidejűleg Breuer Szilárd alelnöknek üdvözlő táviratot menesztett.

A számvizsgáló bizottság tagjaivá egyhangúlag megválasztottak: Aranyos István (Újfehértó), Bojtor István (Okány) és Vaday Sándor (Török-szentmiklós). Számvizsgáló-bizottsági pótagok lettek: Dr. Stanek Ferenc (Budapest) és Tarnay Béla (Rákoskeresztúr).

Végül a nagygyűlés választmányi tagokul a következőket választotta meg: Agoraszó Tivadar (Budapest), Antal János (Nyiregyháza), Árvay Géza (Győr), Dr. Bálványossy Tibor (Kaposvár), gróf Batthyány Gyula (Bicske), Berkes Ágoston (Pápa), Berthy László (Budapest), Csermák Hugó (Ács), Dobay Gyula (Szeged), Darvas László (Szerencs), Fendrik József (Zalaegerszeg), Dr. Fráter László (Berettyóújfalú), Dr. Herbst Géza (Szombathely), Hevesi Zsigmond (Szolnok), Horn József (Budapest), Dr. Kathon Mihály (Kiskúnhalas), Dr. Kele József (Szolnok), Knortzer György (Nagykanizsa), Kozmáry János (Gyöngyös), Köhler István (Budapest), Mácza Endre (Kisvárd), Malcsiner Károly (Budapest), Mátrai Antal (Budapest), Pázmándy József (Pesterzsébet), Revitzky Elemér (Esztergom), Seltenhoffer Frigyes (Sopron), Dr. Szauter Ferenc (Győr), Szűcs János (Diósgyőr), Tóth Károly (Szöreg) és Walsér Ferenc (Budapest). A választások befejezte után elnök a nagygyűlést bekezesztette.

A Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség választmányi ülése.

A nagygyűlés szétoszlása után az országos választmány ült össze, hogy háromévi időtartamra az új elnökséget megválassza. Elnök javaslatára elnöki előadókká a következők választottak meg: Bencze István (Budapest), Benda László (Szombathely), Blasnek Hugó (Budapest), Csepreghy Pál (Újpest), Demusz Lajos (Gyula), Dittrich József (Budapest), Erdély Ernő (Győr), Hirling Gyula (Hatvan), László István (Esztergom), Papp Ferenc (Szeged), Dr. Roncsik Jenő (Debrecen), Rosta Géza (Csepel), Vass Lajos Rudolf (Cibakháza), Vida Pál (Székesfehérvár) és Zügn Nándor (Sopron).

Elnök további javaslatára főtitkárrá Nagy Sándor, titkárokká Falussy Károly és Keresztes János, pénztárossá Sturm István és lapszerkesztővé Dr. Balogh Dezső választottak meg.

Erdély Ernő javaslatára az orsz. választmány felhatalmazta az elnökséget, hogy úgy a tisztviselők és lapszerkesztő tiszteletdíját, mint az előadók

pítsa meg.

Több tárgy nem lévén, elnök azt ülést bekezesztette. Ezután már csak egy tanácskozás lefolytatása maradt hátra:

A Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség segélyző-pénztárának közgyűlése.

A határozatképesség megállapítása után a közgyűlés a hivatalos lapban megjelent évi jelentést tudomásul vette. Szintúgy a nyomtatásban megjelent zárszámadás felolvasásától is eltekintve, a felelős számadóknak a felmentvényt megadta.

Végül a közgyűlés a Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség számvizsgáló-bizottságát a legközelebbi évre a számvizsgálát megejtésével megbízta. Ennek megtörténtével a közgyűlés tárgyai kimerülven, elnök az ülést bekezesztette.

*

A tűzoltónapok emlékezetes órái leperegtek. A szárnyaskerek dübörgő szekeren a szélrózsa minden irányában hazaszéledtek a vendégtűzoltók. Az ősrégi Sopron városából a szebb jövő reményének jóleső érzésével távoztak; mert beteljesedni látták azt a régen nélkülözött óhaját, hogy a tűzoltótársadalom és a hatóságok végre megértették egymást. Ez a megértés pedig a tűzrendészet továbbfejlődésének záloga.

Szerkesztő.

A tűzoltótiszt-képzés problémája.

Írta: Dr. Balogh Dezső.

A múlt század második felében és egy jó ideig még azután, amikor a szervezett tűzoltóságok létesülése megindult, a többnyire önkéntes tűzoltóságok tisztjeiket megválasztván, a fő céljuk, az élet- és vagyonmentés szem előtt tartása mellett, valamely kiüört tűzvész gyors és sikeres megfékezése, illetve eloltása volt. És ilyenkor a tűzoltóságok, vezéreik által vezetve, az „erős kar és bátor szív” jegyében ténykedtek csupán.

Akkor még a tűzoltóparancsnokok és tisztiek is mentőkötelet, zárcapcsos övet és nehéz csákányt viseltek oldalukon. Ha kellett, ők is egy sorban dolgoztak a tűzzel küzdő legénységgel.

Néhai gróf Széchényi Ödön főparancsnok viseltes csákánya, mely a Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség alapítójának egyéb ereklyéivel együtt a fővárosi tűzoltóság központi laktanyájában mint múzeális tárgy nyert elhelyezést, — szintén ez idők tanujele.

Ezen úttörő tűzoltóságok erőssége az önfelegyelem, az egyszerűség és az együttműködés volt.

Ki beszélt akkor tűzoltói szaktudásról?

Ha baj volt és az egetverő lángok perzselő vihara tombolt, a tűzoltói eszme első bajnokai halálmegevetéssel szállottak szembe a vésszel. Ezidőben a legtöbb működő tűzoltóság hivatásának magaslatán levőnek tartotta magát, ha a tűzoltói gépekkel és szerekkel való fegyelmezett működést elsajátította.

A tűzoltói taktika szabályai akkor még a csecsemőkorukat élték; mert ennek kialakulásához idő és tapasztalat kellett. És hosszú esztendőknak kellett elmúlnia addig, amíg a „csak a fejét, hogy meg ne sántuljon” elmélet helyébe, a „többet ésszel, mint erővel” való támadási beavatkozás rendje alakult ki.

A tűzoltói szakirodalom is eleinte kezdetleges és tárgyszegény volt.

Az időtájt a szárnypróbálgatás gyarlóságával evickélő szaksajtó inkább tűzoltótársadalmi köz-

lések fejtegetésével, tüzesetek lefolyásának ismeretével, — egyesületek híreivel, zászlószentelések és egyéb tűzoltói sokadalmak eseményeinek közlésével töltötte meg hasábjait. A tűzoltói szakkönyvek pedig még az ismeretlenség homályában várták megszületésük hajnalát.

A magyar tűzoltóságok apjának, gróf Széchenyi Ödönnek, a budapesti önkéntes és hivatásos tűzoltóságok alapítójának már a múlt század hetvenes éveinek elején szeme előtt lebegett a vidéken való tűzoltóképzés eszméje is.

A nemes grófnak tekintélye és előkelő összeköttetései révén sikerült odahatni, hogy a magyar országgyűlés az 1873-ik évben a budapesti önkéntes tűzoltóság részére 10,000 forint állami segélyt azon kikötéssel szavazott meg, hogy e tűzoltóság az ország tűzoltóinak mintaképül szolgáljon és a vidéken alakuló tűzoltóságok kiképzését elősegítse. A budapesti önkéntes tűzoltóság agilis tisztikara ezen kikötéseket vállalva, évről-évre nemcsak a vidékről nyaranta a fővárosba küldött egyéneket (többnyire tanítókat) képezte ki tűzoltókká, de mihamar oktató-mesterekkel látta el a vidék tűzoltóságait. De még ennél is tovább ment: mert felkérés útján kiküldött tisztjeinek egy része a konstantinápolyi, a szmirnai és a varsói alakuló tűzoltóságok szervezésében és kiképzésében is tevékeny részt vett.

Egyidejűleg saját csapatbeli legénységének a ranglétrán való előlépését szakvizsgák letételéhez kötötte.

Mint hogy e testület működő tagjai belépésük alkalmával kivétel nélkül szivattyusi minőségben kezdik meg szolgálatukat, e szakvizsgák valamennyijének letétele (beleértve az őrparancsnoki vizsgát is) az alapszabályok értelmében a megválasztandó tisztikar tagjaira nézve is mindenkor kötelező volt.

Így szervezte meg a budapesti önk. tűzoltótestület parancsnoksága a jelenleg is folyamatban levő szivattyús-, mászó- és őrparancsnoki vizsgákat.

A szivattyús- és mászó vizsgákra való bocsátása előtt a vizsgázónak 3—3 havi működő tűzoltói szolgálat megtörténtét és 9—9 közgyakorlaton való közreműködését kell igazolni. Míg az őrparancsnoki vizsga a mászóvá történt minősítés után, legalább 6 hónapig tartó további szolgálat után tehető le.

A szivattyús-vizsga kérdései a fecskendő alkatrészeit, szerkezetét, tartozékait, a szivattyúzás elméletét és a fecskendő működési zavarait ölelik fel. Ezután a vizsgázó tűzoltónak, az egységes gyakorlati szabály szerint, a fecskendő és vízvezeték szerelésének alapos gyakorlati elsajátításáról kell tanuságot tenni.

A mászóvizsga elméleti kérdései a létrák, a mentő-, bontó-eszközök, füstkészülékek és a csővezetés ismereteiből alakulnak ki. Míg a gyakorlati vizsgán a mászójelölt 1-es beosztás mellett három horoglétra, majd egyes létrával való mászógyakorlatokat végez; továbbá az angol és kihúzó-létrákat szereli. Végül a vizsgázónak mentőkötél segítségével ön- és mások mentését kell végezni, a mentőtömlő és ugróponyva szerelése körüli jártasságát kell igazolni.

A múlt század kilencvenes éveinek közepéig, az akkor még ismeretlen kihúzólétra helyett a gráci dugólétra szerelése képezte a mászóvizsga tárgyát. Emellett a mászó-jelöltnek a horoglétra-kihordást is végezni kellett, mely a 17,5 kilogrammos eszköznek szabadon való felállítása és mini-

közlése is kötelező volt. Ezen utóbbi eszköz szereplésénél, a legfelső emeleten történt kettős horgának beakasztása után, a létra hídjának egy húzólánc segítségével való feltámasztása volt a mászóvizsga legnehezebb feladata.

Általában a mászóvizsga letétele mindenkor nagyobb testi erőt, kitartást és ügyességet igényelt.

Az öt évtized óta rendszeresített őrparancsnoki elméleti vizsga folyamán, — melynek tárgyai: a szolgálati szabályzat, a fecskendő és tartozékai, a létrák, mentő-, bontó-, világító-eszközök és füstkészülékek, a fecskendő működési zavarai és a szerek gondozása, a rendgyakorlatok és szerelési szabályok ismerete, a kéthangú jelző és síp jeleiben való jártasság, Budapest főváros térképeinek, illetve úthálózatának ismerete, a vízszerezés, tűzjelzés, a csővezetés és a taktikai támadások elmélete, 5 írásbeli támadási feladat megfejtésével kapcsolatban, — a háromtagú vizsga-bizottság 63 kérdést intéz a vizsgázóhoz. Az elméleti őrparancsnoki vizsga sikerének feltétele: legalább 55 kérdésre kielégítő felelet leadása.

A gyakorlati vizsga tárgyai: rendgyakorlat, fecskendő-, vízvezeték-, különböző létra- és mentési gyakorlatok vezénylése. Végül jelképes tűztámadási feladatoknak a jelölt rendelkezésére bocsátott tűzoltócsapat és szerek felhasználásával való végrehajtása.

Ezen kiterjedt elméleti, tapasztalati és gyakorlati tudást feltételező őrparancsnoki vizsga rendszeresítésére azért volt szükség, mivel a budapesti önkéntes tűzoltóság, a fővárosi hiv. tűzoltóság szolgálatába lévén bekapcsolva, permanensen fenntartott éjjeli tűzorségeivel erősíti annak készenléti állományát és így, mint taktikai egységnek, tűzoltói kiképzés szempontjából a fővárosi követelmények magaslatán kell állania.

A budapesti önkéntes tűzoltóságnak ezen ismertelt szakvizsga-rendszere, melynek anyagát az önk. tűzoltók a téli hónapokban tartott elméleti előadásokon, a gyakorlati részét pedig a gyakorlótéren és az éjjeli őrsegekkel kapcsolatos, vagy azokon kívüli tüzeseteknél való közreműködés útján sajátították el, képezte hazánkban a későbbi tűzoltótisztiki kiképzés rendszerének alapját.

Az első tűzoltótisztiki tanfolyamot hazánkban Breuer Szilárd, mint a budapesti önk. tűzoltótestület szakasparancsnoka 1884. évben, az eskütéri tűzoltó-központban, kebelbeli hallgatók részére tartotta meg. E tanfolyam szorgalmas látogatói voltak többek közt Sándor Pál, országgyűlési képviselő és Dr. Oszmann Mór, az újpesti mentőegyesület agilis igazgatója is. Sajnos, a kezdeményező az időtájt ezen értékes tevékenységét nem folytathatta, mivel az 1885. évben a fővárosi hivatásos tűzoltóság tisztikarába lépett át.

Utóbb az önk. testület parancsnoksága 1892. évben a vidéki tűzoltóságok kiképzési módszerét, az eddigi gyakorló-mesterek kiküldésén felül, tökéletesíteni és kiterjeszteni óhajtván, Köhler István parancsnoksági tag javaslatára Budapesten, tisztikarának, mint előadóknak közreműködésével, a három hétig tartó „első országos tűzoltó-tanfolyamot“ rendezte, mely folytatólag évről-évre, számos hallgatónak részvételével, a m. kir. belügyminisztérium és az Orsz. Tűzoltó-Szövetség kiküldöttjének felügyelete mellett folyt le.

Az országos tanfolyam végén a hallgatók az előadott tárgyakból és gyakorlati képzettségükből vizsgát tettek, mely után a sikerrel levizsgázottak tisztiképesítő-bizonyítványt nyertek.

egészítette ki, mely körülhúnyta a tanfolyamok első két lényegesen növelte.

Az 1902. évben megtartott XI-ik orsz. tanfolyam volt az utolsó, mely a testület cégére alatt rendeztetett, mivel az 1903. évben folytatott XII-ik országos tanfolyamot belügyminiszteri jóváhagyással már az Orsz. Tűzoltó-Szövetség rendezte olyképen, hogy az előadói teendőket, néhány vidéki előadó bevonásával, a budapesti önkéntes tűzoltóság régi gárdája vállalta.

Ezenközben az Orsz. Tűzoltó-Szövetség elnöksége sem volt tétlen, mivel számos szakemberének közreműködésével az országos tűzoltó-tanfolyam tananyagát felölelő „Tűzrendészet” című, csoportos összetételű szakkönyvét kiadta és azt minden tagtestületének díjtalanul megküldötte.

Az egységes gyakorlati szabályzat az Orsz. Tűzoltó-Szövetség kiadásában már előbb napvilágot látván, a gyakorlati kiképzés ezen vezérfonala segítségével, a vidéki tűzoltóságok saját lábukon is boldogulhattak már és továbbképezhették magukat.

(Folyt. köv.)

A színházi záporkészülék jelentősége.

Írta: Dittrich József.

A színházi közönség nagy részének halvány sejtelve sincs arról, hogy a tűzrendészeti hatóságok mily gondos előrelátással buzgólkodnak élete biztonságán. Nem tudja, mily felszerelések és berendezések, mily rendszabályok és intézkedések történnek a színházakban, hogy egyrészt a tűz keletkezését megakadályozni, gyors elfojtását lehetetlenné tenni, másrészt és ezzel együtt a közönség életét biztosítani sikerüljön. Nem is sejtí, hogy a hatóságnak ezen lelkiismeretes munkájánál igen sokszor hivatalos hatalmának teljes súlyával kell fellépnie, hogy a garasoskodó színházak és mulatók rövidlátó vezetőségét a biztonsági tényezők létesítésére reászorítsa. Pedig ezen intézkedések nemcsak a közönség érdekeit védik meg, hanem ezzel párhuzamosan a színházak magánvagyonát is.

A színház tűz- és életbiztonsági berendezéseinek tömegéből ez alkalommal az ú. n. záporkészüléket akarjuk kiemelni, hogy ennek jelentőségéről szólhassunk.

Általában ismeretes, hogy a színházak egyik legtüzveszélyesebb helye a színpad, melyen az álló és lengő díszleteknek, kellékeknek és bútoroknak tömege nyer elhelyezést. A mai divatos színműveknél elmaradhatatlan dohányzás, a sokféle világító berendezés, szereplő gyertyák, lővések stb. viszont mindmegannyi tűzveszélyt képeznek. Ily körülmények közt egy könnyen adódó tüzesetnél a tűz oly gyorsan terjed, hogy percek alatt az egész színpad felszerelése lángtengerbe kerül. A színpad 10—25 m. ürmagassága mellett a zsinórpadlásról lecsüngő díszleterdő oltása nagy nehézségekbe ütközik, mert alulról nehezen érhető el a vízszaggal, a munkáskarzatlan levő tűzcsapok felhasználása pedig kérdésessé válik. Hiába van tehát a színpad minden sarkában magasnyomású tűzcsap, a munkáskarzatlan szintén, mert az itt szerelt sugarakkal a sűrűn egymás mellett lógó díszletvászón-rétegek közé a sugár behatolni nem tud, az égést tehát ott elfojtani sem képes. De előfordulhat az is — sőt valószínű —, hogy a lángbanálló színpadra már bemenni sem lehet, az ottlevő tűzcsapok nem is kezelhetők. Ezen megfontolások vezették a színházi tűzbiztonságok

A záporberendezés, miként neve is elárulja, arra való, hogy a színpadon záporoszerű esőt létesítsen, mely eső a színpadon tomboló tüzet eloltja. A berendezés egy a színpad legmagasabb helyén, illetve a zsinórpadlás alatt és a lengő díszletek felett elhelyezett csőhálózatból áll. A vascsövek 1—1 m. távolban párhuzamosan haladnak és kétoldalt egy-egy közös összekötő csőbe torkolnak, mely a lenről felszálló vezetékkel áll kapcsolatban. A csövek hosszában 1—1 m. távolban szóró-rózsák vannak elhelyezve, melyek a nyíláson kifolyó vizet esőszerűen szétszórják. A felszálló vezetékbe, a színpad magasságában van beépítve a szelep, mely a víz megnyitására, illetve elzárására szolgál. Az újabb záporberendezések nemcsak a színpad egyik oldalán felszálló vezetékkel, hanem mindkét oldalon felszálló vezetékkel bírnak. Az egyik oldalon felszálló vezetéknek ugyanis nagy hátránya, hogy a rajta felhatoló víz a felül elhelyezett vízszintes csövekbe csak egy oldalról lép be. A cső hosszában folyó víz a szóró-rózsákon folyik ki, mire tehát a cső túlsó végét elérné, máris fokozatosan elfolyott, vagyis a cső végén levő szóró-rózsákon már semmi vagy csak nagyon kevés víz jut el. Ennek következménye aztán, hogy itt az eső nem áll elő, tehát a színpad ezen oldalán, néhány méter széles sávon, oltóhatás egyáltalában nem jön létre.

A kétoldalú felszálló-vezeték esetén a víz kétoldalon lép be egyszerre az öntöző-csővekbe, ott középen találkozik a szembenjövő vízzel, a szóró-rózsákat kivétel nélkül jól ellátja, tehát eső által nem érintett színpadi terület nem áll elő.

Nem elég azonban, hogy a záporberendezés csőhálózata kétoldalról elegendő vizet kapjon. Az erős és sűrűn hulló eső fontos kelléke az is, hogy a tápláló víz megfelelő erős nyomással kerüljön a záporberendezés csőhálózatába. A víznek szükséges nyomását vagy egy szivattyúval állítják elő, vagy a terjedelmes víztartányt néhány méterrel a csőhálózat fölé helyezik el, honnan a víz önsúlyánál fogva ömlik a csövekbe. Igaz, hogy a szóró-rózsákban szétfröccsenő víz ezt a nyomást elveszti és az esőcseppekre osztott víztömeg csak a nehézségerő által kölcsönzött sebességgel esik lefelé, a nyomás mégis kell, mert a szóró-rózsákba nyomás nélkül érkező víz ott nem freccsen szét, sűrű esőt nem képez, csak egyszerű sugárban folyik le.

A sűrűn és egyenletesen szétszórt eső a lógó díszletek közé is behatol és ott a festett vászon-, fa- és papír-síkokat lemossa, az égést legalábbis hátráltatja, de sokszor teljesen el is fojtja.

A záporberendezés kezelése, mint fentebb már említettük, a színpad magasságában, a felszálló-csőbe beépített szelep kezeléséből áll. Mint-hogy pedig a színpadon tűz esetén akár a gyorsan elharapódzó lángtenger miatt, akár a fejlődő füst tűrhetetlensége miatt a berendezés kezelése lehetetlenné válik, a kezelést a színpadon kívül, a tűzbiztos folyosón is lehetővé kell tenni. Mászóval a zápor megindítása belülről és kívülről is kell, hogy eszközölhető legyen. És pedig a színpad mindkét oldalán, a jobb- és baloldali felszálló-csőnél.

A záporberendezés fent leírt elrendezéséből és működéséből világosan látható, hogy a függőleges irányban sűrűn lehulló vízcseppek megtalálják az utat mindenfelé, hová a színpadi vagy munkáskarzati tűzcsapok sugarai behatolni képtelenek. A színpad lengő díszletei, álló és oldalt alkalmazott vászon-, vagy deszkafalai, horizont-függöny stb. keresztül-

kasul elhelyezve bármely irányból jövő vízsugárnak nagyrésztben útját állják s így a mögötte égő tüzfészekhez nem engedik, míg felfelé teljesen nyitott utat hagyva, a záporos behatolását minden közbeeső zúgba lehetővé teszik. Kivéve oly eseteket, mikor valamely álló díszlet tetőzettel is bír. Pl. házak, pajták tetővel, szobák vízszintes vászonmennyezetekkel stb. Ily esetben természetesen a zápor sem hatolhat be a vízszintes sík alatti területre, azt elárastani nem tudja. Mindezekből világos, hogy a színpadok tűzbiztonsága szempontjából a záporberendezésre feltétlenül szükség van, mert oldalról sok esetben eltakart tűzzel állunk szemben s ezt csak felülről olthatjuk. Viszont a zápor egymagában nem elég, mert a vízszintes síkban elhelyezett tetőzetek és mennyezetek alá nem fér, tehát oldalról támadó vízsugarakba, illetve színpadi és munkáskarzati tűzcsapokra is okvetlenül szükség van.

A záporberendezés hasznos és szükséges, de csak kiegészítése lehet a színpadi részben elhelyezett tűzcsapok rendeltetésének. Mindkettő egyidejű alkalmazása egymást hasznosan kiegészítő, egyik vagy másik nélkül tökéletlen a tűzbiztonság.

A színházakban alkalmazott színpadi záporberendezéshez hasonló az ú. n. Sprinkler-berendezés, melyet ugyanolyan céllal és alakban a gyárak és malmok is kiterjedten alkalmaznak. A különbség csak az, hogy míg a színházakban a zápor megnyitása esetén a szelepet kézierővel kell megnyitnunk és a szóró rózsák valamennyien egyszerre működésbe lépnek, addig a Sprinkler-nél a zápor önműködően indul meg és a szóró-rózsák csak ott nyílnak meg, hol a tűzokozta hő azokat önműködően megnyitja, míg a többi zárva marad.

Csodálatos, hogy akkor, mikor a gazdasági élet minden terén hódít a záporberendezés elismerése, amikor nemcsak a színházakban, hanem gyárakban, raktárakban, malmokban annak szükségét belátják, ugyanakkor az egyik vármegye székhelyén létesítendő új színházépítésnél — mint értesülünk — a színpadon záporberendezést nem akarnak létesíteni, dacára annak, hogy az ottani tűzoltóparancsnok ezt többször szorgalmazta. Nyilván azért, mert itt kezdik meg a takarékoskodást s szűkkeblűen, hozzáértés nélkül, azt ejtik el, ami a nagy költségsű színház tűzbiztonsági szempontjából elengedhetetlen. Ha az illetékes hatóságok ezt elnézik és megengedik, meg lehet jósolni, hogy a zápor hiányában történetesen fellépő színpadi tűz eloltható nem lesz, a rossz helyen alkalmazott takarékoság pedig súlyosan megbosszúlja magát.

Adja Isten, hogy anyagi romlásan kívül emberi áldozata az esetnek ne legyen.

A Magyar Országos Tűzoltó-Szövetségnél kapható **szakkönyvek** árai a következők: Gyakorlati szabályzat 50,000; Egyenruházati és rangjelzési szabályzat 50,000; Szolgálati szabályzat 15,000; Tűzrendészet I—VII. füzet 75,000; Alapszabályminta 5,000; Új tűzrendészeti kormányrendelet 5,000; Diszokmány-ül-lap 25,000; Techlár Ernő: „Credo“, tűzoltói színmű 25,000; Blázy Imre: Tűzoltó Káté 30,000; Papp Ferenc: Külföldi tűzoltóságokról 20,000; Kranitz József: Vörös kakas 20,000; Gregorovits László: Tűzrendészeti kézikönyv 25,000; Dr. Vass János: Tűzrendészet jogszabályai 20,000; Damó Oszkár: Urak és parasztok, tűzoltói színmű 25,000; Kéllér Miklós: Tűzoltói színmű 25,000

A tűzoltóparancsnok rendelkezési joga tüzeseteknél.

Irta: Dr. Balogh Dezső.

Ha valamely, a tűzvész megfékezésére irányuló oltási műveletet a helyszínén összeverődött tömeg intézi, annak lefolyása a tűz megszűnéséig a fej nélkül való kapkodás és zűrzavar jegyében történik. Ily helyen rendszeres tűzoltásról szó sem lehet, ha mindjárt az oltást eszközlő lakosságnak több jökarban levő tűzoltógép és kellő mennyiségű víz áll is rendelkezésére. Ilyenkor ugyanis a helyszínén megjelentek egy része parancsokat osztogat, (természetesen az kiabál legjobban, akinek a háza ég), a másik csoport saját belátása szerint tárgyakat ment vagy rombol. Akik pedig csöbörben, vagy vederben vizet hoznak, rendszerint minden-hová öntik azt, csak oda nem, ahová kell.

Végül, különösen azok a jelenlevők, akiknek nincsen mit veszteniök, mint bábész nézők, tétlenül szemlélik a tüzet és a körülötte levő kavardást.

Minden bizonnyal az ily tüzesetek lezajlása utáni bánatos elmélkedések vezették az emberiségnek praktikus rendszer alkotására képes elemeit annak a belátásnak a tudatára, hogy szervezett és fegyelmezett csapat — amelyik egy parancsnokra hallgat csupán —, szembe tünő és lényegesebb eredményeket képes felmutatni a tűzoltás terén, mint a fegyelmezetlen tömeg.

A tűzoltóságok szervezése előtti időkben az oly városokban, ahol katonaság állomásozott, tűzvész esetén az oltáshoz és mentéshez kirendelt csapatok egységes vezénylés mellett többet tudtak elérni, mint az összeverődött lakosság.

A múlt század elején és közepe táján oly nagy hírnévre szert tett debreceni diáktűzoltóság is elismert sikereit az egységes vezetésének és fegyelmeztségének köszönhetette. Úgy a hatóság, mint Debrecen város lakói teljes bizalommal tisztelték meg e szolgálatkész, bátor és tettős diákcsoportot.

Eltűrték azt a nem éppen károkozás nélkül való, épületes szokásukat, hogy tűz esetén, időnyerés szempontjából, fecskendőiket a lakosság udvarán és veteményes kertjein keresztül, torony irányában vontatták át. Ahol pedig kerítés vagy kapu állotta útjukat, a csapat élén rohanó nagybotos kaputörő dorongjával kidöntötték azt.

A tűznél rendelkező parancsnok a mindenkori nagybotos volt, helyettese a kisbotos. E tűzoltóparancsnoki tisztségre való rátermettséget úgy állapította meg a diákság, hogy a fizikailag leg-erősebb diákot választották meg nagybotosnak, mivel a súlyos kaputörőt (gerundium) annak kellett személyesen kezelni s így a rombolás terén páriát ritkító módon előljárni.

Hogy az ilyen fegyelmezett szervezet minden ügybuzgalma mellett is tökéletlen munkát végezett, primitív alapon való beavatkozásának és a tűzoltói szaktudás hiányának tulajdonítható. A sorkatonaság hasonló értékű és természetű működéséről szólva érdekes esetre emlékszem vissza a 90-es évek végén, a budai várban jelenleg is fennálló Ferdinánd-kaszárnyában előfordult tüzeset alkalmából.

Az udvar egyik sarkában lévő, kőből épült és a padlásfűrtől elszigetelt nagy istálló tetőzete égett. A tüzet a padlásra felhalmozott nagymennyi-

tisztje riadót fuvatt; egyidejűleg a tűzjelzést a fővárosi tűzoltóságnak szabályszerűen leadta.

A tűzoltóság megérkezte előtt, régi szabályrendelet szerint, a kaszányában kéznél lévő támasztó-létrák és veresre festett nagyszámú kender-vödör felhasználásával — az égő istállótető mellett álló magas kőfal tetejéig vödörláncot alkotva — serényen szállították a tűz irányába a vizet.

Mire azonban a tűzhöz legközelebb álló katonának kezébe került a vizesvödör, a víz tartalmának háromnegyed része hiányzott abból, mivel útközben, a nagy sietségben, kilocsolódott.

Idő űzben a tűz színhelyére megérkezett önkéntes tűzország csövezetője és segédszáma, gráci dugólétrán az égő istálló tetejére hatolva, egy mozdonyfecskendő-sugárral ura lett a lángban álló padlás e tájékának.

Ez azonban a vödör alján lévő maradék vízzel locsoló hidász katonát egyáltalán nem zavarta és sűrűn öntözgette csekélyke vizét hol az előtte és neki útban álló csövezető csizmasarkára, hol a létrán állástfoglaló segédszámának a nyakába.

Beszélhetett annak az önkéntes őrség parancsnoka akármit. A katona a kiadott parancsot teljesítette, akár volt annak értelme, akár nem.

Vége a vezénylő hivatásos főtiszt (néhai Markusovszky Béla) is tudomást szerezvén e humoros körülményről, a jelenvolt hidász-alezreddel lefuvatta buzgó katonáit.

A katonaságra, mint tűzesetek alkalmával segítségül felvonuló szervekre vonatkozó észrevételeim természetesen nem érinthetik a modern felszerelésű és kiképzésű katonai tűzoltóságokat, mint a párisi tűzoltó-ezredet vagy a konstantinápolyi tűzoltó-dandárt, amely alakulatok e világvárosok hivatásos tűzoltósága helyett szervezettek és a legnagyobb szabású tűzveszedelmekkel is felveszik a harcot.

A világháború kitörése előtt nálunk is több vidéki város katonai parancsnoksága, érintkezésbe lépve a helybeli tűzoltóparancsnoksággal, egy-egy szakasz katonaságot képeztetett ki tűzoltóvá.

Ezt a megszüntetett hasznos tevékenységét a katonáknak célszerű lenne ismét felújítani.

A kezdetleges tűzoltóeszközök (gólyanyakú fecskendő stb.) időszakában a tűz elhatárolására való törekvés leginkább abban nyilvánult, hogy a tovaterjedő lángok elől az éghető anyagokat igyekeztek eltávolítani.

Tehát egy utcason kigyulladt ház tűzének elszigetelését a mellette szorosan sorakozó több ház tetőzetének gyors lerombolása és az éghető alkatrészek elhordása által igyekeztek elérni, mivel csak a vízzel való eredményes oltásra ily viszonyok mellett számítani nem lehetett.

A rombolás sokszor öletszerűen történt; 2—5 szomszédos ház tetőzetének szétszedése napirenden volt. Ez az eljárás szélcsendes időben eredményre is vezetett, mint ahogy azt Szabadkán 1885. évben, a külvárosban lefolyt tűzesetnél, volt alkalmam tapasztalni. Ekkor Szabadkán még nem volt tűzoltóság. A déli órákban harang félre- verés útján lett figyelmeztetve a lakosság az elő- állott tűzveszedelemre.

Rövidesen három szorosan szomszédos nádfedelű ház égett lobogó lánggal. Szerencsére teljes szélcsend uralkodott.

Az összeverődött lakosság az égő házak szomszédóságában folytatódó házak közül 3—3 házat igen nagy gyorsasággal szétszedett. Az idő- közben odavontatott régi rendszerű kocsfecskendő és egy kertifecskendő sugarainak támogatása mellett a tűz egy fél óra alatt megszűnt.

leégett, hat pedig, a megmaradt falakon kívül, a rombolás áldozata lett. A mentési munkálatokat senki sem irányította.

A tűz színhelyén mégis sikerült megfigyel- nem, hogy a rombolást az utca során következő, távolabbi házak tulajdonosai saját jól felfogott érdekükben eszközölték.

Mi volt e csekélyke rombolás a konstantinápolyi faháztümegek égései alkalmával eszközölt beavatkozásokhoz képest, amikor a tűz tovaterje- désének feltartóztatása céljából a török katonai tűzoltó-dandár egész utcasorokat távolított el a tovahömpölygő lángtenger elől. Így is egész város- részek estek a tűzvész áldozatául.

Hazánk első tűzoltóságainak szervezése idő- szakában napvilágot látott 1869. évi június 17-én a 3365. B. M. sz. a kiadott rendelet, a takarmány- betakarítások és cséplések körüli tűzveszedelmekre való tekintettel többek közt úgy intézkedett, hogy községekben tűzország, esetleg önkéntes tűz- oltóegylet létesíttessék. A netáni tűzesetek alkal- mával pedig az oltási teendők irányítására, illetve észszerű intézésére a község előljáróit kötelezte.

E rendelet szövegéből azonban csak az a körülmény állapítható meg, hogy ahol tűzoltóság már tényleg létesült, vagy létesülni fog, tűzeset alkalmával a kivonult tűzoltóság felett és az oltás körül a fővezényleti jog nem az aktív tűzoltó- parancsnokot, hanem a község előljáróit illette meg. A praktikus rendészet iránt fogékonysággal bíró hatóságok azonban, amint az első szervezett tűzoltóságok a komoly működés terére léptek, természetszerűen a tűzoltóparancsnokra ruházták a tűzesetek körüli rendelkezés jogát.

Vagyis a kérdés végleges rendezése előtt (1888) már sok évvel, a laikus előljáróság szíve- sen mondott le a tűzoltás körüli intézkedés jogá- ról, mely felelősségteljes művelet tudvalevőleg életveszéllyel, de meg alapos ruharongálással is jár: így érthető alapon utóbb e hatáskör átruhá- zása jogszokássá vált.

Időközben egyes városok, mint Budapest stb., különálló tűzrendészeti szabályrendeletet al- kottak, mely többek közt a tűzoltás intézkedésének jogát természetszerűleg a tűzoltóparancsnokra ruházta.

Vége az 1888. év aug. 12-én napvilágot látott 53888. sz. kormányrendelet, e kérdés tekin- tetében kimerítő módon intézkedett. Tűzrendé- szeti törvény hiányában ezen jelenleg is érvényben lévő kormányrendeletnek a tűzoltóparancsnok hatás- körére vonatkozó szakaszai a következők:

20. §. *A szolgálatban lévő tűzoltó, köz- hatósági közegnek tekintendő.*

23. §. *A vész színhelyén az oltási technika tekintetében a tűzoltóparancsnok intézkedik, azon- ban intézkedéseitől felelős.*

24. §. *A vész színhelyén, ha több tűzoltó- ság van jelen, a műszaki vezérlet a helybeli tűzoltóság parancsnokát illeti meg. Ott, ahol díjazott vagy önkéntes tűzoltóság nincs, a mű- szaki vezérést a segélyre elsőnek megérkezett szervezett tűzoltóság parancsnoka eszközli.*

25. §. *A tűzoltás céljából magántulajdonba beavatkozás csak indokolt esetben s akkor is csak a vezénylő parancsnok rendeletére tör- ténhetik.*

A szolgálatban álló, akár hivatásos, akár önkéntes vagy kötelezett tűzoltónak közhatósági közeg gyanánt való kötelező elismerése minden-

esetre a tűzoltói tekintély és a független műszaki beavatkozási hatáskör biztosítását szolgálja. Ezzel a tűzoltási rendelkezési joggal azonban élni is kell tudni; mert amely pillanatban valamely tűzesetnél a hatóság és a lakosok azt tapasztalják, hogy a tűzoltóparancsnok (és csapata) a helyzet magaslatán nem áll és csaknem olyan laikus e téren, mint akárki más (vagyis hogy csak az egyenruhája mutatja azt, hogy tűzoltó), annak a tűzoltóságnak a tekintélye odavan, mely legfeljebb arra használható, hogy bizonyos ünnepélyek alkalmával mint rendfenntartó szerepeljen.

(Polyt. köv.)

A kispesti házösszeomlás.

Folyó évi augusztus hó 30-án, délelőtt 9 óra 50 perckor, a kispesti Kinizsi-utca 7. szám alatt épülő Hungaria Jaquard r.-t. szövőgyár-telepéről telefon útján Zankó Anlál kispesti tűzoltóparancsnok a fővárosi tűzoltóság főparancsnokságától segítséget kért. Ezen felhívásnak kapcsán jelentette, hogy a kivonult 6 főből álló tűzörségével egy összeomlott egyemeletes épület romjai alól az alátemetett munkások kimentését eszközölni képtelen.

E segítségnyújtásra Blasnek Hugó főparancsnok-helyettes Kirchmann Árpád segédtisztfel, a központi és a X. ker. tűzörséget riasztva 3 szerrel (mentő-szerkocsival) és 40 tűzoltóval a katasztrófa színhelyére vonult.

Az épülfélben levő egyemeletes szövőműhely betontetőjének beomlása magával rántva a földszinti helyiségek betonnennyezetét és oldalfalait, az ott foglalatostkódó munkások egy részét maga alá temelve, romhalmazzá tornyosult.

A kivonult tűzoltóság az ott levő munkásokkal csakánok segítségével sürgősen a betemetett emberek kimentéséhez fogott. Őt könnyebb sebesült kiemelése csakhamar sikerült. De kilenc teljesen betemetett munkás megközelítése nagy nehézségekbe ütközött, mivel a beomlott vasbetonszerkezet mázsás tömbjének szétszedése és kiordása csak a betévasaknak fűrésszel való átvágása után volt lehetséges.

Időközben a fővárosi tűzoltó-főparancsnokság katonai segítség kirendelése iránt is intézkedett, úgyhogy a nehéz munka folyamán Ziegler százados vezetés alatt 60 főnyi katonaság is a tűzoltók segítségére érkezett. A kitaró fáradozás azzal végződött, hogy a tűzoltók 2 súlyos sérültet és 7 halottat emeltek ki a romok alól. Ez a munka 5 óra 38 percet vett igénybe; minekutána a fővárosi tűzoltóság 15 óra 30 perckor bevonult.

A tömeges szerencsétlenség színhelyére a kispesti és a budapesti mentők nagy készültséggel vonultak ki és a sérültek ellátása után a két súlyos sebesültet kórházba, míg a könnyebb sebesülteket házi ápolás céljából lakásukra szállították.

A mentési munkálatok folyamán a helyszínén megjelent hatósági szakértők a katasztrófális eset létrejöttének okát azon körülménynek tulajdonították, hogy a földszint és első emelet betonnennyezetét, illetve tetőzetét 28—30 nap helyett csak 13 napig hagyták a deszkafalak között aláducolva száradni, amely idő alatt a tető szerkezetét még föld reáarakásával is megerősítették. Ennek a behatása következtében a beton masszájában hajszálrepedések állottak elő és az idővel

Műszaki apróságok.

A tömlőátméret behatását a fecskendő víznyomására megállapítandó, a berlini tűzoltóság kísérleteket végzett, amelyeknél a motorfecskendő-től 75 mm tömlővezetékkel indultak s azt aztán folytatták 45 mm, majd másik kísérletnél 52 mm átméretű tömlővel. Ugyanazon méretű lövőke mellett a nyomásvesztéség nagyobb volt a kisebb, 45 mm átméretű tömlőnél, mint a nagyobb, 52 mm átméretűnél és pedig aszerint, amint a nyomás a fecskendőnél 6—9·5 atm. volt, a nyomásvesztéség is 0·1—0·5 atm. volt az 52 mm átméretű tömlő javára. A kísérletek azt eredményezték, hogy 100 m tömlőhossznál a súrlódási veszteség 45 mm átméretűnél 1·5 atm. és 52 mm átméretűnél 1·0 atm., mely előny főleg hosszabb, pl. 200 m hosszú vezetéknel kezd lényegessé válni s még előnyösebb a 75 mm átméretű tömlőnél. A 75 mm tömlő keresztmetszete megfelel 2 db 52 mm átméretű és 3 db 45 mm átméretű tömlő keresztmetszetének, tehát annyi ágra megosztható.

Lanninger-csuklyós csővezetéket használnak újabban tömlők helyett a víznek nagyobb távolságra való vezetésére. E csövek könnyű fémből készülnek, csuklyós végeik összekapcsolhatók s főleg nagy tüzeknél, erdő és tőzeföldek égésénél használtattak előnyösen. Szállításukra egy, az autófecskendő után kapcsolható, kétkerekű kocsit alkalmaznak, amelyen 10—12 db 6—8 m hosszú csődarab helyezhető el.

Berlinben az év elején egy nagy gázrobbanás szétvetett egy házat, hol világítógáz robbant fel. Hoffmann tanár vizsgálatai azonban arra vezettek, hogy e nagy robbanást csak benzingáz vagy acetylégáz okozta, melyhez klórmész bomlása folytán fejlődő oxigén járulhatott.

Oslóban meggyulladt egy hajón 200 tonna kén, melyet 90 szénsavpalack tartalmának bevezetésével tudtak csak eloltani. A hajó el volt látva stabil szénsav-oltóberendezéssel, de a füst miatt nem tudtak annak nyitószerkezetéhez hozzáférni.

Acetylégáz-palack robbant fel egy chemnitzi gyár hegyesztő-készülékénél, amelynél a tömlő hiányossága folytán a láng visszacsapott a tömlőbe, majd a redukálószelepen át a palack-armatúrához, mire a palack és a mellette levő oxigén-palack is felrobbant, óriási pusztítást okozván. E hegyesztőknél a láng visszacsapása akkor szokott bekövetkezni, ha a lövőke áttűzesedik, de rendszeren megakad a redukálószelepnél. Ez esetben a tömlő nem zárt jól az acetylén-palack redukáló-szelepeknél és a nagy nyomás injektorszerűen levegőt szívott be, a nyomás csökkent benne és a láng becsapott a tömlőbe, elégette a tömlőt e szelepnél, majd a manometert, s így megerősödve, áttűzesítette a palack nyakát, szelepeit. E hő behatása alatt az acetylén felbomlott, elgázosított acetont keletkezett rohamosan, amelynek nyomása azután szétvetette a palackot. Az oxigén-palacknak nyakát azután a másik palack szerterepülő darabjai ütötték le. Az acetylén-palack infuzóraföld-tölteléké szétszóratott. A tanulság az, hogy a redukálószelep előtt oly akadályt kell közbeiktatni, mely a láng odajutását megakadályozza, mert ha a redukáló-szelepnél, vagy pláne a palacknál már ég, akkor elkerülhetetlen a robbanás.

A villámcsapás elhárítására a rádióberendezéseknél ugyanazon óvszabályok tartandók

Vannak vételek. Az antenna klemisekedő tartórudjai mint felfogók, villámhárítóval kötendők össze illetve látandók el. Fémrudaknál a földelésnél megfelel az elosztott vezetékek keresztmetszet-mérete — 50 mm² vas, vagy 25 mm² réz. A tartók a vezetéktől kifelé eső oldalon látandók el 2×4 mm² keresztmetszetű vasdróttal a földig menőleg. Az antennától a földkapcsolóig vezető drót oly keresztmetszetű legyen mindenütt, mint a légvezeték; ellenben a kapcsolótól a földig réznél a kétszeres keresztmetszet, vasnál a négyszeres, vagy 50 mm² keresztmetszetű, horganyozott szalagvas veendő. E vezetékek törések, hajlások nélkül, lehetőleg egyenes irányban fussanak s az épület külső falán alkalmazandók. A földkapcsolóval párhuzamosan még egy 250 voltos túlfeszültségű biztosíték is alkalmazandó (légűr-villámhárító, vagy 220 voltos Glimm-lámpa). A földkapcsoló legalább 6 ampért kiváltó legyen. Ha víz nincs, a földelés 0.5 mm² oldalú vaslemezzel, vascsővel vagy 60 cm mélységben elsüllyesztett 3 drb à 15 m hosszú drótvezetékekkel (háromfelé ágazva) végezhető. A villámhárító drótja lehet 8 mm átméretű horganyozott vasdrót, vagy 50 mm² keresztmetszetű szalagvas.

BENDELETEK.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszternek 56,679—1926. VI. számú rendelete valamennyi iskolai és egyházi hatóságnak az erdőégések megakadályozása érdekében szükséges óvórendszabályok ügyében.

Folyó évi március hó 30-án 20,802. VI. sz. alatt kiadott rendeletem dacára a közelmúltban megtörtént, hogy egy erdőbe kirándult gyermekcsoportot vezetett felügyelők a kiránduló gyermekeket a tűzrakás tilalmára nem figyelmeztették s így egy gyermek tüzet rakván, erdei tüzet s így kárt okozott. Minthogy a nagy fáradtsággal és

nemzetgazdaságilag isorendü rendezéssel bíró erdőt mindennemű károsítás ellen a rendelkezésre álló eszközök felhasználásával eredményesen és hathatósan meg kell védelmezni, felihívom a Címet, hogy a felügyelete alá tartozó iskolák, intézetek igazgatóit, tanárait hivatkozott rendeletem szigorú betartására és betartatásán kívül arra is utasítsa, hogy az erdőbe kirándulni szándékozó tanuló- és cserkészifjúság, illetve csapatok felelős vezetői ebbeli szándékukat az illetékes erdőbirtkosnak, illetőleg az erdő kezelésével vagy ennek hiányában az erdő őrzésével megbízott személyzetnek lehetőleg előre jelentsék be és közöljék a csapat vezetőjének, illetve a felügyeléssel megbízott egyénnek, egyéneknek neveit.

Budapest, 1926. évi augusztus hó 14-én.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter.

A m. kir. belügyminiszter 157,909/1926-VIII. sz. körrendelete valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjének a tűzoltószergyárak tárgyában.

Több törvényhatóság fordult hozzám azzal a kéréssel, hogy a hiányzó tűzoltószeresek mely cégektől szerezhetők be.

Idevonatkozólag a m. kir. kereskedelemügyi miniszter úrral egyetértőleg a községekkel való közlés végett értesítem Címet, hogy tűzoltószeresek gyártásával és javításával

1. Csillag Gyula Budapest,
2. Ganz és Társa Danubius Budapest,
3. Köhler István Budapest,
4. Mátrai Antal Budapest,
5. Rupprecht testvérek Pécs,
6. Seltenhofer Frigyes fiai Sopron,
7. Teudloff és Dittrich Pestszentlőrinc,
8. Walsér Ferenc Budapest — cégek foglalkoznak.

Budapest, 1926. augusztus 25-én.

A miniszter rendeletéből:

Dr. Kontz Endre s. k.
min. osztálytanácsos.

SZÖVETSÉGI ÜGYEK.

3320
1926 sz.

Hirdetmény.

Értesítjük a tagtestületeinket és a községi elöljáróságokat, hogy a folyó évi soproni nagygyűlés a szövetségi tagsági díjakat jövő évi 1927. január 1-től kezdődőleg a következőképpen állapította meg:

1. Azon községek, melyekben 50 lakóháznál kevesebb van, évenként	4 pengő
2. 51—300 lakóházig	8 "
3. 301—700 "	16 "
4. 701 lakóházon felül	24 "
5. Rendezett tanácsú városok	50 "
6. Törvényhatósági joggal felruházott városok	100 "
- évi tagsági díjat fizetnek.

Gyári tűzoltóságok tagsági díját a gyár nagysága és a fent közölt skála szerint a vármegyei, illetve a budapesti tűzoltó szövetség állapítja meg.

Az itt felsorolt tagsági díjakból, melyeket a vármegyei, illetve a budapesti tűzoltó-szövetségek szednek be, az országos szövetséget átlagosan 25%, de az évi 50 pengős tagdíjból 15 pengő illeti meg.

Budapest, 1926. szept. 15-én.

Breuer Szilárd
alelnök.

Nagy Sándor
főtítká.

Bihar vármegye tűzrendészeti felügyelőjének jelentése a II. évnegyedről.

Méltóságos Alispán Ur! A 3972/925. sz. rendeletre hivatkozva, Bihar vármegye tűzrendészeti állapotára vonatkozó jelentésemet a f. év második negyedéről a következőkben van szerencsém megtenni:

Bár még a múlt év folyamán felterjesztett vármegyei tűzrendészeti szabályrendeletünk jóváhagyva le nem érkezett, vármegyének hatóságainak s lakosságának a tűzveszedelem iránt tanúsított megértő rokonszenvét és támogatását örömmel tapasztalhatjuk.

E nagy anyagi áldozatoktól is vissza nem húzó megértés eredménye volt a múlt év s a jelen év első negyedében a községek egyöntetű határozata az előirt s hiányzó tűzoltófeckendők és szerelvények beszerzésére vonatkozólag

Aminek következtében a vármegyének által Köhler István budapesti tűzoltószer-gyárostól 5 évi törlesztés mellett egyöntetűen megrendelt 42 drb feckendő, 42 drb vizeslajt, 6414 m nyomó-, 388 m szívóömlő, 100 drb sugárcső, 59 drb sugárosztó, 52 drb olajozó, 52 drb fakalapács, 86 drb támasztó és egy négykerékű kocsitoló-létra, 49 csáklya, 102 drb fejsze, 101 drb vasvilla, 112 drb kapocs, 85 drb fákllya, 246 drb veder, 130 drb ponyva leszállítása már folyamatban van s néhány hét múlva már minden községünk el lesz látva a 230.000/925. B. M. sz. rendeletében előirt összes tűzoltószerelvényekkel.

Vármegyének minden egyes községe megalkotta a községi köteles tűzoltóság létesítésére vonatkozó községi szabályzatot. A köteles tűzoltóságok megszerzése, kiképzése, valamint a tűzoltói készenlét és tűzjelzés létesítése az egyes községekben folyamatban van, erre vonatkozó

utasítással a községi előljáróságokat tavaszi szemlém alkalmával eljártam.

Tavaszi szemlém alkalmával észlelt hiányok községenkénti kimutatását szolgabírói járasonként egybefoglalva az észlelt hiányok megszüntetésé céljából Méltóságodhoz már beterjesztettem.

A községek tűzvédelmi költségeinek részbeni megértése s jövőbeni jövedelemhezjuttatása volt céloim azzal, hogy a múlt év utolsó negyedében vármegyei tűzoltó-szövetségünk útján Méltóságodhoz beterjesztettem egy a tűzbiztosító társaságok megadóztatása melletti tűzrendészeti járulékok kivetésére vonatkozó szabályrendelettervezetet, melynek törvényhatóságunk által leendő elfogadása esetén a községek évenként nagyobb jövedelmi forráshoz juthatnának.

Az elmúlt negyedévben Sarkad és Okány községekben 1—1 épület és tüzfatelep, Komádi községben 1 artézi kád és gőzfürdő, ugyancsak Komádi községben 1 petroleum-tartály létesítéséhez mint szakértő működtem közre a fenti telepengedélyezési eljárásoknál.

A fontos nemzet- és magánvagyon megvédése, a tűzoltásügy fejlesztése céljából Méltóságod nagybecsű támogatása és törvényhatóságunk áldozatkészsége folytán a Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség jóváhagyásával vármegyénk tűzoltó-szövetsége Bereitnyőfaluban 1926. év június hó 21-től július 3-ig kerületi tűzoltó-szaktanfolyamot rendezett.

A tanfolyamon résztvett 45 hallgató közül 5 kivételével mind jegyzői, tanítói oklevéllel, vagy más magasabb képesítéssel bíró egyén sajátította el a szükséges szaktudást.

A vizsgán a Nagyméltóságú Belügyminiszter ur kiküldöttje, Méltóságos Dr. Koncz Endre miniszteri tanácsos ur előtt tették fényes bizonyítást készségükről. De egyúttal reményt is nyújtottak arra nézve, hogy a lelkek rideg közönyből való felkeltésével, az Isten-, haza- és felebaráti szeretet magasatos eszményével való telítésével otthon kicsiny falujukba elvive a gyújtó szikrát, szent lelkesedéssel fognak újabb katonákat toborozni a tűzoltás nemes eszményének.

A f. év második negyedében vármegyénk területén 7 tüzeset volt 2 esetben ház és takarmánynemű, 2 esetben szállóskerti pajta, borászati cikkekkal, 2 esetben gazdasági épület 1 drb lóval és 1 esetben szalmanemű égett. Az elégett vagyonjavak értéke 52.550.000 koronát tett ki, melyből biztosítás révén megtérült kb. 15.000.000 korona.

A tűz oka volt: 4 esetben villámcsapás, 1 esetben gondatlanság, 2 esetben gyermekek játéka.

Okány, 1926 július 22.

Bojtor István
várm. tüzr. felügyelő.

A Fejérvármegyei Tűzoltó-Szövetség elnökségének 94/szöv. 1926. sz. körlevele tagtestületeihez. A testnevelésügyi felügyelőség folyó évi július hó 16-án kelt 382/1926. számú átiratával aziránt kereste meg ezen szövetséget, hogy a levante-köteles ifjúságnak idősebb — 20-ik életévüket betöltött — tagjait minden második vasárnap a tűzoltói ismeretekbe gyakorlatilag és elméletileg beoktassuk. Egyúttal utasította a testnevelési bizottságokat és községi hatóságokat, hogy a tűzoltói kiképzésre kötelezett levanték névjegyzéke a tűzoltók parancsnokával közöltessek s a gyakorlatoktól távolmaradók fenyíttessenek. Ezeknél fogva felkérjük a tűzoltó-tagtestületek Parancsnokságait, miszerint az aratási és cséplési, illetőleg a szorgosabb mezőgazdasági munkák elvégzése után megkezdődő őszi gyakorlatozások keretében a megnevezendő levantéket is vonják be, ezekkel nemcsak fecskendő-, hanem létragyakorlatokat is végeztessenek, a hidegebb időszak beálltakor pedig ezeket a tűzoltócsapatok rendszeres működő tagjaival egyetemben elméleti oktatásban részesítsék, miként ezt unekünk tűzoltóknak a 230.000. B M 1926. számú kormányrendelet 18. §-a szigorúan megparancsolja. Ez utóbbi, vagyis az elméleti oktatás szempontjából felhívjuk a Parancsnokság figyelmét arra is, hogy a most idézett 18. §. nemcsak a parancsnok, hanem a tűzoltó ismerteti feljebb.

Székesfehérvár, 1926. július hó 26. Báró Ivánka Géza szöv. alelnök, Vida Pál szöv. titkár.

A Veszprémvármegyei Tűzoltó-Szövetség által f. évi június 20—24-ig Enyingen rendezett járási tűzoltó-tanfolyamáról e lap júliusi számában röviden megemlékeztünk már.

Az időközben beérkezett részletes jelentés szerint az enyingi és zirci járás tűzoltói e tanfolyamon derekas munkát végeztek. Ennek befejeztével, a jólsikerült szóbeli vizsga után, a gyakorlati vizsga következett, amelyen rövid ideig tartó rendgyakorlat után rendszeres iskolaszerelés és támadási műveletek folyamán, — mindvégig a résztvevő tanfolyamhallgatók vezényeltek. A belügyi kormány képviselőjében jelen volt Dr. Koncz Endre miniszteri osztálytanácsos, ki a tanfolyam eredményét buzdító szavak kíséretében méltatta.

Az eredményesen rendezett tanfolyam alkalmából a m. kir. Belügyminiszter az előadói karnak 14,079/1926. számú leirata útján elismerését fejezte ki.

A Békésvármegyei Tűzoltó-Szövetség a Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség kiküldött előadóinak részvételével és azok felügyelete mellett 1926. július 5—18-ig kerületi tűzoltó-szaktanfolyamot rendezett.

Az előadói teendőket Erdély Ernő, Roncsik Jenő és Papp Ferenc orsz. szövetségi elnökségi előadók, Falussy Károly MÁV tüzr. előadó, Bojtor István és Demusz Károly vármegyei tűzrendészeti felügyelők, Bagi Sándor műszaki tanácsos, Dr. Föllmann János vármegyei főorvos és Erdély Béla Ganz-kocsigyári alparancsnok végezték. A 32 hallgató mindvégig a legodaadóbb buzgalommal látogatta a tanfolyamot.

Az elméleti és gyakorlati vizsga július 17-én, szombaton, Dr. Declava Dezső belügyminiszteri osztálytanácsos és Dr. Marinovich Imre orsz. tűzoltó-szövetségi alelnök, továbbá Kovacs Dezső főispán, Csete József polgármester, Heilinger Károly és Dr. Márky Barna főjegyzők, Tanczik Lajos államrendőrségi főtanácsos és díszes közönség jelenlétében folyt le. A vizsga eredménye minden tekintetben megfelelő volt.

Másnap, július 18-án, a gyulai tűzoltólaktanya udvarán a Békésvármegyei Tűzoltó-Szövetség által rendezett tűzoltóversenyen, a sorsolás útján megállapított sorrend szerint, a következő községek tűzoltóságai mérköztek egymással: Mezőberény, Kétegyháza, Pusztaföldvár, Körösladány, Orosháza, Békés, Békés-Sámson, Békés-szentandrás, Szarvas, Tótkomlós és Kondoros. A versenyen iskola-, gyors- és támadási szerelések végeztek, amelyek lefolytatása után a versenybíróóság az első díjat: egy garnitúra angol dugólétrát a mezőberényi, a második díjat: szintén angol dugó-létrákat a körösladányi, a harmadik díjat: egy kürtöt az orosházi tűzoltóságnak ítélte oda.

Három ezüst cigarettatárcát pedig egyéni

A királyi díszéremet 25 éves szolgálat után újabban a belügyminiszter a következőknek adományozta: Gottlieb Lajos szakasparancsnok és Kaluzsa Kálmán örökös tb. parancsnok (Pásztó), Szalay Ignác járási tűzrendészeti felügyelő, Bauer Miksa szertáros, Takács István őrparancsnok, Scheffer József kürtös, Bruckner János kürtös, Szabó János csövezető, id. Kulcsár János szivattyús, Gábrriel János tűzoltó (Zalaszentgrót), Nagy Gyula szakasparancsnok (Tatatóváros), Boosits Sándor járási tűzrendészeti felügyelő (Farád), Szalay Gábor önk. tűzoltó, kürtös (Jobaháza), Kovács András alparancsnok és Takács István csövezető (Iván), Nagy Flórián parancsnok (Rábaszovát), Titkovics János önk. tűzoltó, jegyző és pénztáros (Csáford), végül Horváth Endre parancsnok (Röjtök).

Dr. RÜLL BÉLA a magyar tűzoltók lelkes apostola, a mohácsi tűzoltóságnak egy negyedszázadot meghaladó időn át agilis parancsnoka, a kir. díszérem tulajdonosa, a Magyar Országos-Tűzoltó Szövetségnek több cikluson át elnökségi előadója, a Baranyavármegyei Tűzoltó-Szövetség megszervezője és lelkes főtitkára, 1926. augusztus 22-én Mohácson csendesen elhunyt.

Kiváló ügybuzgalmú és az aprólékosságig terjedő szorgalma köztudomású volt. A világháború és annak nyomába következő forradalmak és megszállás, elsöpörték alkotását, a Baranya vármegyei szövetséget, amikor is elkedvetlenedve, csendes fásultsággal várta az idő múlását.

Ez év tavaszán azonban újult erővel és szorgalmának minden igyekezetével látott a munkához, hogy széthullott szövetségét ismét lábra állítsa. Ezen ügybuzgó tevékenysége közben, a soproni nagygyűlés napján érte utól a halál. Temetése augusztus 25-én, bajtársainak osztatlan részvétele mellett folyt le. Tisztelet emlékének!

Puskás Ede ny. hidász-főhadnagyot Szolnok r. t. városi közönsége a f. évi augusztus 26-án megtartott közgyűlésén hivatásos tűzoltóparancsnokká egyhangulag megválasztotta. A közelmúltban hosszabb időn át a fővárosi tűzoltóságnál voluntör-szolgálatot teljesítő hadmérnök ezen működése alatt a tűzoltói szaktudás elsajátítása körül tehetséges munkaerőnek bizonyult, amely mellett műszaki tudása nagy előnyére szolgált. A város közönségének ezen választása a lakosság tűz elleni védelme szempontjából megnyugtatót kellőnek mondható.

A Marosvásárhelyi Önkéntes Tűzoltó-és Mentő-Egylet f. évi augusztus hó 22-én, d. e. 9 órakor a városi tanácsház dísztermében 50 éves jubiláris közgyűlést tartott, amely után a megjelentek a régi ref. temetőben Oroszlány István volt parancsnokok sírját megkoszorúzták. Majd a Merlitz-gyár égésénél szerzett betegségben elhunyt Hűszár János önk. tűzoltó sírjára helyeztek koszorút. Az ünnepélyt társasvacsera fejezte be.

HAJÓS FLÓRIÁN Lébény nagyközség főjegyzője és az önkéntes tűzoltó-egyesület elnöke, 40 éves korában, 1926. augusztus 15-én Győrött elhunyt. Temetése augusztus 17-én d. u. 4 órakor a lébényi róm. kath. temetőben a község lakosságának általános részvétele mellett folyt le.

beállítva millió koronában: alkalmazottak 20285'2; ruházat, felszerelés 1586'2; épületfenntartás 522'9; fűtés 238'5; világítás 307'1; tisztogatás 146'6; víz-díj 60; lovak 1178'9; szerek pótlása, javítása 1689'4; telefon 477; bútorkészítés 53; jutalmak, segélyek 24'2; autók szükséglete 725; vegyesek 1101'5; önkéntes testület 137'8; intézmény fejlesztésére 5611; összesen 34144'8 millió korona, mellyel szemben a bevétel 2542'8 millió korona és a tűzoltási járulék 3220 millió koronája, összesen tehát 5762'8 millió korona csupán.

Járási tűzoltóverseny Hevesen. Heves vármegye a múlt év folyamán már megvalósította a járási tűzoltóversenyeket. Szeptember hó 8-án a hevesi járás tűzoltótestületei gyűltek össze Hevesen, hogy tudásukról tanubizonyosságot tegyenek. A járás mind a 15 községe kiküldötte tűzoltóságait s több olyan csapat volt, amelyik még a legszigorúbb bírálatot is kiállta országos viszonylatban is. A taktikai támadás első díját, egy zászlót, most már másodizben Átány vitte, a második Kömlő lett. A fecskendőszereles helyezési sorrendje a következő volt: 1. Heves, 2. Erdőtelek, 3. Pély, 4. Tarnabod, 5. Tarnaszárd. Mint vezénylők díjat nyertek Mezey Gyula átányi, Dr. Nagy Péter kömlői, ifj. Bazsó Tivadar hevesi, Oláh Jenő erdőteleki és a pélyi parancsnok. Csonkamagyarország többi vármegyéje is példát vehetne Heves vármegyétől, ahol a tűzoltói élet már békebeli mérveket öltött, amiben nagy érdeme van Okolicsányi Imre alispánnak is.

Budapest székesfőváros tanácsa Blasnek Hugó hivatásos tűzoltóparancsnokot, Sturm István és Kirchmann Árpád segédtszereket két hétig tartó németországi tanulmányútra küldötte ki, amelynek folyamán észlelés tárgyává teszik a wieni, a müncheni, a nürnbergi, a leipzig, a gredzai és a prágai tűzrendészeti viszonyokat. A tanulmányút végcélja Berlin, ahol a 75 éves fennállását jubiláló tűzoltóság meglátogatása mellett a rendőr-kongresszussal kapcsolatos tűzoltószerkiállítás is megtekintik.

E tanulmányút befejezte után, ugyancsak a székesfővárosi tanács kiküldetésében, Barczen Gyula tanácsnok és Breuer Szilárd főparancsnok is Németországba indulnak, amely utazás folyamán az építkezés és a tűzoltószergyártás fejlődési viszonyait fogják tanulmányozni, mely utóbbi tájékozódásuk a főváros által a közel jövőben beszerzendő 8 új és átalakítandó 3 autószer érdekében történik.

Zászlószentelés Gyöngyösön. A gyöngyösi önkéntes tűzoltóegylet az 1917. évi nagy tűzvész alkalmával elhamvadt zászlójának helyébe az új szűzmáriás zászlót f. évi szeptember hó 5-én Dr. Bozsik Pál prépost-plébános országos ünnepség keretében szentelte fel. A zászlóanyai tisztséget özv. Hanisz Imréné, a város nagyszónya volt szíves elvállalni, kinek pár évvel ezelőtt elhunyt férje végrendeletileg 1000 holdas birtokát és minden ingó és ingatlan vagyonát a városra hagyta azon célból, hogy annak kamataiból a tűzoltó- és a mentő-intézményt fejlessze és felszerelésüket a kor igényeinek megfelelően tökéletesítse.

Az ünnepség díszes keretekben folyt le, melyen gróf Bethlen István Öccellenciáját mélt. Zsáák Gyula, Heves vármegye főispánja, a Heves-vármegyei Tűzoltó-Szövetséget Breznai Imre várm. tűzr. felügyelő képviselte.

Az ünnepség rendezésének sikere érdekében Rozenfeld Emil parancsnok járt elől, aki már 41 esztendő óta vezetője az érdemes testületnek.

GYUZMICS GUSZTÁV

Sopron várm. tűzr. felügyelő, Fertőszentmiklós főjegyzője, f. évi szeptember hó 7-én Budapesten elhunyt. Hazaszállított földi maradványait a fertőszentmiklói sírkertben — a község tűzoltóságának és a közönségnek általános részvétele mellett — f. évi szeptember hó 11-én helyezték örök nyugalomra.

A Budapesti Tűzoltó-Testületek Szövetsége ez úton értesíti a t. bajtársakat, hogy f. évi október hó 2-án (szombaton) d. u. 6 órakor a központi tűzoltó-laktanyában (VIII., Kún-utca 2.) választmányi ülést tart, melynek tárgyai: 1. A soproni nagygyűlésről szóló jelentés; 2. a téli feloivasások és szakelőadások sorrendjének megállapítása; 3. az új tagsági díjak kérdése; 4. egyéb folyó ügyek megbeszélése.

A cigánygyerekekből álló tűzoltócsapat. A magyar nyelven megjelenő „Szepességi Lapok” 1926. augusztus 29-iki számából a lap szerkesztőségéhez intézett, érdekes tűzoltói tárgyú levelet szóról-szóra lemásolva a következőkben közöljük:

Mélyen Tisztelt Szerkesztőség!

B. lapjuk 33. számában a napihírek között az a hír szerepel, hogy Nitsch Andor képviselő cigánygyerekekből tűzoltócsapatot létesített stb. Mivelhogy ez a hír ebben a beállításban nem fedi teljesen a tényt és esetleg félremagyarázásra szolgálhatna alapul, bátor vagyok a következő felvilágosítással szolgálni:

20 évi tűzoltói működésem alatt kisebb és nagyobb tűzeknél tűzoltó bajtársaimmal arra a meggyőződésre jutottunk, hogy míg a veszély első perceiben elég emberi erő állott a parancsnok rendelkezésére vízhúzáshoz, addig egy fél óra múlva már a fecskendő vízhúzó legénység nélkül volt és ha a csendőrök erőszakkal oda is hozták a bémészködők egy részét, azok csak addig dolgoztak, míg a csendőr ott állt! Amint a csendőr eltávozott, elment az egész társaság és a fecskendőkből nyomólegénység nélkül szüneteltek.

A cigányok rendszeren a tűznél uralkodó fejtelenséget lopásra használták fel.

Ezen tapasztalat alapján indítványozta a kaskaslomnici tűzoltóság a községi előljárásnak, hogy az összes cigányférfiakból a 18. életévtől az 50. életévig tűzoltó segédesapatot létesíthessen, mely segédesapat a fecskendőkhöz csupán mint nyomólegénység lesz beosztva. A cigányok ezáltal állandó felügyelet alatt maradnak és nem lophatnak.

A parancsnokság ezzel nemcsak jó, erős és állandó munkaerőt szerzett, hanem megszüntette a tűzeknél a lopásokat is, mert az így felszabadult rendes legénységet a rend fenntartására tudja felhasználni.

A szervezést, illetve a beosztást és kitanítást már 1919 óta Gildsin Mihály parancsnok végezte és 1926 óta Scholtz Andor parancsnok nagy ambícióval folytatja ezen nagyon jól bevált rendszert. Jó magam már 1922 óta a tűzoltó-ügynek gyakorlati részével alig foglalkozom, csupán mint a német szövetség elnöke vezetem ennek ügyeit.

A cigányoknak ezen segédesapatokként való beosztását a rendes csapat mellé minden községi tűzoltócsoporthoz a legmelegebben tudjuk ajánlani, mert jobb, kitartóbb és ügyesebb legénységre alig tud szert tenni. Nagylomnic, 1926. aug. 17.

Maradok Szerkesztő Úrnak kész híve:
Nitsch Andor.

Csenel község önkéntes tűzoltótestülete

Pesti-út 64. sz.) Unterreiner József parancsnok és Frankovits Jakab alparancsnok 25 éves szolgálati jubileumát ünnepli meg, melyet ugyane helyiségben tartandó társasvacsora követ.

A székesfehérvári Déli Vasuti Műhely tűzoltóságának két érdemes tagját, Horn Ágostont és Mátray Mihályt 25 éves tényleges tűzoltói szolgálatuk után a belügyminiszter királyi díszéremmel tüntette ki, amelynek ünnepélyes átadása f. hó 14-én ment végbe a műhely helyiségeiben. A kormány képviselőjében megjelent felsőöri Nagy Pál főispán, a Déli Vasút igazgatóságát Brunner Vilmos vasuti igazgató képviselte. A városi tűzoltóság képviselőjében Simon Sándor főparancsnok, az Országos Tűzoltó-Szövetség kiküldöttjeként Vida Pál szövetségi titkár jelentek meg, míg a vasuti személyzet kiküldöttjeinek, intézményeinek és a műhely alkalmazottainak élén Peuser Lajos DV. műhelyfőnök veit részt. Az ünnepséget a műhely zenekara nyitotta meg a Hiszekeggyel, melynek elhangzása után Brunner igazgató üdvözölte a kormány képviselőjében megjelent főispánt, ki rövid, lelkes beszéd kíséretében feltűzte a kitüntetett tűzoltók mellére a királyi díszéremet. Ezután a műhelyi tűzoltóság Machera Antal főparancsnok irányítása mellett megtartotta zárógyakorlatát, melyet Holpár tűzoltóalparancsnok vezényelt. A gyakorlat fegyelmzett és szakszerű lefolyása meglepte úgy a főispánt, mint a vasútigazgatót és úgy ők, mint a tűzoltóság két kiváló szakfőfő: Simon Sándor és Vida Pál legteljesebb elismerésüket fejezték ki a látottak felett. Az ünnepélyt a zenekar zárta be a Himnusszal.

A DREHER SÖRGYÁRI TŰZOLTÓSÁG-nál

eladó 5 drb tömlőkocsi, 1 drb tololétra (18 m hosszú), 1 drb kocsifecskendő, 1 drb legénység szállító-kocsi, 16 drb sisak, több állványcső, sugárcső és tömlők.

Megtekinthető a fenti tűzoltóságnál Budapest, X. ker., Halom-utca 12. sz.

Minden gondos parancsnokság, illetve községi előljáróság beiratja tűzoltóit a Magyar Orsz. Tűzoltó-Szöv. **segélyző-pénztárába**, mely tagonkénti és évi 20 aranyfillér = 3,400 K tagdíj ellenében minden tűzoltói szolgálatban történt balesetért az illetőt tetemes segélyben részesíti. — Az összeg a névsor kapcsán postacsekk útján előre fizetendő be.

Tűzoltói nyomtatványokról árjegyzéket kívánatra készséggel küld az Egri Nyomda Részvénytársaság, Eger.

Felelős szerkesztő: Dr. Balogh Dezső főorvos, budapesti önk. parancsnok.

Felelős kiadó: Kállay Imre, orsz. szöv. eln. eladó, főv. hiv. főtiszt.

Lapkiadó-bizottság: Breuer Szilárd, Kállay Imre, Köhler István vál. tag, Mátrai Antal vál. tag.

Munkatársak: Gróf Széchenyi Viktor orsz. szöv. elnök, Breuer Szilárd főparancsnok (Budapest), orsz. szöv. alelnök, Dittrich József gépész mérnök, orsz. szöv. eln. eladó, főv. hiv. főtiszt, Erdély Ernő főpar. (Győr), orsz. szöv. eln. eladó, Falussy Károly Máv. tűzr. felügyelő, számv. biz. tag, Kállay Imre, Dr. Kathona Mihály par. (Kiskunhalas), Dr. Kele József vármegyei szövetségi elnök (Szolnok), Kotsis Rezső alpar. (Csepel, lőszergyár), Malcsiner Károly Ganz-gyári par., vál. tag, Papp Ferenc hiv. főpar. (Szeged), orsz. szöv. eln. eladó, Dr. Roncsik Jenő hiv. főpar. (Debrecen), orsz. szöv. eln. eladó, Rehák Tamás hiv. par. (Debrecen), Rosta Géza par. (Csepel, lőszergyár),

éves 180,000; XL. éves 200,000; szalag 8,000 K. — Az érme ár a retáni tagdíjhátralék a szabályszerinti névkimutatás kapcsán, posta-csekk útján, előre küldendő be.

KÖHLER ISTVÁN

fecskendő-, szivattyu- és tűzoltófelszerelések gyára

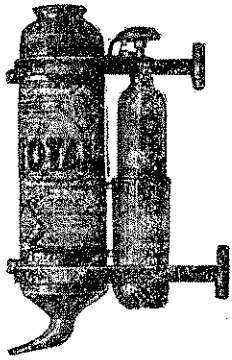
Budapest, X. Korponai-utca 21.

Gyárt: modern motoros, turbínás és dugattyus tűzoltó fecskendőket, tűzoltószereket, felszereléseket és stabil szivattyu-telepeket a tűzoltás és üntözés céljaira

Mátrai Antal és Társa R.-T. Budapest

VI., Teréz-körút 33 ♦ 30 éve fennálló tűzoltószergyára

GYÁRT: kézi- és motorfecskendőket, mindenféle létrákat, motollákat, vízfordó és üntöző lajtákat, szerkocsikat. Mindennemű tűzoltófelszerelési cikkek raktárról kaphatók. :: Sürgőnycim: 22-36 MÁTRAI :: Telefon J. 81-85

"TOTAL"

a tűzoltókészülékek királya!

folyékony szénssavval működik és száraz porral olt és ezért télen nem fagy be, nyáron nem párolog el; sikeresen olt mindenféle tüzet, tehát a veszélyes folyékony anyagok, mint: benzín, szesz, éther, petroleum, olaj, kátrány égését, továbbá a karbid és a villamos tüzeket, utóbbi is teljesen veszélytelenül. Kimerítő ismertetéssel készséggel szolgál a magyarországi lerakat:

Ligeti és Biró, Budapest
V., Vigszínház-u. 5. Tel. 77-99

Minden kapható a

Párisi Nagyáruház-ban

Walser Ferencz

Budapest, VI., Lomb-utca 34-36. sz.

Telefon: L 913-46

Tűzoltási szerek és szivattyuk gyára,
harang- és fémtönde

Telefon: L 913-46

A tűzoltótestületek életében szükséges összes **NYOMTATVÁNYOKAT** felvettem raktárra és azokat bármily kis mennyiségben is, olcsó raktári árban azonnal szállíthatom. Árjegyzéket vagy eredeti mintaiveket kívánatra készséggel ingyen és bérmentve küldök

KNER IZIDOR KÖNYVNYOMDÁSZ, GYOMA

Budapesti Armatura-, Szivattyu- és Gépgyár R.-T.

Teudloff-Dittrich

Gyár: Kispest, Üllői-ut 220-222. szám

Sürgőnycim: Teudloff Budapest — M. kir. postafakarek-pénztári szám 10962 — Levélcim: Budapest, Főposta, 139. sz. postafiók — Telefonszámok: József 90-02 és 90-03 —

Budapesti vezérképviselet: „ORBIS” műszaki r.-t., Budapest, VI. ker., Teréz-körút 29. szám. — Telefonszám: 72-09.

Fiókok: Szeged, Győr, Miskolc, Debrecen, Veszprém

SELTENHOFER FRIGYES FIAI

cs. m. kir. udvari szállítók, Sopron. Alapított 1816-ban

Központi elárnsító-iroda és mintaraktár:

GYŐZŐ BÉLA ÉS TÁRSA

Budapest, V., Báró Aczél-utca 3. szám

Szivattyu és fecskendő specialisták - Tel.: Interurb. 42-77 - Vigszínház mellett

„ERICSSON”

(Ezelőtt Deckert és Homolka)

Magyar Villamosságai Részvénytársaság

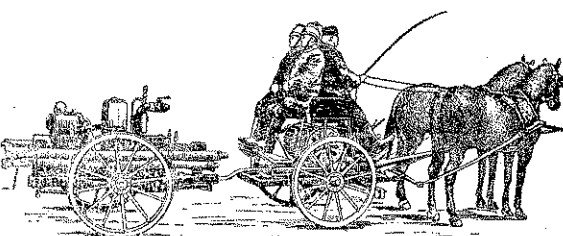
A budapesti tűzoltóság hivatalos szállítója

Budapest,

VI., Vörösmarty-utca 67.

Telefon: 28-09. és 89-64.

Gyárt és szerel mindenfajta elektromos tűzjelző berendezéseket városok, községek, gyárak számára

GANZ ÉS TÁRSA-DANUBIUS

GÉP-, WAGGON- ÉS HAJÓGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, X., KÖBÁNYAI-ÚT 31.

Sürgőnycim: Ganzcom Budapest.

Motoros tűzifecskendők

kézi-, lóvontatással vagy autóhoz kapcsolva.

Kérjen költségvetést! — Kívánatra üzembem bemutatjuk.

FESTÉK, KENCE, ZSIRADÉK, KÁTRÁNY ÉS VEGYITERMÉKEK GYÁRI RAKTÁRA
KUN SÁNDOR, BUDAPEST

Telefonszám: József 61—23 ~~~~~ IV., Ferenc József-rakpart 18. szám

SPORT

érmek, plakettek,
jelvények, tisztelet-
díjak, éremszala-
gok, zászlószögek
legkiválóbb minőségben

MORZSÁNYI JÓZSEF-nél

Budapest, IV. ker., Eskü-ut 5. szám
A Tűz.-Szöv., sportszöv., dal- és sportegyletek szállítója

A MINIMAX

a legjobb kézi tűzoltó készülék. Nem hasonlítható össze a külön-
böző utáztatokkal és különösen az értéktelen száraz poroltóval.

MAGYAR MINIMAX RÉSZVÉNYTÁRSASÁG • BUDAPEST

Gyár, iroda: VI., Rózsa-utca 85. — Telefonszám 37-31.

Büchler és Rausnitz, V., Nádor-utca 19

Polgári és katonai szabók • Finom fehéreneműek • A székesfővárosi tűzoltó-tisztikar szállítója • Telefon 31—83

BENZ GAGGENAU

Németország legrégibb és leghíresebb autófecskenő és különleges tűzoltóautó-gyára

Különleges tűzoltófecskenői és kézi vontatásra berendezett kis motorfecskenői megtekinthetők fenti cég magyarországi vezérképvisleténél, a

BENZ Magyar Automobil- és Motorgyár Részvénytársaság-nál
 Budapest, V. kerület, Vörösmarty-tér 1. szám

CORVIN ÁRUHÁZ R.-T.

BUDAPEST, VIII., BLAHA LUJZA-TÉR 1—3.

Budapest egye-
dülly családi
szórakozóhelye

ANGOL-PARK

BUDAPEST, VI., HERMINA-UT 61. SZÁM.

Az egész nyári
évadban nyitva.
::: Naponta :::
katonazené!!

Sub. hat. engedélyezett

DABEG

Sub. hat. engedélyezett

TŰZ- ÉS ROBBANÁSMENTES BENZINTÁROLÓ BERENDEZÉSEKET

védőgáznélküli üzemre gyorsan és jutányosan szállít

Dávid és Kertész kazán- és gépgyár r.-t., Budapest, VI., Máglya-u. 75—77 - Tel. L. 914-46

Tűzifecskenőket,

mindenféle felszerelési cikket, lajtos kocnikat, szekerhidmérlegeket legelsőrangú kivitelben gyárt és szállít községek,
malmok, gazdaságok stb. részére, előnyös fizetési feltételekkel

MAGYAR MÉRLEG- ÉS GÉPGYÁR R.-T., BUDAPEST

Iroda: V., Honvéd-utca 18. sz. :: Telefon: L. 966—95, L. 910—47, J. 80—17. :: Gyártelep: X., Gyömrői-ut 40. sz.
Fecskenőinket az Országos Tűzoltó-Szövetség felülvizsgálatának vetjük alá.

Magyar Vegyipari Gépgyár R.-T.

TELEFON: J 90—07 és J 90—08

(REICHEL ÉS HEISZLER)
Budapest, X, Noszlopi-u. 1

Sürgőnycim: Destillator, Bpest

Gyártmányaink: Kézi- és benzinmotoros tűzoltófecskenők, automobil benzinmotoros tűzifecskenők és automobil utcalocsoló-kocnik
tűzoltószivattyúval, valamint az összes tűzoltófelszerelési tárgyak

Tűzoltó-versenydíjakat készít Klein M.

ezüstáru-gyára, Budapest, VII., Sip-utca 20

Tűzrendészeti Közlöny

A Magyar Orsz. Tűzoltó-Szövetség hivatalos lapja.

Megjelenik minden hónapban egyszer.

Az előfizetési és hirdetési díjakat a Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség 28297. számú csekkzámlájára lehet beküldeni. Csekkürlap minden postahivatalban kapható.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

**BUDAPEST,
VIII., Kun-utca 2. szám.**

Előfizetési ára egész évre 80,000 korona.

A szerkesztőség címére küldött szakcikkeket, ha a közlésre alkalmasak, díjazzuk.

Ajánlva a m. kir. Belügyminiszteriumnak 209,916/1923. B. M. sz., 44,616/1924. B. M. sz., 229,320/1925. B. M. sz. és 277,462/1925. B. M. sz. körrendeleteivel.

A Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség irodája:

Budapest, VII., Rákóczi-ut 38. szám, IV. emelet 13. a. — Telefon: József 118-45.

A községi tűzrendészeti szabályrendeletéről.

Írta: Dr. Csilléry Zoltán, Pest vm. tb. főjegyzője.

A tűzrendészeti kormányrendeletet kiegészítő belügyminiszteri rendelet (1925. évi 230,000 B. M.) 1. §-a a községeket is kötelezi tűzrendészeti szabályrendelet alkotására s így minden községi jegyzőnek megfelelő szabályrendelettervezetet kell a képviselőtestület elé terjeszteni, tehát sokirányú nagy elfoglaltsága mellett kodifikáló munkát kell végeznie.

A tűzrendészeti érdekből fontos rendelkezéseket szabatos formába öntve, össze kell foglalnia, szigorúan ügyelve arra, hogy azok törvénnyel és hatósági rendelkezésekkel ne ellenkezzenek. Ügyelnie kell arra, hogy a rendelkezések mindazt felöleljék, amit a felsőbb rendelkezések szerint szabályozni kell.

Ezen munkának küszöbén nem lehet tehát érdektelen, ha ezen szabályrendelet mikénti megalkotásának kérdését felvetve, ahhoz hozzászólók, elősegíteni kívánván ezzel annak lehető szabatos, a már fennálló rendelkezések ismétlését elkerülő megalkotását.

Válaszul szolgáljon ez azok részére, akik útbaigazítást kértek ezen kérdésben.

Az Országos Tűzoltó-Szövetség tudomásom szerint tervezi ugyan egy ilyen községi szabályrendelet-mintának elkészítését, minthogy azonban az még nem készült el és annak véleményem szerint az alább felsoroltakkal lényegileg azonosnak kell lenni: ezen kérdésnek tárgyalása nem lesz felesleges.

A szabályrendelet megalkotását illetőleg elsősorban azt kell leszögezni, hogy a községi tűzrendészeti szabályrendelet csak az átdolgozott új vármegyei tűzrendészeti szabályrendelettel belépése után alkotható meg, mert ezen időpont előtt egyrésztől több oly rendelkezés kerülhetne be a községi szabályrendeletbe, amelyekre vonatkozólag a vármegyei szabályrendelet is intézkedik, másrésztől az előbb megalkotott községi szabályrendelet intézkedéseivel ellenkezhetnének, ami a községi szabályrendelet módosítását tenné szükségessé.

Az elől említett kormányrendelet rendelkezik ugyan a községi szabályrendeletnek megalkotási idejét illetőleg, azonban ezen rendelkezést helyesen csak a fenti értelemben lehet magyarázni.

Ami pedig a szabályrendeletnek tárgykörét illeti, elsősorban hangsúlyozni kívánom, hogy a községi tűzrendészeti szabályrendeletben elég csak utalni a felsőbb rendelkezésekre, azokat — amint az sokszor megtörténik — lemásolva felsorolni felesleges, de nem is helyes, mert azok nem a község által alkotott rendelkezések.

Nézzük most már azt, hogy mely kérdések azok, amelyeket a községnek a szabályrendeletben kötelezőleg szabályozni kell?

A községeknek a tűzrendészeti szabályrendeletekben az 1925. évi 230,000. B. M. rendelet III. fejezetében előírtak keretében szabályozniok kell a tűzoltói készenlét és a tűzjelzés módozatait és ezen rendeletnek VI. fejezete értelmében tűzvész esetén a fogatszolgáltatás és a szomszédos községek mikénti támogatásának módozatait. Szabályozniok kell továbbá tüzetesen a tűzoltószerkezetek gondozásának kérdését, azt, hogy a gondozást, őrzést ki, mily módon, mily feltételekkel köteles teljesíteni.

Kívánatos, hogy a színházak, mozgófénykép-színházak és más nagyobb közönséget befogadó helyiségek tűzbiztonsága tekintetében is tartalmazzon megfelelő rendelkezéseket a községi tűzrendészeti szabályrendelet.

A községi kötelezett tűzoltóságok mikénti szervezését illetőleg az 1888. évi 53,888. sz. tűzrendészeti kormányrendelet 18. §-a és az 1925. évi 230,000 B. M. sz. rendelet 11. §-a részletes rendelkezéseket nem tartalmaz, az idevonatkozó részletes rendelkezések tehát a községi szabályrendelet keretébe tartoznak.

Amely községben hivatásos vagy megfelelő önkéntes tűzoltóság van, ott is célszerű ezen kérdést szabályrendeletileg rendezni, annak kimondása mellett, hogy addig, amíg a hivatásos, illetve önkéntes tűzoltók látják el a tűzoltói szolgálatot, a községi kötelezett tűzoltók szolgálata nem hivatnak be. Célszerű ez, mert a köteles tűzoltók által fizetendő váltságdíjak tűzrendészeti célokra felhasználhatók és szükség esetén a köteles tűzoltóság azonnal megszervezhető.

Égyes nagyobb községekben pedig a létező hivatásos vagy önkéntes tűzoltóság mellett üdvös, ha a kötelezett tűzoltóság is kiképeztetik.

A községi kötelezett tűzoltóságra vonatkozó-

lag a községi szabályrendeletnek, amennyiben a vármegyei tűzrendészeti szabályrendelet erre vonatkozólag nem intézkedik, rendelkezni kell elsősorban aziránt, hogy a községi előjáróság minden év egyik őszi hónapjában összeírja a tűzoltói szolgálatra köteles 20—40 éves községi férfialakosokat, a névjegyzéket közszemlére teszi s a felszólamlásokat a járási főszolgabíróhoz felterjeszti. A fokozatos felelősségi hatóságokat az 1925. évi 230,000. B. M. rendelet VII. fejezete sorolja fel.

Rendelkeznie kell továbbá a szabályrendeletnek aziránt, hogy a személyes tűzoltói kötelezettség alól az 1925. évi 230,000. B. M. sz. rendelet 11. §-ának harmadik bekezdése értelmében felmentettek és azok, akik személyes tűzoltói szolgálatra be nem hivatnak, a község pénztárába váltásdíjat kötelesek fizetni. Megállapítandó a váltásdíj összege. Méltányosnak látszik az, hogy a házzal bírók kétszeres díjat fizeszenek.

Az 1925. évi 230,000. B. M. rendelet 11. §-ára figyelemmel meg kell állapítani a köteles tűzoltóság létszámát, továbbá azt, hogy az összeírtak közül ki jelöli ki a személyes szolgálatra behívottakat s azokat erről a község mily módon értesíti.

Megállapítandó a községi köteles tűzoltóparancsnoki teendőt ellátó önkéntes tűzoltóparancsnok, vagy ilyennek nemlétében a községi tűzoltóparancsnok évi tiszteletdíja is.

A mezőgazdasági terményeknek tűzvészeti megóvását tárgyaló 1924. évi 44,200. B. M. sz. rendelet értelmében folyamatba tett berakadás: kérelmek ügyében sok vitára adott alkalmat a felmerült kérvénydíj. Ezen viták és panaszok a községi szabályrendeletbe fölvevett részletes intézkedésekkel megszüntethetők.

Végül szabályozni kell a községnek mindazt, amit a felsőbb intézkedéseken felül a helyi viszonyokra tekintettel szabályozni szükségesnek talál, mint például a tűzoltóságnak mentőszolgálatra kiképzése, erre is közveszély esetén más szolgálatra igénybevétele, a megsérült tűzoltók segélyezése, a magukat kitüntetett tűzoltók és fogatok jutalmazása.

A Soproni Önkéntes Tűzoltó-Egyesület 60 éves története.

A soproni tűzoltóünnepélyek alkalmával egy kis könyvecske jelent meg az oltani alparancsnok, Schneider Vilmos tollából, a Soproni Önkéntes Tűzoltó-Egyesület 60 éves története.

E könyvecskében végigkísérhetjük hazánk legrégebbi tűzoltóegyesületének fejlődését megalakulásától napjainkig; végigkísérhetjük a felebaráti ügyszeretet és hazafias lelkesedés munkáját az első félnék szárnypróbálgatástól kezdve egészen a mai modern és kitűnően szervezett tűzoltóalakulat kifejlődéséig.

Ez is, mint a többi régebbi tűzoltótestület, eredetileg mint testnevelési egyesület alakult meg.

A múlt század közepétől a soproni úri társadalom Rösch Frigyes kezdeményezésére tornaegyesület alakítását indítja meg, mely egyúttal tűzoltói működést is hivatva volt kifejteni.

A megalakulás körül — az elnyomatás ideje lévén — eleinte politikai természetű akadályok merültek fel; de a tornászcsapat a helytartóság engedélyével is megmozdította szervezési

zés alatt megalakulhatott a „Soproni Torna- és Tűzoltó-Egyesület“, most már kormányhatóságoktól szentesített alapszabályokkal.

Az egyesület, mely iránt minden időben a legszélesebb társadalmi rokonszenv nyilvánult meg, rövidesen virágzásnak indul.

Így 1867 szeptemberében már felavatják a tornacsarnokot óriási bajtársi és társadalmi részvét mellett; e dátum azért is nevezetes, mert benne egyúttal az első tornacsarnokot avatják fel hazánkban.

Idők folyamán egymást érik a társaság kebelében a humánus intézkedések, részint a bajtársakkal szemben, részint a polgárság biztonsága érdekében; a technika haladásának megfelelő tűzrendészeti berendezések beszerzése, a fényes és mozgalmas helyi és országos tűzoltóösszejevetelek rendezése.

E fejlődés azonban nemcsak helyi szempontból nagyfontosságú. Ennek az egyesületnek a közgyűlésein olyan életrevaló tervek vetettek fel, melyek az egész ország tűzrendészeti fejlődésére nagy hatással voltak.

Így egy országos tűzoltószövetség, továbbá önkéntes testületek általános felállításának gondolata, a tűzbiztosítás általánosítása — mind a soproni közgyűléseken merültek fel.

S e gondolatok nem is maradtak éres tervek, mert támogatásukra értékes propaganda-előadások tartottak.

Ezek eredményeül tekinthető az Országos Tűzoltó-Szövetség megalapítása 1870 dec 5-én, mely a „Soproni Önkéntes Tűzoltó-Egyesület“ soha kéltően nem méltányolható érdeme. Aki az őt Rösch Frigyes elnöklété alatt de értekezési tárgyalgatási érdekében Sopron helyen az ország városában tartották.

Ugyancsak Sopron indítványára határozzák el a kerületi szövetségek felállítását is, melyek azonban csak 16 évvel később, 1886-ban valósultak meg végleg, mint megyei szövetségek.

Ugyanez év, 1886 novemberében Sopron város és vármegye tűzoltótestületei szövetséges alakítanak. Elnökül Rösch Frigyeset választják. És ismét az ő érdeme, hogy az 1888-iki kormányrendelet életbelépése után vármegyéjében már nincs község, mely ne szervezett volna tűzoltóságot.

És Rösch Frigyes nevével nem szabad futtatásban megállanunk. Nemcsak a Soproni Önkéntes Tűzoltó-Egyesület, de az országos tűzrendészetünk fejlődése is elválaszthatatlanul fűződik hozzá. Az ő szervezőképessége, lankadaltan kitartású ügyszeretete soha el nem múló érdemeket jegyzett be a magyar tűzoltóságok történetébe. Hosszú munkáséletében több mint 50 éven át volt kezdeményező vezetője, apostola egyesületének.

A háború és forradalmak szomorú évei után még egy megpróbáltatás várt a soproniakra — az elcsatolás veszedelme.

S ez emlékezetes kritikus napokban milder védelmi mozgalom élén ott találjuk a Soproni Önkéntes Tűzoltó-Egyesület tagjait, mint a polgárság vezéreit, amint bátor agitatív és szervező tevékenységet fejtettek ki a városban és a környező községekben. A bekövetkezett események mindannyian jól emlékszünk.

A soproni derék polgárok hazafias érzületén kívül a város tűzoltótestületének is nagy érdeme, hogy ezt a szép ősi várost nem kell siratnunk a többi elveszettek sorában.

Isten áldása kísérelje őket érte további útjaikon!

A tűzoltóparancsnok rendelkezési joga tüzesetknél.

Irta: Dr. Balogh Dezső.

(Folytatás.)

A rendelkezési jog megvédésének emlékezetes esete fordult elő Budapesten 1889 december 20-án, a német színház leégése alkalmával.

A lakóházak és egy nagy áruraktár közé két oldalról beékelte és a másik két utcára csak keskeny homlokzattal bíró, lángban álló nagy kőszínház az összes szomszédságát erősen veszélyeztette.

Miközben a főváros tűzoltósága — 12° hidegben a veszélyeztetett épületek megmentésén fáradozott, az időközben a helyszínére érkezett államrendőrségi főkapitány — a küzdelem látásának befolyása alatt — az oltási műveletek intézésébe személyesen beavatkozott és az oltást irányító hivatásos tűzoltóparancsnokot más műszaki megoldás végrehajtásának irányában befolyásolni akarta.

A hivatásos tűzoltóparancsnok, mint fővezénylő, ezen illetéktelen hatásköri beavatkozás ellen a legerélyesebben tiltakozva, az oltási műveleteket függetlenül vezette tovább.

E nézeteltérést a későbbben a tűznél megjelent és az esetről tudomást szerzett belügyminiszter simította el azáltal, hogy a hivatásos tűzoltóparancsnok független technikai intézkedési jogát elismerte és szabályszerűen eszközölt eljárását helyeselte.

Az a felelősség pedig, mellyel a kormányrendelet a tűzoltóparancsnokot terheli, esetleges célszerűtlen vagy felesleges kártokozó beavatkozás megfontolására kényszeríti a vezénylőt.

E kormányrendelet a vezénylő tűzoltóparancsnok felelősségét külön hangsúlyozza a magánvagyonba való beavatkozási jogról szóló szakaszában is és pedig nem ok nélkül.

Mert miközben a tűzoltók a tüzet elnyomják, épületben, üzleti áruban stb. akaratlanul is kénytelenek kárt okozni. (Vizkár.)

Elkerülhetetlen ilyenkor a tűz gyors megfékezése érdekében a boltajtók és kapuk erőszakos felnyitása, ép ablakok betörése, kerítések kidöntése, tetőfedések kibontása stb., sőt nagy vízhiány mellett még a szomszédos, a tűz tovaterjedésének tápot szolgáltató ingatlanok lerombolása és elhordása is szükségessé válhat.

Viszont a hiábavaló károkozást a legmesszebbmenő módon kerülni kell, mivel az ily beavatkozásokból elég gyakran kártérítési polgári perek szoktak keletkezni, amely alkalommal a tűzoltóság fenntartói, a község vagy város szokott alperes lenni.

A tűzoltóparancsnoknak, mint felelős intézőnek, ily esetben hiteltérdemlően igazolni kell az előfordult károkozás okvetetlen szükségességét.

Amennyiben a per folyamán beigazolást nyer azon körülmény, hogy a károkozás a tűzvésznek, mint közveszélynek a megszüntetése érdekében elkerülhetetlen volt, a bíróság a vezénylő parancsnok jogos eljárását elismerve, a kártalanítási kérését elutasítja.

A biztosító társaságok azonban, a károsult holmijának biztosítása esetén, kötelesek az ily módon előállott kárt megtéríteni.

A tüzesetknél vezénylő tűzoltóparancsnoknak azonban nemcsak a vagyonmentés miként való intézéseért kell helytállania, hanem saját tűzoltóinak testi épségeért és életéért, nemkülönben más a tűz területéről kimentendő vagy ott tartó-

és mint ilyen, gondatlanságból eredő súlyos testi sértésért, esetleg a halálos baleset elhárításának elmulasztásáért a büntetőhatóságok által felelősségre vonható.

Ily esetek alkalmával szintén hiteltérdemlően kell igazolni azon körülményt, hogy saját embereinek, akár az oltás körüli lézengő egyének szerencsétlenségét (pl. falbeomlásnál) megakadályozni képtelen volt, nemkülönben a tüzesetnél bennszorultak kimentése emberileg lehetetlen volt.

Tudvalevőleg minden tűzhöz a helyben rendelkezésre álló karhatalom köteles felvonulni.

A karhatalom vezetője köteles a tűz színhelyén a vezénylő tűzoltóparancsnok felhívására a tűzoltók szabad működését biztosítani, vagyis a tűzoltási területet az ott lábatlankodó elemektől megtisztítani, a veszélyes területeket kordonnal elzárni, vízszerezés, fogatok előállításának tekintetében kezére járni, a magántulajdonba való beavatkozás szükségessége alkalmával az érdekeltek ellenszegülése esetén az illetőkkel szemben eljárni stb.

A tűzoltóparancsnok tehát a tűzhöz intézkedéseinek támogatására érkezett rendőrségnek, csendőrségnek és esetleg ezek kiegészítésére ki-rendelt fegyveres katonaságnak célszerű felhasználását is okszerűen kell, hogy kezelje, vagyis ezzel a rendelkezési jogával is élni kell tudni.

Az 1888-iki kormányrendelet szabályozza azt a hatásköri kérdést is, hogy ha valamelyik község vagy város tűzoltóságának veszély esetén szomszédos (községi vagy városi) tűzoltóságok érkeznek segítségére, ilyenkor a fővezényleti jog a helybeli parancsnokot illeti meg. Ez a rendelkezés elvileg helyes is, mivel ő ismeri legjobban a helyi viszonyokat, vízszerezési forrásokat stb.

Igen ám, de mi szokott történni akkor, ha történetesen a helybeli parancsnok gyenge, vagy kezdő a tűzoltói szaktudás terén és zavarában nem képes kellőképp, illetve érdemben foglalkoztatni a segítségére érkező tűzoltóságokat! Ilyenkor rendszerint a vendég-tűzoltóságok beavatkozása körül nézeteltérések támadnak, végül összeveszések állnak elő.

Az ilyen természetű elbánásnak egy klaszikus esete történt a 900-as évek közepétáján, amikor Budapest főváros tőszomszédságában levő nagyközség néhány fizetett tűzoltója élére hivatásos parancsnok nyert alkalmazást.

Az új tűzoltóparancsnok az orsz. tanfolyam látogatása után alig foglalta el új hivatalát, amidőn egyik nyári estén, 9 óra körül, a nagyközség egy rég fennálló ipartelepén a hatalmas méretű szárítóépület lángborult. A gyár saját tűzoltósága kötelesség szerint, a legcélszerűbbnek tartott pontokat megszállotta. Az új hivatásos parancsnok kivonult hét emberével, távolabbi védelmi állásban helyezkedett el és egyidejűleg többfelől, természetesen Budapestről is segítséget kért. Innen egy városi és az önkéntes tűzörség egy tisztjével a tűzhöz vonult.

A környékbeli községek és gyárak tűzoltóságai is szerekkel és szépszámú csapattal szintén a helyszínére érkeztek és a jó víznyomással bíró telepén a tűz eloltását igyekeztek megkísérelni.

Ámde az új parancsnok, akit a régebben fennálló idegessége, a tomboló lángözön láttára magával ragadott, folyton az őt terhelő nagy felelősségét hangoztatva, a legkíméletlenebb hangon zavarta hátra a segítségül érkezett és oltani akaró bajtársakat.

A szomszédos tűzoltóságok parancsnokai csonortha gyűlve, az őket ért sérelmes elbánás

tárgyalták, amidőn a budapesti önkéntes tűzoltóság szolgálatban levő tisztje is a tűzhöz érkezett.

Ez, mint annak egyik kiképző mestere, a handabandázó új tűzoltóparancsnokot azzal a figyelmeztetéssel térítette észre, hogyha nem fogja bajtársiasan kezelni a segítségül megjelent csapatokat, úgy azok a faképnél fogják hagyni. Akkor aztán a hét emberével és a gyárnak kötelességszerűen ottmaradó tűzoltóival tehet, amit akar.

A figyelmeztető fellépés használt. Egyesült erővel, 16 jó sugárral a kivonult tűzoltók mihamar urai lettek a helyzetnek.

Az ily vitás esetekben az inkollegiális viselkedést annyival is inkább mellőzni kell, mivel ez nemcsak a veszély megszüntetését hátráltatja, hanem a tűzoltói tekintély aláásására is vezet.

(Vége következik.)

Az üres benzines hordó robbanásveszélye.

Eléggye gyakran fordul elő, hogy az üres benzinhordó forrasztási vagy hegesztési munkák alatt felrobban és súlyos baleseteket okoz. Sokan ugyanis azt hiszik, hogy ha az üres hordót vízzel jól kiöblítik, vagy ha a hordó zárzatát nyitva hagyva néhány órán át szellőztetik, akkor az megszünt veszélyes lenni.

Sokan nincsenek tisztában azzal, hogy a robbanás akkor állhat be, ha a hordó irtartalma a benzingőzők és levegő megfelelő keverékével (2,5—4,8% benzin) van megtöltve. Ily keverék akkor is létrejöhet, ha a hordó teljesen üres és a benzin csak nyomokban maradt vissza. Ha tehát a hordót vízzel öblítjük, a hézagokban és sarkokban rekedt kis benzin nem fog eltávozni, mert a víz nem oldja, azzal nem keveredik. Az öblítővíz a hordóból kifolyik, a benzinrészecskék visszamaradnak. De az öblítés révén nem múlik el a veszély azért sem, mert a hordóban már meglévő robbanó elegy nem távozik el az öblítés révén, mert, mint a levegőnél nehezebb gáz, a hordóból ki nem jön. Épp ez oknál fogva a néhány órai szellőzés sem távolítja azt el, a veszélyt nem szünteti meg.

Mit kell tehát tennünk? A veszély csak akkor háárítható el, ha a hordóban levő robbanógázt onnan eltávolítjuk és a benzinnyomokat megszüntetjük. Ezt pedig akkor érjük el, ha a nyitott szájú hordóba forró szappanlúgot és szódát öntünk, a hordót néhányszor megforgatjuk, aztán vízzel teljesen megtöltjük és kiöntjük.

A lúg és szóda ugyanis a hordóban leülepedett piszkot feloldja, a benzinnyomokat elpárologtatja és a víz a hordóban levő benzinpárakat teljesen kiszorítja, mert azok helyét maga foglalja el. Ha aztán a hordót kiürítettük és szellőztetéssel megszáritottuk, akkor teljes biztonsággal vehetjük munkába.

A legegyszerűbb mód ugyan az lenne, ha az üres hordót fojtó gázzal (nitrogén, szénsav) töltenénk meg, mely minden robbanó keverék keletkezését megakadályozza, de ez némileg költséges és nem mindenhol alkalmazható.

Annyi bizonyos, hogy a hordók és kocsitartányok rohamos szaporodása és javítása révén mind gyakoribbakká lesznek az említett balesetek, miért is ily üres benzintartályok javítását csakis szakértő kézre volna szabad rábízni, ki a várható veszélyekkel és azok elhárításának módjával tisztá-

A tűzoltótiszt-képzés problémája.

Írta: Dr. Balogh Dezső.

(Folytatás és vége.)

Az Orsz. Tűzoltó-Szövetség elnöksége által 1903. évben rendezett XII-ik és az 1904. évben megtartott XIII-ik országos tanfolyam sikeres elvégzése után a résztvevők még tisztiképesítő-bizonyítványt nyertek.

De már az 1905. évben rendezett XIV-ik orsz. tanfolyamon a hallgatók csak látogatási bizonyítvánnyal láttattak el. Mert a tisztiképesítő-bizonyítványok ily alapon való további kiszolgáltatását az Orsz. Tűzoltó-Szövetség elnöksége megszüntetvén, nehezebb feltételű tisztvizsga rendszeresítését határozta el, mely az 1905-ik évben életbe is lépett.

Az Orsz. Tűzoltó-Szövetség ezen elhatározását főként azon tapasztalati körülmény váltotta ki, hogy egy háromhetes tanfolyam végeztével, egy napon eszközölt tömeges levizsgáztatással, mely alkalommal a vizsgázók minden tárgyból egy-egy rövid, futólagos kérdésre adhattak némi feleletet, tűzoltótisztiki képesítés szempontjából nem látta komoly alappal bíró végzettségnek.

Másrészt bántónak mutatkozott azon jelenség is, hogy az eddigi tisztiki képesítéssel bíró, végzett tanfolyamhallgatók, a budapesti önkéntes tűzoltó-testület működő tagjai sorába való netaláni belépésük alkalmával, csak a vizsgázott mászói rangot nyerték el. Míg az őrparancsnoki szigorú vizsgát, további előlépési törekvésük esetén, le kellett tenniük.

Mindezen körülményt azért tartom szükségesnek felemlíteni, mivel az Orsz. Tűzoltó-Szövetség által az 1905. évben rendszeresített szigorú tűzoltótisztiki vizsga voltaképpen a fentebb ismertetett őrparancsnoki vizsga kifejlesztése volt.

Ugyanis az újonnan rendszeresített szigorú tisztvizsga a budapesti önkéntes tűzoltóság őrparancsnoki vizsgájától csak annyiban tér el, hogy az elméleti tárgyak közül a vizsgálati szabályzat, a rendgyakorlati és szerelési szabályzatainak, a síp- és kéthangú jelző jeleinek és Budapest térképének ismerete helyett a szervezés, az építkezés elemei és a megelőző tűzrendészetet beiktatva.

A gyakorlati őrparancsnoki vizsga tárgyai az orsz. szövetség gyakorlati tisztvizsgájának tárgyaival és követelményeivel ezidőszert is teljesen azonos.

Az Orsz. Tűzoltó-Szövetség 1909-ik évben, a szatmári nagygyűlésen, az orsz. tanfolyam mellett a kerületi tanfolyamok rendezését is elhatározta, melyek a háború előtt és után is sűrűn rendezettek és folyamatban vannak jelenleg is. Egyes vármegyei tűzoltószövetségek pedig községi tűzoltóparancsnokaik részére vármegyei és járási tanfolyamokat tartottak, melyek a tűzoltóságok kiképezésének elősegítését célozták.

A világháború előtt a tanítóképző- és jegyzői tanfolyamok keretében folytatott tűzoltói szakoktatás jelentősége pedig abban nyilvánult, hogy a tűzoltóeszmét terjesztve, azon elemek figyelmét hívta fel a tűzrendészet fontosságára és annak a gondozására, akik vidéken leginkább vannak hivatva a tűzoltóságok élére állani. Ugyanis régen kialakult az a tapasztalati igazság, hogy a tűzoltóságok vezetését tanult embereknek kell vállalniok. Már pedig vidéki kis községekben az intelligencia igen gyakran három személyből áll. Ezek a pap, a jegyző és a tanító. Néhol egy negyedik is társul hozzájuk: a községi vagy körorvos.

A név tanult személy közül a jegyző és a tanító

rogya nem vállalhatja e nemes megbizatást. Az orvos pedig éjjel-nappal betegei után járván, csak igen ritkán áll a tűzoltóság élére.

A helyhezköthttsége és tekintélye alapján tehát a jegyző és a tanító az a két férfiú, akik közül valamelyikkel a tűzoltóparancsnoki állás betöltése kívánatos.

Az utóbbi másfél évtized óta ugyanis a tűzoltói szaktudomány oly lendületes fejlődésnek indult, hogy annak megtanulása csak megfelelő intelligencia mellett lehetséges.

A gyári és magánvállalati tűzoltóságok parancsnoki teendőivel azok igazgatósága túlnyomórésztben a gyár művezetőjét vagy főgépészét szokta megbízni. A tisztviselők közül csak ritkán vállalja valamelyik a tűzoltócsapat vezetését.

Pedig ha műszaki tisztviselő (mérnök) vállalkozik erre és a tűzoltóságának kiképzését szíven viseli, a gyár vagy magánvállalat tűzelleni védelme értékesen emelkedik, különösen ha a gyár vezetőségét a szükséges védelmi berendezések létesítésére és a tűzoltóság modern felszerelésének beszerzésére képes rábírní.

Néhol a gyár igazgatója vagy a tulajdonos áll a gyári tűzoltócsapat élén.

A magyar hivatásos tűzoltócsapat tisztjeit hosszabb időn át az önkéntes tűzoltóságok ügybuzgó parancsnokai és szakaszparancsnokai szolgáltatták.

Így a fővárosi tűzoltóság tisztjei is az önkéntes tűzoltóságból váltak ki; mint vizsgázott őparancsnokok, majd tiszték nemcsak a szükséges elméleti és gyakorlati tudást hozták magukkal, de a sok átélt tüzeset kapcsán, mint önálló működésre képesítettek, folytatták a hivatásos tűzoltói szolgálatot.

A múlt század kilencvenes éveinek végén (1898) ezen alkalmaztatási rendszer változást szenvedett, amennyiben a hivatásos tisztjelöltek, egy esetet kivéve — (Kállay) — véglegesítésük előtt mint gyakornokok kebelbeli tisztjeiknek oktatása mellett rendszeres tűzoltótiszt kiképzésben részesültek. Mint véglegesített tűzoltótisztiek a tűzrendészeti eljárásokon való szakvéleményezés és tüzeseteknél való független vezénylési hatáskör szempontjából csak a próbaidő letelte után és akkor is fokozatos mérvben önállósítottak.

A hivatásos tűzoltótisztiek továbbképzése, a sok alkalom és az évente ezren felüli tüzesetnél szerzett tapasztalatok révén, továbbá a külföldi tűzoltóságainál észlelt haladás figyelemmel való kísérése által természetesen magától adódik.

A hivatásos tűzoltótiszt-képzés külföldön ezidőszert is úgy történik, hogy főként műszaki előképzettségű jelöltek hosszabb ideig valamelyik nagyvárosi tűzoltóságnál voluntőr-szolgálatot teljesítenek, melynek folyamán a szükséges elméleti és gyakorlati tűzoltótiszt szaktudást a legalaposabban elsajátítják.

Külön állami tűzoltótiszt szakiskola (Brandmeister-Schule) a háború előtt csak Oroszországban, Szentpéterváron létezett.

Néh. Gróf Széchényi Ödön főparancsnok a múlt század hatvanas éveinek elején hosszabb ideig a londoni hivatásos tűzoltóságnál mint voluntőr teljesített szolgálatot. Innen hozta magával az azon időben már a művelt nyugaton ténykedő szervezett tűzoltóságok meghonosításának eszméjét.

Az országos tanfolyamok szervezése után a vidéki hivatásos tűzoltótiszt-jelöltek a tanfolyam elvégzése után tisztvizsgát tettek és tűzoltói tapasztalataik gyarapítása céljából hosszabb-rövidebb

szolgálatot teljesítettek. A hazai tűzoltótiszt-képzés történelmi fejlődésének ismertetése után szükségesnek tartom ezen oktatási módszerek értékelését fejtegetés tárgyává tenni.

A gyakorlómestereknek vidékre való küldése minden időben értékes tevékenységnek bizonyult oly tűzoltóságoknál, ahol úgy a csapatban, mint a tisztikarban ügyszereket honolt és különösen a vezetőség rátermettsége és a továbbképzésre való hajlamossága kézenfekvő volt.

Ezen gyakorlómesteri kiképzés egyedüli hátránya az volt, hogy kevés hivatott gyakorlómester áldozhatta fel idejét, szabadságát az eszme terjesztésének szolgálatában. Ezért az ország tűzoltóságai csak gyéren részesültek ezen kiváltságban.

Az országos tanfolyamok szervezése hazánkban a vidéki vállalkozó intelligencia szépszámú részvétele által korszakalkotó jelenségnek bizonyult.

Különösen az 1888. évi 53,888. B. M. számú kormányrendelet megjelenése után mutatkozott nagyobb szükség ezen intézmény létesítésére, mivel az azt követő időben országszerte tűzoltóságok alakultak, amelyek parancsnokai teljesen tájékozatlanul állottak ez új testületek élére.

A fővárosi hivatásos és önkéntes tűzoltóságnak pedig minden eszköze megvolt ahhoz, hogy ezen tanfolyam megállapított tananyagának ismeretése mellett a hallgatók a gyakorlati tapasztalatok terén is jártasságot szerezzenek. Így gyárak, színházak, malmok stb. tanulmányozásán kívül tüzesetek tartásáról és a tanfolyamok alatt előfordult tüzesetekhez való kivonultatás lehetőségéről is gondoskodva volt. A háromhetes országos tanfolyam végeztével ha nem is vált belőlük mindjárt teljes képzettségű tűzoltótiszt, a továbbképzéshez szükséges alapismereteknek mindenesetre birtokába jutottak, amelyekhez csak a folytatólagos ügyszereetre és kitartásra volt még szükség.

A lefolytatott hús országos tanfolyam pedig ily alapon egész tűzoltótiszt generációkat nevelt az ország tűzelleni védelmének szolgálatában.

Igaz, hogy a tanfolyamon végzetek igen nagy százaléka különböző okok és körülmények miatt rövidesen cserbehagyta a tűzoltóintézmény zászlaját és az ismeretlenség homályába tűnt el.

Ahol azonban a tűzoltói eszme elvetett magvai jó talajba hullottak, ott az intézmény megismosodott törzsei ezidőszert is folytatják mestereik úttörő munkáját és vidéken tekintélyes tűzoltóságok vezetői gyanánt működnek.

A kerületi és vármegyei tűzoltó-tanfolyamok előadói is értékes munkát végeztek a múltban és végeznek a jelenben is, de csak oly városokban, ahol a helybeli tűzoltóság felszerelése és berendezése elég gazdag ahhoz, hogy a hallgatók gyakorlati kiképzéséhez minden szükséges eszköz rendelkezésre áll.

A voluntőr tűzoltótiszt kiképzés mindenesetre a legalaposabbnak mondható. Ezen ténykedés abból áll, hogy az erre vállalkozó, megfelelő előképzettséggel bíró egyén a fővárosi, esetleg valamelyik vidéki nagyváros hivatásos tűzoltóságánál a tisztikar mellé szolgálati beosztást nyer. Ezen gyakornoki idejének tartama alatt permanensen szolgálatban állván, minden módot és alkalmat a tűzoltótiszt tudás elsajátítására felhasznál. A gyakorlatok alatt a kezdetleges szerelésektől végig minden műveletet személyes fáradozással megtanulja. A tűzrendészeti eljárásokon mint tanulmányozó résztvesz. A tüzesetekhez pedig a vezénylőtiszt társaságában kivonul és ott huzamos ideig szolgálatot teljesít; majd annak elsajátítása után segéd-tiszt teendőket végez.

Emellett tisztjei részéről megfelelő szakoktatásban részesül. Minden szabadidejét pedig a szakkönyvek tanulmányozására fordítja.

Ha ezen szolgálatát megelőzőleg a voluntör tisztjelölt valamelyik magasabb tűzoltó-tanfolyamot is elvégezte, ezen körülmény csak előnyére szolgál. Mert minden alkalom, ahol tanulni lehet, a tudnivalóknak ismeretkörét gyarapítani fogja.

A tisztképzés fejlesztésében igen nagy segítségül szolgál a hazai és külföldi szakirodalom és a szakajtó is.

A Budapesti Önkéntes Tűzoltó-Testület kiadásában 1876—1902. évig megjelent „Tűzoltó Közlöny“, továbbá Breuer és Markusovszky szerkesztők kiadásában a 80-as évek végén megindult és egy évtizednél hosszabb ideig fennállott „Tűzrendészeti Lapok“, majd az 1903. évben az Országos Tűzoltó-Szövetség kiadásában meginduló és jelenleg is folytatott „Tűzrendészeti Közlöny“ mind a tűzoltói haladásnak voltak szócsövei és a továbbképzés legalkalmasabb eszközei.

*

A tűzoltótiszt-képzés kérdésének fejtegetésével azért tartottam szükségesnek ily behatóan foglalkozni, hogy fellebbentsem a fátyolt a multak úttörő harcainak hervadatlan érdemeiről. Végigvezetni igyekeztem az olvasót egy félszázadnál hosszabb időszak fejlődésének mesgyéjén, amelyen ezidőszert ismét egy határkőhöz jutottunk el.

A m. kir. belügyminisztérium jelenlegi rendészeti osztálya ugyanis, mely a világháború és a forradalmak után természetesen bekövetkezett leépülésből a 230,000/1925. B. M. rendelet útján a tűzoltótársadalmat és a tűzoltóintézményekről gondoskodni köteles közigazgatási hatóságokat felrázta, ezen eddigi üdvös és hűzagnólló tevékenységének forrásait még nem merítette ki.

Többek közt a tűzoltóságok kötelező szervezésének elrendelése mellett a tűzoltó-tanfolyamok és a tisztiképzés kérdését is e rendeletébe bekapcsolta.

Ennek további kiegészítése céljából az Orsz. Tűzoltó-Szövetség szakértői munkálkodásának segítségével a *tűzoltótanfolyamok* és a *tisztvizsga* kérdését is rendezni óhajtván, ily irányú szabályrendelet kibocsátásán fáradozik.

Kívánjuk, hogy a szakférfiak meghallgatásával megalkotandó ezen újabb törekvését is siker koronázza.

A Magyar Országos Tűzoltó-Szövetségnél kapható szakkönyvek árai a következők: Gyakorlati szabályzat 50,000; Egyenruházati és rangjelzési szabályzat 50,000; Szolgálati szabályzat 15,000; Tűzrendészet I—VII. füzet 75,000; Alapszabályminta 5,000; Új tűzrendészeti kormányrendelet 5,000; Diszokmány-úrlap 25,000; Techlár Ernő: „Credo“, tűzoltói szimfónia 25,000; Blázy Imre: Tűzoltó Káté 30,000; Papp Ferenc: Külföldi tűzoltóságokról 20,000; Kranitz József: Vörös kakas 20,000; Gregorovits László: Tűzrendészeti kézikönyv 25,000; Dr. Vass János: Tűzrendészet jogszabályai 20,000; Damó Oszkár: Urak és parasztok, tűzoltói szimfónia 25,000; Kállay Miklós: Tűz a várban. szimfónia 25,000

Soproni tapasztalatok.

Irta: **Berecz Vilmos**

m. kir. vasgyári felügyelő, tűzoltótiszt.

A tűzoltóintézmény hazánkban, az első alakuló tűzoltóságok szervezése óta, hosszú évtizedeken át, a társadalom és a hatóságok mostoha-germeke volt.

Az önkéntes tűzoltóságok hiába fáradoztak önzetlenül mások életének és vagyonának megmentése érdekében; elismerésben vajmi ritkán volt részük.

Pedig a magyar tűzoltók minden időben sok megbecsülhetetlen szolgálatot tettek az országnak.

A nagy világlegés folyamán a magyar férfilakosság nagy számban vérzett el, vagy rokkanttá vált. Ennek a jelenségnek nyomában a vidéki tűzoltóságok jórésze feloszlott; mert nem volt, aki szolgálatot teljesítsen.

Keserves meddő néhány esztendőnek kellett elmúlnia, amíg a feltámadás napjai elkövetkeztek.

Itt láttuk Sopronban először az ország tűzoltóságainak feléledését.

Mert igaz, hogy két év óta egyes vármegyék lelkes tűzoltó-apostolai mindent elkövettek, hogy körzetükben a lezúllott tűzoltóintézményt lábállítsák; tanfolyamaik, versenyek és ünnepélyek kisméretűnek és -jellegűnek bizonyultak.

Sopronban tapasztaltuk először a békevilágra emlékeztető nagyobb méretű tűzoltósokadalmat, mely jelenség nagyrabecsülendőnek bizonyult azért is, mivel a messze távolból idesereglett tűzoltócsapatok útiköltségeinek előteremtése, a mai nehéz gazdasági viszonyok közt, mindenestre nagy nehézségekkel járt.

A soproni tűzoltónapok legértékesebb jelensége mégis abban nyilvánult, hogy a magas minisztériumok, a helyi és a távolból ideérkezett hatóságok képviselői karöltve vetekedtek a tűzoltóintézmény megbecsülésének hirdetésében, mely elismerés a jobb jövő biztató hajnalának pirkáda volt.

A soproni tűzoltóünnepélyek szintén kimagasló jelensége volt annak a lépten-nyomon mutató ragaszkodásnak és nagyrabecsülésnek, melyet a tűzoltók szeretett elnöke, gróf Széchenyi Viktor iránt tanusítottak.

A nagygyűlést megelőző választási mozgalmak hullámozó pártoskodását — tekintélyének súlyával — oly bölcs közvetlenséggel simította el, hogy az Országos Tűzoltó-Szövetség érdeke minden tekintetben kielégítést nyert. Nem hiába, a nagygyűlésen újabb három évre történt elnökké választása percekig tartó, tomboló éljenzés közepette nyert megerősítést.

Az országos tűzoltóversenyek nivójáról szólva (amint azt a zsűri elnökei a nagygyűlésen a díjkiosztások előtt ismertették), a csapatok precíz kiképzése sok kívánnivalót hagyott hátra. Ezen körülmény is a forradalmak utáni tűzoltóélet leépülésére vezethető vissza, amiért is a kritikának e tekintetben elnézőnek kell lennie.

De a zsűri tagjai egy részének viselkedése is bizonyos fokig bírálást tárgyát képezheti, amennyiben a versenyek alatt az egységes gyakorlati szabályzat hibái és többféle képen való értelmezése szempontjából viták fejlődtek ki.

Mindebből pedig két tanulság szűrhető le. Az egyik már tudvalevő kérdés, hogy az egységes gyakorlati szabályzat revíziójára, vagyis annak új

oyajottorj earjast, ngya versenybiroság tagjai ily esetben az alkalmi jelentkezők közül választassanak, hanem azok szaktudásának is igazoltnak kell lennie.

Szükségesnek tartom ezenkívül, a támadási versenyek végén, a Komáromban a legutóbbi (1926. szept. 12.) vármegyei szövetségi versenyen alkalmazott eljárás meghonosítását, hogy a versenyek befejeztével — az összes versenyző csapatok és azok vezénylői jelenlétében — egyik erősnek bizonyult csapattal, a zsűri elnökének magyarázó irányításával a támadási feladat helyes végrehajtását be kell mutatni, hogy a versenyen résztvevők utólag meggyőződést szerezzenek arról, hogy miként kellett volna a versenytámadást kifogástalanul végrehajtani.

A nagygyűlésen résztvevő tűzoltók egyenruhájának és rangjelzésének kérdését is szóvá kell tennem. Ugyanis az Országos Tűzoltó-Szövetség által előírt szabályszerű egyenruhától eltérő színű öltözetekben tarkálóttak a szerte sétáló tűzoltók, mely jelenség mindenestre visszatetszést keltő volt.

Mentségül szolgálhat ezen viselkedés elbírálásánál azon körülmény, hogy a háború utáni nehéz viszonyok közepett minden tűzoltóság olyan egyenruha-anyagot szerzett be, amilyenhez alkalomadtán hozzájuthatott.

A rangjelzésviselési kérdést illetőleg pedig szembetűnő volt az a jelenség, hogy Sopronban igen nagy számban lehetett látni törzstiszti disztinkciójú tűzoltókat, akiknek legnagyobb része *tiszteletbeli* járási, vagy vármegyei tűzrendészeti felügyelő volt, úgyhogy az egyszerű parancsnoki rangjelzéssel ellátott tiszteket csaknem lámpával kellett keresni.

Ez a pléhgallér-kultusz tudvalevőleg a multakban sem volt alkalmas a tűzoltói tekintély növelésére különösen akkor, ha a főparancsnok a 8—10 főből álló önkéntes tűzoltócsapatának élére állott.

Ebből a körülményből kifolyólag mintha szükség mutatkoznék a tűzoltói egyenruha és rangjelzésnek újabb és célszerűbb alapon való megállapítására is, nehogy az eddigi úton haladva, a tűzoltóintézmény tekintélye hátrányt szenvedjen.

A soproni tűzoltóünnepekkel kapcsolatos tűzoltószersz- és felszerelési tárgyak kiállítása jelentéktelen volt és azon csak a helybeli iparosok és kereskedők tárgyai voltak láthatók. A főbbi hazai fecskendő- és tűzoltószersz-gyárosaink nem vettek részt e kiállításon. Minden valószínűség szerint a magas szállítási költségek tartották vissza őket e vállalkozástól.

A soproni tűzoltóság viszonyairól szólva, a hatvan évét jubiláló testület régi hagyományaihoz méltónak mutatkozott. A város szívében, a régi tűzoltólakantanya udvarának hátsó részén, ez évben felépült új tűzoltószertára — amelyhez kapcsoló emeletes épületben a földszinten a készenléti őrség helyiségei, az emeleten a parancsnokság ülésterme és irodája talált kényelmes elhelyezést — az újabb kor követelményeinek megfelelő. Új motoros fecskendői mellett szertára gazdagon van felszerelve. De a gyors kivonulás szempontjából hátrányos a szertár elhelyezése azért, mivel a szerekkel egy hosszú, keskeny udvaron és az utcai emeletes épület kapuján kell óvatosan kihajtani, mielőtt az utcát elérnék.

A tűzoltócsapat anyaga és annak kiképezése elismerésre méltónak mutatkozott; szintűgy a vendégek tiszteletére rendezett támadási és iskola-gyakorlati minden tekintetben kifogástalanul folytak le.

különösen azok vezetőinek fáradszathatlan tevékenységéről kell megemlékeznem, melyhez hasonlóra a multak tűzoltókongresszusai alkalmából alig emlékezünk, amiért is az ünnepélyeken résztvevő tűzoltóvendégek egyértelmű elismerését e helyen is szívesen tolmácsoljuk.

A létrabeszerezés kérdéséhez.

Írta: Rehák Tamás tűzoltóparancsnok, Debrecen.

A 230,000/1925. B. M. számú rendelet többek között előírja a tűzoltói létrák beszerzését is és pedig az 50—300 házból álló községnek 2 db, egyenkint legalább 5—6 m hosszú létrájának kell lennie.

A rendeletnek eme rendelkezése tűzoltói szemmel nézve kritikára, illetve helyesebben kiegészítő magyarázatra szorul. A tűzoltószersz-gyárosok ugyanis a rendelet szövegét szószerint veszik és tényleg 5—6 méteres támasztó-létrákat adnak el a tűzoltóságoknak. Már most mit jelent ez a kérdés a gyakorlatban? Ott, ahol a tűzoltóságok szerkocsival is el vannak látva, azaz nagyobb községeknél és városokban még csak megvan az alkalom a létrának szükség esetén a vész helyére való szállítására; de kis községekben, ahol a tűzoltófecskenőn és a lajton kívül hiába keresünk más tűzoltószert, mivel szerkocsi beszerzése nincs is kifejezetten előírva sehol sem, a létrának sokszor távolosó tűzhöz való kiszállítására nincs alkalmas szer. Gyakorlati tapasztalatból mondhatom, hogy az ily 5—6 méteres támasztó-létrák bizony ott porosodnak a szertárban, soha azok tűzhöz ki nem vitetnek, legalább is nem az első beavatkozáshoz kivonuló szereken, amikor azokra leginkább szükség szokott lenni. Gyakorlati tűzoltóknak felesleges az ily egy darabból készült és nehézkes kezelésű és nehezen szállítható 5—6 méteres létra, mivel ennél sokkal célszerűbb, szét-szedhető és kevés helyet elfoglaló tűzoltólétrák állanak rendelkezésre.

Felmerül tehát az a kérdés, hogy mily létra az, amely az előírt 5—6 méteres támasztó-létrát célszerűen helyettesíti? Legmegfelelőbb a háromrészből álló úgynevezett *angol dugólétra*, avagy két-háromrésztű úgynevezett *gráci*, ugyancsak dugórendszerű létra. Célszerű az angol dugólétra kis községekben azon okból, mert könnyen elhelyezhető a fecskendőn, avagy a lajton és így mindenkor kikerül a tűzhöz. Sohasem tudhatjuk ugyanis előre megmondani, hogy nem lesz-e szüksége a kivonult a tűzoltócsapatnak létrára; utólag kiszállítani pedig mindig nehézséggel jár és a gyors beavatkozásnak is rovására szolgál. Mintaszerű a létrakérdés megoldása pl. a *Köhler István* cég által legutóbb Bihar vármegye községei részére szállított vészvonatnál, ahol az angol dugólétra a lajt két oldalán van könnyen levehetően felerősítve, a lajt után pedig a kis mozdonyfecskendő fut utána-akasztva. Természetes, hogy a fent elmondottak csak a falusi tűzoltóságok viszonyaira vonatkoznak; ahol a tűzoltóság létraszállításra alkalmas szerkocsival is el van látva, ott a kérdés miként való megoldása tárgyaltalan.

A létrakérdésről szólván, még egy furcsaságra hívom fel a bajtársak figyelmét. Legutóbb a Dunántúlon egyik nagyközségben a tűzoltóságot hűs erdei tisztáson láttam gyakorlatozni, ahol is a fecskendőszerezéshez hasonló ambícióval állítottak egy- és kétkarú *horgas-létrákat* élő fákra, részben a levegőben elképzelt falakra. Kérdezősködésemre aztán kiderült, hogy a község támasztó-létrák helyett

horgas-létrákat szerzett be és pedig éppen a tűzoltóság kívánságára, holott emeletes épület talán egy van a községben és mászótoronyuk sincs. Tehát még az sem mondható, hogy a magasban való mozgás gyakorlása céljából szerzettettek be a horgas-létrák. Tapasztalatból mondhatom azt is, hogy a horgas-létrákat a tűzoltóságok tűznél ma már nem használják. Meg kell csak nézni a városok hivatásos tűzoltóságait, ahol mégis csak nagyobb alkalom nyílnék azok használatára, a kivonuló szerken elhelyezve seholsem találjuk. Nem sok értelme van tehát annak, hogy kis községek és falvak ily létrákat szerezzenek be, különösen az előírt támasztó-létrák helyett.

A MÁV mőhely-tűzoltóságainak átszervezése.

A M. Kir. Államvasutak igazgatósága hosszú évtizedeken át vasuti mőhelyeinek tűz elleni megvédése céljából, más gyárakéhoz hasonlóan, a munkásokból toborzott tűzoltóságokat tartott fenn. Ez az eddig fennállott rendszer egy hónap előtt megváltozott, amennyiben a régi szolgálatot teljesítő csapatokat újonnan alakított hivatásos tűzoltóságok váltották le.

Erre a megváltozott rendszerre való áttérés a következő módon nyert elintézt:

A tűz- és vagyonbiztonsághoz fűződő fontos érdekekre való tekintettel folyó évi szeptember hó 23-tól kezdődő hatállyal a tűz- és vagyonbiztonsági szolgálat az alábbiak szerint szerveztetett át:

Az alább megnevezett szolgálati helyeken az eddigi nappali-éjjeli őri és a rendes munkásokból alakult tűzorségi készenléti szolgálat beszüntetésével egyidejűleg az egyesített tűz- és vagyonbiztonsági szolgálat hivatásszerű ellátását az újonnan megszervezendő tűzorség látja el.

Ugyancsak folyó évi szeptember hó 23-tól kezdődő hatállyal a mőhelyi szertárak részéről a nappali-éjjeli őri szolgálat beszüntetett s a mőhelyi szertárak tűz- és vagyonőrzése az illetékes mőhelyi tűzorség kötelességévé tétetett.

Az önálló mőhelyi szertárak főnökeinek a jövőben is kötelessége lesz a szertár területén elhelyezett anyag biztonságának őrzését megfelelően ellenőrizni és a vagyonbiztonság megóvása érdekében az esetenként szükséges intézkedést a mőhelyfőnökséggel, vagy a főnök távollétében a felügyeleti szolgálatot teljesítő mőhelyi tisztviselvel egyetértésben azonnal megtenni.

A tűzorségi szolgálat ellátására az alábbi személyzet engedélyeztetett:

Szolgálati hely	Tűzorség létszáma			
	Tisztok	Rajvezetők	Tűzörök	Tartalékcsapat
Északi főmőhely . . .	2	2	24	20
Istvántelki főmőhely . . .	2	2	24	20
Dunakeszi-alagi főm. . .	2	2	16	20
Miskolci mőhely . . .	2	2	16	20
Szolnoki " . . .	2	2	16	20
Debreceni " . . .	2	2	16	20
Szombathelyi mőhely . . .	2	2	16	20
Szeged-rókusai fiókm. . .	1	—	4	10
Kaposvári " . . .	1	—	4	10
Pécsi " . . .	1	—	4	10
Központi szertár " . . .	2	2	16	4
Bpesti keleti p.-u. mősz. . .				

I. A tűzoltótisztek feladata és díjazása.

A tűzoltótisztek kijelölése — utólagos bejelentés kötelezettsége mellett — a szolgálati főnökségre bízott. Tűzoltótisztként csak felügyeleti közeget lehet kijelölni s ezek közül is elsősorban olyanokat, akiknek tűzoltótiszti képesítésük van. Minden körülmények közt meg kell kívánni azonban azt, hogy a kijelölt tűzoltótisztek a tűzoltói szolgálatban teljes jártassággal bírjanak.

A tűzoltótisztek feladata: a tűzorség és a tartaléktűzóri-csapat elméleti és gyakorlati kiképzése, a tűzörök szolgálatának irányítása és ellenőrzése, valamint a mőhely és a mőhely körletébe tartozó egyéb szolgálati főnökségek tűzoltóberendezéseinek vizsgálata és tűzrendészeti szempontból való ellenőrzése.

Azokon a szolgálati helyeken, ahol két tűzoltótiszttel engedélyeztetett, egyiket a tűzoltóparancsnoki, a másikat a szakasparancsnoki teendővel kell megbízni.

A parancsnok és a szakasparancsnok teendőit — a tűzoltótiszti teendők megfelelő megosztásával — a szolgálati főnökök szabályozzák.

A rendes munkaidőn kívül teljesített szolgálatokért folyó évi október hó 1-től kezdve a tűzoltóparancsnoknak 8 pengő, a szakasparancsnoknak 6 pengő haviátalány engedélyeztetett.

II. A tűzörök alkalmazása.

A tűzorség tagjai (rajvezetők és tűzörök) az egyesített tűz- és vagyonbiztonsági szolgálatot hivatásszerűen látják el; szolgálati viszony szempontjából munkásoknak tekintendők.

A rajvezetők és tűzörök kijelölése, illetőleg amennyiben arra szükség van, a tűzörök felvétele, az alábbiak szemelött tartásával, szintén a szolgálati főnökre bízott.

Tűzorségi szolgálatra megbízható, erős testalkatú és lehetőleg katonaviselt munkásokat kell alkalmazni s emellett gondoskodni kell arról is, hogy a tűzoltói teendőkben jártasak legyenek, illetőleg, hogy a tűzoltói teendőkben a legrövidebb idő alatt kiképeztessenek.

A fenti követelmények szemelött tartásával rajvezetői és tűzóri szolgálatra elsősorban a jelenlegi órabéres nappali-éjjeli öröket kell beosztani. Ha azonban a tűzóri követelményeknek nem felelőnének meg, úgy folyó évi szeptember hó 23-ika után csak mint munkások (napszamosok) tarthatók meg a szolgálatban.

Tűzorségi szolgálatra — amennyiben erre a szolgálatra alkalmasak — a mőhelyi szertári őri szolgálat beszüntetése folytán ott feleslegessé váló órabéres nappali-éjjeli örök is beosztathatók.

A tűzóri szolgálatra beosztandó szertári órabéres öröket a szertárfőnökségek adják át az önálló mőhelyfőnökségeknek, illetőleg az önálló mőhelyfőnökségekkel egyetértésben szolgálati érdekből helyezték át az önálló mőhelyekbe.

Az egyes szolgálati helyek létszámába tartozó rendszeresített öröket (kinevezettek és napibéresek) lehetőséghez képest más altiszti: kapusi, kapuőri, hivatalsszolgai stb. szolgálatra kell beosztani. Amennyiben üres állás hiányában ilyen altiszti állásokra nem lennének beosztathatók, úgy átmenetileg a rendszeresített öröket is tűzóri szolgálatra kell beosztani.

Az üzletvezetőség feladatává tétetett, hogy a szertárak létszámába tartozó kinevezett és napibéres öröket a lehetőséghez képest szintén más altiszti teendőkre osszák be, amennyiben üres

ségnek.

A műhelyi tűzörségi szolgálatra beosztott szertári kinevezett és napibéres örök — minthogy a műhelyi tűzörség a műhelyfőnökségek felügyelete alá tartoznak, — a műhelyek létszámába fognak áthelyeztetni.

Ebből a célból az üzletvezetőségek felhívtak aziránt, hogy azokat a szertári kinevezett és napibéres örököt, akiket tűzörségi szolgálatra a műhelyekbe rendeltek ki, szolgálati helyenként és névszerint az igazgatósághoz bejelentésük.

A kinevezett és napibéres örök tűzöri szolgálatra való beosztása csak átmenetileg szabályoztatott és alkalomadtán azok más altiszti teendőkre osztatnak be.

Jövőben, illetőleg az átmeneti idő letelte után a tűzörök csak órabéres munkások lehetnek.

III. A tűzörség szolgálati beosztása és feladata.

Az egyes szolgálati helyekre engedélyezett tűzörökből két csoportot (rajt) kell alakítani; egy-egy raj 24 órás felváltással látja el a tűz- és vagyonőrzési szolgálatot. (Lásd a 63. sz. Műhelyszolgálati Utasítás 23., 24. és 25. §-át.)

Nagyobb szolgálati helyeken mindkét raj élén egy-egy rajvezető áll, kiknek kötelességük a tűzörök szolgálatbani ellenőrzése, a munkaidő utáni általános tűzvizsgálat megejtése, a szolgálati helyre kiszálló kéményseprőknek kísérése és ellenőrzése, a tűzoltói őrszoba, a tűzoltóberendezések és leltári tárgyak felügyelete, tűzveszély esetén az első segítségnyújtás irányítása, nagyobb tűzveszély esetében a városi tűzoltóság, műhelyekben a napos tiszt, a szolgálati főnök és a helybeli szomszéd szolgálati főnökségek értesítése.

Arról, hogy mikor, kiket, mily módon és milyen sorrendben kell a tűzveszélyről értesíteni, minden szolgálati főnökség egy — a helyi viszonyoknak megfelelő — tervezet kidolgozására hivatott fel; a szolgálati főnökök gondoskodnak arról is, hogy ezeket valamennyi tűzör tudja és hogy ezek és az őri szolgálatra vonatkozó egyéb szabályok utasításszerűen írásba foglalva, az őrszobákban kifüggesztessenek.

Minden raj részére egy jelentési könyvet kell felfektetni, melyben a rajvezetők kötelessége beírni a szolgálatuk tartama alatt előforduló eseményeket és egyéb jelentenivalójukat, pl. javításra szoruló tűzoltóberendezések és leltári tárgyak.

Kisebb szolgálati helyeken — ahol rajvezető nincs — az eseménynyelv vezetésére egy erre alkalmas tűzört kell kijelölni.

A tűzoltóparancsnok vagy helyettese a jelentési könyvet naponként felülvizsgálja, a jelentés alapján szükséges intézkedéseket megteszi, vagy amennyiben a szükséges intézkedések végrehajtása hatáskörén kívül esne, a szolgálati főnöknek jelenti.

A szolgálatban levő tűzörök 2—2 óránkénti felváltással felerészben mint járőrök, felerészben mint készenlét teljesítenek szolgálatot.

Minden szolgálati helyet annyi körletre kell felosztani, amennyi az esetenkénti járőrszolgálatot teljesítő tűzörök száma. (Az engedélyezett tűzöri létszám $\frac{1}{4}$ része.)

Az önálló műhelyekben a körletekbe a szertárfőnökséggel egyetértésben be kell osztani a műhelyi szertár helyiségeit és területét is.

A tűzöröknek kötelességük az ellenőrzőórák kezelése mellett a részükre kijelölt körletben és helyiségekben a járőri szolgálat egész tartama alatt járkalni, a tűz- és vagyonbiztonságot állandóan figyelemmel kísérni s veszély esetén (tűz, tolvajlás) a szomszéd körletben tartózkodó jár-

valamennyi tűzört — beleértve a rajvezetőket is — jelzősípval kell ellátni. A jelzősípval adott veszjelet valamennyi ör ismétli s a szomszéd járőrrel hangos szóval közli a veszély helyét és mineműségét.

Természetes azonban, hogy az olyan tolvajlási esetekben, amikor a meglepetésszerű rajtaütés eredményesebbnek látszik, a jelzősípval való veszjeladástól és a hangos szóval való közléstől tartózkodni kell.

A tűzöröknek készenléti szolgálatuk tartama alatt kötelességük: az őrszoba, a tűzoltóberendezések és a vízcsapagnak tisztogatása, az épületek tetőzetének, kéményeknek és füstcsöveknek vizsgálata, madárfészek irtása, a munkaidő befejezése után és az esti órákban a szükséghez mérten többször is a rajvezető, illetőleg műhelyekben a napos tiszt vezetésével az összes helyiségek tűzbiztonsági szempontból való vizsgálata és éjjel az értesítő-szolgálat ellátása.

Azokon a kisebb szolgálati helyeken, ahol külön rajvezető nincs kijelölve, a fentemlített tűzbiztonsági vizsgálatokat a felváltott, illetőleg készenlétben lévő tűzöröknek kell megtartaniok.

IV. A tűzörség díjazása.

Minden szolgálatban töltött óráért a rajvezetőknek 40 fillér, a tűzöröknek 36 fillér órabér engedélyeztetett.

A tűzörség tagjai (rajvezetők és tűzörök) órabérükön kívül egyéb díjazást: munkabérpótléket, túlidő pótlékot, a gyakorlaton töltött időre díjazást, ruhaátalányt nem kapnak.

Itt jegyezzük meg, hogy a tűzörség tagjaival az elméleti és gyakorlati oktatást megfelelő beosztás mellett a készenléti szolgálat tartama alatt kell megtartani.

V. A tartalékcsoport feladata és díjazása.

A tartalékcsoport tagjai az egyes szolgálati helyek részére megállapított létszámában a rendes munkások közül jelöltetnek ki.

A tűzöri tartalékcsoport feladata: a betegség, vagy szabadság indokából távollevő tűzörök helyettesítése és veszély esetén a hivatásos tűzörség kisegítése, miből következik, hogy a tartalékcsoportnak a tűzöri szolgálatban kellő jártassággal kell bírnia.

Ebből a célból a tartalékcsoporttal havonként két ízben 2—2 órán át tűzoltói gyakorlatot kell tartani.

A tartalékcsoport tagjai részére az elméleti oktatáson és a tűzoltói gyakorlatokon töltött minden óra után 30 fillér órabér engedélyeztetett.

Más díjazás — a helyettesítés esetét kivéve — a tartalékcsoport tagjainak nem jár.

A tartalékcsoportba a tűzöri szolgálatra alkalmas bármilyen kategóriájú munkás beosztható, feltétlenül gondoskodni kell azonban arról, hogy a tartalékcsoportban néhány iparilag nem képzett munkás is legyen. Ez utóbbiaknak lesz kötelességük a szolgálatból távollevő tűzörök helyettesítése. A helyettesítésre kirendelt tartaléktűzört a helyettesítés tartamára a hivatásos tűzörök részére engedélyezett órabérrel kell díjazni.

*

A fent ismertetett gondos átszervezési intézkedések által az államvasuti műhelyek tűzelleni védelme mindenesetre nagy lépéssel haladt előre és bármely telepen kitört komolyabb tűzveszedelem esetén a segítségül hívott városok hivatásos tűzoltóságainak is megkönnyítik a helyzetét.

Műszaki apróságok.

A tűznél mutatkozó gázok veszélyességét kutatóknak rájött, hogy a volumpromille vagy mg pro 1 liter adag szerint gyorsan ölt mérges gáz: 0.3‰ kéksav, 30‰ szénsav, 1‰ chlór és bróm, 3 mg phosphorichlorid, 1—2‰ kénhidrogén, tetrachlórészénnyel és chloroform 300—400; ellenben 1/2—1 óras behatás után életveszélyes megbetegedést okozó koncentrációk: 1.5—2‰ sósav, 0.4—0.5‰ kénessav, 0.12—0.15 kéksav, 60—80‰ szénsav, 2.5—4.5‰ ammóniak, 0.04—0.06‰ chlór és bróm, 0.3—0.5 mg phosphorichlorid, 0.4—0.6‰ phosphorhydrogén, 0.5—0.7‰ kénhidrogén, 10—12 mg szénkéng, 150—200 mg tetrachlórészénnyel 1 literben, 70 chloroform, 2—3‰ szénnoxid; végül hosszabb idő múltán veszélyes még a jód 0.003‰, a benzol 15—25 mg, a benzol 10—15 mg, az anilin és toluidin 0.4—0.6 mg, a nitrobenzol 1.0 mg keverékben. Mindezek belégzése ellen tehát légzőkészülékkel védekezni kell.

Fából épített garage és benzinarusítótelep égett le Párisban augusztus 7-én, ahol két földbeásott tartány felett sok üres és felt benzinhordó hevert. Először begyulladt és felrobbant egy kerek, mérőkészülékkel ellátott hordó, melyről a tűz rohamosan terjedt át az egész telepre s felrobbant egy 10,000 litert tartalmazó tartány, meg számos hordó is. A kerek tartányt öt nagyméretű sugárral sikerült eloltani, a telep azonban teljesen elpusztult. — A francia szabály nem írja elő, hogy a tartány 1 m földréteggel legyen fedve; megelégszik azzal, ha az áthatatlan anyagból készített gödörbe helyeztetik és esetleg tűzbiztos fedéllel abban letakartatik. Ezen eset is igazolta, hogy a földalatti tárolás német módszer szerint jobb s hogy a benzinkimérőhelyeken a szigorú rendtartás mellőzhetetlen. Üres vagy felt hordók nem heverethetők a tároló körül még ideiglenesen sem. Kerek tárolók pedig éppen ide-oda mozgásuk miatt kerülhetnek veszélyes helyzetbe és nem tűrhetők meg bármely udvaron, utcán stb.

Kiseb tüztöltői légzőkészülékekkel (szűrőbetétes) megejtett próbák azt eredményezték, hogy ezen álarccal kapcsolatos szűrőbetétek nem nyújtanak ugyan az összes gáznemek ellen teljes védelmet, de a tűznél fellépő s ritkán erősen koncentrált gázok ellen 1/2—1 óráig még elégséges biztonságot nyújtanak. Függetlenül ez pedig nemcsak a füst és gáz keverési sűrűségétől, hanem az álarc jó karbanlététől és jó ráfekvésétől, a betét megfelelő anyagától, a tüztöltőnek az álarc viselésében elért megszokásától. Az Auer-társaság pl. készít a tüztöltői betéten kívül még 4-féle más filterbetétet különböző gázok ellen és az ú. n. Degea CO készüléket szénnoxid ellen. A külső légkeveréktől teljesen független és biztos csak a jó szerkezetű oxigén légzőkészülék, amelyhez azonban a tüztöltőket többszörös gyakorlattal szoktatni, hozzánevelni kell.

Sprinkler-berendezést létesítettek az átalakított hamburgi városi színházban, melynek mennyezeti csőhálózata 5000 m hosszú. Ha a hő 72 fokra emelkedik, a vízszórók megnyílnak és 12 légköri nyomással kiszökik a víz. A próbánál tüzet raktak a színpadon, fél perc múlva megindult a zápor és 2 perc alatt eloltotta a tüzet. Az egész színpadot elárasztó zápor percnként 4500 köbméter vizet folyat le. A színpad ajtajai és ablakai előtt

Mozgó Sprinkler-készülék került újabban forgalomba Amerikában „the Boyce automatic” név alatt, melyet kézitűztöltőkészüléknek is lehet használni, de fixirozva stabil védőberendezésként is applikálható a mennyezetre, amikor a készülékek egymástól 4 m távolra helyezendők el. Az amerikai biztosító-társaságok 10% kedvezményt engedélyeztek reá. Áll pedig e készülék egy légüstből (fém vagy üveg), mely félig komprimált levegővel, félig egy speciális oltófolyadékkal van megtöltve. A légüstből kinyúló nyak egy csappal és azonfelül egy könnyen kioldható fémszeleppel van elzárva, a végső nyílást pedig egy celluloid-lemez zárja. Ha ez meggyullad, kiolvasztja a fémszelepet s ha a fémszelep olvad el előbb a melegtől, akkor a légüst nyomása dobja le a celluloidlapot, a folyadék tehát szétfroccsen éppúgy, mint a Sprinkler-rózsánál, avagy megfelelő beállításban sugáralakban is.

A vízfogyasztás percnkénti literben a sugárcsónál a következő:

Lövéke mm-ben	Víznyomás	
	3 atm.	4 atm.
12 mm	160 liter	180 liter
15 "	250 "	300 "
18 "	360 "	425 "
20 "	450 "	525 "
21 "	500 "	580 "
24 "	650 "	750 "
28 "	890 "	1025 "

Folyadékok fajsúlya: Víz = 1, tengeri víz = 1.03, szpiritusz = 0.8, benzol = 0.7, nafta = 0.76, petroleum = 0.82, terpentín = 0.87, repceolaj = 0.91, kátrány = 1.2.

A súrlódási veszteség vízvezeteki csövekben méterben a következő:

Csőméret	Percliter	100 m hosszra
80 mm	500	4.6 m
100 "	500	1.5 "
100 "	750	3.3 "
125 "	750	1.0 "
100 "	1000	5.8 "
125 "	1000	1.8 "
125 "	1500	4.1 "
150 "	1500	1.6 "

RENDELETEK.

Hajdu vármegye alispánjának 7383/1926. sz. rendelete a városok Polgármestereihez.

A múlt évi november havában tartott tűzrendészeti értekezlet eredményeképpen előterjesztést tettem a m. kir. belügyminiszter úrhoz aziránt, hogy a 230,000/1925. B. M. számú rendelet alapján belügyminiszter úr a városokban beszerzendő tüztöltőszerek minőségét és mennyiségét állapítsa meg s egyben a hivatásos tüztöltőtisztai állások szervezése kérdésében is döntsön. E felterjesztésemre a m. kir. belügyminiszter úr az 1926. évi 151,309/VIII. számú alatt az alább másolatban közölt leiratot intézte.

Felhívom ezért, hogy a leiratban foglaltaknak megfelelően járjon el, annak megtörténtéről hozzám 60 nap alatt tegyen jelentést.

A 294/1926. számú jelentésére a következőkről értesitem alispán urat:

Helyesnek tartom alispán úr azon rendelkezését, amellyel a rendezett tanácsú városok részére motoros kétkerekű fecskendők beszerzését tette kötelezővé. Ezek a fecskendők ugyanis, amelyeket nem kell összetéveszteni az autófecskendőkkel, nemkövezett úton is tudnak haladni, kézi erővel is lehet húzni és kis helyen elférnek, közvetlenül a tűz közelébe vihetők. Köztudomású, hogy a kézi-erővel hajtott fecskendőkhöz nagyobb tűznél csak az első időben lehet nyomólegénységet kapni, azután szétszalad a lakosság és igen sok esetben csendőri beavatkozásra van szükség, hogy a fecskendők tovább tudjanak működni. Az említett fecskendők városok részére való beszerzését a városok jól felfogott érdekében is kívánatosnak tartom.

A 230,000/1925. B. M. számú rendelet 13. §-a értelmében a rendezett tanácsú és törvényhatósági joggal felruházott városokban szervezett hivatásos tűzoltóság élén hivatásos tűzoltóparancs-

— a szolgálat zavartalan elvégzése érdekében is, a város anyagi erejéhez képest — szükséges számban tűzoltótisztai állást kell szervezni.

A hivatásos tűzoltókat biztosítani kell. Minthogy értesülésem szerint Hajduböszörmény rend. tan. város mindaddig nem tett eleget a 230,000/1925. B. M. számú rendelet rendelkezéseinek, felhívom, hogy annak mielőbbi végrehajtásáról gondoskodják és tett intézkedésének eredményéről 90 nap alatt tegyen jelentést.

Hajduhadház rt. város a közvetlenül hozzám benyújtott kérvényben azt kéri, hogy a hivatásos tűzoltóság felállítására 1926. évi november 1-ig adjak halasztást.

Mivel a város tűzbiztonságának egyik alapja éppen a tűzoltóság, amelynek hiánya tűz esetén végzetes következményekkel járhat, értesítse a város közönségét, hogy a kérelmet teljesíthetőnek nem találtam, illetőleg hívja fel a város közönségét a 230,000/1925. B. M. sz. rendeletem sürgős végrehajtására.

Budapest, 1926 július 20.

A miniszter helyett:

(Olvashatalan aláírás) államtitkár.

SZÖVETSÉGI ÜGYEK.

Felhívás

az összes vármegyei szövetségek elnökségéhez.

A f. évi augusztus 22-én Sopronban tartott nagygyűlés a tagtestületek tagdíját a *község házzámnak* arányában akként állapította meg, amint azt a „Tűzrendészeti Közlöny“ 9-ik számában közzétett 3320/1926. sz. hirdeteményünkben ismertetve van. A tagdíjnak a község házzámnak alapján való megállapítása azonban egy új nyilvántartó felfektetését involválja, melynek kiindulópontja a község házainak száma s mely szerint tehát a különböző testületek tagdíjai nem lesznek többé egyforma összegűek, mint eddig, hanem községenként változók. A község házainak számát illetőleg az 1913. évben kiadott országos helységnevtár adatai irányadók és az országos szövetség ez alapon fekteti fel tagdíj-nyilvántartóját.

Hogy már most kellemetlen nézeteltérések ne merülhessenek fel utólag a tagdíj elszámolása körül, azon kérelemmel fordul alulírt elnökség az összes vármegyei (és budapesti) szövetségekhez, miszerint:

a) tagdíjnyilvántartójukat ugyancsak az 1913. évben kiadott országos helységnevtárban megadott házzám alapján fektessék fel, hogy a két nyilvántartó kiindulási alapja azonos legyen;

b) készítsék el mielőbb *tagtestületeiknek névsorát*, a tűzoltóság (község) neve mellett feltüntetve a Helységnevtár szerinti házzám összegét, valamint a 3320/1926. sz. hirdetemény szerint kirovandó évi tagdíjösszegét is, s küldjék azt meg még a f. év végéig az országos szövetség elnökségének, hogy itt a két nyilvántartó összeegyeztethető legyen.

Annál is inkább kérjük ennek pontos elkészítését és mielőbbi beküldését, mert ez több évre képezi a nyilvántartás alapját, az országos szövetség tagtestületének csak az lesz tekinthető, amely testület ezen új nyilvántartóban el van könyvelve és mert e nyilvántartónak a pontos felfektetése sok későbbi levelezésnek és kellemetlenségnek veendő elejét. Bajtársi üdvözlettel

Budapest, 1926 október 1-én.

A Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség elnöksége:

Nagy Sándor
főtítkár.

Breuer Szilárd
alelnök.

A „Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség“ segélyező pénztárának tagjaihoz.

Tájékoztásul figyelmeztetjük a biztosított tűzoltóságok parancsnokságait, hogy a tűzoltói szolgálatból kifolyólag balesetet szenvedett vagy megbetegedett működő tagjaik esetét az Országos Tűzoltó-Szövetség elnökségének 20 napon belül jelentésük be, mivel ennek elmulasztása a segélyezési igényjogosultság elvesztésével jár.

Felhívjuk a balesetet és megbetegedési esetet bejelentő tűzoltóparancsnokságokat az iránt is, hogy a segélyező-pénztárhoz orvosi számlák, kórházi ápolási díjak, művésztagok, műfogak, gyógy- és kötszerek költségeinek megtérítését igénylő megkereséseik beküldését mellőzni szíveskedjenek, mivel az alapszabályok értelmében a biztosítottak munkaképtelenségük időtartama arányában csak napi-pénzsegélyben vagy végkielégítésben részesülhetnek. Az elnökség.

A Hajdúvármegyei Szövetség közgyűlése.

Debrecen sz. kir. város és Hajdu vármegye Tűzoltó-Szövetsége 1926 augusztus 29-én nagyszabású tűzoltóünnepély keretében tartotta meg Egyeken ez idej közgyűlését.

A hajdu városok és azok vidékének ismét életrekelt tűzoltóhadai tömör csapatokban vonultak fel az első ízben rendezett vármegyei tűzoltóversenyekre, hogy tettekkészességükről bizonyosságot tegyenek.

A belügyminisztériumot Tomcsányi Kálmán miniszteri tanácsos, a Magyar Országos Tűzoltó-Szövetséget Dr. Marinovich Imre alelnök és Papp Ferenc előadó képviselték.

A hajdúvármegyei hatóságok részéről Nábárczky Béla főjegyző, alispán-h., Dr. Ethey László közp. járási főszolgabíró, Dr. Antal Antal tb. főszolgabíró, Dr. Uzony Barna h. II-od főjegyző, Egyed János szolgabíró, azonkívül Dr. Pétry Pál nemzetgyűlési képviselő és Szabó Zoltán ny. főispán jelentek meg. A nagyszámban felvonult vármegyei tűzoltóságok élén Dr. Roncsik Jenő vármegyei tűzrendészeti felügyelő állott, akikhez más

vármegyéből érkezett tűzoltóságok szép számban megjelent képviselői csatlakoztak. Ezenkívül úgy a helybeli, mint a környékbeli polgárság számos előkelő tagja vett részt ez emlékezetes ünnepélyen.

A tűzoltóversenyekre érkezett 15 tűzoltócsapat a községháza udvarán gyülekezett.

Az ünnepély a község közelében levő, nagy tanyán emelt díszes sátorban, tábori misével kezdődött, melyen Kalocsay Gusztáv esperes celebrált. Mire után pedig az egyeki önkéntes tűzoltótestület új zászlóját szentelte fel.

Ennek befejezte után 11 tűzoltócsapat rész vételével Dr. Marinovich Imre elnöklété alatt két csoportban, dr. Roncsik Jenő és Papp Ferenc vezetésével, a tűzoltóversenyek kezdetüket vették. A versenyen résztvettek Hajdunánás, Vámospercs, Balmazújváros, Hajdudorog, Földes, Hajduszoboszló, Egyek, Kaba, Püspökladány, Nádudvar és Hajduszovát versenycsapatái.

A versenyek díszes közönség jelenlétében mindvégig a legnagyobb érdeklődés mellett folytak le.

A mozdonyfecskenő-szerelési versenyben az első díjat Hajdudorog, a második díjat Egyek, a harmadik díjat Nádudvar, a negyedik díjat Hajduszoboszló tűzoltósága nyerte el.

A kocsifecskenő-versenyben az első díj a püspökladányi, a második díj a hajdunánási, a harmadik díj a vámospercsi és a negyedik díj a földesi versenycsapatnak ítéltezt oda.

A támadási verseny győztesei lettek: első Balmazújváros, második Kaba, harmadik Egyek és a negyedik Hajduszovát tűzoltóságai.

Egyéni díjakat nyertek: Palinyi Béla hajdunánási, Lakatos László püspökladányi és Nagy József vámospercsi tűzoltótisztek.

A versenyeken kívüli bemutató-gyakorlatért elismerő oklevélben részesültek a tiszafüredi, a poroszlói és a debreceni hivatásos tűzoltóságok mintacsapatái.

A díjkiosztás befejeztével Köhler István Dr. Roncsik Jenő tűzoltófőparancsnokot meleg szavakkal üdvözölte és a versenyek sikeres rendezésének elismeréséül a Köhler cég kitüntetésével jutalmazta.

A versenyek befejezte után a Debrecen sz. kir. város és Hajdu vármegye Tűzoltó-Szövetségének közgyűlése következett.

A közgyűlés megnyitása után Rásó István elnök Dr. Tomcsányi Kálmán miniszteri tanácsost, Dr. Marinovich Imre orsz. tűzoltó-szövetségi al-elnökt, Papp Ferenc előadót és a vármegye képviseletében megjelent Nábráczky Béla főjegyzőt meleg szavak kíséretében üdvözölte.

A közgyűlés ezután az elnök javaslatára a megszállott területen betegen fekvő Dr. Rakovszky Iván belügyminiszterhez üdvözlő távirat intézését határozta el.

A jegyzőkönyv hitelesítésére Erdős Lajos és Kiss József választmányi tagok, a jegyzőkönyv vezetésére pedig Rehák Tamás kérték fel.

A közgyűlés az elnök által röviden ismertett és nyomtatásban is megjelent múlt évi jelentést egyhangulag tudomásul vette. Ennek megtörténte után a közgyűlés a szövetség zárószámadását és költségelőirányzatát is egyhangulag elfogadta.

Ezután a jövő évi közgyűlés és versenyek helyének megállapítása tárgyában elnök a jelen-

Minthogy ily meghívás a közgyűléshez nem intéztetett, a jövő évi közgyűlés helyének megállapítása a választmányra bízott.

A közgyűlés Simon Pált ellenőrnek, Bánk Istvánt, Pauliny Bélát és Jakobinyi Józsefet számvizsgálókká, Pákozdy Sándor főispánt és Dr. Derékassy István orvost pedig a szövetség tiszteletbeli tagjaivá választotta meg.

Ezután elnök megköszönve a megjelentek érdeklődését, a közgyűlést berekesztette.

A közgyűlés után díszbéd következett, melyen számos lelkes pohárköszöntő hangzott el.

A sikerült tűzoltónapot délután 6 órai kezdettel népnünnepély fejezte be.

A Fejérvármegyei Tűzoltó-Szövetség közgyűlése.

Ünnepélyes keretek közt, 40 község tűzoltóságának képviselete mellett folyt le f. évi augusztus 9-én a Fejérvármegyei Tűzoltó-Szövetség ezidei közgyűlése.

Az ünnepély csapatszemplével kezdődött, amelyet báró Ivánka Géza, a szövetség alelnöke végzett, akit a tűzoltók sorfala élén Vida Pál titkár üdvözölt.

A tűzoltócsapatok ezután, a mohácsi vész 400 éves évfordulójának emlékére, a szabad ég alatt tartott tábori nagymiséhez vonultak fel, mely után a nap jelentőségét méltató szentbeszédet hallgatták végig.

A közgyűlés a martonvásárhelyi mozgósínház helyiségében folyt le. A vármegyét Fiáth György árvaszéki elnök, a járást pedig Balázs Károly váli főszolgabíró képviselte.

A közgyűlésen a betegeskedő gróf Batthyány Gyula helyett báró Ivánka Géza elnökölt. Az egyhangulag tudomásul vett évi jelentés ismertetése után a közgyűlés Vida Pál titkár országos szövetségi elnökségi előadónál Sopronban történt újabb megválasztása alkalmából üdvözölte.

A pénztári jelentéssel kapcsolatos felmentvény megadása után a közgyűlés elhatározta, hogy vármegyei tűzoltótanfolyam rendezéséhez szükséges költségeket a vármegyétől fogja kérelmezni. Majd a biztosító-társaságoknak a tűzoltó-intézmények fejlesztésére szolgáló megadása körül hosszabb vita folyt, anélkül, hogy ennek tárgyában kialakult határozat hozott volna.

A Vida Pál-féle alapítvány egy milliót kitevő kamatai 5 egyenlő részben Benkő József (Magyaralmás), Tscheppen Dezső (Adony), Masth Béla (Sárszentmiklós), Papp József (Alcsut) és Mong Ignác (Lovasberény) tűzoltóknak adományoztattak.

A vármegye alispánjának kitüntető oklevelére a következő tűzoltók érdemesítették: Dócsy József (Vértessacs), D. Szabó Sándor (Mány), Pintér Pál (Tordas), Szeidl Jakab (Martonvásár), Norhaft András (Szár), Csik János (Pátka), Nagy P. Sándor (Zámoly), vitéz Kiss István (Sárszentmihály), Jakos Ferenc (Tabajd), Baumann Vencel (Nagyperkát), Borsos József (Nagyveleg), Jeges István (Velence), Mészáros János (Sárkereszt), Kalmár Jakab (Érd), Balogh Endre (Dunapentele), Pikler Vendel (Mór), Balogh Gábor (Csösz), Varga Zoltán (Alsószentiván) és Bódás János (Tác).

A közgyűlés Fiáth György lelkes beszéde után, báró Ivánka buzditó szavaival befejezést nyert.

Délután a martonvásári parkban díszes közönség jelenlétében rendezett tűzoltóversenyen 12 község tűzoltósága vett részt, melyre a verseny-

Sós-kút, a hetedik díjat Tabajd, a nyolcadik díjat Szászhalombatta, a kilencedik díjat Erd és a tizedik díjat Ercsi versenycsapata nyerte el. Hoffmann Rudolf martonvásárhelyi parancsnok a csapatok mintaszertű vezényleseért külön emléktárggyal való kitüntetésben részesült.

A díjkiosztással kapcsolatban a baracsikai tűzoltók 5, 10 és 15 éves szolgálati érmei is kiadattak. A sikerült tűzoltóünnepély a 350 főből álló tűzoltócsapat diszponálásával ért véget.

H I R E K

Dr. Rakovszky Iván belügyminiszter Öngyerméltósága a soproni nagygyűlés alkalmából a hozzáintézett táviratra az Országos Tűzoltó-Szövetség elnökéhez a következő sürgönyt intézte: Gr. Széchényi Viktor, Budapest, Üri-utca 52. „Sopronban tartott tűzoltóünnepélyetek alkalmából hozzám intézett meleghangú táviratokat nagyon meghatótt; hálásan köszönöm figyelmeteket.” Rakovszky Iván.

Bartha Gergely, kincses Kolozsvár tűzoltóparancsnoka folyó évi október 6-án töltötte be tűzoltói szolgálatának 40 éves évfordulóját, míg ez év novemberében 20 éves parancsnoki működését jubilálja.

Régi szeretett bajtársunk ezidőszert 3 autószerrel ellátott és 33 főből álló városi hivatásos tűzoltóság parancsnoka. Értékes multtal bíró, dédelgetett önkéntes tűzoltósága pedig nem létezik többé, feloszlott.

Az Országos Tűzoltó-Szövetség volt felügyelőbizottsági tagját, az 1913. és az 1914. évben tartott kolozsvári kerületi tanfolyamok oktató-parancsnokát és az Országos Tűzoltó-Szövetséghez csatlakozott erdélyi tűzoltóságok egyik agilis apostolát kettős jubileuma alkalmából meleg szeretettel köszöntjük.

Dr. Szöllösy Alfréd miniszteri segédtitkár, a belügyminisztérium rendészeti osztályának tűzoltói ügyekben működő régi referensét és intézményünk lelkes barátját, a kormányzó Öfömméltósága miniszteri titkárrá nevezte ki.

Molnár László tűzoltótisztet Veszprém város tanácsa a hivatásos tűzoltóság parancsnoki teendőinek ellátásával ideiglenesen megbízta. Nevezett a főváros hivatásos tűzoltóságánál ez év folyamán hónapokon át voluntőri szolgálatot teljesített, mely idő alatt szorgalma- és ügybuzgalmával oktatóinak elismerését érdemelte ki.

A „**Budapesti Tűzoltó-Testületek Szövetsége**“ folyó évi október hó 2-án a központi tűzoltó-laktanyában választmányi ülést tartott, melyen az elnöki tisztet Mátrai Antal alelnök töltötte be. Az ülés megnyitása után Kállay Imre főtitkár a soproni nagygyűléssel kapcsolatos események lefolyásáról szóló részletes jelentését terjesztette elő, melyet a választmány többek felszólalása után tudomásul vett. Ezután a téli elméleti előadásoknak a budapesti hivatásos és önkéntes tűzoltóság tisztikara által való megtartásának előkészítését tárgyalta, melyeknek az eddigi keretekben való lefolytatását határozta el. Más tárgy nem lévén, elnök az ülést berekesztette.

A **székesfővárosi tűzoltóság IV. kerületi (belvárosi) tűzorsége** folyó évi október hó 9-én új hajlékába költözött. A Központi Városháza előudvarában, a régi Károly-kaszárnya egyik nagy istállójából átalakított, eddigi őrhelyiségének tö-

elzart udvarterület helyén kőből épült kétemeletes tűzorségi épület stilszerűen illeszkedik a hatalmas épülettömbökből álló anyaépület falai közé.

A földszinten 4 autószeret befogadó, két kapuval az utcára, kettővel pedig az udvarra nyíló és fűthető tágas szertár mellett kisebb javítóműhely foglal helyet. A szertár baloldala mellett a telefonkezelő-szoba és az őrmestereknek előszobával ellátott hálólhelyisége nyert elhelyezést.

A baloldali nagy kapubejáratból nyílik a legénységi lépcsőház is, mely az I-ső és II-ik emeletre vezet fel.

Az első emeleten két nagy terem foglal helyet, melyek közül az egyik a legénység nappali tartózkodószobája, a másik a készenlét hálólhelyisége. A nappali helyiség mellett tágas konyha van; a hálószooba pedig külön mosdólhelyiséggel van ellátva. Mindkét nagyteremből az épület közepén két-két zárható ajtón át egy négyszög alakú aknába nyíló, 2—2 csúsztatató-póznához lehet férközni, melyek segítségével a szertár közepébe lehet leereszkedni.

A második emeleten, az épület hosszában, egy összekötő-folyosó húzódik végig, mely a Városháza Károly-körúti és Gerlóczy-utcai szárnyaiba vezető átjárásul is szolgál. Ezen folyosóra az új tűzoltólaktanya-épület jobboldalán az utcára nyíló kis kapuval ellátott külön lépcső vezet fel. A második emeleten a tartalékháló tágas terme foglal helyet, mely mellett külön mosdószoba áll rendelkezésre. Ezenkívül egy, a legénység ruháinak elhelyezésére szolgáló külön kényelmes kisebb terem is a második emeleten van.

Végül az átjáró folyosóból nyílik a tágas háromszobás tisztalakás. Ezen új tűzoltótisztí ott-hon ablakai a Gerlóczy-utcára nyílnak és helyiségeinek praktikus beosztása mellett a modern berendezés minden kellékével el van látva.

Folyó évi október 2-án a helyiségek használati engedélyének megadása után Barczen Gyula és Borvendég Ferenc székesfővárosi tanácsnokok a tűzorség épületét a főváros tulajdonába vették át.

A tűzorségre beosztott 54 hivatásos tűzoltócsapat fele, 27 ember, állandóan készenlét szolgálatot teljesít, akik nagyobb tűz esetén — egy telefonkezelő tűzoltó hátrahagyásával — négy autószeren egy percen belül kivonulóképesek.

Albertfalva önkéntes tűzoltótestülete f. évi október 3-án délután 3 órakor a község háza telkén épült szertárának felavatását ünnepelte meg. A rövid szertartáson a község képviselőtestülete Forgó Henrik főjegyző, az önk. tűzoltóság elnöke és Brüller István községi bíró vezetésével testületileg jelent meg.

Elnök az esemény jelentőségét méltatva, a környékről érkezett tűzoltóságok képviselőit üdvözölte, akiknek meleg hangon elmondott válasza után a csinos, kőből épült tűzoltószertárt Ordassy János és Wampetich Nándor parancsnokok gondjaira bízta.

Ezután az öt hónap óta működő tűzoltócsapat sikerült fecskendő- és létraszerelési gyakorlatot mutatott be. Az ünnepélyt a testület javára rendezett kabaréelőadással egybekötött táncvigalom fejezte be.

A **Biharvármegyei és Nagyvárad Tűzoltó-Szövetség** folyó évi október hó 24-én, vasárnap Biharugrán tűzoltóversenyekkel kapcsolatos közgyűlését tartja meg, melynek befejezte után a helybeli tűzoltóság bemutatógyakorlatot végez. Az ünnepély este kezdődő népmulatsággal ér véget.

A csépai önkéntes tűzoltótestület 1926 szeptember 19-én méltó keretek közt ünnepelte meg fennállásának 25 éves jubileumát.

Az ünnepélyen résztvevő díszes közönség élén gróf Bolsa Péter földbirtokos és neje, Dr. Wimmer Béla prépost, Kuna P. András országgyűlési képviselő, Patrubány István járási főszolgabíró, Dr. Tóth István polgármester és még számosan jelentek meg; azonkívül a környék tűzoltósága is sűrű csapatokban vonult fel.

Az ünnepély reggel 9 órakor szentmisével kezdődött, amely után a község tanácstermében a díszközgyűlés tartatott meg. Orosz István községi főjegyző elnöki megnyitója után a megjelent vendégeket lendületes szavakkal üdvözölte.

Majd az országos tűzoltószövetség népszerű elnökéről emlékezett meg, akihez a díszközgyűlés a jubiláris ünnepély alkalmából üdvözlő táviratot intézett. Ezután a közgyűlés a testület díszelnökévé Patrubány István járási főszolgabíróát közfelkiáltással megválasztotta.

Somodi Dezső parancsnok pedig a testület 25 éves történetét, tartalmas jelentésének felolvasása keretében ismertette.

Ennek befejeztével Patrubány István díszelnök Dancsó Ferenc alparancsnok, Horpácsi Péter, Dancsó Antal szakaszparancsnokok és Horpácsi Antal őrparancsnok jól megérdemelt szolgálati érmeit osztotta ki.

A díszközgyűlést Somodi Dezső parancsnok lelkesítő beszéde és a Himnus hangjai zárták be.

Délben 150 terítékes díszbéd volt, melyen több lelkes köszöntő hangzott el.

Délután 4 órakor a testület tűzoltó-gyakorlatokat mutatott be, melyek élénk tetszést arattak.

Az ünnepély táncmulatsággal végződött, mely a testületnek 5.000.000 K-t jövedelmezett.

Ezzel a szépen sikerült csépai tűzoltónap befejezést nyert, mely ünnepély a testület történetében emlékezetes esemény gyanánt fog megörökíttetni.

„A levente kiképzése” című könyv II-ik kiadása Áry Lajos szerkesztésében most jelent meg, mint az Orsz. Testnevelési Tanács által engedélyezett tankönyv. A nagyterjedelmű könyv egyik szűkreszabott fejezete a „Tűzoltás” is, melyet Breuer Szilárd, Köhler István, Bencze István és Kálmán Géza bajtársak állítottak össze, dióhéjba foglalván a tudnivalók főbb eiveit. A könyv a Stádium Sajtóvállalat r.-t. kiadásában jelent meg s ára 160.000 K (utánvétellel 8500 K val több). A „Tűzoltás” fejezet kis terjedelme csak áttekintést nyújt ezen speciális szakismeretben és okvetlenül megkívánja azt, hogy az ezzel behatóbban foglalkozni kívánó oktatók ismereteik bővítésére elolvassák azokat a szakkönyveket, gyakorlószabályzatot is, amelyeket a Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség e célra kiadott.

Nagyberlin város — mely az 1921. évben 99 község egybevonásából keletkezett — tűzoltóságát is egységes szervezetre vonta össze, melynek élén egy Oberbranddirektor áll. A központi hivatal négy osztályra oszlik, ú. m. 1. személyzeti ügyek, szolgálat; 2. tűzrendészet; 3. szerek; 4. távirtda. A város felosztatott öt Branddirektorságra, ú. m. I. Belváros (régí Berlin); II. nyugati; III. déli; IV. keleti; V. északi terület. Az első Branddirektorsághoz tartozik 7 őrség (11 tiszt, 405 tűzoltó), a második alá 11 őrség (13 tiszt, 466 tűzoltó, 4 önk. csapat), a harmadik alá 7 őrség (11 tiszt, 274 tűzoltó, 4 önk. csapat), a negyedik alá 7 őrség (11 tiszt, 290 tűzoltó, 2 önk. csapat), a ötödik alá 7 őrség (11 tiszt, 290 tűzoltó, 2 önk. csapat), a hatodik alá 7 őrség (11 tiszt, 290 tűzoltó, 2 önk. csapat), a hetedik alá 7 őrség (11 tiszt, 290 tűzoltó, 2 önk. csapat).

branddirektor, 7 Branddirektor, 27 tűzoltómérnök (= együtt 36 mérnök), 48 Oberbrandmeister, 278 Bradmeister és Oberfeuermann, 1393 tűzoltó. A legénység szolgálata 24 órás; a színházi szolgálatot szolgálatból látják el. Az őrségvezető tisztek 48 órás szolgálat után 24 órai szabadnapot élveznek, de azon is kötelesek a folyó ügyeket elintézni. A mérnökök 24 órai őrszolgálat után 24 órán át külső eljárásokat bonyolítanak le és tartalékosok, a harmadik 24 órában szabadok, de a folyó ügyeket elintézni kötelesek. A műhelymunkákra 6 havi időtartamra rendeltetnek be iparosok, mely idő múltán újra csapatszolgálatra osztatnak be. A szerkesztlet 159 autó, 6 vontatott kocsi, 232 lófogatú szer, mely 32 hivatásos, 5 vegyes és 65 önkéntes őrségre van elosztva. Az önkéntesek szolgálatukért díjaztatnak. A folyamkikötőben 3 hajófecskendő áll készenlétben. Mint már jeleztük, e csapat most ünnepelte fennállásának 75 éves jubileumát. A háború végéig állami (királyi) szerv volt és a rendőrapraesidium V-ik osztályát képezte, Nagyberlin létesítése óta azonban a város közigazgatásába illesztették be s királyi kiváltságai megszüntek.

A Ganz—Danubius kocsigyár tűzoltósága f. évi október hó 10-én gyártelepe udvarán alapos gonddal előkészített és az összes szerelési műveleteket bemutató zárógyakorlatot tartott, mely a nagykiterjedésű, kétemeletes kárpitosműhely tetejének vízzel való támadásával ért véget. Ezután a gyár kaszinóhelyiségében a „Credo” című pályanyertes színmű kerület előadásra, melyet a tehetséges műkedvelő színjátszók hatásos lendülettel adtak elő.

„A rendőrfelügyeleti szolgálat és a rendőrhatalom engedélyek” címe Illek Aladár rfőtan. és Dr. Páll Béla rtan. könyvének, mely 172 oldalon ismerteti a színházakra, mozikra stb. vonatkozó összes rendelkezéseket, határozatokat s így nemcsak a rendőrtisztviselőknek, hanem a tűzrendészeti hatóságoknak és tűzoltótiszteknek is nélkülözhetetlen kézikönyvvül szolgál s mint ilyen melegen ajánlható. A mű ára 150.000 K és a közérdekű könyvek kiadóvállalata kiadásában jelent meg.

A Tolnavármegyei Tűzoltó-Szövetség tűzoltóversenyek céljaira három vándordíjat létesített, melyek egyikét, az első díjat, Tolna vármegye színeit képviselő zászlót, f. évi október hó 24-én Szekszárdon megfelelő ünnepély keretében fogják felszentelni.

A zászlóanyai tisztet Ónagyméltósága Dr. Pesthy Pál igazságügyminiszter és elnök neje vállalta el. Az ünnepély minden tekintetben nagy-szabásúnak ígérkezik.

Feladós szerkesztő: Dr. Balogh Dezső főorvos, budapesti önk. parancsnok.

Feladós kiadó: Kállay Imre, orsz. szöv. eln. előadó, föv. hiv. főtiszt.

Lapkiadó-bizottság: Breuer Szilárd, Kállay Imre, Köhler István vál. tag, Mátrai Antal vál. tag.

Munkatársak: Gróf Széchenyi Viktor orsz. szöv. elnök, Breuer Szilárd főparancsnok (Budapest), orsz. szöv. alelnök, Dittrich József gépészmérnök, orsz. szöv. eln. előadó, föv. hiv. főtiszt, Erdély Ernő főpar. (Győr), orsz. szöv. eln. előadó, Falussy Károly Máv. tűzr. felügyelő, számv. biz. tag, Kállay Imre, Dr. Kathon Mihály par. (Kiskunhalas), Dr. Kele József vármegyei szövetségi elnök (Szolnok), Kotsis Rezső alpar. (Csepel, löszgyár), Malcsiner Károly Ganz-gyári par., vál. tag, Papp Ferenc hiv. főpar. (Szeged), orsz. szöv. eln. előadó, Dr. Roncsik Jenő hiv. főpar. (Debrecen), orsz. szöv. eln. előadó, Rehák Tamás hiv. par. (Debrecen), Papp Ferenc (Szeged), Kocsis Rezső (Csepel), Erdély Ernő (Győr), Köhler István (Budapest), Breuer Szilárd (Budapest).

A DREHER SÖRGYÁRI TŰZOLTÓSÁG-nál
 5 drb tömlőkocsi, 1 drb tololétra (18 m
 hosszú), 1 drb kocsifecskendő, 1 drb
 legénységsszállító-kocsi, 16 drb sisak,
 több állványcső, sugárcső és tömlők.
 Megtekinthető a fenti tűzoltóságnál Budapest, X. ker.,
 Halom-utca 12. sz.

**Tűzoltói nyomtatványokról árjegyzéket kívá-
 natra készséggel küld az Egri Nyomda Rész-
 vénytársaság, Eger.**

Minden gondos parancsnokság, illetve köz-
 ségi előljáróság beiratja tűzoltóit a Magyar
 Orsz. Tűzoltó-Szöv. **segélyző-pénztárába**,
 mely tagonkénti és évi 20 aranyfillér = 3,400 K
 tagdíj ellenében minden tűzoltói szolgálatban
 történt balesetért az illetőt tetemes segély-
 ben részesíti. — Az összeg a névsor kapcsán
 postacsekk útján előre fizetendő be.

A Magyar Orsz. Tűzoltó-Szövetség **szolgálati érmeinek** árai a következők: V. éves 25,000;
 X. éves 30,000; XV. éves 80,000; XX. éves 85,000; XXV. éves 135,000; XXX. éves 140,000; XXXV.
 éves 180,000; XL. éves 200,000; szalag 8,000; igazolványlap 3,000 K. — Az érme árja és a netáni
 tagdíjhátralék a szabályszerinti névkimutatás kapcsán, posta-csekk útján, előre küldendő be.

KÖHLER ISTVÁN

fecskendő-, szivattyu- és tűzoltófelszerelések gyára

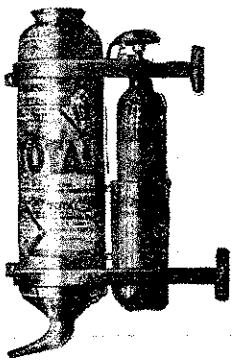
Budapest, X. Korponai-utca 21.

Gyárt: modern motoros, turbinás és dugattyus tűzoltó
 fecskendőket, tűzoltószereket, felszereléseket és stabil
 szivattyu-telepeket a tűzoltás és öntözés céljaira

Mátrai Antal és Társa R.-T. Budapest

VI., Teréz-körút 33 ♦ 30 éve fennálló tűzoltószergyára

GYÁRT: kézi- és motorfecskendőket, mindenféle létrákat, motollákat, vízfordó és öntöző lajtákat, szerkocsikat.
 Mindennemű tűzoltófelszerelési cikkek raktárról kaphatók. :: Sürgőnycim: 22-36 MÁTRAI :: Telefon J. 81-85

"TOTAL"

a tűzoltókészülékek
 királya!

folyékony szénsavval működik és
 száraz porral olt és ezért télen nem
 fagy be, nyáron nem párolog el,
 sikeresen olt mindenféle tüzet, tehát
 a veszélyes folyékony anyagok, mint:
 benzín, szesz, éther, petroleum,
 olaj, kátrány égését, továbbá a
 karbid és a villamos tüzeket,
 utóbbit is teljesen veszélytelenül.
 Fimerítő ismeretéssel készséggel
 szolgál a magyarországi lerakat:

Ligeti és Biró, Budapest
 V., Vigszínház-u. 5. Tel. 77-99

Minden kapható a

**Párisi
 Nagyáruház-ban**

Walser Ferencz

Budapest, VI., Lomb-utca 34-36. sz.

Telefon: L 913-46

Tűzoltási szerek és szivattyuk gyára,
 harang- és fémtönde

Telefon: L 913-40

A tűzoltótűzoltók életében szükséges összes **NYOMTATVÁNYOKAT** felvettem raktárra és azokat bármily kis mennyiségben is, olcsó raktári árban azonnal szállíthatom. Árjegyzéket vagy eredeti mintáit kérem kívánatra készséggel ingyen és bérmentve küldök

KNER IZIDOR KÖNYVNYOMDÁSZ, GYOMA

Budapesti Armatura-, Szivattyu- és Gépgyár R.-T.

Teudloff-Dittrich

Gyár: Kispest, Üllői-ut 220-222. szám

Sürgőnycim: Teudloff Budapest — M. kir. postatakarék-
 pénztári szám 10962 — Levélcím: Budapest, Főposta, 139.
 sz. postafiók — Telefonszámok: József 90-02 és 90-03 —

Budapesti vezérképviselő: „ORBIS”
 műszaki r.-t., Budapest, VI. ker., Teréz-
 körút 29. szám. — Telefonszám: 72-09.

Fiókok: Szeged, Győr, Miskolc, Debrecen, Veszprém

SELTENHOFER FRIGYES FIAI

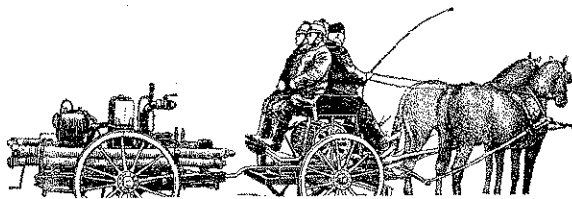
cs. m. kir. udvari szállítók, Sopron. Alapított 1816-ban

Központi elárúsító-iroda és mintaraktár:

GYŐZŐ BÉLA ÉS TÁRSA

Budapest, V., Báró Aczéi-utca 3. szám

Szivattyu és fecskendő specialisták - Tel.: Interurb. 42-77 - Vigszínház mellett

GANZ ÉS TÁRSA-DANUBIUS
 GÉP-, WAGGON- ÉS HAJÓGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
 BUDAPEST, X., KÖBÁNYAI-ÚT 31.
 Sürgőnycim: Ganzcom Budapest.

Motoros tűzifecskendők

„ERICSSON” (Ezelőtt
Deckert és Homolka)
Magyar Villamossági Részvénytársaság
A budapesti tűzoltóság hivatalos szállítója

**Budapest,
VI., Vörösmarty-utca 67.**
Telefon: 28-09. és 89-64.
Gyárt és szerel mindenféle elektromos tűzjelző
berendezéseket városok, községek, gyárak számára

FESTÉK, KENCE, ZSIRADÉK, KÁTRÁNY ÉS VEGYITERMÉKEK GYÁRI RAKTÁRA
KUN SÁNDOR, BUDAPEST
Telefonszám: József 61-23 ~~~~~ IV., Ferenc József-rakpart 18. szám

SPORT

érmek, plakettek,
jelvények, tisztelet-
díjak, éremszala-
gok, zászlószögek
legkiválóbb minőségben

MORZSÁNYI JÓZSEF-nél
Budapest, IV. ker., Eskü-ut 5. szám
A Tűz.-Szöv., sportszöv., dal- és sportegyletek szállítója

A MINIMAX

a legjobb kézi tűzoltó készülék. Nem hasonlítható össze a külön-
böző utánzatokkal és különösen az értéktelen száraz poroltóval.

MAGYAR MINIMAX RÉSZVÉNYTÁRSASÁG • BUDAPEST
Gyár, iroda: VI., Rózsa-utca 85. — Telefonszám 37-31.

Büchler és Rausnitz, V., Nádor-utca 19

Polgári és katonai szabók • Finom fehérneműek • A székesfehérvári tűzoltó-tisztikar szállítója • Telefon 31-83

BENZ GAGGENAU

Németország legrégebb és leghíresebb autófecskenő és különleges tűzoltóautó-gyára

Különleges tűzoltófecskenői és kézi vontatásra berendezett kis motorfecskenői megtekinthetők fenti cég magyarországi vezérképviselőjénél, a

BENZ Magyar Automobil- és Motorgyár Részvénytársaság-nál
♦♦ Budapest, V. kerület, Vörösmarty-tér 1. szám ♦♦

CORVIN ÁRUHÁZ R.-T.

BUDAPEST, VIII., BLAHA LUJZA-TÉR 1-3.

Szab. hat. engedélyezett

DABEG

Szab. hat. engedélyezett

TŰZ- ÉS ROBBANÁSMENTES BENZINTÁROLÓ BERENDEZÉSEKET

védőgáznélküli üzemre gyorsan és jutányosan szállít

Dávid és Kertész kazán- és gépgyár r.-t., Budapest, VI., Máglya-u. 75-77 - Tel. L. 914-46

Tűzfecskenőket,

mindenfélé felszerelési cikket, lajtos kocsikat, szekerhídmérlegeket legelsőrangú kivitelben gyárt és szállít községek,
malmok, gazdaságok stb. részére, előnyös fizetési feltételekkel

MAGYAR MÉRLEG- ÉS GÉPGYÁR R.-T., BUDAPEST

Iroda: V., Honvéd-utca 18. sz. :: Telefon: L. 966-95, L. 910-47, J. 80-17. :: Gyártelep: X., Gyömrői-ut 40. sz.
Fecskenőinket az Országos Tűzoltó-Szövetség felülvizsgálatának vetjük alá.

Magyar Vegyipari Gépgyár R.-T.

TELEFON: J 90-07 és J 90-08

(REICHEL ÉS HEISZLER)
Budapest, X, Noszlopi-u. 1

Sürgőnycim: Destillator, Bpest

Gyártmányaink: Kézi- és benzinmotoros tűzoltófecskenők, automobil benzinmotoros tűzfecskenők és automobil utcalocsoló-kocsik
tűzoltószivattyúval, valamint az összes tűzoltófelszerelési tárgyak

Tűzoltó-versenydíjakat készít Klein M.

ezüstáru-gyára, Budapest, VII., Sip-utca 20

Ajánlatok ingyen és bérmentve küldetnek

Tűzrendészeti Közlöny

A Magyar Orsz. Tűzoltó-Szövetség hivatalos lapja.

Megjelenik minden hónapban egyszer.

Az előfizetési és hirdetési díjakat a Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség 28297. számú csekkzámlájára lehet beküldeni. Csekkfürlap minden postahivatalban kapható.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

**BUDAPEST,
VIII., Kun-utca 2. szám.**

Előfizetési ára egész évre 80,000 korona.

A szerkesztőség címére küldött szakcikkeket, ha a közlésre alkalmasak, díjazzuk.

Ajánlva a m. kir. Belügyminiszteriumnak 209,916/1923. B. M. sz., 44,616/1924. B. M. sz., 229,320/1925. B. M. sz. és 277,462/1925. B. M. sz. körrendeleteivel.

A Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség irodája:

Budapest, VII., Rákóczi-ut 38. szám, IV. emelet 15. a. — Telefon: József 118-45.

A zárógyakorlatok.

Igen sok önkéntes és gyári tűzoltóságnál évtizedek óta meghonosodott az az épületes szokás, hogy az őszi derekán vagy végén — némi ünnepléses keretek közt — többnyire szolgálati érmek kiosztásával egybekötött zárógyakorlat fejezi be a tűzoltók azon évi kiképzését. Némely törekvő testület ily alkalommal még háziversenyeket is rendez, ezzel buzdítván a működő tagok tette-
készségét.

Kis városok és községek előjárásáikat, a gyárak igazgatóságait és a szomszédos községek vagy gyárak tűzoltóit is meghívják e bemutatásra, amely esemény rendszerint a bajtársi összetartás ápolását hirdető, kellemesen eltöltött néhány órával szokott végződni.

A zordabb késő őszi és téli idők folyamán a tűzoltógyakorlatok szünetelnek és ezek helyett kezdetét veszi a barátságos meleg-fedett helyen folytatott elméleti előadások tartása, melyeken a tűzoltók megtanulják mindazt, amit tudniok kell és amelyek elsajátítására a nyár folyamán idő és alkalom nem kínálkozott.

Ez a felváltva folytatott testületi kiképzési rendszer általánossá vált, úgyhogy a legtöbb tűzoltóság vezetősége, kivéve a hivatásosakat és néhány gyárit, abban a meggyőződésben ringatja magát, hogy ezzel minden rendjén van és a hosszú hónapokig tartó tél folyamán tűzoltógyakorlatok tartására szükség nincsen; vagy ha volna is, az mellőzendő, mivel kellemetlen és egészséget veszélyeztető vállalkozás.

Ezért igen sok vidéki tűzoltóság a téli egyenruhák beszerzését mellőzi és azok mindenáron való előteremtésére nem is törekszik,

E felfogás helyesnek volna elfogadható az esetben, ha a tűzesetek kitörése is alkalmazkodnék e rendhez és télvíz idején, mindaddig, amíg ki nem tavaszodik, soha tűzveszedelem nem mutatkozna. Pedig a téli időszakban előforduló tűzesetek, különösen városokban, éppen nem tartoznak a ritkaságok közé, mert az őszi végén indul meg a hideg ellen való védekezés. Vagyis a tüzelőtesteknek nagyszámúban való igénybevétele, mint a tűzkeletkezését előidéző alkalom, a téli tűzeseteknek gyakori okozója szokott lenni. A lakások, műhelyek és üzletek fokozottabb mértékben való fűtésének megindulásával tehát a tűzesetek száma is elcsúszhat.

tűzoltóknak helyt kell állani és néha szibériai időjáráshoz hasonló keserves éjszakákon oltani, dolgozni és a takarítási munkákat végezni kell.

Hány kényesebb természetű tűzoltó betegszik meg ilyenkor? E mellett a tűzeseteknél még más jelenségek is észlelhetők. Ugyanis a hosszú téli hónapok folyamán a gyakorlatoztól elszokott tűzoltók teendőiket részben elfelejtik; az összműködésre való képességük meggyengül és a fegyelem meglazul. A gyakorlatok befejezte után belépett újoncok pedig az elméleti oktatáson kívül semmiféle tűzoltói kiképzésben nem részesülnek. Mint beruházott működő tagok ily viszonyok közt, ha valamely tűzesetnél megjelennek, azokat legfeljebb nyomólegénységnek vagy rendfenntartóknak lehet használni és a tűzhöz közel sem lehet bocsátani, mivel tájékozatlanságuk következtében könnyen elszerecsellenedhetnek.

Ezért szükséges és helyes a hivatásos és néhány gyári tűzoltóság példáját követve, a téli hónapok alatt is, amint azt a szárazabb időjárás megengedi, időnként egy-egy fél- vagy egészórás gyakorlatot végeztetni. Mert ezáltal a tűzoltók a hideg időben való szereléshez is hozzászoknak; a tanultakat pedig nem felejtik el és az újoncok is az alapműveleteket elsajátíthatják.

A horoglétra-gyakorlatok azonban ily alkalommal mellőzendők, nehogy a dermedt kezű tűzoltók lezuhanjanak.

A hideg időjáráshoz szoktatott tűzoltócsapat, komoly tűzvész esetén, minden tekintetben megbízhatóbbnak és kitartóbbnak fog bizonyulni, mint a téli gyakorlatozástól húzódozó. Pedig a téli tűzeknél néha a tűzoltók hihetetlen szenvedéseken esnek át. Ennek elviselésére azonban csak edzett tűzoltócsapat képes.

Benzinkutak és hordozható tűzfészek.

Irta: Dittrich József.

Egy-két év óta rohamosan szaporodnak azon földalatti benzintároló berendezések, melyek valamely közterületen (utca, tér) állítatnak fel oly célból, hogy a szaporodó autómobiltulajdonosok benzinszükségletüket e helyeken kimérve besze-

ból és egy földfeletti állványon elrendezett kimérő szivattyú-berendezésből állanak. A kettőt egy megfelelő csőrendszer köti össze. A tűz és robbanás elleni biztonságot a különböző rendszerek különféleképpen szolgáltatják. A legrégebb és legismertebb biztonsági tároló a Martini-Hünecke-féle, mely a tartány és csővezetékek összes üres férőhelyeit egy indifferens gázzal (szénsav vagy nitrogén) tölti meg, s ezzel a levegő bejutását, tehát a robbanó elegy keletkezését eleve megakadályozza. A Dabeg-féle rendszer a tartányban levő levegőt alkalmas berendezéssel annyira túltelíti benzingőzökkel, hogy a robbanás a keverék sűrűsége miatt válik lehetetlenné. Újabb rendszerek, mint a Fulgor, a Securitas stb., a robbanó elegy keletkezését semmivel sem gátolják, de a biztonságot azzal szolgáltatják, hogy a csővezetékekben két-két helyen alkalmazott kavicságy vagy csököleg beiktatásával a külső láng behatolását teszi lehetetlenné, vagyis a tartányban esetleg jelenlevő robbanó elegy meggyulladását akadályozza meg. Ez utóbbi rendszerek — mint amazoknál sokkal egyszerűbb és olcsóbb szerkezetűek — azok, melyek város- és országszerte gombamód szaporodnak. Az illetékes hatóságok minden újabb rendszert alaposan átvizsgálják, mielőtt azok alkalmazását engedélyezik, a tárolók elhelyezését minden egyes esetben külön engedély tárgyává teszik és létesítését, használatát szigorú feltételekhez kötik. Ez a szigor nagyon is indokolt, mert a tűzveszélyes robbanó folyadék tárolása nyílt utcán a járókelő közönség életbiztonságát veszélyezteti s nem egy balesetre nyújt alkalmat. És hiába hivatkozunk a koncessziós vállalatok külföldi példáira, a külföld engedékenyebb szellemére, a magyar hatóságok céltudatos erélyén minden üzleti csalafintaságnak meg kell törnie. A kereskedő mohósága ugyanis nem tekint egyebet, mint saját érdekét, s nem törődik a közönség érdekeivel. Ha nem úgy lenne, nem akarná a benzinkutakat történetesen oly szűk utcák járdáira és sétaterek széleire elhelyezni, hol a legnagyobb személy- és kocsiforgalom a balesetek eshetőségét tetemesen megnöveli. Pedig a törekvés ez, s a hatóság illetékes közegeinek sokszor kemény harcot kell vívni azért, hogy a rideg, anyagias érdek ily erőlködését a kellő határokra szorítsa vissza. Nehéz dolog a közönség érdekeit és a vállalkozás üzletszerűségét közös nevezőre hozni, de a hatóság kötelessége a közérdek védelme és ápolása anélkül, hogy a tisztességes vállalkozást és kereskedelmet lehetlenné tenné. A hatóság minden felelős közege tisztában van azzal, hogy a benzinkutak létesítése a közönség érdekét szolgálja hivatott, azt is tudja, hogy a nyilvános ellenőrzés alatt álló benzinkutak elszaporodása a titokban rejtegetett benzintárolást megszünteti s ezzel a tűzbiztonság érdekeit szolgálja. Ámde ugyanezen közegek a benzintárolás e javulását csak oly feltételek mellett engedélyezhetik, hogy ezáltal a közönség biztonsága újabb veszélybe ne kerüljön. Más szóval a benzinkutak elhelyezése csak oly kevésbé forgalmas nagyobb téren vagy telken állítható fel, hol az a lakott épületektől (6—10 m.) megfelelő távolságba kerül, s a benzín kezeléséből származható balesetek lehetőleg elkerülhetők.

Külön és előzetes elbírálás tárgyát képezi a tárolási rendszer műszaki vizsgálata, illetve annak megállapítása, hogy a rendszernél alkalmazott és a biztonságot nyújtó szerkezetek a célnak megfelelnek-e vagy sem. Mert ha megfelelnek és a rendszer jönak találtatott, úgy annak megfelelő helyen való felállításra ellen észrevétel tenni nem kell.

ban a hatóság ilyenmű folytonos beavatkozása és a közönség érdekében kifejtett óvatos gondossága nincs innyére, s azért a benzintárolás zavartalan lebonyolítását oly irányba kívánja terelni, hol a hatóság ellenőrzése és akadékoskodása megszűnik. E végből az engedélyezési eljárás alá eső és könnyen ellenőrizhető stabil földalatti tárolás helyett kerekre szerelt mozgó benzintárolók forgalombahozására törekednek. Ennél ugyanis az egyszersmindenkorra nyert engedély alapján az üzlet zavartalanul folyhat, mert azt senki ellenőrizni nem képes. A mozgó benzintároló és kimérő a legforgalmasabb helyeken megfordulhat, üzletekbe, sőt lakásokba is hurcolható, tehát az eddigi helyes gyakorlattól eltérően a tűzveszélyes és robbanó benzinnel hálázását tenné lehetővé. Az üzleti érdekből ide-oda hurcolt tűzveszélyes folyadék tetemesen növelné azon eshetőségeket, melyek a benzin meggyulása vagy robbanása révén súlyos katasztrófáknak lehetnek előidézői. Természetes tehát, hogy a közérdekkel szembe helyezkedő ily kereskedelmi kinövésekhez, melyek a közvagyon állagát és a közönség életbiztonságát veszélyeztetik, a hatóságok nem járulhatnak hozzá. Mert a benzin utcai árusítását és az ezzel járó kezelést ellenőrizni nem lehet. Márpedig a kezeléssel és kiméréssel velejáró elcsepegés, benzintócsák visszahagyása stb. súlyos baleseteket okozhat. A hordozható benzintárolók gépkocsiszínekben vagy magánterületeken, üzletekben stb. sem engedélyezhetők azon oknál fogva, hogy azok eltávolítása bármikor, bárhová lehetséges, tehát a hatóság gondos előírásai, ellenőrzése stb. kijátszható.

A benzin eddigi tárolása vagy tűzbiztos különépült kamrában, vagy földalatti tartányban mindenkor a hatóságok állandó ellenőrzése alatt állott, a biztonsági feltételek betartása és a tartány kezelése felelős személyre bízott, tehát minden megtörtént, mi a köz érdekében megtörténhetett anélkül, hogy a közönség benzinszükségletének kielégítése ezzel szenvedett volna. Az üzleti érdekek azonban ezzel nem elégszenek meg, hanem a benzint immár hálázás útján kívánják kiszolgáltatni. Ily kérelemmel a székesfőváros tanácsát is már két ízben megkörnyékezték, de mindkétszer elvi okokból elutasításban volt részük, s most a vidéken kísérleteznek a hordozható benzintárolók engedélyezésével, hogy a hatóságok eziránti ellenállását csorbítsák. Nyilvánvaló a törekvés, hogy a költéséges stabil földalatti tárolók helyett az olcsóbb és egyszerűbb négykerekű tárolókat óhajtsák elterjeszteni. Ha pedig ez így van és valamely hatóság elvi engedélyt ad, akkor kétségtelen, hogy a mozgó tárolók elszaporodása várható, ellenben költésesebb stabil berendezést senki sem fog a jövőben építtetni. Ez esetben dugábadólne a tűzrendészeti hatóságok minden gondos fáradaalma, mellyel a benzintárolás veszélyeit lehetőség szerint kiküszöbölni és helyhez-kötve ártalmatlanná tenni igyekezett. Azok a kényelmi szempontok, melyeket a cégek a mozgó tárolók mellett felsorolnak, nem jöhetnek figyelembe, amikor a tűzveszélyes folyadék veszély-esetőségei ezzel csak tetemesen fokoztatnak. Az engedélyező hatóságok gondolják meg, hogy a mozgókocsokra szerelt benzintárolók felett ellenőrzést gyakorolni nem lehet, a közérdek védelme kisiklik kezeikből és a felelősség nehéz súlyával vállukon aggódva várhatják a mozgó tűzfészek okozta katasztrófa bekövetkezését. Ellenben, ha a mozgó benzintárolók szigorú elvi elutasítását gyakorolják, úgy lelkiismeretük nyugalomával gondolhatnak arra, hogy a fix helyhez kötött tárolók ellenőrzési lehetőségé-

A vállalkozóknak a művelt külföldre való hivatkozása komoly embernek nem imponál, mert tudjuk és napról-napra olvassuk a lapokban, hogy a külföldön uralkodó engedékeny, liberális szellem már sok végtelen katasztrófának volt kiindulópontja. Hogy csak egyet említsek: az okt. 30. lapokban olvashattuk, hogy Párisban egy szállóban a fából készült egyetlen lépcső alatt raktározott szemét és hulladék meggyulladt, a lépcső lángragyúlt, a szálló lakói lejönni nem tudtak, s mert a pánik kitört, az ablakokból ugráltak le az utcára. A tűz a fél szállót elhamvasztotta — dacára a gyorsan beavatkozó tűzoltók szakszerű erőlködéseinek — és több áldozatot követelt a lakók sorából. Ime így bosszúlja meg magát az engedékenység a hatóságok részéről. Mert egyetlen lépcsővel beérte és azt is fából készíteni megengedte. Nálunk, a mi építési szabályzataink szigorúsága mellett hasonló kimenetelű súlyos eset kizártnak tekinthető. Avagy ott vannak az amerikai tűzesetek a rendszeresen velejáró emberáldozatokkal stb. Kérdés: jobb-e az engedékeny hatósági szellem, mely súlyos balesetek csiráját rejti magában, vagy jobb-e a szigorú, céltudatos hatósági felfogás, mely a jövőbe tekintve súlyos balesetek létrejöttét lehetetlenné teszi? Azt hiszem, a választás nem nehéz!

A tűzoltóparancsnok rendelkezési joga tűzeseteknél.

Irta: Dr. Balogh Dezső.

(Folytatás és vége.)

A vezénylési jog kérdésének ismertetése keretében lehetetlennek tartom meg nem emlékezni arról a párját ritkító, tragikomikus lefolyású tűzesetről, mely a 90-es évek elején, egyik országos szövetségi nagygyűlés alkalmával, a mintegy 5000 főnyi tűzoltót vendégül látó városban esett meg.

Nagyboldogasszony napjának estéjén, úgy 9 óra tájban, amikor a város utcái hangosak voltak a vidám tűzoltók zajongásától, a mulatozók kedélyes szórakozását a városház tornyának tüzetjelző harangongatása zavarta meg.

Mihamar tűzfény világította meg az égboltot és a külváros irányában hatalmas lángoszlop tört elő. E jelenségre az utcán csatangoló és részben már pihenőre tért vendég-tűzoltók százai rohantak a tűz felé.

A város önkéntes tűzoltósága is két kocsi-fecskendővel és szerkocsival hamarosan a tűzhöz érkezett. A helybeli katonai helyőrség erős készenléti csapattal, futólépésben szintén a tűzhöz sietett.

Egy L alakú, földszintes lakóház mélyen hátranyúló udvarának végén, keresztben elhelyezett, néhány méternyi térközzel bíró, részben kőből épült, nagy, farácsos kapuval ellátott, faszindellyel fedett hatalmas pajta állott lángokban.

A tűz méreteit fokozta a benne felhalmozott sok széna, szalma és egyéb éghető tárgy.

A lakóház végén, az égő pajtától néhány méternyire, istálló állott. A lakóház padlása is szénával volt telítve. A szomszéd földszintes ház tűzfalával az udvar tulsó oldalát határolta.

A megérkezett katonaság, mialatt a helybeli tűzoltóság fecskendőit szerelte, az udvarba beözönlött kíváncsi népet az utcára szorította. A kivonult tűzoltókat egy velük jött tisztjük irányította volna, csak az volt a baj, hogy rendelkezéseinek nem volt látszata.

Az első fecskendő sugárát, egy tömlőhosszal,

kezelte. A kifejtett hatás szármalmas volt; sugárának vége nem ért az égő pajtáig.

A másik fecskendő csővezetőjét, amidőn sugárcsővével és egy tömlőhossznyi vezetékével szintén a tűz színhelyének udvarára igyekezett behatolni, a szomszéd ház tulajdonosa, egy helybeli fiatal kispajz, a bejárás előtt nyakonragadva, a következő kapun befelé, a saját udvarába tuskolta, onnan pedig a háztetőhöz támasztott létrán saját padlásának védelmére dirigálta.

Mi sem természetesebb, mint hogy ez a sugár is csak a szomszéd udvart locsolta.

Mialatt az udvar hátsó részében a kisugárzó hő elviselhetetlen kezdett lenni, az ország tűzoltóságainak legkiválóbb tisztjei és parancsnokai, akik ezúttal egy eredményes oltás lefolyását remélték, csoportba verődve, e tehetetlen beavatkozást némán szemlélték.

Ott állott többek közt a vendég-parancsnokok közepett néhai Markusovszky Béla, a fővárosi hivatásos tűzoltóság főtisztje is. Kissé odább pedig a budapesti önkéntes tűzoltóság egy 20 főből álló minta-szakasza.

Most egyszerre (de nem váratlanul) a tűzhöz legközelebb álló istálló padlása tüzet fogott, miközben a nézők felől az elégedetlenség moraja hallatszott.

E pillanatban Markusovszky odaszól a közeli álló budapesti önkéntesekhez, mondván:

„Fiúk! ezt a csúfságot nem lehet tovább nézni! Csináljatok valamit! Hosszabbítsátok meg a vezetékeket, de a nyomónyújtvány felől, hogy e konok csővezetők az ellenük készülő merényletet észre ne vegyék. Azután, ha a sugárcsőveket szépszerével adják, úgy jó. Ha nem adják, vegyéték el erőszakkal! Azután előre! Bánjatok el e vacak tűzzel!”

Csakugyan úgy is történt. Két perc múlva, némi dulakodás után, a megkaparított két jó sugárral csaknem a tűzbe rohantak a vendég önkéntes tűzoltók, egy darabig magukkal hurcolva a sugárcsővet elereszteni nem akaró helybeli két bajfarsat.

Mikor azonban, a lángokhoz közeledve, a hőség tűrhetetlenné vált, a további küzdelem megszünt. A két helybeli csővezető feladva a harcot, a háttérben eltűnt.

Rövid félóra múlva ismét sötétség borult a városnak előbb még nagyon is kivilágított e tájkéjára.

Ennél az esetről, bár a sugarak erőszakos elvétele szabályellenes volt, de e csinytevés szükséges voltát mindenestre igazolta az utána tapasztalt hatás és eredmény, nemkülönben az a halk éljenzés, mely a tűz színhelyéről kormosan és lucskosan távozó vendégcsapat beavatkozásának elismerésül elhangzott.

A 1888-iki kormányrendelet végül szabályozza azt az eshetőséget is, hogy ha valamely községben tűzoltóság nincsen, úgy a fővezénylet jogával a tűzhöz elsőnek érkező környékbéli tűzoltóság parancsnokát ruházza fel.

Elvben ez a rendelkezés is helyes, mivel az elsőnek megérkező tűzoltóparancsnok előbb eszközölt beavatkozásával mindenestre többet tehet, mint az elkésve érkezők. Ezenkívül a terep átvizsgálása után a később felvonuló tűzoltóságoknak, időközben szerzett tájékozottságánál fogva, célszerű irányítással is szolgálhat.

Mindez természetesen csak akkor történhet így, ha az elsőnek a tűz színhelyére érkezett tűzoltóparancsnok a megfelelő szakszerű rendelkezési képességgel is bír.

kölcsönös megértéssel és a helyszínén megjelent többi parancsnok szaktudásának együttes kihasználásával tanácsos intézni.

Vagyis ilyenkor a tökéletlen képzettségű vezénylő ne igyekezzék mereven az őt megillető rendelkezés jogával élni, hogy ez a megjelent, képzetlenebb bajtársak körében visszatetszést keltsen, hanem együttesen megtárgyalja tervezet és megállapodás után csak ez az egy jelszó legyen köztük az irányadó:

„Egyesült erővel!”

A múlt év tavaszán megjelent 230.000/1925. B. M. számú kormányrendelet az eddig ismerttetett megállapításaimmal nem ütközik össze, mint-hogy az 1888-iki kormányrendelet kiegészítésével szövegező.

Amíg tehát a korábbi rendelet 24-ik §-a szerint „a vész színhelyén, ha több tűzoltóság van jelen, stb.” körülményre való tekintettel csak feltételezve volt annak a valószínűsége, hogy ily esetben külön kényszer nélkül, önkéntes elhatározásból több tűzoltóság is segítségül érkezik, ehelyett a legújabb rendelet 19-ik §-a már imperative kimondja, hogy:

„Tűzvész esetén az önkéntes és vállalati (gyári) tűzoltóságok a helybeli hivatásos tűzoltóságnak a legnagyobb segítségére lenni és a vállalat (gyár) helyén szükséges készletet visszahagyása mellett, felszerelésükkel is rendelkezésre állani kötelesek”.

Továbbá:

„Tűzvész esetén a szomszédos községek, illetőleg azok tűzoltóságai a tűz elleni védekezésben résztvenni, illetőleg a helybeli tűzoltóságnak a legmesszebbmenő támogatást nyújtani kötelesek”.

Az új kormányrendelet ezen szakasza tehát a tűzoltóparancsnok rendelkezési jogát kiterjesztette oly értelemben, hogy valamely tűzvész alkalmazásával, amikor is más helybeli vagy szomszédos községek tűzoltóságainak segítségül érkezése kötelező, természetesen a vezénylő parancsnok hivatott ezen segítségülhívást eszközölni; mivel annak szükségességét és mérvét csak szakavatott tűzoltótiszt képes megállapítani.

*

A fent ismertetett észrevételeim alapján igazolni igyekszem azon körülményt, hogy a tűzoltóparancsnok felelősségteljes rendelkezési jogát tudatosan és a közmegegyezés elismerése mellett csak akkor képes helyesen érvényesíteni, ha alapos szakemberré képezi ki úgy magát, mint a tisztjeit; csapatának pedig minden egyes tagját, megfelelően fegyelmezve, elméleti és gyakorlati oktatás útján, komoly és megbízható tűzoltókká neveli.

Mert ha a tűzoltóparancsnok nem áll hivatásának magaslatán és ha netalán csak a hiúságának hódolva vállalkozott e felelősségteljes szolgálatra, úgy nem méltó arra, hogy vész esetén a rendelkezés joga reá ruháztassék és hogy a tűzoltó-egyenruhát viselje.

Az új tűzoltónemzedék.

Ez idő szerint még gyermekkorát éli, mert itt vannak még a régi tűzoltók, akik hosszú évtizedeken át kezdetleges tűzoltóeszközök segítségével szállottak szembe a vésszel. Pedig ez nem volt könnyű feladat, mivel ezidőtájt a tomboló lángtengert csak úgy lehetett visszaszorítani és megfékezni, hogy a gyenge hatású vízugarakkal

kezelőknek rettenetes hőséget elszenvedni. Mert e nélkül a tűzoltóknak hátrálni kellett, a tűz pedig győzedelmesen terjedt tovább.

Ez volt tulajdonképpen a tűzoltók hőskora. És ez az idő elég sokáig tartott. Még a nagyvárosok tűzoltóságai is — a kézierőre berendezett vagy legfeljebb gőzerővel hajtott és félóraig fűthető fecskendővel — igen keserves küzdelmeket állottak ki.

A tűz pedig nagy pusztulásokat okozott; legtöbbször csak valamely természetes határnál sikerült azt feltartóztatni.

A multakból ittmaradt generáció ezenközben mindig reményteljesen várta azt az eszményi megvalósítást hozó időt, amikor a tűzoltóeszközök és gépek tökéletesedése oda fog fejlődni, hogy könnyűszerrel és kevesebb fáradsággal, csekélyebb emberi erővel és a tűzoltók testi épségének fokozott kimélésével eredményesebb teljesítményt lehet majd elérni.

A régi tűzoltók azért e sok nehézség közepett nem csüggedtek el; mert amint a villamos, majd az explóziós motorok és autók megjelenése és azok fejlődése megindult, új korszak hajnalát látták felvirradni.

A tűzoltók biztatására és felhívására a tűzoltószergyárosok — az új motorikus gépek bekapcsolásával — ezen a téren való kísérletezéseiket megindították, mely fáradozásuk egy negyedszázadot meghaladó idő óta tart és jelenleg is tovább folyik. Hogy nem hiába, azt az óriási hatóképességű Niagara-fecskendők nyilvánvalóan hirdetik.

Hazánkban a budapesti önkéntes tűzoltók a 900-as évek elején mint úttörő vállalkozók fizették meg az első ily irányú tanulmány költségeit, amidőn a világhírű „Magirus” céget, egy benzínmotoros autófecskendő elkészítésére hívták fel. A megrendelés elvállalása előtt a cég gondolkodási időt kért arra, hogy miképp konstruálja meg az előtte eddig ismeretlen gépet; mivel azt sem tudta még akkor, hogy miképp fogjon hozzá.

Egy félév alatt a 3 duggattyús, 15 lőerős autófecskendő elkészült és Budapestre szállítottott. Évekig szolgált és ha használható állapotban volt, nagyobb tüzeseteknél kitűnő szolgálatot végzett.

Azóta sok víz folyt le a Dunán. A régi tűzoltók egy-egy oszlopos vezére le-lemaradt a küzdés porondjáról. Az intézmény berkeiben új idők, új emberek tűntek fel. Pedig a világháború gyilkos vihara még csak ezután söpörte végig Európát, mely nemcsak a tűzoltók színét-javát tizedelte meg, de a vérző sebekbe sok testület bele is pusztult.

Azóta új tűzoltóságok alakultak és a régiéik is ismét lábbaálltak. A világegés nem volt képes a tűzoltói téren való továbbhaladást feltartóztatni, mert az annak előbbrevitelén való fáradozás újult erővel indult meg.

Az új tűzoltónemzedék serényen viszi előre a továbbfejlesztés fáklyáját és a türelmes megfigyelés és kísérletezés ismét sok tapasztalati jelenség kialakulását eredményezte.

Ideig-óráig vitás volt az a kérdés, nem-e jobbak a villamoserőre berendezett autófecskendők és szerek? Az idő és a tapasztalat beigazolta, hogy az akkumulátoros tűzoltószerek kényességük és korlátolt működőképességük miatt hátrányosak és ez alapon mint mozgó tűzoltószerek a forgalomból lassan kivonattak, vagy benzinmotorosokká alakítottak át.

A vagyonos nagyvárosok tűzoltóságai már a világháború előtt fokozatosan áttértek a moto-

lépett előtérbe. A lórogatói szerek a vidéki községek tűzoltóinak adtak el.

Utóbb a vidéki kisebb városok és községek szükségletére is ráterelődött a figyelem és az ottani korlátoltabb vízszervezési viszonyok mérlegelésével kis vízszállítóképeségű motoros fecskendők gyártása is megindult, amelyek ország-szerte való elterjedése folyamatban van. Hogy mily szembeűnő hatást keltsen előnyös a motorikus fecskendők azon tulajdonsága, hogy azonnal tüzembe hozhatók, sugaraik állandóan erőteljesek, a régi hiányos nyomólegénységet pedig nélkülözni lehet, — erről részletesen megemlékeztem felelőlegesen.

Amidőn tehát az új tűzoltónemzedék a fokozottan előtérbelépő változott viszonyok mellett gyülekezik a kibontott tűzoltó-zászló alá és leváltja azokat az úttörő régi bajtársakat, kell, hogy tisztelettel adózzanak azok emlékének.

Sohase feledjék el elődjeik nehéz harcát, melyet azok a kezdet nehézségeivel szemben kifejtettek.

Nehéz fáradozásuk a multak emléke gyanánt kell, hogy éljen tovább: mert e régi tűzoltók kemény legények és hősök voltak; ügybuzgalmuk pedig minden időben követésre méltó példa gyanánt lebegjen az utódok szeme előtt. *Gerundium.*

Hordórobbanás érdekes esete és annak tanulsága.

A közelmúltban, — egy bécsi nagy drogéria udvarán — egyik munkás egy nagy horganyozott (cinkezett) vashordót tisztogatott, melyben előzőleg glycerin volt. A munkás először vízzel öblögette ki a hordót, majd nátronlúgot öntött bele, mely után még kétszer vízzel öblítette ki. Másnap meg akart győződni a hordó tisztaságáról és a töltőnyílásán keresztül gyertyával világította meg annak belsejét. Ebben a pillanatban heves robbanás következett be, mely a hordó fenekét kitépve, azt körülbelül 8 méternyire hajította el, a munkás pedig súlyos égési, valamint szakított sebeket szenvedett.

A robbanás okát kutatva, első pillanatra érthetetlennek látszik, mert hisz a hordóban semmi nemű oly anyag nem volt, melyből éghető vagy robbanó gőzök vagy gázok keletkezhetek volna. A glycerin, a lúg és a víz — mind éghetetlen anyagok, sőt tűzoltására alkalmasak. A robbanás okára vonatkozó választ csupán a kémia adhatja meg. Nevezetesen a fémek némelyikét a lúgok a savakhoz hasonlóan hidrogénfejlődés mellett oldják. Így történt a jelzett esetben is. A munkás, ki a cinnek ezen tulajdonságát nem ismerte, lúggal mosta ki a hordót s bár utánna kétszer öblítette ki vízzel, azt a lúgtól nem tisztította meg tökéletesen, hanem csak felhígította. A híg lúg azután az éj folyamán annyi hidrogént fejlesztett, hogy az a hordó levegőjével keveredve, a legrettenetesebb robbanó gázelegyet képezte és a gyertya lángjától felrobbant.

Ezen, bár hatásában gyengébb eset, égő anyagoknak zárt tartányokba való bevitele irányában a legnagyobb óvatosságra int, mert sohasem lehetünk biztosak afelől, hogy valamely okból kifolyólag a zárt tartányban nincs-e jelen éghető gáz vagy gőz, mely azután a mindig jelenlévő levegővel robbanó keveréket alkot.

Ebből kifolyólag használjunk zárt terek megvilágítására minden esetben szikramentes zárt burkolatú világítótestet, még akkor is, ha a rob-

tonszagot rejtetelezzünk. Zárt terek (tartányok) javításának szüksége esetén pedig a javítandó részt a zárt térből vigyük ki és ott javítsuk; ha pedig ez nem lehetséges, úgy azt a legnagyobb óvatossággal végezzük.

Mielőtt zárt tartány belsejében a javítást elkezdenők, töltsük meg vízzel úgy, hogy annak minden részét a víz kitöltse — nehogy levegő maradjon bent; — azután pedig hosszabb időn keresztül gőzzel fuvassuk át. Ha a javítandó zárt terű tartány más tartánnyal csövezetékkel áll összeköttetésben, úgy az megszakítandó. Ha mind-ezen, a legnagyobb gonddal és lelkiismerettel végzett tisztogatási munkálatok megtörténtek, kíséreljük meg úgy a saját, mint mások testi épségének biztosítása mellett — nyílt láng bevezetése útján megállapítani, vajjon robbanás veszélye nem forog-e fenn? Ha ily módon minden preventív intézkedést megtettünk, csak úgy mehetünk be javítás céljából nyílt lánggal (pl. forrasztólámpával stb.) a zárt térbe. Természetesen nem hagyható figyelmen kívül azon körülmény sem, hogy nemcsak nyílt láng okozhat gyulladást és robbanást, hanem szikra is; azért ezen óvintézkedés akkor is megteendő, ha vésés, kalapálási vagy más hasonló szikrát adható munkálatokról van szó.

Dr. Szalay Lajos.

Autófecskendőknél hol legyen a szivattyú beépítve?

A technika fejlődésében nincs megállás. Ami ma még jó, holnap már a múlté . . .

Sokat vitatott kérdés volt nem régen még, hogy az automobil tűzoltófecskendőknél a szivattyú hol legyen beépítve?

a) Közvetlenül a motor után, azaz az autó középső részén, vagy

b) az alváz hátulján?

A tűzoltó autófecskendő-építés idején már mindkét megoldást megtaláljuk. A gépszerkesztők és a tűzoltó-szakkörök véleménye ez időben még nem forrott ki, ami érthető is, mert elegendő gyakorlati tapasztalat még nem állott rendelkezésre. A német tűzoltószeripar, amely Európában domináló szerepet játszott, a legutóbbi időben eldöntöttnek tartotta e kérdést azáltal, hogy autófecskendőinél csaknem kivétel nélkül az autó hátulján építette be a szivattyút. Otto Rehe: „Von der Handdruck- zur Motorspritze“ című és 1915-ben megjelent könyvében is e kérdés tekintetében nyíltan lándzsát tört és a két megoldás előnyeit és hátrányait összevetve, az autó hátulján való beépítés mellett foglalt állást. Hogy egy harmadik és praktikusabb megoldás is lehetséges, arról a legújabb időkig szó sem volt, tudniillik, hogy az autó motorja elé is lehetséges a szivattyú beépítése.

Az amerikai, az osztrák és legújabbban a Teudloff-Dittrich hazai tűzoltószergyáros cégek oly autófecskendőket hoztak forgalomba, amelyeknél a szivattyú az autó elején, közvetlenül a motor előtt van beépítve. Hogy ez az új beépítési mód miként vált be — az idő rövidségére való tekintettel —, nehéz volna még feltétlen határozottsággal eldönteni; de ha az alábbi pro és kontra érveket a háromféle beépítési módra nézve egybevetjük, nem lesz merész megjósolni, hogy a jövő az elől beépített szivattyús tűzoltó-autóé.

Vessük először a motor utáni és az alváz hátulsó részén való beépítési módszer előnyeit és hátrányait össze,

A motor utáni beépítés előnye, hogy a sziv-

vattyú meghajtásához nem szükséges hosszú tengely, mint az alváz hátulján beépített szivattyúnál, az üzemban állandó felügyeletet igénylő motor és szivattyú egymáshoz közel esnek. A szivattyú hátsó beépítésének előnyei: a szivattyú felülvizsgálat, ápolás és esetleges üzemzavar alkalmával könnyebben hozzáférhető, mint a motor utáni beépítésnél; a szivattyú hátsó elrendezésénél fogva a szívó- és nyomótömlők szerelése sokkal könnyebben lehetséges, továbbá üzemban a motor és szivattyú kezeléséhez egy ember is elégséges, végül az alváz a felépítmény szempontjából könnyebben kihasználható, mint a motor utáni beépítésnél.

Nézzük most az elől-beépítés előnyeit és hátrányait. Mindazok az előnyök, melyekről a két előbbi módszernél felemlítés tétetett, még fokozottabb mérvben az elől-beépítés javára is írhatók, sőt ezenfelül még további előnyei is mutatkoznak és pedig: a szivattyú közvetlenül, minden közbeiktatott hajtómű (fogaskerékmű, szíjártétel) kizárásával kapcsolható a motortengellyel. Ezáltal a motor erő kifejtése teljes mértékben ki van használva; eszik tehát a szivattyú mozgatásához szükséges hajtómű, ami konstruktív okokból is nagy könnyebbség, a mellett a gyártást olcsóbbá is teszi és a kezelése, ápolása is könnyebb. A szivattyú és motor közötti kapcsolat oldható tengelykapcsolóval (Kupplung) történik, tehát egyszerű szerkezet segítségével kezelhető. Nagy előnye ezenkívül az elől-beépített szivattyús autónak, hogy az azzal való ide-oda tolatás sokkal egyszerűbb, mint akár a motor utáni, vagy az alváz végén beépített szivattyús autónál. Hogy ez mily nagy előny a gyors szerelés szempontjából, azt csak azok tudják méltányolni, akik a legtöbb szerelésnél szükséges hátrafelé való tolatás nehézségeit látták, illetve személyesen tapasztalták. Leszögeghetjük tehát, hogy úgy tűzoltói, mint konstruktív okokból feltétlenül előnyösebb a szivattyúnak a motor előtti beépítése.

Az elől való beépítésnek egyetlen hátránya az a körülmény, hogy a szivattyút könnyebben érheti sérülés, mint a motor utáni vagy az alváz végén elhelyezettekénél.

Ezen a hátrányon azonban lehet is és kell is segíteni és pedig igen egyszerű módon: a szivattyút az eddigi típusoktól eltérőleg még hátrább kell valamivel helyezni. Ez az elhelyezés a normális alvázaknál ugyan a motornak kissé hátrább való beépítését is maga után vonja, de ennek semmi különösebb akadálya nem lehet. Ily praktikus, védett elhelyezésű, elől-beépített szivattyús kis autófecskendőt hozott a piacra legújabbban egyik ismert osztrák tűzoltószergyáros. *Rehák Tamás.*

A Magyar Országos Tűzoltó-Szövetségnél kapható szakkönyvek árai a következők: Gyakorlati szabályzat 50,000; Egyenruházati és rangjelzési szabályzat 50,000; Szolgálati szabályzat 15,000; Tűzrendészet I—VII. füzeté 75,000; Alapszabályminta 5,000; Új tűzrendészeti kormányrendelet 5,000; Diszokmány-ür-lap 25,000; Techlár Ernő: „Credo“, tűzoltói színmű 25,000; Blázy Imre: Tűzoltó Káté 30,000; Papp Ferenc: Külföldi tűzoltóságokról 20,000; Kranitz József: Vörös kakas 20,000; Gregorovits László: Tűzrendészeti kézikönyv 25,000; Dr. Vass János: Tűzrendészet jogszabályai 20,000; Damó Oszkár: Urak és parasztok, tűzoltói színmű 25,000; Kállay Miklós: Tűz a vízben, színmű 25,000

A debreceni hivatásos tűzoltóság nyomótömlőkezelési gyakorlata.

A nyomótömlő egyike a tűzoltóság legfontosabb felszerelési tárgyainak. Azt is mondhatjuk, hogy nyomótömlő soha sincsen elegendő és annak, mint állandó fogyasztási anyagnak, rendszeres kiegészítése szükséges. Egy valamirevaló tűzoltóságnak kell, hogy tartalék-tömlőkészlete is legyen. Már egy kisebb városnak is többszáz méter tömlőkészletének kellene lenni; a nagyobb városok tűzoltóságainál — legyenek azok hivatásosak vagy önkéntesek — több ezer méternyi tömlő található. Ily nagy készlet leltári nyilvántartásánál és szakszerű kezelésénél feltétlenül valamely rendszer követendő.

Az alantikban a debreceni hivatásos tűzoltóság több éve bevált tömlőkezelési gyakorlatát ismertetem.

A debreceni tűzoltóságnak jelenleg 2700 m használható nyomótömlője van, ebből 900 m tartalékot képez, ami azt jelenti, hogy a kivonuló tűzoltószereken 1,900 m talál helyet; a további 800 m az egyik száraz, szellős szertárban, e célra készült állványokon van rendben elhelyezve. Ugyanezen a tömlőállványon állanak a gyakorlati tömlők is, amely célra a tűzi szolgálatra a már javítással sem használható tömlők szolgálnak. A gyakorlati tömlőkészlet 360 m. A tűztől hazatérő szerek elhasznált tömlői ezen állványról vett tömlőkkel azonnal kiegészítetnek. Megjegyzem, hogy a legutóbbi években évenként átlag 500 m tömlő szereztetett be.

A tömlők nyilvántartása a következő:

Minden egyes tömlőtekerics (motollán 20 méteres, kézitekerics- vagy sappeur-tömlők 15 méteres darabokban) az anyacsavar felületi részen vízálló fekete festékekkel három számjegyet kap és pedig a) szerzési évszámot, b) folyószámot, c) a tömlő hosszát méterekben, pl. 9, 2, 6. No 1—20. Ha később a tömlő javítás által megrövidül, úgy az utolsó számjegy ennek megfelelőleg lesz átfestve és alája a helyes szám kerül. A két első számjegyet azonban a tömlő, mint vezeték és keresztnevet, mindvégig változatlanul megtartja. Ezen számszerű elnevezés nélkül azok leltári kezelése — a nagy készlet miatt — lehetetlen volna. Ezen megjelölés azonban más gyakorlati célt is szolgál.

A tömlőkről ugyanis tömlőnyilvántartási napló van vezetve, amelynek rovatai: 1. Szerzési év, 2. a tömlő sorszáma, 3. a tömlő hossza, 4. a tömlő minősítése (I-a, azaz motorfecskendő nyomásához, II-a, azaz csak kézi fecskendő nyomásához alkalmas és III-ad rendű, azaz selejtes), 5. hol és hány ízben volt használatban (tűznél, gyakorlatnál), 6. megjegyzés rovat, ahová a kisélejtezés ideje, vagy a szállító cég neve, a tömlő ára stb. adat van feljegyezve; ugyanitt vagy külön rovatban feljegyezhető az is, hogy melyik szeren van a tömlő elhelyezve. A gyakorlati tömlők számjelzést nem viselnek.

Az ily módon vezetett nyilvántartásból a tömlőre vonatkozó minden adat megtudható. Ily módon szerezte a debreceni tűzoltóság azon tapasztalatot, hogy a 12—15 légkönyomást bíró, prima, hazai gyártmányú motorfecskendő tömlői átlag csak 6—7 esetben használhatók tűznél, ezután már csak kézfecskendőknél alkalmazhatók. Kézfecskendőknél a normális tömlő átlag 12—15-szöri használat után kerül kisélejtezésre. Természetesen ez nem minden tömlőre vonatkozik egyformán, csak átlagos számítás: azonban a 6—7-szeri

hogy mely cégektől beszerzett és mily tömlők váltak be jobban; de e kérdésnél tekintetbe kell venni azt is, hogy a tömlők nem lettek-e a normálisról eltérő módon igénybevéve (törmelékek között ide-oda húzgálva stb.).

Tapasztalataink szerint a motollákon elhelyezett tömlők lényegesen hosszabb élettartamúak, mint a tekercekbe hajtott tömlők, ami természetes is.

Még egy pár szót a tűztől hazajött tömlők kezeléséről.

A mosás folyamán kivétel nélkül minden egyes tömlőt vízvezeték, vagy fecskendő vizének nyomása alá helyeztetjük és egyúttal belül is kimosatjuk. A nyomáspróbánál tapasztalt hiányok a tömlő számszerű megjelölésével feljegyeztetnek, pl. 926. (évi) 6 (szám) 20 (méteres) tömlő két helyen lyukas, bekötésnél folyik és így tovább. A tömlő hibás részei pedig, hogy száradás utáni javításnál könnyen feltalálhatók legyenek, színes írónnal megjelölhetnek. A tömlők hibáit feltűntető jegyzéket azok száradása utáni javítás végett a munkálatot végző tűzoltó kapja kézhez és ugyanennek alapján számol el az elvégzett javításról. Ezáltal elkerülhető az, hogy a tömlő tévedésből hibásan kerüljön fel a szerre. Célszerűen fel lehet jegyezni a hibás tömlőket visszaszerelés alkalmával már a tűz színhelyén is és a sérült helyeket pl. tintaceruzával megjelölni.

A sérült, lyukas tömlők javítását a debreceni tűzoltóság folt-ráhúzással eszközözi, mint amely javítási mód a legkönnyebb és legolcsóbb. Tapasztalatunk szerint ezen javítási eljárás jobban bevált, mint a különböző nyomógombos, csavaros fémgombok, a tömlő nehézkes beszövése stb. javítási módok. Ezekkel a javításokkal a debreceni tűzoltóság is kísérletezett, de végül is mellőzte azokat. A tömlőfolttal való egyszerű javítást a következőkben ismertetem, mert tapasztalatból tudom, hogy a legtöbb falusi tűzoltóság lyukas tömlőjével nem tud mit kezdeni és azt mint hasznavehetetlen kielejтеzi. A már selejtes tömlőkből 15—20 cm-es darabokat vágunk és ezt a foltot a hibás tömlőre a sérült helyre húzzuk. Evégből természetesen a tömlő egyik csavarját el kell távolítani és utána újból bekötni. Célszerű azonban a tömlőre mindjárt több foltot húzni. Sok helyen már az új tömlő bekötésénél húznak rá foltot. Ha a tömlő nyomás alá kerül, a külső tömlőfolt erős nyomókötés szerepét tölti be és a tömlő nem folyik.

r. t.

A gyári tűzoltóságok jelentősége.

Az első önkéntes tűzoltóságok szervezése idejében hazánkban, sőt azt megelőzően is, néhány gyár a munkásai közül kiválogatott emberekből saját ipartelepe védelmére házi tűzoltóságot alakított. Így az óbudai hajógyár a múlt század negyvenes éveiben, a pesti hengermalom (a sajátkészítésű fecskendőjével) és a budai Ganz-vasöntöde tűzoltói a hatvanas években már ismertek voltak.

A magyar tudományos akadémia tetőtűzénél (1869-ben) az akkor szervezés alatt állott pesti önkéntes tűzoltók segítségére is jöttek.

Mindenesetre célszerűségi szempontok vezettek ezen gyárak igazgatóságát annak a tudatára, hogy az üzem házi tűzoltóságára szükség van.

Ennek segítségével ugyanis megközelítőleg elérhetőnek tartották azt a hasznos óhajást, hogy az ipartelepen tűz ne forduljon elő; a kisebb tüzeseteket pedig a begyakorolt emberek a kéz-

képesek voltak. E mellett a biztosítótársaságok, méltányolva a házi tűzoltóságok eredményes működését, az ily ipartelepeket kedvezményes díjfizetési feltételek mellett biztosították. Idők multával a gyári tűzoltóságok alakítása mindjobban általánossá vált, úgyhogy még a kisebb gyárak is néhány tűzoltót alkalmazni igyekeztek.

A gyári tűzoltók azonban megbízhatóság és rátermettség szempontjából nem egyformák. Vagyis míg azok egy része értékes, illetve hasznos szolgáltatást teljesít és megbízhatóság tekintetében kifogás alá nem esik, ugyanakkor egy más csapat semmire sem használható és az egyenruha viselésére nem méltó.

Ha már most ennek a két szélsőségnek okát kutatjuk, akkor azt látjuk, hogy valamely gyári tűzoltóság hasznavehetősége és életrevalósága két körülménytől függ: az igazgatóság gondoskodásától és a tisztikar rátermettségétől.

Az igazgatóság gondoskodása alatt azt értjük, hogy a parancsnok javaslatára a gyári tűzoltóságot minden szükséges felszerelési tárggyal és berendezéssel ellátja; e mellett a tűzoltók fáradtságos szolgálatának kellő elismerésével, jutalmazások és kedvezmények adásával buzdítja. Végül a parancsnok tűzrendészeti javaslatát is meghallgatja és azokat a kivihetőség határain belül teljesíti.

A tűzoltóparancsnok rátermettsége pedig úgy értelmezendő, hogy kellő intelligenciával bír, lehetőleg műszaki képzettségű tisztviselők vállalják a vezetői tisztet, akik e mellett kellő ügybuzgalommal és szigorú fegyelem fenntartásával foglalkoztassák és kezeljék a reájuk bízott tűzoltócsapatot.

Van még egy harmadik feltétele is a gyári tűzoltóságok megbízhatósága kérdésének, hogy t. i. azok a saját tüzeseteiken kívül más nagyobb tüzveszedelmek oltási műveletében, a lehetőség szerint, ténylegesen résztvegyenek, vagy azokat legalább is tanulmány tárgyává tegyék; mert ezáltal a tüzesetek izgalmas légköréhez hozzászoknak és a netaláni saját tüzesetük alkalmával nem fogják elveszteni a fejüket.

A legjobban felszerelt és kiképzett gyári tűzoltócsapatnak sem szabad azért elbizni magát és a saját üzemében kitört tűz esetén a város, illetve a község tűzoltóságának segítségül hívását mellőzni, mert ennek az önhittségnek nem egy virágzó ipartelep adta meg az árát azáltal, hogy saját tűzoltósága, bízva önjerejében, a továbbharapozó tűz dacára azonnal nem kért segítséget, hanem csak akkor, mikor a megkísérelt tűzoltással kudarcot vallott már és az időközben elhatalmasodott lángtengerrel többé megküzdeni nem volt képes.

Viszont oly esetek is előfordultak már, hogy a gyári tűzoltók valamely tüzeset felfedezésekor a városi tűzoltóságot azonnal értesítették ugyan, de a tűz eloltása szempontjából semmiféle beavatkozást nem kíséreltek meg, hanem elfutva onnan, sehol sem voltak találhatók.

A két szélsőség közti arany középutat véve alapul tét, a gyári tűzoltóság valamely felfedezett kitörő tűz esetén, amelyet eltaposni nem lehet, akkor fog helyesen eljárni, hogyha a tűzjelzés azonnali továbbítása mellett a tűz eloltásához is hozzájárul, miközben különösen arra törekszik, hogy annak tovaterjedését feltartóztassa; és ha nem is képes a tüzet eloltani, a veszély elharapózásának addig állja el az útját, amíg a külső segítség megérkezik.

A gyári tűzoltók szolgálata közben néha oly esetek is fordulnak elő, hogy valamely ipartelep

égésénél, — akár segítségül hívták a városi hivatásos tűzoltókat, akár más úton, vagy jelzés (pl. a szomszédság vagy toronyór) útján vettek tudomást ily esetről és kötelességszerűen a tűzhöz vonulnak — hatásköri összeütközések állanak elő.

Ugyanis a városok tűzrendészeti szabályrendelete, valamint az 1888. évi 53,888. sz. B. M. és az 1925. évi 230,000. B. M. kormányrendeletei által biztosított vezényleti jog a városi hivatásos és a községek önkéntes tűzoltóságainak parancsnokait illeti meg.

A tüzeseteknél fennálló ezen függési viszonyból kifolyólag a gyárak tűzoltótisztjei és a városi tűzoltóság vezénylő tisztje között nézeteltérések szoktak előállni, mivel a nagyobb gyakorlattal bíró hivatásos tűzoltóság vezetője a gyáriak esetleges célszerűtlen beavatkozását az eredményes tűzoltás érdekében kielégítőnek nem találván, imperative más intézkedést foganatosít, mely körülmény (minl pl. a gyáriak által használt tűzcsap lefoglalása, vagy a csapat más pontra való vezénylése, esetleg azok visszaszereltesének elrendelése) a sérelmet szenvedettek részéről neheztelést vált ki.

De ha viszont a gyár tűzoltósága valamely kitért, saját tüze esetén jó helyen fogja meg a dolog végét, az ily csapat tisztjeinek a segítségül érkezett hivatásos tűzoltóság vezénylő tisztje mindenkor elismeréssel szokott adózni.

A gyári tűzoltóságok tisztjei tehát a harmonikus együttműködés biztosítása érdekében helyesen cselekednek akkor, hogyha a helybeli hivatásos tűzoltósággal és más gyárak tűzoltóival az állandó összeköttetést fenntartják és a gyár területén előfordulható eshetőségeket közös gyakorlatok útján már eleve tisztázzák.

A jól szervezett, felszerelt és kiképzett gyári tűzoltóságoknak vidéken saját ipartelepük óvásán kívül más rendeltetésük is van. Mert amíg Budapest 600 főnyi, 10 kerületi őrségből álló tűzoltósága, 80 önkéntes tűzoltóval kiegészítve, bármily nagy tűzvész alkalmával sem szorul a gyári tűzoltóságok segítségére, mert oly felszereléssel rendelkezik, hogy a fővárosban netalán egyidőben 3 helyen dúló nagy tüzesettel is képes felvenni a sikeres harcot, aminthogy az már nem egyszer meg is történt, azalatt vidéken, ahol a hivatásos csapatok létszáma jelenleg is minimális, úgyhogy azok teljes készenléte egy fővárosi erősebb kerületi tűzörségnek felel meg, — a mellettük működő önkéntes csapatra, biztosan számítani pedig nem lehet (különösen akkor, hogyha az csak papíron működik, vagy fel is oszlott már): ily helyen, ha néhány gyár tűzoltóságot tart fenn és azok csapatának és szereinek egy részét bármikor nélkülözni is képes — és erre vállalkozik is —, akkor a városban előforduló nagyobb tüzeseteknél, a városi tűzoltóság segédcsapatái gyanánt, megbecsülhetetlen szolgálatot végezhetnek, mint pl. Újpesten. Azáltal pedig, hogy a gyár területén kívül is tüzet oltanak, a szükséges tapasztalatokat elsajátítják és így nem egyenruhás tűzörök csupán, hanem komolyszámbavehető tűzoltók is, akik a gyár tűz elleni védelmének hasznos közegeivé válnak.

A gyári tűzoltóságok jelentősége tehát vidéken fokozott mértékben lép előtérbe. Hogy mást ne említsek, mi történt volna Csepelen ez év augusztus havában, az óriási méretű lőporrobbanás alkalmával, amelyet a raktár kigyúlése előzött meg és a négy egymásután következő explozió után a tűz a szomszédos, robbanó anyagokkal telített

Ám de a 120 főből álló, 6 szakaszt képező és motorfecskendőkkel felszerelt lőszergyári tűzoltóság, a pesterzsébeti tűzoltói készenlet segítségével, 4 motorfecskendő-sugárral, halált megvető bátorsággal közelítette meg a következő, lánggal égő robbanóanyagraktárt és az eddiginél nagyobb katasztrófával fenyegető tüzet, szerencsésen eloltotta.

A gyári tűzoltóságok legfontosabb hivatása mégis az a törekvés és az ezzel kapcsolatos tevékenység marad, hogy a gondjaikra bízott ipartelepen tüzeset ne forduljon elő. És amennyiben az ez irányban kifejtett szolgálatuk eredményeképpen, gondos őrködés útján, a tűzveszedelmek keletkezését elhárítani képesek, ezzel több hasznot hajtanak munkaadóiknak, mintha valamelyelhatalmasodott tüzesetüknel sikeres oltást végeznek.

Mert amit a tűz tönkre tett, az érzékeny kár marad akkor is, hogyha biztosítás útján megtérül.

A gyári tűzoltóságok parancsnokságának végül a tűzoltó-egyenruha tekintélyének megővésére is figyelmet kell fordítani és tűzoltóit a szolgálaton kívül való egyenruhaviseléstől — még ha az kifogástalan karban van is — el kell tiltani.

De még inkább üldözni kell azt a sűrűn tapasztalható rendelleneséget, hogy egyes gyárak tűzoltói, az utcán járva, az üzemi munkaruhát a tűzoltóival vegyesen viselik. Mert az is helytelen eljárás, ha a gyár területén vagy környékén tűzoltó-sapkát és polgári ruhát visel a tűzoltó; de amikor tűzoltó-egyenruhában, gyűrődött-viseltes kemény kalappal a fején járkal az utcán, — akkor farsangi gúny alakká válik és május elsejei részeg szemetesekocsishoz hasonlít.

A tűzoltói tekintély fenntartása iránti törekvésben tehát úgy a tisztikarnak, mint a legénységnek a gyárak szolgálatában is nemcsak a kiképzés, megbízhatóság és fegyelem tekintetében kell jó példával előljárni, de a külvilág előtt való viselkedés szempontjából is kifogástalanul kell viselkednie. És akkor tiszteltem és elismerésben fognak részesülni nemcsak munkaadóik részéről, de más tűzoltóságok bajtársi megbecsülése sem fog elmaradni.

Omega.

Veszedelmes boltitűz.

Félszázadot meghaladó idő óta áll az előbb Huzella - cég, jelenleg Novotny - féle sport- és fegyverüzlet Budapest belvárosának szívében, a Váci-utca és Párisi-utca sarkán.

A cég fegyvertöltényeket is árusított, mely mellett az üzletben 3 kg lőpor tartására is engedélye volt.

Az angol sport- és ruházati cikkekkel dúsan felszerelt bolthelyiség mellett, az udvar felé nyíló oldalon, a töltény- és lőporkészlet volt elhelyezve, mely eddig ismeretlen okból, 1926. november 5. és 6-ika közti éjjelen kigyulladt és az előállott robbanások gyújtó hatása útján az üzlet nagyrésze rövidesen lángbaborult.

A tüzet az arra cirkáló rendőrőrszem éjjel 1 óra 27 perckor a központi tűzörségnek nyilvános telefon útján jelezte.

A tűzoltóság nagy készültséggel vonult a tűzhöz. A központi tiszt autófecskendő, a IV., az V. és az önkéntes tűzörség, összesen 6³szerral, 2 tiszttel és 39 tűzoltóval a helyszínére érkezett, miközben a bezárt üzlet belsejéből folytonos pattogás, gépfegyvert utánzó ropogás és időnként

lévő kapun át a hatalmas bernai lakó palik-
szerűen menekültek.

Az üzlettulajdonos nem lévén azonnal elő-
teremthető, a tűzoltóság kénytelen volt az utcai
oldalon két vasredőnyt és az udvar felé nyíló
raktár vasajtáját feltörni.

E bontási művelet néhány percnyi időt igé-
nyelvén, a tűz oltása e miatt némi késéssel indul-
hatott meg.

A vezénylő tiszt ezenközben — 4 egységes
motorfecskenő-sugár szerelésének elrendelésével
egyidejűleg — a megrémült lakókat igyekezett
megnyugtanni; majd a tűznél megjelent rendőrség
útján, az elsőemeleti lakások lezáratása mellett,
azok bérlőit kilakoltatta.

A teljesen lángban álló üzletet az udvar
felől két motorsugár, a Párisi-utca felől a har-
madik és a váciutcai bejárásán át a negyedik
hatalmas víztömegekkel árasztotta el.

A tűzoltóság helyzete kezdetben kritikussá volt,
mivel a vadászati idényre való tekintettel eleinte
az a gyanú merült fel, hogy az üzletben a meg-
engedettnél nagyobb mennyiségű lőpor van el-
raktározva.

Az időközben a tűzhöz érkezett üzlettulajdonos
be is ismerte, hogy az engedélyezett lőporkész-
leten kívül a felhalmozott 3000 drb kész vadász-
töltény 10 kilogramm lőpormennyiséggel volt meg-
töltve.

Mint hogy azonban a vadásztöltények külön-
külön robbantak fel, veszélyt nem okoztak, csak
a tüzet fokozták.

Vezénylőnek azon fellelését, hogy a szabad
lőporkészlet már a tűzoltóság megérkezése előtt fel-
robbant, igazolta azon körülmény, hogy az udvari
üzlethelyiség vasajtájának felfeszítése után a raktár
lépcsőzete és karzata már leszakadt állapotban,
a földön roncsokban hevert.

Ezen jelenség megállapítása után a cső-
vezetőknek a lángban álló üzlethelyiségbe való
behatolása rendeltetett el, mely után a 4 motor-
sugár erélyes behatása mihamar eredményesnek
mutakozott.

Oltásközben is a vadásztöltények egy ré-
szének elpukkadása még továbbfolytatódott; sőt
még a takarítási munkák közben is egy-egy töl-
tény elkésve felrobbant.

Az üzlet váciutcai helyiségében a tűz gyorsan
elnyomható volt; az udvari töltényraktárban azon-
ban hosszabb időn át makacsul tombolt tovább.
Az erős hatású motorsugarak lassanként mégis urai
lettek a helyzetnek, mire azok közül háromnak be-
szüntetése elrendeltetett.

Az oltás és takarítási munkák folyamán
egyetlen baleset sem fordult elő.

A tűz végleges eloltása reggel 5 óra 30
perckor befejezést nyert.

A tűz keletkezésének tényleges oka a tűz-
vizsgálat folyamán kideríthető nem volt. Mivel
azonban az üzletben elhelyezett áramtalanító kap-
csoló nem volt kikapcsolva, ezért a tűzvizsgáló
bizottság a tűznek minden valószínűség szerint,
rövidzárlat útján való keletkezését állapította meg.

Más keletkezési ok feltételezésére szolgáló
alapot, — a töltényraktár teljes kiégése miatt
— találni nem lehetett.

A felhalmozott nagymennyiségű és értékű
árucikknek kis összegre való biztosítása a gyűjtö-
gató útján elkövetett biztosítási csalás bün-
tettének fennforgását, nem tette valószínűvé.

E különös tüzesetből két tanulság meríthető.
Az egyik annak a körülménynek a megállapítása,
hogy valamely lakóház földszintjén levő üzletben,
hogyha az abban eladás céljából tartott és enge-

lyezett házon megrémült lőpor készlet,
az üzleti berendezés összerombolásán és annak
lángborításán kívül egyéb károkozással nem jár,
hacsak a robbanás pillanatában a veszélyeztetett
helyiségben élő ember nem tartózkodik, amikor
annak súlyos, esetleg halálos sérülése állhat elő.

A másik tanulság pedig abban nyilvánul,
hogy a megengedettnél nagyobb mennyiségű lőpor,
ha eladásra szánt vadásztöltényekbe van fojtva
és azokat az üzletben kitörő tűz felgyújtja, nagyobb
tömegben együtt sem okoz nagyobb fokú robba-
nást; mivel a töltények külön pukkannak el.
Ennélfogva az ilyen eset különösebb veszélyt nem
okoz, de a tűz nagymérvű fokozását, valamint
annak folytonos élesztését és fenntartását nagy
fokban segíti elő. A tűzoltóság oltási műveleteit
pedig lényegesen megnehezíti. *Kállay Imre.*

A sebfertőzés elhárítása a mentői szolgálatban.

Az első segélynyújtásnak nemcsak az a fel-
adata, hogy a balesetet szenvedetteket sürgősen
ellátva, a közvetlenül fenyegető súlyosabb következmények beálltától, mint fulladás, elvérzés stb.
megmentse, hanem a sérülteket az utólag fellépni
szokott veszélyes szövődményekről megóvjá.

Hogy mit jelent e kérdés oly eseteknél, ahol
az első segélynyújtás sürgős és szakszerű alkal-
mazása elé akadályok gördülnek, csak a közel-
múltban lezajlott világháború borzalmára kell
reámutatnom, hogy annak ezirányú nehézségeit
megvilágítsam.

A rettenetes pergőtűzek órákig, sőt gyakran
reggeltől-estig lehetetlenné tették a lövészárkokban
könnyebben vagy súlyosabban sérült harcoló
katonák megközelítését.

Az egészségügyi csapatok igen gyakran csak
napnyugtával voltak képesek a sebesültekhez férközni,
a kik ezalatt segítség és gyámoltás nélkül fet-
rengtek a földön. A nyílt sebekre legyek szálltak,
és petéiket azokba rakták. A romboló lövedékek
a sebeket földdel és sárral mocskolták be.

Misem természetesebb, mint hogy a mindenhol
előforduló fertőző csirák, ily esetben a szervezetbe
jutva, a sebek sima gyógyulását az általuk kiváltott
sebfertőzés útján lényegesen hátráltatták. Tetanus,
orbánc, vérmérgezés (mikrobaemia) és geny-
vérűség (pyaemia) e nehéz viszonyok igen gyakori
következménye volt. Még jó szerencse volt, ha
ily esetben a sérült testrészen körülírt genyes
bőralatti kötszövetgyulladás, vagy jóindulatú kele-
vények keletkeztek csupán.

A mindennapi életben is sűrűn fordulnak
elő oly sebesülések, melyekhez fertőzés társul.
A közismert rozsdás szeg által megsebzett kéz
vagy láb szűrt sebe, a súrolások közben a körmök
alá behatolt padló szálkája, a rozsdás beretvával
eszközölt tyúkszemvágások stb., közismert alkalmi
okai a sebfertőzésnek.

A mentői szolgálatban a legkritikusabbak azok
a harctéri sérültekhez hasonló fertőzésnek kitett ese-
tek, melyek kocsikerék-gázolások által okozhatnak,
amidőn a sárban fetrengő sérült nyílt sebei nem-
csak bemocskolódnak, de erőművi sajtolás útján
a fertőző csirák is a szervezetbe jutnak.

Szintúgy igen veszélyesek a kertekben és
földeken mezítélő dolgozók sérülései, különösen
azok, melyek mélyebbre hatolók és nem véreznek.

Az irtóztató görcsöket kiváltó tetanus-fertő-
zésnek csirái (bacillusai) ugyanis a kerti és mezei
földben fordulnak elő a leggyakrabban és ily helyen

elszenvedett tüskeszűrés e válságos betegség kiváltója lehet.

A nyílt sérüléseket kísérő vérzés előnyös a legtöbb esetben, mivel a kiömlő vér a sebből kimossa a belekerült fertőző anyagokat.

Az orbánc csirái (*Streptokokus pyogenes*) is mindenfelé, főként a lakás porában előfordulnak, úgyhogy a tisztátlan kézzel érintett bármely nyílt sebet ily úton orbáncos vagy egyéb fertőzés támadhatja meg.

A genyes bőralatti kötszövetgyulladás csirái is minden piszokban bőven fordulnak elő.

Visszatérve a gázolás által sértültekre, az első segítséget nyújtó mentő igen nehéz helyzetbe jut ily eseteknél. Ilyenkor ugyanis, a sárból kiemelt sérült testrészeknek (végtagoknak), nyílt sebképződés esetén, a fertőzéstől való megóvása céljából követendő eljárás kérdése merül fel. Vagyis, hogy a seb felületéről és annak környékéről a reátapadt tisztátlan anyagok miként távolíttassanak el?

Ily sebet még fertőtlenítő oldattal (sublimat, lysoform stb.) vagy körömkefével mosni is tilos, mivel fertőző anyagok, a sebbe dörzsölve, oly szövetretegekbe fészkelődnek, ahová a sebmószó folyadék nem fér.

De a sebnek kézzel vagy eszközzel való érintése nélkül nagyobb mennyiségű, megbízható és a legtöbb helyen előteremthető tiszta vízzel való leöblítés útján a seb felületéről és annak környékéről a sár és piszok túlnyomórészben eltávolítható.

Amidőn így körülbelül sikerült a kívülről odatapadt szennyes anyagoktól megszabadítani, jódtinktúrával leöntött diónyi tiszta gyapot-tamponnal dörzsölés nélküli először a nyílt seb felületét, azután annak környékét úgy érintjük meg, hogy a fertőtlenítő oldat egy része a veszélyeztetett részeket bevonja.

Ezután a sebet tiszta steril kötszerrel befedjük és gyapotréteggel kipárnázva, bepólyázzuk. A sérült lakására vagy kórházba történt szállítása után azonnal sebész-szakorvosra bízandó. Még a könnyebb természetű sebesülést elszenvedett sérült is orvoshoz utasítandó, nehogy a szakértelem nélkül végzett házi kezelés mellett sebfertőzés veszedelme lépjen fel, amelyből keletkező súlyos szövődeményeken néha végtagcsönkítással sem lehet segíteni.

Dr. Batogh Dezső

Műszaki apróságok.

Tetraklóros oltási kísérlet. Egyik debreceni hentesüzletben éjjel kigyulladt egy húsfüstölő, amelyben szalonna stb. zsiradékos húsnemű volt. Az üzletbe beépített húsfüstölőtől tüzet fogott az üzlet egyéb berendezése is. A tűzoltóság kiérkeztekor a tűz kb. 3—4 négyzetméternyi területen égett és pedig az égő anyag fa, zsinog, kötél, kosár és zsiradék volt. A tűzoltóság megkísérelte a tüzet egyik autófecskendőjére szerelt kis másfél-literes Minimax-Tetra készülékkel kísérletképen oltani, azonban teljesen eredménytelenül. A készülék által fejlesztett gáz oly erős fojtóhatású volt, hogy pár pillanatra vissza kellett vonulni. — A fenti esetet más tűzoltóságok tapasztalatainak közlése végett ismertetem, annak a hangsúlyozásával, hogy ebből az egy kísérletből a debreceni tűzoltóság sem vonta még le azt a következtetést, mintha a tetrás készülék oltóhatása értéktelen volna és helyesebb lenne...

Maximális szívómagasság különböző víz-hőmérsékletnél, méterben:

Hőmérséklet C°-ban	0	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100
Szívómagasság	megengedhető normális	7.0	6.8	6.6	6.1	5.4	4.3	2.7	0	—	—
	maximális	8.0	8.4	8.2	7.9	7.5	6.7	5.6	4.0	1.7	0.8
	elméleti	10.0	9.9	9.7	9.6	9.2	8.7	8.0	6.8	5.3	3.0

A fecskendő sugar I. R. Freemann kísérletei szerint belül síma, 2 1/2" belső átméretű csőnél, 20 m csőhossznál a következő:

Lövőke	Hydránsnyomás atm.-ban	1	2	3	4	5*	6*	7
mm 19	Percenkénti víz liter	280	380	475	560	600	670	730
	Legnagy. effektív sugárm. m	7.7	13.5	19.2	22.0	24.5	25.3	26.2
	Legnagy. effektív sugártáv m	7.4	11.0	14.0	16.6	17.9	19.8	21.1
mm 22	Percenkénti víz liter	370	510	640	730	820	895	970
	Legnagy. effektív sugárm. m	6.7	13.4	19.5	22.7	25.2	26.5	28.1
	Legnagy. effektív sugártáv m	7.6	12.1	15.3	17.6	20.4	21.7	23.7
mm 25	Percenkénti víz liter	440	640	800	900	1010	1100	1200
	Legnagy. effektív sugárm. m	6.4	12.8	18.5	22.4	25.3	27.2	28.8
	Legnagy. effektív sugártáv m	7.4	12.5	16.3	18.9	21.4	23.4	24.6
mm 29	Percenkénti víz liter	540	765	940	1110	1230	1350	1450
	Legnagy. effektív sugárm. m	5.8	11.5	16.6	21.4	24.6	27.2	28.5
	Legnagy. effektív sugártáv m	7.0	12.1	16.0	19.5	21.7	23.6	24.9
mm 32	Percenkénti víz liter	640	900	1080	1250	1430	1570	1700
	Legnagy. effektív sugárm. m	5.7	11.5	15.4	19.2	23.0	25.6	27.8
	Legnagy. effektív sugártáv m	6.7	12.5	15.7	18.9	21.4	23.0	24.9

* A legjobb értékek erős sugarak számára. Minden méret teljes (nem osztott) sugárra érvényes. A nyomás a szivattyúnál a sírlódási ellenállásnak megfelelő többlettel nagyobb, mint a hydránsnál.

Csőátmérők meghatározásához. A víz-súrlódás vízszlopmeterekben, minden 100 m csőhosszra (öntött vas) a következő:

Líter percenként	Belső csőátmérő mm-ben										
	25	38	50	64	76	102	127	152	203	254	305
50	—	1.7									
75	—	—	1.1								
100	—	—	1.8								
150	—	—	—	1.18							
200	—	—	—	1.96	0.84						
250	—	—	—	—	1.45						
300	—	—	—	—	1.82	0.59					
400	—	—	—	—	—	0.86					
500	—	—	—	—	—	1.34	0.59				
600	—	—	—	—	—	1.08	0.65				
800	—	—	—	—	—	—	1.0	0.44			
1000	—	—	—	—	—	—	1.6	0.68			
1200	—	—	—	—	—	—	—	0.95	0.26		
1500	—	—	—	—	—	—	—	—	0.4		
2000	—	—	—	—	—	—	—	—	0.64	0.25	
2500	—	—	—	—	—	—	—	—	0.92	0.36	
3000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0.48	0.22
4000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0.35
5000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0.6

A jelzett értékeket kivált szívócsöveknél nem kell túlhaladni (az átmérő kisebbitésével).

Túlhevített gőz gyújtókéességét állapították meg a darmstadti műegyetemen, ahol egy gőzcsövet vezettek át a deszkatetőn. A gőzt kieresztették a csővön 12 óra 10 perckor 7.3 légkönyomással, 359 hőfokkal, 12 óra 20 perckor a nyomás 9 légkör, a hőfok 400 lett s ez tartott 12 óra 50 perckor. A gőz ezen behatása alatt 1 óra 45 perckor a cső körül a tetőn füstölni kezdett és 1 óra 50 perckor már lángolt, illetve 30 cm körzetben el volt égve, 1 m körzetben elszenesedve, tehát a gyúlási processzus 90 percen belül ment végbe.

A motorfecskendők jelzését az osztrák

terményt ért el, akkor ezen gép 45-vei jellemezték. A tört nevezőjében megjelölendő a fékbizonylat szerint kimutatható legmagasabb P. S. szám kiírandó. A QH-eredmény tartós munka alapján állapítandó meg és ezen hatást mindenestre az átvételi próbánál kell elérni.

Tüzet okozó villamos berendezésekről mutat ki érdekes statisztikát a chikagói villamosmű az 1925. évről. Eszerint a villamos vasaló okozta

motorok rövid időtartama (39), majd a következő okok: hibás kötés (28), zsinórvezeték (24), karácsonyfadisz (15), kábel (14), szorító és transzformátorok (14), szobakapcsoló (14), üzemi vezeték (14), kontaktusok és kapcsolóeszközök (13), készülékek zsinórajai (13), komutátorok, dörzsgyűrűk és kefék szikrái (13), szabad vezeték (11), házivezeték (7), túlterhelt és magasan biztosított vezeték (5), szabad vezeték leesése (3).

SZÖVETSÉGI ÜGYEK.

Komárom.

1926 szept. 11—12.

Gyönyörű szép verőfényes délután volt... beillett volna augusztusnak is. Vonatunk, vicinális jellegéhez híven, méltóságos nyugalommal szelte a kilométereket. Minden állomáson egy-egy tűzoltócsapattal gyarapodva, a vígkedélyű fiúk jó magyar nótái mellett érkezünk meg Komáromba, a „Komárom-Esztergomvármegyei Tűzoltó-Szövetség” évi közgyűlésére és versenyére. Az orsz. szövetség részéről résztvettek az ünnepségen Dr. Marinovich Imre alelnök, Falussy Károly titkár, Dr. Balogh Dezső lapszerkesztő, Bencze István és Vida Pál elnökségi előadók, Vaday Sándor számvizsgáló és Köhler István választmányi tag. A tagtestületek kiküldöttjei 328-an jelentek meg a közgyűlésen. Megérkezés után megtörténvén a csapatok elhelyezése, este 8 órakor a Polgári Kör helyiségében ismerkedési estély volt, melyen a jelenvolt *bánhidai* és *nyergesujfalui* önkéntes tűzoltótestületek zenekara muzsikált. Vasárnap reggel ugyancsak ez a két zenekar járta be a város utcáit, hirdelve a tűzoltók ünnepét. A testületek a piactéren gyülekeztek. Impozáns látvány volt a három és félszáz jól felszerelt tűzoltó, kik élő tanubizonyosságot szolgáltatottak arról, hogy Komárom-Esztergom vármegye közigazgatási hatóságai és a szövetség élén álló urak megértő szeretettel ápolják a vármegye tűzrendészetét.

A templomtérén megtartott táborigényes mise után a komáromi önkéntes tűzoltótestület új szertárának felszentelése történt meg, amelyen a róm. kath. plébános és a református lelkész mondottak szép gondolatokban gazdag beszédet. Majd Dr. Marinovich Imre alelnök intézett a jelenlevő csapatokhoz a tőle már ismert kiváló szónoki tehetséggel szép buzdító beszédet s egyben kiosztotta a komáromi tűzoltók szolgálati érmeit.

A vármegyei tűzoltószövetség közgyűlése a Polgári Kör helyiségében lett megtartva a szokásos tárgysorozattal. Nem hallgathatjuk el itt Dr. Alapy Gáspár komáromi polgármester beszédét, ki a város közönsége nevében meleg szeretettel üdvözölte a megjelent tűzoltókat, s biztosította a tűzrendészeti vezetőket, hogy Komárom sz. kir. város tanácsa átérzeve e nemes emberbaráti intézmény fontosságát, minden lehető el fog követni a városi tűzoltóintézmény fejlesztése érdekében.

A versenyre összesen 15 testület jelentkezett és pedig 8 kezdő és 7 haladó csoport. A versenyen kívül szép szerelést mutatott be a *táti* levante-tűzoltóság, tanubizonyosságát adva annak, hogy ott, hol lelkes vezető áll ez intézmény élén, ott föltétlenül eredmény is mutatkozik. A szövetség vezetősége Zettler parancsnok fáradságot nem ismerő buzgalmaért a legnagyobb elismerésének adott kifejezést s a törekvő levante-ifjak csapatának

szép nemzetiszínű zászlót ajándékozott, hogy ezzel is kifejezést adjon megelégedésének és buzdítsa a többi községek levante-csapatát hasonló tevékenységre.

A versenyek általában szép eredménnyel folytak le. A falusi versenyen az első díjat (a vármegye ezüstserleg vándordíját) a *tokodi* önkéntes csapat nyerte el (most már másodszor); a második díjat a *nyergesujfalui* önkéntes csapat, a III-ikat a *süttöi* önkéntes csapat, a IV-et a *vértesszőllősi* önkéntes csapat. Elismerő oklevelet kapott a csévi és táti önkéntes csapat; egyéni díjat a dunaalmási parancsnok és a piszkei csövezető.

A városi versenyen az első díjat (Reviczky Elemér szövetségi elnök nagy ezüst vándorserlegét) a *komáromi lengyári* tűzoltóság, a II. díjat a *dorogi bánya-tűzoltóság*, a III. díjat az *esztergomi önkéntes* csapat, a IV-iket a *tatabányai banya-tűzoltóság*, a V-iket a *tokod-altárai banya-tűzoltóság* nyerte. A vezénylők vándordíját a komáromi önkéntes testület alparancsnoka kapta és elismerő oklevelet a *bánhidai* önkéntes testület kapott.

A versenyeredmények kihirdetése és a versenydíjak szétosztása után bankett volt, amelyen jó ételek és italok mellett a becsületes munka után jóleső érzéssel, vig eszmecsere mellett maradt együtt a tűzoltóság, míg kinek-kinek vonatja el nem szállította a vig bajtársi körből.

Igaz elismerés illeti meg a komáromi önkéntes testület parancsnokát, alparancsnokát és szakaszparancsnokát, kik mindent elkövettek, hogy úgy az elszállásolás, mint az étkezés s általában az ünnepségek rendezése körül minden simán menjen s minden bajtárs jól érezze magát. Munkájuknak megvolt az eredménye: minden szépen, jól ment; mindnyájan jól éreztük magunkat s nehéz szívvel váltunk el vendéglátó kedves komáromi bajtársainktól.

Elismeréssel adózunk a megyei szövetség vezetőinek is, kiknek lelkes munkája nyomán hatalmas iramban mutatkoznak az eredmények is! Míg az 1924. évi versenyen és közgyűlésen csak mintegy 90—100 tűzoltó, 1925. évben már 184 s a folyó évben 328 tűzoltó jelent meg!!...

Ehhez, azt hisszük, nem kell semmi különös elismerés, mert ez maga oly eredmény, mely teljes megnyugvást nyújt a vezetőknek, hogy nem hiába fáradoztak, s reméljük, hogy ez a szép eredmény további tevékenységre fogja serkenteni őket s buzdító hatással lesz a többi vármegyei szövetségek vezetőire is.

László István.

A budapesti tűzoltószövetség választmánya nov. 13-án ülést tartott Breuer Szilárd elnöklete alatt, amelyen a folyó ügyek mellett megtárgyaltak a soproni nagygyűlés kérdései és főleg a tagsági díjak megállapításának módzatai. E tekintetben u. i. a budapesti szövetség van a legnezebb helyzetben, mert tagtestületei majdnem

kizárólag gyári tűzoltóságok, s mivel az ipar pangása miatt e tűzoltóságok is majd mindenütt redukáltattak, felette óvatosan kell őket a tagsági díj fokozataiba besorolni. Erre való tekintettel a választmány úgy határozott, hogy a pártoló tagok részére 50,000 K-ban, a testületek részére minimális 100,000 K-ban állapítja meg az 1927 évi tagdíjat, fenntartván továbbra is az önkéntes adományok lehetőségét mindkét csoportnál. A kérdéssel egyébként még a december havi ülésben foglalkozni fog, amikor is a tagdíjskála szerinti beosztás az elnökség által előkészítendő javaslat alapján végleg el fog dönteni. Az elhangzott vélemények legtöbbször az egységes minimális tagdíj mellett foglalt állást s általában a soproni skálát a régi 12 aranykoronás alapot túlságosan meghaladónak találta, melyet a mai viszonyok mellett a testületektől beszédni méltánytalanság volna.

A Budapesti Tűzoltó Testületek Szövetsége f. évi november hó 5-én tartotta meg nagyszámú hallgatóság jelenlétében ezidei első téli felolvasó-estélyét. Kállay Imre főtitkár a „gyujtogatás” tanulságos és érdekfeszítő kérdését fejtegette, melyet számos az életből merített példának ismertetésével támogatott. A felolvasás a jelen voltak figyelmes érdeklődése mellett folyt le.

Figyelmeztetés. Az orsz. szövetség elnökségéhez panasz érkezett, hogy ismeretlen egyének, hivatkozással a szövetségre vagy a fővárosi tűzoltóságra és ellenőrzés címén megjelennek a községekben, üzletekben, gyárakban stb. és szinte terrorizálva kizsarolnak tűzoltói szakkönyvekre, szaklapra előfizetéseket. Köztudomásra hozza az elnökség, hogy sem az országos szövetség, sem a fővárosi tűzoltóság előfizetéseket nem gyűjt, sem ilyenek gyűjtésére jelenleg felhatalmazást nem adott, a községek ellenőrzésével pedig az arra illetékes egyéneknek kívül másokat meg nem bízott.

Täuber Ferenc.

Vác r. t. város tanácsnoka és polgármester-helyettese, önkéntes tűzoltóságának működő parancsnoka és az Országos Tűzoltó-Szövetség volt elnökségi előadója, f. évi október hó 30-án, odaadó tűzoltói szolgálatának 28-ik évében, 52 éves korában meghalt.

Elhúnytával intézményünknek ismét egy szilapos tagja dűlt ki, akit testtel és lélekkel tűzoltónak ismertünk; csapatának szemefénye, nagyrabecsült vezetője volt.

A háború utáni időkben az ország tűzoltó-társadalmi mozgalmaitól távoltartotta magát, mivel puritán gondolkodását egyes jelenségek visszásságával nem tudta egyeztetni.

E karakteres viselkedése is a komoly szak tudású tűzoltó cselekménye volt.

A népszerűséget bár sohasem kereste, szűkebb hazájában mégis mindenki nagyrabecsülte.

Hosszú tűzoltói működése a hiúság olcsó babérai után nem vágyott; de igaz bajtársainak egyenes megbecsülésére mindig büszke volt.

Utolsó sóhajtásának elmúlása előtt is néhány régi, meghitt tűzoltó-bajtársának és mesterének nevét emlegette, akiknek e nehéz perceiben, örökre búcsút mondott. Élte alkonyának küszöbén elhúnyt jó bajtársunkat siratjuk benne, akik barátai voltunk.

Temetése november 1-én d. u. 3 órakor.

parancsnok díszes ravatalánál, mely a tűzoltó-laktanya szertárában volt felállítva, a beszentelés nagy papi segédlettel végeztetett el.

E kis város szokatlan nagyszabásúnak mutakozó gyászszertartásán résztvettek: Preszly Elemér, Pest vármegye főispánja, nagyszámú papság kíséretében Hanauer Antal váci megyéspüspök és Dr. Varázséji Béla prépost-kanonok, Krakker Kálmán országgyűlési képviselő, szabadságolt polgármester, a hadsereg és az államrendőrség képviselői, a váci ipartestületek, 300 főnyi tűzoltó és ezer személyt meghaladó díszes közönség.

Földi maradványait és ravatalát tömegesen borító díszes koszorúk a beszentelés után tűzoltószereken nyertek elhelyezést, mire a gyászmenet egy kitérővel a városháza elé vonult. Itt külön e célra készült emelvényen Krakker Kálmán országgyűlési képviselő búcsúztatta el polgármesteri székét ideiglenesen betöltő tanácsnokát, akit a polgári életben is, egyeneslelkű, érdemdús tisztviselő-jének tanult megismerni.

Innen a hatalmas tömeggé növekedett gyásznép a temetőbe, a családi sírbolthoz kísérte a város és a tűzoltóság halottját, ahol a kath. legényegylet és a gazdakör nevében, azok egyik vezetőembere búcsúztatta el szeretett elnökét.

Az Országos Tűzoltó-Szövetség elnöksége és az ország tűzoltói nevében Bencze István előadó, tűzoltói érdemeit méltató beszéd kíséretében hajtotta meg előtte, az intézmény fenn lobogó zászlóját.

A járás tűzoltóinak képviselőiben Györfly Tihamér járási tűzrendészeti felügyelő, a váci önkéntes tűzoltóság nevében Domokos Andor szakasparancsnok búcsúzott el büszkeségüktől, szeretett parancsnokuktól.

Vajha az elköltözöttnek számos olyan követője akadna, akik a tűzoltói tekintély felvirágoztatása körül, ily hervadhatatlan érdemek szerzésére, képesek lesznek.

Szerkesztő.

H I R E K

A Kormányzó Ő főméltósága Széchényi Viktor grófot, az Országos Tűzoltó-Szövetség elnökét, Székesfehérvár sz. kir. város és Fejér vármegye főispánjává nevezte ki.

Szeretett elnökünk ezen magas helyről jövő megtiszteltetésben ezúttal másodízben részesül, amennyiben a múltban, közel egy évtizeden át, már főispánja volt e vármegyének.

A kormányzó Ő főméltósága megengedte, hogy **Dr. Kele József** szolnoki ö. t. par., a Jász-Nagykun-Szolnok-vármegyei szövetség elnökének a tűzoltás terén négy évtizedet meghaladó időn át kifejtett buzgó működéseért elismerése tudtul adassék.

A királyi díszérmet adományozta a belügy-miniszter 25 éven át kifejtett tűzoltói tevékenységért a következőknek: Szabó Antal, Titkovics János szakaspar., Dániel Endre járási tűzr. felügyelő, Horváth Lajos segéd tiszt (Alszipor), Hajas Kálmán elnök, Kisfaludy Sándor szakaspar., Fekete Ferenc örvezető (Bükk), Fogel László alpar., Monár Imre par., Paulovits Pál par., Daróczy Imre őrpar. (Hajdúnánás), Ádám Antal par. (Kecel), Horváth János par. (Agyagos-Szergény), Jóó József par., Tóth Iános szakaspar. Milosits József szer-

(Jászberény), Becsgerely Gyula szakaszpar., Dr. Czizler Henrik mentőpar., id. General István őrp., Hering Imre c. par., Ipacs Pál őrp., Lukács Gyula szakaszpar., Salamon Antal tb. par., Vaszilovits Sándor őrp. (Eger), Nagy István par., Fűrge Lajos őrp., id. Kulcsár Lajos rajv., Jakab Mihály őrp., Juhász Lajos mászó (Túrkeve), Marosi József mászó, Lukovics Pál gépmester, Szikvardt Antal tűzoltó (Paks), Neizer Lajos szakaszpar., Kiesz József kürtös (Dombóvár), Balázs József alpar., Harasztovics József rajv., Szekér Pál szertáros (Lócs), Gerencsér Mihály alpar., Varga Vince pénztáros, Kozó Imre csövezető (Csörötnek).

A budafoki önkéntes tűzoltó-testület f. évi november hó 7-én tartotta meg éremkiosztással kapcsolatos zárógyakorlatát. Az Országos Tűzoltó-Szövetség képviselőjében Breuer Szilárd alelnök jelent meg, akit e törekvő tűzoltó-testület még a múlt évi közgyűlésen tiszteletbeli tagjává választott. A díszes közönség Záborszky Nándor polgármesterrel az élén, lelkes ovációban részesítette a megjelent budapesti főparancsnokot, akit Bossányi Gusztáv elnök üdvözölt. Az érme kiosztása után Karner Béla parancsnok vezénylete alatt, a csapat változatos szerelési gyakorlatokat végzett, melyeknek végén a testület új mentőosztaga szakszerűen végzett mentési gyakorlatokat mutatott be. Úgy a tűzoltócsapat, mint annak mentő-szakasza alapos kiképzéséről tett tanubizonyságot. Hogy a rendszeres mentő-szolgálat végzésére mily nagy szüksége van e gyárvárosnak, működésének egy évet meg nem haladó időtartama alatt 126 esetben eszközölt első segély-nyújtásával, eléggé beigazolta ez új intézmény nélkülözhetetlen voltát.

Kassa városa egyetlen magyar tanácsnoka, Dr. Vukotics szorgalmazására elhatározta, hogy niv. tűzoltóságának létszámát 50 főre emeli és teljesen modern új tűzoltólaktanyát épít. A tervek már el is készültek. Dr. Vukotics a város költségén Német- és Franciaország újabb tűzoltólaktanyáit azzal a céllal tanulmányozta, hogy Kassa város új tűzoltólaktanyája a modern igényeknek minden tekintetben megfeleljen. Bárha követnék példáját hazai vidéki városaink is, amire annál is inkább szükség volna, mert a legtöbb helyen a tűzoltólaktanyák nem erre a célra épültek, vagyis meg nem felelő épületekben vannak elhelyezve.

Malomtűz Kiskőrösön. Október 31-én 19 óra 45 perckor az egyik szomszéd gyanús világosságot vett észre a Nagy és Tóth-féle 5-járatú motoros malomban, melynek emeleti részén az egyik ablakból meglehetősen gyorsasággal terjedő tüzet gyanított. Pár perc múlva útban volt a riasztott tűzörség 1 drb 120 mm-es, 1 drb 100 mm-es és 1 drb 60 mm-es fecskendővel, valamint az összes szerkészletével. A tűzoltóság rendelkezésére állott egy iszapos vízfű árok és 30 hl víz lajtokban. A 4 sugárral megtámadott tűz hamarosan vesztett erejéből és terjedését mihamar megátolták az állandó sugarak. A tűzoltók bátor és szakszerű munkájának köszönhető, hogy az égő malomrésszel ajtónyílással összekötött gépház és kásamalom teljes épségben maradt. Az oltásban 4 tiszt és 45 tűzoltó vett részt.

Gyulafehérvár tűzoltó-parancsnoka, Bihary Béla azzal a levélbeli kérelemmel fordult Breuer Szilárd orsz. szövetségi alelnökhöz, hogy a város hatósága a rozoga állapota miatt lebontott mászótorony helyébe új mászóház felépítését határozván el, az erre vonatkozó szakszerű útbaigazítással lássa el. Az ezirányú szükséges tájékoztatás elintézését nyert.

kendő felavatásával kapcsolatos zárógyakorlatot tartott, melyet sikerült őszi mulatság követett. Ez utóbbinak tisztajövedelme a tűzoltóság felszerelésének pótlására fog fordítani.

Átány község (Heves vármegye) önkéntes tűzoltósága f. évi október hó 10-én Mezey Gyuláné úrasszony által felajánlott selyemzászlónak és egy versenyen elnyert vándordíj-zászlónak szentelését fényes ünnepély keretében tartotta meg. Az ünnep az átányi ref. templomban kezdődött, ahol Mészáros Lajos lelkész mind a két zászlót megáldotta. A közönség ezután a község háza tanácstermébe vonult, ahol az önkéntes tűzoltóegylet Mezey Gyula parancsnok elnöklésével díszközgyűlést tartott. A gyűlésen Dr. Marinovich Imre ny. h. államtitkár, az Országos Tűzoltó-Szövetség alelnöke mondott beszédet. Utánna Breznay Imre vármegyei tűzrendészeti felügyelő, Dobóczky Dezső nemzetgyűlési képviselő és Dr. Roncsik Jenő debreceni tűzoltó-főparancsnok beszéltek. A díszközgyűlés után a zászlószegek beverése következett; majd az átányi önkéntes tűzoltó-szakasz mindkét zászlaja előtt díszmenetben elvonult.

Rákosliget, Rákoskeresztúr és Rákoshegy önkéntes tűzoltóságai f. évi október hó 10-én a rákoskeresztúri labdarúgó-pályán együttesen tartották meg versennyel egybekötött zárógyakorlatukat. A kedvezőtlen időjárás miatt a versenygyakorlatok tárgysorozata némileg megrövidült. Mindamellett a három tűzoltóság, a legnagyobb odaadással végezte szereléseit. A csapatverseny első díját, egy ezüst plaquettet, a rákosligeti tűzoltóság, a II-ik díjat a rákoshegyi csapat, egy ezüstözött plaquettet és a III-ik díjat, egy bronz plaquettet, a rákoskeresztúri tűzoltótestület nyerte el. Az egyéni verseny győztesei 3 drb ezüst- és 3 drb bronzérem díjazásban részesültek. A versenybíróság elnöke Dr. Szalay Lajos, a budapesti önk. tűzoltóság szakaszparancsnoka volt. A versenydíjakat buzdító beszéd kíséretében Hanisch György járási tűzrendészeti felügyelő osztotta ki.

Kéményseprőknek tűzoltói képzettséget is igazolniuk kell: nem ugyan nálunk, hanem Poroszországban, ahol az ipar- és kereskedelemügyi miniszter elrendelte, hogy minden kéményseprőségnek igazolnia kell, hogy valamely tűzoltóságnál a tűzoltásban és megelőző tűzrendészetben elméleti és gyakorlati kiképzésben részesült. Az elméleti vizsga tárgyai: a tűzrendészeti vonatkozású rendeletek és szabályok, valamint a megelőző tűzrendészet és a tűzoltás alapelveinek ismerete; a tűzkezelésének okai általában; a fűtő-, tüzelő- és világító-berendezések tűzveszélyei; a könnyen gyúló anyagok és azok tűzveszélyessége; végül egyes tűzoltószerkezetek célja és szerkezete. A kéményseprőmester-vizsgáló bizottságnak egy tűzoltótiszt is a tagja, akit az elnökség javaslatára a kereskedelmi kamara nevez ki a bizottságba. Ezen rendelkezésnek célja az, hogy a tűzoltóságok és a kéményseprők együttműködése a tűz színhelyén és az általános évi tűzrendészeti szemlék alkalmával összhangban álljon.

Abalassagyarmati önkéntes tűzoltó-egylet díszes keretek között ünnepelte meg folyó évi szeptember hó 19-én fennállásának félszázados évfordulóját. Az ünnepet reggel kilenc órakor Kardos Gyula evangélikus esperes imája vezette be, majd tíz órakor a római kath. templomban Jeszenszky Kálmán pápai prelátnak, a város plebánosának ünnepi szentmisét celebrált. Utánna a város díszes tanácstermében Fájl Gyula polgármester előkelő

közönség jelenlétében megnyitotta a díszközgyűlést, amelyen a hatóságok, a katonaság, a különböző egyesületek és a környékbeli tűzoltótestületek képviselői is megjelentek. — Ezután Völgyi István ny. tanár, a testület örökös főtitkára olvasta fel a testületnek 50 éves történetét, amelyet nagy gondnal és költői lendülettel állított össze. Rámutatott arra, hogy mily nagy lelki és fizikai ereje volt annak a kis csapatnak, amely 50 évvel ezelőtt tudatára ébredt annak, hogy a nagy értéket képviselő nemzeti vagyont és a drága magyar életet a romboló elem, a tűz pusztításától meg kell menteni. Azokat a nehézségeket ismertette, amelyekkel az elmúlt 50 esztendő alatt a testületnek meg kellett küzdenie; a legnagyobb ellensége azonban mindig a tűz volt. — Kiemelte a testület első parancsnokának néh. Kövy Tivadarnak hervadhatatlan érdemeit. — Kegyelettel emlékezett meg azokról, akik a testület felvirágoztatása körül kiváló érdemeket szereztek. Hálás szóval mondott a testület nevében köszönetet a város közönségének, ki félszázadon át, mint gondos édesanya kebelén melengéti féltett gyermekét, úgy védi és karolja fel az önkéntes tűzoltótestületet. — Köszönetet mondott továbbá a város vezetőségének, elsősorban Fájl Gyula polgármesternek, aki a testület felvirágoztatására minden tőle feltehetőt megtett és ma is megtesz. — Köszönetet mondott mindazoknak kik a testületet akár jótanács-csal, akár anyagiakkal támogatták. Méltatta Kassay Károly jelenlegi parancsnok kiváló érdemeit, ki fáradságot nem ismerve, anyagi áldozatot nem kímélve küzd, fáradságos és dolgozik, hogy a testület régi múltjához illően nagy és erős legyen. — A Magyar Országos Tűzoltó-Szövetséget Dr. Marinovich Imre, az Országos Tűzoltó-Szövetség alelnöke és Falussy Károly titkár képviselte. — Dr. Marinovich alelnök mélyszégyen kegyelettel emlékezett meg azokról, akik az alapvető munkát elvégezték és akik elköltözve a földi életből, immár egy boldogabb hazában várják a dicsőséges feltámadást. — Majd a testület 24 tagjának a Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség szolgálati érdemét osztotta ki. — Végül Lesenyiczki János városi tűzoltónak a XXV. éves kir. díszérmét nyújtotta át. Lesenyiczkit a polgármester külön is üdvözölte, akit a város ezen alkalmából külön ajándékkal tisztelt meg. — A közgyűlés után díszlakoma volt, hol hazafiasságtól áthatott nívós felszólalások hangoztak el. — Délután az ünnepelő testület zászló alatt kivonult a temetőbe, ahol Kövy Tivadarnak, a balassagyarmati önkéntes tűzoltó-testület első parancsnokának sírját lelkesítő szavak kíséretében megkoszorúzták, amelynek megtörténte után a lelkes ünnep véget ért.

A karcagi tűzoltóság ünnepélye. Az 1926. év szeptember 12-ike, az önkéntes tűzoltó-testület napjának mondható. Délután 11 órakor a testületi fúvós zenekar játéka hirdette a piactéren, hogy valami készül. Ezt hirdették a felállított tűzoltószerek-fecskendők, tolólétra stb. Kevéssel 11 óra után Bötös Sámuel alparancsnok vezetése alatt felvonult 68 tűzoltó, akik közül 52 helybeli 16 vidéki volt. Szabó Ágoston főparancsnok rendelkezése folytán a helybeli tűzoltók iskola- és gyorsszerelést mutattak be, azután pedig a városi takarékpénztár ellen tolólétra használásával intéztek támadást. A pontos és gyors munkát, amely nagy fegyelmelletté vált, több ezer főre menő közönség nézte végig.

Este fél 8 órakor sikerült tűzijáték szórakoztatta a közönséget, azután pedig kezdetét vette a bál. Kisujszállásról, Kúmadarasról, Tisza-

viszonyt erősítse. A vidéki tűzoltókat a helybeli egyesület vendégül látta.

Ez a rendben lefolyt tűzoltónap is igazolta azt a felfogást, hogy a karcagi tűzoltó testületben van élet, van fejlődniakarás és van hozzá megfelelő képesség.

Nagykőrös város tűzoltósága részére új laktanya épül, melyben célszerű berendezésű szertár mellett állandó tűzörség elhelyezésére is megfelelő helyiségek fognak rendelkezésre állani. A város tanácsának a tűzoltó-intézmény fejlesztése érdekében kifejtett ezirányú tevékenysége a lakosság tűzelleni védelmének hathatós támaszául szolgál.

Pesterzsébet város önkéntes tűzoltósága f. évi október hó 24-én délután a vásártéren nagyszabású zárógyakorlatot mutatott be. A 67 főből álló tűzoltó-csapat tíz szerrel vonult fel, mely Guba Jenő parancsnok irányításával és Pázmándy József alparancsnok vezényletével négy mozdony- és egy vészvonal-fecskendővel egyszerre végzett iskola- majd gyorsszerelést. A vészvonal-fecskendőt a 9 főből álló levante-különművel szerelte. Ezután az újonnan épített vásárcsarnok vízzel való megtámadása következett, mely toló-létrán és 3 kihúzólétrán való felhatolással, az új, Teudloff és Dittrich cég által szállított autófecskendő 3 sugarával és egy vészvonal-fecskendő sugarával eszközöltetett. Ugy a fecskendőszerelési, mint a támadási gyakorlat kifogástalanul folyt le. A visszaszerelés közben a 3 mentőkocsival kivonult új mentőegyesület mentési gyakorlatokat mutatott be. Végül egy közelben lévő ház oromfaláról, 9 méter magasból, 5 tűzoltó szabályszerű ponyvába való ugrást mutatott be. A kedvezőtlen időjárás mellett is a város díszes közönsége és hatóságának tagjai, Chikán Béla polgármesterrel az élén, élénk érdeklődéssel szemlélte végig e tanulságos gyakorlatot, mely a város tűz ellen való védelmének szempontjából megnyugtatónak volt mondható. A csapat elvonulása után a szertárban szolgálati érdem kiosztása, a legénység egyes tagjainak előléptetése és jutalmazása következett. A jól sikerült ünnepélyt látogatott társasvacsora fejezte be.

FOGORVOSLÁS

**Fogászati
rendelés.**
Szajpadlás nél-
küli műfogso-
rok, aranykoronák, műfogak készítése, foghúzás, tömés, fogtisztítás, fáj-
dalommentes kezelés **Fenyvessy Vince Menyhért** intézetében.
Lapunk előfizetőinek rendkívül mérsékelt árak. Kivételes esetekben heti
vagy havi részletre. **Budapest, IX., Ráday-utca 5. Tel. J. 111-48.**

Felelős szerkesztő: Dr. Balogh Dezső főorvos, budapesti önk. parancsnok.

Felelős kiadó: Kállay Imre, a Budapesti Tűzoltó-Szövetség főtitkára, f. v. hiv. főtiszt.

Lapkiadó-bizottság: Breuer Szilárd, Kállay Imre, Köhler István vál. tag, Mátrai Antal vál. tag.

Munkatársak: Gróf Széchenyi Viktor orsz. szöv. elnök, Breuer Szilárd főparancsnok (Budapest), orsz. szöv. alelnök, Dittrich József gépészmérnök, orsz. szöv. eln. előadó, f. v. hiv. főtiszt, Erdély Ernő főpar. (Győr), orsz. szöv. eln. előadó, Falussy Károly Máv. tűzr. felügyelő, számv. biz. tag, Kállay Imre, Dr. Kathon Mihály par. (Kiskunhalas), Dr. Kele József vármegyei szövetségi elnök (Szolnok), Kotsis Rezső alpar. (Csepel, Iószergyár), Malcsiner Károly Ganz-gyári par., vál. tag, Papp Ferenc hiv. főpar. (Szeged), orsz. szöv. eln. előadó, Dr. Roncsik Jenő hiv. főpar. (Debrecen), orsz. szöv. eln. előadó, Rehák Tamás hiv. par. (Debrecen), Rosta Géza par. (Csepel, Iószergyár), orsz. szöv. eln. előadó, Dr. Szalav Lajos vegyész. huda-

A Magyar Orsz. Tűzoltó-Szövetség **szolgálati érmeinek** árai a következők: V. éves 25,000; X. éves 30,000; XV. éves 80,000; XX. éves 85,000; XXV. éves 135,000; XXX. éves 140,000; XXXV. éves 180,000; XL. éves 200,000; szalag 8,000; igazolványlap 3,000 K. — Az érme ár és a netáni tagdíjhátralék a szabályszerinti névkimutatás kapcsán, posta-csekk útján, előre küldendő be.

KÖHLER ISTVÁN

fecskendő-, szivattyu- és tűzoltófelszerelések gyára

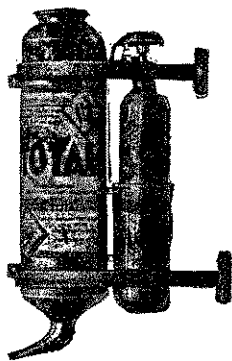
Budapest, X. Korponai-utca 21.

Gyárt: modern motoros, turbinás és dugattyus tűzoltó fecskendőket, tűzoltószereket, felszereléseket és stabil szivattyu-felepeket a tűzoltás és öntözés céljaira

Mátrai Antal és Társa R.-T. Budapest

VI., Teréz-körút 33 ♦ 30 éve fennálló tűzoltószergyára

GYÁRT: kézi- és motorfecskendőket, mindenféle létrákat, motollákat, vízhorúd és öntöző lajtókat, szerkocsikat. Mindennemű tűzoltófelszerelési cikkek raktárról kaphatók. :: Sürgőnycim: 22-36 MÁTRAI :: Telefon J. 81-85

"TOTAL"

a tűzoltókészülékek királya!

folyékony szénsavval működik és száraz porral olt és ezért télen nem fagy be, nyáron nem párolog el; sikeresen olt mindentéle tüzet, tehát a veszélyes folyékony anyagok, mint: benzín, szesz, éther, petroleum, olaj, kátrány égését, továbbá a karbid és a villamos tüzeket, utóbbi is teljesen veszélytelenül. Kimerítő ismertetéssel készséggel szolgál a magyarországi ierakat:

Ligeti és Biró, Budapest
V., Vigszínház-u. 5. Tel. 77-99

Minden kapható a

Párisi Nagyáruház-ban

Walser Ferencz

Budapest, VI., Lomb-utca 34-36. sz.

Telefon: L 913-46

Tűzoltási szerek és szivattyuk gyára,
harang- és fémöntöde

Telefon: L 913-46

A tűzoltótestületek életében szükséges összes **NYOMTATVÁNYOKAT** felvettem raktárra és azokat bármily kis mennyiségben is, olcsó raktári árban azonnal szállíthatom. Árjegyzéket vagy eredeti mintáiveket kívánatra készséggel ingyen és bérmentve küldök

KNER IZIDOR KÖNYVNYOMDÁSZ, GYOMA

Budapesti Armatura-, Szivattyu- és Gépgyár R.-T.

Teudloff-Dittrich

Gyár: Kispeszt, Üllői-ut 220-222. szám

Sürgőnycim: Teudloff Budapest — M. kir. postatakarék-pénztári szám 10962 — Levélcim: Budapest, Főposta, 139. sz. postafiók — Telefonszámok: József 90-02 és 90-03 —

Budapesti vezérképviselő: „ORBIS”
műszaki r.-t., Budapest, VI. ker., Teréz-körút 29. szám. — Telefonszám: 72-09.

Fiókok: Szeged, Győr, Miskolc, Debrecen, Veszprém

SELTENHOFER FRIGYES FIAI

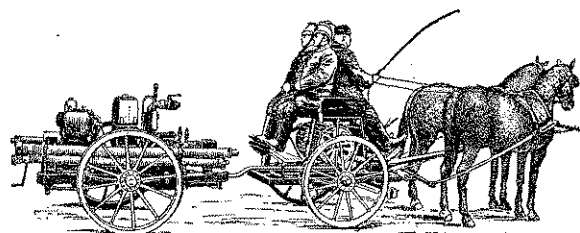
cs. m. kir. udvari szállítók, Sopron. Alapított 1816-ban

Központi elárusító-iroda és mintaraktár:

GYŐZŐ BÉLA ÉS TÁRSA

Budapest, V., Báró Aczél-utca 3. szám

Szivattyu és fecskendő specialisták - Tel.: Interurb. 42-77 - Vigszínház mellett

GANZ ÉS TÁRSA-DANUBIUS

GÉP-, WAGGON- ÉS HAJÓGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, X., KÖBÁNYAI-ÚT 31.

Sürgőnycim: Ganzcom Budapest.

Motoros tűzifecskendők

kézi, lövontatással vagy autohoz kapcsolva.

Kérjen költségvetést! — Kívánatra üzemen bemutatjuk.

„ERICSSON” (Ezelőtt
Deckert és Homolka)
Magyar Villamossági Részvénytársaság
A budapesti tűzoltóság hivatalos szállítója

Budapest,
VI., Vörösmarty-utca 67.
Telefon: 28-09. és 89-64.
Gyárt és szerel mindenfajta elektromos tűzjelző
berendezéseket városok, községek, gyárak számára

FESTÉK, KENCE, ZSIRADÉK, KÁTRÁNY ÉS VEGYITERMÉKEK GYÁRI RAKTÁRA
KUN SÁNDOR, BUDAPEST
Telefonszám: József 61—23 IV., Ferenc József-rakpart 18. szám

SPORT érmek, plakettek,
jelvények, tisztelet-
díjak, éremszalag-
ok, zászlószögek
legkiválóbb minőségben

MORZSÁNYI JÓZSEF-nél
Budapest, IV. ker., Eskü-ut 5. szám
A Tűz.-Szöv., sportszöv., dal- és sportegyletek szállítója

A MINIMAX a legjobb kézi tűzoltó készülék. Nem hasonlítható össze a külön-
böző utáztatokkal és különösen az értéktelen száraz poroltóval.
MAGYAR MINIMAX RÉSZVÉNYTÁRSASÁG • BUDAPEST
Gyár, iroda: VI., Rózsa-utca 85. — Telefonszám 37-31.

Büchler és Rausnitz, V., Nádor-utca 19

Polgári és katonai szabók • Finom fehéreneműek • A székesfővárosi tűzoltó-tisztikar szállítója • Telefon 21—83

BENZ GAGGENAU

Németország legrégebb és leghíresebb autófecskenő és különleges tűzoltóautó-gyára
Különleges tűzoltófecskenői és kézi vonatásra berendezett kis motorfecskenői megtekinthetők fenti cég magyarországi vezérképviseleténél, a
BENZ Magyar Automobil- és Motorgyár Részvénytársaság-nál
♦♦ Budapest, V. kerület, Vörösmarty-tér 1. szám ♦♦

CORVIN ÁRUHÁZ R.T.

BUDAPEST, VIII., BLAHA LUJZA-TÉR 1—3.

Szab. hat. engedélyezett

DABEG

Szab. hat. engedélyezett

TŰZ- ÉS ROBBANÁSMENTES BENZINTÁROLÓ BERENDEZÉSEKET

védőgáznélküli üzemre gyorsan és jutányosan szállít

Dávid és Kertész kazán- és gépgyár r.-t., Budapest, VI., Máglya-u. 75—77 - Tel. L. 914-46

Tűzfecskenőket,

mindentéle felszerelési cikket, lajtos kocnikat, szelkérhídmérlegeket legelsőrangú kivitelben gyárt és szállít községek,
malmok, gazdaságok stb. részére, előnyös fizetési feltételekkel

MAGYAR MÉRLEG- ÉS GÉPGYÁR R.T., BUDAPEST

Iroda: V., Honvéd-utca 18. sz. :: Telefon: L. 966—95, L. 910—47, J. 80—17. :: Gyártelep: X., Gyömrői-ut 40. sz.
Fecskenőinket az Országos Tűzoltó-Szövetség felülvizsgálatának vetjük alá.

Magyar Vegyipari Gépgyár R.T.

TELEFON: J 90—07 és J 90—08

(REICHEL ÉS HEISZLER)
Budapest, X, Noszlopi-u. 1

Sürgőnycim: Destillátor, Bpest

Gyártmányaink: Kézi- és benzinmotoros tűzoltófecskenők, automobil benzinmotoros tűzfecskenők és automobil utcalocsoló-kocnik
tűzoltószivattyúval, valamint az összes tűzoltófelszerelési tárgyak

Tűzoltó-versenydíjakat készít Klein M.

ezüstáru-gyára, Budapest, VII., Sip-utca 20

Ajánlatok ingyen és bérmentve küldetnek

Tűzrendészeti Közlöny

A Magyar Orsz. Tűzoltó-Szövetség hivatalos lapja.

Megjelenik minden hónapban egyszer.

Az előfizetési és hirdetési díjakat a Magyar Orsz. Tűzoltó-Szövetség „Tűzrendészeti Közlöny” 57454. számú csekkszámlájára lehet befűldeni. Csekkürlap minden postahivatalban kapható.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,
VIII., Kun-utca 2. szám.

Előfizetési ára egész évre 6.— pengő

A szerkesztőség címére küldött szakcikkeket, ha a közlésre alkalmasak, díjazzuk.

Ajánlva a m. kir. Belügyminiszteriumnak 209,916/1923. B. M. sz., 44,616/1924. B. M. sz., 229,320/1925. B. M. sz. és 277,462/1925. B. M. sz., 161,748/1926. VIII. B. M. sz. körrendeleteivel.

A Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség irodája:

Budapest, VII., Rákóczi-ut 38. szám, IV. emelet 15. a. — Telefon: József 118-45.

A községi tűzrendészeti költségek fedezése.

Írta: Dr. Csilléry Zoltán, Pest vm. t. főjegyzője.

A fennálló tűzrendészeti jogszabályok tüzetes és szakszerű rendelkezései pontos végrehajtás esetén lehetővé teszik tűzrendésztünknek mintaszabályú felépítését.

De nem is hatóságainkon és a tűzrendészeti szakférfiainkon múlik, hogy az egyes rendelkezések végrehajtása nem történik meg, hanem azon, hogy a feltétlenül szükséges költségek nem állanak rendelkezésre. Ez az egyetlen főakadály, miért is foglalkoznunk kell e kérdéssel, keresnünk kell azon módokat és lehetőségeket, amelyekkel a szükséges kiadásokat minden község biztosíthatja.

A helyi tűzrendészeti költségeket, tehát a tűzoltói intézmény kiadásait és a tűzrendészeti egyéb költségeket a község tartozik viselni.

Ennélfogva a községek tartoznak gondoskodni a kötelezőleg előírt tűzoltási eszközök és szerek beszerzéséről, azoknak jókarban tartásáról és a szakszerű tűzoltás biztosításáról.

A községeket terhelő e költségek a háború előtt aránylag csekély összeget tettek ki, jelenleg azonban a zavaros idők pusztításai és az elmaradt utánpótlás következtében sok községben tekintélyesebb összeget igényelnek, úgyhogy, azokat számos község a rendelkezésére álló bevételi forrásokból nem tudja fedezni.

—Vizsgálva azt, hogy jelenleg mily módon, mily lehetőségek mellett fedezhetik a községek tűzrendészeti kiadásait, egyben foglalkoznunk kell azzal is, hogy mily módon lehetne elérni azt, hogy minden község biztosítani tudná az elrendelt intézkedések végrehajtásához szükséges költségeket.

Jelenleg az ily költségek részbeni fedezésére szolgál az 5%-os kéményseprési jutalék, amelyben a községek az 1922. évi XII. t.-c. 64. §-a alapján a kéményseprési díjak beszedéseért részesülnek.

A községi kötelezett tűzoltóságoknak szabályrendelet alkotása útján való megszervezése esetében ily részbeni fedezetet nyújtana az a bevétel is, amelyet a község a tényleges szolgálatra be nem hívott kötelezett tűzoltóktól váltásdíj címén beszed.

Idevonatkozólag ugyan felvetődött az a kérdés, hogy az 1924. évi 177.200/B. M. sz. rendeletnek 4. §-ára figyelemmel van-e joga a községnek ily váltásdíjat szedni?

Nem lehet azonban helytálló ezen felfogás, a szóbanlevő rendeletnek ily értelmezése, mert az

ezen rendelet után kiadott új tűzrendészeti kormányrendelet (1925. évi 230.000/B. M.) is intézkedik a községi kötelezett tűzoltóságok megszervezése iránt, nyílt kérdésnek hagyván a váltásdíj kérdését. De nem lenne méltányos sem, hogy ezen szolgálat csak egyeseket sújtana, azokat, akik a szolgálatra behivatnak. Az összes kötelezetteket pedig nem lehet igénybevenni, mert erre egyrésztük testileg kevésbé alkalmas, vagy mert állandóan a községen kívül dolgozik, de az évenként összeírt összes kötelezett tűzoltók szakszerű kiképzése lehetetlen is. Nem látszik tehát kétségesnek az, hogy az illetékes fórumok úgy fogják eldönteni ezt a kérdést, hogy az ily közmunkaszerű váltásdíjnak szedése kifejezetten engedélyeztetik.

A felsorolt bevételek után is fedezetlen tűzrendészeti kiadásokat a községek jelenleg költségvetéseikben irányozzák elő, amennyiben azok az 50% községi pótladó keretében beállíthatók.

Sajnálatos azonban, hogy számtalan község ezen fontos kiadási tételét a jelenlegi korlátozott adókievetés mellett fedezni nem tudja és így a kormányrendeletekben szigorúan előírt fontos tűzrendészeti kötelezettségeinek eleget tenni képtelen.

A községi tűzrendészeti költségek mikénti fedezése tehát sürgősen megoldandó fontos közérdeklő kérdést képez.

Egyesek szerint a szükséges összegeket tűzbiztosítási járulék kivetése útján lehetne biztosítani, amely járulékot a székesfőváros szed és amelyet egyes r. t. városok is életbeléptetni kívánnak-e s amely járulékot vármegyei szabályrendelet alkotása útján a községekben is életbe lehetne léptetni.

Feltétlenül elvetendő azonban ezen megoldási mód, mert ez lenne a legigazságtalanabb adó, s így bizonyára azt eredményezné, hogy a lakosság a tűzbiztosítási ügylet megkötésétől tartózkodnék.

Ugyanis a tűzbiztosítási díjak útján kivetett ily községi járulék csak a biztosítótársaságok útján szedhető be s azok azt feltétlenül áthárítanák a felekre, s így végeredményben azok, akik tetemes tűzbiztosítási díjat fizetnek, tűzelhárító célokra még külön adót fizetnének, még pedig azok helyett is, akik nem kötnek tűzbiztosítást, s mint érdektelenek viselnék ezt a különös adót, amennyiben a tűzelhárítás a fennálló biztosítás folytán tulajdonképp

nem is az ő érdekük, hanem általában főleg a biztosítótársaságok érdekét képezik.

Felvetődött már többször az a terv is, hogy a tűzrendészeti kiadások nagy részét viseljék a biztosítótársaságok. Ez azonban, az előbb részletezett indokokra figyelemmel, szintén elvetendő megoldási mód, mert kétségtelen, hogy a biztosító társaságok ezt a terhet a díjak felemelése útján itt is áthárítanák a felekre.

A kötelező állami tűzbiztosítás behozatala esetén kevésbé lenne igazságtalan a tűzrendészeti költségeknek ily módon való fedezése, azonban tekintve azt, hogy a tűzoltóságok ma már a bal eseteknél, életmentéssel, vízáradások elhárításával, sőt forgalmi akadályok megszüntetésével is hivatás szerűen foglalkoznak, ily módon sem viselnék a költségeket az összes érdekeltek.

Egyébként a felette üdvös kötelező állami tűzbiztosítás megszervezése, sajnos, még sok akadály elhárítása után valósulhat csak meg.

Nem marad tehát más megoldás, mint az, hogy a feltétlenül szükséges tűzrendészeti költségeket a község vesse ki és szedje be.

Ez az egyetlen és jelenleg keresztülvihető megoldási mód s a kérdés csak az lehet, hogy a községek ezt az adót egy kiadandó felhatalmazás alapján, mint külön tűzrendészeti adót vessék-e ki, vagy ily módon, hogy ily célokra az 50%-ot meghaladó községi pótdadó kivetése engedélyeztetik?

Tekintettel arra, hogy külön tűzrendészeti adó kivetése azt eredményezhetné, hogy a község tűzrendészeti tevékenységét és a tűzoltóságokat teljesen népszerűtlenné tenné és a külön kivetés nagy munkatöbbletet is okozna, legcélravezetőbbnek látszik az a megoldási mód, hogy az 1924. évi 177.200/B. M. sz. rendelet 4. §. vonatkozó rendelkezéseinek módosításával kimondatnék és engedélyeztetnék az, hogy a községek, amennyiben a tűzrendészeti célokra feltétlenül szükséges költségeket az 5%-os kéményseprési jutalék, továbbá a kötelezett tűzoltói váltásdíjakból befolyó bevételekből, illetve az 5%-os kulcs szerinti általános keresetiadó- jövedelemből és az 50% községi pótdából fedezni nem képesek, úgy minden különös felhatalmazás nélkül jogosultak arra, hogy a szükséges összeg erejéig 50%-ot meghaladó községi pótdadót vehessenek ki és a községi pótdadó- fel-emelésnek megfelelő arányában felemelhessék az 5%-os általános keresetiadó- kulcsot.

Ily módon az összes érdekeltek arányos és igazságos módon viselnék a községi tűzrendészeti költségeket.

Az épületállvány-tüzek.

Ezen különös és nem ritkán látványos tüzesetek ismertetése folyamán nem az üres telkeken felhalmozott épületfaanyag égéséről, hanem valamely építkezés tartama alatt, lábónálló fenyőfaoszlopok, gerendák, feljárók és deszkaáthidalások által alkotott épületállványok lángaborulásáról lesz szó.

Különösen száraz, szeles időben az ily három-négyemelet magasságig emelt és szabadon álló fenyőfaállványszerkezet, ha tüzet fog, hatalmasan lobogó lánggal ég, mely a szomszédos épületeket felgyújtással szokta fenyegetni.

Szabadon álló épülő házaknál ezen veszedelem bár nem áll fenn, de az épületfalak boltozatainak fából alkotott alátámasztásai, a betonmenyendezetek aládúcolt deszkázata, azok elhamvadása következtében, az építmény részleges összeomlását válthatja ki.

Szintúgy az épületállványokra felhúzott anyagok: téglák, terméskövek, vasgerendák leomlását vonhatja maga után.

E tüzesetek keletkezésének többféle oka lehet. A leggyakrabban azért borulnak lángba ily épületállványok, mivel az építkezéseknél az utcai homlokzaton, az állványok alatt, a járdát elfoglaló, téglából összetakolt és deszkapadlóval fedett ideiglenes űrházikót is emelnek, melyben a hűvösebb időben, különösen télen beállított vaskályhában a benn lakó építkezési munkás és űr tüzet gyújt és erősen fűt.

A vaskályhacső rendszerint az űrbódé külső oldalán, az állványok alatt nyúlik ki a szabadba, melynek felszálló sziporkái könnyen felgyújthatják a felette vagy annak környékén levő faanyagot.

Más esetben a szomszédos lakóház kéményéből kipattant és a szél által az állványok felső traktusába tévedt szikra gyújtja fel azt. Néha gondatlan dohányzás útján is előállhat a tűzveszedelem. Éjjel nyílt láng világítása mellett dolgozó munkások is épületállványtüzt okozói lehetnek, ha az égő fáklyát vagy acetylénlámpát gondatlanul kezelik.

Olyan eset is előfordult már, hogy az épülőfélben levő ház melletti üres telken felhalmozott építkezési faanyag fogott tüzet, mely a lábónálló épületállványokra áterjedve, azokat is felgyújtotta.

Ez utóbbi esetben nehezebb a tűzoltóság helyzete, mivel az égő állványok megközelítése még inkább akadályozva van. Végül villámcsapás is lehet állványtüzt okozója.

A világháború kitörése óta, sőt azt megelőzőleg is már, az építőipar válságával, az építkezések száma is megcsökkent és egy évtizeden át csaknem teljesen szűnetelt. Mi sem természetesebb, mint hogy ezen oknál fogva ezen idő alatt épületállványtüzek sem fordultak elő.

Ezt megelőzőleg azonban e különös tüzesetek nem tartoztak a ritkaságok közé és azok egyike-másika, amely jobban kifejlődött és megközelítése nehézségekbe ütközött, néha veszélyes és nagy fáradságot igénylő helyzetbe juttatta a tűzoltóságot.

Könnyebb volt a helyzet olyankor, ha a tűzoltóság megérkeztekor az állványoknak csak egy része égett még, míg annak nagyobb részén a magasba való felhatolás akár az építkezési feljárón, akár az állványoknak támasztott létrák segítségével lehetséges volt, s így a tűz megfelelő magasságból megközelíthető volt.

Nehezebb volt a helyzet olyankor, hogyha a lábónálló állványzat a tűz oltásának kezdetén már teljesen lángban állott.

A mótoros fecskendők előtti időben ugyanis a földről nagyobb magasságig hatoló vízszugarakat csak a gőzfecskendők voltak képesek szolgáltatni; ezeknek üzembehozatala pedig tudvalevőleg 20—30 percig tartott, sőt néha ennél tovább is. Ez alatt az idő alatt pedig az ily fenyőfaállványszerkezet úgyszólván teljesen elégett és le is omlott már.

Ezidőszert, a magasba hatoló motorsugarak időszakában, amelyek azonnal működésbe hozhatók, ily állványtüzt esetén a tűzoltóságnak tetemesen megkönnyebbül a helyzete; mert még a teljesen lángban álló állványkonstrukció alkalmával is az égő faanyag magasabb pontjai is elérhetők, úgy, hogy azok eloltása nehézséggel nem jár.

Majd ha a tömeges építés ismét megindul, amely több alkalmat szolgáltat az ily állványtüzek

nyivel könnyebben bányik el majd a tűzoltóság, ezen egykorú veszélyes és nagy fáradsággal előltható tüzesetekkel. Omega.

Uj oltási eljárás szénsavas hóval.

Irta: Poscher Frigyes gépészmérnök

A tűzoltással foglalkozó szakemberek már évtizedek óta igyekeznek megfelelő tökéletes megoldást keresni arra, hogy vízzel nem oltható, könnyen gázosodó (olaj, benzin, bensol, aether, spiritus, petroleum) és oly anyagok tüze, melyeket gyártásuk, illetve felhasználásuk közben üstökben forralnak, tehát könnyen gyulladnak, gyorsan és jól előlthatók legyenek.

A szénsavnak tűzfojtó tulajdonsága már régebbi idő óta ismeretes a szakemberek előtt, de tűzoltási célokra a tiszta szénsav felhasználása mégsem terjedt el, mivel nem volt oly készülék, mellyel sikerült volna a tűz fészket és ennek környékét szénsavval olyképpen telíteni, hogy a levegő oxigénje onnan teljesen el legyen zárva.

A folyékony szénsavval működő és száraz szénsavgázt fejlesztő porsugárral oltó „Total” tűzoltókészülékkel több mint egy évtized óta folytatott kísérletek és tapasztalatok folyamánya, hogy sikerül a Walthar & Cie. A. G. (Köln-Delbrück) és „Total” Gesellschaft m. b. H. (Berlin-Charlottenburg) cégnek együttesen egy oly készüléket gyártani, mellyel a tiszta folyékony szénsav oly halmazállapotba hozható, hogy az a szabadban még a legkedvezőtlenebb viszonyok mellett is mint oltóanyag felhasználható legyen.

Ezen új szabadalmazott „Polar-Total” szénsavas hóoltási eljárás lényege az, hogy a folyékony szénsavat, szénsavas hó alakjában a tűzre lövelik. A szénsavas hó elgázosodásánál előálló nagy hőstüledés (-79° C.) az égő anyagok hőfokát olyannyira lecsökkenti, hogy az égési folyamat megszűnik. A szénsavas hó elgázosodása által fejlődő szénsavgázok fojtó hatásuknál fogva egyfelől elősegítik az oltási folyamatot, másfelől meggátolják az égő anyagnak újra való öngyulladását.

Ezen „Polar-Total” szénsavas hó oltókészülék előnyei ugyanolyanok, mint a folyékony szénsavval működő és száraz porsugárral oltó „Total” készüléké, vagyis az oltóhatás tüneményes gyorsaságában és biztonságában keresendő. A szénsavas hó elgázosodása mindenféle beavatkozás vagy mechanizmus felhasználása nélkül önműködően történik, mindennemű melléktermék hátrahagyása nélkül. Az oltási művelet független mindennemű vízhasználatától vagy más vegyszernek vagy hajtóerőnek használatától.

A készülék üzembehelyezése egy szelepnek kinyitása által pillanatok alatt történik, tehát mentes mindenféle nagyobb, időt rabló előkészületektől. A készülék üzembiztonságát semmiféle időjárás sem befolyásolja, télen nem fagyhat be, nyáron nem párolog el. Használatkor az oltóanyag a készüléket kezelő egyén egészségére káros anyagokat nem tartalmaz.

A charlottenburgi fizikai és technikai állami hivatal vizsgálata szerint a szénsavas hó teljesen rossz áramvezetőnek bizonyult, mivel a magasfeszültség és áramerősség alatt álló kísérleti tárgyon, a szénsavas hónak ráfeszítkezésekor, az oltókészülékbe kapcsolt mérőeszközök semminémű kilengését nem mutattak.

Ezen szénsavas hó oltókészülék háromféle kivitelben kerül gyártás alá. Ugymint: kézi szénsavas

hó oltóberendezés.

A kézi szénsavas hó oltókészülék egy 4 kg irtartalmú, folyékony szénsavat tartalmazó hivatalos nyomáspróba alá vett acélpalackból, a szénsavas havat előállító készülékből és a szénsavas havat kilövellő csőből áll. A szénsavas palackon levő szelepgomb beverése által a folyékony szénsav a szabadalmat képező készülék által átalakul szénsavas hóvá, s ez a szénsavpalackot tartó foglalat alján levő kilövellő nyílásán át nyomás alatt a tűz fészkeire löveltetik.

A kocsira szerelt szénsavas hó oltókészülék, két, egyenként 25 kg folyékony szénsav befogadására képes acélpalackból, egy cca 12 méter hosszú magasnyomású (cca 100 atm.) tömlőből és a tömlő végére szerelt, szénsavas havat előállító készülékből áll. A két acélpalack golyóscsapágyon futó kétkerekű kocsira van szerelve és mindkét palack egy közös csővezetékre szerelt speciális elzárószeleppel van kapcsolva. A szelep kinyitása után a folyékony szénsav azonnal átalakul szénsavas hóvá és az oltási folyamat ugyanúgy történik, mint a kézi oltókészülékkel.

A beépített, stabil szénsavas hó oltókészülék nagy benzin-, olaj-, petroleum-, aether- stb. tartányok tűzbiztonsági berendezését szolgálja. A folyadék raktározására szolgáló tartány (ciszterna) felső peremén egymástól egyenlő távolságra annyi szabadalmazott szénsavas havat előállító készülék van felszerelve, melyek a folyékony szénsavat egy vagy több szénsav-accumulator teleptől közös csőrendszer útján kapják, mint amennyire szükség van, hogy tűz esetén az egész tartány folyadékfelületét szénsavas hóval beborítani képesek legyenek. A tartány (ciszterna) felett annyi olvadó biztosítóbetét van elhelyezve, mint amennyi folyékony szénsav-accumulator telep van. Az olvadó biztosítóbetét drótkötéssel van összekötve, mely drótkötél csigákon van vezetve s a végére egy súly kötve. Ha most a folyadék a tartányban kigyullad s ezáltal a hőfok emelkedik, az olvadó biztosítóbetétek kiolvadnak és azok drótköteleinek végére felfüggesztett súlyok leesnek.

A leesett súlyok a folyékony szénsav-accumulatorokat elzáró-szelepgombokat beverik, ezáltal a szelepníllások szabaddá válnak s a megfelelő közös csőhálózat segítségével a kiömlő folyékony szénsav a tartányok peremére szerelt szabadalmazott szénsavas hó átalakító készüléket kilövellő nyílásán át szénsavas hó alakjában az égő folyadékra löveltetik.

tartalmazó tartány tüze oltatott el kétszer egymás-

A Total Gesellschaft m. b. H. a közelmúltban Berlinben tartott rendőri és tűzoltói világkongresszuson, Spandau-Hackenföldi telepén bemutatta a szénsavas hó oltókészülékekkel való oltási eljárást. Kisebb tartányokban benzin, benzol, aether, monopin és más folyékony anyagok tüzeit feltűnően rövid, alig 10—20 másodpercnyi idő alatt oltották el egy-egy kézi „Polar-Total” készülékkel. Utána egy 6 m² felületű benzolt után egy darab kocsira szerelt szállítható készülékkel, nagymennyiségű felesleges szénsavas hó fejlesztése mellett.

Végül bemutatta a beépített, stabil szénsavas hó oltóberendezés működését. Egy 12 méter átmérőjű stabil önműködő szénsavas hó oltókészülékkel felszerelt benzintartány gyújtott meg. E lángtenger a szénsavas hó oltóeljárással tüneményes gyorsasággal, cca 20 másodperc alatt tökéletesen eloltatott. A tartány falát és a benzint az elgázosodó szénsavas hó majdnem 40° C-ra hűtötte

le és a benzin felületére reáefekvő szénsavgáz a benzinnel újra való meggyulladását teljesen lehetetlenné tette.

Ezen új szénsavas hó oltási eljárás tulajdonságainál fogva hivatott arra, hogy mindazon helyeken, hol nagymennyiségű gyúlékony folyadékokat, úgymint: olaj, benzin, benzol, aether, spiritus, petroleum gyártanak, raktároznak vagy feldolgoznak, valamint lakkol, festéket, kencét és aszfaltot előállító és feldolgozó üzemeknek kizárólagos, feltétlenül biztos tűzvédelmi berendezéssel szolgáljon.

Miután a szénsavas hó elgázosodása után semminemű mellékterméket maga után nem hagy s a beható kísérletek bebizonyították, hogy teljesen rossz áramvezető; oly üzemeknél tehát, ahol az oltóanyagának a legkisebb mértékben való vissza maradása nem kívánatos és mivel az oltandó tárgyakat károsan a legkevésbé sem befolyásolja, ugyancsak mint egyedüli és kizárólagos tűzvédelmi berendezés ajánlatos a szénsavas hó oltási eljárás alkalmazása. Ez különösen fennáll elektromos telepekre, elektromotorokra, olajkapcsolókra, kábelvezetékekre és nagyon érzékeny mechanikai berendezésekre és gépekre, mint például az automata-telefonberendezések, távirókészülékek és relaiskapcsolóberendezések.

Az égő anyagok tűzének pillanatok alatt való gyors és biztos eloltása, valamint az a körülmény, hogy a készülék üzembiztonságát semmiféle időjárás nem befolyásolja, egyfelől az oltási technika nagy előrehaladását jelenti, másfelől a készüléknek a fentemlített üzemekben való nagy elterjedését mint tűzvédelmi szempontokból kizárólagosan üzembiztos készüléket biztosítja.

Katonai rendgyakorlatok a tűzoltóság szolgálatában.

Nem lehet kétséges, hogy a tűzoltóságnak is szüksége van a katonai rendgyakorlatokra.

Hiszen a gyakorlatra, templomba, vagy ünnepélyekre felvonuló tűzoltóság éppoly feszes kettősrendekben vonul fel, akár a legjobban kiképzett katonaság! Az is igaz, hogy a tűzoltó hivatására készülő csak mellékes foglalkozásnak tekinti a rendgyakorlatokat, de nélküle el nem lehet.

A modern berendezésű csöppnyi zsoldos magyar haderő is áttért a régi kettősrendű beosztásról a nyugoti hadseregekben alkalmazott raj, illetve félrajoszlop-beosztásra. Ez az alakzat azért volt szükséges, hogy a modern fegyverek gyilkoló hatásától a szétszórt tagozásban levő harcosokat jobban meg lehessen óvni, felvonultatásukat minél kisebb veszteséggel lehessen végrehajtani. A 12 emberből álló raj, parancsnoka utasítását követve, a lehető legkedvezőbb takarást igyekszik felhasználni, hogy rendeltetési helyére jusson.

De nézzük csak, hogy milyen a szakasz beosztása!

A szakasz 44 emberből áll, kik három rajba vannak beosztva, egyenkint 12, illetve a rajparancsnokkal együtt 13 embert számlálva. A rajokba beosztottak tehát 3 rajt, 6 félrajt képeznek. A félrajokban az első sort képezik az 1, 2, 3 számú, a másodikat pedig a 4, 5, 6-os számú egyének, kik mindig összetartoznak, éppen úgy, mint a kettősrendeknél a tagpárba tartozók. A félrajoszlopban álló vagy vonuló szakaszban a negyedik sort képezik a rajparancsnokok, büntető tiszti áll-

A szakasz elején áll a szakaszparancsnok, míg a szakasz végén annak helyettese, összesen 44 ember.

Mivel a tűzoltóságnak külön céljai nincsenek, szerény nézetem szerint tehát feltétlenül szükséges, hogy alkalmazkodjék a katonaságnál előírt mozgási alakzatokhoz, vagyis mi, tűzoltók is vegyük át a félrajoszlopos beosztást és az új mozgási formákat.

De vizsgáljuk meg ezt az alakzatot tűzoltószemmel.

A régi mód szerint vagy rendekben, vagy kettősrendekben meneteltek tűzoltóink. Igen szép — mondhatjuk — tömör képet mutatott egy kettősrendekben vonuló oszlop, mely legalább 28 vagy több egyénből állott. De egy oly testület (pedig a legtöbb ilyen), melynek létszáma 20 körül van, bizony kissé furcsán fest rövid, de széles alakjaival! Igaz, fel lehet vonultatni a 14—20 embert rendekben is, de akkor meg keskeny, ritka, kígyószerű vonalat kapunk! A 14—20 főből álló testület parancsnokának sok gondot okozott az, hogy embereit rendekben, vagy kettősrendekben vonultassa-e fel. Így csinosabb, de rövidebb, amúgy hosszú, de keskeny sorokat kapott. Vizsgáljuk meg, ha például 20 emberből áll a szakasz, az új szabályok szerint milyen helyzet áll elő! 18 emberből alakítok 3 félrajt, vagy 4 hiányos rajt (mindegyikből hiányzik az 5-ös) 20 emberből. Az előbbi esetben 2 fölösleges ember marad. Hogy rajparancsnok vagy más nevet adok, az nem fontos, helyük vagy a szakasz elején lesz, vagy oldalt, negyedik hiányos sort képeznek.

Az az egy bizonyos, hogy a félrajoszlopba felállított 20 főből álló szakasz akár állva, akár menve igen tetszetős képet fog mutatni.

Az új beosztás tehát nemhogy hátránnyal nem jár a tűzoltóságra — alaki szempontból —, hanem inkább előnyös. Átlagos csekélyebb létszámú csapatnak jobban megfelel, mint a régi alakzat.

Vizsgáljuk meg speciális tűzoltószempontból is a dolgot. A falusi életben s általában a kézihajtású szereknél 5-ös 9-es szerelést ismerünk.

A félraj 6, az egész raj pedig 12, illetve 13 emberből áll, 5 szerelő szám és 1 felügyelő altiszt, vagy helyettes félrajparancsnok, de lehet a félraj csökkentett létszámú, hiányos is; a gyakorlati szabályzat szerint minden félrajból hiányozhatnak az ötös, szükség esetén még a négyes is. Egy félraj tehát egy teljes 5-ös szerelő egységet képezhet.

A 9-es szerelésnél, ha az támadási gyakorlat, 2 szerelő számot létrásnak osztunk be, teljes rajban tehát csak egy fölösleges embertünk volna, mire azonban szükségünk van. Hogy milyen nevet és beosztást adunk neki, azt a vezénylő egyénisége és a szükség szabja meg, de a létszámhoz képest esetleg hiányos rajokat is képezhetünk, anélkül, hogy a gyakorlati szabályzat ellen véténénk.

Megállapíthatjuk tehát, hogy a raj-, illetve félrajbeosztás a régi kettősrendű beosztáshoz viszonyítva tűzoltószempontból feltétlenül előnyös és nagyon megegyezik azon szerelési egységekkel, melyeket a tűzoltóság gyakorlatainál eddig is alkalmazott, de amelyek a jövőben nem tud eltérni.

Mérlegeivel a fentieket, felmerül a kérdés, hogy szabad e elzárkóznunk az új rendgyakorlatok bevezetése alól? Azt hiszem, mindannyian

az iniciatívát megadni ez ügyben, hogy az egyöntetűen, illetve egyszerre legyen bevezetve az egész országban.

Az új gyalogsági gyakorlati szabályzat a Pallas-nyomda kiadásában jelent meg, de a kis vaskos füzetből ne ijedjünk meg, mert abból nekünk csak két vezényszóra van szükségünk, ú. m.: Félrajoszlop jobbra (balra, szakasz) indulj! Vonaj jobbra (balra, szakasz) indulj! Ha van rá időnk, többet is tanulhatunk, de ennyi tökéletesen elég a tűzoltóságnak, hiszen a tűzoltó nem katona.

Kiss Béla
járásai tűzrendészeti felügyelő.

A turbinafecskendők légszivattyúiról általában. — A vízgyűrű-légszivattyú.

Írta: Rehák Tamás tűzoltóparancsnok, Debrecen.

Ismeretes, hogy a turbinafecskendő, amely a modern motorikus és automobilfecskendőknél alkalmazva van, nem szívóképes fecskendő, illetve vizet csak akkor szállít, ha előzőleg feltöltöttük, avagy külön vacuum- (lég- vagy segédzivattyúval) a turbinafecskendőt és annak szívóvezetékét (szívótömlőjét) evakuáltuk, másszóval a levegőt kiszivattuk, helyesebben csak megrítkitottuk, amikor is a külső levegő nyomása a vizet a szívóvezetékbe és a fecskendőbe felynyomja. Ha egyszer a szívóvezeték és a turbinafecskendő akár feltöltés, akár pedig megszívás folytán vízzel megtelt és a turbina lapátkerekei gyors forgása útján a vizet gyors áramlásba hoztuk, azaz annak nyomást kölcsönöztünk, a vízoszlop már nem szakad meg, hanem a szivornya elvénel fogva a víznek utánaáramlása folytonos lesz. A víznek utánaáramlása mindaddig folytonos, amíg a szívóvezetékbe, vagy a turbina szívóoldali részébe levegő nem hatol, aminek oka legtöbbször a szívóvezeték, vagy a turbinafecskendő tömlőszelencéi tömitetlenségében keresendő. Kisebb levegőbeáramlás esetén a turbina esetleg még nem mondja fel a szolgálatot, azaz a vízoszlop nem szakad el, hanem csak a teljesítménye csökken, — nagyobb mennyiségű levegő beáramlása azonban minden esetben maga után vonja a vízoszlop szakadását. Míg tehát a dugattyús és körforgó dugattyús (rotációs) fecskendők üzemből állandó szívóhatást fejtenek ki a térkisebbités és térnagyobbítás folytán, — addig a turbinafecskendő maga nem szív, mert hisz a szívást és nyomást jelentő térkisebbitési és térnagyobbítási munkát a turbina nem végez, hanem a szívóhatás csak annak szivornyaszerű működésének következménye. A szivornya elvét pedig ismeretesnek tételezem fel.

A turbinafecskendő tűzoltói célra tehát csak akkor vált alkalmassá, miután oly légszívóberendezést alkalmaztak, amely a megszívás munkáját elvégzi. Habár a turbinafecskendő feltöltés útján minden esetben biztosan indítható, azaz üzemből képes, ez egymagában nem elegendő, mivel az késedelmes és egyébként is körülményes. Éppen ezért a feltöltést csak második biztonsággként alkalmazzák a modern tűzoltói célra szolgáló turbófecskendőknél.

El lehet mondani, hogy a turbinafecskendők önmagukban befejezett és bevált konstrukciót képeznek, azok lényegi fejlődése nem igen várható. A különböző turbinafecskendők általában csak az alkalmazott légszivattyú (evakuáló, segédzivattyú) rendszere és annak részletes kivitelében különböz-

Az alkalmazásban levő légszivattyúkat általában két csoportba oszthatjuk, ú. m.

a) szárazon működő és

b) folyadékkal működő (víz) légszivattyúkra.

A szárazon működők ismét két csoportba sorozhatók, ú. m.

1. dugattyús légszivattyúk,

2. körforgó dugattyús légszivattyúk csoportjába, ideszámítva annak egyik különleges fajtát a fogaskerék-szivattyút is.

A dugattyús légszivattyúk működési elve ugyanaz, mint a kézifecskendőké. A körforgó dugattyús rendszerű légszivattyúk működése, mikéna kézi, dugattyús fecskendőknél, szintén térkisebbedésen és térnagyobbodáson alapszik. Míg azonban a térkisebbedés és nagyobbodás a dugattyús fecskendőnél a dugattyú le- és felmenetele által áll elő, a körforgó dugattyús (rotációs) légszivattyúnál ezt a munkát egy hengerben (szivattyúház), központon kívül elhelyezett (excentrikusan) körbe forgó dugattyú végzi és pedig vagy a körforgó dugattyú vájolataiban mozgó tolattyúk, vagy lamellák (lemez) útján. A dugattyús és körforgó dugattyús légszivattyúk közelebbi leírása nem képezi jelen ismertetésem célját. (Akit e kérdés közelebről érdekel, megtalálja e sorok írójának „A motoros fecskendők a tűzoltói szolgálatban“ című munkájában.)

A tűzoltói turbinaszivattyúknál eleitől fogva úgy a dugattyús, mint a rotációs légszivattyúkat alkalmazták. A tapasztalat azt mutatja, hogy a két rendszer közül a dugattyús légszivattyúk váltak be jobban, amit az a körülmény is bizonyít, hogy üvtizedes tapasztalatokkal rendelkező német tűzoltószergyárok is, amelyek eddig csak rotációs légszivattyúkat építettek be turbinaszivattyúikba, legújában szintén áttértek a dugattyús légszivattyúk alkalmazására.

A dugattyús és a rotációs légszivattyúknak legújában egy új versenytársa akadt, a folyadékkal működő úgynevezett vízgyűrű-légszivattyú formájában (Wasserringumpe), melyet a német tűzoltóságok felkaptak, annak többirányú előnye miatt, a dugattyús és rotációs légszivattyúkkal szemben. — Mindenesetre ennek is vannak oly hátrányai, amelyekkel viszont az előbbieket nem bírják. Hogy melyik rendszer fog előtérbenymulni, azt majd a jövő fogja megmutatni.

Tekintettel arra, hogy a vízgyűrű légszivattyú működési elve újszerűsége folytán a legkevésbé ismeretes, az alantikban helyénvalónak tartom annak ismertetését. Megjegyezni kívánom, hogy ezen vízgyűrűszivattyú a német Siemens-Schuckert cég szabadalmát képezi és legegyszerűsöd az *Armaturen- und Maschinenfabrik Ag. Hilpert, Pegnitzhütte-Nürnberg* készített ily önálló konstrukciót, de más német tűzoltói turbina- és tűzoltószergyárosok kívánságra szintén ily légszivattyúkat építenek be a fecskendőbe.

A vízgyűrű-légszivattyú lényege a következő.

Egy hengerben, központon kívül (excentrikusan) elhelyezve forog egy hengeralakú körforgó test, mely bordákkal van ellátva. Működése pedig a következő: Ha a hengerbe vizet öntünk és az excentrikusan elhelyezett, bordákkal ellátott körforgó részt gyors forgásba hozzuk, akkor a víz is körforgásba jön, úgyhogy a henger belső falához tapad a centrifugális, vagy röperő következtében. A víz belső felülete pedig tö csészerű formát vesz fel, azaz felül a körforgó részhez simul, illetve ott a bordák közeit is kitölti, míg lejjebb a röperő következtében csak a bordák közeit

érinti, éppen a körforgó rész központján kívüli elhelyezése folytán. Az így származó tölcészerű tér a vízgyűri-vaccumszivattyú munkatere. A körforgó rész jobbról-balra forogván, a bordák közötti felső szűk tér mindinkább bővül, majd a bordák közötti rért ismét kisebbedik. A térfogatnagyság megfelel a szívóhatásnak, a kisebbedés pedig a nyomóhatásnak, azaz szívásnak és nyomásnak. A szívóoldalon a nyomóoldalra továbbított levegő a nyomócsonkon át távozik. A vízgyűri-légszivattyú a turbinafecskendő szívótere előtt közvetlenül és a turbina tengelyére van beépítve, állandóan együtt forog a turbínával, tehát külön kapcsoló műre nincs szükség.

A vízgyűri légszivattyú önműködően végzi a turbina megszívását, azonban a légszivattyú előzőleg feltöltendő vízzel, mert hiszen enélkül az nem üzemképes. A készülék egyik hátrányul ezt róják fel, továbbá a téli befagyás veszélyét, valamint azt is, hogy állandóan futván, a motor erejének egy részét elhasználja. (41 lóerőt igénylő szivattyúnál a megszívás ideje alatt 2.5 lóerőt, a megszívás megtörténte után 1—1.5 lóerőt fogyaszt.)

Hátrányul szokták azt is felemlíteni, hogy ha a víz felmelegszik, megvan a lehetősége annak, hogy a készülék szívóképessége csökken. Mindezen felhozott hátrányokat a gyár alkalmas berendezéssel eliminálni igyekszik.

A megejtett kísérletek szerint a készülék rendkívüli nagy előnye abban nyilvánul, hogy szívóhatása igen jó (jobb, mint a rotációs légszivattyúké), továbbá tekintettel arra, hogy a turbínával állandóan együttfut, tehát a vízgyűri szivattyú a dugattyús fecskendők működéséhez hasonlóan állandó szívóhatást fejt ki, ezért ha a fecskendőnek nagyobb mélységből (7—9.5 m-ig) kell szívnia, teljesítménye aránylag nagyobb, mint a dugattyús, vagy rotációs légszivattyús turbínáké. Ugyanezen okból biztosabban dolgozik levegőtartalmú vízből, valamint a szívóvezetékben lévő esetleges légszakok káros hatását is könnyebben áthidalja.

Egy filmraktár égése Budapesten.

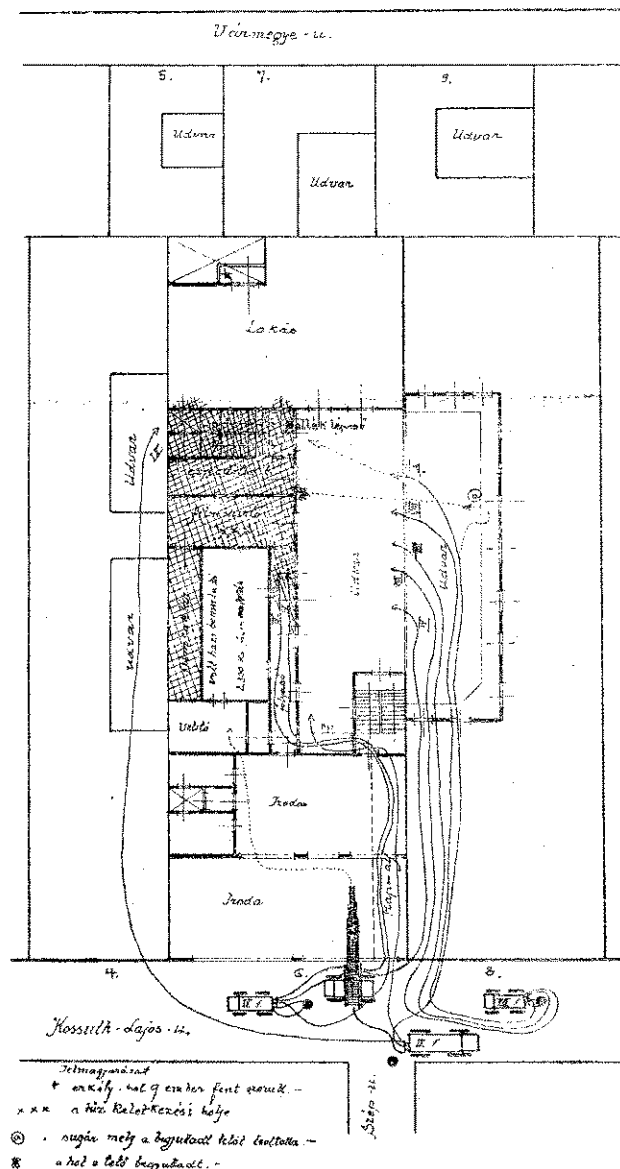
A IV. ker. Kossuth Lajos-utca 6. számú, három oldalról házak közé ékeft bérpalota félemeletén helyezkedett el az újonnan alakult Fanamet filmkölcsönző r. t. képviselője, mely amerikai tőkével a magyar mozgóképek állandó műsorral való ellátását igyekszik biztosítani. Nevezett filmkölcsönző vállalatnak a hatóság részéről — a tűzrendészeti követelményeknek megfelelően — 300 kgr film tartására volt engedélye. A filmkészlet 3 kisméretű 3×6 méteres helyiségben volt elraktározva, ahol az egy vasszekrényben nyert elhelyezést. Az épület a mélyen benyúló telek belső részének jobboldalán, egy keskeny udvart képezve, húzódik hátra a Vármegeház-utca felé, mely oldalon, haránt irányban, az utcai homlokzattal párhuzamos épületszárnyban végződik.

Keskeny udvarát a szomszédos ház hasonló keskeny udvarától egy, a félemelet magasságáig nyúló kőfalkerítés választja el.

A veszélybe jutott épület leghátsóbb udvari lakásainak külső folyosója nincsen; az udvar hátsó részének sarkában azonban egy mészkőből épült második lépcső foglal helyet, melybe a filmjavító-, illetve expedáló-helyiségnek hátsó aijta nyílt. Az épület hátsó szárnyában levő eme-

lejárója gyanánt csakis ezen hátsó lépcső szolgált, melynek folytatása volt a padláslépcső is.

A vállalat üzeme a félemelet összes helyiségeiben nyert elhelyezést, kivéve az épület hátsó szárnyán levő udvari lakást, melynek kijáró aijta a hátsó lépcsőházba nyílt. Az utcai helyiségeket az iroda foglalta el. A főlépcsőházból egy könyökben megtört, ablakkal az udvar felé tekintő zárt folyosó van, mely az udvar mellő szegleténél, fallal elrekesztve, faajtón át egy négyzet alakú előtérbe nyílik, ahonnan az egy másik faajtón át, az udvar oldalán, a raktárba vezető zárt folyosóban folytatódik. E zárt folyosóból a volt bemutatóterembe két ajtó nyílik. E helyiségből balra egy ajtó a vetítőkamrába vezet, melyet a mellette és mögötte levő filmraktártól vékony Rabitz-fal választ el. A legutolsó udvari szoba az expedációs helyiség, melybe a raktárból egy ablak és az udvar felé eső részén egy ajtó nyílik, mellyel szemben levő faajtón át a hátsó lépcsőházba lehet jutni. A félemeleten levő filmkölcsönző vállalat helyiségei felett a harmadik emeletig lakások foglalnak helyet.

1926. december 1-én, 10 óra 45 perckor a központi tűzörségre nyilvános telefon útján a Kossuth Lajos-utca 6. szám alól tetőtűzet jeleztek. Blasnek Hugó parancsnok intézkedésére a tűzhöz a központi, a IV., VIII., IX. kerületi örségek, valamint a központon fecskendőpróbán levő II-ik örség autótűzoltóiról rendeltek ki E készüléccel egy-

őrség autófecskenődjéről a főlépcsőn és a zárt folyosón át az égő raktárba (mely filmjavító műhely gyanánt is szolgált) két sugárral igyekezett az akkor még kisebbmértű tüzet elolítani. A filmjavító személyzet a tűz kitörésekor a hátsó lépcsőházba nyíló ajtón át, melyet nyitva hagyott, a lépcsőn az udvarba, onnan pedig az utcára menekült. A kirendelt nagyobb erőnek és a tűzoltóosztásoknak a tűzhez érkezése után, csekély várattva, mivel addig csak a szanaszét heverő filmek égtek, a nyitva tartott vasládában levő nagymennyiségű film (2200 kgr) tüzet fogott, amire hatalmas dörrejjel járó lobbanással kapcsolatos robbanás sistergő tüze a raktár ablakait kitérve egyrészt ezeken át felfelé, a tetőpárkányig az összes lakásokat begyújtotta, a nyitva felejtett lépcsőházi ajtón át pedig a kőlépcsőn felfelé óriási hőséget kifejtő hatalmas tűzoszlop lepte el. A raktártűznek előre való terjedése következtében az eddig a főlépcsőház felől 2 motorsugárral dolgozó IV-ik őrség kénytelen volt kissé visszahúzódnia.

Ezenközben a tűzoltóság az udvart elválasztó kőfal tetejéről a tomboló lánggal égő raktár ablakaiba 5 motorfecskenő sugárát irányította. Azonkívül az udvarból a második emelet zárt folyosójának az ablakába felhúzott sugárral a tűzoltók a II-ik emeleti lakásba hatoltak. Majd az udvarokat elválasztó kőfal tetején leghátrább dolgozó motorsugárnak a szomszédos 8-as számú ház 3-ik emeletének nyitott folyosójára való felhúzása rendeltetett el, ahonnan az a felgyújtott tetőpárkányt és a felsőemeleti lakásokat árasztotta el vízzel. Azonkívül a szomszédos 4-es számú ház második udvarában is egy motorsugár foglalt állást, mely a 6-os számú ház odanyíló légudvarának ablakain kitért lángok megfékezését eszközölte. Végül az utcai homlokzat tetejére szerelt tolétrán át a padlásba hatolt sugár a tüzet fogott tetőt védte meg. Így összesen 10 motorsugár állott a hatalmasan tomboló tűzzel szemben. Ezenközben a fővezényletet a tűhöz érkezett Breuer Szilárd főparancsnok vette át.

A rettenetes hőségnek kitétt mészke-lépcső néhány perc alatt a padlástól a földszintig összeomlott, melynek vaskorlátja a lángoktól meglágyulva, mint egy gyaluforgács, összezsugorodva lógott le. Ezenközben a legfelsőbb hátsó udvari lakás faajtaja is tüzet fogott, ahová mindjárt a tűz kitörése után az alsóbb udvari lakók szorultak, akik ezután a vármegyeháztalca oldalon levő légudvar kis erkélyére menekültek; ott összeszorulva segítségért kiáltottak és legrani készültek. A tűzoltóság ezen körülményről tudomást szerezve a szorongatott lakók megmentését eleinte oly módon igyekezett eszközölni, hogy a tetőről a légudvar erkélyére leeresztett mentőkötélek segítségével szándékozott a megmentendőkhez férkőzni, hogy onnan őket egyenként a földszintre bocsássa. Ezen készülődés közben hírről hozták, hogy a filmraktár tüze leveretett s így a lakók megmentése a lakáson keresztül, a ház földvara feől is eszközölhetővé vált. A leszakadt lépcsőház harmadik emeletén megmaradt lépcsőházi pihenő azonban, bár a helyén állott, erre lépni veszélyesnek mutatkozott, mivel ez is a nagy lángok által hevítve volt. Így a hátsó udvari lakás ajtájából, padlódeszkák áthidalásával a megszorult lakók, számszerint 10-en (öt nő, négy férfi és egy gyermek), az égő filmraktár feletti III-ik emeleti lakáson át egyenként a főlépcsőházba jutottak, ahonnan baj nélkül az utcára menekültek.

A tűz eloltása délután 1 óra 45 percig tartott,

E tüzesetnél a kivonult tűzoltóság aránya és működési köre a következőképp osztott meg:

Tűzország	Szerek száma	Tiszt	Tűzoltó	Sugarak száma és neve
Központ	3	3	16	1 egységes sugár
II.	1	—	6	1 " "
IV.	2	—	17	3 " "
VIII.	1	—	11	3 " "
IX.	1	—	11	2 " "
5	8	3	61	10 egységes sugár

A II-ik és a IV-ik őrség egy-egy autótólólétrával vonult a tűzhez.

A tűzvizsgálat alkalmával kiderült, hogy a tűz a kiégett filmraktárban, filmjavítás közben keletkezett oly módon, hogy az egyik munkásnő a ragasztó asztalának alulról átvilágító villamos lámpájától a lecsüngő film tüzet fogott, amely kezdetben a szanaszét heverő anyagot, majd a raktár vasládájában szabályellenesen tartott 2200 kgr filmkészletet is felgyújtotta.

Jó szerencsének mondható, hogy a kiégett raktárral szomszédos ú. n. házi próbateremben a polcokon heverő 2300 kgr filmmennyiség is tüzet nem fogott. Pedig ennek veszélye eléggé fenyegető volt, mivel e helyiséget a lángban álló raktártól elválasztó faajtó már átégett, melynek eloltása azonban még idejekorán sikerült.

A hátsó lépcső leomlását az az óriási hőség okozta, mely a mészkeből álló alkotmányt 10 percen belül érte. Ugyanis ennyi ideig tartott a raktárban levő filmkészlet elége, mely mellett 1.250.000 kalória hő szabadult fel. Ezután a tűzoltóság a film elége által felgyújtott épületrészek, ablakkeretek, ajtók, lakások, azok berendezése, tetőpárkány eloltását végezte.

Jelen esetben a vállalat alkalmazottai részéről a megengedett filmmennyiség tartásának 15-szörös mértékben való túllépése és a szükséges óvatosságnak elmulasztása mindenestre bűnös könnyelműségnek minősíthető, amidőn az épületben és ingóságokban okozott káron kívül a lakók egy tekintélyes részének az élete is veszélyben forgott.

Az oltási művelet megfelelő erőfeszítéssel történt, melynek sikeres eredményét nemcsak az épület, de a nagy veszélyben forgó 2300 kgr film megmentése igazolja. *Benedek Mihály.*

*

E tüzesetből kifolyólag a belügyminiszter 162.475/1926—VIII. sz. a. következő leiratot intézte a székesfőváros polgármesteréhez:

„A Budapesten IV., Kossuth Lajos-u. 6. sz. levő Fanamet Filmkölcsonzó Vállalatnál f. évi hó 1-én történt tüzeset lefolyásáról vett értesülésem szerint a székesfőváros tűzoltósága e nagyarányú és igen veszélyes tüzeset elfojtása és a személy- és vagyónbiztonság még nagyobb veszélyeztetésének megelőzése körül dicséretre- és elismerésreméltó tevékenységet fejtett ki.

Nem mulaszthatom el, hogy ez alkalommal a testület önfeláldozó, veszélyt nem ismerő, derék munkájáért méltó elismerésemet és őszinte köszönetemet ne nyilvánítsam.

Felkérem a polgármester urat, hogy ezt nevében a testülettel közölni szíveskedjék. Budapest, 1926. december 8-án. *Scitovszky Béla s. k., belügyminiszter.*“

A tetraklóros oltásról.

Irta: Dittrich József.

A „Tűzrendészeti Közlöny” 1926. évi november havi számában a műszaki apróságok rovatában „Tetraklóros oltási kísérlet” címe alatt egy debreceni hírt közöl, mely egy húsfüstölő-tűz elfojtásáról, illetve annak megkísérléséről tudósít. E cikk egyben felhívja a többi tűzoltóságokat, hogy a tetraklórral, mint oltóanyaggal való tapasztalatait közölje.

E néhány soros hír mindenestre arra ösztökél, hogy a tetraklóros oltóanyag tulajdonságairól és az eddigi kísérletek eredményeiről a szakköröket tájékoztassuk, nehogy ez ismeretek hiányában olyan gyakorlati kísérleteket folytassanak le, melyek súlyos következményei el nem maradhatnak.

A szénttetraklór (CCl_4) egy molekula szén és négy molekula klór vegyülete. Olyan folyadék, mely nem ég és mely a tűzre fecskenedve nehéz, fojtó gázokat termel s így oltásra alkalmas. A levegőnél nehezebb égéstermékek (fajsúly 1.4) a tűz felszínére nehezdedve, a levegőt onnan távol tartják, tehát a tüzet elfojtják. A tetraklórnak ezen tulajdonságát évek óta ismerjük és — főleg Amerikában — igen elterjedten alkalmazták, mert számtalan oly kézi oltókészülék került forgalomba, melynél az oltóanyag a tetraklór volt. A régebbi oltási eredményeket nem ismerjük, de mióta ezen oltóanyag Európában is elterjedt, annak tulajdonságait közelebbről is láthattuk. Sőt tapasztalhattuk. A tetraklórral oltó kézikészülékek szaporodtak. Nyilvánvalóan azért, mert a szakkörök lassanként rájöttek amaz igazságra, hogy vízzel minden tüzet eloltani nem lehet s keresték azt a szert, mely ezen anyagok oltására alkalmas. Ismeretes, hogy a víznél könnyebb éghető folyadékok (benzin, aether, szesz stb.), valamint celluloid, karbid és más hasonló anyagok égése vízzel nem oltható. Ugyancsak tudjuk, hogy nagyfeszültségű villamos áramvezetékek oltása a vízsugár vezetőképessége miatt életveszélyes, kisebb feszültségű villamosberendezések oltásánál pedig a víz tetemes károkat okoz. Az alkalmas oltóanyag utáni kutatás a tetraklórra terelte a figyelmet, mely az áramot tényleg nem vezeti, vízkárt nem okoz és a víznél könnyebb folyadékok oltására is jónak bizonyult. Ugy látszott, hogy megleltük azt az oltószert, mely a vízzel nem oltható tüzeknél kitűnő szolgálatot tehet. Ez a látásat azonban csak addig tartott, míg a tetraklór tulajdonságaival tüzetesebben nem foglalkoztak. Ehhez pedig néhány szomorú eset adta meg az impulzust.

Előfordultak oly esetek, hogy a tetraklórral való oltás következtében a kezelőszemélyzet nemcsak rosszul lett, hanem súlyos betegségben sínylődött, sőt mérgezés következtében meghalt. Így pl. 1919 aug.-ban Portsmouthban egy tengeralattjáró építése közben csekélyebb tűz ütött ki, melyet tetraklóros készülékkel oltottak el és a kezelő ember mérgezés folytán néhány nap múlva meghalt. Kutatni kezdték tehát az illetékes szakemberek, hogy a szénttetraklór-folyadék maga, vagy csak a tűz behatása alatt keletkező égéstermékek okoznak-e ily ártalmakat. Megindultak a kísérletek, melyeket a legtüzetesebben Hamburg és Essen tűzoltóságai, valamint a vegyészeti és orvosi szakma kiválóságai és más szakértők folytattak le. (Prof. Franz Müller, Dr. F. Leppmann, Laqueur, Magnus, Kappel, Beilstein stb.)

sonló, rokon gázt termel, mely erősen kábító, sőt ezenfelül a nyákhártyákat ingerli, köhögést, hányást, fejfájást okoz stb.

A folyadék valamely tűzre locsolva sűrű, nehéz füstöt termel, melyek mérges gázokat is tartalmaznak. A folyadékból ugyanis felmelegedés révén levegő és vízgőzök jelenlétében sósav ($2HCl$) és klórgázok, réz vagy vas jelenlétében pedig a még veszélyesebb foszgen nevű gázok (szénoxid-chlorid $COCl_2$) is fejlődnek. Míg az előbbiek a nyákhártyákra izgatólag hatnak, utóbbiak egyenesen mérgezők. Ezek azok a klórgázok, melyek a háborúban annyi életet pusztítottak el. A foszgen-gázok igen csekély mennyisége elegendő ahhoz, hogy komolyabb bajokat okozzon. Így megállapítást nyert, hogy egy jól kifejlett macska $\frac{1}{16}$ cm³ foszgen-gáz belehelése után elpusztult. Másként 1 m³ levegőben 10—12 mgr foszgen jelenléte mérgező, hosszabb ideig való belehelése halált okoz. Wallis aacheni műegyetemi tanár véleménye szerint a fejlődő égéstermékek a szem kötőhártyáinak gyulladását, sőt napokig tartó színvakságot, hetekig tartó fájdalom érzést okoznak.

Az „Elektrotechnische Zeitschrift” 40. 1925. számában dipl. ing. Anklam azt írja, hogy a tetraklóról fejlődő mérges gázok köhögési ingert, bronchitist, anyagcserezavarokat, tüdőgyulladást és szívbénulást idézhetnek elő.

A halál rendszerint nem áll be azonnal, sőt a mérgezés gyakran alig érezhető, de utólag a megtámadott tüdő gyulladása lép fel és a beteg néhány napi súlyos szenvedés után tüdővízenyőben hal meg.

A kísérletek más irányban megállapították azt is, hogy a tetraklóros folyadék rossz áramvezető és kémiai szempontból semleges, de ha valamely savval együtt alkalmazzuk (amely eset némely típusú készülékeknél beáll, mert a tetraklórt szénsavgázzal szorítják ki onnan), akkor a folyadék jóvezetővé lesz, a nagyfeszültségű áramot elvezeti és a villamosberendezést megmarja. („Elektrische Woche” Hft 9. 1925.) Ennélfogva a savval működő tetraklóros készülékek nagyfeszültségű villamosvezetékek közelében oltásra nem alkalmazhatók, mert a kezelőre nézve veszélyessé válhat. Ezt a körülményt ily készülékek lelkiismeretes gyárosai úgy a készüléken, mint a prospektusban jelezni volnának kötelesek a laikus közönség érdekében. Oly tetraklóros készülékeknél, melyek nem savval, hanem komprimált levegővel dolgoznak, az áramvezetés veszélye a minimális mértékre száll alá.

A tetraklór-folyadék fent elmondott és tudományos kísérletek útján megállapított, valamint a gyakorlat által is megerősített ártalmas tulajdonságaiból ezután levonhatjuk a tűzoltásnál való alkalmazhatóságának mértékét. Megállapíthatjuk, hogy a tetraklóról fejlődő égéstermékek nehéz gázok, melyek a tüzet kedvező körülmények közt eloltani képesek, bár nem ritkán (így a debreceni esetben, több bemutatóoltásnál stb.) kellemetlen kudarcot eredményeztek. A tetraklórral való oltás minden körülmények között veszélyes (hamburgi tűzoltóság), bár ez a veszély a viszonyokhoz képest kisebb vagy nagyobb. Ezért szükséges lenne, hogy a gyárosok a tetraklóros készülékeken és a prospektusokban a laikus közönséget a veszélyekre figyelmeztessék. Mindenesetre feltétlenül tanácsos, hogy az oltás gyors elvégzése után a helyiségből azonnal távozzunk, vagy a tűznek a széliránnyal ellentétes oldalán foglaljunk állást, hogy ezáltal minél kevesebb füstöt keljen nyelnünk.

A füst — illetve a fejlődő sósav- és foszgen-

burg, „Chemische Zeitung“ 88. 1925), hogy gőzei és füstje zárt helyiségekben ártalmasak (Dr. Hoffmann műegyetemi tanár, Charlottenburg 1921) és hogy szűk helyiségekben (kb. 40 m³ en alul) a tetraklóros oltóeszközök csakis füstvédő álarc alkalmazása mellett használható.

Mindezek után a tűzoltó-szakképzés a tetraklóros oltóeszközök értékeivel és gyakorlati használatával — úgy hiszem — tisztában lehetnek. További kísérletezések — miután újabb vagy jobb eredmény alig várható — szerintem feleslegesek. Jobban tesszük, ha más, alkalmasabb és kevésbé veszélyes oltóanyagot keresünk a vízzel nem oltható égések sikeres elfojtására, illetve a sokszor tetemes vízkárok elkerülésére.

Műszaki apróságok.

A sugártáv ingadozását különböző lövőke-méret és víznyomás mellett mutatja az alábbi táblázat; a kísérleteknél használt motorosfecskendő 2 drb 10 m hosszú nyomótömlőn át percenként 700 litert szállított 2000 fordulónál.

Sugarak száma	Lövőke átmérete mm-ben	Víznyomás atm. ban	Sugártáv m-ben	Legjobb eredmény
1	14	8	34	—
1	16	7	40	—
1	18	6	44	18 mm lövőkével
2	10	7.5	32	—
2	12	6	40	12 mm lövőkével
2	14	4.5	38	—
2	16	4	34	—
2	18	3	30	—
4	10	4.5	28	10 mm lövőkével
4	12	3.5	24	—
4	14	2.5	22	—

Tisztítógyapotonál és hasonló likacsos, laza anyagnál a könnyen oxidáló olaj és olajkeverék öngyúlése elkerülhető, ha hozzáteszünk kevés, pl. 2 súlyrésznyi ként. A kísérletek szerint az anyag könnyen felmelegszik ez esetben, de öngyúlése nem állt be.

A rádióantennák építése tárgyában a kereskedelemügyi m. kir. miniszter 43702/X. 5. 1926. sz. a december 2-án kelt. rendeletet adott ki, mely annak nemcsak közigazgatási, hanem műszaki feltételeit is tartalmazza.

A tüzek keletkezési okát illetőleg érdekes adatokat szolgáltatott a berlini tűzoltóság sok éven át vezetett statisztikája. E szerint 80% ok a tűzzel, világgal való vigyázatlanság, 10% hibás villamosberendezés, 4.5% hibás tüzelőberendezés, 2.5% hibás építés és üzemberendezés, 2.5% gyújtogatás, 0.5% villámcsapás. A tűz helyét illetőleg 68% esik a lakásokra, 10.5 gyárakra és ipari üzemekre, 9% a szabadba, 7.5% boltokra és raktárakra, 3% vasutakra, 2% színházakra és mulatóhelyekre. Az előfordult filmégések közül 60% nagy méreteket öltött és sokszor emberéletet is követelt.

FOGORVOSLÁS Fogászati rendelés. Szájpadlás nélküli műfogások, aranykoronák, műfogak készítése, foghúzás, tömés, fogtisztítás, fájdalommentes kezelés **Fenyvessy Vince Menyhért** intézetében. Lapunk előfizetőinek rendkívül mérsékelt árak. Kivételes esetekben napi vagy havi részletre. **Budapest, IX., Ráday-utca 5. Tel. J. 111-48.**

A m. kir. belügyminiszter 161,748/1926. VIII. B. M. sz. körrendelete valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjének a „Tűzrendészeti Közlöny“ előfizetése tárgyában.

Tűzrendészeti szakközegem, a Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség kiadásában havonként megjelenő „Tűzrendészeti Közlöny“ című szaklap a szakkérdések beható tárgyalása következtében igen alkalmas segédeszköznek bizonyult arra, hogy a hatóságoknak felelősségteljes munkáját megkönnyítse, illetőleg a tűzrendészet kiépítése és a tűzoltói intézmény fejlesztése érdekében hasznos tanácsokkal szolgáljon.

Erre a közérdekű munkára tekintettel a 277,462/1925. B. M. sz. körrendelet is lehetővé tette, hogy a községek és városok a Szövetség hivatalos lapját háztartásuk terhére megrendelhessek, illetőleg annak előfizetési árát a többi hivatalos lap árával együtt számolhassák el.

Azokra az országos érdekekre figyelemmel, amelyek a tűzrendészet és a tűzoltói intézmény fejlesztéséhez fűződnek, az említett szaklapnak minél szélesebb körben való terjesztésén kívül azt is kívánatosnak tartanám, ha arra úgy a törvényhatóságok mint, a r. t. városok és községek az 1927. évre is hivatalból előfizetnének.

A szaklap előfizetési ára 6 (hat) pengő, melyet a Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség (Budapest, VII., Rákóczi-út 38. sz.) címére* kell küldeni.

Felhívom Címedet, hogy ebben az ügyben tett intézkedéseiről 30 nap alatt tegyen hozzám jelentést.

Budapest, 1926. évi december hó 15-én.

Scitovszky s. k.
belügyminiszter.

A m. kir. belügyminiszternek 162,475/1926. B. M. sz. körrendelete a robbanó és gyúlékony anyagok tartásával foglalkozó vállalatok fokozottabb ellenőrzése tárgyában valamennyi törvényhatósághoz és rendőrfőkapitányhoz.

A robbanó és gyúlékony anyagok tartásával foglalkozó üzemek körében a legutóbbi időkben egyre sűrűbben előforduló tüzesetekből és balesetekből arra a sajnálatos körülményre kell következtetnem, hogy ezek a vállalatok és üzemek nem alkalmazkodnak szigorúan az ilyen balesetek megelőzése céljából előírt rendelkezésekhez és a hatósági ellenőrzés jelenlegi módja sem kielégítő.

Ezért a személy- és vagyónbiztonságot egyre fokozottabb mérvben veszélyeztető e visszásságok kiküszöbölése és megelőzése céljából az alábbiakat rendelem:

Az elsőfokú rendőrhatalóságok kötelesek mindazokat a felügyeletük alá tartozó ipari üzemeket, kereskedéseket, vállalatokat stb., melyek robbanó és gyúlékony anyagok előállításával, tartásával, árusításával, szállításával, feldolgozásával foglalkoznak, avagy ilyeneket használnak (lőpor-, lőszer-, tűzijátékkereskedők, celluloiddal foglalkozó vállalatok, filmgyárak, filmkölcsonzók stb.), a vonatkozó jogszabályokban előírt rendes vizsgálatokon felül a szükséghez mérten több-, de negyedévenként legalább egy ízben meglepetésszerű hely-

* Lásd erre vonatkozó körlevelet, amelyben a postai csekkszám is közölve van.

színi vizsgálat útján — szükséghez képest a tűzrendészeti hatóság bevonásával — a legszigorúbban ellenőrizni abból a szempontból, hogy a rájuk vonatkozó, érvényben lévő rendelkezéseket pontosan megtartják-e, illetőleg, hogy a személy- és vagyónbiztonság megóvása céljából előírt összes követelményeknek mindenben megfelelnek-e. Amennyiben pedig e téren a legkisebb mulasztást, illetőleg szabálytalanságot észlelnék, a kellő megtorló eljárás haladéktalan folyamatba-tétele iránt saját hatáskörükben azonnal intézkedjenek. Minden ily eljárásról az esetleg érdekelt többi hatóságokat is értesíteni kell.

A másodfokú rendőrhatalóságokat felhívom, hogy e rendeletem pontos végrehajtására az elsőfokú alárendelt hatóságokat haladéktalanul utasítsák. Egyszersmind az ellenőrző vizsgálatokról és az esetleges mulasztások miatt folyamatba-tett eljárásokról és azok eredményéről félévenként (január és július hó 1-én) tegyenek hozzám összefoglaló jelentést. E jelentéshez az elsőfokú rendőrhatalóságok vonatkozó jelentéseit is csatolni kell.

Budapest, 1926. december 8-án.

Dr. Scitovszky Béla s. k.,
belügyminiszter.

SZÖVETSÉGI ÜGYEK.

Az orsz. szövetség elnökségének ülése nov. 20-án. Orsz. szövetségünk elnöksége november 20-án tartotta az új ciklusban első ülését Breuer Szilárd alelnök elnöklété alatt. Az ülés megnyitása alkalmából elnöklő bemutatta gróf Széchényi Viktor elnök kimentő táviratát. Indítványára elhatározta az elnökség, hogy elnököt főispáni kinevezése alkalmából üdvözli. Elnöklő üdvözlő továbbá az új elnökséget és felhívta azt tisztán a köz érdekében való tevékenységre, végül Sturm István pénztárnak az V. éves szolgálati érdem nyújtotta át. — Az új elnökségi tagok nevében Hirling Gyula előadó köszönte meg elnöklő üdvözlését. — Dr. Marinovich Imre alelnök indítványára az elnökség elhatározta, hogy Dr. Rakovszky Iván volt belügyminiszterhez és Dr. Koszó István államtitkárhoz köszönő búcsúlevelet intéz, Dr. Kontz Endre oszt. tanácsos betegsége felett pedig sajnálkozásának ad kifejezést. — Bejelentetett továbbá, hogy az új belügyminiszter a fizetési járulékra vonatkozó törvényjavaslatot nem tette magáévá. — A Kormányzó úr Ő főméltóságának a soproni nagygyűlés táviratára küldött köszönőlevele felolvastatott. — Felolvastatott továbbá a Sopronban tartott elnökségi ülés jegyzőkönyve is. Azonkívül tudomásul vétetett, hogy Táuber Ferenc par. (Vác) és Dr. Rüll Béla par. (Mohács) elhalálozása alkalmából az elnökség részvétét szokott módon kifejezte. — Tudomásul vétetett Dr. Marinovich Imre jelentése a zirci, szekszárdi, balassagyarmati, átányi, egyeki, komáromi, pesterzsébeti stb. kiszállításairól s az azokkal felmerült napidíjak kiutaltattak. — Breuer indítványára az elnökség elhatározta, hogy újtól kezdve az összes könyvek, nyilvántartók pengőértékben vezetendők; a II. titkár által a szaklap részére külön iktató vezetessék; a segélypénztár és a lap részére külön postatakarékpénztári csekkszám szerzetessék; az újtól kezdve úgy a segélypénztári irtlap, mint a hiv. lap előfizetési felhívása mellékeltessek; egyben megállapította az elnökség a lap előfizetési árát, a szaklapok árát, az érkek árát és a tisztviselők tiszteletdíját pengőértékben azzal, hogy a hiv. lapban közölt árak is ennek megfelelően hirdettesenek ki. — Kimondotta továbbá az elnökség, hogy kiküldetést csak nagyobbjelentőségű eseményekhez tart szükségesnek; ennek, valamint esetleg még egy tag kiküldése szükségének megállapítását az elnökre bizza, jelezvén, hogy a képviselőkkel esetleg közelebb lakó elnökségi tag is megbízható; végül a kiküldetési napidíjat 8 pengőben állapította meg. — Tudomásul vétetett, hogy

szabályrendeletének körletbeosztását az elnökség az ottani különleges viszonyokra való tekintettel nem ellenzi, a testületeket tehát ily beosztásban tagul elfogadja azon reményben, hogy a szabályrendelet miniszteri jóváhagyást nyerend. — Hajdu Kálmán panaszja Kaszás E. könyvkiadó ellen irattárba helyeztetett, miután e tárgyban minden közbenjárás eredménytelen maradt. — A budapesti mentőegylet körlevele, Breuer Sz. adománya, Bihar vármegye alispánjának válasza a derecskei önk. testület vagyonekezeléséről, Droszt Győző jelentése a nógrádvármegyei állapotokról tudomásul vétetett. — Papp Ferenc előadó azon ajánlata, hogy az általa összeállított tűzrendészeti szabályok gyűjteményét a szövetségnek kiadás végett átengedi, elfogadtatott és a mű kiadása elhatároztatott. Papp előadó javaslatára kimondotta az elnökség, hogy az országos versenyekre ezentúl csak oly versenyző testületet bocsájt, amelyet megyei szövetsége erre alkalmasnak és képesnek ítél; a támadások, gyorszerelések idejét nem pontszámnak, hanem arányszámmal veszi, a jövőbeli versenyeknél pedig odahat, hogy a jury összműködése biztosítva legyen. Azon testületek részére amelyek a versenyeken végig résztvettek, de díjat nem kaptak, részvételi igazolványt állít ki. — A Jász-nagykunszolnokvármegyei szövetség azon kérelme, hogy az általa bárhol tartott tanfolyamnak adassék meg a körületi tanfolyam jellege, az idevonatkozó szabályzat szerint nem teljesíthető. — A Sopronvármegyei szövetség azon javaslatára, hogy a biztosítótársulatok 10%-os hozzájárulásra köteleztesenek, felterjeszteni rendeltetett. — Ugyanannak javaslatára, amely szerint a községi szerek átvétele megszigoríttassék, elfogadtatott és ez irányban az alispánokhoz körlevél kibocsátása elrendeltetett. — Ország Kálmán ny. tiszt javaslatára vasúti kedvezményes jegyek kieszárlása tárgyában irattárba helyeztetett. — Roncsik előadó javaslatára, mely szerint a benzin-petroleumraktárak létesítése telepengedélyhez köttessék, elfogadtatott és annak felterjesztése elrendeltetett. — Darvas L. azon javaslatára, hogy a bejelentendő tűzkáresetek alapösszege felemeltessék, pártolást nyert. Gödöllő azon panaszára, hogy ott „Tűzoltói tanácsadó“ c. könyvvel házalnak, úgyszintén elnöklő jelentése, mely szerint hasonló ügyben a napilapokban már nyilatkozott és az alispánokhoz körlevelet is intézett, tudomásul vétetett. — A biztosítóbiztosítók által adományozott vándorserleg ügyében adományozók intézkedése bevárando. — A magy. mérleg és gépgyár eltiltatott attól, hogy bizonyítvány-másolatokat a szövetség papírosán sokszorosíttassék. — Tudomásul vétetett, hogy a tűzrendészeti

előadó azon indítványát, hogy a vizsgabizottság tagjai főleg hivatásos tisztek legyenek, az elnökség a szabályzat értelmében mellőzte. — Drexler F. soroksári par. azon javaslatát, hogy a gyakorló-szabályzat kivonata ismét kiadassék, elfogadtatott és annak revíziójára Papp előadó felkérte. — A jegyzők árvaházának azon kérelme, hogy a fecskendők kipróbálásáról szóló értesítés ne a községnek, hanem a gyárnak adassék ki, valamint hogy részére szakkönyvek bizományba adassanak, elutasított. — Mátrai Antal vál. tag a tűzoltó-otthon telkének bérletére beérkezett 3 ajánlatot ismertetvén, az elnökség a 7 évi bérletre vonatkozót fogadta el azon kikötéssel, hogy a 3 millió K-ás egyévi bérösszeg deponáltassék és a bér előre fizetessék; a bérlő a telket körülkeríteni és annak adóját fizetni köteles; 7 évi bérlet után az bármikor felmondható. — Hirling előadó azon javaslata, hogy az elnökség akadályozza meg azt, miszerint valamely testületben a tiszti állásokba nem-qualikált és kifogástalan egyének állíttassanak be, elfogadtatott s konkrét esetnek az illetékes hatóságnak való bejelentése elhatároltatott.

Körlevél

a vármegyei szövetségekhez és tagtestületekhez.

Az 1927. év kezdetével áttértünk a pengőszámításra. Amidőn tehát egyrészt minden egyes tételt pengőben állapítottunk meg és ezen tétéleket lapunk más helyén is közöljük, felkérjük másrészt az összes szövetségeket és tagtestületeket, hogy minden pénzküldeményt ennek megfelelően és lehetőleg postai csekkürlap felhasználásával az illető szövetségi csekkszámra szíveskedjenek beküldeni. Tévedések elkerülése végett a szövetség külön csekkszámokat szerzett meg a szövetségi ügyekhez (tagdíj, könyvek, érmek), s külön számokat a segélyzőpénztári tagdíjhoz és a Tűzrendészeti Közlöny előfizetéséhez. Kívánatra e csekkürlapokat, valamint a segélyzőpénztári bejelentési ürlapokat is díjtalanul küldjük meg. Csekkszámaink a következők: 1. Országos Szövetség 23,297; 2. Segélyzőpénztár 57,453; 3. Tűzrendészeti Közlöny 57,454.

Az országos szövetségi tagdíjak új táblázatát a Tűzrendészeti Közlöny 1926. évi 9. számában 3320. sz. hirdeteményünkben tettük közzé s egyben felhívtuk volt a vármegyei szövetségeket, hogy küldjék be hozzánk tagtestületeiknek névsorát a községi lakóházak számának feltüntetésével, hogy a tagdíj összegét mindkét helyen azonosan fixírozhassuk, jelezvén egyben azt, hogy a házzámokat illetőleg irányadó az 1913. évi helységnévtár. Azóta megjelent az új 1926. évi helységnévtár s így természetesen csak ennek adatai lehetnek irányadók. Figyelmeztetjük egyben úgy a vármegyei szövetségeket, mint a testületeket, hogy csak az ezen kimutatásban felsoroltak fognak tagokul elkönyveltetni, s hogy a be nem jelentettek sem érmeket nem kaphatnak, sem a segélyzőpénztárba be nem léphetnek.

A segélyzőpénztár tagdíját évenkénti és fejenkénti 20 pengőfillérben, a nyújtandó napisegély összegét 2 pengőben állapította meg az elnökség minden egyes munkaképtelenségi napra. Megjegyezni kívánjuk, hogy e tagdíj a névsor beküldése kapcsán előre fizetendő, tehát 1927. január 1-re, hogy továbbá minden balesetet, betegséget azonnal be kell jelenteni, majd annak tartamát orvosilag, tűzoltói kapcsolatát pedig hatóságilag iga-

lyi- és bejegyzések — amennyiben számok nem jelentés számokból — újabb díj fizetés nélkül, névsor beküldésével jelenthetők be.

A Tűzrendészeti Közlöny előfizetése szintén 1927. január 1-én esedékes. Aki az előfizetést nem újítja meg idejében, annak nem garantálhatjuk azt, hogy az előzőleg megjelent számokat utánpótolhatjuk. Előfizetéskor olvashatóan és határozottan megadandó az a cím, amelyre a lap küldendő. Kivételesen elfogadjuk félévre szóló előfizetést is. A lap előfizetési ára egész évre 6 pengő.

Budapest, 1926. december hó.

Breuer Szilárd s. k., Nagy Sándor s. k.,
alelnök. főltikár.

H I R E K

Királyi díszérem. A belügyminiszter a tűzoltás és mentés terén 25 éven át kifejtett érdemes tevékenység jutalmazására alapított díszéremet a következőknek adományozta: Steiger Mátyás alp., Graf Mátyás őrp., Ferstl János rajvezető, Grimm Pál kürtös (Ágfalva), Breznay Imre megyei tűzr. felügyelő, Mártonffy Lajos vm. szöv. vál. tagja (Heves vm.), Futó József, Körmöcz Károly, Termel Ferenc segédtisztek, Tamás József, Vig János őrp., Márksz Lajos test. szolga (Szekszárd), Papp Ferenc főpar. (Szeged).

Blasnek Hugó parancsnok és Kállay Imre főtiszt tűzoltói szolgálatuk 30, illetve 35 éves évfordulójuk alkalmából f. évi november hó 11-én emlékeztető ünnepeltetésben részesültek. A jubileumi ünnepélyt a budapesti tűzoltótestületek szövetsége a Metropol-szálló különtermében rendezte, ahol a fővárosi és környékbeli tűzoltóságok tisztjei és a rokontestületek képviselői — összesen 101 személyből álló ünneplő társaság — a szüknek bizonyult termet zsúfolásig megtöltötte.

A székesfőváros tanácsa megbízásából Breuer Szilárd főparancsnok elsőnek üdvözölte a jubilánsokat, mellyel kapcsolatban mindkettőjüknek a tanács egy-egy elismerő iratát nyújtotta át. A fővárosi hivatásos tűzoltótisztikar nevében Dittrich József főtiszt, a budapesti tűzoltószövetség részéről Mátrai Antal alelnök tolmácsolta Budapest tűzoltótestületeinek üdvözlését, melynek végeztével a szövetség tagjai által felajánlott értékes emléktárgyakkal lepte meg a jubilánsokat. Majd Dr. Marinovich Imre, az orsz. tűzoltószövetség alelnöke emelkedett szólásra, melynek keretében mindkettőjük érdemes tevékenységükről emlékezett meg. Ezután Zala Zsigmond fővárosi bizottsági tag hosszabb beszédben méltatta a jubilánsok érdemes szolgálatát. Végül a vendég testületek részéről Nessi Gyula kormányfőtanácsos, a budapesti kéményseprő-ipartestület elnöke beszélt, a budapesti önkéntes mentőegyesület nevében pedig Dr. Bodó Jenő főorvos mondotta el üdvözlő szavait. A sok szép beszéd elhangzása után társasvacsora következett, mely mellett az ünneplő társaság a késő éjjeli órákig együtt maradt.

Két vészedzett tűzoltó hosszú szolgálatának, megbecsülése jegyében folyt le e bajtársias érzéstől áthatott ünnepély. Az elhangzott jókívánások tolmácsolóihoz mi is csatlakozunk, amidőn ez alkalomból mindkettőjüket szeretettel köszöntjük.

Új tűzoltóságok. A népjóléti minisztérium új állami lakótelepeken tűzoltóságokat szervezett, amelyek kiképzésére a fővárosi főparancsnokságot kérte fel. A csapatok létszáma a következő: Pest-szentlőrinc 12 fő, par. Flórián József; Sashalom 20 fő, par. Kollár István; Augusztá-telep 14 fő, par. Kacsúr János; Lenke-telep 10 fő, par. Ruga János; Madarász-telep 8 fő, par. Pál Sándor; Újpest vonatszállás 13 fő, par. Gaál József; Mária Valéria-telep 18 fő, par. Simonyi Béla; Zita-telep 18 fő, par. Simon Endre.

A budapesti Király-malom tűzveszedelme. F. évi november hó 27-én d. u. 6 óra 27 perckor a IX. ker., Soroksári-út 44. sz. alatt levő Király-malom tűzjelző telefonja útján a fővárosi tűzoltóság IX-ik kerületi őrségére „Felvonótűz van!” jelzés futott be. Már a tudósításnak ez a módja is lényeges változást jelent a régi idők malomtűzjelzéséhez képest. A kirendelés is ehhez mért volt. Mindössze a IX-ik őrség és egy főtiszt vonult ki. A tűz a kölesmalomban, oly módon keletkezett, hogy a IV-ik emeleten az egyik csatornafejen megakadt a felvonószíj, amitől a forgódob nagymérvű súrlódása és a faalkatrészek nagyfokú átmelegedése következett be, úgyhogy még félóra múlva is pusztá kézzel alig voltak érinthetők. A gyúlás tehát a legrövidebb idő alatt bekövetkezett volna és a felvonócsatornában — a múltak tapasztalata szerint — a tűz a főbbi emeletre is átvitetett volna. Ez azonban a modern tűzoltóberendezés segítségével következtében nem történhetett meg, mivel a gőzmalom Sprinkler-berendezéssel van ellátva. A kérdéses csatornafejbe szerelt Sprinkler-rózsa a nagy hő képződése folytán kiolvadt és vízzel árasztotta el a felvonócsatornát, ami által elejét vette a gyúlás bekövetkezésének. Több Sprinkler-rózsa nem olvadván ki, így az okozott vízkár is a minimális volt.

A felvonult tűzország teendője a csatorna átvizsgálásával kimerült. Ennek eredményéről a vezénylő főtiszt is meggyőződve, a tűzoltóság nyugodtan bevonulhatott.

A vezénylő főtiszt pedig, a további biztonsági felügyeletet a malmi tűzorszóra bízva, azzal a felemelő érzéssel hagyta el a veszedelem helyét, hogy a modern felszerelés segítségével egy félórás munkával oly tűzvész kifejlődését akadályozta meg, mely a tűz keletkezésének ugyanezen módja mellett néhány évvel ezelőtt legalább egy malomszárny leégésével végződött volna. A. R.

A Ganz-Danubius kocsigyár tűzoltósága f. évi október hó 19-én gyártelepén háziversenyt rendezett. A hat őrségből álló csapat 4 pontból álló versenye két versenybírószám közreműködése mellett folyt le. A 24 menetben, külön-külön végzett tömlőfektetés, hydrofor-mozdonyfecskendő 9-es gyors- és 5-ös iskola-szerelés, végül két-kerekű benzinmotoros fecskendőszerelem I-ső díját, a nagy ezüst vándorserleget, a Wejda Gyula szakasparancsnok által vezényelt III-ik őrség, a II-ik díjat, a kis ezüst vándorserleget a Trethan Márton szakasparancsnok vezénylete alatt álló VI-ik őrség nyerte el.

A versenydíjak átnyújtásával és az országos szövetség érmeinek kiosztásával az egész délelőttöt kitöltő tűzoltói versenygyakorlat véget ért.

A Kender-, Juta- és Textilipar r-t önkéntes tűzoltótestülete Budapesten f. évi október hó 2-án tartotta évi szokásos zárógyakorlatát. Az igazgatóság képviselőjének Kasper Siegfried igazgatója jelent meg. A zárógyakorlat rendezése

iskolaszerelés és 9-es gyorszerelés következett. Végül a gyár legtüzveszélyesebb épületének, a főosztálynak vízzel való megtámadása rendeltetett el.

Ez alkalommal az a helyzet volt feltételezve, hogy a gyári Sprinkler-berendezés nem funkcionál. Ezen körülményre való tekintettel a parancsnok az egész tűzoltócsapatot riasztotta, mely 3 sugarat a tűz fészkehez, 2 sugarat a tetőzetre és egy sugarat a veszélyben levő épület mellett levő központi raktár védelmére szereltetett.

A támadás folyamán meggyőződést lehetett szerezni arról, hogy tűz esetén elegendő vízmenyiség áll rendelkezésre. A visszaszerelés után a csapat díszmenetbe sorakozott, amelynek végzetével Kasper Siegfried igazgató elismerését fejezte ki Horn József parancsnoknak és tisztikarának a csapat kiképzése körül kifejtett tevékenységéért. A sikerült zárógyakorlat befejezte után a gyár igazgatósága tűzoltócsapatát gazdagon megvendégelte.

A Kiskőrösi Önkéntes Tűzoltó-Testület f. évi november hó 20-án a színházteremben saját pénztára javára mozielőadással egybekötött sikerült táncmulatságot rendezett. Bemutatásra került a *Tűzriadó* című 8-felvonásos dráma. A nagy érdeklődés mellett lefolytatott mozielőadást reggelig tartó táncmulatság követte.

A Kúnszentmártoni Önkéntes Tűzoltó-Testület fennállásának 35-ik évfordulója alkalmából 1926. október 17-én jubileumi ünnepélyt rendezett. A jubiláris nap reggel 6 órakor zenés ébresztővel kezdődött, melyet délelőtt 10 órakor a kath. templomban hálaadó szentmise követett, 11 órakor pedig a község tanácstermében a díszközgyűlés tartott meg. Az ünnepélyt délben díszbéd, majd este 8 órakor reggelig tartó táncvigalom fejezte be.

A Bácsalmási Önkéntes Tűzoltó-Testület f. évi október hóban házi tűzoltóversenyt rendezett, melyen kocsifecskendővel ötös és kilences iskola- és gyorszerelést, kétrészi támasztórudas kihúzólétraszereléssel kombinálva végeztek. Majd horoglétramászási, mentési és támadási gyakorlat következett, melynek végzetével a csapat a nagyszámú érdeklődő díszes közönség előtt díszmenetben elvonult. Az ünnepélyt este népesen látogatott szüreti mulatság fejezte be.

A Hajdunánási Önkéntes Tűzoltó és Mentő Egyesület dec. 12-én tartott díszközgyűlése keretében nyújtotta át a rt. város polgármestere, Péntes Mihály, a testület négy érdemes tagjának a XXV éves királyi díszérmét és pedig: Fogel Imre h. parancsnoknak, Molnár Imre és Paulovits Pál osztályparancsnokoknak, valamint Daróczy Imre őrmesternek. A kitüntetett bajtársakat a Debrecen Sz. Kir. Városi és Hajdu Vármegyei Tűzoltó-Szövetség képviselőjében Rehák Tamás járási tűzr. felügyelő, debreceni hiv. tűzoltóparancsnok, a szomszédos hajdudorogi testület nevében Stíma Gyula, az ugyancsak szomszédos, de már Szabolcs vármegyéhez tartozó újfehértói testület nevében pedig Aranyosi önk. tűzoltóparancsnokok üdvözlötték. Este népes banket volt a kitüntetettek tiszteletére.

Debrecen sz. kir. város hivatásos tűzoltósága 1926. évi évkönyvét ezúttal is kiadja. Az évkönyv tartalmazni fogja a tűzoltóság, valamint a Debrecen Sz. Kir. Városi és Hajdu Vármegyei Tűzoltó Szövetség 1926. évi működéséről és állapotáról szóló jelentést és a következő szakcikkbelet: Dr. Bonczik Jenő tűzoltófőparancsnoktól

győri tűzoltóság ismertetését, Dr. Dérekassy István tűzoltó- és mentőorvostól „A balesetek és első segélynyújtás megelőzésére vonatkozó gyakorlati tanácsok”-at, Rehák Tamás tűzoltóparancsnok összeállításában „Gyakorlati tanácsok a tüzesetek megelőzésére! — Hogyan viselkedjünk tűz esetén?” Az évkönyv a mult évekhez hasonló terjedelemben és még szebb kiállításban jelenik meg. Ára tűzoltóknak 52.500 korona. Előzetes megrendelése tanácsos, mert csak korlátozott számban jelenik meg.

Nádasdladány községben (Fejér vármegye) f. évi november hó 21-én, óriási szélviharban tűz ütött ki, mely 4 ház és az ezekhez tartozó majorságok elhamvadásával végződött. Egy asszony ijedtében, szívszélütés következtében, meghalt. A helybeli önkéntes tűzoltóságnak, mely kezdettől fogva felveite a harcot a romboló vésszel, mihamar segítségére sietett a szomszédos Sárkeszi, Inota, Csőr és Várpalota községek önkéntes tűzoltócsapatai. Majd hamarosan ottermett Simon János parancsnok vezetésével Székesfehérvár új autófecskeendőjével a városi tűzörség készenléte is, melynek hatásos beavatkozása eldöntötte a veszedelmesnek indult tűzvész sorsát. Az egész község pusztulásának megakadályozása az összersereglett tűzoltócsapatok fáradhatatlan ügybuzgalmának tulajdonítható.

Tűzrendészeti felügyelők részére a legújabb kiadású jelentésfüzet Erdély Ernő győri főparancsnok összeállításával megjelent és megkeresésre díjmentesen kapható Mátrai Antal és Társa r.-t. tűzoltószergyár VI., Teréz-körút 33. sz. alatt levő városi irodájában.

A Zalaszentgróti Önkéntes Tűzoltó-Testület f. évi október 31-én a helyi hatóságok, a környék tűzoltói és díszes közönség-jelenlétében ünnepélyes keretek közt lefolytatott zárógyakorlatát tartotta meg. A jól kiképzett csapat mozdonyfecskeendővel 5-ös és 9-es iskolaszerelest végzett. Majd a szomszédos épület II-ik emeletén feltételezett tüzet két mozdonyfecskeendővel, támrudas és horoglétra segítségével megtámadta. Végül egykarú horoglétrával iskola-mászást és a II-ik emeletről kötéllel mentőgyakorlatokat végzett. A zárógyakorlat végén a csapat díszmenetben elvonult.

Ennek befejeztével az alispán megbízásából Dr. Vajda Loránt főszolgabíró nyolc kintüntetett tűzoltónak a királyi díszérmét nyújtotta át; míg Dr. Lux Béla parancsnok 23 tűzoltónak 5—40 éves szolgálati érmet tűzött a mellére. A jól sikerült tűzoltóünnepély látogatott társasvacsorával végződött.

Dr. Kele József főparancsnok, a Jásznagykunvármegyei Tűzoltó Szövetség elnöke, a „Vörösök Szolnokon és a Jászságban” cím alatt munkát írt, melynek tiszta jövedelmét a szolnoki önkéntes tűzoltó- és mentő-egyesületnek engedte át. Megrendelhető 4 pengőért a szolnoki önkéntes tűzoltó- és mentő-egyesület parancsnokságánál, Szolnokon.

A pestszentlőrinci Rényi-féle fagegmunkáló gyárból 1926. december 15-én, este 1/2 10 órakor, telefon útján a fővárosi tűzoltóságtól segítséget kértek, mivel az ipartelep kétemeletes, nagykiterjedésű favázás műhelyépülete lángborult. A főváros polgármesterének utasítására a tűzhez a budapesti önk. tűzörség rendeltetett ki, mely két szerrel, egy tiszttel és 12 tűzoltóval a

félig kész és nyers faanyag-tömeg azonban tombolva égett tovább. A helybeli, a gyári és a kispesti tűzoltóság csekély vízkészlet mellett küzdött a tűz ellen. A gyár hűtőmedencéjének és egy ott levő kútnak víze mihamar elfogyott. Ezenkívül két öntöző-kocsi hordta a vizet messze távolból, az utolsó vízvezetéki tűzcsapból. Utóbb Budapestről 4 hatalmas autó-öntözőkocsi érkezett segítségül, amelyek közül az egyik, az uralkodó sötétség miatt, az árokba fordult. A vízszerezés javultával a tűz ellen küzdő tűzoltóságoknak két motorfecskeendő felhasználásával reggelig sikerült a földig leégett műhely mellett levő egyéb épületeket és faanyagot megmenteni.

A Pásztói Önkéntes Tűzoltó Testület 1927. évi január 6-án, felszereléseinek gyarapítása céljából, jótékonycélú zártkörű táncmulatást rendez.

A Magyar Országos Tűzoltó-Szövetségnél kapható szakkönyvek árai a következők: Gyakorlati szabályzat 4.—; Egyenruházati és rangjelzési szabályzat 4.—; Szolgálati szabályzat 1.20; Tűzrendészet I—VII. füzet 6.—; Alapszabályminta —.40; Új tűzrendészeti kormányrendelet —.40; Diszokmány-ürlap 2.—; Techlár Ernő: „Credo”, tűzoltói színmű 2.—; Blázy Imre: Tűzoltó Káté 2.40; Papp Ferenc: Külföldi tűzoltóságokról 1.60; Kranitz József: Vörös kakas 1.60; Gregorovits László: Tűzrendészeti kézikönyv 2.—; Dr. Vass János: Tűzrendészet jogszabályai 1.60; Damó Oszkár: Urak és parasztok, tűzoltói színmű 2.—; Kállay Miklós: Tűz a gyárban, színmű 2.—pengő; Az összeg a rendelés kapcsán 23297. sz. postacsekk útján előre küldendő be.

Felelés szerkesztő: Dr. Balogh Dezső főorvos, budapesti önk. parancsnok.

Felelés kiadó: Kállay Imre, a Budapesti Tűzoltó-Szövetség főtitkára, f. v. hiv. főtiszt.

Lapkiadó-bizottság: Breuer Szilárd, Kállay Imre, Köhler István vál. tag, Mátrai Antal vál. tag.

Munkatársak: Gróf Széchenyi Viktor orsz. szöv. elnök, Breuer Szilárd főparancsnok (Budapest), orsz. szöv. alelnök, Dittrich József gépészmérnök, orsz. szöv. eln. előadó, f. v. hiv. főtiszt, Erdély Ernő főpar. (Győr), orsz. szöv. eln. előadó, Falussy Károly Máv. tűzr. felügyelő, számv. biz. tag, Kállay Imre, Dr. Kathona Mihály par. (Kiskunhalas), Dr. Kele József vármegyei szövetségi elnök (Szolnok), Kotsis Rezső alpar. (Csepel, lőszergyár), Malcsiner Károly Ganz-gyári par., vál. tag, Papp Ferenc hiv. főpar. (Szeged), orsz. szöv. eln. előadó, Dr. Roncsik Jenő hiv. főpar. (Debrecen), orsz. szöv. eln. előadó, Rehák Tamás hiv. par. (Debrecen), Rosta Géza par. (Csepel, lőszergyár), orsz. szöv. eln. előadó, Dr. Szalay Lajos vegyész, budapesti önk. titkár, Teasdale Ottó f. v. hiv. főtiszt, Vida Pál, várm. szöv. titkár (Székesfehérvár), orsz. szöv. eln. előadó.

Minden gondos parancsnokság, illetve községi előljáróság beiratja tűzoltóit a Magyar Orsz. Tűzoltó-Szöv. **segélyző-pénztárába**, mely tagonkénti és évi 20 pengőfillér tagdíj ellenében minden tűzoltói szolgálatban történt balesetért az illetőt (napi 2 pengő) segélyben részesíti. — Az összeg a névsor kapcsán a 57453 számú postacsekk útján előre fizetendő be. Előfordult eset azonnali bejelentendő és a munkaképtelenség tartama aztán orvosilag, bélyeg-telen iraton igazolandó. A segélyösszegezen felül más költségek nem térítetnek meg. Évközi létszámváltozás a befizetett létszámon belül díjtalanul jelenthető.

A Magyar Orsz. Tűzoltó-Szövetség **szolgálati érmeinek** árai a következők: V. éves 2.—; X. éves 3.—; XV. éves 6.—; XX. éves 7.—; XXV. éves 11.—; XXX. éves 12.—; XXXV. éves 15.—; XL. éves 16.—; szalag —.70; igazolványlap —.30 pengő. Az érme ár és a netáni tagdíjhátralék a szabályszerinti névkimutatás kapcsán, a 23297. sz. posta-csekk útján, előre küldendő be.

KÖHLER ISTVÁN

fecskendő-, szivattyu- és tűzoltófelszerelések gyára

Budapest, X. Korponai-utca 21.

Gyári: modern motoros, turbínás és dugattyus tűzoltó fecskendőket, tűzoltószereket, felszereléseket és stabil szivattyu-telepeket a tűzoltás és öntözés céljaira

Mátrai Antal és Társa R.-T. Budapest

VI., Teréz-körút 33 ♦ 30 éve fennálló tűzoltószergyára

GYÁRT: kézi- és motorfecskendőket, mindenféle létrákat, motollákat, vízfordó és öntöző lajtákat, szerkocsikat. Mindennemű tűzoltófelszerelési cikkek raktárról kaphatók. :: Sürgőnycim: 22-36 MÁTRAI :: Telefon J. 81-85

"TOTAL"
a tűzoltókészü-
lékek királya!

folyékony szénsavval működik és száraz porral olt és ezért télen nem fagy be, nyáron nem párolog el; sikeresen olt mindentéle tüzet, tehát a veszélyes folyékony anyagok, mint: benzín, szesz, éther, petró-

leum, olaj, kátrány égését, továbbá a karbid és a villamos tüzeket, utóbbit is teljesen veszélytelenül. Kimerítő ismertetéssel készséggel szolgál a magyarországi lerakat:

Ligeti és Biró, Budapest, V., Vigszínház-u. 5. Tel.: 77-99

Minden kapható a

Párisi

Nagyáruház-ban

Walser Ferencz

Budapest, VI., Lomb-utca 34-36. sz.

Telefon: L 913-46

Tűzoltási szerek és szivattyuk gyára,
harang- és fémdöntőde

Telefon: L 913-46

A tűzoltóeszközök életében szükséges összes **NYOMTATVÁNYOKAT** felvettem raktárra és azokat bármily kis mennyiségben is, olcsó raktári árban azonnal szállíthatom. Árjegyzéket vagy eredeti mintáveket kívánatra készséggel ingyen és bérmentve küldök

KNER IZIDOR KÖNYVNYOMDÁSZ, GYOMA

Budapesti Armatura-, Szivattyu- és Gépgyár R.-T.

Teudloff-Dittrich

Gyár: Kispest, Üllői-ut 220-222. szám

Sürgőnycim: Teudloff Budapest — M. kir. postatakarék-pénztár; szám 10962 — Levélcím: Budapest, Főposta, 139. sz. postafiók — Telefonszámok: József 90-02 és 90-03 —

Budapesti vezérképviselő: „ORBIS”
műszaki r.-t., Budapest, VI. ker., Teréz-
körút 29. szám. — Telefonszám: 72-09.

Fiókok: Szeged, Győr, Miskolc, Debrecen, Veszprém

SELTENHOFER FRIGYES FIAI

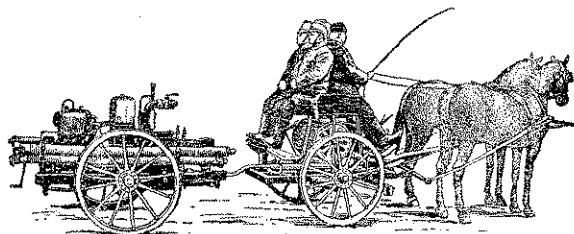
cs. m. kir. udvari szállítók, Sopron. Alapították 1816-ban

Központi elárúsító-iroda és mintaraktár:

GYÖZŐ BÉLA ÉS TÁRSA

Budapest, V., Báró Aczél-utca 3. szám

Szivattyu és fecskendő specialisták - Tel.: Interurb. 42-77 - Vigszínház mellett

GANZ ÉS TÁRSA-DANUBIUS

GÉP-, WAGGON- ÉS HAJÓGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, X., KÖBÁNYAI-ÚT 31.

Sürgőnycim: Ganzcom Budapest.

Motoros tűzifecskendők

kézi- lóvontatással vagy autéhoz kapcsolva

Magyar Villamossági Részvénytársaság

A budapesti tűzoltóság hivatalos szállítója

Telefon: 88-09. és 89-64.

Gyárt és szerel mindenfajta elektromos tűzjelző berendezéseket városok, községek, gyárak számára

FESTÉK, KENCE, ZSIRADÉK, KÁTRÁNY ÉS VEGYITERMÉKEK GYÁRI RAKTÁRA

KUN SÁNDOR, BUDAPEST

Telefonszám: József 61—23 IV., Ferenc József-rakpart 18. szám

SPORT

érmek, plakettek,
jelvények, tisztelet-
díjak, éremszala-
gok, zászlószögek
legkiválóbb minőségben

MORZSÁNYI JÓZSEF-nél

Budapest, IV. ker., Eskü-ut 5. szám
A Tűz.-Szöv., sportszöv., dai- és sportegyletek szállítója

A MINIMAX

a legjobb kézi tűzoltó készülék. Nem hasonlítható össze a külön-
böző utáztatokkal és különösen az értéktelen száraz poroltóval.

MAGYAR MINIMAX RÉSZVÉNYTÁRSASÁG • BUDAPEST

Gyár, iroda: VI., Rózsa-utca 85. — Telefonszám 37-31.

Büchler és Rausnitz, V., Nádor-utca 19

Polgári és katonai szabók • Finom fehéreneműek • A székesfehérvári tűzoltó-tisztikar szállítója • Telefon 31—83

BENZ-GAGGENAU

Németország legrégebb és leghíresebb autófecskenő és különleges tűzoltóautó-gyára

Különleges tűzoltófecskenő és kézi vontatásra berendezett kis motorfecskenői megtekinthetők fenti cég magyarországi vezérképvisleténél, a

BENZ Magyar Automobil- és Motorgyár Részvénytársaság-nál

Budapest, V. kerület, Vörösmarty-tér 1. szám

CORVIN ÁRUHÁZ R.-T.

BUDAPEST, VIII., BLAHA LUJZA-TÉR 1—3.

Szab. hat. engedélyezett

DABEG

Szab. hat. engedélyezett

TŰZ- ÉS ROBBANÁSMENTES BENZINTÁROLÓ BERENDEZÉSEKET

védőgáznélküli üzemre gyorsan és jutányosan szállít

Dávid és Kertész kazán- és gépgyár r.-t., Budapest, VI., Máglya-u. 75—77 - Tel. L. 914-46

Tűzfecskenőket,

mindenféle felszerelési cikket, lajtos kocsiakat, székérhídmérlegeket legelsőrangú kivitelben gyárt és szállít községek, malmok, gazdaságok stb. részére, előnyös fizetési feltételekkel

MAGYAR MÉRLEG- ÉS GÉPGYÁR R.-T., BUDAPEST

Iroda: V., Honvéd-utca 18. sz. :: Telefon: L. 966—95, L. 910—47, J. 80—17. :: Gyártelep: X., Gyömrői-ut 40. sz.
Fecskenőinket az Országos Tűzoltó-Szövetség felülvizsgálatának vetjük alá.

Magyar Vegyipari Gépgyár R.-T.

TELEFON: J 90—07 és J 90—08

(REICHEL ÉS HEISZLER)
Budapest, X, Nosztopi-u. 1

Sürgőnycim: Destillator, Bpest

Gyártmányaink: Kézi- és benzínmotoros tűzoltófecskenők, automobil benzínmotoros tűzfecskenők és automobil utcalocsoló-kocsik tűzoltószivattyúval, valamint az összes tűzoltófelszerelési tárgyak

Tűzoltó-versenydíjakat készít Klein M.

ezüstáru-gyára, Budapest, VII., Sip-utca 20

Névjelők ingyen és bérmentve küldetnek

Nyomatott íj. Kellner Ernő könyvnyomdájában, Budapest, V., Csáky-utca 10. szám. — 64824

Az 1926-ik évfolyam tartalomjegyzéke.

a) Vezércikkek :		Oldal			Oldal
Az új esztendő		1	A szivótművek kezelése. (Öreg szivattyús)		56
Vármegyék és városok országos mentőegyesülete		17	Kéménytisztító nyílások (László István)		58
Egyesült erővel		35	Az orosz henger- (ú. n. cilinderek) kémények tűzveszélyessége a nád, zsup és szalmával fedett házaknál. (Schwertl Nándor)		59
A tanfolyamok		55	A tanfolyamok (Tözs. felügyelő)		72
A versenygyakorlatok		71	A filmgépekről (Sz. J.)		73
A mentés állami megszervezése		89	Útmutatás a motoros- (benzin-)fecskendőkhöz. (Kállay Imre)		76
Néhány szó a tűzrendészetről (Rakovszky Iván b. m.)		107	A mentői szolgálat nehéz esetei. (Dr. Balogh Dezső)		83
Sopron		123	A nyári tüzek megelőzése. (Somodi Dezső)		92
Beköszöntő		139	A versenygyakorlatokhoz. (Vigyázó)		94
A községi tűzrendészeti szabályrendeletéről (Dr. Csilléry Zoltán)		155	A kémények keresztmetszete. (Schwertl Nándor)		96
A zárógyakorlatok		171	A vízkár megakadályozása. (Csövezető)		97
A községi tűzrendészeti költségek fedezése (Dr. Csilléry Zoltán)		187	A járási tűzoltóversenyek jelentősége. (Omega)		108
b) Jegyzőkönyvek a M. O. T. Sz. üléseiről :			Takarmányfélék öngyulladás. (Dittrich)		109
Budapesten 1925. december 4-én elnökségi ülés		12	Egy filmgés tanulságai. (Zombory László)		110
" 1925. " 22-én " " "		12	A Sprinkler-berendezésről. (Rehák Tamás)		110
" 1926. március 13-án " " "		47	A kéményvetés következményei. (Tűzfelügyelő)		113
" 1926. április 21-én " " "		80	Kecskemét égése százhat esztendő előtt. (Konya Imre)		124
" 1926. június 2-án " " "		99	Locsoló- és tűzoltóautó. (r. t.)		124
" 1926. július 6-án " " "		117	A dohányzási tilalom a színház öltözőiben. (Sz.)		125
" 1926. augusztus 10-én " " "		133	A tűzoltótiszt-képzés problémája. (Dr. Balogh Dezső)		143
Sopronban 1926. " 20-án eln. és vál. " "		139	A színházi záporkészlet jelentősége. (Dittrich József)		145
Budapesten 1926. november 20-án elnökségi " "		196	A tűzoltóparancsnok rendelkezési joga tüzeseteknél. (Dr. Balogh Dezső)		146
c) Rendeletek :			Soproni tapasztalatok. (Berecz Vilmos)		160
A magtisztító és osztályozó telepek létesítésének iparhatósági engedélyhez kötése tárgyában, K. M. 97,755/1925. sz.		27	A létrabeszerzés kérdéséhez. (Rehák Tamás)		161
A levante-íjűség felruházása tárgyában, V. K. M. 6518/1926—XIII. sz.		28	A MÁV. műhely tűzoltóságainak átszervezése		162
A B. M. 151,304/1926—VIII. sz. körrendelete valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjének		45	Benzinkutak és hordozható tűzfészek. (Dittrich József)		171
A tűzoltóságok összehívása tárgyában, B. M. 152,030/1926		45	Az új tűzoltónemzedék. (Gerundium)		174
Az erdőégések megakadályozása érdekében szükséges óvórendszabályok tárgyában, V. K. M. 20,802/1926—VI. sz.		65	Hordórobbanás érdekes esete és annak tanulsága. (Dr. Szalay Lajos)		175
A sebészeti kötszerek iparszerű előállítására tárgyában, K. M. 52,533/1926—XXII. sz.		65	A debreceni hivatásos tűzoltóság nyomótmű-kezelési gyakorlata. (Rehák)		176
A vízből mentés szervezése tárgyában, B. M. 155,600/1906—VII. sz.		116	A gyári tűzoltóságok jelentősége. (Omega)		177
A tűzoltószerek vasúti szállítása tárgyában, B. M. 156,795/1926—VIII. sz.		126	A sebfertőzés elhárítása a mentői szolgálatban. (Dr. Balogh Dezső)		179
Az M. O. T. Sz. beadványainak bélyegmentessége tárgyában, B. M. 140,192/1926—VII. sz.		126	Az épületállvány-tüzek. (Omega)		188
Az erdőégések megakadályozása érdekében szükséges óvórendszabályok tárgyában, V. K. M. 56,679/1926—VI. sz.		149	Katonai rendgyakorlatok a tűzoltóság szolgálatában. (Kiss Béla)		189
A tűzoltószergyárak tárgyában, B. M. 157,909/1926—VIII. sz.		149	e) Tűzoltó-technikai cikkek és ismertetések :		
Körrendelet a „Tűzrendészeti Közlöny“ előfizetése tárgyában, B. M. 161,748/1926—VIII. sz.		195	A tűzfecskendők helyes méretezéséről (Nagy Sándor)		3
A robbanó és gyúlékony anyagok tartásával foglalkozó vállalatok fokozottabb ellenőrzése tárgyában, B. M. 162,475/1926. sz.		195	Gyúlékony és robbanékony gőzökről és gázokról. (Dr. Szalay Lajos)		7
d) Tűzoltói és tűzrendészeti oktatócikkek :			A kézi tűzoltókészülékek. (K. Erdei J.)		18
A tűzoltóság szervezése. (Önkéntes)		2	A kémények keresztmetszete. (Mérnök)		19
Tűzoltási technika és taktika. (Braxator)		5	A villamosvezetékek, berendezések tűzveszélyességéről (Rehák Tamás)		38
A templomok tűzvédelme. (B. C.)		6	Az ásványolajok tárolásának kérdéséhez. (Braxator)		42
A benzin tűzbiztos raktározása és tartása. (Rehák Tamás)		20	Az „Ufa“ film-hűtő. (Szepesi C.)		57
A tömlő kifejlesztésének irányelvei. (Öreg szivattyús)		24	A „Total“ porral oltó készülék. (Braxator)		90
A mennyezetgerenda-égésekről. (Szepesi C.)		25	Oltási eljárás hab segítségével. (Janicsk Miklós)		94
Tömlőjavítás. (Kállay)		25	Rugókra vagy vastamokra épített fecskendőt vegyünk-e? (Rehák)		95
Magyar Országos Tűzoltó- és Mentő-Szövetség. (Rehák Tamás)		36	A motorfecskendők hatásfokának mérvéről		111
A tűzjelzés hajdan és most. (Dr. Balogh Dezső)		39	Az üres benzines hordórobbanás veszélye. (Dittrich József)		158
			Hol legyen a szivattyú beépítve az autófecskendőknél. (Rehák Tamás)		175
			Új oltási eljárás szénsavas hóval. (Poscher Frigyes)		189
			A turbinafecskendők légszivattyúiról általában; — a vízgyűrű-légszivattyú. (Rehák Tamás)		191
			A tetraktóros oltásról (Dittrich József)		194
			f) Tüzesetek és egyéb veszedelmek :		
			Tetőtűz Budapesten. (Dittrich József)		10
			Filmgés Budapesten. (Kállay Imre)		10
			Színpadi tűz a budapesti Royal Orfeumban. (C. I.)		28